Gemeente Amsterdam

FAQ Windmolens in Amsterdam

Laatste versie: 22 juni 2021

Inhoud

1. Is er al besloten dat er windmolens in Amsterdam komen? 3

2. Wat is het laatste voorstel van het college van burgemeester en wethouders voor de windzoekgebieden? 5

3. Waar liggen de windzoekgebieden in Amsterdam? 5

4. Waarom is er gekozen om windmolens te plaatsen in een gebied als Amsterdam? 5

5. Hoe wordt er besloten in welke gebieden er windmolens mogen komen? 6

6. Hoe wordt de precieze locatie van een windmolen bepaald? 7

7. Hoe hoog worden de windmolens in Amsterdam? 7

8. Kunnen er uiteindelijk windmolens geplaatst worden op 350 m afstand van een woning? 7

9. Kan er worden afgeweken van de provinciale afstandsgrens van 600 meter tot woningen? 8

10. Is bij het bepalen van de zoekgebieden ook rekening gehouden met buurgemeentes en of deze ook windmolens gaan plaatsen? 8

11. Hoe verloopt het proces van het vaststellen van de zoekgebieden nu verder? 9

12. Hoe en wanneer worden de geluidseffecten van een windmolen op mijn woonomgeving vastgesteld? 9

13. Welke regels gebruikt de gemeente om geluidshinder voor bewoners acceptabel te houden? 10

14. Hoe zit het met laagfrequent geluid en gezondheidsklachten? 10

15. Kan ik hinder verwachten door slagschaduw? 10

16. Wat zijn de effecten voor vogels en de natuur? 11

17. Waarom zijn sommige bewoners in zoekgebieden niet uitgenodigd voor het draagvlakonderzoek? 12

18. Is er wel voldoende naar de mening en inbreng van de bewoners geluisterd? 12

19. Wat gebeurt er met mijn inbreng en hoe kan ik nog verder invloed uitoefenen? 13

20. Waar gaat de elektriciteit heen? Ontvang ik die als bewoner? 13

21. Hoe kan ik als bewoner of ondernemer in het gebied meeprofiteren van de opbrengst van de windmolens? 14

1. Is er al besloten dat er windmolens in Amsterdam komen?

Ja. Op 11 maart 2020 stelde de gemeenteraad de concept Regionale Energiestrategie Amsterdam (concept RES Amsterdam) vast. En op 22 april 2020 deden zij dat voor de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050. Hierin staat dat Amsterdam voor 2030 tenminste 127 MW aan windenergie wil kunnen opwekken. Het eerste kwartaal van 2021 staat er voor 75 MW aan windmolens. Om dat te halen hebben we 52 MW extra nodig. Dit zijn ongeveer 17 molens van 3 MW, de meest voorkomende windmolen in Nederland. Er zijn ook molens van 2,2 en 5,6 MW. Met die molens wijzigt dit aantal om die 52 MW te halen. We verwachten dat we maximaal de helft van die 52 MW in het havengebied kunnen bouwen. Voor de overige molens zoeken we plekken in de zoekgebieden die we hebben benoemd. Waar ze precies gaan komen is het resultaat van de afweging van allerlei eisen en gesprekken met bewoners en andere belanghebbenden. Om onze klimaatdoelstellingen te halen hebben we de molens wel nodig. Dit naast zonnepanelen op grote en kleine daken en windmolens op zee.
We proberen om de vergunningen voor de windmolens vóór 2025 te verlenen .

De gemeenteraad stemde op 27 mei 2021 in met de Regionale Energiestrategie 1.0 (RES 1.0). Daarin staan de aangepaste windzoekgebieden. Nu gaan we samen met bewoners, stadsdelen, buurgemeenten en andere belanghebbenden een overzicht maken van alles wat we moeten meewegen om in zo'n gebied een goede plek voor de windmolens te kunnen kiezen voor nieuwe initiatieven. Deze periode noemen we de Reflectiefase. Naast zo'n 17 extra windmolens willen we in Amsterdam ook veel meer zonnepanelen op grote daken plaatsen als bijdrage in de strijd tegen klimaatverandering.

Commented [ ]: @ : is dit een relevante toevoeging voor deze vraag/antwoord? Wat hebben jullie nu?

2. Wat is het laatste voorstel van het college van burgemeester en wethouders voor de windzoekgebieden?

Het college van burgemeester en wethouders (B&W) stemde op 9 maart 2021 in met aangepaste windzoekgebieden. Zie hiervoor de aangepaste kaart. We maakten de windzoekgebieden kleiner en we stelden voorkeursgebieden voor. We hebben hierin verschillende belangen afgewogen, waaronder:

- het behalen van de wens voor windenergie van de gemeenteraad.
- de belangen van bewoners.
- natuur- en milieubelangen.
- de mogelijkheden om windmolens in het landschap in te passen.
- de adviezen van de stadsdelen en buurgemeenten.
- de belangen van de netbeheerder.

Die afweging is ingewikkeld en we beseffen dat we niet iedereen tevreden kunnen stellen.

De bewoners rond de zoekgebieden hebben zorgen over geluid, zicht, gezondheid en de effecten op de natuur. Die zorgen hebben we goed gehoord. We kunnen niet beloven dat niemand iets van de windmolens gaat merken. Maar we beloven er alles aan te doen om de effecten zo beperkt mogelijk te houden.

3. Waar liggen de windzoekgebieden in Amsterdam?

U kunt de kaart met zoekgebieden bekijken op:
https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/kaart-windzoekgebieden/

Hier kunt u ook lezen wat de voorkeursgebieden, reservegebieden en extra reservegebieden zijn.

4. Waarom is er gekozen om windmolens te plaatsen in een gebied als Amsterdam?

De afspraak in het Nederlands Klimaatakkoord uit 2019 is dat we in Nederland onder andere meer schone elektriciteit moeten opwekken met zonne- en windenergie. De rijksoverheid is verantwoordelijk om 49 TWh op zee op te gaan wekken. Op het land doen we dat voor 35 TWh via de 30 zogenaamde energieregio's. Alle overheden en netbeheerders werken in deze regio's samen aan plannen voor schone elektriciteit. Daarom werken wij als gemeente hier aan mee.

Meer informatie:
Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat heeft de gemaakte keuzes in het Klimaatakkoord over windmolens op land en op zee onderbouwd. Zie:
https://www.regionale-energiestrategie.nl/vragen/vragen+-+klimaatakkoord/1879584.aspx.

Wij zijn onderdeel van de energieregio Noord-Holland Zuid. We maakten in de periode tussen 2019 en 2020 een concept-plan: de concept regionale energiestrategie Noord-Holland Zuid (concept RES NHZ). In dit plan staat hoe wij helpen om de doelstellingen in het Nederlands Klimaatakkoord te gaan halen. Het plan maakten we samen met:

- buurgemeenten
- waterschappen
- netbeheerder Liander
- de Provincie Noord-Holland

Wij willen in de strijd tegen klimaatverandering dat er veel meer schone elektriciteit komt. Door zonnepanelen op grote en kleine daken en door windmolens op zee. Maar ook door windmolens op land. Daar willen we onze verantwoordelijkheid in nemen door ook binnen de stadsgrenzen te zoeken naar de geschiktste plekken voor nieuwe windmolens.

Met meer zonnepanelen op daken én windmolens willen we in 2030 genoeg schone elektriciteit opwekken voor ongeveer 80 procent van de Amsterdamse huishoudens.

5. Hoe wordt er besloten in welke gebieden er windmolens mogen komen?

De gemeenteraad stemde op 27 mei 2021 in met de Regionale Energiestrategie 1.0 (RES 1.0). Daarin staan de aangepaste windzoekgebieden. Net als in verder in Nederland kijken wij daarbij naar 4 belangrijke punten:

1) Hoeveelheid duurzame elektriciteit

Dit punt gaat over onze bijdrage aan het Nederlands Klimaatakkoord. De gemeenteraad van Amsterdam besloot hieraan mee te werken voor minstens 127 MW aan windenergie in de zoekgebieden voor 2030.

2) Bestuurlijk- en maatschappelijk draagvlak
Dit punt gaat over wat Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten vinden van windmolens in de zoekgebieden.

3) Ruimtegebruik
Dit punt gaat over de mogelijkheden om windmolens in te passen in het landschap en de mogelijke effecten op de natuur.

4) Energiesysteemefficiëntie
Dit punt gaat onder andere over ruimte op het elektriciteitsnet om de windmolens op aan te sluiten.

6. Hoe wordt de precieze locatie van een windmolen bepaald?

Dit hangt af van een heleboel factoren. Zo gaan we de meest of minst gewenste plekken bespreken binnen een zoekgebied. Dat doen we met bewoners, bedrijven, organisaties en initiatiefnemers. Pas daarna zullen we, onder voorwaarden, meewerken aan werkelijke bouw. Een initiatiefnemer gaat dan eerst samen met ons, bewoners en andere belanghebbenden een participatieplan opstellen. In dat plan staat onder andere hoe zij bewoners gaan betrekken in het lokale participatieproces. En hoe bewoners voordeel hebben van de opgewekte schone elektriciteit. Als wij het participatieplan goedkeuren, voert de initiatiefnemer dat uit. We werken daarna samen met bewoners aan een duidelijk plan voor windmolens. Vaak bespreken we verschillende varianten met windmolenlocaties, met alle voor- en nadelen voor bewoners en natuur. En onderzoeken we verder. We laten bijvoorbeeld geluids- en veiligheidsberekeningen maken en de effecten op de natuur onderzoeken. Uiteindelijk zal de initiatiefnemer een vergunning aanvragen voor de bouw van 1 of meer windmolens op de locatie(s). Pas na afgeven van de vergunning kan het windmolenproject starten.

7. Hoe hoog worden de windmolens in Amsterdam?

Dat weten we nog niet. De initiatiefnemer zal hier in overleg met de bewoners in het lokale participatieproces over spreken. Wel geldt voor vrijwel alle zoekgebieden in Amsterdam een hoogtebeperking van 146 meter vanwege aanvliegroutes van Schiphol. Vermoedelijk zal de initiatiefnemer deze hoogte willen aanhouden om het project rendabel te krijgen. Alleen in het zoekgebied bij Buiteneiland/Strandeiland geldt die hoogtebeperking niet. Bekijk de kaart van de windzoekgebieden.

8. Kunnen er uiteindelijk windmolens geplaatst worden op 350 m afstand van een woning?

Dat moet blijken uit verder onderzoek. In Nederland is er geen afstandsgrens tot woningen, maar een geluidsnorm. De hoeveelheid geluid die een windmolen maakt, bepaalt de afstand tot bijvoorbeeld woningen. In de praktijk blijkt dat binnen een straal van 350 meter er eigenlijk geen windmolen kan komen. Vanaf 350 meter is het een geleidelijke schaal. Hoe verder de afstand tot een woning, hoe groter de kans voor de initiatiefnemer(s) om het project rendabel te krijgen. Op verdere afstand moet de molen minder vaak stil staan om aan de geluidsnorm te voldoen. Hoe vaker de molen moet stil staan, hoe minder de opbrengst voor de initiatiefnemer(s). Voor iedere windmolen of windpark moet er een geluidsberekening zijn. Volgens de regels mag het geluidsniveau gemiddeld over een jaar (grenswaarde) niet meer zijn dan 47 dB. Voor de nacht geldt een aparte norm. Het aantal toegestane decibel voor windmolens in de wet- en regelgeving kwam vanuit:

- een afweging tussen het te verwachten percentage mensen dat hinder heeft van het geluid.
- de noodzaak om meer duurzame energie op te wekken in een dichtbevolkt land.

Deze regelgeving is erop gericht om eventuele overlast binnen aanvaardbare grenzen te houden. Ter vergelijking: de (voorkeurs)grenswaarde voor wegverkeerslawaai in Nederland is 50 dB.

U kunt meer lezen op amsterdam.nl: https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/windmolens-geluid-gezondheid/

9. Kan er worden afgeweken van de provinciale afstandsgrens van 600 meter tot woningen?

Ja. Dit kan als het college van burgemeester en wethouder hiervoor een verzoek indient voor een "windenergiegebied" bij Gedeputeerde Staten. En als Gedeputeerde Staten dit verzoek goedkeurt.

Meer informatie hierover kunt u vinden op:
https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Projecten/Omgevingswet/Omgevingsverordening/Documenten/Omgevingsregeling_NH2020

10. Is bij het bepalen van de zoekgebieden ook rekening gehouden met buurgemeentes en of deze ook windmolens gaan plaatsen?

We hielden en houden natuurlijk ook rekening met de buurgemeentes bij het bepalen van de zoekgebieden en windmolenlocaties. Dat doen we in goed onderling overleg en binnen de kaders van een goede ruimtelijke ordening. Wij zijn onderdeel van de energieregio Noord-Holland Zuid. We maakten in de periode tussen 2019 en 2020 een concept-plan: de concept regionale energiestrategie Noord-Holland Zuid (concept RES NHZ). In dit plan staat hoe wij helpen om de doelstellingen in het Nederlands Klimaatakkoord te gaan halen. Het plan maakten we samen met:

- buurgemeenten
- waterschappen
- netbeheerder Liander
- de Provincie Noord-Holland

De gemeenteraad stemde op 27 mei 2021 in met de Regionale Energiestrategie 1.0 (RES 1.0). Daarin staan de aangepaste windzoekgebieden. Nu gaan we samen met bewoners, stadsdelen, buurgemeenten en andere belanghebbenden een overzicht maken van alles wat we moeten meewegen om in zo'n gebied een goede plek voor de windmolens te kunnen kiezen voor nieuwe initiatieven.

11. Hoe verloopt het proces van het vaststellen van de zoekgebieden nu verder?

Commented [redacted] Klopt dit een beetje met wat jullie nu wil zeggen? (over de mail)

De gemeenteraad stemde op 27 mei 2021 in met de Regionale Energiestrategie 1.0 (RES 1.0). Daarin staan de aangepaste windzoekgebieden. Nu gaan we samen met bewoners, stadsdelen, buurgemeenten en andere belanghebbenden een overzicht maken van alles wat we moeten meewegen om in zo'n gebied een goede plek voor de windmolens te kunnen kiezen voor nieuwe initiatieven. Deze periode noemen we de Reflectiefase.

In de meest geschikte gebieden gaat de gemeente samen met initiatiefnemers, zorgvuldig in gesprek met omwonenden en andere belanghebbenden over specifieke locaties om de eventuele hinder zoveel mogelijk te beperken. Ook wordt er dan besproken hoe de omgeving financieel mee kan profiteren van de opbrengsten uit de elektriciteitsproductie van de windmolen(s).

Geluidseffecten en hinder

12. Hoe en wanneer worden de geluidseffecten van een windmolen op mijn woonomgeving vastgesteld?

Voor iedere windmolen of windpark moet er een geluidsberekening komen. Als tijdens het lokale participatieproces precieze locaties voor windmolens duidelijk worden, maken de initiatiefnemers deze berekening.

Meer informatie hierover kunt u vinden op:
https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/milieu-en-omgeving/geluid-en-windmolens/geluidsberekening

13. Welke regels gebruikt de gemeente om geluidshinder voor bewoners acceptabel te houden?

De nationale wet- en regelgeving. Volgens de regels mag het geluidniveau gemiddeld over een jaar (grenswaarde) niet meer zijn dan 47 dB. Voor de nacht geldt een aparte norm. Het aantal toegestane decibel voor windmolens in de wet- en regelgeving kwam vanuit:

- een afweging tussen het te verwachten percentage mensen dat hinder heeft van het geluid.
- de noodzaak om meer duurzame energie op te wekken in een dichtbevolkt land.

Deze regelgeving is erop gericht om eventuele overlast binnen aanvaardbare grenzen te houden. Ter vergelijking: de grenswaarde voor wegverkeerslawaai in Nederland is 50 dB.

Meer informatie hierover kunt u vinden op:
https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/milieu-en-omgeving/geluid-en-windmolens/geluid-en-windmolens-algemeen

14. Hoe zit het met laagfrequent geluid en gezondheidsklachten?

Wij volgen de ontwikkelingen bij het Rijksinstituut voor volksgezondheid en milieu (RIVM) en de Rijksoverheid rond de invloed van geluidsnormen, laagfrequent geluid en windmolens op de volksgezondheid. Dit wordt doorlopend onderzocht. De resultaten kunnen effect hebben op wet- en regelgeving in Nederland.

Het nieuwste rapport van het RIVM uit oktober 2020 beschrijft de bevindingen over laagfrequent geluid:
https://www.rivm.nl/nieuws/overzicht-van-literatuur-over-gezondheidseffecten-geluid-windmolens

Daarnaast volgen we onder andere het aangekondigde onderzoek van dr. Jan de Laat van het LUMC over laagfrequent geluid en meer.

15. Kan ik hinder verwachten door slagschaduw?

Het type molen bepaalt de slagschaduw. Een mogelijke slagschaduw is ook afhankelijk van het weer en de plek van een windmolen en die van de woning. Slagschaduw kan ontstaan, maar in de milieuwetgeving staan voorschriften om hinder door slagschaduw te beperken. In de Activiteitenregeling milieubeheer (Activiteitenbesluit) staat hoe vaak en hoe lang per dag de slagschaduw van een windmolen een woning mag raken. Via de vergunning zijn windmolens bijna altijd verplicht voorzien van een stilstandvoorziening. Die schakelt de windmolen uit tijdens de slagschaduw. Een stilstandvoorziening is nodig als gemiddeld meer dan 17 dagen per jaar langer dan 20 minuten per dag slagschaduw kán optreden. Met rekenmethodes is vooraf vast te stellen op welke dagen en op welk moment van de dag slagschaduw kán optreden. Of de slagschaduw ook echt optreedt op de voorspelde dagen, hangt er vanaf of:

- die dagen onbewolkt zijn.
- er op die dagen genoeg wind is om de molens te laten draaien.
- de wind precies waait uit de richting waar de zon staat, omdat het oppervlakte van de schaduw die de windmolen werpt dan het grootste is.
- de windmolen een stilstandvoorziening heeft, die is ingevoerd in de besturingssoftware. Hierdoor schakelt de molen alleen uit als er daadwerkelijk slagschaduw is.

Meer informatie hierover kunt u vinden op:
https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/milieu-en-omgeving/slagschaduw-0

16. Wat zijn de effecten voor vogels en de natuur?

Windmolens kunnen negatieve effecten op de natuur hebben, vooral op vogels en vleermuizen. Meer informatie hierover kunt u vinden op: https://www.milieucentraal.nl/klimaat-en-aarde/energiebronnen/windenergie/

De effecten voor de natuur hangen sterk af van de precieze plek. Daarom is bij ieder bestuurlijk besluit over een precieze plek een wettelijke plicht om de milieueffecten te onderzoeken. Uit het onderzoek moet blijken wat die effecten precies zijn. En of we deze effecten kunnen verminderen. Bijvoorbeeld door een windmolen stil te zetten tijdens de vogeltrek of tijdens de schemering wanneer vleermuizen actief zijn. Windmolens kunnen echter ook worden gecombineerd met bijvoorbeeld bijenkasten of nieuw groen op land. Of met maatregelen om ecosystemen onder water uit te breiden of te beschermen.

Meer informatie hierover kunt u vinden op:
https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/milieu-en-omgeving/natuur-en-ecologie/gebiedsbescherming

Draagvlak en Participatie

17. Waarom zijn sommige bewoners in zoekgebieden niet uitgenodigd voor het draagvlakonderzoek?

Onderzoek, Informatie en Statistiek (OIS) onderzocht in opdracht van ons Programma Klimaatneutraal in 2020 het draagvlak. OIS hield een steekproef om een goede afspiegeling van de Amsterdamse samenleving te krijgen. Die steekproef was onder alle Amsterdammers, en onder Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten die in en rondom de zoekgebieden wonen. Het onderzoek bestond uit 2 enquêtes.

Voor het stadsbrede onderzoek nodigden we 2.400 leden van het Stadspanel Amsterdam uit. Daarvan deden er 1.320 aan het onderzoek mee. Daarnaast hebben zij ook 371 mensen persoonlijk ondervraagd. Voor het onderzoek onder de bewoners in en rondom de 7 zoekgebieden benaderden zij 12.118 huishoudens. 1.577 bewoners deden aan dit onderzoek mee.

Commented [redacted] @[redacted] ?

Volgens OIS is de respons groot genoeg om betrouwbare uitspraken te kunnen doen. Het draagvlakonderzoek en bijlagen staan op de website van OIS en kunt u vinden op:
https://data.amsterdam.nl/artikelen/artikel/Ruime-meerderheid-is-positief-over-extra-windmolens/cc316f8e-eddb-4d71-8f89-294f45fd6202/

18. Is er wel voldoende naar de mening en inbreng van de bewoners geluisterd?

Commented [redacted] @[redacted]: moeten de mails hier niet bijstaan? Of reactie via nhz res?

Op verschillende manieren hebben we naar de mening en inbreng van bewoners geluisterd

- In 2019 organiseerden we onder andere ateliers voor bewoners en belanghebbenden georganiseerd.

- Na de vaststelling van de concept RES organiseerden we in juni 2020 6 informatieavonden. We gaven informatie over de inhoud en het proces van de RES. En we beantwoorden vragen uit de chat. Hierbij waren de stadsdeelbestuurders aanwezig.
- In november 2020 organiseerden we 5 interactieve avondsessies. Daarbij wilden we in groepsgesprekken redenen horen voor meer en minder wenselijke plekken voor windmolens binnen de zoekgebieden in de concept RES. Hierbij waren de stadsdeelbestuurders ook aanwezig.
- We organiseerden 24 inloopspreekuren. Mensen konden persoonlijk vragen stellen over de inhoud en het proces of hun zorgen delen.
- Op 7 december 2020 organiseerden we een informatieavond. Daarbij informeerden wij over de resultaten van alle interactieve sessies. Aanwezigen konden vragen stellen aan de wethouder.
- De gemeenteraad organiseerde een inspreekavond voor bewoners en belanghebbenden op 12 januari en 23 maart 2021.

Verschillende verslagen staan online. U kunt die vinden via onderstaande links:

- https://energieregionhz.nl/documenten#amsterdam
- https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/bijeenkomsten-windmolens-amsterdam/

19. Wat gebeurt er met mijn inbreng en hoe kan ik nog verder invloed uitoefenen?

Het college van B en W en de gemeenteraad wegen bij de besluitvorming alle inbreng uit de bijeenkomsten, de ontvangen brieven en e-mails en de uitkomsten van de onderzoeken mee.

De gemeenteraad stemde op 27 mei 2021 in met de Regionale Energiestrategie 1.0 (RES 1.0). Daarin staan de aangepaste windzoekgebieden. Nu gaan we samen met bewoners, stadsdelen, buurgemeenten en andere belanghebbenden een overzicht maken van alles wat we moeten meewegen om in zo'n gebied een goede plek voor de windmolens te kunnen kiezen voor nieuwe initiatieven. Deze periode noemen we de Reflectiefase. Er komen nog verschillende momenten wanneer u uw inbreng kunt geven of mee kunt doen aan bijeenkomsten.

Misschien wilt u op de hoogte gehouden worden van nieuwe bijeenkomsten of plannen over windenergie. Meld u dan aan voor onze nieuwsbrief.

20. Waar gaat de elektriciteit heen? Ontvang ik die als bewoner?

De stroom van de windmolens gaat het elektriciteitsnet op. Behalve als we daar afspraken over hebben. Maar dat regelen we dan administratief, want de stroom zit dan al op het netwerk. Direct van de molens naar particulieren en bedrijven gaat alleen bij coöperatieve windmolenontwikkeling.

Commented [redacted] Check antwoord ivm nieuwe formulering

Meer informatie over coöperatieve windmolenontwikkeling kunt u vinden op:

https://amsterdam-wind.nl/

21. Hoe kan ik als bewoner of ondernemer in het gebied meeprofiteren van de opbrengst van de windmolens?

We steunen alleen initiatieven die windmolens ontwikkelen met minstens 50% lokaal eigendom. We willen wil dat alle Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten kunnen profiteren van de opgewekte elektriciteit.

Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten kunnen op verschillende manieren profiteren:

1. Door lid te worden van een windcoöperatie en mee te investeren in Amsterdamse windmolens, en zo mede-eigenaar te worden:
Het benodigde eigen vermogen om de bankfinanciering voor het windpark rond te krijgen komt van de leden van de coöperatie. Leden van de coöperaties kunnen meedoen door leningen te verstrekken. Iedere inwoner kan via de coöperatie op deze manier 'mede-eigenaar' worden van het windpark. En via de Algemene Leden Vergadering (ALV) van de coöperatie meebeslissen over de hoogte van de uitkering van het rendement op de leningen.

2. Via het Omgevingsfonds:
Een windpark draagt in de exploitatiefase een vast bedrag per geproduceerde MWh elektriciteit af aan een omgevingsfonds. Het beheer en zeggenschap over besteden van dat fonds kan worden ingericht om de kwaliteit van de directe omgeving van het project te verbeteren. Bewoners in de omgeving kunnen zeggenschap krijgen over de besteding van de middelen uit het fonds. Dit kan in overleg met de belanghebbenden uit de omgeving worden uitgewerkt tijdens het lokale participatieproces.

3. Omwonendenregeling:
Voor diegenen in de directe omgeving die niet willen of kunnen investeren, kan een omwonendenregeling worden uitgewerkt. Voorbeelden daarvan zijn goedkope stroomafname of een eenmalige vergoeding, afhankelijk van de afstand tot de windmolens. Dit kan in overleg met de belanghebbenden uit de omgeving worden uitgewerkt tijdens het lokale participatieproces.

Deelname met krappe beurs:
Lid worden van een coöperatie is laagdrempelig. In een coöperatief financieel deelnamemodel geldt vaak het 'one man, one vote' principe. De stem van iemand met een lagere financiële deelname telt even zwaar als de stem van iemand met een hogere financiële deelname. Mensen die geen lid willen worden, of niet kunnen of willen investeren, kunnen wel meebeslissen over de besteding van het omgevingsfonds of de omwonendenregeling. Het omgevingsfonds kan zo worden ingezet zodat ook mensen die niet mee-investeren toch meeprofiteren. Dit kan bijvoorbeeld door uit het fonds financieel te helpen bij verduurzamen van woningen met isolatie en zonnepanelen. Of door een financiële bijdrage aan de maandelijkse energienota.

Misschien wilt u op de hoogte gehouden worden van nieuwe bijeenkomsten of plannen over windenergie. Meld u dan aan voor onze nieuwsbrief.

Commented [redacted] @[redacted] kun je checken of het antwoord hieronder helemaal klopt?

Commented [redacted] Door de initiatiefnemers?

Raadsbrieven en meer informatie?
Uitleg: Wat zijn de raadsbrieven, wat zijn deze linkjes, waarom interessant?

Commented [redacted] Kun je opschrijven hoe en wat? Dan kijk ik er nog naar ;) 2/3 zinnetjes?

From: "Groenewoud, Saskia" <[redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Mon, 5 Jul 2021 11:27:45 +0100
To: "[redacted]" <[redacted]@hotmail.com>
Cc: "[redacted]" <[redacted]@xs4all.nl>; "[redacted]" <[redacted]@[redacted].eu>; "[redacted]" [redacted]@faradaykeys.com>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]" [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: Re: Windturbines

Beste [redacted],
Dank voor je mail. Het klopt dat de reflectiefase niet van toepassing is op bijv NIJP. Echter, dit is niet het volledige verhaal. Op de NIJP wordt de gezondheidseffectanalyse (Health Impact Assesment; HIA) uitgevoerd en worden tussentijdse inzichten bij verdere uitwerking rond NIJP meegenomen. Dit is bijv ook te lezen op de website van de gemeente (Havenstad NoorderIJplas; wind). De (voorbereiding van de) HIA en tussentijdse inzichten maken ook onderdeel uit Vd reflectiefase in andere zoekgebieden.
Vanavond is er een bijeenkomst ihkv participatieplan windcooperaties NoorderIJplas en Cornelis Douwes. Marieke van Doorninck en ik zijn daar bij de start ook aanwezig. Hier zullen eerste vervolgstappen gezet worden en vragen gesteld kunnen worden. Ook hoe de belangen van bewoners, de vraag die je mij stelt in jouw mail, worden meegenomen.
Ik hoop je voor nu afdoende te hebben geïnformeerd.
Met vriendelijke groet,
Saskia Groenewoud
Stadsdeelbestuurder Amsterdam-Noord

Outlook voor iOS downloaden
Van: [redacted]@hotmail.com>
Verzonden: woensdag, juni 16, 2021 12:13 PM
Aan: [redacted]@amsterdam.nl
CC: [redacted]
Onderwerp: Windturbines

Beste Saskia,

Ten einde raad stuur ik je deze mail. Ik ben bewoner van een woonark aan de Noorder IJplas (NIJP) en jij en ik hebben elkaar ontmoet tijdens de online talkshow in het Tolhuys. Ik – en met mij tientallen bewoners van de NIJP - zijn zo ongelofelijk teleurgesteld over de manier waarop onze belangen worden verkwanseld. We krijgen ook overal het standaardantwoord: we kunnen ons uw zorgen voorstellen maar de energietransitie doet nu eenmaal pijn. Er vindt echter in het geheel geen reële discussie plaats, alles wordt dogmatisch afgedaan en we worden gewoon erin "gerommeld".

Het meest recente voorbeeld hiervan was de reflectiefase. Eerst was het: maakt u zich geen zorgen want er staat nog helemaal niets vast. Wij hebben vervolgens keurig meegewerkt aan een participatietraject met enkele initiatiefnemers. En nu krijgen we te horen dat die reflectiefase niet op de NIJP van toepassing is omdat we al in het participatietraject met initiatiefnemers zitten. Je kunt je je misschien voorstellen hoe ongelofelijk teleurgesteld we zijn over dit gekonkel.

Een ander recent voorbeeld is hoe er met twee maten wordt gemeten over de verplichtingen die het klimaatakkoord met zich meebrengen. Formeel gaat het over een ambitie van 35Tw (die overigens onomstotelijk is behaald) maar het wordt gepresenteerd als iets waaraan de gemeente gebonden is. Allemaal nog tot daar aan toe, gebonden of niet: ook wij zien dat er actie nodig is om onze planeet leefbaar te houden. In het klimaatakkoord staat echter ook dat er omgevingsraden en -overeenkomsten moeten worden gesloten. Zoals ook uit het slot van de bijgaande brief van Van Doorninck blijkt, is het Klimaatakkoord dan ineens heel rekbaar.

Zoals je weet ben ik bezig met de voorbereiding van een schadeclaim. Die gaat deze maand de deur uit. In het bijgaande concept van een verzoekschrift tot het gelasten van een deskundigenbericht heb ik een resumé van het tot nu toe doorlopen traject. Overigens wil ik je vragen het concept vertrouwelijk te behandelen.

Graag komen we met jou in contact om te bespreken of er een manier is waarop we de belangen van de gemeente wat meer parallel te laten lopen met die van de bewoners.

Met vriendelijke groet, [redacted]
06[redacted]

Deelnemers Preconstructie 1 juli 2021

- [redacted]@public-mediation.nl
- [redacted]@public-mediation.nl
- [redacted]@public-mediation.nl
- [redacted]@amsterdam.nl
- [redacted]@balance.nl
- [redacted]@amsterdam.nl
- [redacted]@amsterdam.nl
- [redacted]@amsterdam.nl
- [redacted]@over-gemeenten.nl
- [redacted]@ouder-amstel.nl
- [redacted]@amsterdam.nl
- [redacted]@amsterdam.nl
- [redacted]@amsterdam.nl
- [redacted]@noord-holland.nl
- [redacted]@amsterdam.nl
- [redacted]@waterland.nl
- [redacted]@waternet.nl
- [redacted]@amsterdam.nl
- [redacted]@amsterdam.nl
- [redacted]@public-mediation.nl
- [redacted]@diemen.nl
- [redacted]@amsterdam.nl
- [redacted]@amsterdam.nl
- [redacted]@diemen.nl

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Mon, 5 Jul 2021 13:31:33 +0100
To: [redacted]@amsterdam.nl>
Cc: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: Reactie op Aanvullende schriftelijke vragen windturbine Sciencepark
Attachments: Reactie aanvullende vragen van stadsdeelcommissieleden B van Vliet De Zwart F van Vliet van 4 juli 2021 windturbine.pdf

Beste [redacted],

Zie bijgevoegd de antwoorden op de vragen over uitspraak Raad van State.

Als er nog vragen zijn dan hoor ik dit graag.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Team Bedrijven, Energiebronnen en Infrastructuur
Ruimte & Duurzaamheid
Gemeente Amsterdam

M: 06[redacted]
E: [redacted]@amsterdam.nl

Volg ons via
www.facebook.com/duurzaam020
www.twitter.com/duurzaam020
Nieuwsbrief duurzaam020

Van: RESAmsterdam <[redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: maandag 5 juli 2021 11:26
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: FW: URGENT Fwd: Aanvullende schriftelijke vragen windturbine Sciencepark

---

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: maandag 5 juli 2021 11:05
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; RESAmsterdam <[redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: URGENT Fwd: Aanvullende schriftelijke vragen windturbine Sciencepark

Hoi,

Bijgevoegde vragen zijn net vanuit de SDC-oost binnengekomen. Morgen is de stadsdeelcommissievergadering (laatste voor reces). Zou het mogelijk zijn om deze voor morgenavond te beantwoorden zodat [redacted] deze kan terugkoppelen?

Normaliter is de termijn 30 dagen, dus indien de snelle beantwoording niet mogelijk is, dan moet [redacted] morgen een procesantwoord geven, maar zou mooi zijn als we inhoudelijk terugkoppeling kunnen geven.

Dank alvast!

Groet,
[redacted]

Van: Bestuursondersteuning SDO <[redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: maandag, juli 5, 2021 10:56 AM
Aan: [redacted] van
Onderwerp: FW: Aanvullende schriftelijke vragen windturbine Sciencepark

Ha [redacted],

Bijgaand het document voor de beantwoording. Kan je ervoor zorgen dat de beantwoording uiterlijk 3 aug gereed is, en gezien verzoek liever voor SDC-vergadering van 6 juli? Als dat niet lukt, dan graag zowel indiener als Bestuursondersteuning hierover informeren.

Zie voor publicatie:
https://oost.notubiz.nl/modules/4/Vragen/683295

Met vriendelijke groet,

[redacted]
[redacted]r
Stadsdeel Oost

Aanvullende vragen van de leden B. van Vliet (Méérbelangen), P. de Zwart (D66) en F. van Vliet (VVD) over windturbine Science Park
4 juli 2021

Op 17 mei jl. stelden wij u vragen inzake de aanwijzing van het Sciencepark als voorkeurslocatie voor de plaatsing van een windturbine. In vraag 5 vroegen wij, onder verwijzing naar een uitspraak van het Europese Hof van Justitie (Nevele-arrest, ECLI:EU2020:503), of deze uitspraak niet impliceerde dat een MER toetsing had moeten plaatsvinden van windturbine normen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling.
Uw antwoord hierop luidde:
"(...) De stichting baseert zich op een arrest van het Hof van Justitie naar aanleiding van vragen van een Belgische rechter of milieunormen in een Vlaamse wettelijke regeling procedureel wel op de juiste wijze tot stand zijn gekomen. Dit arrest heeft betrekking op de Vlaamse regelgeving. Er wordt niet ingegaan op Nederlandse algemene regels. Amsterdam volgt de lijn van het ministerie van EZK die van mening is dat dit arrest geen gevolgen heeft voor het Nederlandse stelsel."

Op 30 juni jl. heeft de Afdeling Rechtspraak van de Raad van State uitspraak gedaan over het bestemmingsplan 'Windpark Delfzijl Uitbreiding 2020'
https://www.raadvanstate.nl/actueel/nieuws/@125920/milieubeoordeling-voor-windturbinenormen/.
In deze uitspraak heeft de Afdeling geoordeeld dat voor de Nederlandse windturbine normen een milieubeoordeling zal moeten worden gemaakt.

Naar aanleiding hiervan hebben wij de volgende vragen:

1. **Bent u het met ons eens dat uw beantwoording van voormelde 5e vraag uit onze schriftelijke vragen van 17 mei jl. gelet op de uitspraak van de Afdeling onjuist is en op zijn minst niet ingaat op de essentie van de gestelde vraag?**

   Antwoord:
   Bij de beantwoording van de eerdere schriftelijke vragen is geantwoord dat Amsterdam de lijn van het Rijk volgde. Het Rijk had zich op het standpunt gesteld dat geen MER nodig voor het vaststellen activiteitenbesluit. Het Rijk baseerde zich hierbij op een uitspraak van de Afdeling (uitspraak d.d. 3 april 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1064). In deze uitspraak oordeelde de Afdeling dat het Activiteitenbesluit wel op de juiste manier was vastgesteld en er dus geen MER nodig zou zijn. De Afdeling heeft dit standpunt bij de uitspraak van 30 juni verlaten en anders geoordeeld. Met de recente uitspraak is de Afdeling omgegaan: de normen in het Activiteitenbesluit/regeling zijn wel MER plichtig.

2. **Welke consequenties heeft de uitspraak naar uw mening voor de in de RES in ons gemeente aangewezen locaties voor windturbines en de mogelijke plaatsing ervan? Indien u van mening bent dat er geen consequenties zijn dan vernemen wij graag waarom niet.**

   Antwoord:
   Op 30 juni 2021 heeft de Raad van State uitspraak gedaan in een zaak over de uitbreiding van Windpark Delfzijl Zuid. In deze uitspraak oordeelt de Raad van State dat de algemene regels voor windturbines in het Activiteitenbesluit milieubeheer (Abm) en de Activiteitenregeling milieubeheer (Arm) buiten toepassing moeten worden gelaten.

Voor deze rijksregels is niet de juiste procedure gevolgd. De rijksregels zijn wel gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek naar de milieugevolgen, maar op grond van een EU-richtlijn had een milieueffectrapport moeten worden gemaakt.
De minister van EZK gaat nu de uitspraak bestuderen om de precieze gevolgen in kaart te brengen. Overheden, zoals de gemeente Amsterdam, moeten nu voor nieuwe windturbineparken een eigen afweging maken over welk milieubeschermingsniveau zij aanvaardbaar achten. De gemeente Amsterdam wacht in eerste instantie de reactie en het verdere onderzoek van het ministerie van EZK wat betreft de uitspraak af.
Ondertussen wordt doorgegaan met de reflectiefase. Naar verwachting worde er tijdens deze fase geen vergunningen voor windmolens aangevraagd of beoordeeld. Voor een vergunningsaanvraag voor een windmolen is bovendien een milieueffectrapportage verplicht.

Gelet op de actualiteit van dit onderwerp zouden wij de vragen graag zoveel mogelijk mondeling beantwoord zien in de volgende vergadering van de stadsdeelcommissie op 6 juli a.s.

Gemeente Amsterdam

Raadsinformatiebrief

Aan:	De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum	6 juli 2021
Portefeuille(s)	Duurzaamheid
Portefeuillehouder(s):	Marieke van Doorninck
Behandeld door	[redacted], Ruimte en duurzaamheid, [redacted]@amsterdam.nl
Onderwerp	Invulling reflectiefase RES

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 27 mei jl. heeft de gemeenteraad ingestemd met de Regionale Energiestrategie 1.0 Noord-Holland Zuid (RES 1.0 NHZ). Uw raad heeft tijdens de bespreking van de zoekgebieden voor windenergie kennisgenomen van het instellen van een reflectiefase, waarmee de gemeente luistert naar de wens voor een breed gesprek over verschillende opvattingen, ideeën en zorgen over de plaatsing van windturbines. Bij het bespreken van de RES 1.0 is toegezegd om u voor het zomerreces nader te informeren over deze reflectiefase.

Aanleiding en doel reflectiefase

Amsterdam staat voor een grote opgave. In onze toch al volle, groeiende stad moeten we ruimte maken voor een ingrijpende transitie. We moeten de overstap maken van fossiele brandstoffen naar duurzame groene, energiebronnen. Als grote stad moeten wij de verantwoordelijkheid nemen om zelf alles te doen wat binnen onze mogelijkheden ligt. Nederland moet in vergelijking met de buurlanden het meeste werk verzetten om de klimaatafspraken te halen, constateert het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) recentelijk in zijn rapport "Ervaringen met energie- en klimaatbeleid in omringende landen: wat kunnen we van hen leren?".

Elke stap die we in deze transitie zetten zullen wij voelen. Het is niet makkelijk. Omdat de straat open moet, omdat we anders moeten gaan koken, omdat onze huizen moeten worden aangepast, omdat er windturbines in de buurt van onze woonomgeving komen. Als gemeentebestuur gaan we alles eraan te doen om de effecten van deze transitie zo beperkt mogelijk te houden.

Amsterdam heeft een ambitie om ongeveer 17 extra windturbines van 3 MW te bouwen in 2030 (127 MW windenergie totaal). Dat is het uitgangspunt voor de reflectiefase. We gaan onderzoeken hoe we de windturbines kunnen realiseren en daarbij zullen we geen onaanvaardbare risico's nemen. Dit doen we door onderzoeken naar geluid en gezondheid, natuur en ruimte, onder ander met een milieueffectrapportage en met een gezondheidseffectanalyse. En met een afwegingskader als resultaat uit de reflectiefase. Verderop in deze brief meer daarover.

De betrokkenheid van onze inwoners is niet alleen wenselijk, zij is onmisbaar! Amsterdam geeft met de reflectiefase invulling aan het gesprek dat wij willen voeren met de stad. De energietransitie kan pas succesvol zijn als wij die samen vormgeven. Dat betekent dat iedereen in de stad die gehoord wíl worden ook gehoord kán worden. Tijdens de reflectiefase willen we de behoeftes en zorgen in de stad inventariseren zodat we ervoor kunnen zorgen dat deze bij de latere besluitvorming over concrete locaties voor windturbines transparant worden meegewogen.

In deze brief wordt u geïnformeerd over de aanpak van de reflectiefase op hoofdlijnen. Hiervoor is inbreng opgehaald bij een groot aantal belanghebbenden[1]. Gedurende de reflectiefase zullen de vervolgstappen stapsgewijs met betrokkenen worden ingevuld. Ik zal u hierover periodiek blijven informeren.

Reflectiefase als extra stap in het proces
De reflectiefase is een extra stap in het traject naar de realisatie van nieuwe windenergie in de stad. Pas na de reflectiefase volgt het proces waarin initiatiefnemers per gebied samen met Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten de participatiestappen uitwerken in een participatieplan. Daarna start de voorbereiding van concrete projecten inclusief benodigde onderzoeken, waaronder de milieueffectrapportage en gezondheidseffectanalyse. Pas na afronding van de onderzoeken vindt de definitieve ruimtelijke besluitvorming plaats (vergunningverlening). Dit is het moment waarop op basis van de informatie uit de voorgaande stappen wordt besloten over het al dan niet (laten) bouwen van windturbines op specifieke locaties. De besluitvorming moet voor januari 2025 afgerond zijn.

Drie producten: afwegingskader, richtlijnen voor participatie en richtlijnen voor governance (sturing)
Op dit moment ziet de gemeente drie producten als resultaat van de reflectiefase. Zij zullen door de gemeenteraad worden vastgesteld. Deze geven een helder kader voor verdere besluitvorming in het vervolgtraject.

1. Een *afwegingskader*: dit kader bevat landelijke, stedelijke en lokale informatie, waaronder behoeften en zorgen, die een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. Het helpt bestuur en raad bij het interpreteren en wegen van de aangereikte informatie. Het bestuur zal op basis hiervan de afweging maken.

[1] Vertegenwoordigers van volgende organisaties hebben input geleverd: Windalarm, JongRES, bezorgde (para)medici, volkstuinen, woonbootbewoners, energie-coöperaties Amsterdam Wind, Stadsecoloog, GGD, Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland, Spaar het Gein/ Driemond. Ook hebben volgende partnerorganisaties van de RES en mede-overheden input gegeven: buurgemeenten (Zaandam, Oostzaan, Landsmeer, Waterland, Diemen, Gooise Meren, Ronde Venen, Ouder Amstel) RES partners NHZ (Liander, Waternet, RES NHZ), Provincie NH, Haven Amsterdam, andere beleidsafdelingen gemeente Amsterdam en de stadsdelen Amsterdam Noord, Oost, Zuidoost en Nieuw-West.

2. *Richtlijnen voor participatie:* deze richtlijnen geven aan hoe belanghebbenden in de stappen na de reflectiefase betrokken moeten worden. Zij bevatten de "spelregels" voor o.a. belanghebbenden, initiatiefnemers, gemeente en RES-partners voor het opstellen van een participatieplan in de projectvoorbereidingsfase en de realisatiefase.
   De gemeente laat op verzoek van uw raad een evaluatie uitvoeren over de participatie tot nu toe. Dit rapport wordt apart aangeboden aan de raad en de inzichten uit deze evaluatie worden opgenomen in de richtlijnen voor participatie.

3. *Richtlijnen voor governance (sturing):* de sturingsrichtlijnen beschrijven de rol van de gemeente en de aard van sturing. Deze richtlijnen geven informatie over de verhoudingen en afstemming tussen RES-partners en medeoverheden zoals buurgemeenten, stadsdelen, provincie en RES organisatie. En zij geven informatie over de relatie van de gemeente met de initiatiefnemers en met belanghebbenden.

Gezondheidseffectanalyse
In de RES 1.0 NHZ is afgesproken dat Amsterdam bij de beoordeling van locaties voor windenergie een gezondheidseffectanalyse[2] uitvoert. Daartoe wordt een commissie van gezondheidsexperts samengesteld onder leiding van een onafhankelijke voorzitter. De commissie stelt vast hoe effecten op gezondheid en welzijn rond een mogelijke locatie in beeld moeten worden gebracht en afgewogen. Hiervoor wordt in de reflectiefase in samenspraak met belangengroepen, waaronder de bezorgde (para)medici, lokaal input opgehaald en werkt de commissie samen met het landelijk expertisepunt Gezondheid en windturbines van het RIVM en de GGD'en.
De samenstelling van de commissie gebeurt op basis van de resultaten van de reflectiefase.

Invulling reflectiefase met elkaar en in stappen
De gemeente constateert dat de behoefte om mee te praten en mee te doen groot is. De visie en behoefte *hoe* dat te doen verschilt echter enorm. Daarom worden bij de invulling van de reflectiefase groepen uit de samenleving met hun lokale kennis intensief betrokken. Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten kunnen, daar waar zij wonen of werken en waar mogelijk windturbines komen, meepraten. Belangengroepen worden uitgenodigd om hun behoeftes en zorgen in te brengen.

Participatieve waardenevaluatie (PWE) en meer activiteiten in het najaar
In het najaar worden Amsterdammers, inwoners van buurgemeenten en andere belangstellenden uitgenodigd om deel te nemen aan verschillende activiteiten, zowel fysiek[3] als digitaal. Het hele programma wordt stapsgewijs ingevuld.
Belangrijk onderdeel van de activiteiten wordt een digitale raadpleging "participatieve waardenevaluatie" (PWE). Met een raadpleging in de vorm van een PWE kan in korte tijd een brede afspiegeling van belanghebbenden worden geïnformeerd, geraadpleegd en deelgenoot

[2] Gezondheidseffectanalyse is de Nederlandstalige benoeming van een Health Impact Assessment, zoals toegelicht in een brief aan uw raad op 20 april j.l..
[3] Indien mogelijk vanuit de Corona maatregelen.

gemaakt van bestuurlijke dilemma's. De achterliggende motivaties worden zichtbaar en kunnen onderdeel worden van de besluitvorming. Een soortgelijke raadpleging is onlangs op verzoek van de Tweede Kamer uitgevoerd om de mening van de Nederlandse samenleving over klimaatbeleid in kaart te brengen[4].

Brede uitnodiging en begeleiding door deskundigen
De reflectiefase is open voor iedere belangstellende. Er wordt breed en voor zoveel mogelijk toegankelijk uitgenodigd. Het wordt een intensief traject. Naast lokale belanghebbenden worden de buurgemeenten, RES-partners, de provincie, Waterschappen en Liander betrokken. Energiecoöperaties van Amsterdam Wind en bewonersvertegenwoordiging doen mee, net zoals Windalarm, de bezorgde (para)medici en een brede vertegenwoordiging van belanghebbenden. Deskundigen en kennisinstellingen zoals het RIVM, de TU Delft en de GGD helpen bij de uitvoering van de activiteiten.
We zullen excursies organiseren, bijeenkomsten houden en gesprekken voeren over de lokale situatie. Tijdens deze activiteiten worden visualisaties en geluidssimulaties ingezet. Ook behoren "fact finding" gesprekken met experts en belangstellenden tot de aanpak. De thema's gezondheid, natuur & biodiversiteit en ruimtelijke kwaliteit krijgen hierbij ruim aandacht.

Aandringen op gezamenlijke werkgroep door het Rijk
Over nut en noodzaak van wind op land en de kaders van de RES bestaat veel onrust en verschil van mening. Het nut- en noodzaakverhaal is een landelijke aangelegenheid. Nationaal Programma RES en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) zijn momenteel in gesprek om de vragen en zorgen over nut en noodzaak van wind op land nationaal goed te beleggen. Amsterdam zal samen met de energieregio NHZ blijven aandringen dat dit gesprek plaats vindt parallel aan de Amsterdamse reflectiefase.

Communicatie versterken
De wijze waarop we communiceren zal aansluiten bij de opzet van de reflectiefase.

De communicatieactiviteiten lopen in de komende fase langs drie lijnen:
1) Zoveel en divers mogelijk mensen uitnodigen en betrekken bij het traject. We hanteren hierbij een buurtgerichte aanpak met o.a. bewonersbrieven, lokale media en informatieteams.
2) De energietransitie met behulp van windturbines zichtbaar en voelbaar maken. Dit willen we doen met o.a. excursies, animaties en simulaties.
3) Het doorlopend informeren over alle stappen, onderzoeken, onderzoeksresultaten en feiten die in deze fase relevant zijn. Dit doen we o.a. door het gebruik van de website van de gemeente, nieuwsbrieven, nieuwsberichten en informatieavonden.

We werken hierin nauw samen met de stadsdelen en buurgemeenten.

[4] Voor nadere informatie over een PWE (kijkduur 3 min): https://youtu.be/kdGUqK5KZFI en over de Nederlandse klimaatraadpleging https://www.tudelft.nl/tbm/pwe/case-studies/klimaatraadpleging

Planning
Op dit moment zijn de voorbereidingen voor de reflectiefase in volle gang. Ik verwacht na het reces de reflectiefase officieel te starten om in december een afwegingskader en de richtlijnen voor participatie en voor governance te kunnen voorleggen aan het college.

En verder
Parallel aan de reflectiefase zal Amsterdam meewerken bij het opstellen van een regionaal uitvoeringsprogramma door de energieregio NHZ. Verder zal worden bekeken hoe de RES te integreren in de omgevingsinstrumenten die volgen uit de Omgevingsvisie Amsterdam 2050. In beide trajecten moeten afspraken uit de reflectiefase ook een plek krijgen.

Amsterdam heeft kennisgenomen van de uitspraak van de raad van state over milieueffecten van windturbines. Voor deze rijksregels is niet de juiste procedure gevolgd. De rijksregels zijn wel gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek naar de milieugevolgen, maar op grond van een EU-richtlijn had een milieueffectrapport moeten worden gemaakt. De minister van EZK gaat nu de uitspraak bestuderen om de precieze gevolgen in kaart te brengen. De voorbereiding van nieuwe windturbines in Amsterdam hoeft niet te worden belemmerd hierdoor.

We nemen als stad onze verantwoordelijkheid én verkennen nieuwe wegen om naar de Amsterdammer en andere belanghebbenden te luisteren. Na afronding van de reflectiefase blijven we een zorgvuldig proces voeren om onze ambities waar te maken.

Ik wens u alvast een fijn zomerreces en kijk uit naar de samenwerking in het najaar!

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Marieke van Doorninck
Wethouder Duurzaamheid en Ruimtelijke ontwikkeling

Gemeente Amsterdam

Raadsinformatiebrief

Aan:	De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum	6 juli 2021
Portefeuille(s)	Duurzaamheid
Portefeuillehouder(s):	Marieke van Doorninck
Behandeld door	[redacted], Ruimte en duurzaamheid, [redacted]@amsterdam.nl
Onderwerp	Invulling reflectiefase RES

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 27 mei jl. heeft de gemeenteraad ingestemd met de Regionale Energiestrategie 1.0 Noord-Holland Zuid (RES 1.0 NHZ). Uw raad heeft tijdens de bespreking van de zoekgebieden voor windenergie kennisgenomen van het instellen van een reflectiefase, waarmee de gemeente luistert naar de wens voor een breed gesprek over verschillende opvattingen, ideeën en zorgen over de plaatsing van windturbines. Bij het bespreken van de RES 1.0 is toegezegd om u voor het zomerreces nader te informeren over deze reflectiefase.

Aanleiding en doel reflectiefase

Amsterdam staat voor een grote opgave. In onze toch al volle, groeiende stad moeten we ruimte maken voor een ingrijpende transitie. We moeten de overstap maken van fossiele brandstoffen naar duurzame groene, energiebronnen. Als grote stad moeten wij de verantwoordelijkheid nemen om zelf alles te doen wat binnen onze mogelijkheden ligt. Nederland moet in vergelijking met de buurlanden het meeste werk verzetten om de klimaatafspraken te halen, constateert het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) recentelijk in zijn rapport "Ervaringen met energie- en klimaatbeleid in omringende landen: wat kunnen we van hen leren?".

Elke stap die we in deze transitie zetten zullen wij voelen. Het is niet makkelijk. Omdat de straat open moet, omdat we anders moeten gaan koken, omdat onze huizen moeten worden aangepast, omdat er windturbines in de buurt van onze woonomgeving komen. Als gemeentebestuur gaan we alles eraan te doen om de effecten van deze transitie zo beperkt mogelijk te houden.

Amsterdam heeft een ambitie om ongeveer 17 extra windturbines van 3 MW te bouwen in 2030 (127 MW windenergie totaal). Dat is het uitgangspunt voor de reflectiefase. We gaan onderzoeken hoe we de windturbines kunnen realiseren en daarbij zullen we geen onaanvaardbare risico's nemen. Dit doen we door onderzoeken naar geluid en gezondheid, natuur en ruimte, onder ander met een milieueffectrapportage en met een gezondheidseffectanalyse. En met een afwegingskader als resultaat uit de reflectiefase. Verderop in deze brief meer daarover.

De betrokkenheid van onze inwoners is niet alleen wenselijk, zij is onmisbaar! Amsterdam geeft met de reflectiefase invulling aan het gesprek dat wij willen voeren met de stad. De energietransitie kan pas succesvol zijn als wij die samen vormgeven. Dat betekent dat iedereen in de stad die gehoord wíl worden ook gehoord kán worden. Tijdens de reflectiefase willen we de behoeftes en zorgen in de stad inventariseren zodat we ervoor kunnen zorgen dat deze bij de latere besluitvorming over concrete locaties voor windturbines transparant worden meegewogen.

In deze brief wordt u geïnformeerd over de aanpak van de reflectiefase op hoofdlijnen. Hiervoor is inbreng opgehaald bij een groot aantal belanghebbenden[1]. Gedurende de reflectiefase zullen de vervolgstappen stapsgewijs met betrokkenen worden ingevuld. Ik zal u hierover periodiek blijven informeren.

Reflectiefase als extra stap in het proces
De reflectiefase is een extra stap in het traject naar de realisatie van nieuwe windenergie in de stad. Pas na de reflectiefase volgt het proces waarin initiatiefnemers per gebied samen met Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten de participatiestappen uitwerken in een participatieplan. Daarna start de voorbereiding van concrete projecten inclusief benodigde onderzoeken, waaronder de milieueffectrapportage en gezondheidseffectanalyse. Pas na afronding van de onderzoeken vindt de definitieve ruimtelijke besluitvorming plaats (vergunningverlening). Dit is het moment waarop op basis van de informatie uit de voorgaande stappen wordt besloten over het al dan niet (laten) bouwen van windturbines op specifieke locaties. De besluitvorming moet voor januari 2025 afgerond zijn.

Drie producten: afwegingskader, richtlijnen voor participatie en richtlijnen voor governance (sturing)
Op dit moment ziet de gemeente drie producten als resultaat van de reflectiefase. Zij zullen door de gemeenteraad worden vastgesteld. Deze geven een helder kader voor verdere besluitvorming in het vervolgtraject.

1. Een *afwegingskader*: dit kader bevat landelijke, stedelijke en lokale informatie, waaronder behoeften en zorgen, die een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. Het helpt bestuur en raad bij het interpreteren en wegen van de aangereikte informatie. Het bestuur zal op basis hiervan de afweging maken.

[1] Vertegenwoordigers van volgende organisaties hebben input geleverd: Windalarm, JongRES, bezorgde (para)medici, volkstuinen, woonbootbewoners, energie-coöperaties Amsterdam Wind, Stadsecoloog, GGD, Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland, Spaar het Gein/ Driemond. Ook hebben volgende partnerorganisaties van de RES en mede-overheden input gegeven: buurgemeenten (Zaandam, Oostzaan, Landsmeer, Waterland, Diemen, Gooise Meren, Ronde Venen, Ouder Amstel) RES partners NHZ (Liander, Waternet, RES NHZ), Provincie NH, Haven Amsterdam, andere beleidsafdelingen gemeente Amsterdam en de stadsdelen Amsterdam Noord, Oost, Zuidoost en Nieuw-West.

2. *Richtlijnen voor participatie:* deze richtlijnen geven aan hoe belanghebbenden in de stappen na de reflectiefase betrokken moeten worden. Zij bevatten de "spelregels" voor o.a. belanghebbenden, initiatiefnemers, gemeente en RES-partners voor het opstellen van een participatieplan in de projectvoorbereidingsfase en de realisatiefase.
   De gemeente laat op verzoek van uw raad een evaluatie uitvoeren over de participatie tot nu toe. Dit rapport wordt apart aangeboden aan de raad en de inzichten uit deze evaluatie worden opgenomen in de richtlijnen voor participatie.

3. *Richtlijnen voor governance (sturing):* de sturingsrichtlijnen beschrijven de rol van de gemeente en de aard van sturing. Deze richtlijnen geven informatie over de verhoudingen en afstemming tussen RES-partners en medeoverheden zoals buurgemeenten, stadsdelen, provincie en RES organisatie. En zij geven informatie over de relatie van de gemeente met de initiatiefnemers en met belanghebbenden.

Gezondheidseffectanalyse
In de RES 1.0 NHZ is afgesproken dat Amsterdam bij de beoordeling van locaties voor windenergie een gezondheidseffectanalyse[2] uitvoert. Daartoe wordt een commissie van gezondheidsexperts samengesteld onder leiding van een onafhankelijke voorzitter. De commissie stelt vast hoe effecten op gezondheid en welzijn rond een mogelijke locatie in beeld moeten worden gebracht en afgewogen. Hiervoor wordt in de reflectiefase in samenspraak met belangengroepen, waaronder de bezorgde (para)medici, lokaal input opgehaald en werkt de commissie samen met het landelijk expertisepunt Gezondheid en windturbines van het RIVM en de GGD'en.
De samenstelling van de commissie gebeurt op basis van de resultaten van de reflectiefase.

Invulling reflectiefase met elkaar en in stappen
De gemeente constateert dat de behoefte om mee te praten en mee te doen groot is. De visie en behoefte *hoe* dat te doen verschilt echter enorm. Daarom worden bij de invulling van de reflectiefase groepen uit de samenleving met hun lokale kennis intensief betrokken. Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten kunnen, daar waar zij wonen of werken en waar mogelijk windturbines komen, meepraten. Belangengroepen worden uitgenodigd om hun behoeftes en zorgen in te brengen.

Participatieve waardenevaluatie (PWE) en meer activiteiten in het najaar
In het najaar worden Amsterdammers, inwoners van buurgemeenten en andere belangstellenden uitgenodigd om deel te nemen aan verschillende activiteiten, zowel fysiek[3] als digitaal. Het hele programma wordt stapsgewijs ingevuld.
Belangrijk onderdeel van de activiteiten wordt een digitale raadpleging "participatieve waardenevaluatie" (PWE). Met een raadpleging in de vorm van een PWE kan in korte tijd een brede afspiegeling van belanghebbenden worden geïnformeerd, geraadpleegd en deelgenoot

[2] Gezondheidseffectanalyse is de Nederlandstalige benoeming van een Health Impact Assessment, zoals toegelicht in een brief aan uw raad op 20 april j.l..
[3] Indien mogelijk vanuit de Corona maatregelen.

gemaakt van bestuurlijke dilemma's. De achterliggende motivaties worden zichtbaar en kunnen onderdeel worden van de besluitvorming. Een soortgelijke raadpleging is onlangs op verzoek van de Tweede Kamer uitgevoerd om de mening van de Nederlandse samenleving over klimaatbeleid in kaart te brengen[4].

Brede uitnodiging en begeleiding door deskundigen
De reflectiefase is open voor iedere belangstellende. Er wordt breed en voor zoveel mogelijk toegankelijk uitgenodigd. Het wordt een intensief traject. Naast lokale belanghebbenden worden de buurgemeenten, RES-partners, de provincie, Waterschappen en Liander betrokken. Energiecoöperaties van Amsterdam Wind en bewonersvertegenwoordiging doen mee, net zoals Windalarm, de bezorgde (para)medici en een brede vertegenwoordiging van belanghebbenden. Deskundigen en kennisinstellingen zoals het RIVM, de TU Delft en de GGD helpen bij de uitvoering van de activiteiten.
We zullen excursies organiseren, bijeenkomsten houden en gesprekken voeren over de lokale situatie. Tijdens deze activiteiten worden visualisaties en geluidssimulaties ingezet. Ook behoren "fact finding" gesprekken met experts en belangstellenden tot de aanpak. De thema's gezondheid, natuur & biodiversiteit en ruimtelijke kwaliteit krijgen hierbij ruim aandacht.

Aandringen op gezamenlijke werkgroep door het Rijk
Over nut en noodzaak van wind op land en de kaders van de RES bestaat veel onrust en verschil van mening. Het nut- en noodzaakverhaal is een landelijke aangelegenheid. Nationaal Programma RES en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) zijn momenteel in gesprek om de vragen en zorgen over nut en noodzaak van wind op land nationaal goed te beleggen. Amsterdam zal samen met de energieregio NHZ blijven aandringen dat dit gesprek plaats vindt parallel aan de Amsterdamse reflectiefase.

Communicatie versterken
De wijze waarop we communiceren zal aansluiten bij de opzet van de reflectiefase.

De communicatieactiviteiten lopen in de komende fase langs drie lijnen:
1) Zoveel en divers mogelijk mensen uitnodigen en betrekken bij het traject. We hanteren hierbij een buurtgerichte aanpak met o.a. bewonersbrieven, lokale media en informatieteams.
2) De energietransitie met behulp van windturbines zichtbaar en voelbaar maken. Dit willen we doen met o.a. excursies, animaties en simulaties.
3) Het doorlopend informeren over alle stappen, onderzoeken, onderzoeksresultaten en feiten die in deze fase relevant zijn. Dit doen we o.a. door het gebruik van de website van de gemeente, nieuwsbrieven, nieuwsberichten en informatieavonden.

We werken hierin nauw samen met de stadsdelen en buurgemeenten.

[4] Voor nadere informatie over een PWE (kijkduur 3 min): https://youtu.be/kdGUqK5KZFI en over de Nederlandse klimaatraadpleging https://www.tudelft.nl/tbm/pwe/case-studies/klimaatraadpleging

Planning
Op dit moment zijn de voorbereidingen voor de reflectiefase in volle gang. Ik verwacht na het reces de reflectiefase officieel te starten om in december een afwegingskader en de richtlijnen voor participatie en voor governance te kunnen voorleggen aan het college.

En verder
Parallel aan de reflectiefase zal Amsterdam meewerken bij het opstellen van een regionaal uitvoeringsprogramma door de energieregio NHZ. Verder zal worden bekeken hoe de RES te integreren in de omgevingsinstrumenten die volgen uit de Omgevingsvisie Amsterdam 2050. In beide trajecten moeten afspraken uit de reflectiefase ook een plek krijgen.

Amsterdam heeft kennisgenomen van de uitspraak van de raad van state over milieueffecten van windturbines. Voor deze rijksregels is niet de juiste procedure gevolgd. De rijksregels zijn wel gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek naar de milieugevolgen, maar op grond van een EU-richtlijn had een milieueffectrapport moeten worden gemaakt. De minister van EZK gaat nu de uitspraak bestuderen om de precieze gevolgen in kaart te brengen. De voorbereiding van nieuwe windturbines in Amsterdam hoeft niet te worden belemmerd hierdoor.

We nemen als stad onze verantwoordelijkheid én verkennen nieuwe wegen om naar de Amsterdammer en andere belanghebbenden te luisteren. Na afronding van de reflectiefase blijven we een zorgvuldig proces voeren om onze ambities waar te maken.

Ik wens u alvast een fijn zomerreces en kijk uit naar de samenwerking in het najaar!

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Marieke van Doorninck
Wethouder Duurzaamheid en Ruimtelijke ontwikkeling

Gemeente Amsterdam

Raadsinformatiebrief

Aan:	De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum	6 juli 2021
Portefeuille(s)	Duurzaamheid
Portefeuillehouder(s):	Marieke van Doorninck
Behandeld door	[redacted], Ruimte en duurzaamheid, [redacted]@amsterdam.nl
Onderwerp	Invulling reflectiefase RES

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 27 mei jl. heeft de gemeenteraad ingestemd met de Regionale Energiestrategie 1.0 Noord-Holland Zuid (RES 1.0 NHZ). Uw raad heeft tijdens de bespreking van de zoekgebieden voor windenergie kennisgenomen van het instellen van een reflectiefase, waarmee de gemeente luistert naar de wens voor een breed gesprek over verschillende opvattingen, ideeën en zorgen over de plaatsing van windturbines. Bij het bespreken van de RES 1.0 is toegezegd om u voor het zomerreces nader te informeren over deze reflectiefase.

Aanleiding en doel reflectiefase

Amsterdam staat voor een grote opgave. In onze toch al volle, groeiende stad moeten we ruimte maken voor een ingrijpende transitie. We moeten de overstap maken van fossiele brandstoffen naar duurzame groene, energiebronnen. Als grote stad moeten wij de verantwoordelijkheid nemen om zelf alles te doen wat binnen onze mogelijkheden ligt. Nederland moet in vergelijking met de buurlanden het meeste werk verzetten om de klimaatafspraken te halen, constateert het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) recentelijk in zijn rapport "Ervaringen met energie- en klimaatbeleid in omringende landen: wat kunnen we van hen leren?".

Elke stap die we in deze transitie zetten zullen wij voelen. Het is niet makkelijk. Omdat de straat open moet, omdat we anders moeten gaan koken, omdat onze huizen moeten worden aangepast, omdat er windturbines in de buurt van onze woonomgeving komen. Als gemeentebestuur gaan we alles eraan te doen om de effecten van deze transitie zo beperkt mogelijk te houden.

Amsterdam heeft een ambitie om ongeveer 17 extra windturbines van 3 MW te bouwen in 2030 (127 MW windenergie totaal). Dat is het uitgangspunt voor de reflectiefase. We gaan onderzoeken hoe we de windturbines kunnen realiseren en daarbij zullen we geen onaanvaardbare risico's nemen. Dit doen we door onderzoeken naar geluid en gezondheid, natuur en ruimte, onder ander met een milieueffectrapportage en met een gezondheidseffectanalyse. En met een afwegingskader als resultaat uit de reflectiefase. Verderop in deze brief meer daarover.

De betrokkenheid van onze inwoners is niet alleen wenselijk, zij is onmisbaar! Amsterdam geeft met de reflectiefase invulling aan het gesprek dat wij willen voeren met de stad. De energietransitie kan pas succesvol zijn als wij die samen vormgeven. Dat betekent dat iedereen in de stad die gehoord wíl worden ook gehoord kán worden. Tijdens de reflectiefase willen we de behoeftes en zorgen in de stad inventariseren zodat we ervoor kunnen zorgen dat deze bij de latere besluitvorming over concrete locaties voor windturbines transparant worden meegewogen.

In deze brief wordt u geïnformeerd over de aanpak van de reflectiefase op hoofdlijnen. Hiervoor is inbreng opgehaald bij een groot aantal belanghebbenden[1]. Gedurende de reflectiefase zullen de vervolgstappen stapsgewijs met betrokkenen worden ingevuld. Ik zal u hierover periodiek blijven informeren.

Reflectiefase als extra stap in het proces
De reflectiefase is een extra stap in het traject naar de realisatie van nieuwe windenergie in de stad. Pas na de reflectiefase volgt het proces waarin initiatiefnemers per gebied samen met Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten de participatiestappen uitwerken in een participatieplan. Daarna start de voorbereiding van concrete projecten inclusief benodigde onderzoeken, waaronder de milieueffectrapportage en gezondheidseffectanalyse. Pas na afronding van de onderzoeken vindt de definitieve ruimtelijke besluitvorming plaats (vergunningverlening). Dit is het moment waarop op basis van de informatie uit de voorgaande stappen wordt besloten over het al dan niet (laten) bouwen van windturbines op specifieke locaties. De besluitvorming moet voor januari 2025 afgerond zijn.

Drie producten: afwegingskader, richtlijnen voor participatie en richtlijnen voor governance (sturing)
Op dit moment ziet de gemeente drie producten als resultaat van de reflectiefase. Zij zullen door de gemeenteraad worden vastgesteld. Deze geven een helder kader voor verdere besluitvorming in het vervolgtraject.

1. Een *afwegingskader*: dit kader bevat landelijke, stedelijke en lokale informatie, waaronder behoeften en zorgen, die een rol moet spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden. Het helpt bestuur en raad bij het interpreteren en wegen van de aangereikte informatie. Het bestuur zal op basis hiervan de afweging maken.

[1] Vertegenwoordigers van volgende organisaties hebben input geleverd: Windalarm, JongRES, bezorgde (para)medici, volkstuinen, woonbootbewoners, energie-coöperaties Amsterdam Wind, Stadsecoloog, GGD, Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland, Spaar het Gein/ Driemond. Ook hebben volgende partnerorganisaties van de RES en mede-overheden input gegeven: buurgemeenten (Zaandam, Oostzaan, Landsmeer, Waterland, Diemen, Gooise Meren, Ronde Venen, Ouder Amstel) RES partners NHZ (Liander, Waternet, RES NHZ), Provincie NH, Haven Amsterdam, andere beleidsafdelingen gemeente Amsterdam en de stadsdelen Amsterdam Noord, Oost, Zuidoost en Nieuw-West.

2. *Richtlijnen voor participatie:* deze richtlijnen geven aan hoe belanghebbenden in de stappen na de reflectiefase betrokken moeten worden. Zij bevatten de "spelregels" voor o.a. belanghebbenden, initiatiefnemers, gemeente en RES-partners voor het opstellen van een participatieplan in de projectvoorbereidingsfase en de realisatiefase.
   De gemeente laat op verzoek van uw raad een evaluatie uitvoeren over de participatie tot nu toe. Dit rapport wordt apart aangeboden aan de raad en de inzichten uit deze evaluatie worden opgenomen in de richtlijnen voor participatie.

3. *Richtlijnen voor governance (sturing):* de sturingsrichtlijnen beschrijven de rol van de gemeente en de aard van sturing. Deze richtlijnen geven informatie over de verhoudingen en afstemming tussen RES-partners en medeoverheden zoals buurgemeenten, stadsdelen, provincie en RES organisatie. En zij geven informatie over de relatie van de gemeente met de initiatiefnemers en met belanghebbenden.

Gezondheidseffectanalyse
In de RES 1.0 NHZ is afgesproken dat Amsterdam bij de beoordeling van locaties voor windenergie een gezondheidseffectanalyse[2] uitvoert. Daartoe wordt een commissie van gezondheidsexperts samengesteld onder leiding van een onafhankelijke voorzitter. De commissie stelt vast hoe effecten op gezondheid en welzijn rond een mogelijke locatie in beeld moeten worden gebracht en afgewogen. Hiervoor wordt in de reflectiefase in samenspraak met belangengroepen, waaronder de bezorgde (para)medici, lokaal input opgehaald en werkt de commissie samen met het landelijk expertisepunt Gezondheid en windturbines van het RIVM en de GGD'en.
De samenstelling van de commissie gebeurt op basis van de resultaten van de reflectiefase.

Invulling reflectiefase met elkaar en in stappen
De gemeente constateert dat de behoefte om mee te praten en mee te doen groot is. De visie en behoefte *hoe* dat te doen verschilt echter enorm. Daarom worden bij de invulling van de reflectiefase groepen uit de samenleving met hun lokale kennis intensief betrokken. Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten kunnen, daar waar zij wonen of werken en waar mogelijk windturbines komen, meepraten. Belangengroepen worden uitgenodigd om hun behoeftes en zorgen in te brengen.

Participatieve waardenevaluatie (PWE) en meer activiteiten in het najaar
In het najaar worden Amsterdammers, inwoners van buurgemeenten en andere belangstellenden uitgenodigd om deel te nemen aan verschillende activiteiten, zowel fysiek[3] als digitaal. Het hele programma wordt stapsgewijs ingevuld.
Belangrijk onderdeel van de activiteiten wordt een digitale raadpleging "participatieve waardenevaluatie" (PWE). Met een raadpleging in de vorm van een PWE kan in korte tijd een brede afspiegeling van belanghebbenden worden geïnformeerd, geraadpleegd en deelgenoot

[2] Gezondheidseffectanalyse is de Nederlandstalige benoeming van een Health Impact Assessment, zoals toegelicht in een brief aan uw raad op 20 april j.l..
[3] Indien mogelijk vanuit de Corona maatregelen.

gemaakt van bestuurlijke dilemma's. De achterliggende motivaties worden zichtbaar en kunnen onderdeel worden van de besluitvorming. Een soortgelijke raadpleging is onlangs op verzoek van de Tweede Kamer uitgevoerd om de mening van de Nederlandse samenleving over klimaatbeleid in kaart te brengen[4].

Brede uitnodiging en begeleiding door deskundigen
De reflectiefase is open voor iedere belangstellende. Er wordt breed en voor zoveel mogelijk toegankelijk uitgenodigd. Het wordt een intensief traject. Naast lokale belanghebbenden worden de buurgemeenten, RES-partners, de provincie, Waterschappen en Liander betrokken. Energiecoöperaties van Amsterdam Wind en bewonersvertegenwoordiging doen mee, net zoals Windalarm, de bezorgde (para)medici en een brede vertegenwoordiging van belanghebbenden. Deskundigen en kennisinstellingen zoals het RIVM, de TU Delft en de GGD helpen bij de uitvoering van de activiteiten.
We zullen excursies organiseren, bijeenkomsten houden en gesprekken voeren over de lokale situatie. Tijdens deze activiteiten worden visualisaties en geluidssimulaties ingezet. Ook behoren "fact finding" gesprekken met experts en belangstellenden tot de aanpak. De thema's gezondheid, natuur & biodiversiteit en ruimtelijke kwaliteit krijgen hierbij ruim aandacht.

Aandringen op gezamenlijke werkgroep door het Rijk
Over nut en noodzaak van wind op land en de kaders van de RES bestaat veel onrust en verschil van mening. Het nut- en noodzaakverhaal is een landelijke aangelegenheid. Nationaal Programma RES en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) zijn momenteel in gesprek om de vragen en zorgen over nut en noodzaak van wind op land nationaal goed te beleggen. Amsterdam zal samen met de energieregio NHZ blijven aandringen dat dit gesprek plaats vindt parallel aan de Amsterdamse reflectiefase.

Communicatie versterken
De wijze waarop we communiceren zal aansluiten bij de opzet van de reflectiefase.

De communicatieactiviteiten lopen in de komende fase langs drie lijnen:
1) Zoveel en divers mogelijk mensen uitnodigen en betrekken bij het traject. We hanteren hierbij een buurtgerichte aanpak met o.a. bewonersbrieven, lokale media en informatieteams.
2) De energietransitie met behulp van windturbines zichtbaar en voelbaar maken. Dit willen we doen met o.a. excursies, animaties en simulaties.
3) Het doorlopend informeren over alle stappen, onderzoeken, onderzoeksresultaten en feiten die in deze fase relevant zijn. Dit doen we o.a. door het gebruik van de website van de gemeente, nieuwsbrieven, nieuwsberichten en informatieavonden.

We werken hierin nauw samen met de stadsdelen en buurgemeenten.

[4] Voor nadere informatie over een PWE (kijkduur 3 min): https://youtu.be/kdGUqK5KZFI en over de Nederlandse klimaatraadpleging https://www.tudelft.nl/tbm/pwe/case-studies/klimaatraadpleging

Planning
Op dit moment zijn de voorbereidingen voor de reflectiefase in volle gang. Ik verwacht na het reces de reflectiefase officieel te starten om in december een afwegingskader en de richtlijnen voor participatie en voor governance te kunnen voorleggen aan het college.

En verder
Parallel aan de reflectiefase zal Amsterdam meewerken bij het opstellen van een regionaal uitvoeringsprogramma door de energieregio NHZ. Verder zal worden bekeken hoe de RES te integreren in de omgevingsinstrumenten die volgen uit de Omgevingsvisie Amsterdam 2050. In beide trajecten moeten afspraken uit de reflectiefase ook een plek krijgen.

Amsterdam heeft kennisgenomen van de uitspraak van de raad van state over milieueffecten van windturbines. Voor deze rijksregels is niet de juiste procedure gevolgd. De rijksregels zijn wel gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek naar de milieugevolgen, maar op grond van een EU-richtlijn had een milieueffectrapport moeten worden gemaakt. De minister van EZK gaat nu de uitspraak bestuderen om de precieze gevolgen in kaart te brengen. De voorbereiding van nieuwe windturbines in Amsterdam hoeft niet te worden belemmerd hierdoor.

We nemen als stad onze verantwoordelijkheid én verkennen nieuwe wegen om naar de Amsterdammer en andere belanghebbenden te luisteren. Na afronding van de reflectiefase blijven we een zorgvuldig proces voeren om onze ambities waar te maken.

Ik wens u alvast een fijn zomerreces en kijk uit naar de samenwerking in het najaar!

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Marieke van Doorninck
Wethouder Duurzaamheid en Ruimtelijke ontwikkeling

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: *Wed, 7 Jul 2021 11:20:34 +0100*
To: [redacted]@amsterdam.nl>
Cc: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: *RE: Uitvraag brede interne consultatieronde actualisatie Hoofdgroenstructuur: beleid en toetskaart*
Attachments: *Beleidskader HGS 50%_versie voor brede interne uitvraag_[redacted].docx*

Beste [redacted] en [redacted],

Bij deze stuur ik jullie de opmerkingen vanuit Team RES op de Hoofdgroenstructuur.

Mochten jullie nog vragen hebben naar aanleiding van mijn opmerkingen dan ben ik bereikbaar op onderstaande gegevens.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Team Bedrijven, Energiebronnen en Infrastructuur
Ruimte & Duurzaamheid
Gemeente Amsterdam

M: 06[redacted]
E: [redacted]@amsterdam.nl

Volg ons via
www.facebook.com/duurzaam020
www.twitter.com/duurzaam020
Nieuwsbrief duurzaam020

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: dinsdag 22 juni 2021 14:11
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: Uitvraag brede interne consultatieronde actualisatie Hoofdgroenstructuur: beleid en toetskaart

Hoi [redacted],
Wat leuk om weer eens een mail van jou te krijgen! ☺
Vanuit de RES gaat [redacted] (cc) een check doen op de stukken.
Tot snel weer eens!
[redacted]

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: vrijdag 18 juni 2021 16:00
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@ggd.amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@waternet.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@portofamsterdam.com' <[redacted]@portofamsterdam.com>; [redacted]

<[redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>; Veer, Josja van der [redacted]r@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: Uitvraag brede interne consultatieronde actualisatie Hoofdgroenstructuur: beleid en toetskaart

Beste collega's,

Velen van jullie hebben deelgenomen aan de Hoofdgroenstructuur sessie op 3 juni. Tijdens deze sessie is uitgelegd dat er komend half jaar gewerkt wordt aan een nieuw beleidskader en een nieuwe toetskaart voor de Hoofdgroenstructuur, in lijn met de visie zoals die nu is beschreven in de Omgevingsvisie Amsterdam 2050. De sessies waren bedoeld om uitleg te geven over het proces en om de mogelijkheid te bieden vooraf input mee te geven. Velen van jullie hebben in woord, tekst (chat) of via Conceptboard gereageerd, waarvoor dank. We hebben jullie input betrokken bij het opstellen van bijgevoegde 50% consultatieversie van het beleidskader en de toetskaart. In deze mail vragen we jullie ons te helpen bij het aanvullen van het beleidskader en het preciseren van de toetskaart.

Via deze link treffen jullie 5 bijlagen aan: Klik hier om bijlagen te downloaden

1. Word-bestand: Beleidskader 50%_versie voor brede interne consultatieronde
2. PDF: HGS Toetskaart tbv Uitvraag
3. CAD (dgn): Toetskaart tbv Uitvraag
4. PDF: HGS Visiekaart Werkversie tbv Uitvraag
5. Zipbestand: Shapefiles GIS

Vriendelijk verzoek deze bijlagen intern te houden en niet verder buiten de gemeente te verspreiden.

Zoals aangekondigd mailen we jullie als coördinator van je eigen dienst/organisatieonderdeel met het verzoek om je collega's te betrekken bij het opstellen van een reactie en deze mail aan de juiste personen door te sturen voor input.

Graag ontvangen we via jullie de gebundelde input vanuit je team/ organisatie onderdeel uiterlijk vrijdag 9 juli retour.

Achtergrond
We staan aan het begin van een zoektocht waarbij we een evenwicht moeten vinden tussen het beschermen en het ontwikkelen van een stedelijke groenstructuur. Daarbij mag het benoemen van één Amsterdamse groenstructuur niet leiden tot bescherming van elke boom en elk plantsoentje. Alles beschermen is onmogelijk, en ook onwenselijk omdat daarmee de ruimtelijke ontwikkeling van een verdichtende stad op slot wordt gezet. De Hoofdgroenstructuur gaat over het vastleggen, beschermen én door-ontwikkelen van het essentiële dragende groene raamwerk *op stedelijke schaal*. In het bijbehorende toetsingskader moeten we een evenwicht zien te vinden tussen bescherming van het groen en het toelaten van ruimtelijke dynamiek.

Het voorliggende 50% concept van het beleidskader en de toetskaart Hoofdgroenstructuur betreft een uitwerking van de in de Omgevingsvisie (2021) en de Groenvisie (2020) geformuleerde uitgangspunten voor het ruimtelijke groenbeleid in Amsterdam. Een deel van de teksten zullen jullie daarom mogelijk bekend voorkomen en staan ook niet meer ter discussie.

- De Omgevingsvisie vindt je hier, relevant zijn met name de pagina's 88-93 en 214-220: https://www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/volg-beleid/coalitieakkoord-uitvoeringsagenda/fijne-buurten/omgevingsvisie/documenten/#h734b0b1a-e3b8-4709-ab48-d656cbc748ce
- De Groenvisie vindt je hier: https://www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/volg-beleid/coalitieakkoord-uitvoeringsagenda/fijne-buurten/omgevingsvisie/documenten/#h734b0b1a-e3b8-4709-ab48-d656cbc748ce
- Het huidige Hoofdgroenstructuur instrumentarium blijft vigerend totdat de raad het nieuwe beleidskader en de toetskaart heeft vastgesteld. Het huidige instrumentarium is te vinden vanaf pagina 239 in de Structuurvisie 2040: https://www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/volg-beleid/ontwikkeling/

Het beleidskader en de toetskaart worden gebruikt om initiatieven in de Hoofdgroenstructuur te toetsen op inpasbaarheid. Initiatieven die niet passen worden voorgelegd aan een onafhankelijke toetscommissie (de TAC) die vervolgens adviseert aan college en raad. Nieuw aan het instrumentarium is oa. dat het naast beschermend ook gericht is op doorontwikkeling van de hoofdgroenstructuur. We hebben daarvoor het waardensysteem geïntroduceerd. Het instrumentarium wordt in principe voor 10 jaar

vastgesteld, waarbij het nadrukkelijk de bedoeling is om periodiek (2 jaarlijks?) toetskaart en beleidskader te actualiseren op basis van raadsbesluiten rondom projectgebieden.

Beleidskader

De focus in deze uitvraag ligt op een inhoudelijke check vanuit je specifieke werkveld c.q. projectgebied of de in de groentypen meegegeven spelregels werkbaar zijn. En met werkbaar bedoelen we: biedt het voldoende bescherming voor het groen zonder de stad tegelijkertijd te veel op slot te zetten? Zoals jullie in de bijeenkomsten tot nu toe hebben kunnen ervaren, liggen de meningen hierover heel erg uiteen. Doel van het instrumentarium van de Hoofdgroenstructuur is om hierin de juiste balans te bieden. Per groentype is een ontwikkelambitie opgenomen gebaseerd op prioritaire waarden. Daarbinnen is aangegeven onder welke voorwaarden planvorming/ initiatieven 'inpasbaar' zijn in de Hoofdgroenstructuur. Of te wel: of ze in voldoende mate bijdragen aan die ontwikkelambitie.

Goed om hierbij te weten:

- Het is een eerste opzet met nog veel PM's. Dit biedt jullie de kans om echt mee te denken en concrete input hiervoor te leveren
- Het Hoofdgroenstructuurbeleid is bewust abstract van karakter. Het is kaderstellend voor gebiedsvisies, beleidskaders, plaberumproducten, omgevingsplan en de talloze initiatieven die op de stad afkomen. Zo bevat het bijvoorbeeld geen specifieke beleidsregels over ecologische doelsoorten, duurzaamheidsvereisten, waterkwaliteit of bouwoppervlakten.

Vragen over het beleidskader:

1. Biedt het kader voldoende ruimte om gewenste ontwikkelingen in het groen mogelijk te maken/ te stimuleren? Zo nee, heb je concrete tekstvoorstellen om dit te verbeteren?
2. Is het kader voldoende 'robuust' om ongewenste ontwikkelingen in de Hoofdgroenstructuur te voorkomen? Zo nee, heb je concrete tekstvoorstellen om dit te verbeteren?

Toetskaart

Voor de vernieuwde Hoofdgroenstructuur is een Visiekaart opgesteld, deze is opgenomen in de Omgevingsvisie en is, passend bij het karakter van een visie, globaal van aard en niet op coördinaten ingetekend. De Visiekaart schetst dus vooral een beeld op hoofdlijnen. Lijnen en vlakken kunnen nog enigszins anders komen te liggen, die disclaimer is ook in de Omgevingsvisie meegegeven. Mede met behulp van jullie input gaan we nu de slag maken van de globale Visiekaart naar een concretere en preciezere Toetskaart. Voor deze slag hebben we bij deze uitvraag twee type kaarten gevoegd die jullie kunnen gebruiken bij het bedenken, verzamelen en teruggeven van input:

1. De Visiekaart zoals opgenomen in de Omgevingsvisie, met als toevoeging een eerste slag van de verdere 'inkleuring' van de groentypen en gedetailleerder ondergronden. Dit is een PDF met lagen die aan en uit gezet kunnen worden. Deze kaart is nog steeds globaal van aard en niet op coördinaten. Kleine afwijkingen tussen de informatielagen kunnen daarom voorkomen. Ook is er op deze kaart nog geen nauwkeurige check op de overeenkomst met de huidige groentypen gedaan waardoor er hiaten in kunnen zitten. Het schets dus vooral nog het totaalbeeld.
2. Een basis-opzet van de Toetskaart, wat in feite een eerste vertaalslag is van de globale Visiekaart naar een kaart op coördinaten en begrenzingen op basis van de BGT (standaard topografische basiskaart). Deze is in zowel DGN (Microstation), Shapefile (GIS) als PDF bijgevoegd. De BGT zelf is niet als laag in de DGN en Shapefiles toegevoegd i.v.m. het grote bestandsformaat, maar is vrij beschikbaar in de gemeente en eenvoudig te linken aan deze files.

Dit materiaal kunnen jullie naar eigen inzicht gebruiken om input te verzamelen, hou daarbij a.u.b. het volgende in het achterhoofd:

- De wijze waarop jullie input kunnen aanleveren is vormvrij, maar het heeft onze voorkeur om de duiding van begrenzingen te verwerken in de CAD of Shapefiles;
- Hou voor het aangeven van grenzen in ieder geval zoveel mogelijk de kavel-eenheden van de BGT-ondergrond aan;
- Bedenk dat wij (hopelijk) veel informatie terugkrijgen, en dat het ons enorm helpt als de input geordend en overzichtelijk aangeleverd wordt;
- En… het is allemaal 'Work in Progress'!

De in eerdere sessies gemaakte opmerkingen over het aanwijzen van 'HGS ontwikkelgebieden' (gebieden waar meer ruimte/flexibiliteit is in verschuivingen / kwalitatieve aanpassingen in de HGS) is in deze versie van het beleidskader en toetskaart *nog niet verwerkt*. Suggesties hiervoor zijn welkom.

Tijdpad

- Heb je nog vragen, of wil je een extra toelichting? We organiseren een inloop vragenuurtje op woensdag 23 juni tussen 12:00 en 13:30u. De link naar de sessie is: https://teams.microsoft.com/l/meetup-join/19%3ameeting_YTlmZjE3OWQtM2MzMy00NjlhLThkYjItMjM4MGQ5ZGY3Njk4%40thread.v2/0?context=%7b%22Tid%22%3a%2272fca1b1-2c2e-4376-a445-294d80196804%22%2c%22Oid%22%3a%22e52efde6-c4f8-40c4-82ec-70446c777bdd%22%7d
- Graag ontvangen we jullie input retour uiterlijk vrijdag 9 juli: graag mailen aan [redacted]@amsterdam.nl
- In de zomermaanden gaan wij aan de slag met het verwerken van jullie input.
- We hopen in oktober zover gevorderd te zijn dat we een concept beleidskader/toetskaart HGS voor inspraak en advies van de stadsdelen kunnen laten vrijgeven door het college

Wellicht nog goed te vermelden dat het huidige Hoofdgroenstructuur instrumentarium, zoals dat verwoord is in de Structuurvisie 2040, vigerend blijft totdat de raad het nieuwe instrumentarium heeft vastgesteld.

Mocht je nu al vragen hebben, twijfel dan niet om contact op te nemen met [redacted]@amsterdam.nl) of iemand van het kernteam.

- [redacted]: projectleider
- [redacted]: projectsecretaris
- [redacted]: beleidskader
- [redacted]: kaart
- [redacted]: Ecologische Visie en Hoofdbomenstructuur implementatie
- [redacted]: stroomlijning met stadsdelen

Alvast dank voor jullie opmerkingen, aanvullingen en aanpassingen!

Namens het kernteam Hoofdgroenstructuur,

[redacted] Actualisatie Hoofdgroenstructuur
Ruimte en Duurzaamheid

Actualisatie Hoofdgroenstructuur | Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050| Kwaliteitsimpuls Groen 2025 | Visie Openbare Ruimte

Gemeente Amsterdam

T 020[redacted]
M 06[redacted]
[redacted]@amsterdam.nl

Weesperplein 8, 1018 XA Amsterdam
amsterdam.nl

Werkdagen: ma, di, wo en do

Beleidskader Hoofdgroenstructuur

50% versie, 18 juni 2021

Versie bedoeld voor brede interne uitvraag

Inhoud

1 STEDELIJKE GROENOPGAVE 3
1.1 Robuuste basis 3
1.2 Waar komen we vandaan? 3

2 OPGAVE HOOFDGROENSTRUCTUUR 3
2.1 Hoofdopgaven in de Hoofdgroenstructuur 3

3 HOOFDGROENSTRUCTUUR: GROENTYPEN EN -WAARDEN 4
3.1 Definitie Hoofdgroenstructuur 4
3.2 Groentypen 5
3.3 De waarde van groen 6

4 PROCEDURE / HOE GAAT HET INSTRUMENT WERKEN *PM (nog uitwerken)* 7

5 INSTRUMENTARIUM HOOFDGROENSTRUCTUUR 8
5.1 Algemene richtlijnen van inpasbaarheid 8

BIJLAGE 1: TABEL WAARDEN 19

1 STEDELIJKE GROENOPGAVE

Een verdichtende stad heeft een netwerk van voldoende en verschillende parken, groenstroken, bomen en plantsoenen nodig om goed te kunnen functioneren. De 'groene infrastructuur' van Amsterdam is essentieel voor een leefbare stad voor mens en dier, juist nu het drukker en voller wordt. Groen biedt ruimte voor recreatie, sport, spel, ontmoeting, ontspanning en natuurbeleving. Het draagt bij aan de gezondheid van Amsterdammers, het dempt hitte in hete zomers, helpt wateroverlast te voorkomen, verzacht omgevingsgeluid en vergroot de biodiversiteit. Met een Hoofdgroenstructuur kunnen we ervoor zorgen dat Amsterdam ook in 2050 nog steeds die fraaie en aangename stad is om in te verblijven.

1.1 Robuuste basis

Amsterdam heeft een lange traditie in het ontwerpen aan de stad met groen als belangrijk onderdeel. De grachtengordel met zijn duizenden lepen zijn hiervan het oudste voorbeeld. In de ontwerpen van Berlage voor de stadsuitbreidingen in de jaren 1910 en 1920 (zoals Plan Zuid) spelen groen en water een belangrijke rol bij het begeleiden en accentueren van stedelijke ruimten. Lange en belangrijke straten kregen grote bomen en brede groene middenbermen. Van Eesteren zorgde er in zijn ontwerp voor de Westelijke Tuinsteden voor dat elke bewoner vanuit zijn voordeur langs groene routes, buurt- en stadsparken binnen 10 minuten in het groene landschap kon recreëren.
Daarmee hebben de stadsontwerpers uit het verleden gezorgd voor een robuuste basis wat betreft groen. Het is een luxe vertrekpunt, in vergelijking met steden als Madrid en London waar complete groenstructuren nog aangelegd moeten worden om aan voldoende groen in de stedelijke omgeving te komen.
Voor een groot deel gaat de Amsterdamse groenopgave dan ook over het beschermen, aaneengesloten maken of houden, (her)waarderen en met de (verdichtende) stad mee ontwikkelen van bestaande groen- en waterstructuren. Dit is geen geringe opgave, maar daar komen de grote ontwikkellocaties binnen bestaand stedelijk gebied nog bij, zoals Havenstad. Hier worden de komende jaren tienduizenden woningen bij-gebouwd. Welke groenstructuur hebben we hier voor ogen, hoe sluit die aan op de stedelijke groenstructuur en hoe dragen de gebiedsontwikkelingen bij aan de totale hoeveelheid groen en het versterken van bestaande groenstructuren?

Commented [redacted] Zonder hoofdletter

Commented [redacted] Is toch geen tegenstelling? Het is én.

De principes voor een groene stad
Een robuuste groene structuur bestaat uit vele groene elementen. Sommige zijn er al, maar kunnen beter, anderen voegen we toe. Als we groene ruimte toevoegen, verbeteren, beheren of ontwerpen, doen we dat met inachtneming van een aantal principes die de basis vormen onder de Groenvisie van Amsterdam. Alle vier zijn ze gericht op het doel van een leefbare stad voor mens en dier:
Principe 1: We zorgen voor genoeg en gevarieerd groen voor iedereen
Principe 2: We zorgen voor groen dat bijdraagt aan verschillende opgaven
Principe 3: De stad wordt natuurinclusief aangelegd en beheerd
Principe 4: Aan groen werken we samen.

Het groeien binnen grenzen en rigoureus vergroenen van de stad doen we tegelijk en op alle schaalniveaus: van het landschap tot aan de geveltuin. Op stedelijke schaal van de agglomeratie wordt de basis van het groen-blauwe raamwerk gevormd door een vernieuwde Hoofdgroenstructuur. Deze structuur sluit aan op het fijnmaziger stelsel van buurtgroen met per buurt een eigen kenmerkende groentypologie, vaak volgend vanuit de specifieke stedenbouwkundige opzet van de wijken.

1.2 Waar komen we vandaan?

In het structuurplan "Amsterdam open stad" van 1996 werd de Hoofdgroenstructuur (HGS) voor het eerst aangekondigd. Sinds de introductie in het structuurplan van 2003 wordt dit planologisch-juridische instrument ingezet om het waardevolle groen binnen de stadsgrenzen van Amsterdam te behouden en te versterken. Alle grotere groengebieden van de stad vallen onder het regime van de Hoofdgroenstructuur. Hier mag niet gebouwd worden, en mogelijke ingrepen worden door een onafhankelijke commissie Technische adviescommissie (TAC) beoordeeld. In de Structuurvisie van 2011 is de HGS geactualiseerd en geïntegreerd, met bijbehorend toetsingskader.
Naast de HGS werd in de structuurvisie van 2011 ook de ecologische structuur van Amsterdam geïntroduceerd die als uitwerking ervan is vastgesteld in 2012. Dit netwerk bestaat uit groene verbindingen zoals wegbermen, spoortaluds en sloten met natuuroevers. Het zorgt ervoor dat dieren die niet kunnen vliegen zich door de stad heen kunnen bewegen. Daardoor wordt de biodiversiteit van de stad verhoogd, en worden grotere groengebieden aan de stadsrand met elkaar verbonden. Zo wordt het leefgebied van dieren als vossen, egels en ringslangen aanzienlijk vergroot. Bij ruimtelijke projecten in Amsterdam mag de ecologische structuur niet worden aangetast. Knelpunten moeten juist worden opgelost.
In 2018 stelde het stadsbestuur de Amsterdamse Hoofdbomenstructuur (HBS) vast; een erkenning van de grote waarde van bomen in de stad. De HBS geeft aan langs welke straten in de stad bomen behouden moeten blijven of geplant moeten worden. Er worden ook eisen gesteld aan de groeiplaats, zodat bomen groter en ouder kunnen worden.
In de omgevingsvisie Amsterdam 2050 is ervoor gekozen om slechts een visiekaart en opgave voor de verder door te ontwikkelen Hoofdgroenstructuur mee te geven. Het instrumentarium wordt daarmee weer een op zichzelf staand beleidskader, waarbij het haar huidige status behoudt

PM: stukje geschiedenis. Waarom HGS ingevoerd en hoe heeft het instrument zich ontwikkeld door de jaren.

2 OPGAVE HOOFDGROENSTRUCTUUR

2.1 Hoofdopgaven in de Hoofdgroenstructuur

Omdat groen belangrijker is dan ooit en de druk op het groen toeneemt, handhaven en versterken we het instrument van de Hoofdgroenstructuur en blijven gebruikmaken van de adviezen van een onafhankelijke adviescommissie. Wel wordt de Hoofdgroenstructuur met deze omgevingsvisie op een aantal onderdelen vernieuwd. Er zijn twee grote wijzigingen ten opzichte van de Hoofdgroenstructuur in de Structuurvisie 2040: het wordt een groen-blauw raamwerk en hij wordt dynamischer.

Voor de doorontwikkeling van de Hoofdgroenstructuur vertaalt zich dit door in 5 hoofdopgaven:

1. *Groen en water als integraal onderdeel van het stadsontwerp*

Zowel de ontwikkeling van het bestaande groen als van het nieuwe groen vragen om een ontwerp op het stedelijke schaalniveau, als onderdeel van de verdere groei van de stad Amsterdam. Omdat water vaak zo onlosmakelijk verbonden is met het groen in Amsterdam voegen we de stedelijke recreatieplassen en bepaalde groene oevers toe aan de hoofdgroenstructuur. De inzet is dat deze plassen en oevers nog meer natuur en recreatieve waarde

krijgen. De Omgevingsvisie heeft met visiekaart Hoofdgroenstructuur de ambities uit de Groenvisie (2020) door vertaald naar een stadsbreed ontwerp voor groen en water in de stad.

2. *Eén stedelijke groenstructuur voor de hele stad*

De drie instrumenten Hoofdgroenstructuur, Ecologische Structuur en Hoofdbomenstructuur functioneren nu nog naast elkaar. We willen de elementen van deze drie structuren zo verknopen dat ze tot meerwaarde leiden, tot één robuuste groenstructuur. Straten met bomen, aantrekkelijke wegbermen en natuuroevers kunnen groene verbindingen vormen, voor mensen en dieren, tussen de grote groengebieden die nu de elementen van de Hoofdgroenstructuur vormen.
Bovendien dient de relatie met het water te worden versterkt. Amsterdam is gebouwd op een waterlandschap. De oorsprong van veel van de openbare (groen)structuren liggen in het oorspronkelijke watersysteem. Het water én de land-waterovergangen vormen naast een cruciale schakel in onze ecosystemen ook een onderscheidende belevingswaarde van ons groen ten opzichte van andere Europese steden.
Op deze wijze wordt ingezet op een samenhangend groen-blauw raamwerk: De Hoofdgroenstructuur gaat zich de komende jaren ontwikkelen van een mozaïek bestaande uit losse onderdelen naar een aaneengesloten groen-blauw raamwerk bestaande uit grote groengebieden die onderling met elkaar worden verbonden door ecologische en recreatieve verbindingen.

3. *Beschermen én ontwikkelen*

Een robuuste Hoofdgroenstructuur heeft juridisch-planologische bescherming nodig. Hiermee wordt voorkomen dat er bij de vele bouwprojecten steeds stukjes worden afgesnoept, waardoor de structuur uit elkaar valt en de juist zo belangrijke samenhang verloren gaat. Daarom wordt de Hoofdgroenstructuur verankerd in het Omgevingsplan, zodat ruimtelijke plannen hieraan kunnen worden getoetst.

Maar een stad is een dynamische omgeving met een dynamische bevolking. De eisen die de stadsbevolking stelt aan het gebruik van het groen veranderen voortdurend. We moeten ervoor zorgen dat de Hoofdgroenstructuur kwantitatief en kwalitatief kan meebewegen met de dynamiek van de stad en de steeds veranderende maatschappelijke wensen ten aanzien van het groen. Een Hoofdgroenstructuur die kan groeien waar daar er behoefte aan is en waarvan we de inrichting kunnen aanpassen als de stadsbewoners daar om vragen.

Per saldo groeit de Hoofdgroenstructuur. In de grote gebiedsontwikkelingen worden nieuwe stadsparken en groene verbindingen aangelegd die deel gaan uitmaken van de hoofdgroenstructuur. Ook in de bestaande stad gaan we stenige gebieden vergroenen en toevoegen aan de hoofdgroenstructuur. De stad telt meer ambities die om ruimte vragen, zoals sportvoorzieningen, windmolens, onderstations of fietsroutes. Soms krijgen die een plek in de hoofdgroenstructuur. We hanteren daarbij het uitgangspunt dat inpassing van deze ruimtevragers leidt tot een versterking van de waarde van de hoofdgroenstructuur. Denk aan het inpassen van sport in combinatie met het versterken van de ecologische waarden van de groene omlijsting van sportvelden. Bij periodieke herijkingen van de omgevingsvisie en het omgevingsplan zullen we de wenselijke wijzigingen aan de raad voorleggen.

Commented [redacted] Zie volgende opmerking.

4. *Versterken van alle waarden van groen*

Stadsgroen is niet alleen belangrijk voor de recreatie. Groen helpt stress reduceren, zorgt voor demping van stijgende temperaturen in de zomer, reguleert de waterhuishouding en draagt bij aan de biodiversiteit. In de Groenvisie (2020) worden twaalf waarden van groen in een stad onderscheiden. Een geactualiseerde Hoofdgroenstructuur draagt bij aan en zorgt voor een toename van al deze waarden.

5. *Ruimte bieden aan stedelijke opgaven*

De stad staat voor grote ruimtelijke opgaven rondom bijvoorbeeld energietransitie, mobiliteit en klimaatadaptatie. Dit brengt ruimteclaims met zich mee die ook betrekking zullen hebben op de groene openbare ruimte in en rondom de stad. Denk aan ruimte voor windturbines, zonneweides en knooppunten van het openbaar vervoer, maar ook voor maatschappelijke voorzieningen zoals sportvelden. De uitdaging is om deze ruimtevragers een plek te bieden in de stad zonder daarbij concessies te doen aan de hiervoor genoemde waarden. Waar dat kan, worden waarden versterkt

Commented [redacted] Eerder werd gesproken over windmolens. Graag 1 woord gebruiken. In beleidsdocumenten praten we over windturbines.

Commented [redacted] Ter info: Zoekgebieden voor zonne-energie in natuurgebieden en wateroppervlaktes dienen als aanvullend zoekgebied onder de voorwaarde 'nee, tenzij' wanneer de andere zoekgebieden niet voldoende zijn om de ambitie te realiseren of wanneer het Rijk met een extra opgave komt.

M.u.v. Noorder IJplas. Dit gebied is met een motie aangewezen als zoekgebied voor zonne-energie. Daarnaast zijn de nieuwe eilanen bij IJburg als tijdelijk zon zoekgebied aangewezen. Hiervoor geldt: Een deel van het gebied kan tijdelijk worden gebruikt voor het opwekken van zonne-energie in verband met het opspuiten van land en het inklinken grond voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen.

Tot slot pleiten we er voor om naast de verankering van de Hoofdgroenstructuur in de Omgevingsvisie en Omgevingsplan ook te zorgen voor een bijpassende organisatie, werkwijze en financieringsmethodiek. In de plannen van Berlage en Van Eesteren maakten groen en water integraal onderdeel uit van de stedelijke ontwikkeling, waarmee ook de financiering van nieuw stedelijk groen (zoals stadsparken) was geregeld. Om allerlei redenen, waaronder de opkomst van het projectmatig werken en kavelsturing, is deze integraliteit onder druk komen te staan. Met name bovenplanse groeninvesteringen komen in de praktijk nauwelijks van de grond. Een stedelijke groenstructuur die naast een bescherming ook om ontwikkeling vraagt, heeft een bijpassende organisatie, werkwijze en financiering nodig.

Dat betekent dat alle stadsparken onderdeel blijven van de hoofdgroenstructuur. Op locaties waar buurtparken essentiële schakels vormen in de groene lijnen en linten van de hoofdgroenstructuur worden deze toegevoegd. Hetzelfde geldt voor waterpartijen en randen. Samen met toevoeging van de groene lijnen en ecologische, recreatieve en bomenlinten wordt zo de hoofdgroenstructuur als geheel vergroot. Verder blijven alle begraafplaatsen en volkstuinparken deel uitmaken van de hoofdgroenstructuur. Hetzelfde geldt voor de groene sportparken en stedelijke sportparken met groene omlijstingen, gezien hun essentiële positionering binnen deze stedelijke groenstructuur.
De waarborging van deze groenfuncties in de stad wordt gelegitimeerd vanuit een grotere toegankelijkheidsopgave. Een aantal typen parken zal de komende jaren, gestimuleerd door de groei van de stad, stapsgewijs een transformatie doormaken. Sportparken, begraafplaatsen, volkstuinparken en schooltuinen zullen in de eerste plaats hun oorspronkelijke rol blijven vervullen, maar tevens hun deuren openstellen voor bezoekers op zoek naar rust, ontspanning of op doorreis via de extra groene routes door de stad. In het geval van sport- en volkstuinparken gaat het tevens om aanpassingen, zodat meer mensen er van kunnen genieten en gebruik kunnen maken van de voorzieningen. Bij het investeren in deze parken kunnen tegelijk ook andere stedelijke opgaven worden betrokken, zoals klimaatadaptatie, ecologie, of het vergroten van de verblijfsfunctie voor de buurt. Ook in de gebieden die we gedefinieerd hebben als landschapsparken speelt de openbare toegankelijkheid een grote rol. De mate waarin delen van deze gebieden die nu ontoegankelijk zijn voor recreanten op passende wijze meer openbaar kunnen worden gemaakt bepaalt uiteindelijk of en zo ja in welke mate er recreatief (mede)gebruik mogelijk is.

3 HOOFDGROENSTRUCTUUR: GROENTYPEN EN -WAARDEN

3.1 Definitie Hoofdgroenstructuur

De Hoofdgroenstructuur omvat de minimaal benodigde hoeveelheid groen die Amsterdam wil borgen, bestaande uit gebieden die waardevol zijn voor de stad en de metropool vanwege hun groenwaarde.

De Amsterdamse Hoofdgroenstructuur bestaat uit groen:

- nu of te realiseren in de toekomst;
- met een wijkoverstijgende functie;
- dat van grote waarde is voor het gebruik, gezondheid, natuur, duurzaamheid of vanwege hoge esthetische, stedenbouwkundige of cultuurhistorische waarden;
- dat een cruciale verbindende of structurerende functie vervult;
- of op een andere wijze bijzonder of zeldzaam is.

Ingrepen in de Hoofdgroenstructuur worden op inpasbaarheid beoordeeld. De beoordelingscriteria zijn opgenomen in het instrumentarium. Daarin staat per groentype aangegeven welke prioritaire waarden ze vertegenwoordigen en welke ingrepen wel en niet zijn toegestaan. Deze gebieden zijn terug te vinden op de toetskaart 'Hoofdgroenstructuur'.

Hoofdcategorieën groen OVI
De inzet voor de uitgebreide en samenhangende hoofdgroenstructuur is in de Omgevingsvisie uitgewerkt in een aantal elementen.

De hoofdgroenstructuur bestaat uit *groene gebieden (parken, landschapsparken en landschap)*. Dit zijn grotere samenhangende eenheden van groene plekken. Ze vormen vaak een bestemming en hebben een eigen identiteit. Binnen de gebieden kan het zijn dat verschillende typen groen, gebruik, maar ook water en bepaalde vormen van bebouwing en verharding deel uitmaken van het gebied. De samenhang hiertussen vormt een gebied met eigen specifieke kenmerken en kwaliteiten. Dit maakt een veelkleurig palet aan typen groengebieden die complementair (kunnen) zijn aan elkaar, wat past bij de diversiteit aan gebruikers.

Parken zijn groene gebieden met ruimte voor recreatie en ontspanning. Ieder type park heeft verschillende eigenschappen en uitgangspunten met betrekking tot toegankelijkheid, ecologische waarde en intensiteit van het gebruik. We zorgen voor een balans tussen drukkere en rustigere parken en zones in parken. Parken die door groei van de stad meer bezoekers ontvangen worden hiervoor beter ingericht en onderhouden. Door het faciliteren van medegebruik en meervoudig ruimtegebruik zijn parken in meer of mindere mate altijd multifunctioneel. Voorbeelden zijn stadsparken als het Oosterpark en het Vondelpark, tuinparken als Amstelglorie en de Bretten, sportparken als Middenmeer en Ookmeer, maar ook begraafplaatsen als Westgaarde en De Nieuwe Ooster.

Landschapsparken zijn een samenhangend ensemble van parken en landschap, bestaande uit landbouwgrond, ruigtegebieden, recreatiegebieden en sportlandschappen, verbonden door recreatieve routes. Er wordt gezocht naar mogelijkheden om, passend bij de landschappelijke kwaliteiten van het gebied, de recreatieve toegankelijkheid en gebruiksmogelijkheden te vergroten. Dit is maatwerk, geen landschapspark is hetzelfde, maar een natuurvriendelijke inrichting, en een zorgvuldige inpassing van recreatieve voorzieningen met een duidelijke zonering van drukkere en rustigere gebieden is het uitgangspunt. Voorbeelden zijn Tuinen van West of het Amsterdamse Bos.

Landschap: Landbouw- en natuurgebieden rondom de agglomeratie van Amsterdam dat gevormd is door landbouw, natuurbeheer, waterbeheersing en energieproductie (turfwinning). Nu en ook in de nabije toekomst is de groen-recreatieve functie hier niet de primaire drager, maar vormt het landschap het decor voor recreatief medegebruik. Het doel is een toekomstbestendig en met de stad verbonden landschap van hoge kwaliteit. Denk hierbij aan Waterland ten noorden van Amsterdam, het veenrivierenlandschap langs de Amstel en de Vecht of de 19-de eeuwse droogmakerij Haarlemmermeerpolder.

Daarnaast zijn er de *groene verbindingen (de linten en corridors*). Groene verbindingen zijn lijnvormige verbindingen tussen de groene gebieden, en maken de groenstructuur robuust en aaneengesloten. Het gaat vaak om begeleidend groen langs infrastructuur van spoor tot (auto)weg tot fiets- en wandelpaden en het water. Door deze koppeling spelen de groene verbindingen een grote rol in de dagelijkse beleving van groen en het aangenaam verplaatsen door de stad. De breedte van de lijn kan sterk variëren. In uiterst brede vorm kan een groene verbinding bijna een eigen plek worden, soms ontstaan hierin kleinere parkjes. In de uiterst smalle vorm is er 'slechts' ruimte voor een bomenlaan en geveltuintjes, maar is als onderdeel van de robuuste op het stadsontwerp passende groenstructuur minstens net zo belangrijk.

In de stedelijke omgeving zal de gebruiksdruk op de groene gebieden door het toenemend aantal inwoners steeds verder toenemen. We spelen hierop in door de inrichting en het beheer van drukbezochte plantsoenen en stadsparken aan te passen. Anderzijds willen we ook dat er in en rondom de stad rustigere groengebieden met hoge natuurwaarden behouden blijven. In de Omgevingsvisie is hier richting aan gegeven door binnen de gemeentegrenzen gebieden en verbindingen als *Stadsnatuur* aan te wijzen, waar het behouden en versterken van de natuurwaarde centraal staat en recreatief gebruik extensief van aard is. Dit geldt ook voor Landelijk Noord, die we vanwege de ligging buiten het stedelijk gebied en het unieke karakter als onderdeel van het landschap van Waterland specifiek hebben opgenomen.

3.2 Groentypen

Om de diversiteit aan groen binnen de Hoofdgroenstructuur te borgen onderscheiden we een aantal groentypen. Daarvan was in de voorgaande versies van het instrumentarium ook al sprake. Nieuw is dat we op basis van de actuele beleidsintenties vanuit de Groenvisie en de Omgevingsvisie afscheid nemen van enkele bestaande groentypen, typeren ze anders of introduceren nieuwe typen als onderdeel van die hiervoor beschreven hoofdcategorieën. Dit heeft tot een verdere differentiatie van typen groen geleid binnen de Hoofdgroenstructuur. We gaan van 8 naar 9 groentypen.

De belangrijkste verschillen ten opzichte van het beleidskader Hoofdgroenstructuur 2011:
- Het groentype 'curiosa' vervalt.
- Het groentype 'Ruigtegebied/Struinnatuur' krijgt het label 'Stadsnatuur'.
- Het groentype 'Stadsrandpolder' wordt vervangen door de groentypen 'landschapspark' en 'landschap'.

De groentypen van het Hoofdgroenstructuurbeleid zijn gekoppeld aan de 5 hoofdcategorieën groen uit de Omgevingsvisie. In sommige gevallen vallen er meerdere groentypen onder een hoofdcategorie. Dit is het geval bij:
- Parken: stadspark, sportpark, begraafplaatse en tuinpark.
- Groene verbinding: corridor en lint.

Een locatie is slechts onderdeel van één groentype: het is bijvoorbeeld of het groentype stadspark, of het groentype tuinpark, etc.
Hierop zijn er twee uitzonderingen: de groentypen Stadsnatuur en Landschapspark, welke kunnen overlappen met één of meerdere groentypen.
Binnen bijvoorbeeld het groentype stadspark kan er een specifiek gedeelte het primaat stadsnatuur meekrijgen. Daar ter plekke is dan de algemene beschrijving van het groentype stadsnatuur van kracht, samen met het groentype stadspark waarbinnen een verbijzondering voor stadsnatuur in dit groentype is voorgeschreven.

Een landschapspark kan groentypen als bijvoorbeeld een stadspark, tuinpark of begraafplaats bevatten. Daar ter plekke is dan de algemene beschrijving van het groentype landschapspark van kracht, samen met het groentype stadspark e.d. waarbinnen een verbijzondering voor het groentype landschapspark is voorgeschreven.

Omgevingsvisie legenda	Groentype / groenensemble
Park	1. Stadspark
	2. Sportpark
	3. Begraafplaats
	4. Tuinpark
Landschapspark	5. Landschapspark
Landschap	6. Landschap
Groene verbinding	7. Groene corridor (recreatief en natuur)
	8. Lint
Stadsnatuur	9. Stadsnatuur (gebied of corridor)

3.3 De waarde van groen

In de literatuur wordt aan het groen allerlei waarden (of ecosysteemdiensten) toegedicht. Wij sluiten zo veel mogelijk aan bij de waarden die in de Groenvisie 2020-2050 worden onderscheiden en die het meeste bijdragen aan de uitdagingen en opgaven waar Amsterdam voor staat.

Recreatie
Groene recreatie beslaat alle vormen van recreatie in een groene omgeving, van actieve vormen van recreatie zoals sporten, spelen of fietsen in de buitenlucht tot meer extensieve en rustige vormen zoals een natuurwandeling maken, op een bankje zitten of mediteren in het park. Groene recreatie zorgt voor ontspanning, beweging en rust in alle leeftijdscategorieën en draagt op die manier bij aan verschillende andere waarden, zoals gezondheid, sociaal en beleving.

Natuur
De stad biedt in tegenstelling tot het algemene denkbeeld mogelijkheden voor veel soorten flora en fauna. Steeds meer natuur ontdekt de stad, en daarmee wordt de stad een eigen ecosysteem met een breed palet aan plant- en diersoorten. De inrichting van de stad is bepalend voor de soorten die zich er vestigen. Dit kan nog verbeterd worden door de uitbouw van groenblauwe netwerken en het optimaler gebruik van de vele oppervlakken van de stad als ondergrond voor vegetatie en biodiversiteit en door het verwijderen van overbodige verharding. Door het toepassen van ecologisch beheer in publiek en privaat groen dragen burgers, bedrijven en de lokale overheid bij aan het behoud van bijzondere en bedreigde soorten zoals wilde bijen. In een natuurlijke stad kunnen kinderen en volwassenen zich verwonderen over de rijke verscheidenheid van de stadse biodiversiteit.

Voedsel
Het groen in en rondom de stad levert voedsel aan de bewoners van de metropoolregio Amsterdam en ver daarbuiten. Bij voedsel gaat het om meer dan het eten op ons bord, het is ook gezondheid, cultuur, traditie, welzijn en economie. De landbouw in het omringende landschap levert voedsel aan de stad. Lokale productie van voedsel gebaseerd op de natuurlijke mogelijkheden is minder belastend voor de omgeving (energie, mest, transport). Volkstuinen, nutstuinen en stadslandbouwprojecten zijn om verschillende redenen waardevol voor de stad: ze bieden naast voedsel ook educatie aan jongeren, dragen bij aan sociale cohesie en bieden kansen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Sociaal
Het groen in Amsterdam heeft veel sociale waarde: in een park of moestuin ontmoeten stadsbewoners elkaar over het algemeen op een laagdrempelige manier ontmoeten. Arm en rijk, oud en jong, mensen van welke afkomst dan ook, iedereen maakt gebruik van het groen en komt elkaar tegen. Ouders maken vaak gebruik van groene speelplaatsen, waar ze elkaar ontmoeten en de kinderen samen kunnen spelen. Hondeneigenaren ontmoeten elkaar in de losloopgebieden in de stad. Andere bewoners organiseren een wandelclub of ontmoeten elkaar op vaste bankjes. Mensen gaan eerder naar buiten in een uitnodigende leefomgeving. Daarmee kan groen bijdragen aan ontmoeting en sociale binding en het verminderen van eenzaamheid. In een stad waar bewoners meer contact hebben, is doorgaans minder sprake van verloedering, overlast en criminaliteit.

Educatie
De natuur zelf vormt bij uitstek de plek voor natuureducatie. In de natuur kunnen we ervaren wat natuur echt is, welke dieren en planten er leven en welk nut het heeft voor onze economie, onze gezondheid en welzijn. Kinderen leren door natuureducatie waar ons voedsel vandaan komt en welke weg voedsel aflegt voordat het belandt in de schappen van de supermarkt. Door zelf de aantasting van de natuur en het natuurlijk kapitaal te ervaren, wordt de noodzaak om de natuur te beschermen sterker. Voor educatieve doeleinden is het van belang dat natuur toegankelijk is en nabij. Ook is het belangrijk dat zowel het basis- als voortgezet onderwijs genoeg tijd geeft aan natuureducatie.

Cultuurhistorie
Tuinen en parken, historische groenstructuren in woonwijken en landschappen kunnen veel cultuurhistorische waarde hebben. Ze zijn in het verleden aangelegd en we willen ze vanwege hun schoonheid of cultuurhistorische waarde in stand houden voor de toekomst. Ons groene erfgoed in en rondom de stad helpt ons om het verhaal van onze geschiedenis te vertellen. Het kan gaan over voedsel, over religie of bijvoorbeeld over sociale verhoudingen. Kenmerkend voor groene monumenten zijn ouderdom en de aanwezigheid van elementen en structuren uit verschillende periodes.

Beleving
Veel mensen hebben een positieve beleving bij bomen, planten en dieren. Een parkje in de stad of een natuurgebied aan de rand wordt vaak geassocieerd met rust en stilte. Een boom voor het huis brengt de vogels en jaargetijden dichterbij. Bewoners krijgen een band met de planten en de bomen in de straat, de binnentuin of in het park. Bij een ommetje in de buurt zijn plaatsen met uitzicht op groen favoriet. Veel stadsbewoners worden gelukkig van een mooi groen uitzicht vanuit het raam of vanaf een bankje of het spotten van een ijsvogel langs het IJ.

Gezondheid
In de gezondheidszorg komt steeds meer nadruk op preventie. Een mooie groene omgeving draagt hier aan bij. Mensen die beter in hun vel zitten en minder last van stress hebben, zijn niet alleen gezonder, maar ook productiever. Uit diverse onderzoeken is gebleken dat mensen gezonder zijn als de woonomgeving meer groen bevat. De aanwezigheid van groen kan (hitte)stress verminderen. Groen kan bovendien een aantrekkelijke ruimte bieden voor spelen en sporten. Meer bewegen draagt bij aan een betere gezondheid. Een groene omgeving kan kinderen helpen bij hun ontwikkeling. Groen daagt uit tot creativiteit en tot bewegen: in groene wijken hebben kinderen minder vaak last van overgewicht. Niet elke groene omgeving is daarbij overigens even uitdagend, variatie is belangrijk.

Economisch
Gevarieerd, goed ontworpen en beheerd groen maakt de stad mooier en aantrekkelijker, waardoor een beter vestigingsklimaat ontstaat voor zowel bewoners als bedrijven. Een aantrekkelijke stad met een prettig leefklimaat is goed voor haar bewoners, maar ook voor werkgelegenheid. De groene ruimte in de stad biedt direct werk en inkomen aan duizenden Amsterdammers in de vorm van aanleg en onderhoud van parken en plantsoenen, maar ook in de vorm van sportlessen in het groen, horecagelegenheden, etc.

Duurzaamheid
Groen in en om de stad draagt bij aan een gezonde en schone bodem en een gezonde waterhuishouding. Vegetatie zorgt voor een geleidelijke opname van het water in de bodem en beschermt deze tegen uitdroging en erosie. Plantenresten, bodemdieren en humus zorgen ervoor dat water in de bodem wordt vastgehouden. Een bijkomend voordeel van waterberging is dat het opgevangen water bij droge periodes kan worden benut. Door vegetatie en een onverharde bodem wordt overlast door te veel water voorkomen. Bodemvruchtbaarheid is het vermogen van de bodem om een gewas van voedingsstoffen te voorzien. Bodemleven, zoals wormen, aaltjes, schimmels en bacteriën, zorgen ervoor dat de bodem vruchtbaar blijft. Hoe meer variatie in het bodemleven, hoe beter het is voor de (vruchtbaarheid van de) bodem. Naast het bodemleven zijn ook de voedingsstoffen in de bodem en de hoeveelheid organische stof belangrijk voor een gezonde bodem. Bodemvruchtbaarheid is belangrijk voor een goede oogst van voedsel, waterregulatie, ziekte- en plaagwering, zuivering en het vastleggen van koolstofdioxide (CO_2). CO_2 wordt in natuurgebieden vastgelegd als koolstof. Voor de meeste natuurtypen (behalve in bossen) is de koolstofvoorraad in de bodem vele malen hoger dan de voorraad bovengronds in bomen en planten. CO_2 kan ook weer vrijkomen door het kappen (en verbranden) van bomen of doordat veenbodems oxideren. Het voorkomen van veenoxidatie door te vernatten, zorgt ervoor dat het proces geremd wordt en er minder CO_2 vrijkomt.
Door het plaatsen van zonnepanelen of windturbines kunnen groene gebieden schone energie leveren. Het plaatsen van ~~windmolens~~ windturbines of zonnepanelen kan niet zomaar overal. Zowel mens, als flora en fauna, moeten mee worden genomen in de afweging.

Leefklimaat
Groen, water en luchtstromingen hebben een positief effect op het stedelijke leefklimaat. In de hete zomermaanden kan het in binnensteden door het zogenaamde 'hitte eiland-effect' tot zeven graden warmer zijn dan het omliggende landelijke gebied. Bij hittegolven krijgen veel mensen last van gezondheidsklachten. Bomen, struiken en ander groen kunnen de temperatuur in een stad helpen verlagen door water te verdampen. Ook zorgen met name bomen voor schaduw. In de schaduw van bomen loopt de temperatuur zoals mensen die ervaren veel minder hoog op, mits er ook voldoende ventilatie is. Parken zijn door het effect van verdamping en beschaduwing koele plekken in de stad, en het effect is tot buiten het park te meten.
Vegetatie of groen blijkt invloed te hebben op de wijze waarop mensen lawaai en geluidsoverlast ervaren. Bij uitzicht op groen wordt minder last ervaren van lawaai, zoals een druk schoolplein. Bomen langs een straat verzachten het geluid van verkeer. Windhinder die ontstaat door de aanwezigheid van hoge gebouwen kan worden beperkt door het aanplanten van de juiste struiken of bomen.

Toolbox
In de tabel in bijlage 1 zijn deze waarden uitgesplist naar verschillende aspecten. Ook is een lijst met mogelijke ingrepen/ maatregelen opgenomen waarmee een waarde verhoogd kan worden. De lijst is niet uitputtend en is vooral bedoeld als een nadere invulling van de hierboven beschreven waarden.

4 PROCEDURE / HOE GAAT HET INSTRUMENT WERKEN *PM (nog uitwerken)*

Een onafhankelijke Technische Adviescommissie beoordeelt ruimtelijke plannen en initiatieven voor de Hoofdgroenstructuur en adviseert de wethouder ruimtelijke ordening en de gemeenteraad over de inpasbaarheid ervan.
PM: wordt in een later stadium nog aangevuld met:

- bij welke plannen naar de TAC
- procedure afwijkingsbesluit HGS-beleid (Raad)
- hoe ecologische visie wordt geïntegreerd/ wat er gebeurt met het beleidskader / hoe de toetsing wordt belegd.
- hoe delen van de hoofdbomenstructuur worden geïntegreerd / wat er gebeurt met het beleidskader / hoe de toetsing wordt belegd.
- De in eerdere sessies gemaakte opmerkingen over het aanwijzen van 'HGS ontwikkelgebieden' (gebieden waar meer ruimte/flexibiliteit is in verschuivingen / kwalitatieve aanpassingen in de HGS)

Verder zal er de mogelijkheid ingebouwd worden om het Hoofdgroenstructuur frequenter te actualiseren, in lijn met de werkwijze vanuit de Omgevingswet. In een nog nader te bepalen frequentie kunnen raadsbesluiten met consequenties voor de reikwijdte van het beleidskader en de toetskaart Hoofdgroenstructuur in een zogenaamde actualisatieronde worden doorgevoerd. Tot nu toe waren de actualisatierondes van het beleidskader veelal gekoppeld aan de cyclus van de structuurvisies.

Het huidige instrumentarium zoals opgenomen in de Structuurvisie 2040 blijft van kracht totdat een nieuw instrumentarium voor de Hoofdgroenstructuur is vastgesteld. Dit geldt zo lang ook voor de gebiedsvisies die als uitzonderingen zijn aangewezen om in plaats van de Structuurvisie als primair toetsingskader te dienen in gebieden binnen de Hoofdgroenstructuur. Deze betreffen op dit moment:

- *Tuinen van West; Programma van Eisen Westrand (H2);*
- *Ruimtelijk Toetsingskader Sloterpark*
- *Visie/Toetsingskader Landelijk Noord*
- *Visie/Toetsingskader Noorder IJplas*
- *Visie/Toetsingskader MLK-park*

(Reden dat hier specifieke toetskaders gelden: ten tijde van vaststelling van deze kaders door de gemeenteraad lieten ze meer toe dan het vigerende Hoofdgroenstructuurbeleid. De ambitie met deze actualisatie is om deze kaders zoveel mogelijk te integreren in de groentypen die voor de betreffende gebieden gelden. PM).

5 INSTRUMENTARIUM HOOFDGROENSTRUCTUUR

5.1 Algemene richtlijnen van inpasbaarheid

Nieuwbouw en verharding
Ieder initiatief in de Hoofdgroenstructuur wordt beoordeeld op inpasbaarheid. Uitgangspunt daarbij is behoud van het groene karakter en typologie van het betreffende gebied. De beoordeling of nieuwe functies naar aard, omvang en locatie inpasbaar zijn vindt plaats op basis van de richtlijnen die zijn uitgewerkt per groentype (zie de tabellen op pagina ... t/m ...).

Daarvoor geldt globaal het onderstaande:
Inpasbaar: kleinschalige bebouwing en verharding die het specifieke groentype ondersteunt en die voortvloeit uit het streven naar verbetering van het functioneren van het groen.

- Ondergrondse bouwwerken: indien de noodzaak ervan aangetoond kan worden in de Hoofdgroenstructuur, worden de bouwwerken (zoals parkeervoorzieningen) niet als verharding meegeteld en zijn ze inpasbaar mits deze voorzien zijn van een omvangrijke groene leeflaag en de natuurwaarden niet aangetast worden dan wel gecompenseerd worden.

Niet inpasbaar: bebouwing en verharding die het specifieke groentype niet ondersteunt of die voortvloeit uit het streven naar verbetering van het functioneren van het groen.

- Bebouwing en verharding , zoals gebruik voor wonen en werken.
- Infrastructuur (ook bruggen), met name voor auto's, voor zover deze de groenfunctie niet ondersteunt.
- Niet aan groen gerelateerde vrijetijdsvoorzieningen.
- Hoge elementen: zendmasten en reclamezuilen.
- Bovengrondse warmte(verdeel)stations en zonneweides (anders dan op daken).
- Waterberging, als de noodzaak daarvoor is ontstaan door verdichtingen in het omringende stedelijke gebied. Waterbergingsopgaven mogen niet op groengebieden worden afgewenteld, maar zijn in enkele groentypen onder voorwaarden mogelijk.
- Overnachtingsmogelijkheden, op een enkele uitzondering na. Zie criteria per groentype.
- Maximaal enkele procenten van het oppervlak van het gebied mogen bebouwd en/of verhard. Zie criteria per groentype.
- Windturbines zijn inpasbaar in de zoekgebieden voor windenergie (zoals door de gemeenteraad vastgesteld), mits uit een milieueffectrapportage blijkt dat er geen onaanvaardbare effecten zijn voor natuur en milieu.

Commented [redacted] Zie mijn eerdere opmerking over zonneweides.

Parkeren wordt beoordeeld als onderdeel van het bebouwingsinitiatief waar het bij hoort. Een landschappelijk verantwoorde inpassing is verplicht. Groene toepassingen van parkeren (gewapend gras) verdienen de voorkeur, doch dienen als verharding te worden aangemerkt.

Verharding: in het verhardingspercentage van de groentypen sportparken en parken dienen te worden meegeteld:

- *(tijdelijke) bebouwing*
- *(ondergronds) verharde wandel- en fietspaden*
- *Wegen, parkeerplaatsen/terreinen, terrassen (ook indien in gewapend gras uitgevoerd)*
- *Kunstgras en verharding ten behoeve van sport- en speluitoefening (indien gelegen in de groentypen stadsnatuur en beweeglandschap)*

Hiervan zijn uitgesloten:

- *On/halfverharde wandel- en fietspaden zonder ondergronds verhard oppervlak*
- *Ondergrondse bouwwerken*
- *Kunstgras en verharding ten behoeve van sport- en speluitoefening (anders dan de groentypen stadsnatuur en beweeglandschap) .*

Bestaande bebouwing
Bestaande bebouwing kan een passend (vaak historisch) onderdeel van het groen vormen (zoals het Filmmuseum in het Vondelpark). In andere gevallen kan het juist niet passen in het groentype, en verdient uitplaatsing de voorkeur. Bestaande legale bebouwing – inpasbaar of niet – wordt om praktische redenen geaccepteerd. Evenwel: bij functiewijziging dient dit aan de TAC te worden voorgelegd.

Criteria per groentype
De Hoofdgroenstructuur omvat uiteenlopende typen groen, met elk hun eigen gebruik, belevingswaarde, cultuurhistorische betekenis, natuurwaarde enzovoort. Om deze reden zijn de richtlijnen voor inpasbaarheid uitgewerkt per groentype. De groengebieden in de Hoofdgroenstructuur zijn hiertoe verdeeld in groentypen. Op de kaart zijn de ligging en de begrenzing van de groentypen aangegeven.
Bij de toetsing op inpasbaarheid worden de voor het betreffende groentype geldende richtlijnen gehanteerd. Bestaande groengebieden kunnen meer of minder aan de beschrijving voldoen. De beschrijving geeft richtlijnen voor de inpasbaarheid van bebouwing en verharding in het betreffende groentype.

1. Park - Stadspark

Voorbeelden	Erasmuspark, Eendrachtspark, Baanakkerspark, Gijsbrecht van Aemstelpark, Sloterpark, Noorderpark, Westerpark, Vondelpark
Kenschets (+foto's)	Een groene, park- tot tuinachtige omgeving in een stedelijke context. Specifieke voorzieningen voor diverse doelgroepen zijn aanwezig. Natuurlijke elementen en tuin- en landschapsarchitectonische kwaliteiten vormen bijzondere attracties. Een stadspark is ingericht en wordt beheerd voor hoge bezoekersaantallen en een hoge gebruiksintensiteit. Er is sprake van een maximale ontsluiting naar de omgeving. Stadsparken hebben een eigen karakter.

Beschrijving van de voor dit groentype belangrijke waarden en de gewenste ontwikkeling hierin

Prioritaire waarden

1. Recreatie
2. Sociaal
3. Gezondheid

Recreatie *PM: nog uitwerken*
Wandel en fiets, spelen, ontmoeten, actieve en rustige recreatie, barbecue, evenement, werken, studeren
De voorzieningen en de ontsluiting moeten erop afgestemd zijn zoveel mogelijk mensen te bedienen, zonder dat het groene karakter verloren gaat. Groene attracties zoals een natuurpad, rosarium of kruidentuin. Natuurlijke elementen mogelijk, zoals een natuurvriendelijke oever of bloemenweide.
Evenementen die aansluiten bij de mogelijkheden, het karakter, de omvang en de opzet van het park (bijvoorbeeld culturele en muzikale voorstellingen, sportevenementen en manifestaties).

Sociaal: *PM: nog uitwerken*
iedereen komt er, arm rijk, Amsterdammer, toerist, ... Diversiteit, integratie
Moet ook voor ieder wat zijn. Gevarieerd aanbod aan voorzieningen. Stadsparken huisvesten vaak verschillende groengebieden met een bijzondere functie en uiteenlopende doelgroepen, zoals een schooltuin, kruidentuin, voedselbos of heemtuin. Een voorbeeld hiervan is het Artsenijhof in het Beatrixpark dat door vrijwilligers wordt beheerd.

Mensen kijken, zien en gezien worden, beleving van levendigheid. Voorzieningen gericht op interactie. Medegebruik,
Maximale toegankelijkheid.

Gezondheid: *PM: nog uitwerken*
Door het toenemend aantal inwoners zullen stadsparken drukker worden. We zorgen voor een balans tussen drukke en rustige zones in parken. In drukkere parken zijn ook stillere gebieden voor de Amsterdammers en bezoekers die het stadspark opzoeken om te kunnen ontspannen in een rustgevende groene omgeving. Stimulans voor alle doelgroepen om te bewegen.

Overige waarden

Economisch: stadsparken zijn visitekaartjes van een stad. ... *PM: nog uitwerken*
Leefklimaat: Belangrijke koele plekken in de stad op hete zomerdagen.
Het cultuurhistorisch karakter moet in stand blijven. Zichtbaar, leesbaar maken van de cultuurhistorie. Maatregelen die er voor zorgen dat het eigen karakter van stads-parken wordt versterkt worden positief beoordeeld.
Parken worden **duurzamer** als ze worden ingericht en beheerd op een wijze waarbij ze ook na hevige regen en bij droogte toegankelijk en aantrekkelijk blijven voor bezoekers. Daarvoor moeten gazons voldoende water kunnen opvangen en mogen omliggende plantvakken en bomen geen schade oplopen. Stadsparken kunnen bij hevige regenval water tijdelijk opvangen. Steeds geldt dat het onderhoud en het gebruik van het park moeten passen bij wat de bodem op een specifieke locatie aan kan.

Inpasbare voorzieningen

Entree- en parkzone: Informatieborden, kiosk of andere kleinschalige horecavoorziening, kleine sport/spel voorzieningen zoals kinderspeelplaats, speelweide, kinderbadje, fitnesstoestellen, kinderboerderij, centrum milieueducatie, verhard basketbalveld, kunstwerken e.d.. Tijdelijke toiletten (bijvoorbeeld bij evenementen of in de zomer bij de kinderbadjes).
Grootte en uitvoering van de voorzieningen is afhankelijk van de grootte en de gebruiksintensiteit van het park.
Evenementen die aansluiten bij de mogelijkheden, het karakter, de omvang en de opzet van het park gbijvoorbeeld culturele en muzikale voorstellingen, sportevenementen en manifestaties).
PM: zwembadterreinen

Bebouwing en verharding

Parken mogen niet opgevuld worden met verspreide, maar dominante bebouwing.
Geen parkeervoorzieningen. Oplossingen voor parkeren ten behoeve van voorzieningen moeten buiten het park worden gevonden. Nieuwe infrastructuur alleen als dat een recreatieve meerwaarde geeft. In totaal mag maximaal 5% van het stadspark verhard en/of bebouwd zijn.

Verbijzonderingen

Stadsnatuur	Zie groentype Stadsnatuur. Specifiek voor stadsnatuur in stadsparken geldt dat de bezoekersdruk wat hoger is in vergelijking met de corridors en de grotere stadsnatuurgebieden aan de rand van de stad. Meer bezoekers kunnen hier genieten van de natuur en rustige, extensieve vormen van recreatie en educatieve voorzieningen. De beleving van stadsparken is groter als deze zichtbaar zijn vanaf aangrenzende openbare ruimte/ wegen/ paden. Tegelijkertijd heeft de veelal aanwezige groenzoom een markante functie rondom een stadspark. Qua ruimtelijke inrichting (samenstelling van de beplantingen/ontwerp) wordt aangesloten op het algemene doel van een openbaar karakter (via doorkijk mogelijkheden, uitnodigende entrees, en waar de omzoming breed genoegd is een struinroute) met behoud van de natuurwaarde. Waterpartijen hebben op daarvoor aangewezen plekken natuurlijke oevers (geleidelijk talud), naast de meer op recreatie gerichte oevers.
Stadsparken in landschapspark	*PM bijzonderheden?*

Beheer

Binnen de randvoorwaarden van het recreatieve gebruik moet het beheer erop gericht zijn dat het park zoveel mogelijk verschillende soorten planten en dieren herbergt. Het gebied moet zorgvuldig beheerd worden volgens een goedgekeurd beheerplan.
Het beheer wordt georganiseerd door de gemeente. Voor vrijwilligers is het mogelijk een deel van een park te onderhouden.

Achterliggend beleid

Groenvisie 2020-2050? *PM: aanvullen*

2. Park - Sportpark

Voorbeelden	Stedelijke sportparken zoals Olympiaplein, Laan van Spartaan, Tennispark Linnaeushof en groene sportparken zoals Ookmeer, Middenmeer-Voorland, Sloten, Kadoelen, De Weeren, W.H. Vliegenbos.
Kenschets (+foto's)	Sportparken: alle terreinen voor (landgebonden) sport in georganiseerd verband. Stedelijke sportparken zijn de in de wijken geïntegreerde compacte sportparken, waaronder tennisparken. De groene sportparken zijn de vaak ruimer opgezette sportparken die qua locatie onderdeel uitmaken van een stedelijk groenensemble c.q. netwerk. Naast sportbeoefening staat hier ook groenbeleving en recreatie centraal.

Beschrijving van de voor dit groentype belangrijke waarden en de gewenste ontwikkeling hierin

Prioritaire waarden **1. Gezondheid** **2. Sociaal** **3. Recreatie**	Sportparken en –landschappen hebben in de eerste plaats hoge **gezondheidswaarden**. Ze bieden Amsterdammers ruimte te sporten en bewegen in een natuurlijke, gezonde omgeving. Dit sluit aan bij de ambities vanuit een gezonde stad. Omdat sporten leuk is en omdat het een effectief middel is om Amsterdammers meer te laten bewegen en bijdraagt aan verlenging en meer levenskwaliteit op onze oude dag. Dit scheelt in zorgkosten en ziekteverzuim. Bovendien biedt het aanleidingen voor **sociale** contacten ter bestrijding van eenzaamheid, meer saamhorigheid, meer vrijwilligers en meer tolerantie. Bovendien draagt sportieve ruimte bij aan een goede balans in de stad tussen drukte, ontspanning en inspanning. Hoewel sportvoorzieningen strikt genomen niet alleen maar 'groen' zijn, maken ze wel een onlosmakelijk deel uit van de groene en recreatieve ruimte in en rond de stad. In de (nieuwe) buurten maken we compacte 'parken voor sport'. Gecombineerd met openbare speelvoorzieningen en urban sports in een groene omlijsting bieden deze parken ook plek voor georganiseerd sportaanbod. Dergelijke sportparken hebben een hoge **sociale waarde**. Ze zijn vooral van belang voor kinderen en andere buurt- en wijkbewoners die voor hun sportbehoefte afhankelijk zijn van sport om de hoek. Buurt, wijk en landschap bieden elk ruimte aan verschillende soorten sportvoorzieningen. Centraal staat het in stand houden van een fijnmazig sportaanbod. We zoeken bovendien naar innovatieve oplossingen, zoals sport op daken en boven en onder spoor- en metrolijnen en wegen. Bestaande sportterreinen moeten continu worden beheerd, ontwikkeld en verduurzaamd. Opgave voor bestaande sportparken is het mogelijk maken van intensiever sportgebruik, in combinatie met het versterken van sociale en **recreatieve waarden** door het verbeteren van de verbindingen met de omgeving en het vergroten van de toegankelijkheid. Sportparken worden gebruikt voor intensieve sportbeoefening en dienen daarnaast voor recreatief bewegen, sporten en spelen en als onderdeel van het openbare leven op wijkniveau. Daarnaast dragen ze bij aan (bewegings-) educatie en ontspanning in een groene omgeving. Belangrijk is dat de parken op een goede manier zijn ingebed in de stedelijke omgeving, vrij toegankelijk en uitnodigend zijn en geen geïsoleerde eenheden vormen. Onderscheid kan hierbij gemaakt worden naar compact vormgegeven stedelijke parken en de ruimer opgezette groene sportparken. De openbare toegankelijkheid van sportparken (en golfbanen) moet worden versterkt. Groene, recreatieve routes over het park verbinden stad en ommeland. Het waarborgen van sociale veiligheid van routes en sportparken is belangrijk om de sociale functie te versterken. Aansluiting op de omgeving c.q. het groen/blauwe recreatieve netwerk c.q. beweegstructuur is belangrijk vanuit een goede bereikbaarheid en uitnodiging om te sporten en bewegen. Modernisering waarbij het bestaande groene karakter niet wezenlijk verandert geldt als inpasbaar binnen sportparken.
Overige waarden	Het sportpark is hoogwaardig landschappelijk vorm gegeven. Het groen dient vooral ter verbinding en verfraaiing en draagt op die manier aan de **beleving**. Door de toepassing van duurzame materialen, maar ook door de toevoeging van hoogwaardig groen dat natuurinclusief, en klimaatadaptief is, is de kwaliteit te verbeteren. De groene randen van een sportpark hebben hoge **natuurwaarden**: het fungeert als groene en ecologische verbinding met de omgeving en als onderdeel van het bredere groennetwerk.

Inpasbare voorzieningen

Recreatieve routes, voorzieningen voor intensief sportief en maatschappelijk (mede)gebruik, zoals een beheerdersgebouw, (multifunctioneel) clubgebouw, tribune, maatschappelijke voorzieningen (kinderopvang, voorzieningen voor buurtactiviteiten en onderwijs), commercieel sportaanbod (indoorsport en leisurefuncties), commerciële functies, gezondheidscentra, fysio, kleinschalige overnachtingsmogelijkheden gelieerd aan topsport), mits een directe versterkende link aan het sportaanbod blijvend gegarandeerd kan worden toegestaan.
Op de groene sportparken zijn overdekte voorzieningen alleen inpasbaar als ze het groene karakter van het sportpark niet aantasten.

Beweeglandschappen: de nadruk ligt op de meer extensief georganiseerde sporten en de ongeorganiseerde, individuele sporten. Met een zo openbaar en toegankelijk mogelijke inrichting en de focus op ontsluiting via voet- en fietspaden en het openbaar vervoer.
PM: in welke mate kustgras hier kan worden toegepast.

Evenementen die aansluiten bij de mogelijkheden, het karakter, de omvang en de opzet van het sportpark (bijvoorbeeld sportevenementen en manifestaties).

PM passage over blaashallen
PM passage over werven: bestaand/nieuw

Bebouwing en verharding

Bij voorkeur dienen gebouwde voorzieningen zoveel mogelijk geclusterd bij het entreegebied of bij de grotere sportparken de hoofdassen en hoofdvelden. Sportparken en bebouwing die op het terrein staat wordt natuurinclusief ontwikkeld. Ook de ruimtelijke en technische kansen van sportvelden en sportparken voor rainproof, waterbering en hittebestrijding worden optimaal benut.
De optelsom van de hoeveelheid bebouwing en verharding bedraagt op zowel stedelijke als groene sportparken maximaal circa 15% van het totale oppervlak van het sportpark. Voor enkele sportparken geldt 20% *PM aanvullen; selectie updaten.*

Verbijzonderingen

Stadsnatuur	Zie groentype stadsnatuur. De beleving van sportparken is groter als deze zichtbaar zijn vanaf aangrenzende openbare ruimte/ wegen/ paden. Tegelijkertijd heeft de groenzoom een markante functie rondom een sportpark. Qua ruimtelijke inrichting (samenstelling van de beplantingen/ontwerp) wordt aangesloten op het algemene doel van een openbaar karakter (via doorkijk mogelijkheden, uitnodigende entrees) met behoud van de natuurwaarde. Bij voldoende maat van de omzoming worden de kansen benut van een struinrouting gecombineerd met kleinschalige recreatieve en educatieve aanleidingen die bijdragen aan de beleving en educatieve waarde van stadsnatuur. Een waterlijst om het gebied en een goede dooradering met sloten zorgt voor waterberging en biedt daarnaast kansen voor de natuur. Waterpartijen hebben natuurlijke oevers (geleidelijk talud). *PM: minimale voorwaarden groene omlijsting / kwaliteitsimpuls*
Beweeglandschappen in stadsparken en landschapsparken	Nieuw te ontwikkelen beweeglandschappen in stads/landschapsparken bieden mogelijkheden voor niet-georganiseerde buitensporten, passend bij de kernkwaliteiten en landschappelijke waarden. Inpassen van georganiseerde sportvoorzieningen is alleen mogelijk onder strenge voorwaarden als de sportopgave niet kan worden ondergebracht in de bestaande stad en alle alternatieve zijn afgepeld en bestuurlijk verankerd. Te weten: inpassen van kleinschalige sportvoorzieningen in de buurt, optimaliseren van bestaande sportvelden en behouden bestaande sportvelden, voorzien sport in robuuste groenstructuren in stedelijke sportparken, bekijken van

	terugvalopties (zoals ander programma, sporten voor de jeugd anders organiseren etc.). Pas als het niet lukt in stedelijk gebied en alle alternatieven zijn afgepeld, kan de ontwikkeling van een beweeglandschap in stadsparken of een landschapspark worden onderzocht (ter indicatie locaties in Omgevingsvisie Amsterdam 2050). De landschapsbeleving staat centraal en natuurwaarden worden niet aangetast dan wel gecompenseerd. Sport is op een respectvolle manier in het landschap ingepast, en draagt bij aan de beleving van het landschap. Deze sportlandschappen zijn maatwerk per landschapspark. Uitgangspunt is dat sport een positieve bijdrage levert aan de beleving van het landschapspark. Overmaat op het park is hierbij belangrijk. Het sportareaal is meerdere hectare groot maar niet eenduidig van vorm. De ruime opzet maakt een dooradering van recreatieve routes en een natuurvriendelijke inpassing mogelijk en biedt ruimte voor ander recreatief gebruik. Een beweeglandschap is openbaar toegankelijk, niet afgesloten. Inpassing is super belangrijk: vooral gras, innovatieve manier van verlichting en ballenvangers, ontsluiting via fiets en openbaar vervoer. Nieuwe grootschalige parkeervoorzieningen zijn niet toegestaan. De nadruk in deze gebieden ligt op buitenactiviteiten en de programmering van de openbaar toegankelijke ruimte. Eventueel hoort daar beperkt gebouwd programma bij, ondersteunend aan de functies en dat gebruikt kan worden door meerdere functies, echter verdichting is niet de opgave.
Beheer	
Beheer is intensief, gericht op groene verfraaiing van het sportpark en het sportief gebruik, zowel voor de bezoekers als de omwonenden. Waterpartijen en terrein worden natuurvriendelijk aangelegd en onderhouden.	
Achterliggend beleid	
PM: aanvullen	

3. Park - Begraafplaats

Voorbeelden	De Nieuwe Ooster, De Nieuwe Noorder, Westgaarde, St. Barbara, Vredenhof, Buitenveldert
Kenschets (+foto's)	De begraafplaatsen in de stad hebben, naast hun oorspronkelijke betekenis, een grote natuurwaarde. Het zijn rustige completatieve plekken in de stad. Door ze toegankelijk te maken worden het groene plekken in de stad waar mensen de stilte kunnen opzoeken.

Beschrijving van de voor dit groentype belangrijke waarden en de gewenste ontwikkeling hierin

Prioritaire waarden **1. Cultuurhistorie** **2. Beleving**	Begraafplaatsen hebben vaak een lange historie en dragen als **cultuurhistorische** en boomrijke monumenten bij aan de ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid van de stad. De parkopzet, het groen zelf, de bebouwing en soms afzonderlijke graven (het zgn. stenen archief) en herdenkingsmonumenten zijn monumentaal beschermd. Het zijn waardevolle oases van rust in de stad, waardoor ze een bijzondere vorm van **beleving** bieden om in relatieve rust te wandelen, reflecteren en herdenken. *PM Aanvullen op versterken cultuurhistorische waarden en belevingswaarden*
Overige waarden	Met beperkte middelen willen we de **recreatieve en sociale waarde** van begraafplaatsen vergroten door de toegankelijkheid voor bezoek iets te vergroten. Denk hierbij aan verruiming van de bezoektijden, het aanleggen van fietspaden langs de begraafplaatsen en door langs de randen bij de entrees service aan bezoekers te bieden, zoals een horecavoorziening of museum. Voorts kan de drempel om een begraafplaats te bezoeken iets verder worden verlaagd door het organiseren van rondleidingen, lezingen en informatie bijeenkomsten die passen bij de aard van een begraafplaats. Begraafplaatsen staan symbool voor d**uurzaamheid.** Er wordt gewerkt met duurzame materialen. Bijvoorbeeld door bij renovatie van paden grindkoffers aan te brengen om water te bergen en af te voeren en door de gebouwen natuurinclusiever te maken en te zorgen voor goede groeiomstandigheden voor groen. Vanuit duurzaamheidsoogpunt wordt elektrisch cremeren bij bestaande crematoria gestimuleerd. We waarderen en beschermen de begraafplaatsen als plekken met een hoge **natuurwaarde**.

Inpasbare voorzieningen

Entreezone: aula/ontvangstruimte, beheerverblijf/kantoor en eventuele culturele voorzieningen (museum/ tentoonstellingsruimte/ buurttrefpunt) en kleinschalige horeca. Begraafterrein: informatieborden, begraaf- c.q. uitstrooivelden met urnenmuren/kasten, wasgelegenheden, gedenkmonumenten, kunstwerken, banken, prullenbakken e.d.
Er wordt ruimte gegeven aan passende culturele activiteiten en uitingen. Kleinschalige evenementen (bijvoorbeeld informatiemarkt, culturele voorstellingen, herdenkingsbijeenkomsten).
Voor het stichten van nieuwe crematoria op bestaande begraafplaatsen kan alleen medewerking worden verleend na een stads- en regiobrede afweging over noodzaak en rentabiliteit, om overaanbod te voorkomen. Bij nieuwe crematoria wordt de hoofdgroenstructuur ontzien.

Bebouwing en verharding

Bebouwing en verharding zijn mogelijk, maar ondergeschikt aan de groenfunctie. Waar noodzakelijk uit functionaliteit totaal verharding van paden, waar mogelijk half/onverhard.
Bebouwing geconcentreerd en geclusterd in de entreezone.

Verbijzonderingen

Stadsnatuur	Zie groentype stadsnatuur. De beleving van begraafplaatsen is groter als deze zichtbaar zijn vanaf aangrenzende openbare ruimte/ wegen/ paden. Tegelijkertijd heeft de groenzoom een markante functie rondom een begraafplaats. Qua ruimtelijke inrichting (samenstelling van de beplantingen/ontwerp) wordt aangesloten op het algemene doel van een openbaar karakter (via doorkijk mogelijkheden, uitnodigende entrees) met behoud van de natuurwaarde. Waterpartijen hebben waar mogelijk natuurlijke oevers (geleidelijk talud).

Beheer

Begraafplaatsen gaan we steeds meer ecologisch beheren, met waar mogelijk bijvoorbeeld natuurvriendelijke oevers rond de begraafplaatsen. We betrekken omwonenden en nabestaanden bij het onderhoud van het groen.

Achterliggend beleid

Beheersverordening Gemeentelijke begraafplaatsen en crematoria Amsterdam; *? ?PM: aanvullen*

4. Park - Tuinpark

Voorbeelden	Volkstuinparken, dagtuinparken, nutstuinparken en schoolwerktuinen, zoals Sloterdijkermeer/ Nut en Genoegen, Amstelglorie, Ons Buiten, De Bongerd, Klein Danzig, De Vijf Slagen, schooltuin Osdorp.
Kenschets (+foto's)	Tuinparken zijn bedoeld voor dag- of verblijfsrecreatie, met ontwikkeling en onderhoud van sier- en groentetuinen als dagelijkse bezigheid. Tuinparken worden gekenmerkt door een hoge ruimtelijke diversiteit met een deel private tuinen en een deel gemeenschappelijke groene ruimten. Tuinparken dienen openbaar toegankelijk te zijn met uitnodigende entrees en een op het stedelijk netwerk aangesloten recreatief padenstelsel. Met een gemiddelde bezoekersdruk en overwegend extensieve vormen van recreatie blijft er sprake van een ontspannen groene tuinsetting, met veel (kansen voor) hoge natuurwaarden.

Beschrijving van de voor dit groentype belangrijke waarden en de gewenste ontwikkeling hierin

Prioritaire waarden **1.Sociaal** **2. Recreatie** **3. Natuur**	Tuinparken vertegenwoordigen een hoge **sociale waarde**. Initiatieven die gericht zijn op een toename van het aantal en de diversiteit van bezoekers en gebruikers uit de buurt en/of stad worden aangemoedigd. Activiteiten en initiatieven die bijdragen aan ontmoeting, interactie en betrokkenheid worden positief beoordeeld. Hiervoor worden de toegankelijkheid, de openbaarheid en de mogelijkheden voor maatschappelijk (mede)gebruik gestimuleerd. Tuinparken kennen zo ruim mogelijke openingstijden, zowel in het jaar als gedurende de dag. De sociale waarde neemt toe als er meer ruimte komt voor diverse tuinen gericht op collectiever gebruik door maatschappelijke partijen en buurtbewoners (deeltuinen, kleine tuinen, pluktuinen, maatschappelijke tuinen). Voorzieningen en activiteiten gericht op zorg, jeugd, gezondheid, dagbesteding, kunst en cultuur zijn een welkome aanvulling op het aanbod. Het verhogen van de toegankelijkheid is met name urgent bij de centraal gelegen tuinparken met een sterke toename van het aantal inwoners in de nabije omgeving. Een toename van het aantal **recreatieve functies** gericht op meer en divers publiek is welkom. Denk hierbij aan voorzieningen voor tuinieren, spelen, sporten, wandelen of natuur beleven, bij voorkeur geclusterd in de gemeenschappelijke delen en/of de entrees van de tuinparken. De entreegebieden zijn schakels in een goed met de aanliggende buurt verbonden en doorlopend recreatief padenstelsel door de tuinparken. Een uitnodigende entree verleidt passanten het tuinpark te bezoeken. Initiatieven om entrees te vergroten en aantrekkelijker te maken en er passende publieksfuncties aan toe te voegen worden aangemoedigd. Een kleinschalige horecagelegenheid is denkbaar evenals voorzieningen voor passende evenementen (informatie- en oogstmarkt, culturele voorstellingen, sportactiviteiten) of culturele voorstellingen. Recreatieve fietsers zijn overdag welkom, waar dat kan. Als het volkstuinpark een collectieve rand heeft, dan kan deze meer openbaar worden voor wandelaars of voor sporten/bewegen, mits dit niet ten koste gaat van de natuurwaarde. Maatregelen gericht op bescherming en toename van de soortenrijkdom zijn positief voor de **natuurwaarde**. Diverse beplanting trekt met name veel insecten en vogels, wat de bestuiving en verspreiding van zaden bevorderd, en daarmee in belangrijke mate bijdraagt aan de biodiversiteit in de stad. Met een toenemende variatie in soorten tuinen ontstaan meer verschillende habitats wat kan bijdragen aan een verrijking van de soortenrijkdom. Door zonering kan een tuinpark sturen op het behoud van rustige delen met beperkte bezoekersaantallen en meer levendige gemeenschappelijke delen, waaronder ook de entrees, waar een toenemend aantal Amsterdammers gebruik van kunnen maken. Groene erfafscheidingen in de vorm van takkenrillen en natuurvriendelijke oevers (in plaats van schuttingen en hekken) kunnen bijdragen aan meer de biodiversiteit en worden om die reden gestimuleerd. Tuinparken hebben in ieder geval een groene omlijsting van stadsnatuur en zijn waar mogelijk via corridors verbonden met de omgeving. Tuinparken zijn bij voorkeur na sluitingstijd onverlicht. Natuurvriendelijke vormen van verlichting zijn mogelijk op tuinparken met doorgaande fietsroutes.
Overige waarden	Tuinparken spelen een belangrijke rol op het gebied van **voedsel**. In de teelt van gezond voedsel, bewust eten en **educatie** (*termen uit programma voedsel opnemen?).* Tuinparken zijn een plek waar zoveel mogelijk mensen in aanraking kunnen komen met het thema voedsel, en ook de mogelijkheid krijgen om deel te nemen. Hierbij past bijvoorbeeld de aanleg van openbare pluktuinen of deeltuinen. Ook is een kleinschalig educatiecentrum en een beheergebouw mogelijk. De **cultuurhistorische waarde** van tuinparken blijft behouden voor de toekomst. Waar kan wordt deze waarde versterkt en zichtbaar gemaakt. Grote bomen krijgen de kans om oud te worden.

Inpasbare voorzieningen

Kleinschalige voorzieningen voor tuinverenigingen en voorzieningen die het medegebruik stimuleren, zijn mogelijk mits geclusterd in de collectieve zones van het park en in de entrees. Het gaat in de eerste plaats om voorzieningen ten behoeven van: wandelen en fietsen, tuinieren/stadslandbouw, sporten en spelen, natuur- en voedseleducatie, eventueel aangevuld met voorzieningen gericht op: jeugd (natuureducatie, 'doorgroei-schooltuinen', buitenschoolse opvang, ontmoeting), zorg, gezondheid, dagbesteding, kunst en cultuur, inclusie en integratie (bijvoorbeeld tuinieren met statushouders).

Bebouwing en verharding

Bebouwing en verharding zijn mogelijk, maar ondergeschikt aan de groenfunctie. Vanuit recreatief oogpunt is op verblijfstuinparken overnachten in de tuinhuisjes mogelijk van 1 april tot 1 oktober. Oppervlakte van een tuinhuisje (inclusief bijgebouwen zoals schuur en plantenkas) is niet meer dan 10% van de oppervlakte van de tuin (en maximaal 28m2). Voor verharding op de tuin worden bij voorkeur schelpen of houtsnippers gebruikt. Oppervlakte verharding (huisje en paden) is maximaal 25% van oppervlakte van de tuin.

Verbijzonderingen

Schoolwerktuin	Heeft een primair **educatieve functie** en is specifiek bestemd om schoolkinderen groente, fruit en bloemen te laten kweken. Schoolwerktuinen hebben een educatieve ruimte nodig en een beheergebouw. De openbare publieksfunctie is beperkter.
Nutstuin	Is specifiek bestemd om groente, fruit en bloemen te kweken. De sociale-, recreatieve en educatieve waarden zijn hier ondergeschikt aan de waarde voor **voedsel.**
Stadsnatuur	Zie groentype stadsnatuur. De beleving van tuinparken is groter als deze zichtbaar zijn vanaf aangrenzende openbare ruimte/ wegen/ paden. Om die reden heeft een groene omzoming van stadsnatuur bij voorkeur lage begroeiing of zijn er doorkijkjes mogelijk (door bomen of lage begroeiing) met behoud van de natuurwaarde. Bij voldoende maat is er in deze groene omzoming de mogelijkheid tot een struinroute (onverhard) of kleinschalige recreatieve en educatieve initiatieven die bijdragen aan de beleving en educatieve waarde van stadsnatuur. Waterpartijen hebben natuurlijke oevers (geleidelijk talud).
Tuinparken in landschapspark	Specifiek voor tuinparken binnen landschapsparken geldt dat het vergroten van de toegankelijkheid en recreatief medegebruik een extra grote opgave is en daar meer activiteiten worden toegestaan. Door het faciliteren van medegebruik en meervoudig ruimtegebruik zijn parken in meer of mindere mate altijd multifunctioneel.

Beheer

Tuinverenigingen en tuinders worden aangemoedigd om natuurvriendelijk te tuinieren en beheren volgens het Nationaal Keurmerk Natuurlijk Tuinieren. De methodiek van de Landelijke Bond van Volkstuinders (AVVN) rondom natuurvriendelijk tuinieren vormt een belangrijke leidraad voor tuinders.

Achterliggend beleid

Geactualiseerd volkstuinenbeleid (2021), Schooltuinen?, Stadslandbouw?, *PM: aanvullen*

5. Landschapspark

Voorbeelden	Landschapsparken zijn die delen van het landschap die het dichtst in het stedelijk gebied liggen: Tuinen van West, Brettenzone, Amsterdamse Bos/Nieuwe Meer, delen van de Amstelscheg, Diemerpark richting Diemerscheg, Gaasperpark
Kenschets (+foto's)	Landschapsparken zijn te ontwikkelen grote samenhangende groenblauwe ensembles, bestaande uit stadsnatuur, parken (sportparken, tuinparken, begraafplaatsen en/of stadsparken) en landschap. Kenmerkend voor de landschapsparken is dat zij vlakbij grote stedelijke ontwikkellocaties liggen. In deze gebieden is de recreatieve vraag als gevolg van de groei van de stad en de agglomeratie zeer hoog. Hier wordt met een samenhangende aanpak gezocht naar mogelijkheden om, passend bij de kernkwaliteiten van het gebied, de recreatieve toegankelijkheid en gebruiksmogelijkheden te vergroten. Een zorgvuldige inpassing van recreatieve voorzieningen en een natuurlijkvriendelijke inrichting zijn het uitgangspunt. Met het gevoel van nabijheid van de stad én het landschap voegen de landschapsparken een uniek stuk beleving toe voor de recreant. Ze vormen een bestemming en hebben een eigen identiteit. Het karakter van elk landschapspark kan erg verschillen en wordt met name bepaald door de landschappelijke, cultuurhistorische en/of stedenbouwkundige ontstaansgeschiedenis. Doel is een samenhangende ontwikkeling van het ensemble van parken en landschap, met ruimte voor recreatieve activiteiten, verbonden door recreatieve routes binnen het landschapspark en met haar bebouwde en landschappelijke omgeving. Dit maakt een **veelkleurig palet** aan type groengebieden die complementair (kunnen) zijn aan elkaar, wat past bij de diversiteit aan gebruikers. De bezoekersdruk op landschapsparken is gemiddeld tot groot.

Beschrijving van de voor dit groentype belangrijke waarden en de gewenste ontwikkeling hierin

Prioritaire waarden **1.Recreatie** **2.Beleving**	Om de **recreatiewaarde** van landschapsparken te verhogen zijn initiatieven die gericht op een toename van het aantal bezoekers uit de buurt, uit de stad en van omliggende gemeenten aangemoedigd. Inzet is om, passend bij de landschappelijke kernkwaliteiten van ieder landschapspark, het aanbod van rustige en actieve recreatieve voorzieningen te vergroten. Belangrijk zijn: - Meerdere uitnodigende entrees van het landschapspark en erbinnen naar de ensembles - Wandel- en recreatieve fietsverbindingen binnen het landschapspark, met de stad en naar het landschap en agglomeratie - Verbeteren van ontsluiting met het openbaar vervoer - Aanbod van divers recreatieve activiteiten, zowel in buitenruimte als bestaande bebouwing - De relatie met het water: zicht op en recreatief gebruik van oevers en het water - Gevoel van nabijheid van de stad én het landschap. - Aantrekkelijke en veilige overgangen tussen bebouwd stedelijk gebied en het landschapspark. **Beleving** van de cultuurhistorie, natuur en rust is van hoge waarde en voor de stedeling goed mogelijk door wandelen, fietsen en varen over en door bestaande en nieuw te ontwikkelen routes en door het zichtbaar en leesbaar maken van de cultuurhistorie en kernkwaliteiten van het landschap. De landschapsparken hebben een belangrijke sociale functie waarin meerdere doelgroepen bezoekers bediend worden: ruimte voor ontmoeten, beleving, en bewegen staat centraal.
Overige waarden	Amsterdam versterkt de bestaande structuur van groene scheggen die ver doordringen in de stad. Kenmerkend is de overgang tussen het stedelijk en landelijk gebied en de combinatie met water. De ambitie is die activiteiten te ontwikkelen die bijdragen aan het verbeteren van het **leefklimaat**, zoals dempen van temperatuur en het verbeteren van de **water**kwaliteit. Maatregelen die de waterbergende capaciteit en waterkwaliteit van het landschapspark verhogen zijn onder voorwaarden mogelijk (irt afwenteling van stedelijke compensatieopgaven), mits de natuurwaarden en kernkwaliteiten van het landschap versterkt worden danwel gelijk blijven. Het ontwikkelen van de landschapsparken tot een samenhangend ensemble zorgt voor het behoud en versterking van de **economische waarde**: verbetering van het vestigingsklimaat in de agglomeratie. Dit groentype biedt kansen voor vergroting van bestaande **natuurwaarden** en de beleving van de biodiversiteit.

Inpasbare voorzieningen

Voorzieningen die het medegebruik stimuleren en bijdragen aan een samenhangende ontwikkeling van het ensemble binnen het landschapspark.
Voor elk landschapspark is dit maatwerk. Voorbeelden van inpasbare voorzieningen: nieuwe wandelroutes, verblijfsplekken aan het water met zwemmogelijkheid, watertappunten, uitkijkpunt, informatie over natuur of cultuurhistorie in de buitenruimte of een beleefcentrum, kano-overdraagplaatsen, ligplaatsen voor kleine recreatievaart, voorzieningen voor bewegen in het landschap, kunst en cultuur, kleinschalige evenementen (informatiemarkt, voorstelling), en horeca en ontmoetingsruimte in bestaande bebouwing.

PM: zwembadterreinen

Bebouwing en verharding

Bebouwing en verharding zijn ondergeschikt aan de groenfunctie. De nadruk in deze gebieden ligt op buitenactiviteiten en de programmering van de openbaar toegankelijke ruimte en bestaande bebouwing. Eventueel hoort daar beperkt gebouwd programma bij dat gebruikt kan worden voor meerdere functies en activiteiten, echter verdichting is niet de opgave.
Nieuwe grootschalige parkeervoorzieningen zijn niet toegestaan.

Verbijzonderingen

Stadsnatuur	Zie groentype stadsnatuur. In de grotere stadsnatuurgebieden in een landschapspark is rond entreegebieden ruimte voor wat grotere recreatieve en educatieve voorzieningen die bijdragen aan beleving, natuur en educatie. Denk hierbij aan een klimpark, gecombineerde horeca/ informatiecentrum, museum, etc Mountainbiken is mogelijk op voorwaarde dat het de natuur- en belevingswaarde niet aantast. Verharde fietspaden of wandelpaden mogelijk. Ontsluiting: Entreezone maximaal. Randen: Maximaal. Achterland extensief (voetpaden, laarzenpaden). Natuurvriendelijke verlichting.

Beheer

Afhankelijk van het groentype binnen een landschapspark, het grondeigendom en afspraken zijn er diverse beheerregimes en beherende organisaties.
PM aanvullen

Achterliggend beleid

Groenvisie, Omgevingsvisie, Waterplan, ???? *PM aanvullen*

6. Landschap

Voorbeelden	Veenontginningslandschappen van Waterland en de Amstelscheg en fragmenten daarvan in de Tuinen van West en de Diemerscheg, Wilmkebreekpolder
Kenschets (+foto's)	Samenstelling van een (regionaal) palet van afwisselende en unieke landschappen: het oer-Hollandse polderlandschap met als hoogtepunt de veenweiden van Laag Holland en het Groene Hart, de landgoederen van 's-Graveland en de binnenduinrand, de Kennemerduinen met de Noordzeestranden, de bossen en heiden van de Gooi en Vechtstreek, het grote binnenmeer en de kusten van het Markermeer-IJmeer, het 'nieuwe land' van de Flevopolders met de Oostvaardersplassen en de Markerwadden, Unesco-erfgoed De Beemster en de Stelling van Amsterdam. Het geheel is een kostbare collectie die bijdraagt aan een aantrekkelijk en onderscheidend vestigingsklimaat. De landschappen zijn gevormd door landbouw, natuurbeheer, waterbeheersing en energieproductie (bv. turfwinning). Hoofdkenmerken van het in en aan de gemeente Amsterdam grenzende landschap is die van het Hollandse polderlandschap. Met veenweide, veennatuur, droogmakerijen en meertjes, akkers en glastuinbouw op klei en bijbehorende kenmerkende objecten als karakteristieke (houten) woningen, bedrijfsgebouwen, dorpen, boerderijen, buitens, molens, bruggen en kades. Het heeft een waterrijk en open, weids karakter en is dooraderd met een fijnmazig en uniek stelsel van riviertjes, dijken, vaarten, sloten en landweggetjes.

Beschrijving van de voor dit groentype belangrijke waarden en de gewenste ontwikkeling hierin

Prioritaire waarden **1. Cultuurhistorie** **2. Voedsel** **3. Natuur** **4. Beleving**	Initiatieven die een bijdrage leveren aan het verhogen van de **natuurwaarde** zijn welkom. Dat geldt ook voor initiatieven die bijdragen aan een betere balans tussen de productie van **voedsel** met de andere prioritaire waarden. Denk aan de omschakeling van een intensieve agrarische bedrijfsvoering naar extensievere (landschapsinclusieve) bedrijfsvoering of een betere afweging in waarden van naast elkaar gelegen typen grondgebruik. De **cultuurhistorische waarde** van het landschap is hoog, dat geldt ook voor unieke 'zachte' **belevingswaarden** als duisternis en stilte, of een gevoel van afstand tot de stad en uitgestrektheid. Initiatieven in het landschap mogen geen afbreuk doen aan deze waarden. De geldende kernwaarden zijn per type landschap verschillend, en bepaald in provinciaal- en rijksbeleid. Onder deze voorwaarde zijn ook **i**nitiatieven gericht op een betere beleefbaarheid van het landschap welkom. Dit is met name gericht een kwalitatieve (comfortabel en veilig) ontwikkeling van wandel, fiets en vaarroutes routes. Autoluw is een uitgangspunt. De recreatieve routes volgen bij voorkeur bestaande verbindingen. Nieuwe verbindingen zijn schaars en zorgvuldig ingepast. Aan deze recreatieve routes zijn rustige vormen van openbare recreatieve functies mogelijk. Denk aan zitplekken, watertappunten, bewegwijzering en informatie over natuur of cultuurhistorie. Maar ook aan kano-overdraagplaatsen en ligplaatsen voor kleine recreatievaart. Het overgrote deel van het landschap is in privaat eigendom, en daardoor vaak niet zondermeer openbaar toegankelijk. We stimuleren initiatieven die het landschap meer openbaar toegankelijk maken. Ook hiervoor gelden de bovenstaande voorwaarden. Passende initiatieven op de private woning- of bedrijfskavels zijn bijvoorbeeld boerenlandpaden, rustpunten of kamperen bij de boer, kleinschalige horeca in bestaande bebouwing en/of tuinen, kanoverhuur en boerengolf. Of het verzorgen natuur- en landbouwexcursies, dagbesteding op de boerderij of het verlenen van specifieke kleinschalige zorg. Het grootschalige, aaneengesloten en natuurlijke karakter van het landschap biedt de mogelijkheid om substantieel bij te dragen aan een robuuster mondiaal ecosysteem met hoge biodiversiteit. Ook dit speelt een grote rol in de kwaliteit van landschapsbeleving. Ontwikkelingen die bijdragen aan de robuuste schaal van natuurgebieden worden gestimuleerd, bijvoorbeeld door eenheden beter met elkaar te verbinden en/of extra natuurgebieden toe te voegen.
Overige waarden	Maatregelen die bijdragen aan een verbetering van de **waterhuishouding** en **bodemgesteldheid** en worden gestimuleerd, mits prioritaire waarden niet achteruit gaan. Maatregelen die de waterbergende capaciteit en waterkwaliteit van het landschap verhogen zijn onder voorwaarden mogelijk (irt afwenteling van stedelijke compensatieopgaven), mits de natuurwaarden en kernkwaliteiten van het landschap versterkt worden danwel gelijk blijven.

Wel of niet inpasbare voorzieningen

Kleinschalige recreatieve voorzieningen: observatiepunten, informatieborden, watertappunten, (picknick)bankenjes, bewegwijzering, kano-, roei-, fluisterbootcentra, kleinschalige aanleg- en /of overdraagplaatsen recreatievaart, informatiecentrum (bij voorkeur in bestaande bebouwing?). Kleinschalige horeca gericht op passerende recreanten.
Geen leisure of andere (grootschalige) recreatieve voorzieningen en/of voorzieningen die een aantrekkende werking op gemotoriseerd verkeer hebben.

Verbijzonderingen binnen het groentype Landschap

Waterland, Landelijk Noord	Landelijk Noord maakt onderdeel uit van het Bijzonder Provinciaal Landschap (PBL) Waterland. Deze landschappelijke eenheid strekt zich uit tussen Amsterdam en Edam/Volendam. Het is een veenpolderlandschap met natuurlijke, grillige waterlopen (dieën). Verspreid in het gebied liggen kleinere droogmakerijen. Het gebied kent een eeuwenlange geschiedenis van veenvorming, veenontginning en -ontwatering, dijkdoorbraken en inpolderingen. De ontginningsgeschiedenis en de kracht en beteugeling van het water zijn goed afleesbaar in het landschap, bijvoorbeeld aan de strokenverkaveling van de veenweidepolders, de dieën en de restanten van dijkdoorbraken. De grote openheid is een bijzondere waarde, zowel voor bewoners en recreanten, als voor weidevogels. Bewoning vindt van oudsher vooral plaats in lintdorpen langs dijken, ontginningsassen en langs wegen of vaarten in polders. Ontwikkelingen die de bodemdaling stoppen en de biodiversiteit verhogen, met behoud van de kernkwaliteiten zoals opgenomen in het PBL Waterland, hebben prioriteit in landelijk noord. Evenals het tegengaan van verrommeling door uitplaatsing van (stedelijke) NIMBY-functies. We koesteren de huidige scherpe grens stad en landschap.

Beheer

Extensief natuurbeheer, al dan niet agrarisch.

Achterliggend beleid

Beleidsvisie en toetskader stadsrandpolder Waterland; Tuinen van West - Lekker de boer op; ?? *PM aanvullen*
(Omgevingsverordening provincie Noord Holland, met als specifieke kaders: Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL), Natuurnetwerk Nederland (NNN), Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde (UNESCO werelderfgoed), Strandzonering, Stiltegebieden.
Wet Natuurbescherming: Natura 2000-gebieden : PM doorvertaling naar HGS-beleid)

7. Groene Verbinding - Corridor

Voorbeelden	Spoortalud Tugelaweg, Oostertocht, snelwegtaluds A10-Noord en de Hoekenesgracht , Oeverzone Ringvaart Haarlemmermeerpolder, Diemerzeedijk, strook langs Noordhollandsch kanaal
Kenschets (+foto's)	Corridors worden gevormd door doorlopende groenblauwe verbindingen bestaande uit onder andere waterlopen, oevers, wegbermen, taluds , dijklichamen al dan niet in combinatie met doorlopende vaar-, wandel- en fietsverbindingen. Kenmerkend is de verbindende functie. Ze vormen vaak belangrijke ecologische verbindingen en vertegenwoordigen daardoor hoge natuurwaarden, het streven is dan ook een zoveel mogelijk aaneengesloten vlakgroen zonder barrières. De inrichting kan sterk verschillen, afhankelijk van het accent op de natuur- of recreatiefunctie, de landschappelijke basis en stedelijke context. De gebruiksdruk kan variëren van zeer laag tot gemiddeld.

Beschrijving van de voor dit groentype belangrijke waarden en de gewenste ontwikkeling hierin

Prioritaire waarden **1. Natuur** **2. Recreatie** **3. Beleving**	Corridors hebben een hoge **natuurwaarde**: ze vormen de ruggengraat van een stedelijk ecologisch netwerk, en zijn daardoor cruciaal voor de biodiversiteit. Corridors maken faunamigratie en verspreiding van flora in het stedelijk gebied en met de (natuur)gebieden buiten het stedelijk gebied mogelijk. Hiermee dragen ze specifiek bij aan het in standhouden van gezonde, weerbare populaties. Corridors zijn optimaal ingericht voor de betreffende doelsoorten en zijn afgezien van recreatieve routes beperkt toegankelijk. Het **recreatief** gebruik van corridors beperkt zich tot het bieden van ruimte voor wandel-, fiets- en vaarroutes. Vanaf deze aantrekkelijk ingerichte routes is het groen goed zichtbaar. Dit draagt bij aan de **beleving** van natuur in de stad. Daar waar de corridor robuust genoeg is (dat wil zeggen dat de natuurwaarden zijn geborgd), is er ook ruimte voor kleinschalige sport- en speelvoorzieningen en rustige **recreatieve functies**.
Overige waarden	Ook vormen corridors comfortabele **klimaatbestendige** routes voor dagelijkse verplaatsingen door de stad die uitnodigen tot bewegen en daarmee bijdragen aan de **gezondheid** van gebruikers.

Inpasbare voorzieningen

Groene route: kleinschalige recreatieve en op de natuur gerichte elementen: picknicktafel, bankje, informatiebord, uitkijkplatform, vogelkijkscherm. De corridors mogen niet (verder) worden doorsneden met infrastructuur of anderszins hun kwaliteit als groene route annex ecologische verbindingszone verliezen.
Bij voldoende maat (minimaal 25 meter) is er ruimte voor voorzieningen als een fitnessparcours, zitbankjes en (natuurlijke) speelaanleidingen.

Bebouwing en verharding

Als er privétuinen binnen de corridors vallen dan mogen deze niet worden verhard.

Verbijzonderingen binnen het groentype corridors

Stadsnatuur	Het overgrote deel van alle corridors maken deel uit van het groentype Stadsnatuur. Hiervoor gelden de regels zoals omgeschreven onder het groentype Stadsnatuur. Corridors mogen niet (verder) worden doorsneden met infrastructuur of anderszins hun kwaliteit als groene route annex ecologische verbindingszone verliezen. Bij voldoende maat (minimaal 25 meter) is er ruimte voor onverharde struinroutes en kleinschalige voorzieningen zoals een fitnessparcours, zitbankjes en (natuurlijke) speelaanleidingen. Verharde fietspaden of wandelpaden.
Schakels	In een stedelijk gebied is een volledig aaneengesloten groene verbinding over de hele lengte soms niet haalbaar. Hierdoor ontstaan ontbrekende schakels in het ruimtelijk groene netwerk. De inzet is hier om minimaal de ecologische verbinding veilig te stellen, dat kan ook met innovatieve (kunstmatige) oplossingen. Denk aan de eekhoornbruggen in Amsterdam Zuid of de keienlinten onder de A10.

Beheer

Extensief beheer met name gericht op het verhogen van de natuurwaarde en belevingswaarde.

Achterliggend beleid

Groenvisie, Omgevingsvisie, Ecologische visie ?? *PM: aanvullen*
(Natura 2000, NNN, Wet natuurbescherming: PM: doorvertaling naar HGS-beleid),

8. Groene Verbinding - Lint

Voorbeelden	Noordelijke IJdijk, ontginningslint Osdorperweg, de iepenlanen langs de grachten van de binnenstad en de Knowledgemile (Wibautstraat).
Kenschets (+foto's)	Groene linten zijn straten, lanen, bebouwingslinten en fiets/wandelroutes, met een doorgaande stedelijke betekenis, die veel groene elementen (kunnen gaan) bevatten, zoals bomenrijen, borders en (gevel)tuinen. De linten zijn groene verbindingen tussen de grotere groengebieden in en rondom de stad en hebben daarmee een belangrijke functie voor dieren. Het karakter kan erg verschillen en wordt met name bepaald door de cultuurhistorische, stedenbouwkundige en/of landschappelijke situatie. Het doel is om het ruimtelijke ensemble van het lint (samenhang en kenmerkende samenstelling) van deze doorgaande groene linten te behouden of te versterken. De gebruiksdruk kan erg hoog zijn.

Beschrijving van de voor dit groentype belangrijke waarden en de gewenste ontwikkeling hierin

Prioritaire waarden **1. Cultuurhistorie** **2. Beleving** **3. Leefklimaat**	Groene linten dragen in hoge mate bij aan de **beleving** van groen in de stad, het versterken van de **cultuurhistorische en/of monumentale waarde** en het mogelijk maken van een **klimaatbestendiger** inrichting van het stedelijk gebied. Groene linten waar veel bomen staan dragen bij aan comfortabele en hittebestendige verplaatsingen door de stad. Initiatieven gericht op het behouden en versterken van de cultuurhistorische situatie, de beleving van het groene lint en een verbetering van het leefklimaat worden aangemoedigd. We bouwen de groene linten van Amsterdam geleidelijk uit tot een sluitend groen netwerk. In straten, lanen, dijken die deel uitmaken van de Hoofdgroenstructuur wordt bij herinrichtingen ingezet op het behouden en versterken van een continue groene begeleiding. Vergroening wordt gerealiseerd waar zich kansen voordoen, bijvoorbeeld door mee te liften met groot onderhoud of gebiedsontwikkeling. Bomen en begroeiing die bijdragen aan een prettig leefklimaat en hogere natuurwaarden zijn welkom.
Overige waarden	De **natuurwaarde** van linten wordt met name bepaald door de verbinding tussen groengebieden. Elke toevoeging en aanheling van groene elementen in een lint vormen een mogelijke nieuwe 'stepping stone' in de groene verbinding, waarmee de natuurwaarde toeneemt. Privaat groen als (gevel)tuinen kunnen blijvend deel uitmaken van het ruimtelijke ensemble van een lint. Het stimuleren van openbaar (mede)gebruik van deze private plekken bevorderd **sociale interactie**. Denk aan het plaatsen van zitbankjes in de geveltuin, of het openstellen van een boomgaard als theetuin.

Inpasbare voorzieningen

PM: aanvullen

Bebouwing en verharding

PM: aanvullen

Verbijzonderingen

Stadsstraten (Omgevingsvisie 2050)	In stadsstraten concentreren zich publieksvoorzieningen. Ruimte die vrijkomt door het opheffen van parkeerplaatsen en/of het mengen van verkeerssoorten wordt ingezet om bomen of plantrijke borders een plek te geven. Waar de ruimte ontbreekt bieden gevels kansen voor vergroening.
Stadslanen (Omgevingsvisie 2050)	De stadslanen zijn over het algemeen wat breder en hebben een overwegend groene inrichting met een sterke bomenstructuur.
Hoofdbomenstructuur	Bijzondere aandacht voor boomkeuze en groeiplaatsomstandigheden
Groennet	Aantrekkelijke autoluwe fietsroutes door het groen

Beheer

Beheer als onderdeel van intensief gebruikte openbare ruimte.

Achterliggend beleid

Omgevingsvisie 2050, Meerjarenplan Fiets 2017-2022 (groennet), Groene Puccini (hoofdbomenstructuur), Agenda Amsterdam Autoluw (2020) *PM: aanvullen*

9. Stadsnatuur

Voorbeelden	Geuzenbos, Volgermeer, Oeverlanden, Nieuwe Meer in Amsterdamse Bos, gedeelte van het Diemerpark, Joodse begraafplaats in Flevopark, Schapen- en Koeienweide in het Vondelpark, Ecozone Schellingwoude, Brettenzone, Noorder IJplas, Vliegenbos, Riethoek, Hoge Dijk, randen en waterpartijen van verschillende volkstuin- en sportparken en een groot deel van de corridors.
Kenschets (+foto's)	Wild ogende gebieden die voor Amsterdam zeldzame en beschermde planten en dieren bevatten en mogelijkheden bieden voor natuurbeleving of essentieel zijn als ecologische verbinding (land en oever) tussen verschillende leefgebieden. Natuur- en landschapsgerichte recreatie, met een gevoel van afstand tot de stad. Mogelijkheden voor 'natuurvorsen'. Hoewel kleinschalige voorzieningen nodig zijn, ligt de kwaliteit van de beleving in het ongeplande karakter: de ontwerper en beheerder blijven achter de schermen. De bezoekersdruk is laag.

Beschrijving van de voor dit groentype belangrijke waarden en de gewenste ontwikkeling hierin

Prioritaire waarden **1. Natuur** **2. Beleving** **3. Educatie**	Beschermen en bevorderen van de **natuurwaarde** en biodiversiteit hebben het primaat. Een aantal gebieden en corridors kent ook een wettelijke status (Natura-2000, NNN). Initiatieven en activiteiten die ten goede komen aan de natuurwaarde zijn welkom. Het betreft maatregelen (inrichting, beheer) gericht op het verhogen en beschermen van de biodiversiteit, en het vergroten van de overlevingskans (of het aantrekken van) bijzondere of beschermde planten en dieren. Stilte en donkerte zijn hier uitgangspunt. Voor sommige soorten heeft Amsterdam een specifieke taak/opdracht om deze planten/dieren voor Nederland te behouden. Denk hierbij aan specifieke planten en dieren die alleen of bijna alleen in Amsterdam groeien of voorkomen, zoals schubvaren, groensteel, steenhavikskruid en noordse woelmuis. Maatregelen die bijdragen aan de **beleving** van natuur en rust zijn welkom maar ook het zichtbaar en leesbaar maken van de cultuurhistorie en landschappelijke waarde zoals openheid, weidsheid en dichtheid passen hier in. Het bieden van mogelijkheden voor natuurbeleving vanaf de randen of vanaf ongebaande paden door het gebied wordt gestimuleerd. Hoewel kleinschalige voorzieningen nodig zijn, ligt de kwaliteit van de beleving in het ongeplande en het 'wilde' karakter: ontwerper en beheerder blijven achter de schermen. Voorzieningen die bijdragen aan **educatie** (natuur- en milieueducatie), natuuronderzoek, natuurbeleving (zien, horen, ruiken) worden aangemoedigd.
Overige waarden	Stadsnatuurgebieden en corridors zijn belangrijk voor **duurzaamheid** en **leefklimaat** door CO_2 opslag en klimaatbeheersing waaronder wateropvang, -berging en hitte demping. Meer bomen en planten betekent vastleggen van meer CO_2. Vormen van energieopwekking (wind en zonne-energie) doen afbreuk aan de prioritaire waarden natuur en beleving. Maatregelen die de waterbergende capaciteit en –kwaliteit verhogen (onder voorwaarden), hittestress en geluidsoverlast helpen voorkomen zijn welkom. De **gezondheidswaarde** van stadsnatuur groeit als er mogelijkheden zijn om van de stilte en rust te genieten en (actief) te bewegen door passende vormen van of recreatievormen als wandelen, hardlopen, paardrijden, zwemmen en schaatsen.

Inpasbare voorzieningen

Kleinschalige voorzieningen gericht op natuurbeleving zoals vogelkijkscherm/hut, uitzichttoren of natuurbescherming (oeverzwaluwwand, ijsvogelwand, ecopassages, vleermuisvoorzieningen) zijn in de gebie inpasbaar. Ontsluiting is extensief in de vorm van voetpaden, struin- en laarzenpaden. In de entreezone zijn informatieborden, banken, prullenbakken, fietsenrekken, eventueel een klein infocentrum en beheerderonderkomen (vergelijk natuurtuin De Wiedijk) mogelijk.
Kleinschalige natuurgerichte evenementen (bijvoorbeeld informatiemarkt over vogels, planten) zijn overdag aan de randen van het gebied mogelijk.
Deze gebieden mogen niet opgevuld raken met andere functies of met andersoortige groenfuncties (volkstuinen, sportparken, parken e.d.).
Geen verlichting of eventueel natuurvriendelijke verlichting.
Geen geluid producerende gemotoriseerde voertuigen.

Bebouwing en verharding

Kleinschalige voorzieningen gericht op beheer (onderkomen) of voorlichting (natuureducatiecentrum) zijn aan de rand van de gebieden inpasbaar. Wandelpaden zijn bij voorkeur onverhard.

Verbijzonderingen van het groentype Stadsnatuur

Natuurlijkheid	Natuurlijkheid: voor de natuurlijkheid zijn binnen stadsnatuur drie klassen gedefinieerd; gebieden met een lage natuurlijkheid zijn de woonbuurten, sportvelde industrieterreinen. De gebieden, waar de natuur echt haar gang kan gaan hebben de hoogste natuurlijkheid. *PM: nader aan groentypen HGS koppelen*

Beheer

Het beheer is extensief en gericht op natuurlijke successie of specifieke soorten.

Achterliggend beleid

Groenvisie, Omgevingsvisie, Ecologische Visie Amsterdam; *PM: aanvullen*
(Natura 2000, NNN, Wet natuurbescherming, *PM: doorvertaling in HGS-beleid)*

Commented [redacted] Er staan om deze zin alleen positief geformuleerde zin. En deze zin is negatief geformuleerd. Ik begrijp dat vormen van energieopwekking de natuurwaarden doet veranderen, maar kunnen ook goed ingepast worden zodat er positieve effecten ontstaan voor de natuur.

In de RES 1.0 (blz. 127) staat:

Bijzondere aandacht verdient het onderwerp biodiversiteit en natuur. In de vervolgfase wordt er onderzoek gedaan naar de gevolgen van zonneweides en windturbines voor de biodiversiteit in de zoekgebieden van de RES. Ook worden de maatregelen verkend die bij de aanleg van zonneweides en windturbines kunnen voorkomen dat de biodiversiteit achteruit gaat - of die bevorderen dat de biodiversiteit vooruit gaat. (dit is op basis van een motie toegezegd)

En op website www.amsterdam.nl/windenergie staat:

Windmolens kunnen echter ook worden gecombineerd met bijvoorbeeld bijenkasten en/of nieuw groen op land of met maatregelen om ecosystemen onder water uit te breiden of te beschermen. Hierdoor kunnen er ook positieve effecten zijn voor de natuur.

Graag zin herschrijven. Voorstel: Vormen van energieopwekking (wind- en zonne-energie) veranderen de natuurwaarden en beleving, goede inpassing is gewenst waarbij ook gelet wordt op behoud dan wel bevorderen van biodiversiteit.

BIJLAGE 1: TABEL WAARDEN

In de tabel hieronder zijn de belangrijkste groenwaarden voor Amsterdam uitgesplist naar verschillende aspecten. Ook is een lijst met mogelijke ingrepen/ maatregelen opgenomen waarmee een waarde verhoogd kan worden. De lijst is niet uitputtend en is in het beleidskader van de HGS vooral bedoeld als een mogelijke invulling van de Groentype tabellen.

Waarde	Aspecten	Waarde wordt versterkt door:
Recreatie	Wandelen/ fietsen	Aanleg of verbetering van wandel- en fietspaden
	Spelen	Aanleg of verbetering van speelaanleidingen (toestellen of natuurlijk spelen)
	Rustige recreatie	Vergroten van mogelijkheden om te zitten/ kijken/ lezen, mediteren, op het gras of op bankjes, wandelen, ontmoeten
	Actieve recreatie/bewegen	Vergroten van mogelijkheden voor hardlopen, fietsen, fitness en krachttrainingen (sporttoestellen in groene setting), yoga, speelvoorzieningen, speelnatuur, bootcampclubjes, etc
	Georganiseerde sport	Aanleg/verbetering van voorzieningen voor georganiseerde sport zoals velden voor hockey, voetbal, tennis, watersport, klimmen en gebouwen zoals kantines, kleedruimtes, etc. Landschappelijk ingepast.
	Barbecue	Aanleg van barbecue voorzieningen, gazon, tafels, afvalbakken
	Watersport, waterrecreatie	Realiseren van recreatieve voorzieningen in en aan het water: strandjes, ligweides, watertrappen, kanoroutes, elektrisch varen, haventjes, etc
	Kunst en cultuur	Voorzieningen voor kunst en cultuur gericht op beleving van het groen, cultuurhistorie van de plek, ruimte voor verwondering
	Horeca	Realiseren van een (tijdelijke) horecavoorziening, bij voorkeur in bestaande bebouwing
	Van de natuur genieten	Aanleg/verbeteren van voorzieningen gericht op beleving van de natuur: struinpaden, vogelkijkhutten, uitzichtpunten, infoborden
	Evenement bezoeken	Aanleg/verbetering van voorzieningen gericht op evenementen met landschapsbeleving (natuur, cultuurhistorie), gedraineerd gazon, elektra, water, etc
	Werken/ studeren	Realiseren van voorzieningen zoals tafels, bankjes, gazon, wifi
Natuur	Soortenrijkdom en natuurwaarden	Maatregelen gericht op het verhogen van de soortenrijkdom
	Zeldzaamheid	Maatregelen die zorgen voor bescherming of introductie van beschermde of zeldzame soorten
	Bodemkwaliteit	Maatregelen die zorgen voor een verbetering van de bodemkwaliteit: soort bodem (zand, klei, veen, opgebracht), zuur of kalk, grondwaterstand
	Beplantingskeuze	Bij nieuwe aanplant kiezen voor inheems of herkomst autochtoon
	Bestuiving	Maatregelen gericht op toename van kans op bestuiving
	Plagen onderdrukken	Maatregelen gericht op bestrijding met inzet van natuurlijke processen
	Verbinden	Groengebieden onderling verbinden door aanleg nieuw groen, ecologische passage of stepping stone
	Donkerte - duisternis	Terughoudendheid met aanleg nieuwe verlichting/ aanleg of vervanging door natuurvriendelijke verlichting
	Stilte	Zo veel mogelijk beperken van toename geluid veroorzaakt door de mens
Voedsel	Tuinieren	Vergroten mogelijkheid om te tuinieren in moestuinen, in openbare ruimte of in al dan niet tijdelijke vormen van stadslandbouw
	Voedselproductie	Vergroten mogelijkheid tot productie van voedsel, liefst lokaal
	Voedsel verzamelen	Nieuw aanplanten van eetbaar groen, fruitbomen
Sociaal	Ontmoeten/ samenkomen	Realiseren van voorzieningen gericht op ontmoeten, zien en gezien worden, zoals tafels, bankjes, gazon, horeca, etc
	Interactie	Realiseren van voorzieningen gericht op het samen ontplooien van activiteiten, zoals tuinieren
	Toegankelijkheid	Verwijderen/verlagen van hekken, aanleg van uitnodigende entrees, openstelling voor een breed publiek
	Diversiteit/ integratie	Maatregelen gericht op het vergroten van de diversiteit van bezoekers aan groengebieden, oa door variatie van activiteiten/mogelijkheden
	Betrokkenheid	Maatregelen die betrokkenheid bij het groen vergroten: samen groen inrichten en onderhouden, organiseren van activiteiten
	Medegebruik	Initiatieven gericht op toename van het aantal Amsterdammers die kunnen meegenieten van het groen
Educatie	Informatie	Organiseren van schoolprojecten, aanleg informatieborden, natuureducatiecentrum, installeren van boswachter, parkconciërge
	Educatie	Aanleggen schooltuinen, organiseren van schoolprojecten, excursies voor jongeren of volwassenen
	Nabijheid	Zorgen voor meer toegankelijke, laagdrempelige groene en natuurlijke plekken in de nabijheid van woning of school
Cultuurhistorie	Cultuurhistorische waarde	Beschermen, zichtbaar en beleefbaar maken van de logica en historische betekenis
	Architectonische waarde	Bouwen van mooie, goed ontworpen en goed ingepaste duurzame/circulaire voorzieningen/ gebouwen
	Monumentale waarde	Beschermen/ zichtbaar maken van een monumentaal ontwerp, monumentale bomen, beplanting
	Landschappelijke waarde	Beschermen, zichtbaar en beleefbaar maken van verkaveling, ruimtelijke opbouw, beplanting, bodem en waterhuishouding
Beleving	Rust / stilte ervaren	Maatregelen die bijdragen aan de beleving van rust in een groene omgeving
	Donkerte beleven	Maatregelen die bijdragen aan de beleving van donkerte
	Levendigheid beleven	Maatregelen die bijdragen aan de beleving van zien en gezien worden, mensen kijken, beweging ervaren
	Natuur en seizoenen	Maatregelen die bijdragen aan de beleving van geuren, kleuren, geluiden en seizoenen: meer natuurlijkheid, ruigte, soortenrijkdom, nestkasten
	Water beleven	Voorzieningen die het zicht op water vergroten: toegankelijke kades, steigers, oevers, strandjes, etc
	Zicht op groen	Meer bomen in de straat, geveltuinen, groene binnentuinen. Het verbeteren van het zicht op groengebieden vanaf de straat door lagere en/of 'transparante' begroeiing
	Symboliek	Behouden van groene plekken die voor mensen grote waarde hebben/ plekken die in het collectief geheugen zijn gegrift
	Schoonheid	Maatregelen die bijdragen aan de beleving van schoonheid van natuurlijke of mensgemaakte groene plekken
Gezondheid	Mentale gezondheid	Realisatie of behoud van rustige plekken, groene schoolpleinen, groen bij ziekenhuizen, zicht op groen
	Ontwikkeling kinderen	Zorgen voor goed ontworpen groene omgeving die kinderen stimuleert tot bewegen en creativiteit
	Uitnodigend tot bewegen	Betrekken van Amsterdamse richtlijnen beweegvriendelijke stad bij ontwerp aan groen, speelaangelegenheden, wandel, fietspaden, sportvoorzieningen, etc
	Maatschappelijke activiteit	Ontwikkelen (commerciële) maatschappelijke voorzieningen voor de buurt, zorgboerderij, buitenlocatie voor revalidatie of ziekenhuis. In bestaande bebouwing en landschappelijk ingepast.
Economisch	Werkgelegenheid	Behouden of zorgen voor werkgelegenheid door voorzieningen in het groen, werk in beheer en aanleg
	Vestigingsklimaat	Zorgen voor gevarieerd, goed onderhouden, goed ontworpen groen om aantrekkelijk te zijn voor nieuwe bewoners, bedrijven en bezoekers
	Vastgoedwaarde	Zorgen dat woningen/kantoren grenzen aan/zicht hebben op groen
	Voedselproductie	Mogelijkheden vergroten voor landbouw/ stadslandbouw

Duurzaamheid	Waterhuishouding	Maatregelen om droogte tegen te gaan/ te voorkomen, doorlaatbaarheid te verbeteren, water vast te houden en reguleren
	CO_2 vastleggen	Behouden of laten toenemen van het aantal bomen en het soort bomen (veel blad), vernatten van veenbodems
	Duurzame energieopwekking	Mogelijk maken/ realiseren van windturbines, landschappelijk ingepast. Zonnevelden op bestaande bebouwing of langs snelwegen. Benutten snoeiafval als biomassa.
	Bodemgezondheid	Maatregelen die bodemerosie voorkomen, bodemverdichting/ bodemdaling tegengaan en zorgen voor een gezonde samenstelling/ structuur
	Reinigen water/bodem	Maatregelen die bijdragen aan het reinigen van water/ bodem
Leefklimaat	Temperatuur dempen/ beleving van hitte reduceren	Het planten van de juiste bomen voor schaduw, bomen groot/oud laten worden door verbeteren groeiplaats, vergroenen van plekken die snel opwarmen in de zomer
	Overlast van geluid reduceren	Aanleggen/ planten van bomen en begroeiing op plekken met veel lawaai, groene wallen langs drukke wegen
	Overlast van wind reduceren	Planten van bomen en struiken, met name in gebieden met hoogbouw
	Luchtstromen	Beschermen/ realiseren van groene corridors in de stad en tussen stad en landschap

BIJLAGE 2: TOETSKAART HOOFDGROENSTRUCTUUR

PM

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: *Wed, 7 Jul 2021 11:48:58 +0100*
To: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Cc: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: *RE: Uitvraag brede interne consultatieronde actualisatie Hoofdgroenstructuur: beleid en toetskaart*

Beste [redacted],

Dank voor het op tijd aanleveren van de input. Ik zorg dat het meegenomen wordt in het kernteam. Bij eventuele verdere vragen weten we je te vinden.

Vriendelijke groet,
[redacted]

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: woensdag 7 juli 2021 12:21
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: Uitvraag brede interne consultatieronde actualisatie Hoofdgroenstructuur: beleid en toetskaart

Beste [redacted] en [redacted],

Bij deze stuur ik jullie de opmerkingen vanuit Team RES op de Hoofdgroenstructuur.

Mochten jullie nog vragen hebben naar aanleiding van mijn opmerkingen dan ben ik bereikbaar op onderstaande gegevens.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Team Bedrijven, Energiebronnen en Infrastructuur
Ruimte & Duurzaamheid
Gemeente Amsterdam

M: 06[redacted]
E: [redacted]@amsterdam.nl

Volg ons via
www.facebook.com/duurzaam020
www.twitter.com/duurzaam020
Nieuwsbrief duurzaam020

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: dinsdag 22 juni 2021 14:11
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: Uitvraag brede interne consultatieronde actualisatie Hoofdgroenstructuur: beleid en toetskaart

Hoi [redacted],
Wat leuk om weer eens een mail van jou te krijgen! ☺

Vanuit de RES gaat [redacted] (cc) een check doen op de stukken.
Tot snel weer eens!
[redacted]

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: vrijdag 18 juni 2021 16:00
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@ggd.amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@waternet.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@portofamsterdam.com' [redacted]@portofamsterdam.com>; [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>; Veer, Josja van der [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: Uitvraag brede interne consultatieronde actualisatie Hoofdgroenstructuur: beleid en toetskaart

Beste collega's,

Velen van jullie hebben deelgenomen aan de Hoofdgroenstructuur sessie op 3 juni. Tijdens deze sessie is uitgelegd dat er komend half jaar gewerkt wordt aan een nieuw beleidskader en een nieuwe toetskaart voor de Hoofdgroenstructuur, in lijn met de visie zoals die nu is beschreven in de Omgevingsvisie Amsterdam 2050. De sessies waren bedoeld om uitleg te geven over het proces en om de mogelijkheid te bieden vooraf input mee te geven. Velen van jullie hebben in woord, tekst (chat) of via Conceptboard gereageerd, waarvoor dank. We hebben jullie input betrokken bij het opstellen van bijgevoegde 50% consultatieversie van het beleidskader en de toetskaart. In deze mail vragen we jullie ons te helpen bij het aanvullen van het beleidskader en het preciseren van de toetskaart.

Via deze link treffen jullie 5 bijlagen aan: Klik hier om bijlagen te downloaden

1. Word-bestand: Beleidskader 50%_versie voor brede interne consultatieronde
2. PDF: HGS Toetskaart tbv Uitvraag
3. CAD (dgn): Toetskaart tbv Uitvraag
4. PDF: HGS Visiekaart Werkversie tbv Uitvraag
5. Zipbestand: Shapefiles GIS

Vriendelijk verzoek deze bijlagen intern te houden en niet verder buiten de gemeente te verspreiden.

Zoals aangekondigd mailen we jullie als coördinator van je eigen dienst/organisatieonderdeel met het verzoek om je collega's te betrekken bij het opstellen van een reactie en deze mail aan de juiste personen door te sturen voor input.

Graag ontvangen we via jullie de gebundelde input vanuit je team/ organisatie onderdeel uiterlijk vrijdag 9 juli retour.

Achtergrond
We staan aan het begin van een zoektocht waarbij we een evenwicht moeten vinden tussen het beschermen en het ontwikkelen van een stedelijke groenstructuur. Daarbij mag het benoemen van één Amsterdamse groenstructuur niet leiden tot bescherming van elke boom en elk plantsoentje. Alles beschermen is onmogelijk, en ook onwenselijk omdat daarmee de ruimtelijke ontwikkeling van een verdichtende stad op slot wordt gezet. De Hoofdgroenstructuur gaat over het vastleggen, beschermen én door-ontwikkelen van het essentiële dragende groene raamwerk *op stedelijke schaal*. In het bijbehorende toetsingskader moeten we een evenwicht zien te vinden tussen bescherming van het groen en het toelaten van ruimtelijke dynamiek.

Het voorliggende 50% concept van het beleidskader en de toetskaart Hoofdgroenstructuur betreft een uitwerking van de in de Omgevingsvisie (2021) en de Groenvisie (2020) geformuleerde uitgangspunten voor het ruimtelijke groenbeleid in Amsterdam. Een deel van de teksten zullen jullie daarom mogelijk bekend voorkomen en staan ook niet meer ter discussie.

- De Omgevingsvisie vindt je hier, relevant zijn met name de pagina's 88-93 en 214-220: https://www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/volg-beleid/coalitieakkoord-uitvoeringsagenda/fijne-buurten/omgevingsvisie/documenten/#h734b0b1a-e3b8-4709-ab48-d656cbc748ce
- De Groenvisie vindt je hier: https://www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/volg-beleid/coalitieakkoord-uitvoeringsagenda/fijne-buurten/omgevingsvisie/documenten/#h734b0b1a-e3b8-4709-ab48-d656cbc748ce
- Het huidige Hoofdgroenstructuur instrumentarium blijft vigerend totdat de raad het nieuwe beleidskader en de toetskaart heeft vastgesteld. Het huidige instrumentarium is te vinden vanaf pagina 239 in de Structuurvisie 2040: https://www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/volg-beleid/ontwikkeling/

Het beleidskader en de toetskaart worden gebruikt om initiatieven in de Hoofdgroenstructuur te toetsen op inpasbaarheid. Initiatieven die niet passen worden voorgelegd aan een onafhankelijke toetscommissie (de TAC) die vervolgens adviseert aan college en raad. Nieuw aan het instrumentarium is oa. dat het naast beschermend ook gericht is op doorontwikkeling van de hoofdgroenstructuur. We hebben daarvoor het waardensysteem geïntroduceerd. Het instrumentarium wordt in principe voor 10 jaar vastgesteld, waarbij het nadrukkelijk de bedoeling is om periodiek (2 jaarlijks?) toetskaart en beleidskader te actualiseren op basis van raadsbesluiten rondom projectgebieden.

Beleidskader

De focus in deze uitvraag ligt op een inhoudelijke check vanuit je specifieke werkveld c.q. projectgebied of de in de groentypen meegegeven spelregels werkbaar zijn. En met werkbaar bedoelen we: biedt het voldoende bescherming voor het groen zonder de stad tegelijkertijd te veel op slot te zetten? Zoals jullie in de bijeenkomsten tot nu toe hebben kunnen ervaren, liggen de meningen hierover heel erg uiteen. Doel van het instrumentarium van de Hoofdgroenstructuur is om hierin de juiste balans te bieden. Per groentype is een ontwikkelambitie opgenomen gebaseerd op prioritaire waarden. Daarbinnen is aangegeven onder welke voorwaarden planvorming/ initiatieven 'inpasbaar' zijn in de Hoofdgroenstructuur. Of te wel: of ze in voldoende mate bijdragen aan die ontwikkelambitie.
Goed om hierbij te weten:

- Het is een eerste opzet met nog veel PM's. Dit biedt jullie de kans om echt mee te denken en concrete input hiervoor te leveren
- Het Hoofdgroenstructuurbeleid is bewust abstract van karakter. Het is kaderstellend voor gebiedsvisies, beleidskaders, plaberumproducten, omgevingsplan en de talloze initiatieven die op de stad afkomen. Zo bevat het bijvoorbeeld geen specifieke beleidsregels over ecologische doelsoorten, duurzaamheidsvereisten, waterkwaliteit of bouwoppervlakten.

Vragen over het beleidskader:

1. Biedt het kader voldoende ruimte om gewenste ontwikkelingen in het groen mogelijk te maken/ te stimuleren? Zo nee, heb je concrete tekstvoorstellen om dit te verbeteren?
2. Is het kader voldoende 'robuust' om ongewenste ontwikkelingen in de Hoofdgroenstructuur te voorkomen? Zo nee, heb je concrete tekstvoorstellen om dit te verbeteren?

Toetskaart

Voor de vernieuwde Hoofdgroenstructuur is een Visiekaart opgesteld, deze is opgenomen in de Omgevingsvisie en is, passend bij het karakter van een visie, globaal van aard en niet op coördinaten ingetekend. De Visiekaart schetst dus vooral een beeld op hoofdlijnen. Lijnen en vlakken kunnen nog enigszins anders komen te liggen, die disclaimer is ook in de Omgevingsvisie meegegeven. Mede met behulp van jullie input gaan we nu de slag maken van de globale Visiekaart naar een concretere en preciezere Toetskaart. Voor deze slag hebben we bij deze uitvraag twee type kaarten gevoegd die jullie kunnen gebruiken bij het bedenken, verzamelen en teruggeven van input:

1. De Visiekaart zoals opgenomen in de Omgevingsvisie, met als toevoeging een eerste slag van de verdere 'inkleuring' van de groentypen en gedetailleerder ondergronden. Dit is een PDF met lagen die aan en uit gezet kunnen worden. Deze kaart is nog steeds globaal van aard en niet op coördinaten. Kleine afwijkingen tussen de informatielagen kunnen daarom voorkomen. Ook is er op deze kaart nog geen nauwkeurige check op de overeenkomst met de huidige groentypen gedaan waardoor er hiaten in kunnen zitten. Het schets dus vooral nog het totaalbeeld.
2. Een basis-opzet van de Toetskaart, wat in feite een eerste vertaalslag is van de globale Visiekaart naar een kaart op coördinaten en begrenzingen op basis van de BGT (standaard topografische basiskaart). Deze is in zowel DGN (Microstation), Shapefile (GIS) als PDF bijgevoegd. De BGT zelf is niet als laag in de DGN en Shapefiles toegevoegd i.v.m. het grote bestandsformaat, maar is vrij beschikbaar in de gemeente en eenvoudig te linken aan deze files.

Dit materiaal kunnen jullie naar eigen inzicht gebruiken om input te verzamelen, hou daarbij a.u.b. het volgende in het achterhoofd:

- De wijze waarop jullie input kunnen aanleveren is vormvrij, maar het heeft onze voorkeur om de duiding van begrenzingen te verwerken in de CAD of Shapefiles;
- Hou voor het aangeven van grenzen in ieder geval zoveel mogelijk de kavel-eenheden van de BGT-ondergrond aan;
- Bedenk dat wij (hopelijk) veel informatie terugkrijgen, en dat het ons enorm helpt als de input geordend en overzichtelijk aangeleverd wordt;
- En... het is allemaal 'Work in Progress'!

De in eerdere sessies gemaakte opmerkingen over het aanwijzen van 'HGS ontwikkelgebieden' (gebieden waar meer ruimte/flexibiliteit is in verschuivingen / kwalitatieve aanpassingen in de HGS) is in deze versie van het beleidskader en toetskaart *nog niet verwerkt*. Suggesties hiervoor zijn welkom.

Tijdpad

- Heb je nog vragen, of wil je een extra toelichting? We organiseren een inloop vragenuurtje op woensdag 23 juni tussen 12:00 en 13:30u. De link naar de sessie is: https://teams.microsoft.com/l/meetup-join/19%3ameeting_YTlmZjE3OWQtM2MzMy00NjlhLThkYjItMjM4MGQ5ZGY3Njk4%40thread.v2/0?context=%7b%22Tid%22%3a%2272fca1b1-2c2e-4376-a445-294d80196804%22%2c%22Oid%22%3a%22e52efde6-c4f8-40c4-82ec-70446c777bdd%22%7d
- Graag ontvangen we jullie input retour uiterlijk vrijdag 9 juli: graag mailen aan [redacted]@amsterdam.nl
- In de zomermaanden gaan wij aan de slag met het verwerken van jullie input.
- We hopen in oktober zover gevorderd te zijn dat we een concept beleidskader/toetskaart HGS voor inspraak en advies van de stadsdelen kunnen laten vrijgeven door het college

Wellicht nog goed te vermelden dat het huidige Hoofdgroenstructuur instrumentarium, zoals dat verwoord is in de Structuurvisie 2040, vigerend blijft totdat de raad het nieuwe instrumentarium heeft vastgesteld.

Mocht je nu al vragen hebben, twijfel dan niet om contact op te nemen met [redacted]@amsterdam.nl) of iemand van het kernteam.

- [redacted]: projectleider
- [redacted]: projectsecretaris
- [redacted]: beleidskader
- [redacted]: kaart
- [redacted]: Ecologische Visie en Hoofdbomenstructuur implementatie
- [redacted]: stroomlijning met stadsdelen

Alvast dank voor jullie opmerkingen, aanvullingen en aanpassingen!

Namens het kernteam Hoofdgroenstructuur,

[redacted] Actualisatie Hoofdgroenstructuur
Ruimte en Duurzaamheid

Actualisatie Hoofdgroenstructuur | Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050| Kwaliteitsimpuls Groen 2025 | Visie Openbare Ruimte

Gemeente Amsterdam

T 020 [redacted]
M 06 [redacted]
[redacted]@amsterdam.nl

Weesperplein 8, 1018 XA Amsterdam

amsterdam.nl

Werkdagen: ma, di, wo en do

From: "[redacted]" <[redacted]n@noord-holland.nl>
Sent: Wed, 7 Jul 2021 14:25:08 +0100
To: "[redacted]@haarlemmermeer.nl" <[redacted]@haarlemmermeer.nl>; "[redacted]@alliander.com" <[redacted]@alliander.com>; [redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted]@amstelveen.nl" <[redacted]@amstelveen.nl>; "[redacted]@haarlem.nl" <[redacted]@haarlem.nl>; [redacted]@noord-holland.nl>; [redacted]@noord-holland.nl>; "[redacted]@regiogv.nl" <[redacted]@regiogv.nl>; "[redacted]@rijnland.net" <[redacted]@rijnland.net>; "[redacted]@hhnk.nl" <[redacted]@hhnk.nl>; "[redacted]@Zaanstad.nl" <[redacted]@Zaanstad.nl>; "[redacted]@npres.nl" <[redacted]@npres.nl>; "[redacted]" <[redacted]@noord-holland.nl>; [redacted]@noord-holland.nl>; "[redacted]" <[redacted]@noord-holland.nl>
Cc: "[redacted]@hilversum.nl" <[redacted]@hilversum.nl>; "[redacted]@rijnland.net" <[redacted]@rijnland.net>; "[redacted]@waternet.nl" <[redacted]@waternet.nl>; "[redacted]@waternet.nl" <[redacted]@waternet.nl>; "[redacted]@hhnk.nl" <[redacted]@hhnk.nl>; "[redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted]@bloemendaal.nl" <[redacted]@bloemendaal.nl>; "[redacted]@heemstede.nl" <[redacted]@heemstede.nl>; "[redacted]@noord-holland.nl>; "[redacted]@haarlemmermeer.nl" <[redacted]@haarlemmermeer.nl>; "[redacted]@velsen.nl" <[redacted]@velsen.nl>; "[redacted]" <[redacted]s@amsterdam.nl>; "[redacted]@heemskerk.nl" <[redacted]@heemskerk.nl>; "[redacted]@diemen.nl" <[redacted]@diemen.nl>; "[redacted]@minezk.nl" <[redacted]@minezk.nl>; "[redacted]@haarlemmermeer.nl" <[redacted]@haarlemmermeer.nl>; "[redacted]@beverwijk.nl" <[redacted]@beverwijk.nl>; "[redacted]@haarlem.nl" <[redacted]@haarlem.nl>; "[redacted]@stedin.net" <[redacted]@stedin.net>; "[redacted]@stedin.net" <[redacted]@stedin.net>; "[redacted]@Noord-Holland.nl>; "[redacted]@appm.nl" <[redacted]@appm.nl>; "[redacted]@haarlem.nl" <[redacted]@haarlem.nl>; "[redacted]@haarlemmermeer.nl>
Subject: RES Noord-Holland Zuid: FW: signalen bezwaarschriften tegen RES?
Attachments: 210707-Bezwaarschrift tegen besluiten RES 1.0 subsidiair zienswijze -Limburg.pdf

Beste collega's,
Zie onderstaand verzoek van [redacted].
Groet,
[redacted]

Van: [redacted]@npres.nl>
Verzonden: woensdag 7 juli 2021 15:21
Aan: [redacted] (Gemeente Alkmaar) <[redacted]@alkmaar.nl>; [redacted]@alkmaar.nl>; [redacted]@noord-holland.nl>; [redacted]@noord-holland.nl>
Onderwerp: signalen bezwaarschriften tegen RES?

Beste mensen,
uit verschillende regio's bereiken ons geluiden dat groepen inwoners bezig zijn bezwaar aan te tekenen tegen de RES bij de verschillende decentrale overheden (waarbij er oa verwezen wordt naar de Rvs-uitspraak).

Mijn vraag aan jullie is of je, als dergelijke acties in jullie regio voorkomen, dat aan ons willen laten weten (inclusief de tekst van de bezwaarschriften / zienswijzen) en of je deze vraag aan je gemeenten en provincie wilt doorgeven.

Wij proberen alles te verzamelen om daarmee adequater ondersteuning te kunnen bieden. Daarbij zitten we op dit moment op het spoor om die ondersteuning bij de juristen en ambtenaren van de ministeries (en eventueel koepels) te halen, die zich de afgelopen dagen over de uitspraak RvS en de consequenties daarvan hebben gebogen. Hoe de ondersteuning er daadwerkelijk uit gaat zien, daar komen we nog op terug.

Ik voeg als voorbeeld 1 zo'n bezwaarschrift toe, maar mijn vraag betreft eigenlijk alles wat hier naar 'zweemt'.

Alvast dank

Vriendelijke groeten,

[redacted] Noord-Holland, Flevoland, Utrecht

M: +31 (0)6 [redacted]
@: [redacted]@npres.nl
W: www.regionale-energiestrategie.nl

Koningskade 40, 2596 AA, Den Haag

Nationaal Programma
RES Regionale Energie Strategie

Aan het College van B&W en de gemeenteraad

Onderwerp: Bezwaarschrift tegen besluiten RES 1.0, subsidiair zienswijze

Heythuysen, 5 juli 2021

Geacht Gemeentebestuur,

Bezwaarschrift

Als voorzitter van de Stichting Behoud Leefmilieu Limburg dien ik (pro-forma) bezwaar subsidiair een zienswijze in op het besluit van de gemeenteraad met als onderwerp: Vaststellen van de RES (Regionale Energie Strategie).

Het bezwaar en tevens zienswijze richt zich op het besluit van de gemeenteraad, omdat zij voor het vaststellen van de definitieve RES 1.0 in de gelegenheid is gesteld om hierover formeel een besluit te nemen. (zie ook Handleiding RES 1.1- oktober 2019, pagina 23) Tegen een formeel besluit kan gelet op het gestelde in de Algemene wet Bestuursrecht, Afdeling 6.1 en 6.2 bezwaar worden ingediend. Hoewel gesteld wordt dat de RES geen wettelijke grondslag heeft en zelfbinding nastreeft waardoor zij uitgezonderd lijkt van bezwaar en beroep, is dit een vraag. Immers de betrokken overheden committeren zich door 'hun' RES vast te stellen ook aan de uitvoering ervan. In de bijlage zijn gebieden voor zon- en windenergie aangewezen. Met name aan deze uitzondering kan een extern rechtsgevolg worden ontleend.
Bovendien stelt de Afdeling in haar uitspraak 202003882/1/R3 d.d. 30-06-2021 dat zij het betoog dat de windturbinebepalingen niet als plan of programma hebben te gelden omdat de inhoud en de doelstelling ervan niet zijn gericht op de realisering van windturbines niet volgen. De RES kan gelet op deze uitspraak eveneens gezien worden als een plan of programma.

Gesteld kan worden dat de basis voor de acties die de gemeente zal ondernemen ter realisatie van de ambities die gesteld zijn in de RES, in de RES 1.0 is verwoord en vastgelegd.
Daar de RES 1.0 met daarin het concept aanbod wind- en zonne-energie en warmtevisie een grote impact heeft op ons openlandschap en de volksgezondheid raakt dit vele belanghebbenden, namelijk alle inwoners van uw gemeente, rechtstreeks in hun belang.

Bovendien is de RES een programma in de zin van het Verdrag van Aarhus. Het feit dat dit programma (nog) geen wettelijke basis heeft en tot stand komt door (vooralsnog) informele, onverplichte samenwerking tussen decentrale overheden, maakt hiervoor geen verschil. Waar het om gaat is dat de betrokken overheden door 'hun' RES vast te stellen, zich ook committeren aan de uitvoering ervan. Voor de uitoefening van hun wettelijke bevoegdheden (vaststellen omgevingsvisie, omgevingsplan etc.) zal de RES dan leidend zijn. Daarom dwingt artikel 7 van het Verdrag van Aarhus tot participatie in een vroeg stadium, als alle opties nog openliggen en doeltreffende inspraak mogelijk is.

Het bezwaar subsidiair zienswijze richt zich op het feit dat:

1. De RES 1.0 niet voldoet aan het Verdrag van Aarhus;
2. De RES 1.0 niet voldoet aan de EU richtlijnen SMB 2001/42/EG en 2011/92/EU;
   De bepalingen uit de SMB-richtlijn voldoende nauwkeurig en onvoorwaardelijk zijn;
   De RES 1.0 M.E.R plichtig is en deze ontbreekt;
3. Het besluit om de RES 1.0 vast te stellen niet voldoet aan de Algemene Beginselen van Behoorlijk Bestuur:
   Vertrouwensbeginsel, gelijkheidsbeginsel, motiveringsbeginsel, zorgvuldigheidsbeginsel, specialiteitsbeginsel, beginsel van Fair Play, vooringenomenheid, verbod op Détournement de Procédure;
4. De RES 1.0 niet voldoet aan de Wet Openbaarheid Bestuur, artikel 2 en 8.

Dat de vaststelling van de RES 1.0 daardoor in strijd is met de vereiste zorgvuldigheid als bedoeld in artikel 3.2 en niet berust op een deugdelijke motivering als bedoeld in artikel 3.46 van de AWB. Door dit gebrek de RES 1.0 niet kan en had vastgesteld kunnen worden.
Met het indienen van dit bezwaar subsidiair zienswijze tegen het besluit tot vaststellen van de RES 1.0 wordt beoogd te voorkomen dat de maatschappij door een ondeugdelijk besluit een energietransitie wordt in gefrommeld.

Uitspraak Raad van State
Ten tijde van het realiseren van dit bezwaarschrift subsidiaire zienswijze heeft de Raad van State op 30 juni 2021 op basis van Nevele-arrest van Europees Hof van Justitie uitspraak gedaan inzake de voorgenomen uitbreiding van windpark Delftzijl.
De uitspraak is het gevolg van het zogenoemde Nevele-arrest van het Hof van Justitie in Luxemburg van juni 2020 waar in dit bezwaarschrift (en eerder ingediende zienswijze op de concept RES) nader op in wordt gegaan.

In dit arrest oordeelde het Europese Hof in een zaak over een Belgisch windturbinepark dat voor een aantal windturbinenormen op grond van de Europese richtlijn voor Strategische Milieubeoordeling een milieubeoordeling moet worden gemaakt en dat dit ten onrechte was nagelaten. In enkele procedures bij de Afdeling bestuursrechtspraak over windturbineparken, waaronder deze zaak over de uitbreiding van het windpark in Delfzijl, hebben bezwaarmakers aangevoerd dat dit arrest van het Europese Hof ook gevolgen heeft voor de windturbinenormen in het Nederlandse Activiteitenbesluit en de Nederlandse Activiteitenregeling. Volgens hen dwingt het Europese recht ertoe dat ook voor de Nederlandse windturbinenormen een milieubeoordeling moet worden gemaakt.

Milieubeoordeling nodig
De Afdeling bestuursrechtspraak oordeelt vandaag dat dit inderdaad moet. De hoogste algemene bestuursrechter heeft daarvoor de Nederlandse windturbinenormen beoordeeld aan de hand van de criteria die het Europese Hof in zijn arrest hanteert. Daarbij is vooral van belang dat de windturbinenormen een plan of programma vormen op grond van een Europese milieurichtlijn. Aan de hand van de uitleg die het Europese Hof hieraan geeft in het Nevele-arrest, is de Afdeling bestuursrechtspraak van oordeel dat het Europese arrest geen ruimte laat voor een andere conclusie dan dat voor de Nederlandse windturbinenormen een milieubeoordeling had moeten worden gemaakt.

Deze uitspraak heeft gevolgen voor de RES.

Motivering van het bezwaar

Inleiding

"De kwaliteit van de uitvoering bepaalt de geloofwaardigheid van de overheid"
** Tjeenk Willink*

Deze uitspraak is uiterst actueel door de toeslagenaffaire. Het betreft niet slechts de uitvoering van operationele processen, maar is primair van belang bij strategische processen waar de RES er één van is en die thans nog in de kinderschoenen staat van de uitvoering. Ook hier geldt dat de uitvoering van de RES de geloofwaardigheid van de overheid bepaalt. Echter aan de basis van de RES ontbreekt bij aanvang al democratische legitimiteit en worden niet alle kosten meegenomen in de beeldvorming en belangenafweging. Hoe kan de uitvoering dan realistisch en succesvol zijn? Dat hierover twijfels zijn, blijkt uit de position paper van de VNG in oktober 2018 onder 'Opmerkingen VNG bij de begroting van EZK' waarin gewezen wordt op het feit dat het Klimaatakkoord moet zorgen voor haalbaarheid en betaalbaarheid van de energietransitie. De door EZK gereserveerde 12,5 miljoen Euro is door de VNG destijds als niet toereikend beoordeeld, nog los van de hoge uitvoeringskosten die gemeenten zien aankomen. We brengen dit anno 2021 graag nog even onder uw aandacht, omdat er niets veranderd lijkt en de kosten eerder lijken toe te nemen. Berekeningen van het PBL in 2020 lijken niet te kloppen. Die rekende in 2020 voor dat het 22.000 euro kost om een gemiddeld huurhuis all-electric te maken. Een huurhuis op het warmtenet zou 19.000 euro kosten. Woningcorporatie Aedes al snel aan dat PBL fouten had gemaakt in de berekeningen, wat het PBL later ook erkende. Volgens Aedes kost het 50.000 euro om het huurhuis all-electric te maken. Een huis op het warmtenet aansluiten zou op 31.000 euro komen. Bedragen die de gemiddelde burger niet even heeft liggen.
Een nieuw debacle gelijk aan de toeslagenaffaire ligt op de loer. Ook nu verzet slechts een enkeling zich tegen het gezamenlijke; want anders lig je er uit. En als het er op aankomt, dan heeft iedereen gedaan wat hij moest doen, is er niet kritisch nagedacht om zich zelf niet in moeilijkheden te brengen, De gevolgen voortkomend uit de vastgestelde RES 1.0 zijn echter vele malen groter dan de Toeslagenaffaire, omdat de RES de gehele Nederlandse bevolking treft en dan niet alleen op financieel gebied waar energiearmoede op de loer ligt, hun landschap verrommeld wordt, maar bovenal hen raakt ten aanzien van de Volksgezondheid.

<u>Position paper Tweede Kamer van Dr. P.H. Omtzigt</u>
We vragen uw aandacht voor de position paper van Kamerlid Pieter Omtzigt d.d. 7 november 2020 die is opgesteld ten behoeve van de onderzoekscommissie Uitvoeringsdiensten. Hoewel deze gaat over de toeslagenaffaire beschrijft dhr. Omtzigt een problematiek die op meer terreinen dan de belastingdienst binnen de overheid van toepassing is.
Hij beschrijft daarin het manco dat wetten worden opgesteld om orde op zaken te stellen en omgangsvormen te bepalen in bepaalde situaties, waarbij onvoldoende wordt gekeken naar de uitvoering en uitvoerbaarheid (en gevolgen) van deze regels.
Wanneer we dit doortrekken naar de RES 1.0 dan is dit specifiek van toepassing op het plannen en gestalte geven van windturbineparken. De RES 1.0 is zo ingericht, qua wet -en regelgeving, dat

alles moet wijken om de implementatie van de energietransitie mogelijk te maken. Dit sluit aan op de tendens in de afgelopen jaren in ons politieke systeem om steeds minder aandacht te geven aan de uitvoering en de gevolgen voor de burger en dat is op voorhand al merkbaar. Veel zaken worden net zoals de kinderopvang aan marktpartijen overgelaten en zij zoeken het wel/maar uit met de burger binnen de kaders van de opgestelde wetten.
Echter, steeds duidelijker is dat deze wetten en regels niet meer getoetst worden op deugdelijkheid voor de uitvoering. De Raad van State toetst de wetten slechts om te onderzoeken of het bestuursorgaan deze juist heeft toegepast, de burgers staan met de rug tegen de muur. Waar de toeslagenaffaire landelijk gezien over een handvol ouders gaat (zonder de ernstige gevolgen van het beleid voor deze groep te bagatelliseren), raakt de uitvoering van de RES 1.0 alle burgers van Nederland. De gevolgen zullen daarom vele malen groter en ingrijpender zijn. We doelen hiermee op het terrein van Volksgezondheid en te voorspellen energiearmoede.

Het gevoel is ontstaan dat uit politieke correctheid de verduurzaming door slaat en er slechts 1, naar nu blijkt duur, spoor wordt ontwikkeld, waar de maatschappij wordt in gefrommeld.

Met het indienen van dit bezwaar subsidiaire zienswijze tegen het besluit tot vaststellen van de RES 1.0 wordt beoogd te voorkomen dat de maatschappij door een ondeugdelijk besluit een energietransitie wordt in gefrommeld en naast het niet voldoen aan het Verdrag van Aarhus, daarmee in strijd is met de artikelen 3:2, 3.4, 3.46 en 3.9 Algemene wet Bestuursrecht (AWB), waarin is bepaald dat het bestuursorgaan:

- bij de voorbereiding van het besluit de nodige kennis omtrent de relevante feiten vergaart
- rechtstreeks de bij het besluit betrokken belangen afweegt, voor zover niet uit een wettelijk voorschrift of uit de aard van de uit te oefenen bevoegdheid een beperking voortvloeit.
- De voor een of meer belanghebbenden nadelige gevolgen van een besluit niet onevenredig mogen zijn in verhouding tot de met het besluit te dienen doelen;
- Indien een besluit berust op een onderzoek naar feiten en gedragingen dat door een adviseur is verricht, zich ervan dient te vergewissen dat dit onderzoek op zorgvuldige wijze heeft plaatsgevonden.

1. De RES 1.0 voldoet niet aan het Verdrag van Aarhus

Op de RES 1.0 is het Verdrag van Aarhus van toepassing. De inhoud van de RES 1.0 kan worden gekwalificeerd als beleid, plan of programma (artikel 7 Verdrag van Aarhus) of zelfs als specifieke handeling (artikel 6 Verdrag van Aarhus). Dat brengt verplichting tot inspraak mee.

Artikel 6. Inspraak in besluiten over specifieke activiteiten

4. Elke Partij voorziet in **vroegtijdige** inspraak, wanneer **alle opties** open zijn en **doeltreffende inspraak** kan plaatsvinden.

Voor de opgave waar de RES 1.0 voor staat wordt primair gekeken naar de afspraken in het Klimaatakkoord van de tafels Gebouwde Omgeving en Elektriciteit. (Bron: Handleiding RES 1.1, 10 oktober 2019). De RES 1.0.heeft, gelet op artikel 6 lid 4 van het Verdrag van Aarhus geen goed fundament.

De democratische legitimatie voor de RES 1.0 ontbreekt. Dit is terug te voeren naar de wijze waarop het klimaatakkoord tot stand is gekomen. De burger staat van begin tot eind buitenspel en de uitslag van de verkiezingen in 2012 en 2017 legitimeert het klimaatbeleid niet.

A. Het begin: de Klimaattafels

Het klimaatakkoord is niet besluitvormend behandeld in het parlement. De verregaande plannen voor de RES zijn tot stand gekomen aan de Klimaattafels. Aan deze tafels participeerden alleen belanghebbenden die in de gewenste denkrichting opvattingen hebben. Burgers zijn volledig buiten beeld gebleven. Het ging om een selectie van partijen, die (bijvoorbeeld) aan de Klimaattafel Elektriciteit een groot eigenbelang hadden, en nog steeds hebben, bij de subsidies voor de bouw van windparken.
Dit beeld wordt versterkt door de volgende concrete voorbeelden:

Voorbeeld 1 van buitenspel blijven burgers:
De 33 kritische partijen ten aanzien van windenergie, die zich hebben aangemeld voor deze Klimaattafel in februari 2018, verenigd onder de naam NederWind, werden geweigerd zonder opgaaf van redenen. Dit terwijl zij een alternatief plan zouden presenteren dat precies aan de doelstellingen voldeed.

Voorbeeld 2 van buitenspel blijven burgers:
Gesteld kan worden dat de RES een afhankelijkheidsrelatie heeft met het omgevingsbeleid. In mei 2019 heeft een publieksconsultatie plaatsgevonden over de Nationale Omgevingsvisie en PlanMer. De publiciteit daarover was heel beperkt. De resultaten gaven geen beeld van enig draagvlak en kunnen zeker niet als representatief worden gezien. Deze publieksconsultatie was uitgezet in de vorm van een enquête, bevatte suggestieve en complexe vragen die behoorlijke voorkennis vereisten welke de gemiddelde burger niet heeft.

Voorbeeld 3 van buitenspel blijven burgers:
Op 25 december 2020 is aangekondigd dat een internetconsultatie plaatsvindt over de Klimaatwet. De publicatie erover is beperkt en de link ernaar staat goed verborgen op internet. Bovendien in een tijd dat de meeste mensen vakantie of reces hebben. Reacties konden binnen een maand ingediend worden. Er is zelfs sprake van het invoeren van een oorlogseconomie. Het voorstel is om een wet aan te nemen zodat de klimaatcrisis als werkelijke crisis behandeld gaat worden. Naar analogie van de Coronawet kunnen burgers verregaande beperkingen opgelegd worden met de klimaatwet in de hand.

Voorgaande argumentatie ook in deze: een en ander is niet gedekt door de uitslag van de verkiezingen en de meeste burgers hebben geen voorkennis om op deze materie te reageren. Waarbij men zich kan afvragen of hier werkelijk sprake van een crisis is. De definitie van een crisis (meervoud: **crises**) is namelijk een zware noodsituatie waarbij het functioneren van een stelsel (van welke aard dan ook) ernstig verstoord raakt. Met als voorbeelden natuurrampen (de Watersnoodramp), explosies en grote branden (de Vuurwerkramp), transportongevallen (de Bijlmerramp), rellen en ongeregeldheden (tijdens de kroning van Beatrix), terrorisme en gijzelingen (Molukse treinkaping) en economische crises (kredietcrisis).

Deze voorbeelden laten zien dat de burger geen vroegtijdige inspraak heeft op het moment dat alle opties nog open zijn en doeltreffende inspraak kan plaatsvinden. Het Verdrag van Aarhus wordt vanaf het begin genegeerd. Illustratief is het nieuwsbericht waarin de woordvoerder van EZ zegt, dat we nu nog in de fase van de plan- en visievorming zijn en dat participatie pas belangrijk is in de projectfase. We weten allemaal dat participatie in die fase zinloos is. Dan zijn de kaarten al geschud. Juist in de eerdere fase van plan- en visievorming kan het publiek nog een doeltreffende inbreng zoals het Verdrag van Aarhus beoogd hebben.

Daarbij kan eveneens gesteld worden dat niet of niet volledig is gehandeld conform
Artikel 8, lid 1 en 2 Wet Openbaarheid van Bestuur (WOB):

1 *Het bestuursorgaan dat het rechtstreeks aangaat, verschaft uit eigen beweging informatie over het beleid, de voorbereiding en de uitvoering daaronder begrepen, zodra dat in het belang is van een goede en democratische bestuursvoering.*
2 *Het bestuursorgaan draagt er zorg voor dat de informatie wordt verschaft in begrijpelijke vorm, op zodanige wijze, dat belanghebbende en belangstellende burgers zoveel mogelijk worden bereikt en op zodanige tijdstippen, dat deze hun inzichten tijdig ter kennis van het bestuursorgaan kunnen brengen.*

Binnen de kringen van NP RES en de betrokken overheden> gemeenten, provincies en Waterschappen is erkend dat er richting de burgers onvoldoende over de RES is gecommuniceerd. Om dit te repareren is door het ministerie van EZK extra budget beschikbaar gesteld voor de communicatie richting burgers. Dit heeft er toe geleid dat op zaterdag 1 mei 2021 door de Rijksoverheid een paginagrote advertentie *'Ruimte voor nieuwe energie. Niet makkelijk wel nodig'* met verwijzing naar de website: *iedereendoetwat.nl/res* afzender: *'Iedereen doet wat*' in de dagbladen is geplaatst.

B. Aarhus: de burger

De burger heeft geen wezenlijke invloed op de ruimtelijke planvorming en het ruimtelijk beleid dat in de Omgevingsvisie en in de RES 1.0 wordt voorgenomen (in strijd met Verdrag van Aarhus). Het verdrag van Aarhus bepaalt dat om recht te kunnen doen gelden en deze plicht te kunnen vervullen, burgers toegang tot informatie, recht op inspraak in de besluitvorming en toegang tot de rechter betreffende milieuaangelegenheden moeten hebben. In dit verband is erkennend dat burgers bijstand nodig kunnen hebben om hun rechten uit te oefenen.

Het Verdrag van Aarhus bepaalt ook:
- reële invloed, zeggenschap van het eerste moment planproces (ook voorstadium) op basis van volledige en volwaardige informatie aan de burger. Zij moeten van alle consequenties op de hoogte gesteld worden. De informatie moet actueel zijn, nauwkeurig en vergelijkbaar.
- de toestand van de gezondheid en veiligheid van de mens, met inbegrip van de verontreiniging van de voedselketen, indien van toepassing, de levensomstandigheden van de mens, waardevolle cultuurgebieden en bouwwerken, voor zover zij worden of kunnen worden aangetast door de bedoelde toestand van elementen van het milieu of, via deze elementen, door de bedoelde factoren, maatregelen of activiteiten.

Voorbeeld 4 van buitenspel blijven burgers:
In het hele land vindt ten aanzien van de Concept RES en RES 1.0 sturende participatie plaats. Burgers hebben geen bijstand gekregen om hun rechten uit te oefenen, slechts worden ze aan de hand geleid naar een gewenste uitkomst. Zo konden burgers in de meeste zo niet alle gemeentes een online enquête invullen, maar de vragen gingen in de richting van de opzet en invulling van de RES. De keuzes lagen vast en alle vragen zijn gericht op de plaatsing van zonne- en windparken op land: ben je voor kleine of grote windmolens, wil je zonneparken aan de rand van een dorp of midden in een weiland, moeten grote windmolens in het Groene Hart of langs infrastructuren. Alle vormen van voorlichting zijn op deze wijze ingericht, een NEE op de plannen was niet mogelijk of een denkrichting die een andere kant op gaat dan de RES.

Burgers mogen wel beroep aantekenen als de plannen concreet worden uitgewerkt in een bestemmingsplan/ omgevingsplan. Dat is een latere fase, waarbij de Rijksstructuurvisie (zie volgende paragraaf) door de Raad van State als toetsingskader wordt gehanteerd. Behoudens vormfouten maken burgers die volgens de regels beroep aantekenen daardoor geen enkele kans. Dit is in strijd met het Verdrag van Aarhus.

C. Burgerberaad e*n Gedragscode acceptatie en participatie windenergie op land*

Het burgerberaad en burgerconventie Klimaatcrisis
Inmiddels is in grote lagen van de bevolking plus bestuur doorgedrongen dat burgers ruimschoots zijn gepasseerd bij de totstandkoming van de RES 1.0 en rijzen de actiegroepen als paddenstoelen uit de grond. Mensen zien hun leefomgevingen bedreigd door reusachtige windturbines en weilanden vol zonneparken. Veel burgers hadden tot dan toe geen beeld van de RES en ook nu nog is de informatie over het proces ondoorzichtig en moeilijk te vinden. Dit geldt net zo goed voor vele gemeenteraden. Veel raadsleden tasten in het duister en de organisatie wordt in opdracht van de Colleges, overgelaten aan externe ingehuurde of aangenomen projectleiders. Nu lijkt de oplossing in zicht door het instellen van burgerpanels, een initiatief van

het CDA met de verkiezingen nabij, waarin 150 door loting aangewezen burgers gaan adviseren over haalbare en betaalbare oplossingen om de doelen van het klimaatakkoord te realiseren. Zo is de politiek ingedekt want er is 'draagvlak'. In het voorstel tot wijziging klimaatwet 1.5 wordt eenzelfde initiatief beschreven maar heet het burgerconventie. De Tweede Kamer heeft inmiddels via de aangenomen motie Mulder c.s. de regering verzocht "een overzicht voor te bereiden waarin de mogelijkheden van burgerpanels met de voor- en nadelen en de ervaringen in Nederland en in het buitenland worden beschreven".

Een aantal vragen rijzen: hoe kunnen 150 mensen representatief zijn voor de Nederlandse bevolking, wat is de juridische en politieke waarde van de adviezen (als ze niet in het verlengde van de RES liggen kan een en ander genegeerd), wie bepaalt de agenda van het burgerpanel (die agenda zal in het verlengde van de RES liggen, wat op voorhand al voor problemen zal zorgen, kernenergie en niet-van-het-gas-af zijn geen optie), wat te doen met regio's die door loting niet in het burgerpanel zitten, wat te doen met minder mondige achterbannen die nu ook genegeerd zijn (de praktijk zal zijn, zoals altijd, dat mondige en goed opgeleide burgers deelnemen, ondanks loting, want mensen kunnen weigeren deel te nemen) etc.

Burgerpanels zijn een fopspeen gebleken, net zoals alle participatierondes mosterd na de maaltijd zijn, en dat zal zo blijven. De RES is vanaf de start zo opgesteld dat burgers achter blijven lopen en dit is niet te repareren. Hiermee wordt niet voldaan aan het Verdrag van Aarhus.

Gedragscode
Ook de recent getekende gedragscode acceptatie en participatie windenergie op land opgesteld en ondertekend door Greenpeace, Milieudefensie, NWEA, Natuur & Milieu, de Natuur- en Milieufederaties, de NLVOW en EnergieSamen, gaat hier niet aan helpen. Hierin wordt gesproken over het zo vroeg mogelijk betrekken van belanghebbenden, maar dit stadium is al voorbij zoals we op verschillende plaatsen in deze position paper beschrijven. Naast regulier communicatie vastgelegd in een participatieplan gaat het om financiële participatie, hetgeen een verplicht onderdeel van de RES is (beiden worden in de vorm van op te richten energiecorporaties gestalte gegeven).

Onderzoek onder een groot aantal windparken heeft laten zien dat burgers niets meekrijgen van financiële participatie. Daarbij is het de vraag of dit doekje voor het bloeden compensatie kan bieden voor de gezondheidsproblemen en overlast die inherent zijn aan dit soort grote industriële installaties. De compensatie heeft tot gevolg dat mensen hierover nooit meer kunnen klagen, de parken hangen dan als een molensteen om hun nek. Ten overvloede herhalen we hier dat omwonenden die met dergelijke megalomane plannen worden geconfronteerd, recht hebben op een NEE, minimaal door een referendum. Een burgerpanel van 150 mensen mag nooit iets te zeggen hebben over alle gebieden in Nederland, dit is een ondoordachte noodgreep. Er is hier geen sprake van doeltreffende inspraak zoals bedoeld in het Verdrag van Aarhus.

D. Aarhus: de gemeenteraad

Gemeenten en gemeenteraden ontberen de beslisruimte die het Europees Handvest betreffende de Lokale Autonomie voorschrijft. Op grond van de Rijkscoördinatieregeling heeft het rijk doorzettingsmacht bij ruimtelijke plannen. Daarbij wordt wel geschermd met een nationaal belang. Een dergelijk nationaal belang hoeft echter nauwelijks behoorlijk te worden onderbouwd. Controles

en afwegingen ontbreken (in tegenstelling tot de situatie bij voorheen de zgn. planologische kernbeslissing). Er ligt geen besluit van het parlement ten grondslag aan een nationaal belang. Ook daar staan de volksvertegenwoordigers in essentie buiten spel. De rijkscoördinatieregeling is in veel gevallen van rechtswege van toepassing, dat houdt in 'automatisch van toepassing'. Dat is o.a. geregeld in de Elektriciteitswet, Gaswet, Mijnwet, Tracéwet, Waterwet, Wet ruimtelijk ordening (WRO).

De WRO regelt dat met betrekking tot rijksstructuurvisies slechts zienswijzen kunnen worden ingediend, maar dat geen beroep kan worden ingesteld. Zogenaamd omdat rijksstructuurvisies slechts de overheid binden die de structuurvisie opstelt. Echter, als gevolg van de doorzettingsmacht van het rijk bevatten rijksstructuurvisies bindende beslissingen waartegen geen beroep open staat voor burgers en gemeenten. De Crisis- en Herstelwet verbiedt gemeenten om beroep aan te tekenen tegen structuurvisies van zogenaamde 'hogere' overheden. Die 'hogere' overheden overleggen in de regel niet met gemeenten over de plannen voor het grondgebied van die gemeenten, ze kunnen die plannen immers doordrukken. De lokale autonomie van gemeenten wordt door de doorzettingsmacht van de rijkscoördinatieregeling en de Crisis- en Herstelwet ernstig aangetast. Dit is in strijd met het Europees Handvest Lokale Autonomie (door Nederland en de EU geratificeerd).

Het huidige ruimtelijk- en energiebeleid heeft er, met de toepassing van de Crisis- en Herstelwet en de rijks - (en provinciale) coördinatieregeling toe geleid dat grootschalige windmolenparken door het rijk, tegen de wil van de burgers en gemeenten en zonder overleg met en besluitvorming door gemeenteraden zijn doorgedrukt. Het rijk krijgt hierbij hulp van de provincie en door het rijk mede gesubsidieerde organisaties zoals IPO, VNG en Unie van Waterschappen. Deze democratische tekortkomingen zijn schadelijk voor onze democratie, de lokale autonomie en ze ondergraven het draagvlak voor het energie- en klimaatbeleid.

Het hierboven geformuleerde gaat over een top-down benadering, terwijl de RES als een bottom-up format gepresenteerd wordt. Echter, in het Klimaatakkoord zijn de colleges tot bevoegd gezag verklaard en staan de gemeenteraden tot aan het moment van formele besluitvorming buitenspel. Door dit besluit geeft het format van de RES de gemeenteraden en burgers geen mogelijkheid om binnen het kader van de zgn. "algemene beginselen van behoorlijk bestuur" te beoordelen of de opgave haalbaar is binnen een voor de gemeente acceptabel budget, en of de eindsituatie acceptabel en betaalbaar zal zijn voor haar burgers.

E. Afhankelijkheidsrelatie RES 1.0 en omgevingsbeleid

De dwingende sturing vanuit het Rijk aan de decentrale overheden om middels de RES van onderop te komen met een aanbod zonne – en windenergie volgens een strak tijdsschema zorgt ervoor dat het genomen raadsbesluit in strijd is met artikel 3.4 van de AWB. De RES 1.0 is een voorbeeld hoe men verblind raakt door ambities om het Klimaatakkoord te halen en daardoor geen oog meer heeft voor de gevolgen van onze burgers. De bij het besluit rechtstreeks betrokken belangen zijn onvoldoende afgewogen en de nadelige gevolgen van het besluit zijn onevenredig in verhouding tot de met het besluit te dienen doelen.

Het besluit raakt niet alleen alle burgers in Nederland maar gelet op het Verdrag van Aarhus ook de toestand van de menselijke gezondheid en veiligheid, de menselijke levensomstandigheden,

cultureel waardevolle gebieden en bouwwerken, voor zover deze worden of kunnen worden aangetast door de toestand van de elementen van het milieu of, via deze elementen, door de factoren, activiteiten of maatregelen zijnde factoren, zoals stoffen, energie, geluid en straling, en activiteiten of maatregelen, met inbegrip van bestuurlijke maatregelen, milieuakkoorden, beleid, wetgeving, plannen en programma's die de elementen van het milieu aantasten of waarschijnlijk aantasten binnen het toepassingsgebied van het voorgaande onderdeel a. En kosten-baten- en andere economische analyses en veronderstellingen gebruikt in milieubesluitvorming.

De RES 1.0 gaat hier slechts op hoofdlijnen deels op in waardoor de reikwijdte van de gevolgen van dit besluit tot vaststelling niet zijn te overzien en derhalve ook niet zijn meegenomen in het besluit. Hierdoor is onbekend of de nadelige gevolgen voor een of meer belanghebbenden van dit besluit onevenredig in verhouding zijn tot de met het besluit te dienen doelen (art. 3.4, lid 2 AWB).

Integrale afweging landschap ontbreekt
De omvang van de landschapsschade blijft in de RES 1.0 onduidelijk voor de burgers van de regio, er dreigt nu versnipperd beleid. Daardoor wordt bestuurders de mogelijkheid onthouden om de RES 1.0 te beoordelen op maatschappelijke acceptatie en op concrete milieueffecten. Onderzoek daarom de integrale visie van de Rijksadviseur voor het landschap, (Berno Strootman https://www.collegevanrijksadviseurs.nl/adviezen-publicaties/publicatie/2019/10/17/via-parijs/) zodat plannen met elkaar samenhangen om verrommeling van het landschap te voorkomen. De RES 1.0 besteedt geen aandacht aan het conflict van ruimte-intensieve energie en privaat eigendomsrecht onder dreiging van de Crisis- en Herstelwet.
De RES 1.0 gaat ook hier slechts op hoofdlijnen deels op in waardoor de reikwijdte van de gevolgen van dit besluit tot vaststelling niet zijn te overzien en derhalve ook hier niet zijn meegenomen in het besluit. Hierdoor is onbekend of de nadelige gevolgen voor een of meer belanghebbenden van dit besluit onevenredig in verhouding zijn tot de met het besluit te dienen doelen (art. 3.4, lid 2 AWB).

Vrijwillige samenwerking
Daarnaast zal blijken dat de vrijwillige samenwerking met het Rijk om te komen tot een RES een wankele basis kent. Ook al lijkt het erop dat de vrijwillige samenwerking de maatstaf is (zoals genormeerd door de Wet gemeenschappelijke regelingen), het gehele ingezette proces vanuit het Rijk tot gemeenten kenmerkt zich door een sterk sturend karakter dat ook schuurt met de criteria gesteld in het verdrag van Aarhus. Net als bij eerdere samenwerkingsverbanden, de GHOR, de Veiligheidsregio en de RUD, die aanvankelijk vrijwillig waren, is de verwachting dat in geval van de RES de samenwerking ook niet vrijwillig zal blijven. De wetgever kan deze vrijblijvende samenwerking achteraf juridisch formaliseren en aanvullen door een *lex specialis*. Deze *lex specialis* zal bevoegdheden van de decentrale overheden overdragen aan de nieuwe samenwerkingsverbanden – de RES-regio's. Zoals bekend vermindert dat de sturingsmogelijkheden van volksvertegenwoordigers en bestuurders van de decentrale overheden, zeker als het Rijk ook nog dwingende normen en doelen gaat toevoegen aan de verplicht vrijwillige samenwerking. Verzet van de Raad van State en de Eerste Kamer heeft in het verleden niet geholpen.

Dwang vanuit het Rijk
Professor mr. dr. Elzinga keek, naast deze verplicht vrijwillige samenwerking, ook naar andere processen waarmee het Rijk taken bij decentrale overheden heeft neergelegd: er blijkt sprake te zijn van verplichte vrijwilligheid en zeker niet van vrijblijvendheid. Dit uit zich in het dreigen met ministeriële aanwijzingen indien bepaald decentrale overheden weigeren vrijwillig mee te werken op de wijze waarop het Rijk dat heeft bepaald.

Zijn conclusie: 'Op het regionale niveau functioneren geen bestuurlijke organen die direct democratisch gelegitimeerd zijn en dat impliceert dat deze constructie voor vakdepartementen interessant is. In naam blijft er een koppeling aan gemeente, provincie en waterschap, in de praktijk is er een hoge mate van nationale sturing. Het Rijk zal proberen EU-boetes door te zetten naar gemeenten, andere decentrale overheden en gemeenschappelijke regelingen. Hierdoor is een democratische tekortkoming gerealiseerd die zijn weerga niet kent.

Crisis- en Herstelwet (CHW) vervalt in 2021
De Crisis- en Herstelwet (CHW) vervalt in 2021 en wordt onderdeel van de nieuwe Omgevingswet. De recent gewijzigde CHW kent een aantal stappen, zoals het opstellen van een structuurvisie waarmee allerlei (lagere) overheden moeten instemmen en die een plaatselijke MER uitsluit als ook een aantal relevante wetgevingen omzeilt (zoals de wet geluidhinder, warmtewet en wet lucht-verontreiniging). Ook kunnen projectontwikkelaars om verkorte procedures verzoeken en dat is mogelijk omdat door de wijzigingen in de CHW projecten versneld, maar bijvoorbeeld over een langere looptijd, uitgevoerd kunnen worden.

Nog meer voorbeelden van burgers buiten spel
De CHW biedt mogelijkheden om burgers en decentrale overheden buitenspel te zetten, ik noem twee voorbeelden, waarbij in de eerste een gemeente buitenspel is gezet en in het tweede voorbeeld burgers de dupe kunnen worden:
1. De Raad van State heeft de beroepen van de gemeentebesturen van Urk en Lemsterland tegen het Rijksinpassingsplan 'Windenergie langs de dijken van de Noordoostpolder' niet ontvankelijk verklaard. Het plan valt onder de CHW. Daarom hadden de gemeenten Urk en Lemsterland niet de mogelijkheid om beroep in te stellen tegen het Rijksinpassingsplan en de vergunning.
2. Inzake de Warmtevisie kan een Nederlandse woningeigenaar, die al op aardgas is aangesloten op grond van de Gaswet zijn aansluiting behouden. Alleen voor nieuwbouw wordt sinds 1 juli 2018 een uitzondering gemaakt. Dit gasrecht zal op termijn worden vervangen door een 'warmterecht', maar dat moet eerst nog door de Tweede en Eerste Kamer worden bekrachtigd. De gewijzigde CHW biedt gemeentes de mogelijkheid om bij wijze van experiment af te wijken van de Gaswet, waardoor gasaansluitingen in een bepaald gebied verplicht kunnen worden afgekoppeld. Daar is een wijziging van het Besluit uitvoering Crisis- en Herstelwet voor nodig. Dat traject vergt wel de nodige tijd omdat het ontwerpbesluit ook nog moet worden voorgelegd aan de beide Kamers en aan de Afdeling advisering van de Raad van State. De onsympathieke term 'gasklevers' om burgers te duiden die niet de wens hebben om van het gas af te gaan heeft inmiddels zijn intrede gedaan. Er zijn meer voorbeelden waarbij de Crisis- en Herstelwet en ook de Rijks- (en provinciale) coördinatieregeling (een aanwijzing door de minister) gebruikt zijn om grootschalige windparken door het Rijk, tegen de wil van de burgers en gemeenten en zonder overleg met en besluitvorming door gemeenteraden door te drukken. Zoals

bij de Veenkoloniën. Het Rijk krijgt hierbij hulp, zoals hiervoor al aangegeven, van de provincie en door het Rijk mede gesubsidieerde organisaties zoals IPO, VNG en Unie van Waterschappen.

Democratische tekortkoming Klimaatakkoord
Alle dwingende sturing is des te meer opmerkelijk aangezien het Klimaatakkoord niet besluitvormend door het parlement is behandeld, noch akkoord is bevonden door Milieudefensie, FNV en Greenpeace. Deze democratische tekortkomingen zijn schadelijk voor onze democratie, de lokale autonomie en ze ondergraven het draagvlak voor het energie- en klimaatbeleid.

Zie ook hier, gelijkend aan de toeslagenaffaire, een overheid die geen aandacht heeft voor de positie van haar burgers en het gebrek aan rechtsbescherming. Een gang naar de Raad van State heeft tot nog toe weinig voor burgers opgeleverd wanneer hun leefomgeving ernstig wordt aangetast door plannen voor windturbine- of zonneparken. Echter, steeds duidelijker is dat de daarbij behorende wetten en regels niet meer getoetst worden op deugdelijkheid voor de uitvoering. De Raad van State toetst de wetten slechts om te onderzoeken of het bestuursorgaan deze juist heeft toegepast. Een groter debacle ligt voor de politiek en overheid op de plank.

INTERESSANTE UITSPRAAK

Marcel Boogers, bestuurskundige aan de Universiteit van Twente, is zeer kritisch over de manier waarop de RES'en, de ingrijpendste ruimtelijke plannen sinds jaren, tot stand zijn gekomen. Hij hekelt de constructie waarbij gemeenten, provincies en waterschappen samen energieregio's vormen. 'In gewoon regionaal bestuur is het duidelijk wie welke rol heeft, wie verantwoording moet afleggen aan wie. In deze regio's niet. Er is voor deze manier van besturen geen wettelijke basis. De procedure staat alleen in het Energieakkoord beschreven.' Er is geen bestuurslaag aan te wijzen die de verantwoordelijkheid heeft, en dus is niet duidelijk 'wie het de burger gaat uitleggen' dat die windmolen in zijn achtertuin komt. Dit is wel een risico voor de democratische rechtsstaat. Het is voor niemand te achterhalen hoe de besluitvorming tot stand is gekomen. Zie: https://www.Volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/waar-precies-komen-straks-de-windmolens-en-zonneparken-voor-de-energietransitie~bca6d98e/

Samenvatting Verdrag van Aarhus

Verdrag van Aarhus
Het verdrag van Aarhus bepaalt dat om recht te kunnen doen gelden en deze plicht te kunnen vervullen, burgers toegang tot informatie, recht op inspraak in de besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden moeten hebben. In dit verband is erkend dat burgers bijstand nodig kunnen hebben om hun rechten uit te oefenen. Het Verdrag van Aarhus bepaalt ook:
- reële invloed, zeggenschap van het eerste moment planproces (ook voorstadium) op basis van volledige en volwaardige informatie aan de burger. Zij moeten van alle consequenties op de hoogte gesteld worden. De informatie moet actueel zijn, nauwkeurig en vergelijkbaar.
- de toestand van de gezondheid en veiligheid van de mens, met inbegrip van de verontreiniging van de voedselketen, indien van toepassing, de levensomstandigheden van de mens, waardevolle cultuurgebieden en bouwwerken, voor zover zij worden of kunnen worden aangetast door de bedoelde toestand van elementen van het milieu of, via deze elementen, door de bedoelde factoren, maatregelen of activiteiten.

Burgerparticipatieproces
Aan burgers is onvoldoende ruimte gegeven om te participeren in het proces dat de RES 1.0 moet ondersteunen. Zij hebben onvoldoende gebruik kunnen maken van hun recht van inspraak op de besluitvorming, in plaats daarvan is gebruik gemaakt van een enquête met sturende vragen en slechts uitleg over de plannen. De avonden gehouden ten aanzien van de ontwikkeling van de Warmtevisie zijn niet anders verlopen. Ook daar is opgemerkt dat er te sturend werd opgetreden naar een oplossing in de vorm van warmtenetten en geothermie.

Voorafgaand aan het *proces burgerparticipatie* is onvoldoende aandacht besteed aan reële invloed, zeggenschap van het eerste moment planproces (ook voorstadium) op basis van volledige en volwaardige informatie aan de burger. Zij zijn onvoldoende van alle consequenties op de hoogte gesteld. De informatie moet daarbij actueel zijn, nauwkeurig en vergelijkbaar. In het geval van het RES 1.0 is alleen uitgegaan van het willen plaatsen van wind- en zonneparken.

Informeren over alle consequenties
In de RES 1.0 is onvoldoende aandacht besteed aan alle consequenties die dit concept-aanbod heeft op de toestand van de gezondheid en veiligheid van de mens, met inbegrip van de verontreiniging van de voedselketen, indien van toepassing, de levensomstandigheden van de mens, waardevolle cultuurgebieden en bouwwerken, voor zover zij worden of kunnen worden aangetast door de bedoelde toestand van elementen van het milieu of, via deze elementen, door de bedoelde factoren, maatregelen of activiteiten.

Voldoet niet aan artikel 3.4 AWB
Het genomen raadsbesluit is in strijd met artikel 3.4 van de AWB. De RES 1.0 is een voorbeeld hoe men verblind raakt door ambities om het Klimaatakkoord te halen en daardoor geen oog meer heeft voor de gevolgen van onze inwoners. De bij het besluit rechtstreeks betrokken belangen zijn onvoldoende afgewogen en de nadelige gevolgen van het besluit zijn onevenredig in verhouding tot de met het besluit te dienen doelen.

Conclusie
De RES 1.0 voldoet niet aan het Verdrag van Aarhus waar het vroegtijdige inspraak betreft, wanneer alle opties open zijn en doeltreffende inspraak kan plaatsvinden. Er heeft onvoldoende, enkel zwaar sturende burgerparticipatie plaatsgevonden naar een gewenst resultaat.

De RES 1.0 is in strijd met artikel 3.4 en 3.9 AWB. De bij het besluit rechtstreeks betrokken belangen zijn onvoldoende afgewogen en de nadelige gevolgen van het besluit zijn onevenredig in verhouding tot de met het besluit te dienen doelen.
Nu de uit de RES voortvloeiende uitvoeringsplannen meer onder de aandacht komen van de burgers neemt het verzet en de ontgoocheling onder burgers daarover toe. Zij herkennen zich niet in het resultaat.

Het thans doorlopen proces om te komen tot de RES 1.0 voldoet niet aan het gestelde in artikel 8 WOB. Er is onvoldoende informatie uit eigen beweging verstrekt op het moment dat dit in het belang is van een goede democratische bestuursvoering.

2. Schenden EU richtlijnen door ontbreken MER

2.1.1 EU richtlijnen SMB 2001/42/EG en 2011/92/EU

Ook brengen wij u onder de aandacht de EU richtlijnen SMB 2001/42/EG en 2011/92/EU en hierboven reeds opgenomen het verdrag van Aarhus, welke handelen over respectievelijk de onderzoekplicht vooraf en verplichte burgerparticipatie in een vroegtijdig stadium en de hierop betrekking hebbende uitspraak van 25 juni 2020 van het Hof van Justitie van de EU.
Deze worden allemaal met voeten getreden binnen het programma RES hetgeen niet toegestaan is. Nu u er mee bekend bent vragen wij u uw verantwoordelijkheid te nemen vanuit uw rol en betrokkenheid binnen het RES programma. Sterker nog dit moet. Wij lichten dit nader toe aan het college van B&W, de burgemeester in het bijzonder en de gemeenteraad.

- De RES (zo ook concept RES en de RES1.0) is een programma (in het kader van vorenstaande richtlijnen en verdrag);
- Het feit dat dit programma (nog) geen wettelijke basis heeft en tot stand komt door (vooralsnog) informele, onverplichte samenwerking tussen decentrale overheden, maar dit geen verschil maakt voor het Verdrag van Aarhus en daarmee de RES een programma doet zijn in de zin van dit verdrag;
- De betrokken overheden door 'hun' (concept RES, deze RES1.0 en uiteindelijk definitieve versie van de) RES vast te stellen, zich ook committeren aan de uitvoering ervan en dat voor de uitoefening van hun wettelijke bevoegdheden (vaststellen omgevingsvisie, omgevingsplan, instrumenten omgevingswet etc.) de RES dan leidend zal zijn;
- De verplichtingen van het Verdrag van Aarhus zijn opgenomen in het Unierecht en dat Nederland (Apeldoorn) ook partij is bij dit verdrag;
- Informatie conform het Verdrag van Aarhus actueel, nauwkeurig en vergelijkbaar moet zijn, daar waar in de concept RES en RES1.0 alleen is uitgegaan van het willen plaatsen van wind- en zonneparken;
- In de concept RES en RES1.0 onvoldoende aandacht, eigenlijk geen aandacht is besteed aan alle consequenties die dit concept-aanbod heeft op zoals het Verdrag van Aarhus stelt: de toestand van de gezondheid en veiligheid van de mens, met inbegrip van de verontreiniging van de voedselketen, indien van toepassing, de levensomstandigheden van de mens, waardevolle cultuurgebieden en bouwwerken, voor zover zij worden of kunnen worden aangetast door de bedoelde toestand van elementen van het milieu of, via deze elementen, door de bedoelde factoren, maatregelen of activiteiten;
- Het nalaten van de participatieplicht handelen in strijd met het verdrag en de richtlijn van de EU oplevert;
- De SMB richtlijn van de EU voorschrijft dat aan het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling een gedegen effectenonderzoek ten grondslag moet liggen waarvoor deze richtlijn criteria geeft;
- Het nalaten daarvan handelen in strijd met het Unierecht oplevert, welke doorwerkt in de (instrumenten voor) de omgevingswet, inpassingsplannen, bestemmingsplannen en vernietigbare, c.q. nietige omgevingsvergunningen tot gevolg heeft;
- Dit alles betekend dat het beginsel van Unietrouw een grondbeginsel is van de EU waartoe op grond van het EU verdrag het college, de raad en de burgemeester ieder voor zich toe verplicht zijn deze toe passen en te handelen in overeenstemming met het Unierecht.

De besluitvormingsprocessen in de energietransitie hadden moeten plaatsvinden naar EU recht. De Nederlandse overheden, zo ook u hebben nagelaten de SMB richtlijn van de EU inzake voorafgaand onderzoek - dus vooraf aan het activiteitenbesluit - en volwaardige burgerparticipatie vooraf aan de besluitvorming uit te voeren. Nu er een EU arrest is dat zich hierover helder uitspreekt komt ook expliciet (echter niet alleen) de rol van de burgemeester in beeld om dat te herstellen.
De burgemeester komt immers een bijzondere verantwoordelijkheid toe dat besluitvormingsprocessen juridisch in orde zijn. En dat er behoorlijk wordt bestuurd. En dat (170 lid 1 onder c Gemeentewet) de burgerparticipatie kwaliteit heeft.
De burgemeester heeft daardoor ook een taak en plicht het EU beginsel van Unietrouw in praktijk te brengen.
Over Unietrouw, gelet op het in artikel 4, lid 3, van het Verdrag betreffende de Europese Unie neergelegde beginsel van de loyale samenwerking (zie het arrest EU arrest van 25 juni 2020, paragraaf 83) is het college en de burgemeester - als in deze de bevoegde nationale autoriteit - verplicht om alle noodzakelijke maatregelen te treffen om het verzuim van een milieubeoordeling voorafgaand aan het vaststellen van het Activiteitenbesluit te herstellen. Dit houdt concreet in:
1. Dat de onderdelen van het Inpassingsplan die verwijzen naar, dan wel gebaseerd zijn op, het Activiteitenbesluit, in het bijzonder als ze betrekking hebben op geluid, slagschaduw en externe veiligheid, niet rechtsgeldig zijn en derhalve buiten toepassing moeten blijven, en
2. Dat het college voor wat betreft diezelfde onderdelen, in het bijzonder als ze betrekking hebben op geluid, slagschaduw en externe veiligheid, pas nieuwe vergunningen kunt verlenen, indien deze zijn gebaseerd op een Activiteitenbesluit dat anders dan het huidige Besluit, wel in overeenstemming met de SMB-richtlijn is vastgesteld.

Conclusie
Wij stellen ons op het standpunt dat het college van B&W, in het bijzonder de burgemeester en uiteindelijk de raad met de concept RES en de RES1.0 handelt in strijd met De EU richtlijnen SMB 2001/42/EG en 2011/92/EU en het verdrag van Aarhus. Wij stellen ons op het standpunt dat u alleen hierom het proces van de RES1.0 per direct dient te stoppen, de concept RES dient te vernietigen en het proces opnieuw dient op te starten in lijn met alle wet- en regelgeving, zo ook De EU richtlijnen SMB 2001/42/EG en 2011/92/EU en het verdrag van Aarhus.

Wij wijzen u er ook op dat het Hof van Justitie van de Europese Unie te Luxemburg op 25 juni 2020 in de zaak Aalter en Nevele (ECLI:EU:2020:503) opnieuw en verstrekkender heeft uitgemaakt dat plannen en programma's (waaronder windturbines) met aanzienlijke milieugevolgen op straffe van nietigheid vooraf plan-m.e.r. getoetst dienen te worden. U heeft ook hierin niet voorzien in de RES1.0.

2.1.2 RES : M.E.R plichtig en ontbreekt

Een plan-MER is strategisch van aard en wordt opgesteld voor structuurvisies en ruimtelijke plannen. In een plan-MER staat de vraag centraal 'waarom deze activiteiten op deze locatie?' en worden verschillende alternatieve locaties tegen elkaar afgezet. Bij structuurvisies is een plan-MER verplicht. De RES verschilt niet veel van een structuurvisie, immers er worden locaties voor wind – en zonne-energie en locaties voor geothermie aangewezen als zoeklocaties dan wel als

potentieel ontwikkelingsgebied daarvoor of locaties uitgesloten. Een plan-MER ontbreekt bij de RES 1.0.

Daarbij heeft het Hof zich uitgesproken over de uitlegging van de SMB-richtlijn 2001/42 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's in Vlaanderen. Dit arrest sluit naadloos aan op de conclusie in deze zaak van advocaat-generaal M. Campos Sánchez-Bordona bij het Hof van 3 maart 2020 (HvJ EU, 03-03-2020, nr C-24/19, ECLI:EU:C:2020:143). Het Hof heeft in deze uitspraak belangrijke verduidelijkingen verstrekt over de maatregelen waarvoor de bij deze richtlijn voorgeschreven beoordeling moet worden uitgevoerd en over de gevolgen van het ontbreken van die beoordeling, dit mede gericht op de bescherming van de gezondheid van de mens. Inmiddels is deze 'draai om de oren' van bestuurders reden dat deze kwestie tot op minister-niveau prioriteit krijgt.
Samengevat: als u een vergunning afgeeft of minimaal hieraan uw medewerking verleent in welke vorm dan ook – wat u fanatiek van plan bent – tot het plaatsen van een windturbine of windturbines en u niet vooraf – op Europese voorschriften vereiste wijze – onderzocht heeft of de windturbines concreet schade veroorzaken aan de gezondheid van de aldaar wonende bewoners (binnen de bovengenoemde straal van tenminste 10 maal de tiphoogte), dan is een eventueel afgegeven omgevingsvergunning voor de bouw van zo'n windturbine onrechtmatig afgegeven en bent u mede aansprakelijk, omdat u medewerking heeft verleend aan de betreffende plaatsing.
De vigerende jurisprudentie van de Raad van State op dit punt – met name kenbaar uit onderdeel 29 en volgende (inzake D'Oultremont - zie ECLI:NL:RVS:2019:1064) is daarmee definitief in een ander daglicht komen te staan. De SMB-richtlijn ziet op plannen en programma's, alsook de wijzigingen daarvan, die door een instantie van een lidstaat worden opgesteld of vastgesteld, voor zover zij door wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen zijn voorgeschreven. Het bereik daarvan dient ruim te worden uitgelegd. Hier te lande hebben wij het op het punt van windturbines dan met name over de normen, kaders en voorschriften uit de Activiteitenregeling en het Activiteitenbesluit, alsmede besluiten die hieraan ten grondslag liggen of op enig moment ten grondslag kunnen komen te liggen in bijvoorbeeld de omgevingswet.

De richtlijn stelt bovendien de verplichting om een bepaald plan of programma voorafgaand – bij de voorbereiding en vóór de vaststelling – aan de toepassing daarvan aan een uitgebreide en gedegen milieubeoordeling (inclusief gezondheidsschade) te onderwerpen, afhankelijk van de voorwaarde dat het gaat om een plan of programma dat aanzienlijke milieueffecten kan hebben.
De richtlijn beoogt een hoog milieubeschermingsniveau te waarborgen en de kwaliteit van het milieu te verbeteren. Dat volgt ook uit Verdragen en uit artikel 37 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Dat is bovendien in overeenstemming met de internationale verbintenissen van de Unie (zoals Espoo van 26 februari 1991).
De omstandigheid dat een nationale handeling een zeker niveau van abstractie vertoont en een doel van transformatie van een geografische zone nastreeft, vormt een illustratie van haar programmatische of planificatieve dimensie en verhindert niet dat zij valt onder het begrip 'plannen en programma's'.
Voor de vraag of bedoelde handeling of handelingen het kader vormen voor toekomstige vergunningen voor projecten verwijst het Hof naar elke handeling die, door vaststelling op de betrokken sector toepasselijke regels en controleprocedures, een (kwalitatief) groot pakket criteria en modaliteiten vaststelt voor de goedkeuring en de uitvoering van één of meerdere projecten die aanzienlijke gevolgen voor het milieu kunnen hebben, zoals slagschaduw, veiligheidsvoorschriften

en geluidsemissies. Dat is hier te lande niet anders. De projecten die vallen onder onze nationale regelgeving hebben ook onmiskenbaar gevolgen voor het milieu. De woordgroep '(…) die het kader voor de toekenning van toekomstige vergunningen voor (…) projecten' in artikel 3 lid 2 onder a van de richtlijn bevat bovendien geen enkele verwijzing naar het nationale recht en vormt dus een autonoom Unierechtelijk begrip dat op het grondgebied van de Unie uniform moet worden uitgelegd.
Die uitleg van het Hof laat in niet mis te verstane bewoordingen bepaald weinig ruimte voor de andere eigen uitleg van de Raad van State alhier. Die uitleg van de Raad van State is dus onjuist en te beperkt. Ook de door het Hof getoetste regels bevatten immers geen (directe) koppeling met één of meer concrete projecten. Dat is dus geen voorwaarde. De Hofuitspraken en de Europese verplichtingen dienen dan ook onverkort te worden nageleefd. De regels bevatten niet alleen beginselverplichtingen, maar hebben eveneens betrekking op en relatie met concrete projecten. Het is ook onmogelijk een project of het voornemen daartoe los te zien van de toetsing aan de hier te lande algemeen geldende regels.

2.1.3 Nog meer MER-plichtig

Het voorgaande betekent dat ook de algemene regels - zoals Activiteitenbesluit, Activiteitenregeling en zaken die onlosmakend verbonden zijn met de omgevingswet of dat op enig moment worden - M.E.R.-plichtig zijn en als dat achterwege is gelaten - wat in casu het geval is - dat alsnog zal hebben plaats te vinden. Een lidstaat moet alle noodzakelijke maatregelen treffen om het ontbreken van een M.E.R. te herstellen.
De SMB-richtlijn heeft net als de M.E.R.-richtlijn een ruime werkingssfeer die niet zomaar met nationale bepalingen ingeperkt kan worden. In het kader van uniforme toepassing van het Unierecht dient derhalve nietigverklaring of vernietiging van de verleende vergunningen plaats te vinden, ook indien blijkt dat de uitvoering van het winturbine(park)project al is gestart of al is afgerond. Die vergunningen zijn immers onwettig.

Vroeger golden alleen Nederlandse wetten. Nu wij lid van Europa zijn, gaat het anders. Europa maakt een nieuwe rechtsorde met eigen wetten en die wetten hebben voorrang op het recht van de lidstaten. Er komt steeds meer zogenaamd Unierecht en dat werkt rechtstreeks door in de Nederlandse rechtsorde. Dit Unierecht schept rechten en plichten voor Nederlandse burgers, het bindt Nederlandse overheidsorganen en het Unierecht kan in zaken die dienen voor de Nederlandse rechters worden ingeroepen.
In de hiervoor genoemde jurisprudentie is door Europa bepaald dat wanneer je een windturbine plaatst of zelfs voornemend bent de plaatsing ervan te faciliteren en voornemend bent medewerking te willen verlenen, je verplicht bent vooraf (dit geldt zowel voor de overheid als voor de betrokken investeerder) concreet te onderzoeken of omwonenden onder andere gezondheidsschade ondervinden. Nederland slaat dit hoofdstuk over.
Doe je dat onderzoek niet, dan is de vergunning maar ook overige documenten, besluiten, voornemens en al zo meer, ondeugdelijk tot stand gekomen en handel en je dus onrechtmatig als exploitant en ook degenen die op een of andere wijze medewerking hebben verleend aan de totstandkoming en exploitatie van de windturbines, waaronder u als vergunningverlener en beleidsbepaler / opsteller.

2.1.4 Burgers onvoldoende beschermd

Wij stellen ons op het standpunt dat Nederland zodanige regelgeving heeft dat die geen enkele maatstaf bevat die burgers daadwerkelijk beschermt tegen hele wezenlijke gevaren, zoals gezondheidsschade. Ook rechters in Nederland kijken de andere kant uit als het gaat om de rechtsbescherming. Alleen – zo is onze stelling – dit zijn achterhoede gevechten. Meer en meer wordt duidelijk hoe gezondheid schadende windturbines zijn voor omwonenden en de Nederlandse overheid en rechters kunnen – gezien het Europese recht en de grote belangen in de persoonlijke levenssfeer – niet meer vrijbrieven blijven afgeven aan windturbine bouwers en exploitanten of zelfs maar hun medewerking hieraan te verlenen, hieronder ook rekenend het mogelijk maken ter plaatse middels beleid, besluiten, bestemmingsplannen en alzo meer.

Inmiddels is door DEI (Democratisch Energie Initiatief) een rapport aangeboden aan autoriteiten onder de titel *"Voorkom het windturbinesyndroom"*. In het rapport wordt vastgesteld dat de overheid in Nederland stelselmatig haar voorzorgplicht (zie artikel 21 en 22 van de Grondwet) heeft verzaakt bij de planvorming en bouw van windturbineparken en aanverwante industriële installaties. Bewust worden de EU- beschermingsrichtlijnen door de Nederlandse bestuursorganen en rechterlijke macht ontkend.

Polarisatie
In het onlangs gehouden webinar, georganiseerd door RVO, RIVM en de GGD is het wijzen op de mogelijke effecten van windturbines op de gezondheid geduid als oorzaak van een polarisatie gaande in de samenleving. Kijken we sec naar de betekenis van polarisatie betekent dit een proces waarbij de tegenstellingen tussen groepen in de samenleving sterker worden, waardoor groepen steeds meer tegenover elkaar komen te staan.
Deze polarisatie vindt zijn weg door het jarenlang negeren van dergelijke signalen en de wijze waarop met het dossier windenergie door de overheid wordt omgegaan. De oorsprong daarvan ligt grotendeels bij de Rijkscoördinatieregeling (verder te noemen RCR) en wordt in de evaluatie van deze RCR ook benoemd:

De toepassing van de RCR is eigenlijk niet nodig

Wanneer een initiatief ook zonder inzet van de RCR gerealiseerd kan worden (er is draagvlak, voldoende realisatiekracht en het is niet te complex) dan is de RCR dus eigenlijk niet nodig. Tegelijkertijd bestaat de kans dat inzet van de regeling juist contraproductieve krachten of argwaan losmaakt bij de regionale overheden.

Toepassing leidt tot vergroting van risico's

Wanneer er maatschappelijke en/of bestuurlijke discussie is over nut en noodzaak van een initiatief, dan versterkt inzet van de RCR de politisering van de kwestie. De inzet van de regeling wordt gezien als een machtsgreep van het Rijk. Wanneer vervolgens in een dergelijk gepolitiseerd veld te weinig ruimte is voor bestuurlijk overleg, afruil van belangen, politieke escalatie naar de minister (nu is er vaak meer contact met Tweede Kamerleden van de oppositie dan met de minister) en er ook nog eens wordt geopereerd volgens de bureaucratische rationaliteit, dan werkt de regeling als olie op het vuur.

Bron: AEF: Eindrapportage evaluatie RCR, 4 november 2016

Om polarisatie te depolariseren dient naar elkaar geluisterd te worden en elkaars belangen gerespecteerd te worden. Dit rapport van DEI over de medische gevolgen dient daarom als eerste aanzet mede het doel dat het voorzorgsprincipe een sterkere positie kan krijgen. Met het rapport "*Voorkom windturbine syndroom*" heeft DEI de medische informatie ten nutte van een verbeterde besluitvorming gebundeld en bruikbaar gemaakt als input voor het daadwerkelijk uitvoeren van het voorzorgsprincipe, zoals deze voor de overheid is vastgelegd in de Grondwet, internationale verdragen en EU-richtlijnen.
Wie (in dit geval geïnformeerd en dus willens en wetens) het risico neemt gezondheidsschade te veroorzaken bij zijn medemens, of u als overheid bij uw burgers, maakt zich schadeplichtig. Dit is de stelling van vele juristen. Dit rapport heeft ook de functie de aanzet te geven de bewijsvoering daarvoor op een hoger niveau te brengen.

Van belang is dat het besef bij bestuursorganen (en rechtspraak) doordringt dat schade toegebracht wordt aan de volksgezondheid door het achterwege blijven van het niet volgen van de juiste EU-richtlijnen en het Verdrag van Aarhus.
Hoe ernstig de situatie is, moge ook afgeleid worden uit het feit dat zojuist door minister Bas van 't Wout van Economische Zaken en Klimaat mr. Alex Brenninkmeijer aangesteld is als voorzitter van een onafhankelijke expertcommissie. Deze commissie van negen deskundigen gaat onderzoeken hoe burgers beter bij de energietransitie betrokken kunnen worden.
Dit initiatief is een pleister op een wonde waarbij een poging wordt ondernomen het Verdrag van Aarhus alsnog te concretiseren, dat stelselmatig door Nederlandse bestuurders en rechtspraak genegeerd wordt zoals wij u reeds hebben aangegeven.

Opvalt dat ook bij de Raad van State inmiddels twijfel is ontstaan omtrent haar opvattingen. Naar aanleiding van bovengenoemde uitspraak van het Hof heeft de Raad van State zeer recent aanleiding gezien om over het standpunt van het Hof expliciet vragen te stellen aan partijen in lopende bodemprocedures, met verzoek daarover uiterlijk 31 januari 2021 een vijftal vragen te beantwoorden, waarna een datum voor mondelinge behandeling zal volgen. In het licht van de vaste en steeds verder aangescherpte rechtspraak van het Europese Hof is aannemelijk dat de vaste rechtspraak van de Raad van State op dit punt niet langer houdbaar is, want rechtstreeks in strijd met het Europese recht. Reeds voor aanvang van het werk van de commissie constateert mr. Brenninkmeijer al dat burgers veel eerder bij klimaatplannen betrokken moeten worden.

Niet alleen is er sprake van een ontzettend manco aan inspraak, maar uit het rapport van DEI blijkt dat windturbines enorme gezondheidsschade kunnen veroorzaken als gevolg van infrasone trillingen (dus beneden 20 Hz). Het blijkt dat deze trillingen een individu (voor gevaar) waarschuwen zonder dat hij zich daarvan scherp bewust is. Zij worden onbewust vertaald als alarmsignalen. Als het lichaam continu aan deze trillingen wordt blootgesteld – en zeker als dit signaal voortdurend wisselt, zoals bij windturbines door veranderende windsterkte, windrichting en resonantie – slaat het lichaam continu onbewust alarm. Zo zorgen deze trillingen voor een chronische stressreactie. Dit effect en deze reacties in het lichaam treden vooral op bij langdurige blootstelling aan laagfrequente geluidsgolven. In het rapport wordt verwezen naar allerlei medisch onderzoek ter zake.

U wordt verzocht kennis te nemen van dit onderzoek en onverkort te verwerken in uw beleid, zoekgebieden, de RES of andere door u op te stellen normkaders. Wij hebben het rapport '*Voorkom windturbinesyndroom*' als bijlage bij dit bezwaar toegevoegd.

Nederlandse bestuurders en politiek gedragen zich inzake het plaatsen van windturbines in stedelijke gebieden als promotors van het roken in de 50'er jaren; omdat het zo goed voor de gezondheid was totdat dr. Lenze Meinsma er op wees hoe gevaarlijk roken voor de gezondheid was.
Al verschillende keren heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie uitgesproken dat wanneer men beoogt – wij zeggen het met eigen woorden – een windturbine te plaatsen of daar zelfs premature planvorming voor heeft, maakt of vaststelt of voornemend is vast te stellen, de SMB-richtlijn gevolgd moet worden. Dit betekent dat er eerst een plan-m.e.r. moet plaatsvinden.
Doel van de plan-m.e.r. is om plannenmakers te dwingen om al in een vroegtijdig stadium van de planvorming na te denken over de milieugevolgen en deze mee te nemen bij het maken van strategische keuzen. Dat is dus niet pas bij een aanvraag omgevingsvergunning maar ver, ver daarvoor! Wij stellen ons op het standpunt dat dit bij de concept RES reeds had gemoeten maar nu zeker bij de RES 1.0, u heeft dit verzaakt.

In Nederland is van toepassing het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling. De normen in deze regeling voldoen niet aan de Europese SMB-richtlijn. Het Hof van Justitie van Europa heeft meerdere malen uitgesproken dat minimaal aan de SMB-richtlijn voldaan moet worden in de Europese staten. Onderdeel van de plan-m.e.r. is dat eerst concreet onderzoek gedaan wordt naar het milieueffect van een windturbine, maar ook onderzoek naar gezondheidsrisico's. Op dit moment worden deze Europese normen en verplichtingen in Nederland geheel genegeerd. U heeft ook deze Europese normen en verplichtingen compleet genegeerd bij het opstellen van de RES 1.0. Nu stellen bestuursorganen, zoals uw College, beleid, potentiekaarten, zoekgebieden, RES-sen en wat meer zij op en uiteindelijk vast, zonder dit onderzoek uit te voeren. Daarnaast wenst u ook mee te werken aan een vergunning zonder dit onderzoek te eisen van de vergunningaanvrager. Gaat dit uiteindelijk naar de rechter dan is de rechter in Nederland tot en met de Raad van State van mening dat de SMB-richtlijn niet van toepassing is op de vergunningverlening (Windlocatie Battenoord, ECLI:NL:RVS:2019:1064).
De Raad van State stelt hiermee impliciet dat de opvattingen van het Hof van Justitie met betrekking tot Europees Unierecht in Nederland niet van toepassing zijn. Met andere woorden, de Raad van State houdt de hand boven het hoofd van Nederlandse bestuursorganen, die zich expliciet niet houden aan de SMB richtlijn. De Raad van State accordeert derhalve onrechtmatig Nederlands bestuurshandelen en besluiten.

Conclusie
Wij stellen ons op het standpunt dat het college van B&W en de gemeenteraad met de concept RES en door het vaststellen van de RES1.0 handelt in strijd met vorenstaande. Wij stellen ons op het standpunt dat u alleen hierom ook al het proces van de RES1.0 per direct dient te stoppen, de concept RES dient te vernietigen en het proces opnieuw dient op te starten in lijn met alle wet- en regelgeving, zo vorenstaande.

2.2 Gezondheid van de mens

Industriële windturbines (IWT's) leveren *schade voor de gezondheid van de mens.* Het is een onderwerp dat steeds meer in de publiciteit geraakt en de volgende grondrechten opgenomen in onze Grondwet in de kern raakt:

Grondrechten

Artikel 21 van de Nederlandse Grondwet
De zorg van de overheid is gericht op de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu.

Artikel 22 van de Nederlandse Grondwet
1. De overheid treft maatregelen ter bevordering van de volksgezondheid.

Behalve grondrechten voor de burger houden de artikelen een voorzorgsplicht voor de overheid in om te voorkomen dat de burgers en milieu worden blootgesteld aan risico's.

windturbines. In de medische en juridische literatuur is het aspect schade voor de gezondheid nationaal en internationaal niet meer te loochenen. In de afgelopen 10 jaren heeft een groot aantal wetenschappers gepleit zorgvuldiger om te gaan met de gezondheid van de mens in de planning en besluitvorming aangaande de aanleg van windturbineparken. Het tegendeel is in de huidige besluitvorming helaas het geval.

De afstandsnormen in de regelgeving zijn sinds 2010 voor omwonenden dusdanig ongunstig aangepast dat de daadwerkelijke bescherming tegen gezondheids- en milieuschade in het geding is. Van effectief onderzoek vooraf aan de besluitvorming over windturbineparken is geen sprake. Ondanks dat EU richtlijnen, waaronder vooral de Strategische Milieu Beoordeling Richtlijn (SMB) uit 2001, dit onderzoek aan de Nederlandse overheid wel voorschrijven. Inmiddels wordt in rechtszaken de Nederlandse bestuursorganen nalatigheid verweten. Daarnaast zijn bij onder meer de Raad van State in beroepszaken tegen de planning van windturbineparken prejudiciële vragen opgeworpen aangaande de plicht tot uitvoering van de EU richtlijnen. Dit mede naar aanleiding van een recente uitspraak op 25 juni 2020 van het Hof van Justitie van de EU.

Voorzorgsprincipe niet of onvoldoende onderdeel RES 1.0

De gezondheidsschade dient serieuze aandacht te worden geven in de besluitvorming in de Regionale Energie Strategieën (RES). In de RES 1.0 is komt dit niet of onvoldoende aan de orde.

Hoofdargument om dit te steunen is dat in de besluitvormingsprocessen over windturbineparken door de Nederlandse bestuursorganen en de rechtscolleges de stand van de medische inzichten voortaan volwaardig meegenomen worden.

Alle bestuursorganen en rechtscolleges dienen het voorzorgsprincipe voor de gezondheid van de mens te plaatsen in het hart van de besluitvorming. Dit geldt niet alleen met betrekking tot windturbineparken maar ook bij alle andere beslissingen in de energietransitie waarbij volgens de normstelling van de EU sprake is van aanzienlijke milieugevolgen. Op grond van de normstelling van de EU dient vooraf aan de besluitvorming door onderzoek met wetenschappelijke zekerheid vast komen te staan, dat het bestaande beschermingsniveau voor een gebied niet zal worden

aangetast door de voorgenomen plannen. Het nalaten van dit onderzoek zet de deur open voor alle regio's en gemeenten om de blootstelling van bewoners aan gezondheidsrisico's verder te vergroten. Het doen van onderzoek dat voldoet aan de EU-normen is noodzakelijk om de gezondheidsrisico's uit te sluiten en het voorzorgsprincipe in te vullen. De noodzaak hiertoe is ook actueel in de besluitvorming in het kader van de RES. Er is onvoldoende getracht gezondheidsrisico's op voorhand uit te sluiten.

Het toetsen van de effecten op de volksgezondheid van de RES 1.0 wordt door betrokken bestuurders verschoven naar het moment dat er daadwerkelijk fysieke uitvoering wordt gegeven aan de RES. Dit is gelet op de SMB richtlijn en het Verdrag van Aarhus te laat. Immers er ligt nu een formeel vastgesteld, maar niet getoetst plan RES 1.0 aan ten grondslag, waarvan men de werking niet kent.

Met het serieus toepassen van het voorzorgsprincipe staan we in Nederland aan het begin van een traject. Op dit nieuw ingezette spoor om de gezondheidsschade ten gevolge van windturbines erkend te krijgen bij de overheid zijn meerdere wetenschappelijke publicaties beschikbaar.
Het is de plicht van alle bestuursorganen om de invulling van het voorzorgsprincipe en toepassing van de EU richtlijnen te realiseren. Het is de taak vooral van hen die een rol vervullen in besluitvormingsprocessen en de leden van de rechterlijke macht hierin verantwoordelijkheid te nemen.

Van het gemeentebestuur wordt verlangd, dat zij serieus aandacht geeft aan een zorgvuldiger en democratisch besluitvormingsproces waarin de zorg voor de gezondheid en de handhaving of verbetering van het huidige beschermingsniveau van onze regio voorop staat. Het normen kader van de SMB richtlijn gebiedt dat. Maar ook onze eigen Grondwet. Dat betekent dat de overheid, ic het gemeentebestuur, zolang twijfel bestaat over het veroorzaken van gezondheidsschade en milieuschade en er geen wetenschappelijke garanties kunnen worden gegeven dat het bestaande beschermingsniveau voor een regio zal worden gehandhaafd dan wel verbeterd, niet een plan vast kan en mag stellen. Dat geldt zowel voor de RES 1.0 en voor de afzonderlijke vergunningen, zoals voor windturbines.

Het gemeentebestuur dient derhalve de RES 1.0 niet vast te stellen. Nu het gemeentebestuur dit besluit wel heeft genomen, schendt zij de beginselen van onze rechtstaat en handelt het in strijd met het internationaal en nationaal recht. Dit maakt het besluit nietig dan wel vernietigbaar. En het brengt de gemeente in de positie, doordat het gemeentebestuur willens en wetens de burgers blootstelt aan de risico's van gezondheidsschade, dat de gemeente in de toekomst schadeclaims tegemoet kan zien.

2.3 EU-richtlijnen als normenkader voor onderzoek naar effecten op beschermingsniveau gezondheid mens, leefbaarheid en milieu

Voor de voorgestelde ingrijpende veranderingen in de omgeving dienen mogelijk MER's opgesteld en beoordeeld te worden. Dat is een langdurig en arbeidsintensief proces. In de RES'en staat meestal genoemd dat de initiatiefnemer een MER uitvoert, echter in de huidige regelgeving bestaat geen MER meer. Er worden bij windparken wel milieutoetsen gedaan, maar op basis van normen die staan in het zogenoemde **Activiteitenbesluit.** Dat zijn algemene, wettelijke regelingen en daarom volgens de Raad van State niet zelf onderworpen aan een milieueffectrapportage.

Deze huidige regelgeving is gebaseerd op het geluid van turbines met een ashoogte van 64 meter meter hoog. Turbines van de huidige hoogte (240 mt: deze hoogste in Nederland staat op de Maasvlakte, de wieken meten twee voetbalvelden) maken 1 tot 2 dB meer geluid dan de getoetste lagere windturbines. Elke dB meer betekent een verdubbeling van het huidige geluid. Dit in weerwil van wat de fabrikanten ons voorspiegelen, die hun turbines aanprijzen als zijnde een stillere variant dan de vorige.

Bij de ontwikkeling van een type windturbine wordt deze qua geluidsbelasting in optimale situatie getest. De testresultaten worden verwerkt in een Handleiding Geluidsbelasting windturbines Type X. Deze handleiding wordt gebruikt bij het inplannen van windturbines op een te ontwikkelen locatie. Dit blijkt een papieren werkelijkheid te zijn. In de praktijk blijkt dat iedere turbine zijn eigen geluidsfrequentie (dBa en LFG) heeft. De contouren van het geluid reiken in de praktijk verder dan berekend en de overlast is dus groter. Diverse praktijk onderzoeken wijzen dit uit. Klachten van burgers worden in de regel niet serieus genomen, want op papier kunnen zij geen overlast ervaren. Dit leidt naast frustraties ook tot stress en gezondheidsproblemen. Daarnaast geldt voor geluid veroorzaakt door windturbines het jaargemiddelde dat aan alle turbines als standaard wordt opgelegd. Een gemiddelde verdoezelt heel handig de klachten die turbines met pieken in hun geluid bij omwonenden geven en noopt overheden niet om onderzoek ernaar uit te voeren. Men verschuilt zich achter de richtlijnen en de normen worden daardoor niet overschreden.

De gezondheidsrisico's voor omwonenden zijn door het steeds hoger worden van de windturbines niet met de juiste gegevens getoetst en dit vormde de basis van het kort geding dat advocaat De Lange onlangs aanspande in Assen. De risico's moeten volgens hem meegenomen worden in de plannen voor windparken, sinds de uitspraak van het Europees Hof die deze omissie in de wetgeving heeft erkend. De eis om een te bouwen windpark in Groningen stop te zetten is niet ontvankelijk verklaard, niet op basis van de inhoud maar vanwege procedurele gronden. Vervolgstappen om inhoudelijk een rechtelijke uitspraak te krijgen op het niet toepassen van de uitspraak van het Europese Hof zijn gepland. De uitspraak van het Europese Hof heeft in België gezorgd voor het stopzetten van de bouw van een windpark, omdat de gezondheid van de omwonenden niet gegarandeerd kan worden. Wanneer de initiatiefnemer een MER uitvoert, zal dat volgens de huidige regelgeving zijn die niet voldoet.

Het geluid van hoge turbines is luider dan van lage en het gaat om een hinderlijk, dreunend **impulsgeluid**. Naast impulsgeluid produceren windturbines **laagfrequent geluid** en er komt steeds meer bewijs dat dit schadelijk is voor omwonenden. Recentelijk aangevuld door een Nederlandse onderzoeker op basis van meer dan driehonderd recent gepubliceerde wereldwijde studies naar gezondheidsaspecten van o.a. laagfrequent geluid. Een zelfde redenering gaat op voor LFG, dat niet door iedereen op dezelfde manier wordt ervaren, maar wel ernstige gezondheidsklachten kan geven (somatische klachten als maag- en darmproblemen, stress, hartritme klachten en hoofdpijnen). Daarnaast treden slaapstoornissen en oververmoeidheid op. Omdat LFG een klein gedeelte van het geluidsspectrum uitmaakt, is dit sinds de invoering van de CHW opgenomen in het geheel en aangemerkt als verwaarloosbaar. Een recent onderzoek, van klinisch fysicus Jan de Laat van het Leids Universitair Medisch Centrum LUMC, laat zien dat hartklachten kunnen verergeren onder invloed van langdurige blootstelling aan laagfrequent (brom)geluid, dat onder andere door draaiende windturbines wordt geproduceerd. Het onderzoek is belangwekkend omdat De Laat meer dan driehonderd recent gepubliceerde wereldwijde studies naar gezondheidsaspecten van onder andere laagfrequent geluid analyseerde.

Tot slot, kent Nederland **de soepelste geluidsnormen** in Europa. De afstand tot woningen mag 400 meter zijn, maar sommige GGD 'en adviseren 800 meter. Volgens een recent rapport van het RIVM, gebaseerd op het WHO-advies, ervaren momenteel 3 miljoen huizen (37%) meer dan 55 decibel geluidhinder en ernstige gezondheidseffecten (zoals hartziekten) treden al op bij lagere geluidsniveaus dan tot nu toe werd aangenomen. Het wettelijk toegestane geluidsniveau moet omlaag en het kabinet moet het geheel van geluidhinder in kaart brengen en maatregelen formuleren. Een zorgvuldige besluitvorming waarbij het belang van burgers zwaarder weegt dan het algemeen belang behoort tot uw verantwoordelijkheid, zoals ook naast het Verdrag van Aarhus verwoord is in de Grondwet (al eerder genoemd maar ten overvloede hier herhaald):

Art. 21 Grondwet: "De zorg van de overheid is gericht op de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu."

Art. 22 Grondwet: "De overheid treft maatregelen ter bevordering van de volksgezondheid."

2.4 Gezondheidsschade

Zoals reeds aan u kenbaar gemaakt en ook weer totaal genegeerd door u blijkende de RES 1.0 die voorligt, maken wij ons ernstige zorgen over de gevolgen voor onze gezondheid, zie hiervoor ook het algemenere deel onder *GRONDRECHTEN*. In ons gebied wordt gezocht naar mogelijkheden voor plaatsing van windturbines met een hoogte van 200 meter op afstand vanaf veelal 100 - 350 meter van woningen (en overige kwetsbare objecten).

Wij stellen ons op het standpunt dat u gelet op artikel 3.2, 3.4 en 3.9 AWB de RES 1.0 ook op dit onderdeel onzorgvuldig heeft opgesteld en voorbereid. Er is geen enkele motivatie aangetroffen waaruit blijkt dat onze inbreng op basis van wetenschappelijke literatuur, die aantoont dat er de nadelige gezondheidseffecten van windturbines in de directe nabijheid van woningen (en overige kwetsbare objecten) ontstaan weerlegd. Wij onderbouwen hieronder nogmaals de door ons gesignaleerde zaken omtrent dit onderwerp zonder een uitputtende opsomming te geven. Wij verzoeken u alle aangedragen punten in uw zienswijzenota te bevestigen of te weerleggen met gelijkwaardige literatuur.

1. Het college hecht mogelijk veel waarde aan de uitkomsten van het RIVM-rapport "Gezondheidseffecten van windturbinegeluid: een update" uit 2020 (1).

   Om de navolgende redenen is dit rapport echter niet toepasbaar op de in de RES opgenomen zoekgebieden.

   a. In het RIVM-rapport (1) wordt verwezen naar 102 wetenschappelijke studies (o.a.2-21). Het merendeel gaat over overlast en acceptatie van windturbines. Slechts 15 studies gaan over gezondheidseffecten en windturbines. Opvallend in deze studies is dat vrijwel alle windturbines in dunbevolkt gebied gelokaliseerd zijn en een maximale tiphoogte van 120 meter hebben. Daarnaast woont het overgrote deel van de omwonenden in de studies op meer dan 500 meter afstand van de windturbines en is de geluidsbelasting lager dan 42 dB.
   b. In de veel besproken Deense studies (The Danish Wind turbine Study, 5-9) is onderzoek

gedaan naar de gezondheidsrisico's bij 711.000 inwoners die in dunbevolkt gebied binnen een straal van 10 km van windturbines wonen. Slechts 1100 inwoners wonen binnen 500 meter van windturbines met een tiphoogte tot 100 meter en een geluidsbelasting van 42 dB en hoger. In deze kleine groep (minder dan 1% van het totaal aantal onderzochte bewoners) is wel degelijk een verhoogd risico op hart- en vaatziekten (9), slapeloosheid, depressie en toename gebruik van antidepressiva en slaapmedicatie aangetoond (8).

c. In diezelfde Deense studies is een significant verhoogd risico op hypertensie aangetoond bij mensen ouder dan 65 jaar die in de nabijheid van windturbines wonen met een geluidsbelasting buitenshuis van 42 dB en meer; binnenshuis 15 dB en meer (5).
d. Er zijn geen wetenschappelijke studies beschikbaar over de gezondheidseffecten van windturbines met een tiphoogte hoger dan 120 meter, die binnen 2000 meter van omwonenden staan met 42dB geluidsbelasting of hoger. De hoofdonderzoeker van de Deense studies (Mw. dr. M. Sørensen 5-9) en ook de auteur van het RIVM-rapport (Dhr. dr. F. van den Berg (1)) bevestigen dit. De conclusies van het RIVM-rapport "Gezondheidseffecten van windturbinegeluid: een update" uit 2020 zijn daarom niet van toepassing op de situatie, zoals in en rondom Apeldoorn en ons RES 2 gebied in Klarenbeek gepland is.
e. In het WHO-rapport Environmental Noise Guidelines for the European Region (15) wordt in de bespreking van geluidsoverlast door windturbines bevestigd dat de onderzoeken plaats hebben gevonden in dunbevolkte gebieden.

2. Er is vooralsnog geen wetenschappelijk onderzoek gedaan naar negatieve gezondheidseffecten bij kinderen die opgroeien in de buurt van windturbines. Het eerder aangehaalde RIVM-rapport vermeldt niet welke betekenis er toegekend moet worden aan het gegeven dat hierover geen kennis beschikbaar is. Helaas zijn in de Deense Studies bewoners van jonger dan 18 jaar uitgesloten van deelname. Wel is bekend dat geluid van weg- en vliegverkeer significant negatieve gevolgen heeft op de leerprestaties en geheugenfuncties van kinderen (20). Hoewel een dergelijk verband m.b.t. turbinegeluid aannemelijk lijkt, ontbreekt wetenschappelijk onderzoek hieromtrent. Er is bovendien veel onderzoek gedaan naar de effecten van slaapstoornissen op de hersenontwikkeling van kinderen. Slaapstoornissen bij kinderen, waarvan kan worden aangenomen dat die ten gevolge van windturbinegeluid kunnen ontstaan, kunnen leiden tot neuronen-verlies, verlies van geheugenfunctie, stagnerende cognitieve vermogens, toename van gedragsproblemen en verminderd welbevinden (16-19). Tenslotte is verstoorde slaap bij kinderen geassocieerd met overgewicht en metabole ontregeling.

3. Er is veel wetenschappelijk bewijs dat geluidsoverlast door verkeer en vliegvelden geassocieerd is met een verhoogd risico op hart- en vaatziekten (10-13, 20, 22). Geluidsoverlast veroorzaakt door windturbines wordt ongeveer even hinderlijk ervaren als geluidsoverlast door vliegverkeer en 3 maal hinderlijker ervaren dan weg- en railverkeer bij een vergelijkbaar geluidsniveau (14).

4. In verschillende wetenschappelijke studies is aangetoond dat omwonenden vanaf 35dB(A) hinder tot ernstige hinder ervaren. Dat is ook af te lezen uit bovenstaande schematische weergave van de resultaten van de review van geluidsexperts R.W. Rand en S.E. Ambrose uit 2013. Ook valt uit deze weergave op te maken dat de huidige Nederlandse geluidsnormen voor windturbines leiden tot ernstige hinder bij een veel grotere groep omwonenden dan op basis van de berekeningen van TNO en RIVM wordt aangenomen.

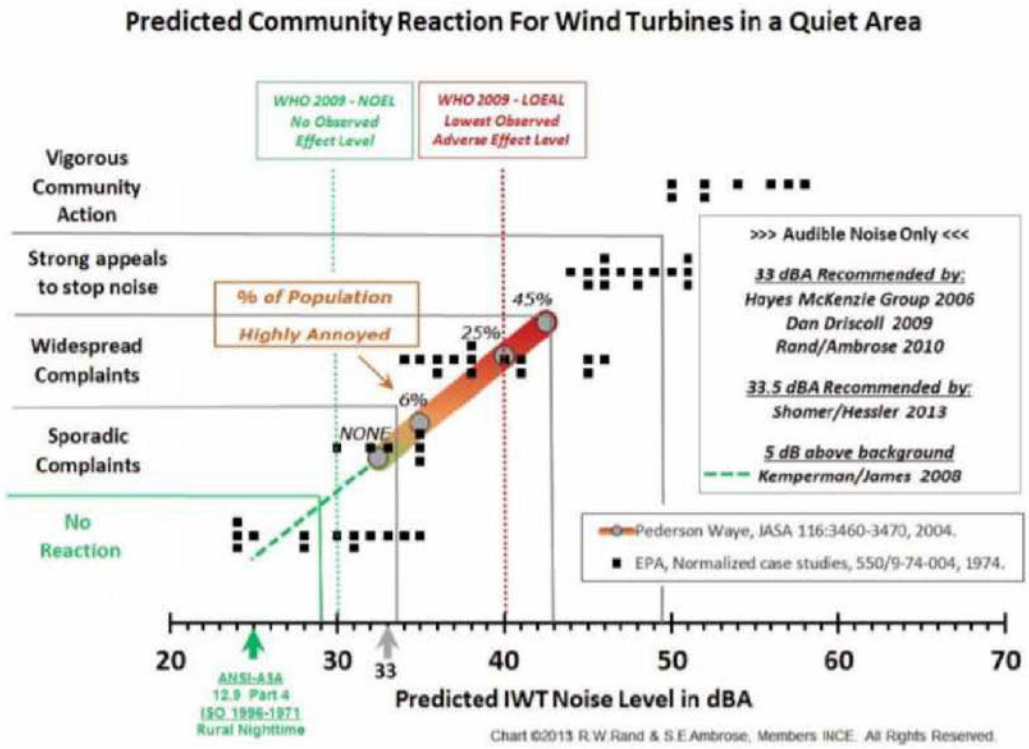

In bovenstaande figuur wordt de relatie weergegeven tussen het geluidsniveau van windturbines en de overlast ervan. Een gegeven is dat een geluidsniveau van 35dB(A) overeenkomt met een afstand van 10x de ashoogte van een moderne windturbine. Een windturbine met een tiphoogte van 200 meter heeft een ashoogte van ongeveer 150 meter. Dit type windturbine zal daarom op een afstand van minimaal 1500 meter tot woonhuizen, scholen, zorgcentra en andere gevoelige bebouwing moeten worden geplaatst om geluidshinder en secundaire gezondheidseffecten te minimaliseren. Bij plaatsing van een windturbine op of nabij water zou deze afstand minimaal 1,5x groter moeten zijn, gezien het feit dat geluid over water veel verder draagt dan over land.
In Apeldoorn, zo ook in ons RES 2 gebied in Klarenbeek zal het bereik van de invloedsfeer van 1500 meter enorm zijn op de vele aanwezige woningen en bedrijven (let op ook agrarische bedrijven). Alle inwoners van het RES 2 gebied (en andere gebieden) zullen enorme gezondheidseffecten ondervinden.

5. De WHO stelt vast dat bronnen van geluidsoverlast, waaronder windturbines, een belangrijke bedreiging voor de volksgezondheid zijn en adviseert een striktere geluidsnorm dan de Nederlandse wettelijke geluidsnorm voor windturbines (15).
6. Het RIVM adviseerde in 2009 een lagere geluidsnorm met een voorkeurswaarde van 40dB Lden én een maximale waarde van 45dB Lden om de ernstige hinder van windturbines tot een minimum te beperken. Dit advies is destijds niet opgevolgd door de landelijke politiek en er is gekozen voor uitsluitend een maximale waarde van 47dB Lden.
7. Windturbinegeluid wordt in de nacht niet gemaskeerd door het geluid van verkeer zoals dit overdag wel het geval kan zijn (4). Daardoor leidt geluidsoverlast door windturbines ook langs (snel)wegen tot een toename van slapeloosheid. Het is al langer bekend dat chronische slapeloosheid leidt tot hypertensie, depressie, overgewicht en diabetes. Deze ziektebeelden

hebben reeds een hoge incidentie in de zoekgebieden in dichtbevolkte volkswijken (24). Deze ziektebeelden zullen naar verwachting door plaatsing van windturbines nog verder toenemen.

8. Bovendien zijn er aanwijzingen dat laagfrequent en infrasoon geluid (zowel hoorbaar als niet hoorbaar) door windturbines voor een aanzienlijke groep omwonenden hinderlijk is en een negatieve invloed kan hebben op de gezondheid. Er wordt gewerkt aan een studie van meer dan 300 wetenschappelijke artikelen over dit onderwerp, welke binnenkort gepubliceerd zal worden. Daarnaast geeft een recente studie gepubliceerd in Nature Scientific Reports aanwijzingen voor volumeverlies van grijze stof in enkele gebieden in het brein bij proefpersonen die aan infrasoon geluid waren blootgesteld. Deze onderzoekers vinden hun bevindingen een plausibele casus voor verder onderzoek (25).
   Op basis van het voorgaande zijn wij ernstig bezorgd over de nadelige gezondheidseffecten van windturbines in de directe nabijheid van onze woningen. Deze zorgen worden niet weggenomen door het RIVM-rapport “Gezondheidseffecten van windturbinegeluid: een update”, aangezien dit rapport onvolledig is en niet op alle relevante aspecten van dit probleem is toegesneden.

   Wij stellen ons, mede gezien onze zorgen inzake de gezondheid op de volgende standpunten:

   I. U dient eerst de gezondheidseffecten en risico’s te onderzoeken en met de dan bekende gegevens een nieuwe RES1.0 op te stellen.
   II. Op basis van het RIVM-rapport is het niet te verantwoorden om de voorgenomen plannen om windturbines te plaatsen nabij woningen ten uitvoer te brengen, wij opteren, tot dat middels wetenschappelijk bewijs een andere waarde is aangetoond een minimale waarde van 10x de tiphoogte.
   III. Dat juist kinderen met een zich nog ontwikkelend brein bijzonder kwetsbaar zijn voor slaapverstoring en dat dit negatieve gevolgen voor de hersenontwikkeling kan hebben en dat windturbines een bijkomende bron zijn van slaapverstoring.
   IV. Dat u opdracht moet geven aan het RIVM om gedegen onderzoek te doen naar de specifieke gezondheidsrisico’s met betrekking tot de in de RES 1.0 opgenomen zoekgebieden voor windturbines met een hoogte van 200 meter en hoger, binnen 2000 meter van woningen, en/of met een geluidsbelasting van 42 dB en hoger. Hierbij dient u het onderzoek niet te beperken tot de effecten op volwassenen, maar ook de gezondheidseffecten op kinderen mee te nemen.
   V. Dat u pas tot het vaststellen van de RES1.0 en eventuele voorgenomen plannen kunt besluiten, als overtuigend is aangetoond dat deze geen gezondheidsrisico’s opleveren en bovendien te allen tijde niet ten nadele van de omwonenden zullen uitpakken.
   VI. Dat u de verantwoordelijkheid heeft om geluidsoverlast in onze gemeente(n) zoveel mogelijk te beperken en daarom te zoeken naar groene (energie) alternatieven, die geen negatieve gezondheidseffecten opleveren.
   VII. Dat u zonder het in acht nemen van onder I tot en met VI genoemde punten, verzuimt invulling te geven aan uw verantwoordelijkheid als college om het voorzorgprincipe te hanteren en uw inwoners te beschermen tegen eerdergenoemde gezondheidsrisico’s.

3. De RES 1.0 voldoet niet aan de Algemene Beginselen van Behoorlijk Bestuur

3.1 Algemeen

Het hierboven geformuleerde gaat over een top-down benadering, terwijl de RES als een bottom-up format gepresenteerd wordt. Echter, in het Klimaatakkoord zijn de colleges tot bevoegd gezag verklaard en staan de gemeenteraden buitenspel. Door dit besluit geeft het format van de RES de gemeenteraden en burgers geen mogelijkheid om binnen het kader van de zgn. “algemene beginselen van behoorlijk bestuur” te beoordelen of de opgave haalbaar is binnen een voor de gemeente acceptabel budget, en of de eindsituatie acceptabel zal zijn voor haar burgers.

Algemene beginselen van behoorlijk bestuur

Daarnaast wijzen wij u wederom op de algemene beginselen van behoorlijk bestuur (abbb), wij geven hier geen uitputtende opsomming van de regels en onze grieven, leest u deze in de volledige breedte en context van deze wetsbepalingen.

Motivering

De vaststelling van de RES 1.0 is in strijd is met de vereiste zorgvuldigheid als bedoeld in artikel 3.2 en niet berust op een deugdelijke motivering als bedoeld in artikel 3.46 van de AWB, omdat

1. De RES 1.0 niet voldoet aan het Verdrag van Aarhus;
2. De RES 1.0 niet voldoet aan de EU richtlijnen SMB 2001/42/EG en 2011/92/EU;
   De bepalingen uit de SMB-richtlijn voldoende nauwkeurig en onvoorwaardelijk zijn;
   De RES 1.0 M.E.R plichtig is en deze ontbreekt;
3. Het besluit om de RES 1.0 vast te stellen niet voldoet aan de Algemene Beginselen van Behoorlijk Bestuur:
   Vertrouwensbeginsel, gelijkheidsbeginsel, motiveringsbeginsel, zorgvuldigheidsbeginsel, specialiteitsbeginsel, beginsel van Fair Play, vooringenomenheid, verbod op Détournement de Procédure;
4. De RES 1.0 niet voldoet aan de Wet Openbaarheid Bestuur, artikel 2 en 8.

Door dit gebrek de RES 1.0 niet kan en had vastgesteld kunnen worden.

Vertrouwensbeginsel

Dit houdt in dat wij als inwoners van het buitengebied er op moeten kunnen vertrouwen dat de gemeente zich aan een bepaald beleid houdt. Het proces van de RES lijkt enkel te zijn gericht op het plaatsen van windturbines en zonnevelden in buitengebieden en lijkt daarom het verkleinen van afstanden van windturbines tot woningen noodzakelijk om plaatsing mogelijk te maken. Het beleid is daarom niet consistent en schaadt het vertrouwensbeginsel.

Gelijkheidsbeginsel

Het doel van dit principe is om iedere burger van ons land dezelfde rechten te geven. Dat niet alleen, hier behoort ook toe dat er in gelijke gevallen op dezelfde manier geoordeeld moet worden. Wij benoemen bijvoorbeeld ook het feit dat u alle opwek afwend naar de buitengebieden. Zo staan naast zoekgebieden voor wind-energie ook grote zonne-velden al gereserveerd in de buitengebieden. Opwekken waar het verbruikt wordt is uw uitgangspunt, daarom dient stroom verbruikt in de stad opgewekt te worden in de stad, dit zelfde geld voor industrie.

Zorgvuldigheidsbeginsel
Het zorgvuldigheidsbeginsel betekent dat elk besluit door de gemeente zorgvuldig wordt voorbereid. Er wordt daarvoor de nodige kennis vergaard en alle relevante feiten en belangen worden afgewogen vóór er een beslissing wordt gemaakt. Dat hiervan op geen enkele manier sprake van is moge duidelijk zijn, geen inspraak en geen onderzoek naar (cumulatie van) effecten op mens, dier en omgeving (het milieu). Er is op geen enkele wijze rekening gehouden met de gezondheid van mensen en de gevolgen voor de leefomgeving. Er mag in geen geval een verslechtering van het woon- en leefklimaat van inwoners optreden, u heeft het niet eens onderzocht of gemotiveerd. De RES is daarmee in strijd met de vereiste zorgvuldigheid bedoeld in artikel 3.2 van de AWB.

Het specialiteitsbeginsel
Bij dit beginsel mag de gemeente enkel de belangen behartigen waarvoor de betrokken wet of regeling een grondslag biedt. Dit staat vermeld in artikel 3:4 lid 1 van AWB. Het komt er dus op neer dat de gemeente geen zaken mag regelen die buiten haar bevoegdheid liggen of waarbij sprake is van willekeur. Naast het gegeven dat windmolenparken uiteindelijk niet alleen onder de bevoegdheid van de gemeente vallen (en dus ook provinciaal beleid mee had moeten worden gewogen) is er sprake van grote willekeur, u wendt alle opwek af op de buitengebieden. Daarbij komt dat het college als bevoegd gezag voor de RES de regie pakt om gebieden geschikt te maken voor windturbines en zonnevelden, die uitgebaat worden door projectontwikkelaars en energie exploitanten. Hierdoor wordt een bepaalde groep ernstig bevoordeeld en zijn de belangen van burgers daaraan ondergeschikt gemaakt. Ook wanneer er gesproken wordt om burgers mee te laten participeren, blijkt uit een gepubliceerd onderzoek in de NRC van dat dit slechts een wassenneus is en in de praktijk niet werkt.

Lokaal eigendom van wind- en zonneparken is geen oplossing blijkt daarbij uit diverse ervaringen en onderzoeken. Minimaal 50% komt in lokaal eigendom en iedereen mag/moet profiteren (omgevingsfonds, grondeigenaren, bewoners). Uit onderzoek naar negen grote zon- en windparken in Groningen, Friesland en Drenthe, blijkt dat het delen in de winst of het verlies niet hoort bij de ruimtelijke eisen en daarom kunnen gemeenten het niet afdwingen. En het gebeurt niet vrijwillig, want de commerciële partijen willen niet delen (FD, 24 sept, 2020). En zoals recent is gebleken blijkt een groot deel van de zonneparken in buitenlandse handen te zijn, waardoor winsten en miljarden euro's aan subsidie naar het buitenland verdwijnen. Hetzelfde is aan de hand met een aantal grote windturbineparken o.a. in de Wieringermeer. Deze leveren elektra aan in Nederland gevestigde Amerikaanse datacenters, zoals Microsoft en Google, die in Nederland subsidies opstrijken, welke zijn opgebracht door de Nederlandse belastingbetaler via de energierekening. Daarbij hanteren de Tech bedrijven constructies om zelf zo min mogelijk belasting in Nederland te betalen. Waar voorbeelden bekend zijn van het delen van winsten gaat het om minimale bedragen. Zo ontving een windpark op Goeree Overflakkee voorzichtig geschat in 2019 een bedrag van 29 miljoen euro aan subsidie en keerde 30.000 euro uit aan de gemeenschap voor lokale duurzame projecten, een schrale troost ([redacted], 8 aug. 2020, website Wynia's week).

Beginsel van Fair Play
Het beginsel van fair play houdt in dat het bestuursorgaan publieke taken moet vervullen zonder vooringenomenheid en dat het zich daarbij open en eerlijk moet gedragen. In de praktijk heeft het beginsel van fair play een aantal raakvlakken met het onpartijdigheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel. Daarnaast biedt dit fair play beginsel geen ruimte voor partijdigheid of onzorgvuldigheid. Onzorgvuldigheid is breed aangetoond, partijdigheid treffen wij wederom aan in het gegeven dat u o.a. de opwek afwend op de buitengebieden. Dat projectontwikkelaars reeds kennis hebben genomen van de ontwikkelingen en op voorhand voordat de Concept RES aan de raad is voorgelegd, de grond binnen de zoekgebieden al trachten te reserveren bij boeren voor hun projectplannen. De overige omwonenden door gebrek aan informatie daar veelal nog geen weet van hebben.

Vooringenomenheid
Volgens deze gedragsregel moet de gemeente haar taak op objectieve en onpartijdige wijze vervullen. De gemeente moet te allen tijde zonder vooropgezette mening te werk gaan. Deze gedragsregel is gecodificeerd in artikel 2:4 van de ABW. Het verbod op vooringenomenheid heeft onder andere als doel om 'vriendjespolitiek' te voorkomen. Ook hier kunnen wij niet anders concluderen dat er een vooropgezette mening is toegepast door geen enkele windmolen of zonneveld te plaatsen binnen de bebouwde kom van de stad. Ook lijken industriegebieden zwaar te zijn ontzien.

Verbod op détournement de procédure?
Niet alle procedures zijn echter even gunstig voor inwoners van het buitengebied, de ene procedure biedt meer bescherming voor ons dan de andere. Het verbod op détournement de procédure houdt in dat de gemeente verplicht is om te kiezen voor de procedure die de meeste rechtsbescherming biedt aan ons als inwoners. Daarnaast kan het verbod op détournement de procédure ook letterlijk worden vertaald als een verbod op de verdraaiing ('détournement') van procedures ('procédure').
Door het volledig negeren van de EU richtlijnen SMB 2001/42/EG en 2011/92/EU en het verdrag van Aarhus bij de totstandkoming van de RES 1.0 is juist de minste rechtsbescherming toegepast voor ons als inwoners van niet alleen het buitengebied maar voor alle inwoners. Ingegeven door de kennis dat de oppervlakte van Nederland te klein is om alle door het Rijk gevraagde duurzame energie te verwezenlijken binnen de geldende normen, wordt door het opnemen van een afstand van een windturbine tot woningen minder dan 400 meter een ander doel nagestreefd dan te kiezen voor een procedure die de meeste rechtsbescherming biedt aan ons als inwoners.
Dit is in strijd met de vereiste zorgvuldigheid als bedoeld in artikel 3.2 van de AWB. Door dit gebrek kan de RES 1.0 niet worden vastgesteld.

3.2 Centraal gekozen basis RES

'Als basis een betrouwbaar, betaalbaar, veilig en schoon energiesysteem'

De gekozen basis lijkt vertrouwen te moeten opwekken naar de burgers, waarmee de boodschap lijkt te worden verteld dat de overheid goed voor hen zorgt. Wij zullen elk onderdeel apart beschouwen gelet op het voldoen aan de voornoemde beginselen.

Betrouwbaar
Door te kiezen voor zonne- en windparken worden we afhankelijk van de grillen van het weer, dat pieken en dalen in de energievoorziening veroorzaakt. Zonder er nader op in te gaan, omdat daar al veel over is gezegd, is het een feit dat zonne- en windparken geen consistente bronnen zijn om een betrouwbaar elektriciteitssysteem op te bouwen, zoals we dat nu gewend zijn. Een teveel aan energie binnen deze systemen kan niet worden opgeslagen, daar bestaan geen batterijen voor, en energiedalen dragen er toe bij dat fossiel gestookte centrales (gas en kolen) moeten blijven bijdraaien om tijdig te kunnen bijschakelen om het systeem betrouwbaar te houden. Allerlei constructies zijn noodzakelijk om het systeem van alleen zonne- en windenergie stabieler te krijgen, maar die zijn nog lang niet voor handen.

Door met de RES 1.0 alleen in te zetten op zonne – en windenergie op een korte termijn wordt gekozen voor een instabiel systeem terwijl een systeem om dit stabieler te krijgen niet grootschalig voorhanden is. Hierdoor vindt onvoldoende risico analyse plaats in de RES 1.0 en wordt een gok genomen naar de toekomst dat dit allemaal wel goed komt. Daarmee zijn belangen van burgers onvoldoende afgewogen in de RES 1.0. En wordt niet voldaan aan artikel 3.2 van de AWB.
Dat de RES een levend document is en doorgroeit naar een verdere versie om de twee jaar is geen excuus. Immers de gang naar een dergelijk energiesysteem wordt nu al volop in gang gezet en als overheid wil men het liefst zo spoedig mogelijk vergunningen verlenen voor 2025.

Haast zelden goed
Feit is dat door het Rijk gekozen is voor een inferieur energiesysteem van zonne- en windparken met pieken en dalen, gebrek aan opslag en waarvoor in de toekomst allerlei lapmiddelen nodig zijn om er iets van te maken. Haast is zelden goed. Zo ook de haast waarmee van het gas afgegaan moet worden, er zijn al verschillende voorbeelden van mislukte projecten in wijken die van het gas af moesten en waarbij met succes bewoners dit hebben aangevochten.
Daarbij komt ook een zekere rechtsongelijkheid dan wel onrechtmatigheid om de hoek kijken: waar Nederlanders van het gas af moeten en zwaarder belast gaan worden voor hun gasverbruik, wordt in Duitsland subsidie verstrekt aan inwoners om over te stappen op gas omdat dit als duurzaam wordt bestempeld. Zo kan het verkeren dat inwoners van een zelfde straat aan de ene kant van het gas af moeten en aan de andere kant van de zelfde straat subsidie krijgen.

Bovendien wordt door de haast te weinig ruimte geboden aan of in het geheel niet gekeken naar beschikbare alternatieven. Zo ontbreekt in de RES 1.0 een valide onderbouwing waarom kernenergie geen optie is, alleen dat het voor 2030 te lang duurt. De ontwikkeling en plaatsing van een centrale duurt gemiddeld 10 jaar, het is nu 2020. Frankrijk is in zijn geheel hierop overgestapt en heeft voldoende betrouwbare, betaalbare stroom. Het concept heeft zich daar bewezen en inmiddels is ook binnen de EU een discussie gestart om kernenergie als duurzaam te bestempelen.

Een afweging van de optie Blue Energy ontbreekt eveneens, terwijl hier voldoende scheiding tussen zoet en zout water beschikbaar is in de regio. Een proefopstelling die al geruime tijd draait bij de Afsluitdijk. Een argument dat dit nog in de kinderschoenen staat is niet valide. Zeker niet als gelet wordt op de keuze voor aardwarmte in de RES, waarvan een project in Vierpolders nog steeds in de kinderschoenen staat en niet voldoet.

Bij de ontwikkeling van dit project is uitgegaan dat de aardwarmte voldoende was om de deelnemende kassen in Brielle gedurende het gehele jaar zonder gas op temperatuur te stoken. Gedurende dat het project nu operationeel is krijgen de tuinders de kassen in de herfst, winter en voorjaar niet voldoende warm gestookt met aardwarmte. Zij moeten volop gas bijstoken in die periode om de kassen op de gewenste temperatuur te houden. Daarop is een poging gedaan voor het bouwen van een biomassacentrale in Brielle-Vierpolders, om de kassen gedurende de maanden oktober tot en met maart van warmte te voorzien in plaats van gas. Van biomassa weten we nu ruimschoots dat het niet schoon is en grootschalige ontbossing veroorzaakt. Ook de milieubewegingen keren zich tegen het gebruik van biomassa.

Vertrouwens- en zorgvuldigheidsbeginsel geschaad

Aardwarmte, biomassa, wind- en zon niet betrouwbaar

Zowel aardwarmte als biomassa vormen een basis voor de warmtetransitie waar deze RES 1.0 ook over gaat. De onzekerheid van het gebruik van aardwarmte in de praktijk en de discussie die nu gaande is met betrekking tot het gebruik van biomassa dragen er toe bij dat deze elementen in de RES 1.0 als basis evenals de basis in de vorm van wind- en zonne-energie niet betrouwbaar zijn. Om deze systemen betrouwbaar te maken liggen grote onvoorziene kosten in het verschiet. Daardoor kunnen vraagtekens gezet worden bij de betaalbaarheid van de in de RES 1.0 opgenomen maatregelen en de zorgvuldigheid waarmee deze maatregelen op hun uitvoering in relatie tot deze betaalbaarheid zijn beoordeeld. Daarmee is de RES 1.0 in strijd met artikel 3.9 AWB.

De RES 1.0 spreekt bovendien niet meer van biomassa maar van BIOGRONDSTOFFEN. Het lijkt erop dat hiermee een poging wordt gedaan om het begrip biomassa vanwege de maatschappelijke weerstand te maskeren. De beschrijving van het begrip biogrondstoffen (zij bestaan voornamelijk uit rest- en afvalstromen van voedsel, landbouw en natuur(beheer), grondstoffen van biologische oorsprong) in de RES 1.0 bevestigt dit vermoeden. Hiermee wordt het vertrouwensbeginsel geschaad.

Betaalbaar

In artikel 2, lid 3, onder b, van het Verdrag van Aarhus wordt onder „milieu-informatie" verstaan alle informatie in geschreven, visuele, auditieve, elektronische of enige andere materiële vorm over: factoren, zoals stoffen, energie, geluid en straling, en activiteiten of maatregelen, met inbegrip van bestuurlijke maatregelen, milieuakkoorden, beleid, wetgeving, plannen en programma's die de elementen van het milieu aantasten of waarschijnlijk aantasten binnen het toepassingsgebied van het voorgaande onderdeel a., en kosten-baten- en andere economische analyses en veronderstellingen gebruikt in milieubesluitvorming.

De in de RES 1.0 opgenomen systemen zijn niet in zijn totaliteit doorgerekend, de kosten-baten en andere economische analyses en veronderstellingen zijn niet volledig of ontbreken in zijn geheel omdat ook derde partijen onderdeel vormen van de energietransitie. De energietransitie treft vooral burgers. Door het ontbreken van een lange termijn kosten- baten analyse blijft het effect van het besluit om de RES 1.0 vast te stellen op de portemonnee van de burger ongewis en voldoet de RES 1.0 niet aan het Verdrag Van Aarhus. Door deze weg toch op deze manier in te slaan zijn burgers onvoldoende beschermd tegen de financiële gevolgen. Dat een Rijk pretendeert met meer subsidie te komen houdt een pervers effect in: Doormiddel van belastingheffing op de

energierekening brengen die zelfde burgers deze subsidie op. Wanneer de kosten gaan stijgen en de subsidies hoger worden, zullen de belastingen stijgen om deze subsidies op te brengen.

Raming investeringskosten niet compleet

Het Energieperspectief 2050 stelt echter dat het niet mogelijk is om alle investeringskosten mee te nemen in de berekening, zoals investeringen in netinfrastructuur en opslag. Het grootste probleem bij het toepassen van zonne- en windparken voor het bouwen van een betrouwbaar systeem, is het ontbreken van opslag. Heden zijn kleine batterijen van Tesla al te duur in aanschaf voor de burger om energie op te slaan, is Lithium zeldzamer aan het worden en grootschalige batterijen nemen heel veel ruimte in beslag (10.000 batterijen van 50 kg leveren samen 45 MW, goed voor korte tijd elektriciteit voor 4500 huizen). Dit is maar een kleine opsomming waarvan de investeringen niet te overzien zijn evenals de financiële gevolgen op burgers daarvan.

Kosten voor burgers vallen onvoorspelbaar hoger uit

Het PBL heeft een rapport uitgebracht waaruit zou blijken dat alleen al de kosten van het energieakkoord uit 2013 uitkomen op 52 miljard euro. Volgens Instituut CLINTEL zouden de kosten zelfs meer dan 100 miljard zijn. Linksom of rechtsom het is meer dan de 13 miljard die minister Kamp jaren geleden opvoerde. Subsidies en belastingen worden door het PBL niet meegerekend in de kosten, omdat ze worden beschouwd als 'herverdeling van geld tussen partijen in de samenleving'. Zo kan er dus bijvoorbeeld meer dan 11 miljard euro aan subsidie worden verbrand in biomassacentrales, zonder dat dit onder de kosten van klimaatbeleid wordt geschaard. Geld dat door energiebelasting door burgers wordt opgebracht en later wordt uitgekeerd als subsidie aan wind, zon en slechts incidenteel aan andere projecten blijft dus buiten de kostenberekening.

Kosten RES 1.0 voor burgers moeten in beeld

Het is daarom in het belang van burgers dat de investeringen en overige kosten in kaart worden gebracht. Dit ontbreekt in de RES 1.0. Ook het Verdrag van Aarhus vraagt om kosten baten analyse om alle consequenties goed in kaart te brengen voor burgers. Dat het hier een strategie betreft is geen argument om niet met een kosten-batenanalyse te komen, immers de betaalbaarheid bepaald tevens de haalbaarheid. Burgers kun je niet opzadelen met een grote financiële last of onzekerheid hierover. Hetgeen nu al gaande is ten aanzien van de woningisolatie. Daar komen de kosten van de RES 1.0 - naast die van het eerdere Energieakkoord - nog een keer voor de burger bij. Doordat gekozen is om subsidies en energiebelasting niet mee te nemen in de kostenberekening weet u dus niet waar u voor gaat met deze RES 1.0 en hoe u dit straks bij verzwaring van de lasten aan de burger moet uitleggen. Zowel het motiveringsbeginsel, het vertrouwensbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel worden hier geschaad.

Verdrag van Aarhus en artikel 3.9 AWB

Het financiële effect van de RES 1.0 kent geen zorgvuldige kosten-baten- en andere economische analyses en veronderstellingen gebruikt ten behoeve van deze besluitvorming. De kosten voor de burger en in deze belanghebbende zijn daarmee onvoorspelbaar en de RES 1.0 voldoet daardoor niet aan het gestelde in artikel 2 van het Verdrag van Aarhus en aan artikel 3.9 AWB.

Waarde van grond verandert

Grondgebonden zonneparken dekken grote stukken bodem af, waardoor licht wordt weggehouden en de bodem lokaal droger wordt. De verwachting is dat hierdoor de vegetatiegroei en het ontstaan van organische stof afnemen, waardoor er minder voedsel beschikbaar komt voor het bodemleven. De metingen van studenten van Wageningen Universiteit bij vier zonneparken bevestigen deze hypothese.

Conclusie: De impact op het landschap wanneer zonnevelden worden aangelegd op jonge zeeklei is dus groot, niet alleen visueel maar bodem technisch. Gesteld kan worden dat al het leven onder de grond onder de zonnepanelen onherstelbaar verdord en de natuur onherstelbaar beschadigd. De aangegeven investering om biodiversiteit aan te brengen is daarom onvoldoende ter compensatie van de schade die de zonnepanelen aan de bodem toebrengen. Voor de compensatie zou meer een relatie moeten worden gelegd met de grote van het zonneveld, de schade die daaronder wordt aangericht aan de bodem en de daarmee gemoeide noodzakelijke compensatie aan biodiversiteit. De RES 1.0 legt deze relatie niet en toont niet aan dat er gezocht zal worden naar een zekere balans in de geboden compensatie voor de aangerichte schade. Deze schade is niet meegenomen in de investeringen en berekening kosten. Om de bodemschade aan agrarische grond te voorkomen dient eerst gezocht te worden naar alternatieven in de vorm van zon op daken, geluidswallen etc.

Veilig

Aspect Volksgezondheid

Windturbines vormen een ernstig gezondheidsrisico voor mensen. Daarmee veroorzaken zij veel onrust onder omwonenden. De Wereld Gezondheidsorganisatie WHO rapporteerde in 2018 het effect van geluid op gezondheid en bestempelde opnieuw omgevingsgeluid als een belangrijk gezondheidsrisico: gebrek aan slaap verhoogt het risico op hoge bloeddruk en hartinfarcten. Nieuw hierin was de onderkenning van het risico van hele grote windturbines.
Al in 2006 gaf de Franse gezondheidsraad het advies een minimumafstand van 1500 meter aan te houden. De raad eiste invoering per direct. In Nederland wordt een afstand van 400 meter aangehouden en met eventueel mitigerende maatregelen voldoen ze dan aan wet- en regelgeving ten aanzien van geluid en slagschaduw. De windturbines worden steeds hoger maar de geldende normen zijn daar niet op aangepast. Vijf windturbines met een tiphoogte van 220 meter (toekomstig park Rijnenburg) mogen op een afstand van 400 meter tot woningen staan. Nederland hanteert de soepelste normen in Europa: in Duitsland en Denemarken staan turbines op een afstand van respectievelijk 900 en 1000 meter.
De huidige normen sluiten overlast door windparken niet uit. Het zal u inmiddels bekend zijn dat het windpark Geervliet-Heenvliet al jaren geluidhinder veroorzaakt. De huidige regelgeving, waarbij minder dan 400 meter afstand tot een woning pas als overlast gevend wordt ervaren, heeft de gemeenten op Voorne-Putten in de Energieverkenning er niet van weerhouden om aan deze afstand te morrelen. Bij voorkeur wordt in de Energieverkenning de afstand tot de woning teruggebracht tot 200 meter. Met de huidige regelgeving van 400 meter tot een woning meldt het RIVM dat 2% (zeer ernstige mate) tot 10% van omwonenden van windturbines ernstige hinder ervaart door laagfrequent geluid (LFG). Zij doen die uitspraak op basis van verschillende studies. Het is het daarom niet te hopen dat deze kortere afstand tot norm wordt verheven, omdat het steeds duidelijker wordt dat plaatsing van windturbines bemoeilijkt wordt door gebrek aan juiste

ruimte. Bij de implementatie van de RES 1.0 zou dus niet uitgegaan moeten worden van het verkleinen van de afstand tot een woning tot minder dan 400 meter.

Laagfrequent geluid

Aangenomen wordt dat nieuwere, hogere turbines stiller zijn, omdat ze tandloos zijn.
Dit gaat over het hoorbare geluid dat ze voortbrengen. LFG wordt echter veroorzaakt door de generatoren die windturbines in principe zijn. Het is een natuurkundig verschijnsel dat generatoren altijd LFG voortbrengen. De techniek daaromtrent wijzigt niet. Isoleren tegen deze vorm van geluid is niet mogelijk dan alleen door de generator in een betonnen kluis/bunker te vatten. Bij een windturbine kan dit niet. Deze moet immers kunnen draaien en de generator staat hoog in de lucht. Verschillende onderzoeken geven aan dat de problemen hieromtrent lijken toe te nemen en dit roept de vraag op wat de gezondheidsrisico's zijn.

Toename in kosten gezondheidszorg en economie

De RES 1.0 stelt na alles te hebben overzien dat de omslag van fossiele bronnen naar duurzame bronnen, naast de klimaatdoelstellingen, een verbetering van onze leefomgeving en gezondheid kan geven. Met de huidige regelgeving van 400 meter tot een woning meldt het RIVM echter dat 2% (zeer ernstige mate) tot 10% van omwonenden van windturbines ernstige hinder ervaart door laagfrequent geluid (LFG). Zij doen die uitspraak op basis van verschillende studies. In het slechtste geval wordt 1 op de 10 omwonenden ziek door het geluid. Dat is veel. Het Rijk en in dit geval het college kiest hiervoor, omwille van de energietransitie. Naast dit leed dat hele wijken beslaat, worden de kosten voor de gezondheidszorg en economie volkomen genegeerd binnen dit dossier. Vanwege de bewuste keuze voor windenergie waarbij bekend is dat burgers ziek worden door LFG dienen ook deze kosten verwerkt te worden in de vraag hoe betaalbaar het systeem in de toekomst is.

WHO advies

Volgens het recentste rapport van het RIVM, gebaseerd op het WHO-advies, ervaren momenteel 3 miljoen huizen (37%) meer dan 55 decibel geluidhinder en ernstige gezondheidseffecten (zoals hartziekten) treden al op bij lagere geluidsniveaus dan tot nu toe werd aangenomen. Het wettelijk toegestane geluidsniveau moet omlaag en het kabinet moet het geheel van geluidhinder in kaart brengen en maatregelen formuleren. Een zorgvuldige besluitvorming waarbij het belang van burgers zwaarder weegt dan het algemeen belang behoort gelet op artikel 3.9 AWB tot uw verantwoordelijkheid, zoals ook naast het Verdrag van Aarhus verwoord is in de Grondwet:

Art. 21 Grondwet: "De zorg van de overheid is gericht op de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu."
Art. 22 Grondwet: "De overheid treft maatregelen ter bevordering van de volksgezondheid."

Praktijk en planvorming komen niet overeen

Doordat de planvorming met effectcontouren op papier en de effectcontouren in de praktijk niet met elkaar overeen komen is de geluidsbelasting voor burgers veel groter dan op papier wordt voorgesteld.
Ik zal het verschil aan u proberen uit te leggen: Bij de ontwikkeling van een type windturbine wordt deze qua geluidsbelasting die deze kan veroorzaken in optimale situatie getest. De testresultaten worden verwerkt in een productomschrijving waarin de geluidsbelasting en geluidscontouren door

windturbine Type X wordt vermeld. Deze productomschrijving wordt gebruikt bij het inplannen van windturbines op een te ontwikkelen locatie door als standaard de opgegeven geluidscontouren van het type windturbine te gebruiken. Uit onderzoek blijkt dit een papieren werkelijkheid te zijn.
In de praktijk is door onderzoek aangetoond dat iedere turbine zijn eigen geluidsfrequentie (dBa en LFG) heeft, die bovendien versterkt kan worden door de omgeving waarin deze is geplaatst. De contouren van het geluid reiken in de praktijk verder dan berekend en de overlast voor burgers is veelal groter. Diverse praktijk onderzoeken wijzen dit uit > onderzoek Moller en ook het gehouden DCMR onderzoek bij de windturbines in Rotterdam met effect op Geervliet en Heenvliet. Klachten van burgers worden in eerste instantie niet serieus genomen want op papier kunnen zij geen overlast ervaren. Dit leidt naast frustraties ook tot stress en gezondheidsproblemen.
Praktijkonderzoek geeft echter wel weer wat de omwonenden aan pieken in het geluid ervaren.

Doordat voor geluid veroorzaakt door windturbines een jaargemiddelde geldt, dat aan alle turbines als standaard wordt opgelegd, kunnen burgers die overlast ervaren van de pieken zeer moeilijk een gegronde klacht indienen. Een gemiddelde verdoezelt heel handig de klachten die turbines met pieken in hun geluid bij omwonenden geven en noopt overheden niet om onderzoek ernaar uit te voeren. Men verschuilt zich achter de richtlijnen en de normen worden daardoor niet overschreden. Terwijl omwonenden wel wakker worden van de pieken in het geluid. Een zelfde redenering gaat op voor LFG, dat niet door iedereen op dezelfde manier wordt ervaren, maar wel ernstige gezondheidsklachten kan geven (somatische klachten als maag- en darmproblemen, stress, hartritme klachten en hoofdpijnen). Daarnaast treden slaapstoornissen en oververmoeidheid op. Omdat LFG een klein gedeelte van het geluidsspectrum uitmaakt, is dit sinds de invoering van de CHW opgenomen in het geheel en aangemerkt als verwaarloosbaar.

Het gezondheidsaspect als gevolg van LFG wordt daarom niet meegenomen, slechts het mogelijk maken van plaatsing van windturbines staat voorop. Gelet op de kwalijke gevolgen voor de volksgezondheid is LFG echter niet verwaarloosbaar en verdient aandacht, zoals ik hiervoor noemde. Alle andere hinder is in wet- en regelgeving vastgelegd, maar lijkt meer gunstig voor de initiatiefnemers in ons dichtbevolkte land, dan voor omwonenden van windparken.

<u>Schoon</u>
De energietransitie kan niet zonder biomassa wordt er door minister Wiebes gesteld. Ook in de RES 1.0 wordt hiervan uitgegaan, hoewel het dan bio grondstoffen heet. Biomassa staat momenteel zwaar onderdruk, zelfs milieuorganisaties zijn kritisch. Het wordt niet meer gezien als een acceptabel alternatief. Het is niet schoon door de uitstoot van fijnstof, meer CO2 dan bij een gas -of kolengestookte centrale en daarnaast is er stikstofuitstoot. Door een boekhoudkundige truc wordt dit uit de CO2 boekhouding gehouden, waardoor de stook van biomassa CO2-neutraal wordt genoemd. Niets is minder waar. Om van de massale ontbossing maar te niet te spreken.

---

4. De RES 1.0 voldoet niet aan artikel 2 en 8 Wet Openbaarheid Bestuur

Artikel 2

1 *Een bestuursorgaan verstrekt bij de uitvoering van zijn taak, onverminderd het elders bij wet bepaalde, informatie overeenkomstig deze wet en gaat daarbij uit van het algemeen belang van openbaarheid van informatie.*

2 *Het bestuursorgaan draagt er zo veel mogelijk zorg voor dat de informatie die het overeenkomstig deze wet verstrekt, actueel, nauwkeurig en vergelijkbaar is.*

Het financiële effect van de RES 1.0 kent geen zorgvuldige kosten-baten- en andere economische analyses en veronderstellingen gebruikt ten behoeve van deze besluitvorming. De kosten voor de burger en in deze belanghebbende zijn daarmee onvoorspelbaar en de RES 1.0 voldoet daardoor niet aan het gestelde in artikel 2 van het Verdrag van Aarhus en aan artikel 3.9 AWB. Daarmee is gelet op artikel 8, lid 2 onvoldoende zorg gedragen dat de verstrekte informatie nauwkeurig en vergelijkbaar is.

Artikel 8

1 *Het bestuursorgaan dat het rechtstreeks aangaat, verschaft uit eigen beweging informatie over het beleid, de voorbereiding en de uitvoering daaronder begrepen, zodra dat in het belang is van een goede en democratische bestuursvoering.*

2 *Het bestuursorgaan draagt er zorg voor dat de informatie wordt verschaft in begrijpelijke vorm, op zodanige wijze, dat belanghebbende en belangstellende burgers zoveel mogelijk worden bereikt en op zodanige tijdstippen, dat deze hun inzichten tijdig ter kennis van het bestuursorgaan kunnen brengen.*

In verschillende gemeenten hebben raadsleden tijdens de behandeling van de Concept RES en RES 1.0 aangegeven dat het document RES 1.0 te omvangrijk is en inhoudelijk moeilijk te bevatten is. De gebezigde taal is te moeilijk om de lijn in het verhaal vast te kunnen houden en te begrijpen. De informatie is niet in begrijpelijke vorm aangeboden.
Hierdoor is het ook moeilijk om de reikwijdte van de RES 1.0 inclusief het thans genomen besluit te overzien. Gesteld kan worden dat daardoor het politieke debat dat de democratische borging en bestuursvoering ernstige hinder hebben ondervonden en effect heeft gehad op de kwaliteit van het genomen besluit.

Tenslotte

Vanwege de ingrijpende verandering is het niet onverstandig om gemeentes met een stappenplan te laten beginnen, met kleine stapjes, waarin bewoners op (korte) termijn niet de dupe worden. Alvorens te beginnen, voer een nulmeting uit, evalueer iedere stap en communiceer de resultaten naar de inwoners van de betreffende gemeente. Windturbines staan minimaal 15 jaar, zonneparken waarschijnlijk nog langer. We hebben het hier over effecten over de langere termijn, die nu in een zeer korte tijd doorgedrukt worden. De gevolgen zijn desastreus voor ons landschap en voor de gezondheid van inwoners, waarbij we de onevenwichtige financiële verdeling van de kosten maar even achterwege laten. Deze zijn nu nog niet te overzien omdat veel zaken zoals de aanpassing van de infrastructuur niet in beeld zijn, maar die wel indirect op burgers worden afgewenteld. In dit stappenplan hebben burgers het recht om nee te zeggen op de plannen conform het Verdrag van Aarhus. Hetgeen nu aan de voorkant al niet is gebeurd.

Daarbij komt dat in het recht van de EU is vastgelegd dat gemeenten zich moeten houden aan de EU wetgeving onder alle omstandigheden. Dat beginsel heet Unietrouw.
Een bestuur dat nu moet besluiten, zou die voorgenomen besluitvorming over windparken, zonneweides en andere milieuplannen die onderhevig zijn aan de SMB richtlijn van de EU eerst moeten toetsen aan de hogere EU wetgeving, die voorgaat op nationaal recht en waar lokale besluitvorming aan moet voldoen. Ook als het rijk anders beweert. Dat is de consequentie die getrokken kan worden uit de uitspraak van het EU Hof van 25 juni jl.
Een bestuur dat het beginsel van Unierecht willens en wetens schendt, gelet op dit EU arrest loopt ook extra risico: claims en financiële schade voor de gemeente. De RES 1.0 is niet EU getoetst.

Er is slechts één conclusie: De RES 1.0 voldoet niet aan het voorzorgsprincipe en de volksgezondheid wordt door alle gewenste maatregelen in gevaar gebracht. Daarom is het besluit tot vaststellen van de RES 1.0 onzorgvuldig en dient nietig verklaard te worden
>>> De RES 1.0 moet terug naar de tekentafel.

Ik houd mij tevens het recht toe om dit bezwaar subsidiair zienswijze nader aan te vullen, te motiveren of aan te passen.

Met vriendelijke groet,

[redacted]Stichting Behoud Leefmilieu Limburg
[redacted]

[redacted]

[redacted]@gmail.com

Bijlage

- Rapport DEI 'Voorkom windturbinesyndroom'
- Uitspraak Raad van State d.d. 30 juni 2021 nummer: 202003882/1/R3

Referenties

1. RIVM rapport "Gezondheidseffecten van windturbinegeluid: een update"

Literatuurlijst:
2. Bräuner, (2019b). Association Between Long-Term Exposure to Wind Turbine Noise and the Risk of Stroke: Data From the Danish Nurse Cohort. Journal of the American Heart Association, 8(14)

3. Michaud, (2018a). Clarifications on the design and interpretation of conclusions from health Canada's study on wind turbine noise and health. Acoustics Australia, 46(1), 99-110

4. Pedersen et al, (2010) Can road traffic mask sound from wind turbines? Response to wind turbine sound at different levels of road traffic sound. Energy Policy Vol. 38 no. 5, 2520-2527.

5. Poulsen, (2018a). Long-term exposure to wind turbine noise and redemption of antihypertensive medication: a nationwide cohort study. Environment international, 121, 207-215.

6. Poulsen, (2018b). Long-term exposure to wind turbine noise at night and risk for diabetes: a nationwide cohort study. Environmental research, 165, 40-45.

7. Poulsen, (2018c). Pregnancy exposure to wind turbine noise and adverse birth outcomes: a nationwide cohort study. Environmental research, 167, 770-775.

8. Poulsen, (2019a). Impact of long-term exposure to wind turbine noise on redemption of sleep medication and antidepressants: a nationwide cohort study. Environmental health perspectives, 127(3).

9. Poulsen, (2019b). Long-term exposure to wind turbine noise and risk for myocardial infarction and stroke: a nationwide cohort study. Environmental health perspectives, 2019(3).

10. van Kamp, (2020a). Evidence Relating to Environmental Noise Exposure and Annoyance, Sleep Disturbance, Cardio-Vascular and Metabolic Health Outcomes in the Context of IGCB (N): A Scoping Review of New Evidence. International journal of environmental research and public health, 17(9), 3016.

11. van Kamp, I, (2020b). Review of Evidence Relating to Environmental Noise Exposure and Annoyance, Sleep Disturbance, Cardio-Vascular and Metabolic Health Outcomes in the Context of the Interdepartmental Group on Costs and Benefits Noise Subject Group (IGCB (N)). RIVM Report 2019-0088; Netherlands.

12. Van Kempen, (2012), The quantitative relationship between road traffic noise and hypertension: a meta-analysis. J Hypertens, 30, 1075-1086.

13. Van Kempen, (2018). WHO environmental noise guidelines for the European region: a systematic review on environmental noise and cardiovascular and metabolic effects: a summary. International journal of environmental research and public health, 15(2), 379.

14. Verheijen et al, (2009). Evaluatie nieuwe normstelling windturbinegeluid. Invloed van verschillende grenswaarden op blootstelling, hinder en mogelijkheden ontwikkelingslocaties. RIVM Rapport 680300007

15. WHO, Environmental Noise Guidelines for the European Region (2018) WHO, Bonn.

16. Kiran P.Maski et al, (2013) Sleep deprivation and neurobehavioral functioning in children, International Journal of Psychophysiology, Volume 89, Issue 2, Pages 259-264

17. James E.Jan et al, (2010) Long-term sleep disturbances in children: A cause of neuronal loss European Journal of Paediatric Neurology, Volume 14, Issue 5, Pages 380-390

18. Leila Tarokh et al, (2016) Sleep in adolescence: physiology, cognition and mental health, Neurosci Biobehav Rev; 70: 182–188.

19. Lercher, P. et al, (2003) Ambient noise and cognitive processes among primary school children. Environment & Behavior, 35 (6): 725-735

20. Kempen, E. et al (2010), The effects of road and aircraft noise exposure on children's episodic memory. Noise & Health, 12 (49): 244-54

21. Basner, M et al, (2014) Auditory and non-auditory effects of noise on health. The Lancet, 2014 383 (9925):1325-1332

22. Hahad O et al (2020), Midregional pro atrial natriuretic peptide: a novel important biomarker for noise annoyance-induced cardiovascular morbidity and mortality? Clinical Research in Cardiology 110(1): 29-39.

23. J. de Laat et al, Health Effects of Sounds produced by Wind Turbines: a systematic review. publication under review. Bron Argos: https://www.vpro.nl/argos/lees/onderwerpen/windmolens/2020/onhoorbaar-geluid-schadelijk-voor-gezondheid.html

24. https://amsterdam.ggdgezondheidinbeeld.nl/opdekaart

25. Ascone, L., Kling, C., Wieczorek, J. et al. A longitudinal, randomized experimental pilot study to investigate the effects of airborne infrasound on human mental health, cognition, and brain structure. Sci Rep 11, 3190 (2021). https://doi.org/10.1038/s41598-021-82203-6

Gemeente
Amsterdam

Reflectiefase RES/wind

Invulling op hoofdlijnen

Concept (7 juli 2021)

Public Mediation/ gemeente Amsterdam (team RES)

Overzicht

1. Introductie: Windenergie en Regionale Energiestrategie 1.0 NHZ
2. Reflectiefase: waarom en wat?
3. Dilemma's/ vragen

Ajb deze presentatie nog niet openbaar verspreiden, de wethouder komt volgende week met een brief waarin dit nader wordt toegelicht.

Zoekgebieden windenergie RES 1.0

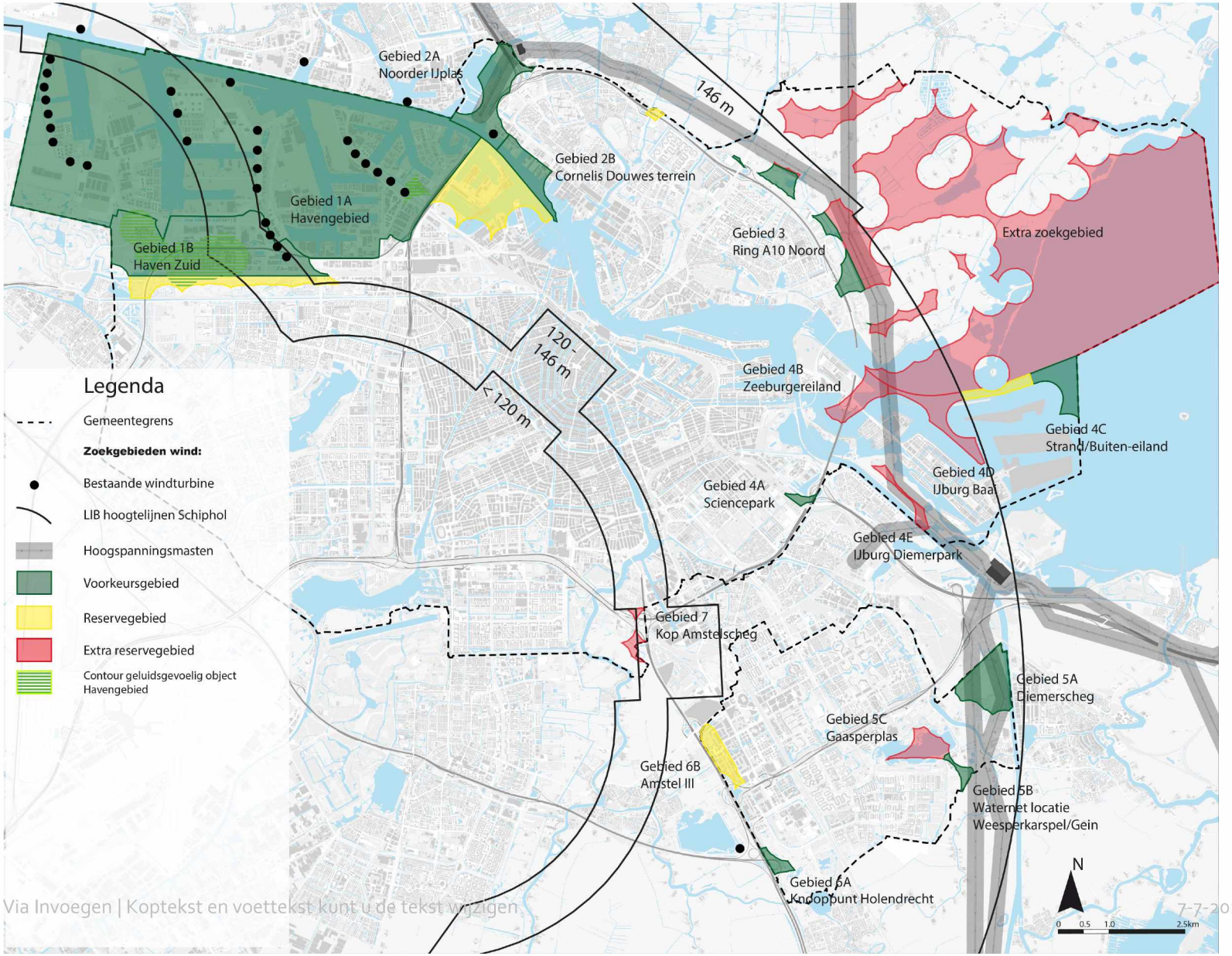

Afspraak landelijk klimaatakkoord: Regionaal 35TWh elektriciteit in 2030

- Geen verdeling vooraf naar regio
- Concept RES → 1 oktober 2020
- RES 1.0 → 1 juli 2021

- Met o.a. RES: 70% van alle elektriciteit in NL wordt duurzaam opgewekt in 2030

www.regionale-energiestrategie.nl

Regionale Energiestrategie: stapsgewijs en periodiek proces

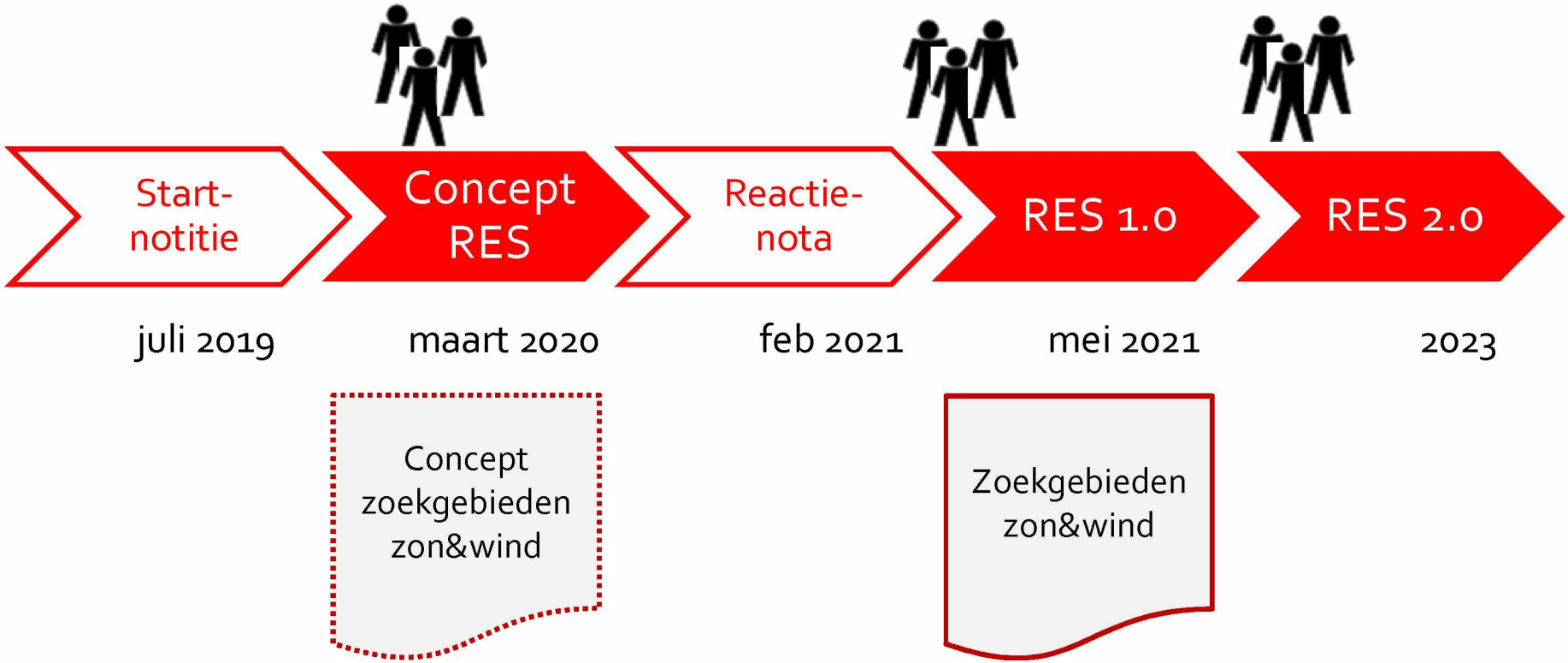

Zoekgebieden wind en zon RES 1.0

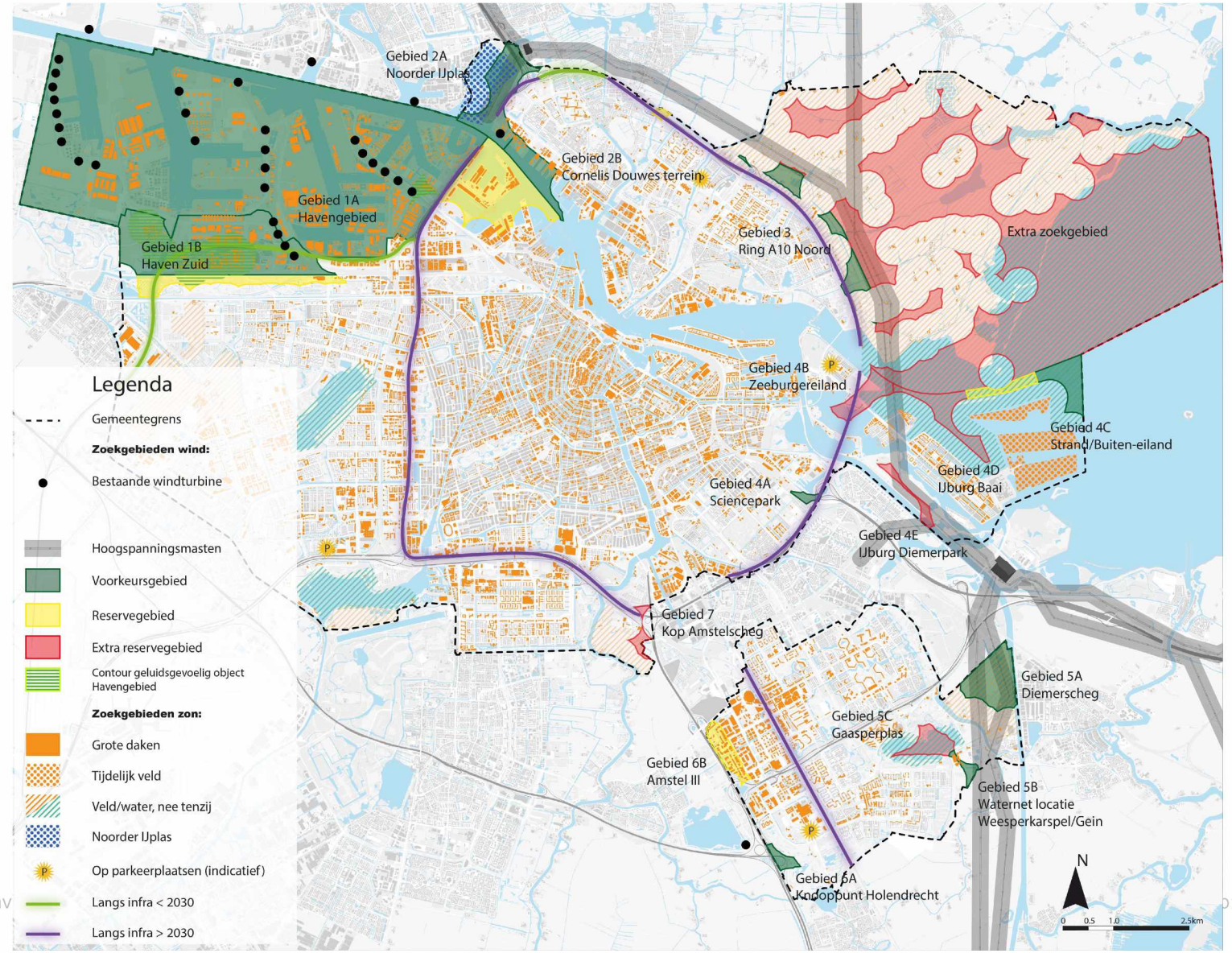

Vervolg windzoekgebieden Amsterdam

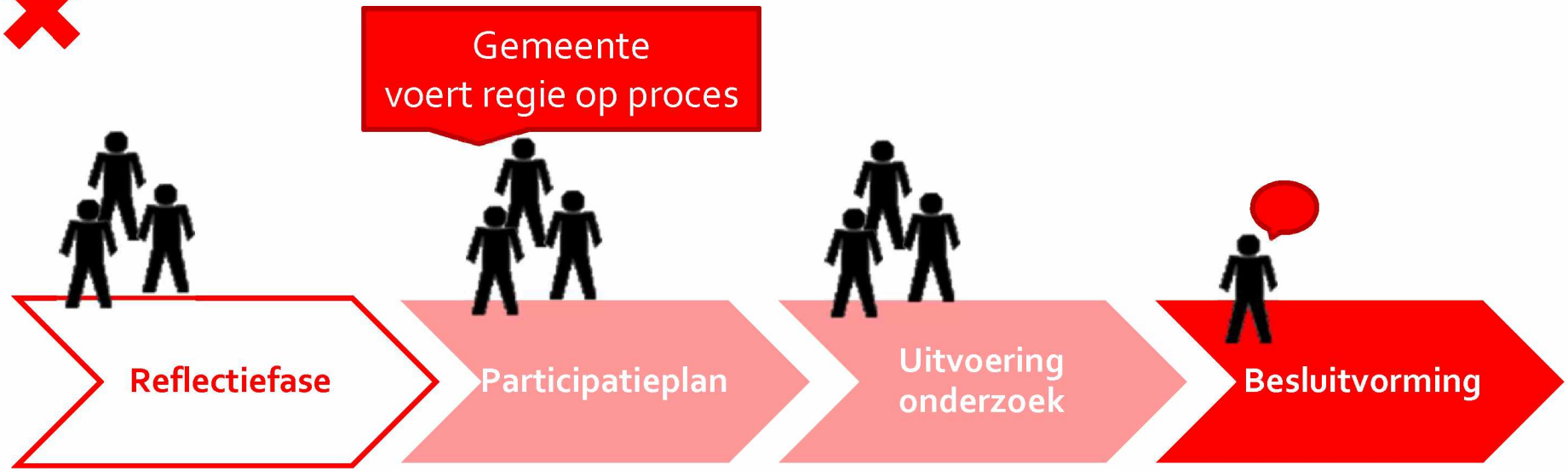

vanaf juni 2021

1) Afwegings-kader
2) Richtlijnen samenwerking
3) Richtlijnen governance

Doel en uitgangspunten reflectiefase

Doel:

- Luisteren naar de stad: behoeftes en zorgen inventariseren,
- Deze vastleggen ten behoeve van besluitvorming,

Uitgangspunten:

- Dialoog met de stad vanuit diversiteit van perspectieven,
- Amsterdamse wind-ambitie (127MW – 50 MW extra – in 2030),
- Lerende (reflectieve) aanpak en houding.

Constateringen:

→ Behoefte om mee te praten en mee te doen is groot,
→ Visie en behoefte hóe dat te doen verschilt enorm,
→ Vertrouwen moet groeien.

Producten reflectiefase

Afwegingskader

- Bevat informatie die een rol moeten spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden (landelijk, stedelijk, lokaal),

Richtlijnen voor participatie (betrekken van belanghebbenden)

- Bevat "spelregels" voor alle betrokkenen, waaronder belanghebbenden, initiatiefnemers, gemeente en RES partners tijdens het opstellen van het participatieplan, de projectvoorbereidingsfase en de realisatiefase;
- Bevat inzichten uit de evaluatie (tussenproduct)

Richtlijnen voor governance (sturing gemeente)

- Geeft informatie over de rol van de gemeente in relatie tot belanghebbenden/ de omgeving en de initiatiefnemers,
- Geeft informatie over afstemmingen de verhoudingen tussen RES partners en mede-overheden.

Communicatie

Uitgangspunten voor communicatie :

Concept invulling reflectiefase is de onderlegger voor de communicatie.

We leggen continu uit waarom wind op land nodig is en waarom we dit doen.

1) ***Betrekken:*** we nodigen bewoners en stakeholders uit voor diverse participatietrajecten

2) ***Zichtbaar en voelbaar maken:*** we laten bewoners en stakeholders een realistisch beeld zien van de effecten van windturbines

3) ***Informeren:*** we brengen bewoners en stakeholders in de gehele stad en buurtgemeenten op de hoogte van de activiteiten in het proces en de resultaten hiervan.

Mogelijke activiteiten reflectiefase

1. **Onderzoek naar de context van zoekgebieden**
   - Etnologisch onderzoek / ruimtelijk onderzoek/ natuuronderzoek
   - Stedelijke werkgroep gezondheid
   - Participatieve waardenevaluatie (PWE)

2. **Interactie met belanghebbenden in de zoekgebieden**
   - Diverse type bijeenkomsten, zoals lokale dialoogtafels, excursies, inloopbijeenkomsten,
   - Online raadpleging (PWE)

3. **Ophalen en verwerken tot afwegingskader**
   - Dialoogtafels, werk en klankbordgroepen.

Beoogde werkwijze

1. **Stedelijke proces- en werkgroepen**
   - Stedelijke procesgroep met belanghebbenden (geselecteerd),
   - Stedelijke werkgroep gezondheid,
   - (Tijdelijke ?) werkgroep governance (semi-overheden).

2. **Lokale werkgroepen** ter voorbereiding en ondersteuning uitvoering met stadsdeel, buurgemeenten, belangenorganisaties, team RES
   - Noord,
   - Oost,
   - Zuidoost,
   - Nieuw-West.

3. **Centrale coördinatiegroep RES**
   - Team RES.

Meer informatie op onze website

- www.amsterdam.nl/windenergie
- www.energieregioNHZ.nl

- Of abonneer je op de nieuwsbrief Duurzame energie.

- Krijg je vragen? Verwijs mensen door naar de websites. Of geef ons adres door: RESamsterdam@amsterdam.nl

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Wed, 7 Jul 2021 16:52:47 +0100
To: [redacted]@amsterdam.nl>
Cc: [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: Re: FAQ wind

Bedankt! Ik ga het morgen doornemen. Groeten
Outlook voor iOS downloaden
Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: Wednesday, July 7, 2021 3:04:03 PM
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: FAQ wind

Hi [redacted],

Zie in de bijlage mijn opmerkingen op de FAQ die op de website komt. Ik heb toevoegingen gedaan en je vragen beantwoord. Mogelijk ook het taalgebruik weer naar een ander b-niveau gebracht ☺ Sorry.

Je krijgt nog een link van mij van een raadsinformatiebrief over de reflectiefase. Die komt vandaag in de dagmail, maar is nu nog niet online te vinden.

Ik zet [redacted] in de cc, zodat zij weet dat er aan een nieuwe FAQ wordt gewerkt.

Als er nog vragen zijn dan weet je mij te vinden.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Team Bedrijven, Energiebronnen en Infrastructuur
Ruimte & Duurzaamheid
Gemeente Amsterdam

M: 06[redacted]
E: [redacted]@amsterdam.nl

Volg ons via
www.facebook.com/duurzaam020
www.twitter.com/duurzaam020
Nieuwsbrief duurzaam020

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: maandag 5 juli 2021 10:32
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: FAQ wind

Heey [redacted], Zie hierbij de FAQ opzet. Excuses dat ik tussendoor niet heb gecommuniceerd dat het wat later kwam. Teksten moesten voor mij oa ook aansluiten met de nieuwsbrief en reflectiefase. Ik vermoed ook dat deze specifieke teksten misschien weer aangepast zullen worden. Hopelijk hebben we snel het volledige overzicht teksten en acties voor deze fase ;)

[redacted]

Afdeling Duurzaamheid, R&D
M: 06-[redacted]
E: [redacted]@amsterdam.nl

Gemeente Amsterdam

extra sessie "preconstructie" tbv Reflectiefase RES Amsterdam

Geachte [redacted],

Zoals vandaag telefonisch bespreken plan ik hierbij graag een kennismakingsgesprek in met u en [redacted] project *RES/Wind Amsterdam team Bedrijven,Energie Infrastructuur). *(Regionale Energie Strategie)

Achtergrond info:
In Amsterdam is afgelopen maand de RES 1.0 NHZ vastgesteld, en daarmee ook het beleid voor windenergie. Het bestuur van Amsterdam heeft aangegeven na deze vaststelling een zgn. 'reflectiefase' in te lassen om goed te kunnen luisteren naar de zorgen en wensen van bewoners en bedrijven en deze te borgen in het vervolg van de besluitvorming rond windenergie.

Samen met het bureau Public Mediation ([redacted]) geven we deze reflectiefase vorm. Zeer waarschijnlijk zullen we daarbij ook werken met een of meerdere klankbordgroepen.

Zoals u weet hadden we uitgenodigd voor twee digitale bijeenkomsten (6 mei en 9 juni) over dit onderwerp. Helaas kon u daarbij niet aanwezig zijn.

De gemeente wil na vaststelling van de RES 1.0 in een reflectiefase bepalen aan welke criteria de plannen voor de plaatsing van een windmolen in het traject daarna moeten worden getoetst. Dit doen we samen met belanghebbenden.

Daarbij gaat het om zaken als wat vindt u dat het doel moet zijn van die fase, wat moeten er voor activiteiten worden uitgevoerd en wie (welke partijen) moeten er worden betrokken?
Samen bespreken we onder meer de richtlijnen die we per zoekgebied willen gaan toepassen op de onderdelen gezondheid, natuur en inpassen in de ruimte. Deze richtlijnen geven een kader voor hoe straks de beslissing over de locatie van een windmolen kan worden genomen, een zogenaamd "afwegingskader".

Deze uitnodiging is om te praten over de inhoud van een plan van aanpak voor de reflectiefase.

Wat vindt jij dat het doel moet zijn van die fase, wat moeten er voor activiteiten worden uitgevoerd en wie moeten er worden betrokken?

We willen naast een kennismaking graag met u bespreken of (en zo ja, hoe) u en Ondernemersvereniging Westpoort interesse heeft om deel te nemen in deze reflectiefase.

Gemeente
voert regie op proces
Reflectiefase
Participatieplan
Uitvoering
onderzoek
Besluitvorming

Geachte [redacted],

Zoals gisteren telefonisch bespreken plan ik hierbij graag een kennismakingsgesprek in met u en [redacted] ([redacted] project RES/Wind Amsterdam). [redacted] gaf een presentatie over de RES 1.0 & Wind tijdens de tweede vergadering van de Duurzaamheidsraad op woensdag 30 juni 2021 jl., waarbij u ook aanwezig was namens het MKB Nederland.

We willen naast een kennismaking graag met u bespreken of (en zo ja, hoe) u namens MKB Nederland interesse heeft om deel te nemen in de zogenaamde "reflectiefase RES 1.0".

Achtergrond info reflectiefase:
In Amsterdam is afgelopen maand de RES 1.0 NHZ vastgesteld, en daarmee ook het beleid voor windenergie. Het bestuur van Amsterdam heeft aangegeven na deze vaststelling een zgn. 'reflectiefase' in te lassen om goed te kunnen luisteren naar de zorgen en wensen van bewoners en bedrijven en deze te borgen in het vervolg van de besluitvorming rond windenergie.

Samen met het bureau Public Mediation ([redacted]) geven we deze reflectiefase vorm. Zeer waarschijnlijk zullen we daarbij ook werken met een of meerdere klankbordgroepen.

Daarbij gaat het om zaken als wat vindt u dat het doel moet zijn van die fase, wat moeten er voor activiteiten worden uitgevoerd en wie (welke partijen) moeten er worden betrokken?
De richtlijnen die we per zoekgebied willen gaan toepassen op de onderdelen gezondheid, natuur en inpassen in de ruimte willen we ook samen bespreken. Deze richtlijnen geven een kader voor hoe straks de beslissing over de locatie van een windmolen kan worden genomen, een zogenaamd "afwegingskader".

Met vriendelijk groet

extra sessie "preconstructie" tbv Reflectiefase RES Amsterdam

Geachte [redacted],

Zoals vandaag telefonisch bespreken plan ik hierbij graag een kennismakingsgesprek in met u en [redacted] ([redacted] *RES/Wind Amsterdam team Bedrijven,Energie Infrastructuur). *(Regionale Energie Strategie)

We willen naast een kennismaking graag met u bespreken of (en zo ja, hoe) u en ondernemersvereniging Westpoort interesse hebben om deel te nemen in de zogenaamde "reflectiefase RES 1.0".

Achtergrond info reflectiefase:
In Amsterdam is afgelopen maand de RES 1.0 NHZ vastgesteld, en daarmee ook het beleid voor windenergie. Het bestuur van Amsterdam heeft aangegeven na deze vaststelling een zgn. 'reflectiefase' in te lassen om goed te kunnen luisteren naar de zorgen en wensen van bewoners en bedrijven en deze te borgen in het vervolg van de besluitvorming rond windenergie.

Samen met het bureau Public Mediation ([redacted]) geven we deze reflectiefase vorm. Zeer waarschijnlijk zullen we daarbij ook werken met een of meerdere klankbordgroepen.

Daarbij gaat het om zaken als wat vindt u dat het doel moet zijn van die fase, wat moeten er voor activiteiten worden uitgevoerd en wie (welke partijen) moeten er worden betrokken?
De richtlijnen die we per zoekgebied willen gaan toepassen op de onderdelen gezondheid, natuur en inpassen in de ruimte willen we ook samen bespreken. Deze richtlijnen geven een kader voor hoe straks de beslissing over de locatie van een windmolen kan worden genomen, een zogenaamd "afwegingskader".

Met vriendelijk groet

From: "[redacted]" <[redacted]@ponderaconsult.com>
Sent: Fri, 9 Jul 2021 06:59:25 +0100
To: "[redacted]" <[redacted]@groenlicht.nl>; "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>
Cc: "[redacted]" <[redacted]s@amsterdam.nl>; "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>
Subject: MER: FW: vervolg acties Amsterdam NIJP / CDT

Hoi [redacted] en [redacted]

Ten aanzien de afstemming rondom MER / plan MER heb ik nog iets nader afstemming gehad met de initiatiefnemers voor wind bij de noorderijplas/cornelis douwesterrein.

Er zijn 2 punten die van belang zijn. Voor mijn vakantie is het niet meer gelukt om met jullie een afspraak te krijgen. Ik probeer Lennard vandaag nog even te bellen om te kijken of dat in mijn vakantie zonder mij ook prima kan of dat het moet wachten.

1: bevoegdheid
Dat loopt

2: plan MER: ik zie dat de adviseur (BVR) daar de aanleiding niet voor ziet. Enerzijds omdat er een plan MER is gedaan voor de RES (dat is toch niet zo? Niet formeel tenminste https://www.commissiemer.nl/adviezen/3484) en omdat er een MER is gedaan voor de windgebieden van de provincie.

Uit het overleg dat wij voerden had ik echter het idee dat [redacted] in het arrest van Nevele een andere aanleiding zag (samenhang) voor plan MER.

Het is denk ik nuttig dit te bespreken met initiatiefnemer/ BVR; eventueel via een mail waarin we aangeven hoe we dit zien.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
[redacted] **Duurzame Energie/ Partner**

PONDERA

Email: [redacted]@ponderaconsult.com
M: +31 (0)6 [redacted]
T: +31 (0)88 [redacted]

[redacted]

Chamber of Commerce: [redacted]
[redacted] Arnhem, The Netherlands

Van: [redacted] | Working Man Projects <[redacted]@workingmanprojects.nl>
Verzonden: donderdag 8 juli 2021 15:13
Aan: [redacted]@ponderaconsult.com>
CC: [redacted]@boschenvanrijn.nl>; [redacted]@boschenvanrijn.nl>; [redacted]@ndsmenergie.nl>
Onderwerp: FW: vervolg acties Amsterdam NIJP / CDT

Dag [redacted],

Zie onderstaande mailwisseling met [redacted].
Is het mogelijk dat we op korte termijn een afspraak plannen over MER proces?
Je gaf aan bijna vakantie te hebben. Mocht het niet haalbaar zijn, dan stel ik voor direct na jou vakantie te plannen, hopelijk is dat dan voor de vakantie van [redacted] (9 aug).

Met vriendelijke groet,
[redacted]

Van: [redacted]@boschenvanrijn.nl>
Verzonden: donderdag 8 juli 2021 14:26
Aan: [redacted] | Working Man Projects <[redacted]@workingmanprojects.nl>; [redacted]@ndsmenergie.nl>
CC: [redacted]@boschenvanrijn.nl>
Onderwerp: RE: vervolg acties Amsterdam NIJP / CDT

Hoi [redacted],

Prima om te delen, als we de omgevingswet voor kunnen zijn blijft het wat overzichtelijker, dat is mooi.
Overleg over de MER procedure lijkt me wenselijk, als je dat naar voren kunt halen graag, heb daarover nog wat vragen!

Met vriendelijke groet,
[redacted]

Werkdagen: ma, di, do, vrij

Bosch & van Rijn
experts in renewable energy

Franz-Lisztplantsoen 220
3533 JG Utrecht
www.boschenvanrijn.nl

030 677 6466
06 [redacted]

De informatie verzending in en met dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en valt onder de vertrouwelijke relatie tussen bureau en klant. Mocht deze e-mail niet voor u bestemd zijn, dan verzoeken wij u in dat geval deze te vernietigen en onmiddellijk contact op te nemen met ons kantoor, bereikbaar op telefoonnummer 030 - 6776466. Gebruik van deze informatie door anderen dan die geadresseerde(n) is verboden. Openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden is niet toegestaan.

Van: [redacted] | Working Man Projects <[redacted]@workingmanprojects.nl>
Verzonden: donderdag 8 juli 2021 13:56
Aan: [redacted]@boschenvanrijn.nl>; [redacted]@ndsmenergie.nl>
CC: [redacted]@boschenvanrijn.nl>
Onderwerp: RE: vervolg acties Amsterdam NIJP / CDT

Dag [redacted],

De afspraak is gepland na de vakantie van de gemeente ambtenaren, dus ik vermoed dat dat niet gaat lukken.... Deze afspraak is vooral bedoeld voor punt 2: in kaart brengen autonome ontwikkelingen.

Volgens mij is het handiger om het thema MER apart te bespreken om eerst duidelijkheid te krijgen hierin.

Gemeente wil zelf bevoegd gezag zijn, je komt dus volgens mij uit op het geel gearceerde scenario, maar dan wel voordat de Omgevingswet in werking is.
De planning is: NRD september indienen, MER dit jaar gereed, vergunningaanvraag ook of evt begin 2022.

Vraag: is het goed als ik onderstaande mail deel met [redacted]? Met verzoek om een datum te prikken ter bespreking?

Groeten
[redacted]

Van: [redacted]@boschenvanrijn.nl>
Verzonden: donderdag 8 juli 2021 12:04
Aan: [redacted] | Working Man Projects <[redacted]@workingmanprojects.nl>; [redacted]@ndsmenergie.nl>
CC: [redacted]@boschenvanrijn.nl>
Onderwerp: RE: vervolg acties Amsterdam NIJP / CDT

Beste [redacted],

Ik ben van 9 tot en met 27 augustus met vakantie, kan daarom helaas niet aansluiten bij het overleg op de 16e.
Kunnen we dat gesprek niet wat naar voren halen?
Ik heb wel behoefte aan duidelijkheid op dit punt, onder meer op de vraag of GS of B&W nu optreedt als bevoegd gezag.

Hierbij een reactie op onderstaande punten:

1. Een planMER of CombiMER door ons als initiatiefnemer is naar mijn mening geheel overbodig. Wij lopen geen procedureel risico als we alleen een projectMER uitvoeren. De reden is als volgt:
    - Op grond van de geldende omgevingsverordening NH2020 kunnen windparken uitsluitend worden vergund met behulp van de omgevingsvergunning voor afwijken van het BP, voor dat instrument kan in geen geval een plan-m.e.r.-plicht optreden, het is geen plan in de zin van kolom 3 van het besluit MER.
    - Op grond van de geldende omgevingsverordening NH2020 zijn GS bevoegd gezag en geldt uitsluitend het provinciaal beleid als ruimtelijk beleidskader, GS is niet gebonden aan gemeentelijk beleid.
      Het projectgebied maakt deel uit van het 'herstructureringsgebied windturbines binnen de MRA' zoals is begrensd in de OVNH2020. Op grond van geldend provinciaal beleid is de ontwikkeling van windenergie rechtstreeks toegestaan.
    - Het herstructureringsgebied komt overeen met het windgebied zoals is begrensd en bemerd in het kader van de partiële herziening van de Structuurvisie Noord-Holland 2040 (2015) en ongewijzigd is gebleven in opeenvolgende versies van de Omgevingsverordening, tot en met de huidige OVNH2020.

Ook als we zover vertragen dat we worden ingehaald door de Omgevingswet (en niet onder overgangsrecht kunnen worden gebracht) is er geen aanleiding voor het opstellen van een combi-m.e.r. , zo lang GS optreedt als bevoegd gezag. De zoekgebieden windenergie uit de RES zijn immers bemerd (planMER RES) en het instrument Projectbesluit is niet planMER-plichtig (onder de aanname dat GS geen voorkeursbeslissing voorbereidt).
Alleen in het geval GS de bevoegdheid zou overdragen aan het college van B en W zou een combiMER moeten worden overwogen. De Omgevingsvisie Amsterdam 2050 (met het bijbehorende Omgevingseffectrapportage (OER)) biedt een ruimtelijke beleidskader voor windenergie. Ruimte voor windenergie is daarin op hoofdlijnen onderzocht en beoordeeld in de Omgevingseffectrapportage (OER) die voor de Omgevingsvisie is uitgevoerd. Voor elk alternatief is beoordeeld of CO2 neutraliteit haalbaar is en welke ruimte voor windenergie beschikbaar is naast ontwikkeling van overige functies. Maar bij overdracht van bevoegdheid aan de gemeente moet gemeente verplicht de projectprocedure toepassen, voorlopig resulterend in een wijziging van het omgevingsplan. Voor een wijziging van het omgevingsplan geldt een planMER-plicht. Je zou kunnen volstaan met een verwijzing naar het OER bij de omgevingsvisie en het planMER voor de RES. Je zou er ook voor kunnen kiezen om zekerheidshalve een planMER (combiMER) op te stellen.
Het is echter om andere redenen niet wenselijk om te werken met een wijziging van het omgevingsplan, overdracht van bevoegdheid aan de gemeente in combinatie met afhandeling onder de omgevingswet heeft daarom niet de voorkeur.

2. We ontvangen graag een overzicht van autonome ontwikkeling van de gemeente, bij voorkeur voorzien van een afbeelding, dan kunnen we die verwerken in de concept NRD
3. Volgens mij zitten we wel op één lijn qua onderzoek naar gezondheidseffecten, we doen een voorstel in de concept NRD
4. Als gevolg van Nevele zal het projectbesluit inderdaad een eigen, locatiespecifiek, normkader voor geluid, slagschaduw en EV moeten bevatten, dat daar wordt nu ervaring mee opgedaan in diverse projecten.

Met vriendelijke groet,
[redacted]

Werkdagen: ma, di, do, vrij

Bosch & van Rijn
experts in renewable energy

Franz-Lisztplantsoen 220
3533 JG Utrecht
www.boschenvanrijn.nl

030 677 6466
06 [redacted]

De informatie verzending in en met dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en valt onder de vertrouwelijke relatie tussen bureau en klant. Mocht deze e-mail niet voor u bestemd zijn, dan verzoeken wij u in dat geval deze te vernietigen en onmiddellijk contact op te nemen met ons kantoor, bereikbaar op telefoonnummer 030 - 6776466. Gebruik van deze informatie door anderen dan die geadresseerde(n) is verboden. Openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden is niet toegestaan.

Van: [redacted] | Working Man Projects <[redacted]@workingmanprojects.nl>
Verzonden: woensdag 7 juli 2021 17:50
Aan: [redacted]@boschenvanrijn.nl>; [redacted]@boschenvanrijn.nl>
CC: [redacted]@ndsmenergie.nl>
Onderwerp: FW: vervolg acties Amsterdam NIJP / CDT

Dag [redacted] en [redacted],

Zie onderstaande mail ivm MER proces in Amsterdam.
Graag jullie reactie op deze punten. Zien jullie dit ook zo?
Sessie ivm ontwerp (obv beleid en plannen van de gemeente amsterdam voor CD terrein en Noorderij plas) is inmiddels gepland op maandag 16 augustus.
Wie van jullie kan ik hiervoor het beste uitnodigen?

Groeten
[redacted]

Van: [redacted]@ponderaconsult.com>
Verzonden: woensdag 7 juli 2021 16:09
Aan: [redacted] | Working Man Projects <[redacted]@workingmanprojects.nl>
Onderwerp: RE: vervolg acties Amsterdam NIJP / CDT

Hi [redacted]

Zeker alleen moet ik voor de vakantie wat deadlines halen 😊

Het lijkt me goed dat je de verwachtingen van de gemeente kent: als je dan op een onderdeel iets niet had voorzien is dat denk ik een bespreekpunt. Extra's mag natuurlijk altijd😊.

Belangrijkste waar nog geen ei is gelegd is het plan MER deel.

In het kort:

- Een planMER is nodig omdat het windpark het eerste is dat word tuitgevoerd in het kader van de Amsterdamse doelstelling van 50 MW extra. Ik denk dat het goed is dat jullie een combi MER in te steken waarbij je in feite de quick scans die er zijn (openbaar) over elkaar legt om te beoordelen of er locaties zijn die zwaarwegende milieuvoordelen hebben boven deze locatie of dat deze locatie zwaarwegende milieunadelen heeft boven andere locaties. Aandachtspunt daarbij is dat een totaaldoelstelling maakt dat wat hier niet geplaatst wordt ergens anders geplaatst moet worden of als turbines eenvoudig ergens anders geplaatst kunnen worden, dat het hier wellicht niet nodig is (die ruimte is er echter niet zul je zien). Door het nu mee te nemen ben je op de locatie kritisch en wordt je niet vertraagd door een plan MER op gemeenteniveau
- we verwachten dat als autonome ontwikkelingen worden meegenomen:
    - woningbouwontwikkeling achtersluispolder: let op, zaanstad verwacht hoogbouw en de geluidsdeskundige van de gemeente zag problemen omdat een hoge gevel kennelijk lastig is?
    - woningplannetjes zuideinde (gemeente oostzaan)
    - evt. andere concrete zaken waar ze mee komen
    - beleid en plannen van de gemeente amsterdam voor CD terrein en Noorderij plas (dat is echt iets voor de ontwerpfase: hier moet een overleg over komen met ontwerpers/landschappers van de gemeente; ik plan een overlegje)
- voor de gezondheidseffectanalyse (de HIA) verwachten we dat het MER de informatie bevat die nodig is om de gezondheidseffecten te bepalen. Er komt een separate commissie die hier advies over gaat geven. De GGD gaf aan dat je in feite de geluidsimpact in beeld moet brengen, voor je project en cumulatief, zodat vervolgens een beoordeling kan plaatsvinden. Ik denk dat het dan goed is om ook te kijken naar de mogelijkheden om laagfrequent geluid in beeld te brengen. Aanvullend is het goed om kort in te gaan op andere vermeende gezondheidseffecten (slagschaduw, elektromagnetische velden/straling).
- GGD amsterdam gaf aan dat de cie MER positief was over de aanpak van BvR met de GES scores bij project Beuningen: lijkt me dan ook nuttig om mee te nemen
- We verwachten een concept NRD waarmee we de informatiebijeenkomst kunnen organiseren

Algemeen lijkt het me verstandig om in het MER expliciet om te gaan met het aspect Nevele. Bijvoorbeeld door verschillende niveau's van geluid, slagschaduw en veiligheid in beeld te brengen: dat is toch eigenlijk al vereist.

Had je nog bijzonder afwijkende zaken?

Groetjes
[redacted]

Van: [redacted] | Working Man Projects <[redacted]@workingmanprojects.nl>
Verzonden: woensdag 7 juli 2021 15:45
Aan: [redacted]@ponderaconsult.com>
Onderwerp: RE: vervolg acties Amsterdam NIJP / CDT

Ha [redacted],

Ik kan ook vertellen wat wij gaan doen... dan weet je precies wat er nog aan werk overblijft voor jullie toch?
Lijkt mij wel goed om alles even door te spreken met elkaar.
Groeten
[redacted]

Van: [redacted]@ponderaconsult.com>
Verzonden: woensdag 7 juli 2021 14:37
Aan: [redacted] | Working Man Projects <[redacted]@workingmanprojects.nl>
Onderwerp: RE: vervolg acties Amsterdam NIJP / CDT

Ha [redacted]

De vraag staat uit voor het MER; dus daar kom ik op terug; als dat niet voor mijn vakantie lukt stuur ik een uitgebreide mail waarin de aanpak die we verwachten is beschreven 😊

Groetjes
[redacted]

Van: [redacted] | Working Man Projects <[redacted]@workingmanprojects.nl>
Verzonden: woensdag 7 juli 2021 12:53
Aan: [redacted]@ponderaconsult.com>
Onderwerp: vervolg acties Amsterdam NIJP / CDT

Dag [redacted],

Al bijgekomen van maandag avond? Heb je nog veel mensen aan je tafel gehad?

Begreep van projectteam dat het goed was om gisterenmiddag de omliggende gemeenten te spreken en de andere ontwikkelingen in de directe omgeving mee te krijgen.

Verder staat nog de actie open om te overleggen hoe we omgaan met planMER, gezondheid en sinds de RvS uitspraak is daar geluid/slagschaduw / EV bijgekomen.
Die afspraak zou ik graag op korte termijn plannen zodat dit voor de vakantieperiode helder is.
Kom jij met een datum voorstel of wil je dat ik het organisereer?

Met vriendelijke groet,

[redacted]
M: 06-[redacted]
E: [redacted]@workingmanprojects.nl
www.workingmanprojects.nl

WORKING MAN
PROJECTS

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: *Fri, 9 Jul 2021 08:27:51 +0100*
To: [redacted]@ponderaconsult.com>; [redacted]@groenlicht.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Cc: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: *RE: FW: vervolg acties Amsterdam NIJP / CDT*

Dag [redacted], dank voor het delen van deze informatie!
Ik ben vanaf volgende week ook weg, dan graag met [redacted] hierover sparren.
Groet, [redacted]

[redacted] RES Amsterdam
Programmateam Amsterdam Klimaatneutraal (AKN)
Gemeente Amsterdam
+31 6[redacted]

Van: [redacted]@ponderaconsult.com>
Verzonden: vrijdag 9 juli 2021 7:59
Aan: [redacted]@groenlicht.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: MER: FW: vervolg acties Amsterdam NIJP / CDT

Hoi [redacted] en [redacted]

Ten aanzien de afstemming rondom MER / plan MER heb ik nog iets nader afstemming gehad met de initiatiefnemers voor wind bij de noorderijplas/cornelis douwesterrein.

Er zijn 2 punten die van belang zijn. Voor mijn vakantie is het niet meer gelukt om met jullie een afspraak te krijgen. Ik probeer Lennard vandaag nog even te bellen om te kijken of dat in mijn vakantie zonder mij ook prima kan of dat het moet wachten.

1: bevoegdheid
Dat loopt

2: plan MER: ik zie dat de adviseur (BVR) daar de aanleiding niet voor ziet. Enerzijds omdat er een plan MER is gedaan voor de RES (dat is toch niet zo? Niet formeel tenminste https://www.commissiemer.nl/adviezen/3484) en omdat er een MER is gedaan voor de windgebieden van de provincie.

Uit het overleg dat wij voerden had ik echter het idee dat Paula in het arrest van Nevele een andere aanleiding zag (samenhang) voor plan MER.

Het is denk ik nuttig dit te bespreken met initiatiefnemer/ BVR; eventueel via een mail waarin we aangeven hoe we dit zien.

Met vriendelijke groet,

[redacted] **Duurzame Energie/ Partner**

PONDERA

Email: [redacted]@ponderaconsult.com
M: +31 (0)6 [redacted]

T: +31 (0)88 [redacted]

[redacted]

Chamber of Commerce: [redacted]
Amsterdamseweg 13, 6814 CM Arnhem, The Netherlands

Van: [redacted] | Working Man Projects <[redacted]@workingmanprojects.nl>
Verzonden: donderdag 8 juli 2021 15:13
Aan: [redacted]@ponderaconsult.com>
CC: [redacted]@boschenvanrijn.nl>; [redacted]@boschenvanrijn.nl>; [redacted]@ndsmenergie.nl>
Onderwerp: FW: vervolg acties Amsterdam NIJP / CDT

Dag [redacted],

Zie onderstaande mailwisseling met [redacted].
Is het mogelijk dat we op korte termijn een afspraak plannen over MER proces?
Je gaf aan bijna vakantie te hebben. Mocht het niet haalbaar zijn, dan stel ik voor direct na jou vakantie te plannen, hopelijk is dat dan voor de vakantie van [redacted] (9 aug).

Met vriendelijke groet,
[redacted]

Van: [redacted]@boschenvanrijn.nl>
Verzonden: donderdag 8 juli 2021 14:26
Aan: [redacted] | Working Man Projects <[redacted]@workingmanprojects.nl>; [redacted]@ndsmenergie.nl>
CC: [redacted]@boschenvanrijn.nl>
Onderwerp: RE: vervolg acties Amsterdam NIJP / CDT

Hoi [redacted],

Prima om te delen, als we de omgevingswet voor kunnen zijn blijft het wat overzichtelijker, dat is mooi.
Overleg over de MER procedure lijkt me wenselijk, als je dat naar voren kunt halen graag, heb daarover nog wat vragen!

Met vriendelijke groet,
[redacted]

Werkdagen: ma, di, do, vrij

Bosch & van Rijn
experts in renewable energy

Franz-Lisztplantsoen 220
3533 JG Utrecht
www.boschenvanrijn.nl

030 [redacted]
06 1187 1878

De informatie verzending in en met dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en valt onder de vertrouwelijke relatie tussen bureau en klant. Mocht deze e-mail niet voor u bestemd zijn, dan verzoeken wij u in dat geval deze

te vernietigen en onmiddellijk contact op te nemen met ons kantoor, bereikbaar op telefoonnummer 030 - 6776466. Gebruik van deze informatie door anderen dan die geadresseerde(n) is verboden. Openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden is niet toegestaan.

Van: [redacted] | Working Man Projects <[redacted]@workingmanprojects.nl>
Verzonden: donderdag 8 juli 2021 13:56
Aan: [redacted]@boschenvanrijn.nl>; [redacted]@ndsmenergie.nl>
CC: [redacted]@boschenvanrijn.nl>
Onderwerp: RE: vervolg acties Amsterdam NIJP / CDT

Dag [redacted],

De afspraak is gepland na de vakantie van de gemeente ambtenaren, dus ik vermoed dat dat niet gaat lukken.... Deze afspraak is vooral bedoeld voor punt 2: in kaart brengen autonome ontwikkelingen.

Volgens mij is het handiger om het thema MER apart te bespreken om eerst duidelijkheid te krijgen hierin.

Gemeente wil zelf bevoegd gezag zijn, je komt dus volgens mij uit op het geel gearceerde scenario, maar dan wel voordat de Omgevingswet in werking is.
De planning is: NRD september indienen, MER dit jaar gereed, vergunningaanvraag ook of evt begin 2022.

Vraag: is het goed als ik onderstaande mail deel met [redacted]? Met verzoek om een datum te prikken ter bespreking?

Groeten
[redacted]

Van: [redacted]@boschenvanrijn.nl>
Verzonden: donderdag 8 juli 2021 12:04
Aan: [redacted] | Working Man Projects <[redacted]@workingmanprojects.nl>; [redacted]@ndsmenergie.nl>
CC: [redacted]@boschenvanrijn.nl>
Onderwerp: RE: vervolg acties Amsterdam NIJP / CDT

Beste [redacted],

Ik ben van 9 tot en met 27 augustus met vakantie, kan daarom helaas niet aansluiten bij het overleg op de 16e.
Kunnen we dat gesprek niet wat naar voren halen?
Ik heb wel behoefte aan duidelijkheid op dit punt, onder meer op de vraag of GS of B&W nu optreedt als bevoegd gezag.

Hierbij een reactie op onderstaande punten:

1. Een planMER of CombiMER door ons als initiatiefnemer is naar mijn mening geheel overbodig. Wij lopen geen procedureel risico als we alleen een projectMER uitvoeren. De reden is als volgt:
    - Op grond van de geldende omgevingsverordening NH2020 kunnen windparken uitsluitend worden vergund met behulp van de omgevingsvergunning voor afwijken van het BP, voor dat instrument kan in geen geval een plan-m.e.r.-plicht optreden, het is geen plan in de zin van kolom 3 van het besluit MER.
    - Op grond van de geldende omgevingsverordening NH2020 zijn GS bevoegd gezag en geldt uitsluitend het provinciaal beleid als ruimtelijk beleidskader, GS is niet gebonden aan gemeentelijk beleid.
      Het projectgebied maakt deel uit van het 'herstructureringsgebied windturbines binnen de MRA' zoals is begrensd in de OVNH2020. Op grond van geldend provinciaal beleid is de ontwikkeling van windenergie rechtstreeks toegestaan.
    - Het herstructureringsgebied komt overeen met het windgebied zoals is begrensd en bemerd in het kader van de partiële herziening van de Structuurvisie Noord-Holland 2040 (2015) en ongewijzigd is gebleven in opeenvolgende versies van de Omgevingsverordening, tot en met de huidige OVNH2020.

Ook als we zover vertragen dat we worden ingehaald door de Omgevingswet (en niet onder overgangsrecht kunnen worden gebracht) is er geen aanleiding voor het opstellen van een combi-m.e.r. , zo lang GS optreedt als bevoegd gezag. De zoekgebieden windenergie uit de RES zijn immers bemerd (planMER RES) en het instrument Projectbesluit is niet planMER-plichtig (onder de aanname dat GS geen voorkeursbeslissing voorbereidt).
Alleen in het geval GS de bevoegdheid zou overdragen aan het college van B en W zou een combiMER moeten worden overwogen. De Omgevingsvisie Amsterdam 2050 (met het bijbehorende Omgevingseffectrapportage (OER)) biedt een ruimtelijke beleidskader voor windenergie. Ruimte voor windenergie is daarin op hoofdlijnen onderzocht en beoordeeld in de Omgevingseffectrapportage (OER) die voor de Omgevingsvisie is uitgevoerd. Voor elk alternatief is beoordeeld of CO2 neutraliteit haalbaar is en welke ruimte voor windenergie beschikbaar is naast ontwikkeling van overige functies. Maar bij overdracht van bevoegdheid aan de gemeente moet gemeente verplicht de projectprocedure toepassen, voorlopig resulterend in een wijziging van het omgevingsplan. Voor een wijziging van het omgevingsplan geldt een planMER-plicht. Je zou kunnen volstaan met een verwijzing naar het OER bij de omgevingsvisie en het planMER voor de RES. Je zou er ook voor kunnen kiezen om zekerheidshalve een planMER (combiMER) op te stellen.
Het is echter om andere redenen niet wenselijk om te werken met een wijziging van het omgevingsplan, overdracht van bevoegdheid aan de gemeente in combinatie met afhandeling onder de omgevingswet heeft daarom niet de voorkeur.

2. We ontvangen graag een overzicht van autonome ontwikkeling van de gemeente, bij voorkeur voorzien van een afbeelding, dan kunnen we die verwerken in de concept NRD
3. Volgens mij zitten we wel op één lijn qua onderzoek naar gezondheidseffecten, we doen een voorstel in de concept NRD
4. Als gevolg van Nevele zal het projectbesluit inderdaad een eigen, locatiespecifiek, normkader voor geluid, slagschaduw en EV moeten bevatten, dat daar wordt nu ervaring mee opgedaan in diverse projecten.

Met vriendelijke groet,
[redacted]

Werkdagen: ma, di, do, vrij

Bosch & van Rijn
experts in renewable energy

Franz-Lisztplantsoen 220
3533 JG Utrecht
www.boschenvanrijn.nl

030 677 6466
06 [redacted]

De informatie verzending in en met dit e-mailbericht is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en valt onder de vertrouwelijke relatie tussen bureau en klant. Mocht deze e-mail niet voor u bestemd zijn, dan verzoeken wij u in dat geval deze te vernietigen en onmiddellijk contact op te nemen met ons kantoor, bereikbaar op telefoonnummer 030 - 6776466. Gebruik van deze informatie door anderen dan die geadresseerde(n) is verboden. Openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden is niet toegestaan.

Van: [redacted] | Working Man Projects <[redacted]@workingmanprojects.nl>
Verzonden: woensdag 7 juli 2021 17:50
Aan: [redacted]@boschenvanrijn.nl>; [redacted]@boschenvanrijn.nl>
CC: [redacted]@ndsmenergie.nl>
Onderwerp: FW: vervolg acties Amsterdam NIJP / CDT

Dag [redacted] en [redacted],

Zie onderstaande mail ivm MER proces in Amsterdam.
Graag jullie reactie op deze punten. Zien jullie dit ook zo?

Sessie ivm ontwerp (obv beleid en plannen van de gemeente amsterdam voor CD terrein en Noorderij plas) is inmiddels gepland op maandag 16 augustus.
Wie van jullie kan ik hiervoor het beste uitnodigen?

Groeten
[redacted]

Van: [redacted]@ponderaconsult.com>
Verzonden: woensdag 7 juli 2021 16:09
Aan: [redacted] | Working Man Projects <[redacted]@workingmanprojects.nl>
Onderwerp: RE: vervolg acties Amsterdam NIJP / CDT

Hi [redacted]

Zeker alleen moet ik voor de vakantie wat deadlines halen 😊

Het lijkt me goed dat je de verwachtingen van de gemeente kent: als je dan op een onderdeel iets niet had voorzien is dat denk ik een bespreekpunt. Extra's mag natuurlijk altijd😊.

Belangrijkste waar nog geen ei is gelegd is het plan MER deel.

In het kort:

- Een planMER is nodig omdat het windpark het eerste is dat word tuitgevoerd in het kader van de Amsterdamse doelstelling van 50 MW extra. Ik denk dat het goed is dat jullie een combi MER in te steken waarbij je in feite de quick scans die er zijn (openbaar) over elkaar legt om te beoordelen of er locaties zijn die zwaarwegende milieuvoordelen hebben boven deze locatie of dat deze locatie zwaarwegende milieunadelen heeft boven andere locaties. Aandachtspunt daarbij is dat een totaaldoelstelling maakt dat wat hier niet geplaatst wordt ergens anders geplaatst moet worden of als turbines eenvoudig ergens anders geplaatst kunnen worden, dat het hier wellicht niet nodig is (die ruimte is er echter niet zul je zien). Door het nu mee te nemen ben je op de locatie kritisch en wordt je niet vertraagd door een plan MER op gemeenteniveau
- we verwachten dat als autonome ontwikkelingen worden meegenomen:
    - woningbouwontwikkeling achtersluispolder: let op, zaanstad verwacht hoogbouw en de geluidsdeskundige van de gemeente zag problemen omdat een hoge gevel kennelijk lastig is?
    - woningplannetjes zuideinde (gemeente oostzaan)
    - evt. andere concrete zaken waar ze mee komen
    - beleid en plannen van de gemeente amsterdam voor CD terrein en Noorderij plas (dat is echt iets voor de ontwerpfase: hier moet een overleg over komen met ontwerpers/landschappers van de gemeente; ik plan een overlegje)
- voor de gezondheidseffectanalyse (de HIA) verwachten we dat het MER de informatie bevat die nodig is om de gezondheidseffecten te bepalen. Er komt een separate commissie die hier advies over gaat geven. De GGD gaf aan dat je in feite de geluidsimpact in beeld moet brengen, voor je project en cumulatief, zodat vervolgens een beoordeling kan plaatsvinden. Ik denk dat het dan goed is om ook te kijken naar de mogelijkheden om laagfrequent geluid in beeld te brengen. Aanvullend is het goed om kort in te gaan op andere vermeende gezondheidseffecten (slagschaduw, elektromagnetische velden/straling).
- GGD amsterdam gaf aan dat de cie MER positief was over de aanpak van BvR met de GES scores bij project Beuningen: lijkt me dan ook nuttig om mee te nemen
- We verwachten een concept NRD waarmee we de informatiebijeenkomst kunnen organiseren

Algemeen lijkt het me verstandig om in het MER expliciet om te gaan met het aspect Nevele. Bijvoorbeeld door verschillende niveau's van geluid, slagschaduw en veiligheid in beeld te brengen: dat is toch eigenlijk al vereist.

Had je nog bijzonder afwijkende zaken?

Groetjes
[redacted]

Van: [redacted] | Working Man Projects <[redacted]@workingmanprojects.nl>
Verzonden: woensdag 7 juli 2021 15:45
Aan: [redacted]@ponderaconsult.com>
Onderwerp: RE: vervolg acties Amsterdam NIJP / CDT

Ha [redacted],

Ik kan ook vertellen wat wij gaan doen... dan weet je precies wat er nog aan werk overblijft voor jullie toch?
Lijkt mij wel goed om alles even door te spreken met elkaar.
Groeten
[redacted]

Van: [redacted]@ponderaconsult.com>
Verzonden: woensdag 7 juli 2021 14:37
Aan: [redacted] | Working Man Projects <[redacted]@workingmanprojects.nl>
Onderwerp: RE: vervolg acties Amsterdam NIJP / CDT

Ha [redacted]

De vraag staat uit voor het MER; dus daar kom ik op terug; als dat niet voor mijn vakantie lukt stuur ik een uitgebreide mail waarin de aanpak die we verwachten is beschreven ☺

Groetjes
[redacted]

Van: [redacted] | Working Man Projects <[redacted]@workingmanprojects.nl>
Verzonden: woensdag 7 juli 2021 12:53
Aan: [redacted]@ponderaconsult.com>
Onderwerp: vervolg acties Amsterdam NIJP / CDT

Dag [redacted],

Al bijgekomen van maandag avond? Heb je nog veel mensen aan je tafel gehad?

Begreep van projectteam dat het goed was om gisterenmiddag de omliggende gemeenten te spreken en de andere ontwikkelingen in de directe omgeving mee te krijgen.

Verder staat nog de actie open om te overleggen hoe we omgaan met planMER, gezondheid en sinds de RvS uitspraak is daar geluid/slagschaduw / EV bijgekomen.
Die afspraak zou ik graag op korte termijn plannen zodat dit voor de vakantieperiode helder is.
Kom jij met een datum voorstel of wil je dat ik het organisereer?

Met vriendelijke groet,

[redacted]
M: 06-[redacted]
E: [redacted]@workingmanprojects.nl
www.workingmanprojects.nl

WORKING MAN
PROJECTS

From: "[redacted]" <[redacted]@ponderaconsult.com>
Sent: [redacted]
To: "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>
Cc: "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: kort verslag 1e omgevingsberaad initiatiefnemers wind nijp/CD

Beste allen,

Graag geef ik jullie een terugkoppeling van het verloop van het eerste omgevingsberaad van initiatiefnemers NDSM Energie/ Amsterdam Wind afgelopen 5 juli. Ik stuur dit mailtje ietwat breder uit. De komende weken ben ik met vakantie maar voor urgente vragen via app en (dit) mail(adres) altijd wel een klein beetje bereikbaar.

Groetjes
[redacted]

Afgelopen maandag 5 juli vond het eerste omgevingsberaad plaats van de initiatiefnemers voor wind bij NIJP/CD. Bijgaand een kort verslag van de avond en vervolg.

1. Aanloop

In de aanloop naar de avond is door initiatiefnemers uitgebreid ingezet op het uitnodigen van mensen om zitting te nemen in het omgevingsberaad. In het beraad wordt in een aantal opeenvolgende avonden het plan uitgewerkt voor wind. Zij hebben daarvoor vooraanmelders uit het voortraject benaderd, mensen uit de aangrenzende postcodegebieden en binnen 2 km afstand een brief gestuurd en via de overige digitale kanalen hier aandacht voor gevraagd.

Dit heeft 100 aanmeldingen aangeleverd. Het omgevingsberaad biedt ruimte aan 40 mensen om samenwerking en gesprek zinvol te maken. Voor de loting is er rekening gehouden met een verdeling over de verschillende deelgebieden en belangen. Dat betekent dat vooraf een aantal plekken is bedacht voor bewoners zijkanaal h, voor tuindorp oostzaan, etc.

Vooraf hebben we (gemeente) afgestemd over de communicatie met de aanmelders die zijn 'uitgeloot'. Initiatiefnemers gaan hier individuele gesprekken mee voeren en delen de resultaten uit het omgevingsberaad.

2. Avond

Het beraad vond plaats in het Zonnehuis (😊 wat een mooie locatie😊). Een deel van de aanmelders was niet aanwezig door ziekte, oppas, etc. Zij worden separaat geinformeerd over de avond. Een aantal mensen hebben onderling gewisseld (uitgeloot) en daar is door initiatiefnemers geen punt van gemaakt.

sfeer

er zijn kritische vragen gesteld en tegelijkertijd is er, met name gaande het verloop van de avond, constructief gesproken over het initiatief en de vragen die moeten worden meegenomen in het onderzoekstraject. Met name in het begin was er relatief sterke kritische geluiden vanuit een aantal deelnemers uit het zijkanaal waarop een aantal andere deelnemers aandacht vroeg om niet alleen hier stil bij te staan en de tijd te benutten. Uiteindelijke is constructief in de groepjes van tafel tot tafel gegaan, met kennisvragen, zorgen en kritische noten. De avond had een tijdspanne van ca 3 uur en de concentratie en betrokkenheid tot het einde vond ik (persoonlijk) erg positief.

Inhoud

De gespreksleider van de avond heeft een korte inleiding gegeven over de avond. Door middel van een aantal interviews en toelichting is de aanleiding en opzet van het beraad toegevoegd:

- De wethouder (Marieke) en stadsdeel bestuurder (Saskia) zijn aanwezig geweest bij het eerste deel; dat is ook benoemd door de gespreksleider. De wethouder is daarbij geïnterviewd door de gespreksleider en heeft vragen

beantwoord als 'waarom wind' (zowel zon en wind, en lang niet genoeg voor het gebruik van amsterdam)', waarom dit proces en welke verwachting. Een aantal kritische vragen heeft ze daarbij beantwoord
- Bestuurder van Amsterdam Energie [redacted]) over de motivatie om hiermee aan de slag te gaan en de kernvragen voor het beraad
- Teamlid van de samenwerkende cooperaties ([redacted]) over de achtergrond en opzet van de achtereenvolgende avonden

Een centrale vraag die in dit kader naar voren is gekomen is naar aanleiding van uitspraak van de Raad van State bij Windpark Delfzijl Zuid. Hierin heeft de Raad van State aangegeven dat het Nederlandse Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling met de normen voor geluid, slagschaduw en externe veiligheid voor windturbines niet volgens de correcte procedure zijn vastgesteld die is vereist op grond van de Europese SMB-richtlijn. Vragen die naar voren komen waren bijvoorbeeld of het project wel verder kon bij afwezigheid van normen, of de RvS uitsprak dat de normen niet goed zijn en op welke manier onderzoek nu verder kan.

Na de plenaire introducties en achtergrond zijn de deelnemers in 4 groepen opgesplitst en vervolgens langs 4 tafels gegaan> Het betreft tafels:
- Ruimtelijke ordening: belemmeringen en functies
- Geluid en slagschaduw
- Ecologie
- Financiële participatie

Bij de tafels was een deskundige ingehuurd door initiatiefnemers aanwezig (Bosch en Van Rijn / Bureau Waardenburg), een projectteamlid van de initiatiefnemers en een notulist. Bij elke tafel is per groep gesproken over vragen en zorgen die terug moeten komen in de nog uit te voeren onderzoeken of beantwoord moeten worden. Met de deskundige aanwezig gaf dit de mogelijkheid een deel van de vragen al te beantwoorden.

Bij een aparte avond konden vragen en wensen over het proces aan de gemeente. Ikzelf en [redacted] ([redacted] CD terrein en NIJP) waren bij een aparte tafel daarvoor aanwezig. Dit gaf niet zoveel vragen, of helemaal duidelijk was dat wij daarvoor bij de betreffende tafel aanwezig waren vraag ik me overigens af.

Vervolgens heeft een plenaire afsluiting plaatsgevonden waarin is toegelicht hoe het vervolg eruit ziet.

3. Vervolg

In september volgt een volgend omgevingsberaad.

De vragen en zorgen die op geeltjes zijn geschreven worden door initiatiefnemers op foto gezet. Deze worden online gezet zodat ook geinteresseerden die hier niet aanwezig waren hier kennis van kunnen nemen. Initiatiefnemers gaan de vragen en zorgen bundelen en proberen samen te vatten in een verslag van de avond en dit verspreiden onder de deelnemers.

De volgende avond wordt hierop teruggekeken en wordt over de volgende stap gesproken, richting de notitie reikwijdte en detailniveau en het opstellen van onderzoeksvarianten.

<u>Aandachtspunten</u>

Uit de avond leidt ik een aantal aandachtspunten af:
- Er is veel onduidelijkheid over de inhoud en gevolgen van de recente uitspraak van de Raad van State (toepassing Nevele Arrest)
- Er is bij een aantal deelnemers wantrouwen op ondermeer de cooperaties (die bijv aangeven dat zij geen overeenkomst hebben met Eneco voor de ontwikkeling van wind (beeindigd))
- Berichten uit de media, bijv over moties in de tweede kamer, of gezondheid, komen duidelijk terug en roepen vragen op. Die laten enerzijds zien dat dit zorgen oproept en anderzijds dat niet een volledig beeld is van de status of inhoud daarvan

Met vriendelijke groet,

[redacted] Duurzame Energie/ Partner

PONDERA

Email: [redacted]@ponderaconsult.com
M: +31 (0)6 [redacted]
T: +31 (0)88 [redacted]

[redacted]

Chamber of Commerce [redacted]
Amsterdamseweg 13, 6814 CM Arnhem, The Netherlands

From: "[redacted]@ponderaconsult.com>
Sent: Fri, 9 Jul 2021 21:55:24 +0100
To: "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@groenlicht.nl>; [redacted]" [redacted]@amsterdam.nl>
Cc: "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>
Subject: Nevele: FW: kort verslag 1e omgevingsberaad initiatiefnemers wind nijp/CD

Hoi allen,

Onderstaand ter informatie een verslag van het eerste omgevingsberaad van initiatiefnemers Amsterdam Wind/NDSM energie. Een goede en nuttige avond met zoals te verwachten zeker een aantal kritische noten.

Het meest opvallende vond ik het punt van de recente uitspraak van de Raad van State inzake WP Delfzijl Zuid Uitbreiding over het/de Activiteitenbesluiten/-regeling. Dit riep vragen op die te verwachten zijn en die naar verwachting ook in de politiek wel spelen.

Ik zou er eigenlijk wel een voorstander van zijn om vanuit de gemeente hier wat duidelijkheid te bieden; via de website of via informatie die we kunnen delen op een avond. Daarbij zou het denk ik goed zijn om dit te doen aan de hand van citaten uit de betreffende uitspraak en eventueel ook het arrest van Nevele. Volgens mij gaat het om de volgende vragen (zonder een oordeel te hebben over de juiste aanname die achter aan vraag lijkt te liggen):

- Wat is de kern van de uitspraak van de Raad van State bij WP Delfzijl Zuid Uitbreiding
- Wat is de kern van de uitspraak van het Europese hof over Nevele
- Wat zegt dit over de normen in het activiteitenbesluit/activiteitenregeling
- Wat betekent dit voor windinitiatieven in Amsterdam
- Hoe kan er nog onderzoek plaatsvinden naar windmolens als het activiteitenbesluit/de activiteitenregeling niet meer geldig is

Mijn beeld (maar ik heb er zeker geen uitgebreide studie van gemaakt deze avond):

- De richtlijn voor strategische milieubeoordeling (2001/42/EG) (SMB of plan-MER) vereist dat een plan MER wordt opgesteld voor plannen of programma's die het kader vormen voor mer(beoordelings)plichtige activiteiten. Windparken (vanaf 3 turbines of meer) zijn dergelijke activiteiten
- In het arrest Nevele (of Vlarem) is aangegeven dat voor de totstandkoming van Belgische regels inzake geluid en slagschaduw voor windturbines een plan MER had moeten worden utigevoerd omdat deze regels een plan vormen dat een kader vormt voor windparken
- In Nederland liggen uniforme milieuregels voor windturbines vast in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling. Deze regels zijn ondermeer in 2010 gewijzigd met de introductie van de geluidsnormen Lden 47 en Lnight 41
- De Raad van State zegt nu in de uitspraak van Delfzijl Zuid dat voor het vaststellen van deze regels in het Activiteitenbesluit/Activiteitenregeling een plan-MER had moeten worden uitgevoerd
- Voor de wijziging van het activiteitenbesluit in 2010 en daarvoor is geen plan MER uitgevoerd. Deze procedurele fout betekent dat het activiteitenbesluit/de regeling niet kunnen worden toegepast omdat ze niet correct tot stand zijn gekomen
- De uitspraak zegt dan ook niks over de inhoud, aard of hoogte van de normen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling
- Met het wegvallen van het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling kunnen activiteiten nog steeds beoordeeld en vergund worden
- In een MER gold op zichzelf altijd reeds dat de milieugevolgen van een activiteiten moeten worden bepaald. Toetsing aan normen is een vervolg op het in beeld brengen van de gevolgen. Om die reden worden in een MER gevolgen in beeld gebracht buiten de normen om en vervolgens kunnen normen worden toegepast
- Bij de besluitvorming over de ruimtelijke inpassing is toetsing vereist op basis van één criteriuM: het criterium van een goede ruimtelijke ordening. Daarbij werd vaak aansluiting gezocht bij de normen uit het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling, maar werd ook verder gekeken omdat belsuit en regeling bijvoorbeeld geen betrekking hebben op cumulatie met geluid van andere activiteiten (wegverkeer, luchtvaart, etc)

- Zonder specifieke normen moet worden teruggevallen op de kaders die er zijn (van voor het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling – wet milieubeheer, art. 2.14 Wabo, handreikingen, etc)

Bij deze dus mijn gedachten😊

Groetjes
[redacted]

Van: [redacted]
Verzonden: vrijdag 9 juli 2021 22:31
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl) <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: kort verslag 1e omgevingsberaad initiatiefnemers wind nijp/CD

Beste allen,

Graag geef ik jullie een terugkoppeling van het verloop van het eerste omgevingsberaad van initiatiefnemers NDSM Energie/ Amsterdam Wind afgelopen 5 juli. Ik stuur dit mailtje ietwat breder uit. De komende weken ben ik met vakantie maar voor urgente vragen via app en (dit) mail(adres) altijd wel een klein beetje bereikbaar.

Groetjes
[redacted]

Afgelopen maandag 5 juli vond het eerste omgevingsberaad plaats van de initiatiefnemers voor wind bij NIJP/CD. Bijgaand een kort verslag van de avond en vervolg.

1. Aanloop

In de aanloop naar de avond is door initiatiefnemers uitgebreid ingezet op het uitnodigen van mensen om zitting te nemen in het omgevingsberaad. In het beraad wordt in een aantal opeenvolgende avonden het plan uitgewerkt voor wind. Zij hebben daarvoor vooraanmelders uit het voortraject benaderd, mensen uit de aangrenzende postcodegebieden en binnen 2 km afstand een brief gestuurd en via de overige digitale kanalen hier aandacht voor gevraagd.

Dit heeft 100 aanmeldingen aangeleverd. Het omgevingsberaad biedt ruimte aan 40 mensen om samenwerking en gesprek zinvol te maken. Voor de loting is er rekening gehouden met een verdeling over de verschillende deelgebieden en belangen. Dat betekent dat vooraf een aantal plekken is bedacht voor bewoners zijkanaal h, voor tuindorp oostzaan, etc.

Vooraf hebben we (gemeente) afgestemd over de communicatie met de aanmelders die zijn 'uitgeloot'. Initiatiefnemers gaan hier individuele gesprekken mee voeren en delen de resultaten uit het omgevingsberaad.

2. Avond

Het beraad vond plaats in het Zonnehuis (😊 wat een mooie locatie😊). Een deel van de aanmelders was niet aanwezig door ziekte, oppas, etc. Zij worden separaat geinformeerd over de avond. Een aantal mensen hebben onderling gewisseld (uitgeloot) en daar is door initiatiefnemers geen punt van gemaakt.

sfeer

er zijn kritische vragen gesteld en tegelijkertijd is er, met name gaande het verloop van de avond, constructief gesproken over het initiatief en de vragen die moeten worden meegenomen in het onderzoekstraject. Met name in het begin was er relatief sterke kritische geluiden vanuit een aantal deelnemers uit het zijkanaal waarop een aantal andere deelnemers aandacht vroeg om niet alleen hier stil bij te staan en de tijd te benutten. Uiteindelijke is constructief in de groepjes van tafel tot tafel gegaan, met kennisvragen, zorgen en kritische noten. De avond had een tijdspanne van ca 3 uur en de concentratie en betrokkenheid tot het einde vond ik (persoonlijk) erg positief.

Inhoud
De gespreksleider van de avond heeft een korte inleiding gegeven over de avond. Door middel van een aantal interviews en toelichting is de aanleiding en opzet van het beraad toegevoegd:

- De wethouder (Marieke) en stadsdeel bestuurder (Saskia) zijn aanwezig geweest bij het eerste deel; dat is ook benoemd door de gespreksleider. De wethouder is daarbij geïnterviewd door de gespreksleider en heeft vragen beantwoord als 'waarom wind' (zowel zon en wind, en lang niet genoeg voor het gebruik van amsterdam)', waarom dit proces en welke verwachting. Een aantal kritische vragen heeft ze daarbij beantwoord
- Bestuurder van Amsterdam Energie ([redacted]) over de motivatie om hiermee aan de slag te gaan en de kernvragen voor het beraad
- Teamlid van de samenwerkende cooperaties ([redacted]) over de achtergrond en opzet van de achtereenvolgende avonden

Een centrale vraag die in dit kader naar voren is gekomen is naar aanleiding van uitspraak van de Raad van State bij Windpark Delfzijl Zuid. Hierin heeft de Raad van State aangegeven dat het Nederlandse Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling met de normen voor geluid, slagschaduw en externe veiligheid voor windturbines niet volgens de correcte procedure zijn vastgesteld die is vereist op grond van de Europese SMB-richtlijn. Vragen die naar voren komen waren bijvoorbeeld of het project wel verder kon bij afwezigheid van normen, of de RvS uitsprak dat de normen niet goed zijn en op welke manier onderzoek nu verder kan.

Na de plenaire introducties en achtergrond zijn de deelnemers in 4 groepen opgesplitst en vervolgens langs 4 tafels gegaan> Het betreft tafels:

- Ruimtelijke ordening: belemmeringen en functies
- Geluid en slagschaduw
- Ecologie
- Financiële participatie

Bij de tafels was een deskundige ingehuurd door initiatiefnemers aanwezig (Bosch en Van Rijn / Bureau Waardenburg), een projectteamlid van de initiatiefnemers en een notulist. Bij elke tafel is per groep gesproken over vragen en zorgen die terug moeten komen in de nog uit te voeren onderzoeken of beantwoord moeten worden. Met de deskundige aanwezig gaf dit de mogelijkheid een deel van de vragen al te beantwoorden.

Bij een aparte avond konden vragen en wensen over het proces aan de gemeente. Ikzelf en [redacted] ([redacted] CD terrein en NIJP) waren bij een aparte tafel daarvoor aanwezig. Dit gaf niet zoveel vragen, of helemaal duidelijk was dat wij daarvoor bij de betreffende tafel aanwezig waren vraag ik me overigens af.

Vervolgens heeft een plenaire afsluiting plaatsgevonden waarin is toegelicht hoe het vervolg eruit ziet.

3. Vervolg

In september volgt een volgend omgevingsberaad.

De vragen en zorgen die op geeltjes zijn geschreven worden door initiatiefnemers op foto gezet. Deze worden online gezet zodat ook geinteresseerden die hier niet aanwezig waren hier kennis van kunnen nemen. Initiatiefnemers gaan de vragen en zorgen bundelen en proberen samen te vatten in een verslag van de avond en dit verspreiden onder de deelnemers.

De volgende avond wordt hierop teruggekeken en wordt over de volgende stap gesproken, richting de notitie reikwijdte en detailniveau en het opstellen van onderzoeksvarianten.

<u>Aandachtspunten</u>
Uit de avond leidt ik een aantal aandachtspunten af:

- Er is veel onduidelijkheid over de inhoud en gevolgen van de recente uitspraak van de Raad van State (toepassing Nevele Arrest)
- Er is bij een aantal deelnemers wantrouwen op ondermeer de cooperaties (die bijv aangeven dat zij geen overeenkomst hebben met Eneco voor de ontwikkeling van wind (beeindigd))

- Berichten uit de media, bijv over moties in de tweede kamer, of gezondheid, komen duidelijk terug en roepen vragen op. Die laten enerzijds zien dat dit zorgen oproept en anderzijds dat niet een volledig beeld is van de status of inhoud daarvan

Met vriendelijke groet,

[redacted] **Duurzame Energie/ Partner**

PONDERA

Email: [redacted]@ponderaconsult.com
M: +31 (0)6 [redacted]
T: +31 (0)88 [redacted]

www.ponderaconsult.com

Chamber of Commerce: [redacted]
Amsterdamseweg 13, 6814 CM Arnhem, The Netherlands

From: "[redacted]@zaanstad.nl>
Sent: Mon, 12 Jul 2021 08:40:03 +0100
To: "[redacted]" <[redacted]@zaanstad.nl>; "[redacted]" <[redacted]@portofamsterdam.com>; "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>
Cc: "[redacted]" <[redacted]@Zaanstad.nl>
Subject: RE: Overleg windmolens op HoogTij
Attachments: Gevolgen uitspraak Nevele.pdf

Beste heren,

Ter info een kamerbrief over de recentelijke uitspraak van de RvS die relevant is voor windmolens in Zaanstad. Dit wordt vandaag in de staf besproken en ik verwacht dat het nog wel een paar weken gaat duren voordat er een standpunt vanuit de gemeente is.

Vriendelijke groet,

[redacted]

Van: [redacted]@zaanstad.nl>
Verzonden: maandag 12 juli 2021 7:43
Aan: [redacted]@portofamsterdam.com>; [redacted]@zaanstad.nl>; [redacted]@amsterdam.nl' <[redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@zaanstad.nl>
Onderwerp: Overleg windmolens op HoogTij

Beste heren,

Ik heb zojuist een vervolgoverleg over windmolens op HoogTij ingepland. We treffen elkaar weer (digitaal) op 14 september.

Op 22 juni hebben [redacted] en ik elkaar nog gesproken. [redacted] heeft aangegeven nader onderzoek uit te voeren naar de inpassing van molens in het havengebied/HoogTij en hierover onder andere met CNB en LVNL te spreken/gaan spreken. Ook zal steeds meer inzicht in de business case gaan ontstaan.

De RES is in Zaanstad vastgesteld, dit heeft ook invloed op de wijze waarop de exploitatie van de molens dient te worden bezien (lokaal eigenaarschap o.a.). [redacted] kan hier volgende keer vast meer over toelichten.

Laten we op 14 september verder spreken met elkaar.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

ZNSTD

Stadhuisplein 100, 1506 MZ Zaandam
06 [redacted]
[redacted]@zaanstad.nl
www.zaanstad.nl
www.hoogtij.com

Van: [redacted]@zaanstad.nl>
Verzonden: dinsdag 22 juni 2021 7:11
Aan: [redacted]@portofamsterdam.com>; [redacted]@zaanstad.nl>; [redacted]@amsterdam.nl' <[redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@zaanstad.nl>
Onderwerp: RE: Overleg windmolens op HoogTij 11 mei 2021

Beste heren,

Vanmorgen treffen we elkaar wederom in ons periodiek overleg over wind(molens) op HoogTij. Hierbij de Teams-link, een agendavoorstel en weergave van ons overleg van 11 mei jl: Klik hier om aan de vergadering deel te nemen

Agendavoorstel

1. Toelichting op stand van zaken windmolens in Zaanstad (onderzoeken, besluitvorming RES, start nieuwe projectmanager) ([redacted])
2. Stand van zaken business case/onderzoek windmolens op HoogTij ([redacted])
3. Beleid Provincie Noord-Holland
    a. Schrappen bovenwettelijke regels gebeurd?
    b. Brieven HbA over aanwijzing delen havengebied als windenergiegebied ([redacted])?
4. Wat worden de vervolgstappen?

Weergave overleg 11 mei jl.

1. Business case voor windmolens op HoogTIj valt tegen blijkt uit studie OHW. En dat geldt eigenlijk voor alle windmolens in het Amsterdams havengebied. HbA werkt verkenning komende periode verder uit; onder andere door afstemming/toetsen LVNL, Centraal Nautisch Beheer, e.d. Molens HoogTij worden daarin meegenomen. [redacted] koppelt volgend overleg terug.
2. RES wordt op korte termijn in/door Zaanstad vastgesteld. HoogTij nog altijd in beeld als zoekgebied voor windmolens. Discussie in Zaanse raad wordt redelijk beïnvloed door recente discussie omtrent windmolens Noorder IJplas/Amsterdam. Ligt heel gevoelig. [redacted] houdt ons op de hoogte.
3. Op korte termijn start procesmanager wind bij Zaanstad; vooral van belang voor communicatie/participatie, lokaal eigenaarschap borgen, afstemming met ontwikkelaars. [redacted] zorgt dat nieuwe collega tzt aanhaakt bij dit overleg.
4. Gewijzigd beleid provincie. Bovenwettelijke regels voor zoekgebieden in nu voorliggende verordening geschrapt. Wordt door GS voorgesteld aan PS. Is positief in het licht van de haalbaarheid/realisatie van molens in zoekgebieden, zoals HoogTij. Volgend overleg bezien in hoeverre besluitvorming heeft plaatsgevonden.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

ZNSTD

Stadhuisplein 100, 1506 MZ Zaandam
06 [redacted]
[redacted]@zaanstad.nl
www.zaanstad.nl
www.hoogtij.com

--- --- --- ---disclaimer--- --- --- ---
Aan deze e-mail kunnen geen rechten worden ontleend. De Gemeente Zaanstad sluit iedere aansprakelijkheid uit die voortvloeit uit de electronische verzending van dit bericht. De inhoud van dit e-mailbericht (en de bijlagen) is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n). Mocht u dit bericht bij vergissing ontvangen hebben dan wordt u verzocht de afzender hierover te informeren en het bericht te verwijderen. Indien u niet de geadresseerde bent noch een geautoriseerde medewerker die kennis mag nemen van berichten voor de geadresseerde, mag u het bericht niet openbaar maken of op enige wijze verspreiden of vermenigvuldigen
--- --- --- ---disclaimer--- --- --- ---

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

Directoraat-generaal Klimaat en Energie
Directie Warmte en Ondergrond

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ezk

Datum 6 juli 2021
Betreft Gevolgen van de uitspraak van de Raad van State over de milieubeoordeling voor windturbinenormen

Ons kenmerk
DGKE-WO / 21177649

Geachte Voorzitter,

Bij brief van 1 juli 2021 heeft de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat mij gevraagd u te informeren over de gevolgen van de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: Afdeling) van 30 juni 2021 (ECLI:NL:RVS:2021:1395) over de milieubeoordeling voor windturbinenormen.

Over de gevolgen voor windturbineparken en milieubescherming van omwonenden kan ik u, mede namens de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, het volgende berichten.

Een planmilieueffectrapport voor algemene regels
In de uitspraak oordeelt de Afdeling dat de algemene regels voor windturbines in het Activiteitenbesluit milieubeheer (Abm) en de bijbehorende Activiteitenregeling milieubeheer (Arm) voor windturbineparken (windturbinebepalingen) buiten toepassing moeten worden gelaten. Voor deze algemene regels had op grond van EU-recht een planmilieueffectrapport (planmer) moeten worden gemaakt. Voor één of twee losse windturbines blijven de algemene regels wel gelden. Hiermee komt de Afdeling terug op haar eerdere standpunt dat zij had ingenomen in de Battenoorduitspraak, waarin zij oordeelde dat voor de windmolenbepalingen in het Abm en de Arm geen planmer hoefde te worden gemaakt.

Dit heeft tot gevolg dat bij het vaststellen van bestemmingsplannen en het verlenen van omgevingsvergunningen niet meer van deze algemene regels kan worden uitgegaan, totdat voor de windturbinebepalingen in het Abm en de Arm een planmer is verricht en op basis daarvan de algemene regels worden gehandhaafd of aangepast. De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat gaat daarmee zo spoedig mogelijk aan de slag, waarbij uiteraard de voorgeschreven processtappen zorgvuldig worden doorlopen. Er is in Nederland geen ervaring met het maken van een planmer voor algemene regels. Het is daarom lastig uitspraken te doen over de tijd die hier mee gemoeid zal zijn. In Vlaanderen wordt uitgegaan van een proces van drie jaar. Vooralsnog ga ik ervan uit dat het verrichten van de benodigde onderzoeken, het bieden van inspraak en inwinnen van advies, en het navolgende wetgevingstraject, 1,5 tot 2 jaar in beslag zullen nemen.

Bestaande windturbineparken
Ik ga er op basis van de uitspraak van de Raad van State vanuit dat bestaande windturbineparken in bedrijf kunnen blijven. De uitspraak heeft niet tot gevolg dat bestaande vergunningen of bestemmingsplannen niet meer geldig zijn. De uitspraak leidt er immers niet toe dat vergunningen of bestemmingsplannen van rechtswege komen te vervallen.

Lopende procedures
Rechtszaken over windturbineparken waarover bij de bestuursrechter al een procedure loopt, en waarbij door appellanten een beroep wordt gedaan op deze uitspraak, zullen naar verwachting worden aangehouden. De bevoegde gezagen voor bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen kunnen deze besluiten echter lopende de procedure wel wijzigen of aanvullen. Zij kunnen daarbij niet zonder meer uitgaan van de windturbinebepalingen in het Abm of de Arm, omdat zij deze regels als gevolg van de uitspraak buiten toepassing moeten laten. Bevoegde gezagen moeten nu zelf bepalen en onderbouwen welke normen zij bij hun besluitvorming hanteren. De Afdeling wijst daar expliciet op in haar uitspraak. Zij moeten dus een eigen afweging maken en besluiten welk milieubeschermingsniveau zij in het concrete geval willen bieden. Zij kunnen deze normen opnemen in omgevingsvergunningen en bestemmingsplannen. Deze normen moeten zijn voorzien van een actuele, deugdelijke, op zichzelf staande en op de lokale situatie toegesneden motivering. In dat geval zal de rechter het gewijzigde of aangevulde besluit alsnog inhoudelijk kunnen toetsen. Dit is de reden dat de Afdeling in de uitspraak in het kader van de toepassing van de zogenoemde bestuurlijke lus een tussenuitspraak heeft gedaan, om de gemeenteraad van Eemsdelta in de gelegenheid te stellen om de geconstateerde tekortkoming in het bestemmingsplan te herstellen.

Nieuwe windturbineparken
Ook voor nieuw te vergunnen windturbineparken bestaat de mogelijkheid om in een bestemmingsplan of omgevingsvergunning zelf gekozen normen te hanteren. Zo lang geen planmilieueffectrapport is gemaakt voor de algemene regels kunnen aldus toch nieuwe windturbineparken mogelijk worden gemaakt.

Milieubescherming voor omwonenden
Hoewel de uitspraak onzekerheid meebrengt over de bescherming tegen hinder van windparken die omwonenden op grond van de windturbinebepalingen van het Abm en de Arm genoten, ga ik ervan uit dat omwonenden hiertegen nog steeds worden beschermd. Windturbine-exploitanten moeten zich houden aan de wettelijke zorgplicht, het bestemmingsplan en de omgevingsvergunning en mogen de instelling van hun windturbines niet zomaar wijzigen. De locatie van bestaande windturbines verandert uiteraard ook niet. Exploitanten moeten nadelige gevolgen voor het milieu tot een aanvaardbaar milieubeschermingsniveau beperken. Overheden kunnen hen daarop aanspreken en zo nodig handhavend optreden. Voor bestaande windturbineparken kan het bevoegd gezag desgewenst in voorkomend geval in het kader van de wettelijke zorgplicht

maatwerkvoorschriften stellen om duidelijk te maken welke hinder wel en niet is toegestaan. Ook kunnen met dit doel alsnog voorschriften worden verbonden aan al verleende omgevingsvergunningen milieu die nu nog niet voorzien in de bescherming tegen hinder die werd geboden door de windturbinebepalingen van het Abm en de Arm.

De exploitanten en het bevoegd gezag dat gaat over de wijziging van een bestemmingsplan of een omgevingsvergunning dienen zich bij hun onderbouwing te baseren op de beschikbare kennis omtrent de bescherming van omwonenden. De onderbouwing moet, conform de uitspraak van de rechter, actueel, deugdelijk, op zichzelf staand en op de aan de orde zijnde situatie toegesneden zijn. De kennisbasis die hieraan ten grondslag ligt, met name de beschikbare wetenschappelijke kennis, wordt continu aangevuld, bijvoorbeeld met het onderzoek naar de effecten van verschillende afstandsnormen, dat ik zal uitvragen naar aanleiding van de motie Erkens/Leijten (Kamerstuk 32 813, nr. 731).

Ondersteuning
Door deze uitspraak komt er meer last bij decentrale overheden te liggen om een eigen afweging te maken. Ik vind het belangrijk dat decentrale overheden hier zo veel mogelijk bij ondersteund worden door het Rijk. In samenspraak met de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat zal zo spoedig mogelijk op de toepasselijke website van de Rijksoverheid informatie worden geplaatst om bevoegde gezagen, gemeenten en provincies, te ondersteunen bij het motiveren van hun besluiten. Er komt een helpdesk waar zij hun vragen kunnen stellen. Daarnaast zal, in overleg met IPO, VNG en NP RES, worden gekeken welke aanvullende ondersteuning wenselijk is.

Tot slot
Met de energietransitie staat Nederland voor een enorme opgave. Het is moeilijk om direct te duiden welk effect deze uitspraak heeft op de Klimaatdoelen en met name de afgesproken 35 TWh op land in 2030. Duidelijk is wel dat hierdoor het ruimtelijke proces om te komen tot vergunningverlening complexer wordt, langer zal gaan duren en dat er meer last zal komen te liggen bij decentrale overheden. Ik zal mij dan ook, samen met de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, inspannen om bevoegde gezagen hierbij te ondersteunen en vertraging als gevolg van deze uitspraak zo veel mogelijk te beperken.

D. Yeşilgöz-Zegerius
Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat – Klimaat en Energie

From: "[redacted]" <[redacted]@ponderaconsult.com>
Sent: Mon, 12 Jul 2021 09:00:08 +0100
To: "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>
Subject: Fwd: Concept-verzoekschrift deskundigenbepaling
Attachments: Concept-verzoekschrift deskundigenbepaling.pdf

Ter informatie, ontvangen door NDSM energie
(Vakantie) groetjes
[redacted]
Outlook voor iOS downloaden
Van: [redacted]@ndsmenergie.nl>
Verzonden: vrijdag, juli 9, 2021 1:55 PM
Aan: [redacted] | Working Man Projects; [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: Fwd: Concept-verzoekschrift deskundigenbepaling

Hi,
Ter info, ik neem aan dat jullie dit concept-verzoekschrift ook ontvangen hebben. Lijkt me wel het moment om [redacted] in te schakelen.
--
Met energieke groet,
[redacted]
NDSM Energie
Opgewekt aan het IJ
+316 [redacted]
[redacted]@ndsmenergie.nl
NDSM ENERGIE
OPGEWEKT AAN HET IJ
www.ndsmenergie.nl
Back-Upstraat 1
1033 NX Amsterdam
Volg ons op @ndsmenergie en op Facebook
[redacted]
[redacted]@ndsmenergie.nl
Please consider the environment before printing this email

---------- Forwarded message ---------
Van: **DOKK Advocaten Amsterdam** <[redacted]@dokk.nl>
Date: vr 9 jul. 2021 om 13:40
Subject: Concept-verzoekschrift deskundigenbepaling
To: DOKK Advocaten Amsterdam <[redacted]@dokk.nl>
Cc: [redacted]@dokk.nl>

Geachte dames en heren,

Op verzoek van de bewoners aan het Zijkanaal H te Amsterdam, verenigd in de bewonersvereniging Zijkanaal H, zal ik eerdaags een verzoekschrift indienen tot het gelasten van een deskundigenbericht.

Het is algemeen bekend dat u zich op het standpunt stelt dat schade voldoende wordt geborgd door middel van planschade. Deze mening deel ik echter niet. Voor een onderbouwing van dit standpunt verwijs ik naar het bijgaand concept-verzoekschrift. Het heeft mijn voorkeur, en ik vermoed ook uw voorkeur, dat partijen op voorhand overeenstemming bereiken over de inhoud van verzoek als onderhavige. Het kan worden bezien of er ruimte is voor het inpassen van vragen die u aan de deskundige wilt stellen en mogelijk zelfs overeenstemming bereiken over de persoon van de te benoemen deskundige.

Als ik niet uiterlijk 23 juli 2021 een reactie van u heb ontvangen, die uitzicht biedt op een gezamenlijk verzoek, acht ik mij vrij over te gaan tot indiening. Zulks zonder nadere aankondiging, nadat aan u hierbij - reeds nu voor alsdan - (buiten)gerechtelijke kosten en rente zijn aangezegd vanaf 23 juli 2021, althans datum verzoekschrift.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

DOKK

Pedro de Medinalaan 65
1086 XP Amsterdam
t 020 820 8310
f 020 416 0496

Ubbo Emmiussingel 19
9711 BB Groningen
t 050 305 3973
f 020 416 0496

W DOKK.nl

Onze disclaimer is van toepassing op alle uitgaande e-mailberichten.

Denk aan uw verantwoordelijkheid voor het milieu voordat u deze e-mail print.

Rechtbank Amsterdam

VERZOEKSCHRIFT VOORLOPIG DESKUNDIGENBERICHT
EX ARTIKEL 202 RV

inzake:

I. de heer [redacted] en mevrouw [redacted], wonende | werkende te ([redacted]) Amsterdam aan de [redacted];

II. de - verenigde - (rechts)personen, **e.a. die in het als bijlage 1 hierbij overgelegde overzicht zijn vermeld, met vertrouwelijkheidsclaim op hun NAW-(bedrijfs)gegevens**
gevestigd te Amsterdam;

III. de (formele) vereniging **Bewonersvereniging Zijkanaal H**, gevestigd te ([redacted]) Amsterdam aan de [redacted] ([redacted]);

en

domicilie kiezende aan het kantoor van [redacted] (DOKK Advocaten) te Amsterdam, die ten deze als zijn advocaat zal optreden;

verzoeker(s);

tegen:

de coöperatieve vereniging **Coöperatie NDSM Energie U.A.**, gevestigd te ([redacted]) Amsterdam aan de [redacted] ([redacted])

de coöperatieve vereniging **Amsterdamse Energie Coöperatie U.A.**, gevestigd te ([redacted]) Amsterdam aan de [redacted] ([redacted]) tevens h.o.d.n. "Amsterdam Energie"

de coöperatieve vereniging **Coöperatieve Vereniging tot Collectief Bezit van Windmolens "De Windvogel" B.A.**, gevestigd te ([redacted]) [redacted] ([redacted])

CONCEPT

de coöperatieve vereniging **Onze Amsterdamse Noord Energie Coöperatie U.A,** gevestigd te ([redacted]) Amsterdam aan de [redacted] ([redacted]) tevens h.o.d.n. "Onze Energie"

de coöperatieve vereniging **Coöperatief Zuiderlicht U.A.**, gevestigd te ([redacted]) Amsterdam aan het [redacted] ([redacted])

verweerders;

---

1. <u>Inleiding</u>

1.1. Verzoekers, hierna te noemen '**de Bewoners**, zijn eigenaren van woningen en woonarken aan de Noorder IJplas te Amsterdam. Verweerders, hierna te noemen '**de Coöperaties**' of '**de Initiatiefnemers**' zijn bezig meerdere meerdere windturbines aan de Noorder IJplas te plaatsen | projecteren.

1.2. Als gevolg daarvan hebben woningen aan de Noorder IJplas een waardevermindering ondergaan, die na plaatsing verder zal toenemen. De Bewoners vrezen als gevolg hiervan schade te lijden en verlangen zicht op de omvang daarvan en hebben behoefte aan bepaling van incassering met een voorschot hierop.

1.3. Ter voorkoming van discussie c.q. beproeving van duidelijkheid over de getrouwheid van schadebegroting, vragen de Bewoners uw rechtbank een onafhankelijke deskundige te benoemen.

1.4. De indeling van dit verzoekschrift is als volgt. De Bewoners zullen eerst de aard en het beloop van de vordering uiteenzetten. Vervolgens zullen zij hun verzoek tot het bevelen van een voorlopig deskundigenbericht toelichten en de voorgestelde vragen benoemen. Daarna zullen de Bewoners concluderen dat het verzoek voor toewijzing gereed ligt.

1.5. Bewoners raadplegen u nadrukkelijk als burgerlijke rechter. De relevantie ervan schuilt erin dat Bewoners geen vertrouwen hebben in, tot nu toe bij plaatsing van de windturbines betrokken, partijen en mede om die reden de civiele rechter als meest gerede partij beschouwen deze kwestie te beoordelen. De civiele rechter heeft ook in recente, spraakmakende zaken (Urgenda, Shell | Milieudefensie en avondklok) ervan blijk gegeven niet reflexmatig of onmiddellijk de zijde van het gezag te kiezen.

CONCEPT

2. Aard en beloop vordering

2.1. In het kader van de energietransitie hebben de gemeente Amsterdam en de provincie Noord-Holland zich ingespannen tot verruiming van normen die van toepassing zijn op plaatsing van windturbines nabij "gevoelige bestemmingen". Gevoelige bestemmingen zijn "woningen, niet zijnde bedrijfswoningen, en andere geluidsgevoelige gebouwen of geluidsgevoelige terreinen (zoals bedoeld in de Wet geluidhinder)[1].

2.2. Waar de Omgevingsverordening van de provincie Noord-Holland voor 22 oktober 2020 een hard verbod behelsde tot plaatsing van windturbines binnen 600 m van dergelijke gevoelige bestemmingen, is deze eis in de nieuwe Omgevingsverordening NH 2020 (productie) losgelaten voor locaties die gelegen zijn binnen als zodanig aangeduide windwingebieden.

2.3. Op grond van artikel 6.27 lid 2 jo lid 4 sub b van de Omgevingsverordening NH2020 kan de gemeente Amsterdam daartoe een verzoek indienen bij Gedeputeerde Staten, af te wijken van de 600 meter norm. In artikel 2.18 van de Omgevingsregeling NH2020 staat dat de gemeente daarbij slechts 'een participatiedocument' hoeft te overleggen, waarin staat of en hoe inwoners en stakeholders zijn betrokken bij het verzoek. Voor dat participatiedocument heeft het ministerie van Binnenlandse Zaken het Kader voor het vormgeven van participatie bij duurzame energieprojecten (2019) opgesteld. Daarin staat in par. 5.4.1 dat "bij windmolenprojecten het tijdstip en de wijze van participeren belangrijker voor het verkrijgen van draagvlak [is] dan het hebben van daadwerkelijke invloed op de beslissing.".

2.4. Kortom, voor de energiecoöperaties is met de bovenstaande aanpassing de weg geplaveid voor plaatsing van windturbines nabij woningen.

2.5. Verweerders hebben er ook geen gras over laten groeien. Naar de Bewoners via-via moesten vernemen, was hun woonomgeving geduid als geschikte locatie waar windturbines konden worden geplaatst. Op onderstaande tekening, is het gebied geduid als zoekgebied 2:

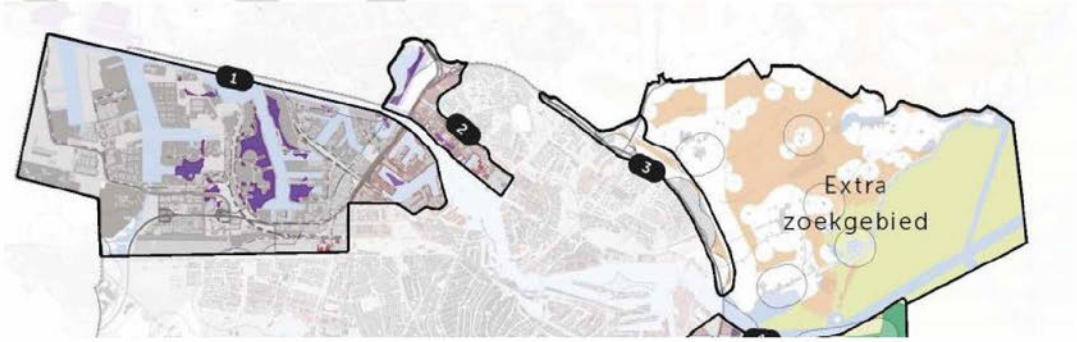

2.6. Een impressie van het landelijke karakter van de omgeving:

[1] Zie de toelichting op artikel 6.27 Windturbines bij de Omgevingsverordening NH 2020.

2.7. De woonboten van verzoekers liggen ter linkerzijde - west - van de Noorder IJplas en de windturbines staan gepland op minder dan 500m afstand daarvan, aan de rand van de Noorder IJplas, maar dan aan de overzijde van het water c.q. de woningen.

2.8. Enkele maanden voorafgaand aan vaststelling van de nieuwe provinciale omgevingsverordening, op 19 juni 2020 werd bij verzoekers een huis-aan-huis brief bezorgd, afkomstig van de gemeente met een uitnodiging voor twee informatieavonden. De eerste was gepland in minder dan een week na verzending van de brief en de tweede minder dan een week daarna, derhalve onmiddellijk voorafgaand aan de zomervakantie.

2.9. In de brief werd door de Gemeente en Initiatiefnemers gezamenlijk aangekondigd dat de Bewoners informatie zou worden verstrekt over een samenwerkingsverband van enkele Amsterdamse energiecoöperaties. Deze samenwerking zou moeten leiden tot plaatsing van windturbines aan de Noorder-IJplas. De Bewoners waren tot dat moment niet geïnformeerd over het feit dat hun woonomgeving was beoordeeld als *"geschikt"* voor windturbines. Bewoners hebben dan ook onmiddellijk bezwaar gemaakt bij de ondertekenaar van de brief. In een spoed-onlinemeeting heeft een afvaardiging van de Bewoners uitgesproken dat de geplande infoavonden geen doorgang konden vinden zolang niet duidelijk was:

I. op welke gronden was beoordeeld dat de Noorder-IJplas geschikt zou zijn voor de plaatsing van windturbines;

II. er inzicht was gegeven in het proces dat bedoeld was te leiden van "zoekgebied" naar "bouwplaats".

2.10. Beide werden toegezegd maar zijn nooit ontvangen[2].

2.11. Ook de beide infoavonden op 25 en 30 juni 2020 gingen gewoon door. Geen enkele belanghebbende in de zin van de Algemene wet bestuursrecht, hierna: Awb,[3] was positief over de plannen. Van de circa 12.000 omwonenden (binnen 1.500m) was er slechts een tiental vertegenwoordigd. Hun numerieke aandeel was derhalve zwaar verwaarloosbaar bij het aantal deelnemers dat daadwerkelijk de lasten van de geplande windturbines ondervinden. Overigens zijn er in november 2020 meer voorlichtingsavonden georganiseerd. Daarbij waren vermoedelijk ter bevordering van de positieve beeldvorming, ook leden van de energiecoöperaties vertegenwoordigd[4]. Voor de goede orde, voor zover kon worden nagegaan, waren dit zonder uitzondering bewoners van andere delen van Amsterdam en (eveneens buiten de invloedsfeer van de turbines wonende) sympathisanten van de plannen.

2.12. In dat kader benoemen de Bewoners dat er naar aanleiding van een - Wet openbaarheid van bestuur, hierna: Wob - verzoek op 1 april 2021 stukken beschikbaar zijn gekomen, waarin andermaal werd bevestigd dat de procedure die moet leiden tot plaatsing van de windturbines aan de Noorder IJplas door de Gemeente Amsterdam wordt gemanipuleerd. In een mail d.d. 6 oktober 2020 staat onder meer:

> Het zou mooi zijn als we op 22 oktober het nieuws kunnen brengen, want 's avonds op die dag gaat Provinciale Staten stemmen over moties en amendementen op de provinciale omgevingsverordening.
>
> Onze initiatiefnemers voor windmolens bij de Noorder IJ-plas zijn bezig met politieke fracties om amendementen in stemming te brengen die de kansen voor windmolens in Amsterdam vergroten. Het zou mooi zijn als 's ochtends in het nieuws is dat er draagvlak is voor de windmolenambitie van Amsterdam.
>
> Maar dit gaat afhangen van de kwaliteit van het eindconcept van OIS.
>
> Als 22 oktober niet lukt denk ik aan 27 oktober omdat de wethouder op 28 oktober aan gedeputeerde Stigter o.a. gaat vragen om financiële medewerking bij het voorbereiden van een aanwijzingsbesluit "windenergiegebied" bij gebied Noorder IJ-plas en havengebied van sd Noord. De wethouder kan dan aangeven dat er draagvlak is in deze gebieden voor windmolens (ondanks de bekende weerstand van omwonenden in het Zijkanaal H).
>
> Met vriendelijke groet,
>
> [redacted]
> Programma Klimaatneutraal
> Ruimte & Duurzaamheid

2.13. Kortom, om draagvlak te fingeren ten behoeve van een stemming in Provinciale Staten, moesten onderzoeksresultaten eerder worden vrijgegeven om "de bekende weerstand van omwonenden in het Zijkanaal H" te maskeren. Voor de goede orde, op de genoemde 22 oktober werd in Provinciale Staten gestemd over het loslaten van de grens van 600m van woningen, waarbinnen windturbines zouden mogen worden gebouwd.

---

[2] Tot 28 maart 2021, toen één van de energiecoöperaties een participatieplan bij de gemeente indiende. Hierop zal in het vervolg van dit processtuk nog worden ingegaan.

[3] Volgens vaste rechtspraak van de Raad van State is in beginsel belanghebbend in de zin van de Awb iemand die woonachtig is binnen 10 x de tiphoogte van een windturbine.

[4] De gemeente Amsterdam heeft een verleden waarin vaker een loopje werd genomen met de beginselen van burgerparticipatie en inspraak, zo ook bij de discussie rond plaatsing van theater de Meervaart: https://www.telegraaf.nl/nieuws/622098155/amsterdam-manipuleerde-bij-participatie-bijeenkomst-over-draagvlak-komst-theater.

2.14. Het is betrekkelijk veilig te veronderstellen, want onder deze concrete gevalsomstandigheden objectief gerechtvaardigd, dat de energiecoöperaties geen mandaat hebben verkregen van de omgeving waarin de windturbines zouden moeten worden geplaatst.

2.15. Niettemin presenteerden de energiecoöperaties op 17 november 2020 hun "Participatieplan". Dit plan bevat de contouren waarbinnen de participatie zou moeten plaatsvinden. In dit plan was geen enkel bezwaar van de Bewoners opgenomen.

2.16. Eind december 2020 hebben de coöperaties het Participatieplan ter goedkeuring ingediend bij het college van B&W. Het duurzame Energie-adviesbureau Pondera Consult BV adviseert de wethouder en helpt de coöperaties bij het maken van het Participatieplan. De beoordeling van het Participatieplan is dus een typisch geval van de slager die zijn eigen vlees keurt; een afgevaardigde van Pondera (Martijn ten Klooster) - eigenaar en aandeelhouder van Pondera - heeft de Initiatiefnemers begeleid bij het opstellen van het Participatieplan en is namens de gemeente Amsterdam tevens belast met beoordeling daarvan. Er is ook niet bekend gemaakt op welke criteria het participatieplan wordt beoordeeld. Volgens het Klimaatakkoord moet een Participatieplan ook een Omgevingsovereenkomst bevatten. Voor zover bekend, is een Omgevingsovereenkomst nimmer tot stand gekomen.

2.17. Om een indruk te geven van de mate van zeggenschap, verwijzen de Bewoners naar onderstaande matrix die in het Participatieplan van de coöperaties was opgenomen:

AMSTERDAM WIND | NDSM ENERGIE

Wat betekent meepraten, meedenken en -beslissen nu echt? Wettelijke kaders en de fysieke omgeving zijn op sommige onderwerpen bepalend, daar valt weinig aan te veranderen. Daarnaast zijn de er ook financiële kaders om rekening mee te houden. Aan de andere kant zijn er ook onderwerpen waar volop ruimte is om over mee te beslissen. Om aan te geven wat de mate van invloed per onderwerp is gebruiken we de participatieladder.

Bewonersberaad-thema's	Onderwerpen	Mate van zeggenschap
Ruimtelijke inpassing	- Aantal windmolens - Positie windmolens - Hoogte windmolens - Kwaliteit van het gebied	Adviseren Adviseren Informeren Adviseren
Geluid en Slagschaduw	- Geluid hinder beperken - Slagschaduw - Stilstandvoorzieing	Adviseren Adviseren Adviseren
Natuur en ecologie	- Bestaande kwaliteit - Versterken kwaliteit - Groen en recreatie	Adviseren Adviseren Adviseren
Financiële participatie en lokaal profijt	- Oprichting omgevingsfonds - Lokale bestedingsdoelen omgevingsfonds - Omwonenden regeling - Mede-eigenaarschap (Exploitatiefase)	Meebeslissen Meebeslissen Meebeslissen Meebeslissen

2.18. De inspraak van Bewoners op plaatsing van de windturbines zou op de wezenlijke onderdelen niet verder reiken dan "adviseren" of zelfs "informeren".

2.19. Na protesten door de Bewoners is het Participatieplan aangepast maar tegelijkertijd uitgehold. De Bewoners hebben meer inspraak gekregen. Daar staat tegenover dat indien Initiatiefnemers en

Bewoners geen overeenstemming bereiken, de Initiatiefnemers hun eigen plan kunnen indienen bij de gemeente; de Bewoners kunnen dan een eigen plan aan de gemeente presenteren. Vanwege de standpunten van de gemeente ten aanzien van windturbines, zal het geen verrassing zijn welk plan door de gemeente wordt omarmd.

2.20. Gaandeweg is aldus steeds duidelijker geworden dat de door de gemeente en Initiatiefnemers gevaren koers coûte que coûte leidt tot plaatsing van de windturbines. Vanwege de door de Bewoners als gevolg daarvan te ondervinden consequenties, werden de Energiecoöperaties dan ook bij brieven dd. 14 en 30 juni 2020 voor het eerst aansprakelijk gesteld voor de schade die omwonenden van de Noorder IJplas zouden lijden (**productie**). Meer specifiek werd daarbij gedoeld op de waardedaling van de betrekkelijke woningen. Op de aansprakelijkstellingen werd geen inhoudelijk antwoord ontvangen (**productie**).

2.21. In de maanden daarna werden de Bewoners in contact gebracht met de ook hiervoor al genoemde [redacted], een "ingehuurde" van de Gemeente Amsterdam. Deze presenteert zich als ambtenaar maar, naar later bleek, is [redacted] partner van een adviesbureau Pondera Consult BV. Pondera Consult is een commercieel vehikel van de Nederlandse Wind Energie Associatie, een lobbyclub voor windenergie.

2.22. Pondera beheert alle disciplines in het proces dat tot plaatsing van windturbines moet leiden. Onder het mom van beoordeling van haalbaarheid, komt de bemoeienis van Pondera er veelal op neer dat beperkingen worden opgerekt of afgezwakt, normen worden bijgesteld en onderzoeken zo belicht dat deze niet (langer) een belemmering voor plaatsing van windturbines vormen. In Zwolle en Enschede is Pondera de deur gewezen en in Enschede bovendien voor de duur van zeven jaar niet welkom op windprojecten (**productie**). Bovendien heeft de verantwoordelijk wethouder aldaar naar verluidt onder meer wegens de belangenverstrengeling aan de zijde van Pondera het veld moeten ruimen. Een en ander heeft de gemeente Amsterdam niet ervan weerhouden toch met dit adviesbureau in zee te gaan en – terwijl zij op het voorgaande was gewezen – de samenwerking voortgezet.

2.23. Ook in de Noorder IJplas verrichtte Pondera een haalbaarheidsstudie. Het is geen verrassing dat de uitkomst daarvan positief luidde (**productie**). Positief voor windturbines welteverstaan. Het is volgens Bewoners onjuist te veronderstellen dat dit onderzoek betrouwbaar kon worden uitgevoerd. Immers het zelfde bureau - Pondera - verdient aan het onderzoek naar geschiktheid van de locaties, verdient aan begeleiding van coöperaties, ze verdient aan onderzoek naar geluidsnormen, levert indien nodig milieueffectrapportages aan en om het helemaal overduidelijk te maken, ze verdient ook aan productie en plaatsing van turbines.

2.24. De situatie is feitelijk vergelijkbaar met één, waarin de overheid alleen Schiphol uitnodigt voor advies over de hoeveelheid vliegverkeer boven Nederland. Schiphol levert daarvoor advies, verricht onderzoek en bepaalt besluitvorming. Natuurlijk adviseert een dergelijke partij positief; hoe meer windturbines, des te meer inkomsten.

2.25. Ambtenaren zijn vanwege de complexe materie ook volledig afhankelijk van de adviezen van Pondera. Raadsleden zijn parttimers die helemaal geen tijd hebben om zich in dergelijke adviezen te verdiepen. Pondera behartigt echter geenszins de belangen van burgers maar alleen de belangen van haar eigen

portemonnee. Ze wordt op geen enkele wijze gecontroleerd. Niet door de gemeente en ook in een bestuursrechtelijke procedure is de burger nagenoeg kansloos.[5] Pondera en haar energiecoöperaties hebben nagenoeg vrij spel.

2.26. Ondanks al het voorgaande heeft de Amsterdamse politiek daarin geen aanleiding gezien, de inrichting van het proces tot plaatsing kritisch te bezien en/of beoordelen.

2.27. Dezelfde onverschilligheid geldt voor een Raadsadres "Impact windturbines op kwetsbare diersoorten ring A10 Noord en Noorder IJplas"(**productie**). Dit raadsadres bevat een inventarisatie van alle rond de Noorder IJplas aanwezige beschermde diersoorten. Daaronder bevinden zich de grote karekiet, snor, visdief, torenvalk, huismus, nachtegaal, kneu, boerenzwaluw en koekoek die zonder uitzondering op de Rode Lijst staan. Ook de zoogdieren: konijn, laatvlieger, wezel, bunzing en egel staan op de Rode Lijst en zijn aanwezig in de Noorder IJplas. Veel vleermuizen, waaronder de meervleermuis, vliegen en jagen boven de plas.

2.28. De onderzoekers zijn tot de conclusie gekomen dat de Noorder IJplas:

- grenst aan één Natura 2000-gebied dat een beschermingsregime met externe werking kent;
- hoofdgroenstructuur-gebied is (gelijk het Vondelpark);
- wordt ontwikkeld tot stadspark hetgeen volgens de TAC op gespannen voet staat met de komst van windturbines;
- door de Vogelbescherming Nederland is eveneens aangeduid als 'paars gebied' op haar risicokaart en dus een locatie betreft waar géén windturbines zouden moeten worden geplaatst;
- een hoge natuurwaardenscore kent (van 4 uit 5) op de Natuurwaardenkaart 2016.
- een gebied betreft waar meerdere zoogdieren, (broed)vogels en vleermuizen voorkomen die op de 'Rode Lijst' staan en/of Europees beschermd zijn;
- bovendien een gebied is waar een aanzienlijk aantal (al dan niet Rode Lijst-) diersoorten voorkomt dat bovendien (zeer) gevoelig is voor windturbines. De effecten van windturbines op deze diersoorten zijn uiterst zorgwekkend.

2.29. Evenmin bleek de medische keerzijde van plaatsing van windturbines vooralsnog reden de plaatsing van windturbines nabij woningen op zijn minst op te schorten, om nader onderzoek mogelijk te maken naar gezondheidsrisico's. Een raadsadres aan de gemeenteraad van Amsterdam d.d. 29 maart 2021 (**productie**) bevat een analyse van onderzoeken, op basis waarvan het RIVM deze gezondheidsrisico's heeft beoordeeld die gemoeid gaan met plaatsing van windturbines nabij gevoelige bestemmingen. Dit oordeel van het RIVM vormt de basis voor vergunningverlenende instanties om deze gezondheidsrisico's af te vlakken.

2.30. Om een voorbeeld te geven van een hiaat in huidige onderzoeken waarop het RIVM zich beroept: een van de belangrijkste onderzoeken waar het RIVM naar verwijst, betreft enkele Deense studies (The

[5] Dit beeld is bevestigd in het promotieonderzoek van mr. dr. S. Akerboom d.d. 25 oktober 2018 (Between public participation and energy transition, https://dare.uva.nl/search?identifier=4198a137-4c34-4b65-a442-a10387e60a62). Dit onderzoek bevat een analyse van 86 uitspraken van de Raad van State. Daaruit is gebleken dat in slechts vier gevallen beroep gegrond werd verklaard. En in die vier gevallen is de plaatsing van de windturbines bovendien niet definitief van de baan.

CONCEPT

Danish Wind turbine Study,[6]). Daarin is onderzoek gedaan naar de gezondheidsrisico's bij 711.000 inwoners die in dunbevolkt gebied binnen een straal van 10 km van windturbines wonen. Slechts 1100 inwoners wonen binnen 500 meter van windturbines met een tiphoogte tot 100 meter en een geluidsbelasting van 42 dB en hoger. In deze kleine groep (minder dan 1% van het totaal aantal onderzochte Bewoners) is wel degelijk een verhoogd risico op hart- en vaatziekten, slapeloosheid, depressie en toename gebruik van antidepressiva en slaapmedicatie aangetoond[7]. Terwijl dat ook nog eens windturbines betreft die substantieel lager zijn (tot 100m) dan de turbines die aan de Noorder IJplas gepland staan, die tenminste 146m hoog zullen worden.

2.31. Een volgende opzienbarende vaststelling is dat er geen wetenschappelijke studies beschikbaar blijken over de gezondheidseffecten van windturbines met een tiphoogte hoger dan 120 meter, die binnen 2000 meter van omwonenden staan met 42dB geluidsbelasting of hoger. Het contrast is dan ook groot: in de Amsterdamse situatie wordt uitgegaan van turbines met een tiphoogte van 146m, die op een afstand van circa 500m gepland staan. De toepasselijke geluidsnormen in Nederland bedragen gemiddeld 45dB.[8] Een verhoging van 3dB impliceert een verdubbeling van de hoeveelheid geluid[9].

2.32. Hoewel deze niet-limitatieve uiteenzetting naar de overtuiging van verzoekers reden zou moeten zijn de plannen tot plaatsing van windturbines nabij de Noorder IJplas naar de prullenbak te verwijzen, blijkt dat de Initiatiefnemers niet tot andere gedachten te brengen. Dat dit moge verbazen volgt tevens uit het feit dat het verdienmodel van windturbines op een locatie aan de Noorder IJplas marginaal is. Dit wordt bevestigd in een bijlage bij een publicatie van de gemeente Amsterdam (**productie**). Hierin staat: *Gebied 146 meter: business case afhankelijk van omstandigheden rond te rekenen.*

2.33. Het verdienmodel voor windmolens, kleiner dan 146m is volgens deze publicatie "moeilijk om rond te rekenen", anders gezegd: allesbehalve een robuuste business case.

2.34. Dit hebben de gezamenlijke coöperaties expliciet bevestigd in hun zienswijzen d.d. 9 april 2020 tegen de Omgevingsverordening NH 2020:
De minimumafstand van 28m tot het maaiveld en de verhouding tussen rotordiameter en ashoogte vormen een ernstige beperking voor de keuze van het type turbine en het vermogen, in het bijzonder voor gebieden waar een bouw hoogtebeperking van toepassing is van 145 meter vanwege het Luchthavenindelingsbesluit (LIB) en eveneens in geval van opschaling van bestaande turbines. In de praktijk van het huidige aanbod op de markt zal de keuze hierdoor beperkt worden tot turbines van maximaal 2,35 MW en een rotordiameter van ca. 90m. Omdat de huidige turbinebouw en subsidieverlening van RVO afgestemd is op een vermogen-range van 3,3 - 4,5 MW en met grotere rotorafmetingen is exploitatie van een turbine met een kleiner vermogen en rotor niet haalbaar (onderstreping adv.).

---

[6] Poulsen, (2018b). Long-term exposure to wind turbine noise at night and risk for diabetes: a nationwide cohort study. Environmental research, 165, 40-45 en
Poulsen, (2019b). Long-term exposure to wind turbine noise and risk for myocardial infarction and stroke: a nationwide cohort study. Environmental health perspectives, 2019(3).
[7] Poulsen, (2019a). Impact of long-term exposure to wind turbine noise on redemption of sleep medication and antidepressants: a nationwide cohort study. Environmental health perspectives, 127(3).
[8] 41dB in de nacht en 47dB overdag.
[9] https://www.natuurkunde.nl/artikelen/3413/geluid-en-decibel-hoe-zit-dat.

2.35. De opbrengsten van windturbines, die aan de Noorder IJplas kunnen worden geplaatst, zijn bovendien beperkt. Een windmolen levert per Mw op jaarbasis op een bedrag ad € 37.400.[10] Per windturbine met een vermogen van 3 Mw zal er dus een jaarlijkse winst worden gegenereerd van € 112.200.[11] Dat is, gelet op de hierna te becijferen schade, in redelijkheid niet rendabel te maken. Bij stilstand, hetgeen zeer reëel is, is er dus een ernstig insolventierisico voor initiatiefnemers.

2.36. Een en ander nog daargelaten de vele andere verliesposten die hierin nog niet zijn verdisconteerd, waaronder maatschappelijke kosten door een waardevermindering van omliggende woningen maar ook gederfde WOZ-inkomsten van omliggende gemeenten zelf.

2.37. Des te belangrijker is het dat betrokkenen die zich sterk maken voor plaatsing van windmolens vooraf en niet achteraf inzicht krijgen in de (on)haalbaarheid van hun ambities c.q. opstelling van wind op land hier. Wanneer dat namelijk pas duidelijk wordt nadat de windmolens zijn geplaatst, blijven omwonenden en/of de gemeenschap met de nadelige gevolgen daarvan zitten.

2.38. Bewoners zijn zich bewust van de mogelijkheid om ter verkrijging van compensatie een planschadevordering in te stellen. Dat is ook waar Initiatiefnemers op aandringen. Bewoners kiezen evenwel ervoor niet die weg te bewandelen. Daarvoor hebben zij de volgende redenen:

1) bij planschade gelden allerhande beperkingen waaronder een wettelijke drempel van 2% en beperkingen ter zake van voorzienbaarheid. Deze drempel is zelfs een minimum en wordt per geval beoordeeld;
2) de Bewoners wensen hun schade direct op de veroorzaker te verhalen in plaats van op de (lokale) overheid;
3) Bewoners hebben in het tot nu toe gevolgde proces dat moet leiden tot plaatsing van de windmolens en rechtspraak daaromtrent een dusdanig laag vertrouwen dat zij hun lot in eigen (civiele) hand wensen te houden.

Ad. 1)
Een planschadeprocedure impliceert een risico voor wat betreft de hoogte van het drempelbedrag en voorzienbaarheid. Bewoners wensen hiervan verschoond te blijven. Vooral van al de initiatiefnemers die massaal actief in rechte optreden over o.a. de hoogte, naast het verschuldigd zijn van vergoeding, om maximaal aan hun schadeplicht te ontkomen ten nadele van Bewoners die dus met feitelijke en financiële kaalslag achterblijven. Insgelijks is er reëel incassorisico getuige al voorgekomen faillissement van initiatiefnemers in andere windparken.

Ad. 2)
De Bewoners hebben niet ervoor gekozen hun woonomgeving schade te berokkenen; dat hebben de Initiatiefnemers gedaan. Deze Initiatiefnemers wensen daarvan de lusten te verkrijgen, bijvoorbeeld in de vorm van een van overheidswege gegarandeerd rendement van 12%. Daarbij past naar de mening van Bewoners tenminste één verplichting, te weten die tot compensatie van de door exploitatie van de windmolens veroorzaakte schade c.q. waardevermindering van de bezittingen van de Bewoners. Het past in de beleving van de Bewoners niet om de gemeenschap ter zake van deze compensatie op te

[10] https://groene-rekenkamer.nl/wat-levert-een-windmolen-op/.
[11] Voor deze berekening wordt uitgegaan van zes windturbines. In de tot nu toe gepresenteerde plannen was sprake van drie turbines. De woningwaardevermindering blijkt volgens het in voetnoot 1 genoemde onderzoek niet afhankelijk van het aantal windmolens. Minder molens geven derhalve een lagere winstpotentieel maar veroorzaken wel een gelijk verlies/schade aan de omgeving.

zadelen met een verhaalsrisico. Ofschoon de wegens planschade te verrichten vergoedingen namelijk uiteindelijk voor rekening komen van de ontwikkelaar van de schadeveroorzakende plannen, moet de (lokale) overheid deze wel voorfinancieren. Dat veroorzaakt per definitie een risico van onverhaalbaarheid van dit bedrag. Bewoners achten dat onwenselijk, maatschappelijk onzorgvuldig of onbetamelijk naar verkeersopvattingen.

De vergelijking dient zich aan met situaties waarin de veroorzaakte schade door de schadelijdende partij kan worden verhaald op de door hem/haar afgesloten verzekering. Ook in dat geval kan de laedens niet worden verplicht de geleden schade op zijn verzekering te verhalen. Datzelfde speelt in deze kwestie. Ook hier hebben Bewoners de mogelijkheid hun schade in te brengen in een planschadevordering. Zij wensen evenwel dat niet de gemeenschap daarvoor inspringt maar de partij die eerstens de schade heeft veroorzaakt en bovendien aan de schadeveroorzakende plannen verdient.

Ad. 3)
Zoals hiervoor uitvoerig is toegelicht, ervaren en hebben Bewoners weinig vertrouwen in de gemeente. Dezelfde gemeente heeft namelijk door kunstgrepen ten onrechte voorgewend dat er (1) al dan draagvlak voor plaatsing van windmolens bestond en (2) burgers door participatie inspraak daarin hadden. Daarenboven heeft de gemeente geobjectiveerde, zwaarwegende bezwaren genegeerd, alles om haar eigen ambitie waar te maken. Nu, desondanks, verlangen dat de Bewoners ook voor de materiële compensatie hun vertrouwen stellen in diezelfde gemeente, is niet redelijk. Daarbij heeft niet geholpen dat de Initiatiefnemers breed uitdragen dat zij de schadebegroting niet in handen van een door uw rechtbank aan te wijzen deskundige wensen te stellen maar in een door de gemeente aan te wijzen taxateur (**productie**).

3. Schade

3.1. *Voorafgaand aan plaatsing*

3.1.1. Reeds voor daadwerkelijk tot plaatsing van windturbines wordt overgegaan, kan er schade ontstaan aan woningen in de nabijheid daarvan. In bepaalde gebieden kan de woningwaardedaling zelfs 23% bedragen, volgens recent Duits onderzoek.[12] De Bewoners verwijzen naar een uitspraak van het gerechtshof Leeuwarden van 18 juli 2003 (vindplaats: ECLI:NL:GHLEE:2003:AI0841) en een van de rechtbank Zwolle- Lelystad van 26 oktober 2006 (vindplaats: ECLI:NL:RBZLY:2006:AZ1572). Het bestaan van concrete plannen tot plaatsing van windturbines heeft een waardedrukkend effect vastgesteld bij die zowel doorgaan als niet doorgaan. De Awb-wetgever voorziet hier niet in[13], waardoor Bewoners genoodzaakt zijn om tot u als restrechter te wenden. Door bij langdurige projecten niet in te spannen om te voorzien in een deugdelijke voorziening wat betreft schaduwschade, handelen verweerders en het bevoegd gezag in strijd met art. 3:4 lid 2 Awb, ofwel een onrechtmatige daad.[14]

3.1.2. Ook de heer [redacted], makelaar in woonboten, heeft desgevraagd bevestigd dat het bestaan van de onderhavige concrete plannen tot plaatsing van de windturbines aan de Noorder IJplas van invloed is

[12] http://www.rsi-essen.de/publikationen/ruhr-economic-papers/976/
[13] G.M. van den Broek & M.K.G. Tjepkema, De reikwijdte en rechtsgrondslag van nadeelcompensatie in het omgevingsrecht, VBR preadvies nr. 43, Den Haag: Instituut voor Bouwrecht 2015. Dit bepleit Van den Broek opnieuw in: G.M. van den Broek, Nadeelcompensatie onder de Omgevingswet: hoe een stelselherziening in het omgevingsrecht leidt tot een systeemwijziging van het nadeelcompensatierecht, TO 2018/4, p. 172-181.
[14] G.M. van den Broek, Vergoeding van Schaduwschade, In het kader van de voorbereiding van de realisatie van het Windpark De Drentse Monden, Universiteit Utrecht, 15 maart 2016.

op de waarde van de arken (**productie**). Kok heeft een groot marktaandeel van alle verkopen van woonboten in Amsterdam en daarbuiten.

3.1.3. In allerhande media-uitingen hebben de Initiatiefnemers uiting gegeven aan hun plannen. Als voorbeeld hiervan kan worden verwezen naar diverse publicaties op Facebook en Twitter (**productie**). NDSM Energie heeft zelfs een volledige website gebouwd, waarin zij konde doet van haar windbedrijvigheid: www.eco-park.amsterdam. De website bevat foto's waarop alvast een van de windturbines staat ingetekend en de contouren van een tweede molen zichtbaar zijn.

3.1.4. Andere coöperaties hebben de bouw van windturbines aan de Noorder IJplas op hun website vermeld. Een en ander is eveneens zichtbaar op de als productie... overgelegde screenshots.

3.1.5. Geen gelegenheid laten de coöperaties onbenut hun enthousiasme te delen over alle windenergie die zij ten behoeve van ondernemers op het NDSM-terrein gaan opwekken. Voor de goede orde, de energie wordt opgewekt ten behoeve van ondernemers maar het genereren ervan op veilige afstand daarvandaan, te weten op circa 3 km afstand aan de Noorder IJplas.

3.1.6. Zoals weinig Amsterdammers zal zijn ontgaan, hebben de plannen tot het plaatsen van windturbines nabij woningen in Amsterdam de voorbije maanden een storm van protest veroorzaakt. Naar aanleiding daarvan heeft de verantwoordelijk wethouder de zoekgebieden aangepast. In het in dat kader uitgebracht persbericht staat (**productie**):
Het afgelopen jaar heeft de gemeenteonderzoek gedaan naar de mogelijke plekken voor windmolens binnen de gemeentegrenzen. Op basis van dit onderzoek en gesprekken met Bewoners zijn de zoekgebieden verkleind en geprioriteerd.

3.1.7. Alom wordt aangenomen dat het risico toeneemt dat er daarmee windturbines worden geplaatst aan de rand van de Noorder IJplas.

3.1.8. Gelet op al het voorgaande kan het ervoor worden gehouden dat de plannen tot plaatsing van windturbines aan de rand van de Noorder IJplas *concreet* zijn. Bovendien wordt het daarvan uitgaand schadeveroorzakende effect versterkt door de talrijke berichtgeving daaromtrent in (sociale) media, waaronder de websites van verweerders. Zoals ook in de hiervoor aangehaalde uitspraken het geval was, veroorzaken concrete voornemens tot plaatsing van een windpark, een waardedaling van omliggende woningen.

3.2. *Schade door plaatsing*

3.2.1. Uit wetenschappelijk onderzoek[15] (**productie**) is gebleken dat er een waardedaling optreedt van woningen in een straal van 2 km rondom dergelijke turbines. Bij windturbines met een tiphoogte tot 150 meter, treedt er binnen deze invloedsfeer een waardevermindering op van gemiddeld 2,5%. Bij windmolens hoger dan 150 meter worden woningen gemiddeld 5% minder waard.

[15] Windturbines, zonneparken en woningprijzen, Martijn I. Dröes & Hans R.A. Koster (Vrije Universiteit en Universiteit van Amsterdam) in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, december 2019. Windparken en Woningprijzen in Groningen en Drenthe: Rapportage in Opdracht van RTV Noord en RTV Drenthe, M. Draams & F. Sijtsma, (Rijksuniversiteit Groningen), september 2019.

CONCEPT

3.2.2. De nu geplande windmolens hebben een tiphoogte van 146 meter. De energiecoöperaties met wie de Gemeente Amsterdam een intentieverklaring heeft gesloten, streven echter naar een tiphoogte van meer dan 150 meter. Op basis van de vigerende Omgevingsverordening zou dat laatste in een door de provincie Noord-Holland als zodanig aangewezen windwingebied in beginsel mogelijk zijn.

3.2.3. Voor begroting van de waardevermindering is niet relevant hoeveel windturbines er worden geplaatst; de aanwezigheid van één windturbine heeft hetzelfde waardedrukkend effect als een park dat bestaat uit vele turbines. Dit blijkt uit het als productie .. overgelegde rapport van Dröes en Koster.

3.2.4. Uit onderstaande tekening blijkt dat de woningen rond de Noorder IJplas binnen de invloedsfeer van deze plannen vallen. De cirkel markeert een actieradius van 2km rond (één van) de windmolen(s). Meer specifiek zullen de windmolens worden geplaatst op een afstand van gemiddeld 500 m van de aan de Noorder IJplas gesitueerde woningen.

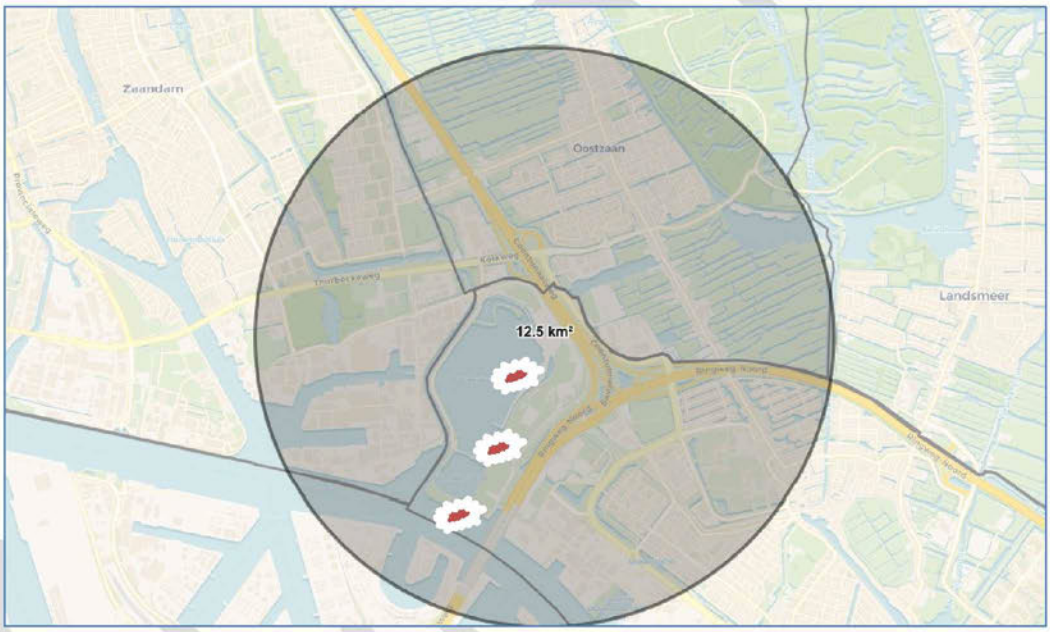

3.2.5. De gemiddelde waarde van een ligplaats voor woonarken aan de Noorder IJplas bedraagt circa € 450.000. De waarde van de arken zelf loopt uiteen van € 400.000 tot € 500.000. Op basis van een conservatieve schatting, zal de gemiddelde waarde van een woonark met ligplaats groot zijn € 500.000.

3.2.6. Aangezien de gemiddelde waardedaling binnen een straal van 2 km rondom een windturbine 2,5% bedraagt, kan er gevoeglijk vanuit worden gegaan dat de waardevermindering in een landelijke omgeving als de Noorder IJplas, tenminste 10% bedraagt en wel kan oplopen tot 20%. Ook de precieze locatie van de windturbines zijn beperkt relevant. Deze zullen worden geplaatst op een afstand die varieert van 450 m tot 550 m. Belangrijker is dat de woonarken van de Bewoners de eerste bebouwing is ten westen van de geplande molens. Zeker in een rustieke omgeving, nota bene in de stad Amsterdam, zal de exacte afstand niet bepalend zijn voor de vraag of er schade zal ontstaan; hooguit binnen welke marges die zich zal bevinden.

3.2.7. Uitgaande van een percentage van 15% en een gemiddelde waarde van € 500.000, wordt er per woonark een schade geleden van € 75.000 wanneer daadwerkelijk wordt overgegaan tot plaatsing van de windturbines. Daardoor is het met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid - nu planschade geenszins schadedekkend is - dat de initiatiefnemers zich (ongerechtvaardigd) verrijken ten opzichte van de Bewoners.

3.2.8. Aan de Noorder IJplas bevinden zich in totaal 62 woonarken. Dat betekent dat de door de windturbines te veroorzaken schade aan alleen al de woningen rond de Noorder IJplas kan oplopen tot € 4.650.000.

3.2.9. Van deze 62 woningeigenaren wensen er in dit stadium al 55 de schade te laten begroten die het gevolg zou zijn van plaatsing van de molens. Deze groep heeft te kennen gegeven de Initiatiefnemers aansprakelijk te willen houden voor de als gevolg van plaatsing van de windturbines te veroorzaken schade.

4. Waarom nu?

4.1. De Bewoners zijn ermee bekend dat er formeel nog geen besluit is genomen over plaatsing van de windturbines aan de Noorder IJplas. Om die reden hebben de energiecoöperaties laten weten nog geen aanleiding te zien mee te werken aan een deskundigenbericht. Bovendien meldden de coöperaties dat de schade te zijner tijd moet worden vastgesteld en vergoed in een planschadeprocedure. Verzoekers zien dit anders.

4.2. Uit alles blijkt dat de gemeente Amsterdam zal doen wat nodig is om tot realisering van de windmolens over te gaan. Draagvlakonderzoeken worden gemanipuleerd (zie hiervoor), een specifiek daartoe ingewonnen advies van de Technische Advies Commissie Hoofdgroenstructuur (*TAC*) wordt terzijde gelegd (**productie**) en een participatietraject is niets meer of minder dan een handeling die moet worden "afgevinkt", zonder dat Bewoners daadwerkelijk zeggenschap hebben. Ook van de stormachtige protesten heeft de verantwoordelijk wethouder zich hoegenaamd niets aangetrokken en zelfs de raadsadressen (medisch en fauna) worden ter kennisgeving aangenomen. Dit alles naast het feit dat de gemeente zich al heeft gecommitteerd aan de plannen, maakt dat deze dusdanig concreet zijn dat de Bewoners recht en belang hebben bij vaststelling van enerzijds de schade die nu reeds optreedt en anderzijds de schade die in het verschiet ligt wanneer zou worden overgegaan tot plaatsing.

4.3. Recente ontwikkelingen inzake de normen die de goede ruimtelijke ordening van windturbines bepalen nopen tot een deskundigenbericht. Het arrest Nevele van het Europese Hof hangt sinds de zitting d.d. 6 april 2021 bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State als een zwaard van Damocles boven het Activiteitenbesluit milieubeheer en de Activiteitenregeling milieubeheer. De effecten bij een het nu nietig of onverbindend zijn van deze normen - hetgeen zeer, zo niet uiterst reëel is - zijn volstrekt onduidelijk. Ter zitting heeft de Afdeling een duidelijke waarschuwing gegeven aan de Minister | initiatiefnemers om een noodplan te ontwikkelen zodat bestaande windparken onder deze (nood) normen exploiteren. De Minister geeft hierbij aan minimaal 2 tot 3 jaar nodig te zijn om planMER uit te voeren. Dit gegeven is op zichzelf voldoende om een deskundigenbericht te rechtvaardigen.

4.4. Zoals is toegelicht in randnummer 3.1.1 treedt er derhalve nu reeds een waardevermindering op. Bewoners ontlenen daaraan derhalve een belang tot vaststelling van de omvang van de door hen geleden schade.

CONCEPT

5. Deskundigenonderzoek en vraagstelling

5.1. De Bewoners hebben recht en belang bij een deskundigenbericht. Het belang bij een onderzoek blijkt uit hetgeen hiervoor is toegelicht. Niettemin zal een en ander hierna nog worden beoordeeld aan de hand van de toewijzingsmaatstaven die de Hoge Raad daarvoor heeft geformuleerd.

5.2. Uit vaste rechtspraak van de Hoge Raad[16] volgt dat een verzoek tot een voorlopig deskundigenbericht in principe moet worden toegewezen, mits het daartoe strekkende verzoek:

1) ter zake dienend is;
2) voldoende concreet is;
3) feiten betreft die met het deskundigenonderzoek bewezen kunnen worden.

5.3. Een verzoek tot een voorlopig deskundigenonderzoek kan daarnaast worden afgewezen als het verzoek in strijd is met een goede procesorde, de bevoegdheid daartoe misbruikt wordt, de verzoeker bij toewijzing onvoldoende belang heeft of het verzoek afstuit op een ander door de rechtbank zwaarwichtig geoordeeld bezwaar. Er is dus slechts een beperkt aantal afwijzingsgronden bij een verzoek tot een voorlopig deskundigenonderzoek.

Ad. 1
Of het verzoek ter zake dienend is, hangt af van het antwoord op de vraag of het gewenste deskundigenbericht de mogelijkheid oplevert om zekerheid te verkrijgen omtrent feiten en omstandigheden die voor de beslissing van het geschil relevant zijn. De verzoekende partij kan op basis daarvan beslissen of het raadzaam is een procedure te beginnen en, als daartoe wordt overgegaan, hoe de vordering wordt vormgegeven.

Zowel voor het scenario van schadebegroting ingeval van het maken van concrete plannen als dat waarbij de windturbines reeds zijn geplaatst, zal het deskundigenbericht ter zake dienende informatie opleveren. De Bewoners wensen namelijk te kunnen beoordelen of het starten van een procedure in dit stadium reeds zinvol is.

Sterker, zelfs tijdens het Participatietraject (of wat daarvoor moet doorgaan) zal de keerzijde van de financiële medaille onderwerp van gesprek zijn. De Bewoners begrijpen dat dat geen belang is dat weging krijgt bij beoordeling van het onderhavige verzoek. Het wekt wel bevreemding tegen de achtergrond van de weerstand aan de zijde van de Initiatiefnemers waarop de Bewoners bij indiening van dit verzoekschrift zijn gestuit.

Terzijde, wanneer er wordt besloten nu reeds een vordering in rechte in te stellen, zullen de te incasseren gelden worden gereserveerd c.q. zonodig gedeponeerd onder een door u aan te wijzen

[16] Zie onder meer Hoge Raad 30 maart 2018, ECLI:NL:HR:2018:482.

CONCEPT

notaris op een geblokkeerde rekening, zodat eventueel benodigde terugbetaling daarvan zonder problemen mogelijk. Is

Ad. 2
Ten tweede moet het verzoek voldoende concreet zijn. Verwezen naar het voorgaande, zal deze maatstaf geen verdere toelichting behoeven. De Bewoners hebben aan hun verzoek voldoende concrete feitelijke stellingen ten grondslag gelegd.

Ad. 3
Ten derde moet het verzoek betrekking hebben op feiten die met een deskundigenbericht bewezen kunnen worden. Ofschoon niet vaststaat op welke precieze coördinaten althans locatie binnen het zoekgebied | windgebied de windturbines gepland staan, zal dat geen wezenlijke invloed hebben op de met het deskundigenbericht te bewijzen feiten. In de vraagstelling zal ook een bandbreedte worden verwerkt, waarbinnen de deskundige de gestelde vragen kan beantwoorden dan wel variabelen, waarvan de uitkomst van zijn onderzoek afhankelijk is. Deze bandbreedte en/of variabelen zijn afhankelijk van de precieze afstand waarop de windturbines uiteindelijk worden geplaatst. Daarbij verdient opmerking dat de plaatsingslocatie al ingekaderd is door de nabij gelegen hoogspanningsmasten. In het Handboek Risicozonering Windturbines is bepaald dat de afstand van windturbines met een vermogen van 3 MW tot kwetsbare objecten - waartoe hoogspanningsmasten en -lijnen worden gerekend - minimaal 198 meter moet bedragen. Het is daardoor niet mogelijk de windturbines te plaatsen op een grotere afstand dan 550m.

5.4. In theorie zijn er nog andere gronden waarop een verzoek tot het gelasten van een voorlopig deskundigenbericht kan worden afgewezen[17]. Te denken valt bijvoorbeeld aan een situatie waarin verzoeker geen belang zou hebben bij het verzoek. Dat is niet goed voorstelbaar in de onderhavige casus. Dat Initiatiefnemers namelijk uiteindelijk een vergunning zou worden verleend, staat niet in de weg aan schadeplichtigheid, bijvoorbeeld op grond van ongerechtvaardigde verrijking. Ook is een vergelijking denkbaar met een uitspraak van de rechtbank Noord-Nederland d.d. 4 juni 2018[18], waarin de NAM precies conform vergunning handelde. In dat geval ontstond een met het oog waarneembare aantasting van de fysieke gaafheid van de eigendommen van de huizenbezitters. In het geval van Bewoners, is er geen sprake van een fysiek waarneembare achteruitgang maar wel een die een vergelijkbare waardevermindering veroorzaakt en zal veroorzaken.

5.5. Andere gronden tot afwijzing zijn in casu evenmin aan de orde.

5.6. Tot slot merken de Bewoners nog het volgende op.
Vooruitlopend op een eventueel verweer van de Initiatiefnemers dat de Bewoners geen belang bij schadevaststelling hebben, nu deze schade niet was geconcretiseerd in een lagere opbrengst bij verkoop of door verminderde kredietwaardigheid, verwijzen de Bewoners naar vaste jurisprudentie van

[17] Bijvoorbeeld in geval van misbruik van bevoegdheid wanneer het verzoek is gebaseerd op speculaties of strijd met de goede procesorde als het verzoek wordt gedaan door een partij die al hoger beroep heeft ingesteld én daarbij reeds een memorie van grieven heeft ingediend.
[18] Rb. Noord-Nederland 4 juni 2018, ECLI:NL:RBNNE:2018:2155.

CONCEPT

de Raad[19], waarin is bepaald dat de waardevermindering van een onroerende zaak niet hoeft te zijn gerealiseerd door verkoop om voor vergoeding in aanmerking komen.

CONCEPT

[19] Onder andere HR 28 april 2000, ECLI:NL:HR:2000:AA5651 en HR 9 oktober 1992, ECLI:NL:HR:1992:ZC0707.

6. De door de deskundige te beantwoorden vragen

6.1. De Bewoners wensen de door uw rechtbank te benoemen deskundige als volgt te bevragen:

1 wat is de waarde van de woonark met ligplaats van elke individuele eigenaar/bewoner, namens wie dit verzoekschrift wordt ingediend? Bij beantwoording van deze vraag dient te worden geabstraheerd van plannen over plaatsing van windturbines nabij de Noorder IJplas.

2 a wat is de waarde van de woonark met ligplaats van elke individuele eigenaar/bewoner, namens wie dit verzoekschrift wordt ingediend, in de wetenschap dat de Noorder IJplas een zoekgebied is voor plaatsing van windturbines en waarvoor de gemeente bovendien reeds een intentieverklaring met mogelijke ontwikkelaars van de windturbines heeft gesloten (uitgaande van plaatsing van windturbines op een afstand van 500m)?
b wanneer de onder vraag 1 geschatte waarde hoger is dan de waarde die is begroot onder vraag 2a, wordt de deskundige gevraagd zo mogelijk de waardevermindering uit te drukken in een (variabel) percentage, afhankelijk van de precieze afstand van de woonark tot de locatie van de (dichtstbijzijnde) windturbine.
c indien het niet mogelijk is de onder sub c beschreven formule te maken, binnen welke bandbreedte bevindt zich de waardevermindering, uitgaande van een afstand tussen de woonark en de dichtstbijzijnde windturbine variërend van 450m tot 600m?

3 a wat is de waarde van de woonark met ligplaats van elke individuele eigenaar/bewoner, namens wie dit verzoekschrift wordt ingediend, na plaatsing van windturbines?
b wanneer de onder vraag 1 geschatte waarde hoger is dan de waarde die is begroot onder vraag 3a, wordt de deskundige gevraagd zo mogelijk de waardevermindering uit te drukken in een percentage, afhankelijk van de precieze afstand van de woonark tot de locatie van de (dichtstbijzijnde) windturbine.
c indien het niet mogelijk is de onder sub c beschreven formule te maken, binnen welke bandbreedte bevindt zich de waardevermindering, uitgaande van een afstand tussen de woonark en de dichtstbijzijnde windturbine variërend van 450m tot 600m?

4 Maakt het voor uw beantwoording van deze vragen nog uit of en zo ja in hoeverre de woonarken - volgens de vigerende rechtspraak houdende definitie van een woonboot, als: bedoeld om te wonen dus te drijven, niet te varen - zelf verplaatsbaar zijn naar een locatie waar geen hinder door windturbines wordt ondervonden en zo ja in hoeverre? Indien nodig wordt de deskundige verzocht deze vraag per afzonderlijke woonark te beantwoorden.

5 Heeft de deskundige anderszins opmerkingen die verhelderend of anderszins relevant zijn voor beantwoording van deze vragen?

CONCEPT

7. Benoeming

7.1. Zoals hiervoor kort is genoemd, verzoeken de Bewoners u E.A. om een door u aan te wijzen deskundige op kosten van initiatiefnemers te benoemen, met de opdracht de voornoemde en eventueel door u E.A. te formuleren vragen te beantwoorden en daaromtrent schriftelijk verslag uit te brengen.

8. Kosten begroting en voorschot

8.1. De Bewoners verzoeken u E.A. voorts de deskundige te vragen de te maken kosten te begroten en de Initiatiefnemers aan te wijzen om een eventueel te betalen voorschot te voldoen binnen 2 weken na vaststelling daarvan onder bepaling dat indien zij het voorschot niet binnen de daarvoor gestelde termijn voldoet, de gevolgtrekking zal worden gemaakt die geraden wordt geacht. Dit verzoek vindt haar rechtvaardiging in de omstandigheid dat in redelijkheid geen discussie mogelijk is over het antwoord op de vraag dat er schade zal ontstaan als gevolg van plaatsing van de windturbines. Verwezen naar HR 11 juli 2003, RvdW 2003, 125 (Bravenboer/London) zijn kosten ter vaststelling van schade en aansprakelijkheid – ook als niet komt vast te staan dat schade is geleden – voor vergoeding in aanmerking komen, mits deze kosten in causaal verband staan met de gebeurtenis waarop de grondslag voor de schadevergoedings-vordering is gebaseerd.

9. Bevoegdheid

9.1. Op grond van artikel 203 juncto 102 Rv is uw rechtbank bevoegd. Het schadebrengende feit heeft zich voorgedaan in Amsterdam, zodat uw rechtbank bevoegd zal zijn van de zaak kennis te nemen indien deze aanhangig wordt gemaakt.

CONCEPT

VERZOEK

Redenen waarom de Bewoners zich wenden tot u E.A. met het eerbiedige verzoek:

a. een deskundigenbericht te bevelen;

b. een daartoe door u E.A. aan te wijzen planologisch expert te benoemen en aan deze op te dragen de hiervoor onder randnummer 6.1 genoemde, althans door u E.A. te formuleren vragen te beantwoorden en daaromtrent schriftelijk verslag uit te brengen;

c. de Initiatiefnemers in de kosten van het deskundigenbericht te veroordelen, alsmede in het tijdig en volledig betalen van een door de deskundige in rekening te brengen voorschot.

Amsterdam, [datum]

_____

[redacted]

CONCEPT

Productielijst

Productie 1
Productie 2
Productie 3
Productie 4
Productie 5
Productie 6
Productie 7
Productie 8

CONCEPT

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Mon, 12 Jul 2021 09:27:51 +0100
To: [redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: FW: Concept-verzoekschrift deskundigenbepaling
Attachments: Concept-verzoekschrift deskundigenbepaling.pdf

Hi allen, ter info wat er speelt bij de NIJP.
Groet, [redacted]

[redacted] RES Amsterdam
Programmateam Amsterdam Klimaatneutraal (AKN)
Gemeente Amsterdam
+31 6 [redacted]

Van: [redacted]@ponderaconsult.com>
Verzonden: maandag 12 juli 2021 10:00
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: Fwd: Concept-verzoekschrift deskundigenbepaling

Ter informatie, ontvangen door NDSM energie

(Vakantie) groetjes
[redacted]

Outlook voor iOS downloaden

Van: [redacted]@ndsmenergie.nl>
Verzonden: vrijdag, juli 9, 2021 1:55 PM
Aan: [redacted] | Working Man Projects; [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: Fwd: Concept-verzoekschrift deskundigenbepaling

Hi,

Ter info, ik neem aan dat jullie dit concept-verzoekschrift ook ontvangen hebben. Lijkt me wel het moment om [redacted] in te schakelen.

--

Met energieke groet,

[redacted]

NDSM Energie

Opgewekt aan het IJ

+316 [redacted]
[redacted]@ndsmenergie.nl

NDSM ENERGIE
OPGEWEKT AAN HET IJ

www.ndsmenergie.nl
Back-Upstraat 1
1033 NX Amsterdam
Volg ons op @ndsmenergie en op Facebook

[redacted]

[redacted]@ndsmenergie.nl

Please consider the environment before printing this email

---------- Forwarded message ---------
Van: **DOKK Advocaten Amsterdam** <[redacted]@dokk.nl>
Date: vr 9 jul. 2021 om 13:40
Subject: Concept-verzoekschrift deskundigenbepaling
To: DOKK Advocaten Amsterdam <[redacted]@dokk.nl>
Cc: [redacted]@dokk.nl>

Geachte dames en heren,

Op verzoek van de bewoners aan het Zijkanaal H te Amsterdam, verenigd in de bewonersvereniging Zijkanaal H, zal ik eerdaags een verzoekschrift indienen tot het gelasten van een deskundigenbericht.

Het is algemeen bekend dat u zich op het standpunt stelt dat schade voldoende wordt geborgd door middel van planschade. Deze mening deel ik echter niet. Voor een onderbouwing van dit standpunt verwijs ik naar het bijgaand concept-verzoekschrift. Het heeft mijn voorkeur, en ik vermoed ook uw voorkeur, dat partijen op voorhand overeenstemming bereiken over de inhoud van verzoek als onderhavige. Het kan worden bezien of er ruimte is voor het inpassen van vragen die u aan de deskundige wilt stellen en mogelijk zelfs overeenstemming bereiken over de persoon van de te benoemen deskundige.

Als ik niet uiterlijk 23 juli 2021 een reactie van u heb ontvangen, die uitzicht biedt op een gezamenlijk verzoek, acht ik mij vrij over te gaan tot indiening. Zulks zonder nadere aankondiging, nadat aan u hierbij - reeds nu voor alsdan - (buiten)gerechtelijke kosten en rente zijn aangezegd vanaf 23 juli 2021, althans datum verzoekschrift.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Pedro de Medinalaan 65
1086 XP Amsterdam
t 020 820 8310
f 020 416 0496

Ubbo Emmiussingel 19
9711 BB Groningen
t 050 305 3973
f 020 416 0496

W DOKK.nl

Onze disclaimer is van toepassing op alle uitgaande e-mailberichten.

Denk aan uw verantwoordelijkheid voor het milieu voordat u deze e-mail print.

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Mon, 12 Jul 2021 09:36:12 +0100
To: "[redacted]@ponderaconsult.com>; [redacted]
<[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@groenlicht.nl>;
[redacted]@amsterdam.nl>
Cc: [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: RE: Nevele: FW: kort verslag 1e omgevingsberaad initiatiefnemers wind nijp/CD

Dag [redacted],
Dank voor het terug koppelen.
We pakken de vraag naar meer informatie over RvS uitspraak op in team RES en de communicatie ervan, is vorige week afgesproken in werkoverleg RES.

Bij vragen over svz graag contact opnemen met [redacted].
Groet, [redacted]

[redacted] RES Amsterdam
Programmateam Amsterdam Klimaatneutraal (AKN)
Gemeente Amsterdam
+31 6[redacted]

Van: [redacted]@ponderaconsult.com>
Verzonden: vrijdag 9 juli 2021 22:55
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]
[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@groenlicht.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: Nevele: FW: kort verslag 1e omgevingsberaad initiatiefnemers wind nijp/CD

Hoi allen,

Onderstaand ter informatie een verslag van het eerste omgevingsberaad van initiatiefnemers Amsterdam Wind/NDSM energie. Een goede en nuttige avond met zoals te verwachten zeker een aantal kritische noten.

Het meest opvallende vond ik het punt van de recente uitspraak van de Raad van State inzake WP Delfzijl Zuid Uitbreiding over het/de Activiteitenbesluiten/-regeling. Dit riep vragen op die te verwachten zijn en die naar verwachting ook in de politiek wel spelen.

Ik zou er eigenlijk wel een voorstander van zijn om vanuit de gemeente hier wat duidelijkheid te bieden; via de website of via informatie die we kunnen delen op een avond. Daarbij zou het denk ik goed zijn om dit te doen aan de hand van citaten uit de betreffende uitspraak en eventueel ook het arrest van Nevele. Volgens mij gaat het om de volgende vragen (zonder een oordeel te hebben over de juiste aanname die achter aan vraag lijkt te liggen):

- Wat is de kern van de uitspraak van de Raad van State bij WP Delfzijl Zuid Uitbreiding
- Wat is de kern van de uitspraak van het Europese hof over Nevele
- Wat zegt dit over de normen in het activiteitenbesluit/activiteitenregeling
- Wat betekent dit voor windinitiatieven in Amsterdam
- Hoe kan er nog onderzoek plaatsvinden naar windmolens als het activiteitenbesluit/de activiteitenregeling niet meer geldig is

Mijn beeld (maar ik heb er zeker geen uitgebreide studie van gemaakt deze avond):

- De richtlijn voor strategische milieubeoordeling (2001/42/EG) (SMB of plan-MER) vereist dat een plan MER wordt opgesteld voor plannen of programma's die het kader vormen voor mer(beoordelings)plichtige activiteiten. Windparken (vanaf 3 turbines of meer) zijn dergelijke activiteiten

- In het arrest Nevele (of Vlarem) is aangegeven dat voor de totstandkoming van Belgische regels inzake geluid en slagschaduw voor windturbines een plan MER had moeten worden utigevoerd omdat deze regels een plan vormen dat een kader vormt voor windparken
- In Nederland liggen uniforme milieuregels voor windturbines vast in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling. Deze regels zijn ondermeer in 2010 gewijzigd met de introductie van de geluidsnormen Lden 47 en Lnight 41
- De Raad van State zegt nu in de uitspraak van Delfzijl Zuid dat voor het vaststellen van deze regels in het Activiteitenbesluit/Activiteitenregeling een plan-MER had moeten worden uitgevoerd
- Voor de wijziging van het activiteitenbesluit in 2010 en daarvoor is geen plan MER uitgevoerd. Deze procedurele fout betekent dat het activiteitenbesluit/de regeling niet kunnen worden toegepast omdat ze niet correct tot stand zijn gekomen
- De uitspraak zegt dan ook niks over de inhoud, aard of hoogte van de normen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling
- Met het wegvallen van het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling kunnen activiteiten nog steeds beoordeeld en vergund worden
- In een MER gold op zichzelf altijd reeds dat de milieugevolgen van een activiteiten moeten worden bepaald. Toetsing aan normen is een vervolg op het in beeld brengen van de gevolgen. Om die reden worden in een MER gevolgen in beeld gebracht buiten de normen om en vervolgens kunnen normen worden toegepast
- Bij de besluitvorming over de ruimtelijke inpassing is toetsing vereist op basis van één criteriuM: het criterium van een goede ruimtelijke ordening. Daarbij werd vaak aansluiting gezocht bij de normen uit het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling, maar werd ook verder gekeken omdat belsuit en regeling bijvoorbeeld geen betrekking hebben op cumulatie met geluid van andere activiteiten (wegverkeer, luchtvaart, etc)
- Zonder specifieke normen moet worden teruggevallen op de kaders die er zijn (van voor het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling – wet milieubeheer, art. 2.14 Wabo, handreikingen, etc)

Bij deze dus mijn gedachten☺

Groetjes
[redacted]

Van: [redacted]
Verzonden: vrijdag 9 juli 2021 22:31
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl) <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: kort verslag 1e omgevingsberaad initiatiefnemers wind nijp/CD

Beste allen,

Graag geef ik jullie een terugkoppeling van het verloop van het eerste omgevingsberaad van initiatiefnemers NDSM Energie/ Amsterdam Wind afgelopen 5 juli. Ik stuur dit mailtje ietwat breder uit. De komende weken ben ik met vakantie maar voor urgente vragen via app en (dit) mail(adres) altijd wel een klein beetje bereikbaar.

Groetjes
[redacted]

Afgelopen maandag 5 juli vond het eerste omgevingsberaad plaats van de initiatiefnemers voor wind bij NIJP/CD. Bijgaand een kort verslag van de avond en vervolg.

1. Aanloop

In de aanloop naar de avond is door initiatiefnemers uitgebreid ingezet op het uitnodigen van mensen om zitting te nemen in het omgevingsberaad. In het beraad wordt in een aantal opeenvolgende avonden het plan uitgewerkt voor wind. Zij

hebben daarvoor vooraanmelders uit het voortraject benaderd, mensen uit de aangrenzende postcodegebieden en binnen 2 km afstand een brief gestuurd en via de overige digitale kanalen hier aandacht voor gevraagd.

Dit heeft 100 aanmeldingen aangeleverd. Het omgevingsberaad biedt ruimte aan 40 mensen om samenwerking en gesprek zinvol te maken. Voor de loting is er rekening gehouden met een verdeling over de verschillende deelgebieden en belangen. Dat betekent dat vooraf een aantal plekken is bedacht voor bewoners zijkanaal h, voor tuindorp oostzaan, etc.

Vooraf hebben we (gemeente) afgestemd over de communicatie met de aanmelders die zijn 'uitgeloot'. Initiatiefnemers gaan hier individuele gesprekken mee voeren en delen de resultaten uit het omgevingsberaad.

2. Avond

Het beraad vond plaats in het Zonnehuis (😊 wat een mooie locatie😊). Een deel van de aanmelders was niet aanwezig door ziekte, oppas, etc. Zij worden separaat geinformeerd over de avond. Een aantal mensen hebben onderling gewisseld (uitgeloot) en daar is door initiatiefnemers geen punt van gemaakt.

sfeer

er zijn kritische vragen gesteld en tegelijkertijd is er, met name gaande het verloop van de avond, constructief gesproken over het initiatief en de vragen die moeten worden meegenomen in het onderzoekstraject. Met name in het begin was er relatief sterke kritische geluiden vanuit een aantal deelnemers uit het zijkanaal waarop een aantal andere deelnemers aandacht vroeg om niet alleen hier stil bij te staan en de tijd te benutten. Uiteindelijke is constructief in de groepjes van tafel tot tafel gegaan, met kennisvragen, zorgen en kritische noten. De avond had een tijdspanne van ca 3 uur en de concentratie en betrokkenheid tot het einde vond ik (persoonlijk) erg positief.

Inhoud

De gespreksleider van de avond heeft een korte inleiding gegeven over de avond. Door middel van een aantal interviews en toelichting is de aanleiding en opzet van het beraad toegevoegd:

- De wethouder (Marieke) en stadsdeel bestuurder (Saskia) zijn aanwezig geweest bij het eerste deel; dat is ook benoemd door de gespreksleider. De wethouder is daarbij geïnterviewd door de gespreksleider en heeft vragen beantwoord als 'waarom wind' (zowel zon en wind, en lang niet genoeg voor het gebruik van amsterdam)', waarom dit proces en welke verwachting. Een aantal kritische vragen heeft ze daarbij beantwoord
- Bestuurder van Amsterdam Energie ([redacted]) over de motivatie om hiermee aan de slag te gaan en de kernvragen voor het beraad
- Teamlid van de samenwerkende cooperaties ([redacted]) over de achtergrond en opzet van de achtereenvolgende avonden

Een centrale vraag die in dit kader naar voren is gekomen is naar aanleiding van uitspraak van de Raad van State bij Windpark Delfzijl Zuid. Hierin heeft de Raad van State aangegeven dat het Nederlandse Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling met de normen voor geluid, slagschaduw en externe veiligheid voor windturbines niet volgens de correcte procedure zijn vastgesteld die is vereist op grond van de Europese SMB-richtlijn. Vragen die naar voren komen waren bijvoorbeeld of het project wel verder kon bij afwezigheid van normen, of de RvS uitsprak dat de normen niet goed zijn en op welke manier onderzoek nu verder kan.

Na de plenaire introducties en achtergrond zijn de deelnemers in 4 groepen opgesplitst en vervolgens langs 4 tafels gegaan> Het betreft tafels:

- Ruimtelijke ordening: belemmeringen en functies
- Geluid en slagschaduw
- Ecologie
- Financiële participatie

Bij de tafels was een deskundige ingehuurd door initiatiefnemers aanwezig (Bosch en Van Rijn / Bureau Waardenburg), een projectteamlid van de initiatiefnemers en een notulist. Bij elke tafel is per groep gesproken over vragen en zorgen die terug moeten komen in de nog uit te voeren onderzoeken of beantwoord moeten worden. Met de deskundige aanwezig gaf dit de mogelijkheid een deel van de vragen al te beantwoorden.

Bij een aparte avond konden vragen en wensen over het proces aan de gemeente. Ikzelf en [redacted] (gebiedsmakelaar CD terrein en NIJP) waren bij een aparte tafel daarvoor aanwezig. Dit gaf niet zoveel vragen, of helemaal duidelijk was dat wij daarvoor bij de betreffende tafel aanwezig waren vraag ik me overigens af.

Vervolgens heeft een plenaire afsluiting plaatsgevonden waarin is toegelicht hoe het vervolg eruit ziet.

3. Vervolg

In september volgt een volgend omgevingsberaad.

De vragen en zorgen die op geeltjes zijn geschreven worden door initiatiefnemers op foto gezet. Deze worden online gezet zodat ook geinteresseerden die hier niet aanwezig waren hier kennis van kunnen nemen. Initiatiefnemers gaan de vragen en zorgen bundelen en proberen samen te vatten in een verslag van de avond en dit verspreiden onder de deelnemers.

De volgende avond wordt hierop teruggekeken en wordt over de volgende stap gesproken, richting de notitie reikwijdte en detailniveau en het opstellen van onderzoeksvarianten.

Aandachtspunten

Uit de avond leidt ik een aantal aandachtspunten af:

- Er is veel onduidelijkheid over de inhoud en gevolgen van de recente uitspraak van de Raad van State (toepassing Nevele Arrest)
- Er is bij een aantal deelnemers wantrouwen op ondermeer de cooperaties (die bijv aangeven dat zij geen overeenkomst hebben met Eneco voor de ontwikkeling van wind (beeindigd))
- Berichten uit de media, bijv over moties in de tweede kamer, of gezondheid, komen duidelijk terug en roepen vragen op. Die laten enerzijds zien dat dit zorgen oproept en anderzijds dat niet een volledig beeld is van de status of inhoud daarvan

Met vriendelijke groet,

[redacted]
[redacted] **Duurzame Energie/ Partner**

PONDERA

Email: [redacted]@ponderaconsult.com
M: +31 (0)6 [redacted]
T: +31 (0)88 [redacted]

www.ponderaconsult.com

Chamber of Commerce: [redacted]
Amsterdamseweg 13, 6814 CM Arnhem, The Netherlands

Opzet brieven voor aankondiging reflectiefase

Concept, dd 12-7-2021

1. **Mail om tegelijk te versturen met de raadsbrief, week van 12 juli:**

Aan:
iedereen (elk email adres) die vanuit de belangengroepen uitgenodigd was om mee te denken in mei en juni.
Doel: informeren over wat er met de inbreng gebeurd is en kennis over raadsinformatie brief.
Wanneer versturen: tegelijk met de dagmail aan raadsleden.

Betref e-mail: Informatie reflectiefase RES/wind

Beste deelnemer,
U heeft in mei en juni deelgenomen aan bijeenkomsten waarin we uw input over de reflectiefase van de RES opgehaald hebben. Dit hebben we verwerkt in een aanpak op hoofdlijnen. Daarover hebben we vandaag ook de gemeenteraad geïnformeerd. Bijgevoegd vindt u de brief die de raadsleden hebben ontvangen, de gemeente zal zelf hierover ook de pers informeren.

We danken u zeer voor uw bijdrage en uw tijd om mee te denken! We hebben gemerkt dat er heel veel belangstelling is om mee te praten en mee te denken. We zien ook, dat de behoeftes zeer verschillend zijn. Daarom hebben we verschillende type activiteiten voor ogen, voor verschillende doelgroepen. Er is in het vervolg van het proces ook nog ruimte om verder mee te denken over het proces en over de inhoud.
Behartigt u belangen als vertegenwoordiger van een organisatie? Dan ontvangt u een aparte e-mail met informatie hoe deze organisatie verder betrokken kan zijn. Bent u betrokken als burger, dan kunt u via de nieuwsbrief duurzame energie op de hoogte blijven wanneer en hoe we uitnodigen voor de activiteiten in het proces van de reflectiefase. U kunt zich ook inschrijven voor de nieuwsbrief van de energieregio NHZ, ook zij zullen activiteiten organiseren waar input gegeven mag worden.

We kijken uit naar uw verdere betrokkenheid!
Hartelijke groet en een fijne zomer,

[redacted]

Commented [redacted]: kan je hier exacte data in zetten?

Commented [redacted]: Nog responsiever maken.

Nog aanvullende zin over:
We hebben gemerkt dat er veel belangstelling is, veel behoeftes die heel erg uiteen lopen, daarom verschillende type activiteiten voor verschillende mensen, er is zeker nog ruimte om ook nog verder mee te denken over het proces en de inhoud.

Commented [redacted]: Heb wat zinnen toegevoegd.

Commented [redacted]: Nog link invoegen?

Commented [redacted]: Link invoegen?

2. ***Brief/ mail aan pfh***

Aan:
Portefeuillehouders en cc aan de programmamanagers van de relevante stadsdelen.
Wanneer: tegelijk met raadsbrief en voorgaande e-mail.
Doel: informeren over raadsbrief en over proces in de stadsdelen, incl. aftrap met de pfh.
Bijlage: raadsbrief ondertekend.

Beste [redacted],
(in cc aan de programmamanagers [redacted].
Afgelopen weken hebben we met jullie de aanpak voor de reflectiefase RES besproken. Met de bijgevoegde brief zijn vandaag de raad, belangenorganisaties die input geleverd hebben en de pers geïnformeerd over de beoogde aanpak.

We willen in september voortvarend starten. Zoals eerder aangegeven hebben we per stadsdeel daarvoor een coördinator met een klein team nodig en willen we met u als portefeuillehouder een aftrap organiseren van de lokale klankbordgroep. Ook zullen we optimaal gebruik maken van het netwerk in het stadsdeel voor een lokale klankbordgroep.

We nemen hiervoor zelf contact op met de collega's in de stadsdelen en jullie secretariaten. Mochten jullie nog specifieke wensen hebben voor het betrekken van partijen die nog niet in beeld zijn, geef deze vooral door of attendeer ze op het proces van de reflectiefase.

[bij brief Ronald Mauer: [redacted] van de OV Westpoort is contact geweest en hij zal deelnemen aan de klankbordgroep in de reflectiefase. *].*

Ik wens jullie een hele fijne zomer en kijk uit naar de samenwerking in het najaar!
Hartelijke groet, [redacted]

3. **Brief/ mail met info over een stedelijke klankbordgroep**

Aan:

- *alle relevante STEDELIJKE groepen die bij de RES / wind betrokken waren/ zijn.*
- *Jong RES, Amsterdam Wind, Windalarm, Milieu en natuur federatie NH, LSA bewoners (NIEUW, nog geen persoonlijk contact geweest), MKB Amsterdam [redacted],*
- *Groep natuurorganisaties? Voorstel uitnodigen voor gebieden waar relevant. Alleen MNH voor stedelijke groep uitnodigen.*
- *Wie nog???*

Wanneer: gaat eruit wanneer de raadsbrief verstuurd is.
Doel: info over KBG en verzoek doorgeven contactpersonen.

Beste Amsterdammer of belanghebbende,
In de afgelopen maanden heb je op de een of andere manier als vertegenwoordiger van een groep belanghebbende bij de zoekgebieden voor windenergie bij de gemeente je wensen of zorgen ingebracht.

De gemeente Amsterdam vindt de inbreng van haar bewoners en bedrijven essentieel in de energietransitie. Daarom komt vanaf september een reflectiefase. In deze fase bestaat er volop de mogelijkheid om nog een keer mee te denken en input te geven. Voor dit proces nodigen we belanghebbenden uit om input te geven in een klankbordgroep. Er komen verschillende groepen: een groep voor het proces in de stad, een groep voor vragen over gezondheid en lokale groepen waarin we ook buurgemeenten betrekken.

Als coördinator van de RES in Amsterdam nodig ik je uit om deel te nemen in de **stedelijke klankbordgroep**. Deze groep zal input geven op de activiteiten die we de komende maanden uitvoeren. Ook zal input worden gegeven op de producten: het afwegingskader, de richtlijnen voor participatie en voor gemeentesturing.

De groep zal een vaste samenstelling hebben en gezamenlijk input geven. Per organisatie vragen we een vaste vertegenwoordiger. Mocht jij niet kunnen of willen deelnemen, wil je aangeven, wie we dan van je organisatie kunnen vragen? We verwachten hiervoor gemiddeld ongeveer twee uur tijdsinzet per twee weken, tussen begin september en half november. De klankbordgroep **start op 2 september en zal elke tweede donderdag van 16:00-18:00 uur bij elkaar komen (data invoegen)**. We kunnen nu nog niet aangeven of deze bijeenkomsten fysiek of digitaal zullen zijn. Bij de eerste bijeenkomst zal de wethouder u welkom heten.

We kijken uit naar uw betrokkenheid! Mocht u in de tussentijd nog vragen hebben, kunt u bij xxx terecht.

Ik wens u een fijne zomer en tot ziens in september!
[redacted]

Commented [redacted] Dit zal fysiek waarschijnlijk niet mogelijk zijn, kunnen we een korte video boodschap van haar opnemen?

Commented [redacted] Via RES amsterdam?

4. **Email aan collega's in stadsdelen over lokale groepen**

Wanneer: zsm, tegelijk met de raadsbrief.
Doel: starten stadsdeelstructuur
Aan: stadsdeel coördinatoren, incl. back ups. Dus niet alleen [redacted], ook aan de programmamanagers fysiek? En aan Backup ([redacted])

a) **Mail naar lokale collega's per stadsdeel!**

Beste [redacted],
Mijn collega [redacted] en ik hebben de afgelopen weken met jullie en de portefeuillehouders gesprekken gevoerd over de reflectiefase. Na aanleiding van de gesprekken met jullie en anderen richten we momenteel het proces en de organisatie in.

We verwachten van elk stadsdeel een coördinator RES, die ondersteund wordt door een klein team met o.a. een communicatieadviseur, de gebiedsmakelaars en gebiedscoördinatoren (afhankelijk hoe het stadsdeel ingericht is) die lokale kennis over belangengroepen en lokale kenmerken kan inbrengen. Je gaat vanuit je stadsdeel input leveren op de beoogde activiteiten, zoals de raadpleging. We verwachten om eens in de twee weken bij elkaar te komen, gedurende twee uur. We vragen ook collega's uit buurgemeenten aan die besprekingen deel te nemen, omdat ook hun bewoners input kunnen leveren. Daarnaast zullen we een aantal keer met een lokale klankbordgroep (ca. 4 bijeenkomsten) de inhoud en het proces bespreken. Alle overige belanghebbenden en geïnteresseerden worden via de nieuwsbrief op de hoogte gehouden

Commented [redacted] De gebiedsmanager en bestuursadviseur staan er nu niet in , wel nodig? Moeten betrokken zijn, maar niet deel uit maken van dit team.

Apart van deze lokale werkgroep en de lokale klankbordgroep zal een stedelijke werkgroep het traject van de gezondheidseffectanalyse nader uitwerken.

Voor een geslaagde start in september hebben we **snel drie dingen van je nodig**:

1. **Wie moeten we uitnodigen voor de lokale werkgroep** in je stadsdeel? Geef ajb naam, functie en contact gegevens door, dan kunnen we de bijeenkomsten inplannen.
2. **Wie zijn de meest belangrijke lokale (georganiseerde) belanghebbende** in je stadsdeel? Het RES team zal hen mede namens het stadsdeel uitnodigen om in een lokale klankbordgroep deel te nemen.
3. Vanuit team RES plannen we een **startbijeenkomst met de portefeuillehouders** via de secretariaten van de bestuurders. Wil je ajb. uitleg geven, mochten daar vragen zijn?

Commented [redacted] bij de eerste bijeenkomst van de lokale klankbordgroep.

Tot slot, tijdens de gesprekken is duidelijk naar voren gekomen, dat jullie onvoldoende capaciteit hebben, om zelf activiteiten te organiseren. We laten jullie zsm weten hoe we dit denken op te lossen.

Tijdens de vakantie kan je terecht bij [redacted] terecht voor meer informatie. Voor nu alvast een fijne zomer en tot ziens half augustus!

Hartelijke groet, [redacted]

5. **Mail aan collega's in buurgemeenten.**

Wanneer: met de raadsbrief.
Aan: de ambtelijke contactpersonen per buurgemeente. Let op: er zijn her en der nieuwe collega's.
Doel: capaciteit borgen voor in het proces.

Beste collega,
Na vaststelling van de RES zijn we gestart met de voorbereiding van de reflectiefase. Je hebt hieraan al een bijdrage geleverd door je deelname aan de "preconstructie".

We gaan in het vervolgproces heel lokaal met elkaar werken, om je inbreng zo relevant mogelijk te maken.
Ik nodig jou (of je collega) daarom uit om deel te nemen aan de lokale werkgroep, die het traject zal begeleiden. Deze groep komt eens in de twee weken bij elkaar gedurende twee uur. We verwachten inclusief de voorbereiding en afhankelijk van het traject in jouw gemeente een inzet van gemiddeld 4 uur / week. Dit is inclusief de voorbereiding en afstemming intern, of met externe stakeholders uit jouw gemeente. Want naast de werkgroep zullen we ook een lokale klankbordgroep om hun bijdragen vragen met partijen uit jouw gemeente, indien relevant.

Wil je voor een succesvolle start in september snel het volgende aan ons doorgeven:

- Wie neemt vanuit jou gemeente deel in de lokale werkgroep? Ben jij dat of beter een collega?
- Welke belangenorganisaties moeten vanuit jou deelnemen aan een lokale klankbordgroep?

Dank voor je snelle feedback!

Tijdens de vakantie kan je terecht bij [redacted] voor meer informatie. Voor nu alvast een fijne zomer en tot ziens half augustus!

Hartelijke groet, [redacted]

6. Email aan lokale belangenorganisaties met uitnodiging voor lokale klankbordgroep.

Aan:

- *iedereen die vanuit een lokale groep heeft deelgenomen aan de mee denk groep reflectiefase,*
- *Aan elke lokale belangenorganisatie, die met ons contact gezocht heeft in het afgelopen traject,*
- *Indien relevant, nieuwe belangengroepen nav contact met portefeuillehouder of met stadsdeel.*

Wanneer:
Na dat raadsbrief verstuurd is, als adres is doorgegeven. Dus niet iedereen tegelijk.
Doel: info en uitnodigen

Beste belanghebbende,
Je hebt eerder input geleverd op de Regionale Energiestrategie Noord-Holland Zuid en de windzoekgebieden van Amsterdam. Graag nodig ik je met deze e-mail uit om voor de vervolgfase deel te nemen in de lokale klankbordgroep!

Commented [redacted]: Dit moet eigenlijk persoonlijk per stadsdeel, toch?

De gemeente Amsterdam vindt de inbreng van haar bewoners en bedrijven essentieel in de energietransitie. Daarom komt vanaf september een reflectiefase. In deze fase bestaat er volop de mogelijkheid om nog een keer mee te denken en input te geven. Voor dit proces nodigen we belanghebbenden uit om input te geven in een klankbordgroep. Er komen verschillende groepen: een groep voor het proces in de stad, een groep voor vragen over gezondheid en lokale groepen waarin we ook buurgemeenten betrekken.

Als coördinator van de RES in Amsterdam en mede namens de stadsdelen nodig ik je uit om deel te nemen in de lokale klankbordgroep. Deze groep zal input geven op de activiteiten die we de komende maanden uitvoeren. De groep zal een vaste samenstelling hebben en gezamenlijk input geven. Per organisatie vragen we een vaste vertegenwoordiger. Mocht jij niet kunnen of willen deelnemen, wil je aangeven, wie we dan van je organisatie kunnen vragen?

We verwachten hiervoor gemiddeld ongeveer twee uur tijdsinzet per twee weken, tussen begin september en begin november. De data voor bijeenkomsten worden bekend gemaakt, als alle deelnemers bekend zijn, het tijdstip zal naar verwachting liggen aan het einde van de middag (16:00-18:00), maximaal drie tot vier keer. We kunnen nu nog niet aangeven of deze bijeenkomsten fysiek of digitaal zullen zijn.

We kijken uit naar uw betrokkenheid! Mocht u in de tussentijd nog vragen hebben, kunt u bij xxx terecht.

Commented [redacted] Via RES amsterdam?

Ik wens u een fijne zomer en tot ziens in september!

Vervolg:

- ***[redacted] verstuurt mails,***
- ***[redacted] en [redacted] geven input op de deelnemers/ adressanten plus input stadsdelen.***
- ***Inplannen aftrap met portefeuillehouders.***

			di 13 jul 2021 10:00 - 12:00 [20%]	di 13 jul 2021 14:00 - 16:00 [24%]	do 15 jul 2021 10:00 - 12:00 [12%]	do 15 jul 2021 13:00 - 15:00 [16%]	do 12 aug 2021 10:00 - 12:00 [10%]	do 12 aug 2021 13:00 - 15:00 [10%]
[redacted]	[redacted]@landsmeer.nl	afgemeld na reces andere funtie	-	-	-	-	-	-
[redacted]	[redacted]@noord-holland.nl	Ja	Nee	Ja	Nee	Misschien	Nee	Nee
[redacted]	[redacted]@amsterdam.nl		-	-	-	-	-	-
[redacted]	[redacted]@amsterdam.nl		-	-	-	-	-	-
[redacted]	[redacted]@amsterdam.nl		-	-	-	-	-	-
[redacted]	[redacted]@alliander.com	vakantie: doorgestuurd	-	-	-	-	-	-
[redacted]	[redacted]@amsterdam.nl	Ja	Ja	Ja	Nee	Ja	Ja	Ja
[redacted]	[redacted]@amsterdam.nl	Ja	Misschien	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee
[redacted]	[redacted]@amsterdam.nl	Ja	Misschien	Ja	Nee	Nee	Nee	Nee
[redacted]	[redacted]@odijmond.nl		-	-	-	-	-	-
[redacted]	[redacted]@gooisemeren.nl		-	-	-	-	-	-
[redacted]	[redacted]@amsterdam.nl		-	-	-	-	-	-
[redacted]	[redacted]@noord-holland.nl		-	`	-	-	-	-
[redacted]	[redacted]@portofamsterdam.com		-	-	-	-	-	-
[redacted]	[redacted]@groenlicht.nl	afgemeld na reces andere funtie	-	-	-	-	-	-
[redacted]	[redacted]@Zaanstad.nl		-	-	-	-	-	-
[redacted]	[redacted]@public-mediation.nl	nvt - crew	Ja	Ja	Ja	Ja	Misschien	Misschien
[redacted]	[redacted]@appm.nl		-	-	-	-	-	-
[redacted]	[redacted]@noord-holland.nl		-	-	-	-	-	-
[redacted] (secr. team RES/Wind Amsterdam)	[redacted]@amsterdam.nl	nvt - crew	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
[redacted]	[redacted]@portofamsterdam.com	vakantie	-	-	-	-	-	-
[redacted]	[redacted]@noord-holland.nl		-	-	-	-	-	-
[redacted]	[redacted]@noord-holland.nl	afgemeld na reces andere funtie	-	-	-	-	-	-
[redacted]	[redacted]@amsterdam.nl	vakantie	-	-	-	-	-	-

naam	email	reactie deelname:
[redacted]	[redacted]@landsmeer.nl	afgemeld na reces andere funtie
[redacted]	[redacted]@noord-holland.nl	Ja
[redacted]	[redacted]@amsterdam.nl	
[redacted]	[redacted]@amsterdam.nl	
[redacted]	[redacted]@amsterdam.nl	
[redacted]	[redacted]@alliander.com	vakantie: doorgestuurd
[redacted]	[redacted]@amsterdam.nl	Ja
[redacted]	[redacted]@amsterdam.nl	Ja
[redacted]	[redacted]@amsterdam.nl	Ja
[redacted]	[redacted]@odijmond.nl	
[redacted]	[redacted]@gooisemeren.nl	
[redacted]	[redacted]@amsterdam.nl	
[redacted]	[redacted]@noord-holland.nl	
[redacted]	[redacted]@portofamsterdam.com	
[redacted]	[redacted]@groenlicht.nl	afgemeld na reces andere funtie
[redacted]	[redacted]@Zaanstad.nl	
[redacted]	[redacted]@public-mediation.nl	nvt - crew
[redacted]	[redacted]@appm.nl	
[redacted]	[redacted]@noord-holland.nl	
[redacted] (secr. team RES/Wind Amsterdam)	[redacted]@amsterdam.nl	nvt - crew
[redacted]	[redacted]@portofamsterdam.com	vakantie
[redacted]	[redacted]@noord-holland.nl	
[redacted]	[redacted]@noord-holland.nl	afgemeld na reces andere funtie
[redacted]	[redacted]@amsterdam.nl	vakantie

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Tue, 13 Jul 2021 11:10:35 +0100
To: [redacted]@amsterdam.nl>
Cc: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: RE: raadsbrief RES in dagmail op woe 7 juli

Dag [redacted],
Is er al duidelijkheid wanneer het persbericht er uit gaat?
Dan kunnen we tijdig zorgen voor een nieuwe ondertekening van de raadsbrief (met juiste datum) zodat die dezelfde dag in de dagmail kan.
Groet,
[redacted]

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: vrijdag 9 juli 2021 9:34
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: raadsbrief RES in dagmail op woe 7 juli

Hi [redacted], feitelijke onjuistheden niet, maar voor spelling/ taal nog een check. (er missen hier en daar nog punten of een lidwoord).
Verder: over de vaststelling ajb nog het woord "naar verwachting" toevoegen om een slag om de arm te houden, mocht het toch niet lukken zoals gepland.

Groet, [redacted]

[redacted] RES Amsterdam
Programmateam Amsterdam Klimaatneutraal (AKN)
Gemeente Amsterdam
+31 6 [redacted]

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: donderdag 8 juli 2021 15:58
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: Re: raadsbrief RES in dagmail op woe 7 juli

Hi [redacted],

Hierbij stuur ik je het concept persbericht over de reflectiefase. Mochten er nog feitelijke onjuistheden in staan dan hoor ik het graag!

Groet,
[redacted]

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Datum: woensdag 7 juli 2021 om 13:33
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>, [redacted]"
[redacted]@amsterdam.nl>

CC: Bestuurszaken R&D <[redacted]@amsterdam.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>,
"[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: raadsbrief RES in dagmail op woe 7 juli

Dag[redacted], begrepen!
Ik ben zelf volgende week al na maandag met vakantie, voor vragen moet je dan bij [redacted] zijn, die is dan nog twee weken aanwezig.

Ik spreek je graag nog, want we willen (en moeten) wel door met de belangengroepen.

Groet, [redacted]

[redacted] RES Amsterdam
Programmateam Amsterdam Klimaatneutraal (AKN)
Gemeente Amsterdam
+31 6 [redacted]

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: woensdag 7 juli 2021 12:13
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
CC: Bestuurszaken R&D <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]
[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: Re: raadsbrief RES in dagmail op woe 7 juli
Urgentie: Hoog

Dag [redacted],

Net met [redacted] en [redacted] overlegd dat we deze brief NIET vandaag al in de dagmail willen stoppen, maar dit naar volgende week willen schuiven. De wethouder kan het dan meenemen in een interview met de Volkskrant en dan kunnen wij er nog een mooi persbericht bij maken. Exacte moment volgende week moeten we nog even bepalen. Ik probeer je ook nog een keer te bellen.

Groet,
[redacted]

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Datum: dinsdag 6 juli 2021 om 13:10
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>,[redacted]"
[redacted]@amsterdam.nl>
CC: Bestuurszaken R&D <[redacted]@amsterdam.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>,
"[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: raadsbrief RES in dagmail op woe 7 juli

Geen enkel probleem, dit heeft geen vliegende haast.

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: dinsdag 6 juli 2021 12:48
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
CC: Bestuurszaken R&D <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]
[redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: raadsbrief RES in dagmail op woe 7 juli

Dag [redacted] en [redacted],

Ter info: Het lukt vanmiddag niet om de raadsbrief RES tegelijk met de dagmail te versturen aan alle belangstellenden die mee gedacht hebben, net als de portefeuillehouders ivm een teamuitje BEI (incl. hele ondersteuning). Het lijkt me *niet* wenselijk om raad en belanghebbenden apart te informeren, met [redacted] heb ik afgesproken dit gelijktijdig te doen.

We zullen de brief morgen in de dagmail aanbieden en verzending (en informatie aan de pfh) afstemmen.
Groet, [redacted]

[redacted] RES Amsterdam

Ruimte & Duurzaamheid
Team Bedrijven, Energiebronnen en Infrastructuur (BEI)
Gemeente Amsterdam
E. [redacted]@amsterdam.nl
T. +31 6 [redacted]

afspraken via [redacted]@amsterdam.nl

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: *Tue, 13 Jul 2021 17:04:20 +0100*
To: [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: *RE: FAQ wind*
Attachments: *20210713_FAQ windmolens in Amsterdam_taalgebruik [redacted].docx*

Hoi [redacted],

Zie hier aangepaste FAQ. Er staat nog z'n anderhalve vraag in en zie aanpassingen. Heb je nog toevoegingen/aanpassing/link?

Groeten,
[redacted]

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: woensdag 7 juli 2021 15:04
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: FAQ wind

Hi [redacted],

Zie in de bijlage mijn opmerkingen op de FAQ die op de website komt. Ik heb toevoegingen gedaan en je vragen beantwoord. Mogelijk ook het taalgebruik weer naar een ander b-niveau gebracht ☺ Sorry.

Je krijgt nog een link van mij van een raadsinformatiebrief over de reflectiefase. Die komt vandaag in de dagmail, maar is nu nog niet online te vinden.

Ik zet [redacted] in de cc, zodat zij weet dat er aan een nieuwe FAQ wordt gewerkt.

Als er nog vragen zijn dan weet je mij te vinden.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Team Bedrijven, Energiebronnen en Infrastructuur
Ruimte & Duurzaamheid
Gemeente Amsterdam

M: 06[redacted]
E: [redacted]@amsterdam.nl

Volg ons via
www.facebook.com/duurzaam020
www.twitter.com/duurzaam020
Nieuwsbrief duurzaam020

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: maandag 5 juli 2021 10:32
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: FAQ wind

Heey [redacted], Zie hierbij de FAQ opzet. Excuses dat ik tussendoor niet heb gecommuniceerd dat het wat later kwam. Teksten moesten voor mij oa ook aansluiten met de nieuwsbrief en reflectiefase. Ik vermoed ook dat deze specifieke teksten misschien weer aangepast zullen worden. Hopelijk hebben we snel het volledige overzicht teksten en acties voor deze fase ;)

[redacted]
Afdeling Duurzaamheid, R&D
M: 06-[redacted]
E: [redacted]@amsterdam.nl

Gemeente Amsterdam

Gemeente Amsterdam

FAQ Windmolens in Amsterdam

Laatste versie: 13 juli 2021

Inhoud

1. Is er al besloten dat er windmolens in Amsterdam komen? 3

2. Wat is de reflectiefase? 3

3. Wat is het laatste voorstel van het college van burgemeester en wethouders voor de windzoekgebieden? 3

4. Waar liggen de windzoekgebieden in Amsterdam? 4

5. Waarom is er gekozen om windmolens te plaatsen in een gebied als Amsterdam? 4

6. Hoe wordt er besloten in welke gebieden er windmolens mogen komen? 5

7. Hoe wordt de precieze locatie van een windmolen bepaald? 5

8. Hoe hoog worden de windmolens in Amsterdam? 5

9. Kunnen er uiteindelijk windmolens geplaatst worden op 350 m afstand van een woning? 6

10. Kan er worden afgeweken van de provinciale afstandsgrens van 600 meter tot woningen? 6

11. Is bij het bepalen van de zoekgebieden ook rekening gehouden met buurgemeenten en of deze ook windmolens gaan plaatsen? 6

12. Hoe verloopt het proces van het vaststellen van de zoekgebieden nu verder? 7

13. Hoe en wanneer worden de geluidseffecten van een windmolen op mijn woonomgeving vastgesteld? 8

14. Welke regels gebruikt de gemeente om geluidshinder voor bewoners acceptabel te houden? 8

15. Hoe zit het met laagfrequent geluid en gezondheidsklachten? 8

16. Kan ik hinder verwachten door slagschaduw? 9

17. Wat zijn de effecten voor vogels en de natuur? 9

18. Waarom zijn sommige bewoners in zoekgebieden niet uitgenodigd voor het draagvlakonderzoek? 10

19. Is er wel voldoende naar de mening en inbreng van de bewoners geluisterd? 10

20. Wat gebeurt er met mijn inbreng en hoe kan ik nog verder invloed uitoefenen? ... 11

21. Waar gaat de elektriciteit heen? Ontvang ik die als bewoner? 11

22. Hoe kan ik als bewoner of ondernemer in het gebied meeprofiteren van de opbrengst van de windmolens? 12

Raadsbrieven over de Regionale Energiestrategie 13

Schriftelijke vragen over windenergie 13

1. Is er al besloten dat er windmolens in Amsterdam komen?

Ja. Op 11 maart 2020 stelde de gemeenteraad de concept Regionale Energiestrategie Amsterdam (concept RES Amsterdam) vast. En op 22 april 2020 deden zij dat voor de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050. Hierin staat dat Amsterdam voor 2030 tenminste 127 MW aan windenergie wil kunnen opwekken. Het eerste kwartaal van 2021 staat er voor 75 MW aan windmolens. Om de ambitie te halen, hebben we 52 MW extra nodig. Dit zijn ongeveer 17 molens van 3 MW, de meest voorkomende windmolen in Nederland. Er zijn ook molens van 2,2 en 5,6 MW mogelijk. Met die molens wijzigt dit aantal om die 52 MW te halen. We verwachten dat we maximaal de helft van die 52 MW in het havengebied kunnen bouwen. Voor de overige molens zoeken we plekken in de zoekgebieden die we hebben benoemd. Waar ze precies gaan komen is het resultaat van de afweging van allerlei eisen en gesprekken met bewoners en andere belanghebbenden. Om onze klimaatdoelstellingen te halen hebben we de molens wel nodig. Dit naast zonnepanelen op grote en kleine daken en windmolens op zee. We proberen om de vergunningen voor de windmolens vóór 2025 te verlenen .

2. Wat is de reflectiefase?

De gemeenteraad stemde op 27 mei 2021 in met de Regionale Energiestrategie 1.0 (RES 1.0). Daarin staan de aangepaste windzoekgebieden. Nu gaan we samen met bewoners, stadsdelen, buurgemeenten en andere belanghebbenden een overzicht maken van alles wat we moeten meewegen om in zo'n gebied een goede plek voor de windmolens te kunnen kiezen voor nieuwe initiatieven. Deze periode noemen we de reflectiefase. Naast zo'n 17 extra windmolens willen we in Amsterdam ook veel meer zonnepanelen op grote daken plaatsen als bijdrage in de strijd tegen klimaatverandering.

Op www.amsterdam.nl/windenergie vindt u ~~staat~~ meer informatie over de bijeenkomsten in de reflectiefase. ~~Of meldt u aan voor de nieuwsbrief om op de hoogte te blijven.~~ Misschien wilt u op de hoogte gehouden worden van nieuwe bijeenkomsten of plannen over windenergie. Meld u dan aan voor onze nieuwsbrief.

3. Wat is het laatste voorstel van het college van burgemeester en wethouders voor de windzoekgebieden?

Het college van burgemeester en wethouders (B&W) stemde op 9 maart 2021 in met aangepaste windzoekgebieden. Zie hiervoor de aangepaste kaart. We maakten de windzoekgebieden kleiner en we stelden voorkeursgebieden voor. We hebben hierin verschillende belangen afgewogen, waaronder:

- het behalen van de wens voor windenergie van de gemeenteraad.
- de belangen van bewoners.
- natuur- en milieubelangen.
- de mogelijkheden om windmolens in het landschap in te passen.
- de adviezen van de stadsdelen en buurgemeenten.
- de belangen van de netbeheerder.

Die afweging is ingewikkeld en we beseffen dat we niet iedereen tevreden kunnen stellen.

De bewoners rond de zoekgebieden hebben zorgen over geluid, zicht, gezondheid en de effecten op de natuur. Die zorgen hebben we goed gehoord. We kunnen niet beloven dat niemand iets van de windmolens gaat merken. Maar we beloven er alles aan te doen om de effecten zo beperkt mogelijk te houden.

4. Waar liggen de windzoekgebieden in Amsterdam?

U kunt de kaart met zoekgebieden bekijken op:
https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/kaart-windzoekgebieden/

Hier kunt u ook lezen wat de voorkeursgebieden, reservegebieden en extra reservegebieden zijn.

5. Waarom is er gekozen om windmolens te plaatsen in een gebied als Amsterdam?

De afspraak in het Nederlands Klimaatakkoord uit 2019 is dat we in Nederland onder andere meer schone elektriciteit moeten opwekken met zonne- en windenergie. De rijksoverheid is verantwoordelijk om 49 TWh op zee op te gaan wekken. Op het land doen we dat voor 35 TWh via de 30 zogenaamde energieregio's. Alle overheden en netbeheerders werken in deze regio's samen aan plannen voor schone elektriciteit. Daarom werken wij als gemeente hier aan mee.

Meer informatie
Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat heeft de gemaakte keuzes in het Klimaatakkoord over windmolens op land en op zee onderbouwd. Zie:
https://www.regionale-energiestrategie.nl/vragen/vragen+-+klimaatakkoord/1879584.aspx.

Wij zijn onderdeel van de energieregio Noord-Holland Zuid. We maakten in de periode tussen 2019 en 2020 een concept-plan: de concept regionale energiestrategie Noord-Holland Zuid (concept RES NHZ). In dit plan staat hoe wij helpen om de doelstellingen in het Nederlands Klimaatakkoord te gaan halen. Het plan maakten we samen met:

- buurgemeenten
- waterschappen
- netbeheerder Liander
- de Provincie Noord-Holland

Wij willen in de strijd tegen klimaatverandering dat er veel meer schone elektriciteit komt. Door zonnepanelen op grote en kleine daken en door windmolens op zee. Maar ook door windmolens op land. Daar willen we onze verantwoordelijkheid in nemen door ook binnen de stadsgrenzen te zoeken naar de geschiktste plekken voor nieuwe windmolens.

Met meer zonnepanelen op daken én windmolens willen we in 2030 genoeg schone elektriciteit opwekken voor ongeveer 80 procent van de Amsterdamse huishoudens.

6. Hoe wordt er besloten in welke gebieden er windmolens mogen komen?

De gemeenteraad stemde op 27 mei 2021 in met de Regionale Energiestrategie 1.0 (RES 1.0). Daarin staan de aangepaste windzoekgebieden. Net als in verder in Nederland kijken wij daarbij naar 4 belangrijke punten:

1) Hoeveelheid duurzame elektriciteit
Dit punt gaat over onze bijdrage aan het Nederlands Klimaatakkoord. De gemeenteraad van Amsterdam besloot hieraan mee te werken voor minstens 127 MW aan windenergie in de zoekgebieden voor 2030.

2) Bestuurlijk- en maatschappelijk draagvlak
Dit punt gaat over wat Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten vinden van windmolens in de zoekgebieden.

3) Ruimtegebruik
Dit punt gaat over de mogelijkheden om windmolens in te passen in het landschap en de mogelijke effecten op de natuur.

4) **Energiesysteemefficiëntie**
Dit punt gaat onder andere over ruimte op het elektriciteitsnet om de windmolens op aan te sluiten.

7. Hoe wordt de precieze locatie van een windmolen bepaald?

Dit hangt af van een heleboel factoren. Zo gaan we de meest of minst gewenste plekken bespreken binnen een zoekgebied. Dat doen we met bewoners, bedrijven, organisaties en initiatiefnemers. Pas daarna zullen we, onder voorwaarden, meewerken aan werkelijke bouw. Een initiatiefnemer gaat dan eerst samen met ons, bewoners en andere belanghebbenden een participatieplan opstellen. In dat plan staat onder andere hoe zij bewoners gaan betrekken in het lokale participatieproces. En hoe bewoners voordeel hebben van de opgewekte schone elektriciteit. Als de gemeente het participatieplan goedkeuren, voert de initiatiefnemer dat uit. We werken daarna samen met bewoners aan een duidelijk plan voor windmolens. Vaak bespreken we verschillende windmolenlocaties, met alle voor- en nadelen voor bewoners en natuur. En onderzoeken we verder. We laten bijvoorbeeld geluids- en veiligheidsberekeningen maken en de effecten op de natuur onderzoeken. Dit is verplicht. Uiteindelijk zal de initiatiefnemer een vergunning aanvragen voor de bouw van 1 of meer windmolens op de locatie(s). Pas na afgeven van de vergunning kan het windmolenproject starten.

8. Hoe hoog worden de windmolens in Amsterdam?

Dat weten we nog niet. De initiatiefnemer zal hier in overleg met de bewoners in het lokale participatieproces over spreken. Wel geldt voor vrijwel alle zoekgebieden in Amsterdam een hoogtebeperking van 146 meter vanwege aanvliegroutes van Schiphol. Vermoedelijk zal de initiatiefnemer deze hoogte willen aanhouden om het project rendabel te krijgen. Alleen in het

zoekgebied bij Buiteneiland/Strandeiland geldt die hoogtebeperking niet. Bekijk de kaart van de windzoekgebieden.

9. Kunnen er uiteindelijk windmolens geplaatst worden op 350 m afstand van een woning?

Dat moet blijken uit verder onderzoek. In Nederland is er geen afstandsgrens tot woningen, maar een geluidsnorm. De hoeveelheid geluid die een windmolen maakt, bepaalt de afstand tot bijvoorbeeld woningen. In de praktijk blijkt dat binnen een straal van 350 meter er eigenlijk geen windmolen kan komen. Vanaf 350 meter is het een geleidelijke schaal. Hoe verder de afstand tot een woning, hoe groter de kans voor de initiatiefnemer(s) om het project rendabel te krijgen. Hoe vaker de molen moet stil staan om aan de geluidsnorm te voldoen, hoe minder de opbrengst voor de initiatiefnemer(s). Voor iedere windmolen of windpark moet er een geluidsberekening zijn. Volgens de regels mag het geluidsniveau gemiddeld over een jaar (grenswaarde) niet meer zijn dan 47 dB. Voor de nacht geldt een aparte norm. Het aantal toegestane decibel voor windmolens in de wet- en regelgeving kwam vanuit:

- een afweging tussen het te verwachten percentage mensen dat hinder heeft van het geluid.
- de noodzaak om meer duurzame energie op te wekken in een dichtbevolkt land.

Deze regelgeving is erop gericht om eventuele overlast binnen aanvaardbare grenzen te houden. Ter vergelijking: de (voorkeurs)grenswaarde voor wegverkeerslawaai in Nederland is 50 dB.

U kunt meer lezen op amsterdam.nl: https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/windmolens-geluid-gezondheid/

10. Kan er worden afgeweken van de provinciale afstandsgrens van 600 meter tot woningen?

Ja. Dit kan als het college van burgemeester en wethouder hiervoor een verzoek indient voor een "windenergiegebied" bij Gedeputeerde Staten. En als Gedeputeerde Staten dit verzoek goedkeurt.

Meer informatie hierover kunt u vinden op:
https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Projecten/Omgevingswet/Omgevingsverordening/Documenten/Omgevingsregeling_NH2020

11. Is bij het bepalen van de zoekgebieden ook rekening gehouden met buurgemeenten en of deze ook windmolens gaan plaatsen?

We houden natuurlijk ook rekening met de buurgemeenten bij het bepalen van de zoekgebieden en windmolenlocaties. Dat doen we in goed onderling overleg en binnen de kaders van een goede ruimtelijke ordening. Wij zijn onderdeel van de energieregio Noord-Holland Zuid. We maakten in de periode tussen 2019 en 2020 een concept-plan: de concept regionale energiestrategie Noord-

Holland Zuid (concept RES NHZ). In dit plan staat hoe wij helpen om de doelstellingen in het Nederlands Klimaatakkoord te gaan halen. Het plan maakten we samen met:

- buurgemeenten
- waterschappen
- netbeheerder Liander
- de Provincie Noord-Holland

De gemeenteraad stemde op 27 mei 2021 in met de Regionale Energiestrategie 1.0 (RES 1.0). Daarin staan de aangepaste windzoekgebieden. Nu gaan we samen met bewoners, stadsdelen, buurgemeenten en andere belanghebbenden een overzicht maken van alles wat we moeten meewegen om in zo'n gebied een goede plek voor de windmolens te kunnen kiezen voor nieuwe initiatieven.

12. Hoe verloopt het proces van het vaststellen van de zoekgebieden nu verder?

Commented [ ]: Klopt dit een beetje met wat jullie nu wil zeggen? (over de mail)

Commented [ ]: Ja dit klopt.

De gemeenteraad stemde op 27 mei 2021 in met de Regionale Energiestrategie 1.0 (RES 1.0). Daarin staan de aangepaste windzoekgebieden. Nu gaan we samen met bewoners, stadsdelen, buurgemeenten en andere belanghebbenden een overzicht maken van alles wat we moeten meewegen om in zo'n gebied een goede plek voor de windmolens te kunnen kiezen voor nieuwe initiatieven. Deze periode noemen we de reflectiefase.

In de meest geschikte gebieden gaat de gemeente samen met initiatiefnemers, zorgvuldig in gesprek met omwonenden en andere belanghebbenden over specifieke locaties om de eventuele hinder zoveel mogelijk te beperken. Ook wordt er dan besproken hoe de omgeving financieel mee kan profiteren van de opbrengsten uit de elektriciteitsproductie van de windmolen(s).

Wat betekent de uitspraak van Raad van State op 30 juni voor de windmolens in Amsterdam?

Commented [ ]: Belangrijk ook om deze vraag op te nemen in de FAQ!

En mogelijk ook ergens op de website zelf?

Op 30 juni 2021 heeft de Raad van State uitspraak gedaan in een zaak over de uitbreiding van Windpark Delfzijl Zuid. In deze uitspraak oordeelt de Raad van State dat de algemene regels voor windturbines in het Activiteitenbesluit milieubeheer (Abm) en de Activiteitenregeling milieubeheer (Arm) niet langer toepasbaar zijn. Voor deze rijksregels is niet de juiste procedure gevolgd. De rijksregels zijn wel gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek naar de milieugevolgen, maar op grond van een EU-richtlijn had een milieueffectrapportage moeten worden gemaakt.

Hoe nu verder?

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) gaat nu de uitspraak bestuderen om de precieze gevolgen in kaart te brengen. Overheden, zoals de gemeente Amsterdam, mogen nu zelf nieuwe normen stellen voor bijvoorbeeld slagschaduw en geluid voor het bouwen van een windmolen. De gemeente moet dan uiteraard goed motiveren waarom deze normen van toepassing zijn. De gemeente Amsterdam wacht in eerste instantie de reactie en het verdere onderzoek van het ministerie van EZK af.

Reflectiefase

Ondertussen wordt doorgegaan met de reflectiefase. Naar verwachting worden er tijdens deze fase geen vergunningen voor windmolens aangevraagd of beoordeeld. Voor een vergunningsaanvraag voor een windmolen(park) in gemeente Amsterdam is bovendien een milieueffectrapportage en een gezondheiseffectanalyse verplicht.

Geluidseffecten en hinder

13. Hoe en wanneer worden de geluidseffecten van een windmolen op mijn woonomgeving vastgesteld?

Voor iedere windmolen of windpark moet er een geluidsberekening gemaakt worden. Als tijdens het lokale participatieproces precieze locaties voor windmolens duidelijk worden, maken de initiatiefnemers deze berekening.

Meer informatie hierover kunt u vinden op:
https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/milieu-en-omgeving/geluid-en-windmolens/geluidsberekening

14. Welke regels gebruikt de gemeente om geluidshinder voor bewoners acceptabel te houden?

De nationale wet- en regelgeving. Volgens de regels mag het geluidniveau gemiddeld over een jaar (grenswaarde) niet meer zijn dan 47 dB. Voor de nacht geldt een aparte norm. Het aantal toegestane decibel voor windmolens in de wet- en regelgeving kwam vanuit:

- een afweging tussen het te verwachten percentage mensen dat hinder heeft van het geluid.
- de noodzaak om meer duurzame energie op te wekken in een dichtbevolkt land.

Deze regelgeving is erop gericht om eventuele overlast binnen aanvaardbare grenzen te houden. Ter vergelijking: de grenswaarde voor wegverkeerslawaai in Nederland is 50 dB.

Meer informatie hierover kunt u vinden op:
https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/milieu-en-omgeving/geluid-en-windmolens/geluid-en-windmolens-algemeen

15. Hoe zit het met laagfrequent geluid en gezondheidsklachten?

Wij volgen de ontwikkelingen bij het Rijksinstituut voor volksgezondheid en milieu (RIVM) en de Rijksoverheid rond de invloed van geluidsnormen, laagfrequent geluid en windmolens op de volksgezondheid. Dit wordt doorlopend onderzocht. De resultaten kunnen effect hebben op wet- en regelgeving in Nederland.

Het nieuwste rapport van het RIVM uit oktober 2020 beschrijft de bevindingen over laagfrequent geluid:
https://www.rivm.nl/nieuws/overzicht-van-literatuur-over-gezondheidseffecten-geluid-windmolens

Daarnaast volgen we onder andere het aangekondigde onderzoek van dr. Jan de Laat van het LUMC over laagfrequent geluid en meer.

16. Kan ik hinder verwachten door slagschaduw?

Het type molen bepaalt de slagschaduw. Mogelijke slagschaduw is ook afhankelijk van het weer en de plek van een windmolen en die van de woning. In de milieuwetgeving staan voorschriften om hinder door slagschaduw te beperken. In de Activiteitenregeling milieubeheer (Activiteitenbesluit) staat hoe vaak en hoe lang per dag de slagschaduw van een windmolen een woning mag raken. Via de vergunning zijn windmolens bijna altijd verplicht voorzien van een stilstandvoorziening. Die schakelt de windmolen uit tijdens de slagschaduw. Een stilstandvoorziening is nodig als gemiddeld meer dan 17 dagen per jaar langer dan 20 minuten per dag slagschaduw kán optreden. Met rekenmethodes is vooraf vast te stellen op welke dagen en op welk moment van de dag slagschaduw kán optreden. Of de slagschaduw ook echt optreedt op de voorspelde dagen, hangt er vanaf of:

- die dagen onbewolkt zijn.
- er op die dagen genoeg wind is om de molens te laten draaien.
- de wind precies waait uit de richting waar de zon staat, omdat het oppervlakte van de schaduw die de windmolen werpt dan het grootste is.
- de windmolen een stilstandvoorziening heeft, die is ingevoerd in de besturingssoftware. Hierdoor schakelt de molen alleen uit als er daadwerkelijk slagschaduw is.

Meer informatie hierover kunt u vinden op:
https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/milieu-en-omgeving/slagschaduw-0

17. Wat zijn de effecten voor vogels en de natuur?

Windmolens kunnen negatieve effecten op de natuur hebben, vooral op vogels en vleermuizen. Meer informatie hierover kunt u vinden op: https://www.milieucentraal.nl/klimaat-en-aarde/energiebronnen/windenergie/

De effecten voor de natuur hangen sterk af van de precieze plek. Daarom is bij ieder bestuurlijk besluit over een precieze plek een wettelijke plicht om de milieueffecten te onderzoeken. Uit het onderzoek moet blijken wat die effecten precies zijn. En of we deze effecten kunnen verminderen. Bijvoorbeeld door een windmolen stil te zetten tijdens de vogeltrek of tijdens de schemering wanneer vleermuizen actief zijn. Windmolens kunnen echter ook worden gecombineerd met bijvoorbeeld bijenkasten of nieuw groen op land. Of met maatregelen om ecosystemen onder water uit te breiden of te beschermen.

Meer informatie hierover kunt u vinden op:

https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/milieu-en-omgeving/natuur-en-ecologie/gebiedsbescherming

Draagvlak en Participatie

18. Waarom zijn sommige bewoners in zoekgebieden niet uitgenodigd voor het draagvlakonderzoek?

Onderzoek, Informatie en Statistiek (OIS) onderzocht in opdracht van ons Programma Klimaatneutraal in 2020 het draagvlak. OIS hield een steekproef om een goede afspiegeling van de Amsterdamse samenleving te krijgen. Die steekproef was onder alle Amsterdammers, en onder Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten die in en rondom de zoekgebieden wonen. Het onderzoek bestond uit 2 enquêtes.

Voor het stadsbrede onderzoek nodigden we 2.400 leden van het Stadspanel Amsterdam uit. Daarvan deden er 1.320 aan het onderzoek mee. Daarnaast hebben zij ook 371 mensen persoonlijk ondervraagd. Voor het onderzoek onder de bewoners in en rondom de 7 zoekgebieden benaderden zij 12.118 huishoudens. 1.577 bewoners deden aan dit onderzoek mee.

Volgens OIS is de respons groot genoeg om betrouwbare uitspraken te kunnen doen. Het draagvlakonderzoek en bijlagen staan op de website van OIS en kunt u vinden op: https://data.amsterdam.nl/artikelen/artikel/Ruime-meerderheid-is-positief-over-extra-windmolens/cc316f8e-eddb-4d71-8f89-294f45fd6202/

19. Is er wel voldoende naar de mening en inbreng van de bewoners geluisterd?

Op verschillende manieren hebben we naar de mening en inbreng van bewoners geluisterd:

- In 2019 organiseerden we onder andere ateliers voor bewoners en belanghebbenden georganiseerd.
- In 2020 ontving energieregio Noord-Holland Zuid reacties van bewoners, belanghebbenden en organisaties op de concept RES. Deze inbreng is meegenomen in de integrale belangenafweging. Lees hier meer over deze reacties.
- Na de vaststelling van de concept RES organiseerden we in juni 2020 6 informatieavonden. We gaven informatie over de inhoud en het proces van de RES. En we beantwoorden vragen uit de chat. Hierbij waren de stadsdeelbestuurders aanwezig.
- In november 2020 organiseerden we 5 interactieve avondsessies. Daarbij wilden we in groepsgesprekken redenen horen voor meer en minder wenselijke plekken voor windmolens binnen de zoekgebieden in de concept RES. Hierbij waren de stadsdeelbestuurders ook aanwezig.
- We organiseerden 24 inloopspreekuren. Mensen konden persoonlijk vragen stellen over de inhoud en het proces of hun zorgen delen.

- Op 7 december 2020 organiseerden we een informatieavond. Daarbij informeerden wij over de resultaten van alle interactieve sessies. Aanwezigen konden vragen stellen aan de wethouder.
- In april zijn er vijf online gesprekken tussen bewoners, experts en gemeente per zoekgebied georganiseerd. Deze zijn terug te kijken op: https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/bijeenkomsten-windmolens-amsterdam/
- De gemeenteraad organiseerde een inspreekavond voor bewoners en belanghebbenden op 12 januari, 23 en 30 maart en 25 mei 2021.
- Doorlopend ontvangen en beantwoorden we veel e-mails met vragen en suggesties van bewoners, belanghebbenden en organisaties.

Verschillende verslagen staan online. U kunt die vinden via onderstaande links:

- https://energieregionhz.nl/documenten#amsterdam
- https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/bijeenkomsten-windmolens-amsterdam/

20. Wat gebeurt er met mijn inbreng en hoe kan ik nog verder invloed uitoefenen?

Het college van B en W en de gemeenteraad wegen bij de besluitvorming alle inbreng uit de bijeenkomsten, de ontvangen brieven en e-mails en de uitkomsten van de onderzoeken mee.

De gemeenteraad stemde op 27 mei 2021 in met de Regionale Energiestrategie 1.0 (RES 1.0). Daarin staan de aangepaste windzoekgebieden. Nu gaan we samen met bewoners, stadsdelen, buurgemeenten en andere belanghebbenden een overzicht maken van alles wat we moeten meewegen om in zo'n gebied een goede plek voor de windmolens te kunnen kiezen voor nieuwe initiatieven. Deze periode noemen we de reflectiefase. Er komen nog verschillende momenten wanneer u uw inbreng kunt geven of mee kunt doen aan bijeenkomsten.

Misschien wilt u op de hoogte gehouden worden van nieuwe bijeenkomsten of plannen over windenergie. Meld u dan aan voor onze nieuwsbrief.

21. Waar gaat de elektriciteit heen? Ontvang ik die als bewoner?

De stroom van de windmolens gaat het elektriciteitsnet op. Ook als we daar afspraken over hebben. In dat geval regelen we het administratief, want de stroom zit dan al op het netwerk. Direct van de molens naar particulieren en bedrijven gaat alleen bij coöperatieve windmolenontwikkeling.

Meer informatie over coöperatieve windmolenontwikkeling kunt u vinden op:
https://amsterdam-wind.nl/

22. Hoe kan ik als bewoner of ondernemer in het gebied meeprofiteren van de opbrengst van de windmolens?

We steunen alleen initiatieven die windmolens ontwikkelen met minstens 50% lokaal eigendom. We willen dat alle Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten kunnen profiteren van de opgewekte elektriciteit.

Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten kunnen op verschillende manieren profiteren:

1. Door lid te worden van een windcoöperatie en mee te investeren in Amsterdamse windmolens, en zo mede-eigenaar te worden:
Het benodigde eigen vermogen om de bankfinanciering voor het windpark rond te krijgen komt van de leden van de coöperatie. Leden van de coöperaties kunnen meedoen door leningen te verstrekken. Iedere inwoner kan via de coöperatie op deze manier 'mede-eigenaar' worden van het windpark. En via de Algemene Leden Vergadering (ALV) van de coöperatie meebeslissen over de hoogte van de uitkering van het rendement op de leningen.

2. Via het Omgevingsfonds:
Een windpark draagt in de exploitatiefase een vast bedrag per geproduceerde MWh elektriciteit af aan een omgevingsfonds. Het beheer en zeggenschap over besteden van dat fonds kan worden ingericht om de kwaliteit van de directe omgeving van het project te verbeteren. Bewoners in de omgeving kunnen zeggenschap krijgen over de besteding van de middelen uit het fonds. Dit kan in overleg met de belanghebbenden uit de omgeving worden uitgewerkt tijdens het lokale participatieproces.

3. Omwonendenregeling:
Voor diegenen in de directe omgeving die niet willen of kunnen investeren, kan een omwonendenregeling worden uitgewerkt. Voorbeelden daarvan zijn goedkope stroomafname of een eenmalige vergoeding, afhankelijk van de afstand tot de windmolens. Dit kan in overleg met de belanghebbenden uit de omgeving worden uitgewerkt tijdens het lokale participatieproces.

Deelname met krappe beurs:
Lid worden van een coöperatie is laagdrempelig. In een coöperatief financieel deelnamemodel geldt vaak het 'one man, one vote' principe. De stem van iemand met een lagere financiële deelname telt even zwaar als de stem van iemand met een hogere financiële deelname. Mensen die geen lid willen worden, of niet kunnen of willen investeren, kunnen wel meebeslissen over de besteding van het omgevingsfonds of de omwonendenregeling. Het omgevingsfonds kan zo worden ingezet zodat ook mensen die niet mee-investeren toch meeprofiteren. Dit kan bijvoorbeeld door uit het fonds financieel te helpen bij verduurzamen van woningen met isolatie en zonnepanelen. Of door een financiële bijdrage aan de maandelijkse energienota.

Misschien wilt u op de hoogte gehouden worden van nieuwe bijeenkomsten of plannen over windenergie. Meld u dan aan voor onze nieuwsbrief.

Raadsbrieven en schriftelijke vragen

Raadsbrieven over de Regionale Energiestrategie

Marieke van Doorninck, ~~De~~ wethouder Ruimtelijke Ordening en Duurzaamheid, informeert de gemeenteraad over de voortgang van de ~~R~~regionale ~~E~~energiestrategie (RES) en de zoekgebieden voor zonne- en wind-energie ~~-zon~~. Dit doet zij via raadsbrieven:

- Raadsbrief van 9 maart 2021 over aangepaste zoekgebieden :
  https://amsterdam.raadsinformatie.nl/modules/1/Berichten%20uit%20het%20college/655541

- Raadsbrief van 26 mei 2021 over de RES 1.0 :
  https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/10135801/1/A%20-%2004%20Duurzaamheid%20en%20Circulaire%20Economie%20(29)%2000%20Voordracht%20Vaststellen%20va

- Raadsbrief van 7 juli 2021 over de reflectiefase:
  (KRIJG JE NOG – is nog niet gepubliceerd)

Commented [redacted] Heb je de link :)

~~Schriftelijke vragen over windenergie~~ Schriftelijke vragen over windenergie

Commented [redacted], ik heb de intro iets veranderd en opsomming gemaakt hieronder om het iets kleiner te maken. Twijfel of bij elk schriftelijke vragen erbij te zetten.

Commented [redacted] @[redacted]: kun je checken of het antwoord hieronder helemaal klopt?

Wanneer raadsleden van de gemeenteraad vragen hebben over het beleid of proces, dan kunnen zij deze stellen aan de wethouder. Zo zijn er door raadsleden onder andere vragen gesteld over de komst van windmolens, alternatieven voor windenergie en mogelijke waardedaling van woningen. Hieronder vindt u alle schriftelijke vragen die gesteld zijn over windmolens door raadsleden:
~~Wanneer de raadsleden van de gemeenteraad het beleid of proces niet goed begrijpen, dan kunnen zij vragen stellen aan de wethouder. Zo zijn er door raadsleden ook vragen gesteld over de mogelijk komst van windmolens. Er zijn vragen gesteld over mogelijke alternatieve voor windenergie en mogelijke waardedaling van woningen. Hieronder vindt u alle schriftelijke vragen die gesteld zijn over windmolens door raadsleden.~~

- Schriftelijke vragen van het lid Van Soest inzake draagvlak voor windmolens
  https://amsterdam.raadsinformatie.nl/modules/4/Schriftelijke%20vragen/659221
- Schriftelijke vragen van het lid Naoum Néhmé inzake alternatieven voor windmolens
  https://amsterdam.raadsinformatie.nl/modules/4/Schriftelijke%20vragen/647913
- Schriftelijke vragen van het lid Kreuger inzake de invloed van windmolens en zonneparken op woningprijzen in en om Amsterdam
  https://amsterdam.raadsinformatie.nl/modules/4/Schriftelijke%20vragen/622930

- Schriftelijke vragen van de leden Kreuger, Boomsma en Van Soest inzake nieuw draagvlakonderzoek van windturbines noodzakelijk voor behandeling RES 1.0
  https://amsterdam.raadsinformatie.nl/modules/4/Schriftelijke%20vragen/653729
- Schriftelijke vragen van het lid Van Lammeren inzake de mogelijkheid voor het zwart verven van de wieken van windmolens
  https://amsterdam.raadsinformatie.nl/modules/4/Schriftelijke%20vragen/611094
- Schriftelijke vragen van het lid Van Soest inzake windmolens over verdeling lasten en lusten
  https://amsterdam.raadsinformatie.nl/modules/4/Schriftelijke%20vragen/647629
- Schriftelijke vragen van het lid Naoum Néhmé inzake de nadere afbakening van de zoekgebieden voor windmolens
  https://amsterdam.raadsinformatie.nl/modules/4/Schriftelijke%20vragen/656530
- Aanvullende schriftelijke vragen van het lid Naoum Néhmé inzake de nadere afbakening van de zoekgebieden voor windmolens
  https://amsterdam.raadsinformatie.nl/modules/4/Schriftelijke%20vragen/657512
- Schriftelijke vragen van het lid N.T. Bakker inzake zeggenschap over lokale energiecoöperaties
  https://amsterdam.raadsinformatie.nl/modules/4/Schriftelijke%20vragen/662891
- Schriftelijke vragen van het lid Van Soest inzake burgerparticipatie windturbines
  https://amsterdam.raadsinformatie.nl/modules/4/Schriftelijke%20vragen/669113
- Schriftelijke vragen van de leden Kreuger en Boomsma inzake de plaatsing van windturbines in Amsterdam
  https://amsterdam.raadsinformatie.nl/modules/4/Schriftelijke%20vragen/644665
- Schriftelijke vragen van het lid Kreuger inzake de verschillende fases van het RES-traject en de rol van Pondera
  https://amsterdam.raadsinformatie.nl/modules/4/Schriftelijke%20vragen/667322

Opzet brieven voor aankondiging reflectiefase

Concept, dd 12-7-2021

1. **Mail om tegelijk te versturen met de raadsbrief, week van 12 juli:**

Aan:
iedereen (elk email adres) die vanuit de belangengroepen uitgenodigd was om mee te denken in mei en juni.
Doel: informeren over wat er met de inbreng gebeurd is en kennis over raadsinformatie brief.
Wanneer versturen: tegelijk met de dagmail aan raadsleden.

Betref e-mail: Informatie reflectiefase RES/wind

Beste deelnemer,

~~U heeft~~ In mei en juni heeft u deelgenomen aan bijeenkomsten waarin we uw input over de reflectiefase van de RES opgehaald hebben. Dit hebben we verwerkt in een aanpak op hoofdlijnen. Daarover hebben we vandaag ook de gemeenteraad geïnformeerd. Bijgevoegd vindt u de brief die de raadsleden hebben ontvangen, de gemeente zal zelf hierover ook de pers informeren.

We danken u zeer voor uw bijdrage en uw tijd om mee te denken! We hebben gemerkt dat er heel veel belangstelling is om mee te praten en mee te denken. We zien ook, dat de behoeftes zeer verschillend zijn. Daarom hebben we verschillende type activiteiten voor ogen, voor verschillende doelgroepen. Er is in het vervolg van het proces ook nog ruimte om verder mee te denken over het proces en over de inhoud.

Behartigt u belangen ~~als vertegenwoordiger~~ van een organisatie? Dan ontvangt u een aparte e-mail met informatie hoe deze organisatie verder betrokken kan zijn. Bent u betrokken als burger, dan kunt u via de nieuwsbrief duurzame energie op de hoogte blijven wanneer en hoe we uitnodigen voor de activiteiten in het proces van de reflectiefase. U kunt zich ook inschrijven voor de nieuwsbrief van de energieregio NHZ, ook zij zullen activiteiten organiseren waar input gegeven mag worden.

We kijken uit naar uw verdere betrokkenheid!
Hartelijke groet en een fijne zomer,

[redacted]

Commented [redacted] @[redacted]: kan je hier exacte data in zetten?

Commented [redacted]: Nog responsiever maken.

Nog aanvullende zin over:
We hebben gemerkt dat er veel belangstelling is, veel behoeftes die heel erg uiteen lopen, daarom verschillende type activiteiten voor verschillende mensen, er is zeker nog ruimte om ook nog verder mee te denken over het proces en de inhoud.

Commented [redacted]: Heb wat zinnen toegevoegd.

Commented [redacted] Eventueel verwijderen.

Commented [redacted] Nog link invoegen?

Commented [redacted] Link invoegen?

2. ***Brief/ mail aan pfh***

Aan:
Portefeuillehouders en cc aan de programmamanagers van de relevante stadsdelen.
Wanneer: tegelijk met raadsbrief en voorgaande e-mail.
Doel: informeren over raadsbrief en over proces in de stadsdelen, incl. aftrap met de pfh.
Bijlage: raadsbrief ondertekend.

Beste [redacted],
(in cc aan de programmamanagers [redacted]).

Afgelopen weken hebben wij~~je~~ met ~~jullie~~ jou en de andere portefeuillehouders de aanpak voor de reflectiefase RES besproken. Met de bijgevoegde brief zijn vandaag de raad, belangenorganisaties die input geleverd hebben en de pers geïnformeerd over de beoogde aanpak.

We willen in september voortvarend starten. Zoals eerder aangegeven hebben we per stadsdeel daarvoor een coördinator met een klein team nodig en willen we met u als portefeuillehouder een aftrap organiseren van de lokale klankbordgroep. ~~Ook~~ Wij ~~zullen~~ willen voor het vormen van de lokale klankbordgroep graag ~~we~~ optimaal gebruik maken van het netwerk in het stadsdeel ~~voor een lokale klankbordgroep~~.

Wij~~je~~ nemen hiervoor zelf contact op met de collega's in de stadsdelen en ~~jullie~~ de bestuurssecretariaten. Mocht je ~~en jullie~~ nog specifieke wensen hebben voor het betrekken van partijen die nog niet in beeld zijn, geef deze vooral door of attendeer ze op het proces van de reflectiefase.

[bij brief Ronald Mauer: [redacted] van de OV Westpoort is contact geweest en hij zal deelnemen aan de klankbordgroep in de reflectiefase. *].*

Ik wens ~~jullie~~ je een hele fijne zomer en kijk uit naar de samenwerking in het najaar!
Hartelijke groet, [redacted]

Commented [redacted] Weglaten wanneer geen persbericht en brief

Commented [redacted] Wat is een klein team?

Commented [redacted] Worden dus individuele mails? Dan graag hierboven 'jullie' aanpassen. Ik doe al een voorstel

3. **Brief/ mail met info over een stedelijke klankbordgroep**

Aan:

- *alle relevante STEDELIJKE groepen die bij de RES / wind betrokken waren/ zijn.*
- *Jong RES, Amsterdam Wind, Windalarm, Milieu en natuur federatie NH, LSA bewoners (NIEUW, nog geen persoonlijk contact geweest), MKB Amsterdam Jack Stuifbergen,*
- *Groep natuurorganisaties? Voorstel uitnodigen voor gebieden waar relevant. Alleen MNH voor stedelijke groep uitnodigen.*
- *Wie nog???*

Wanneer: gaat eruit wanneer de raadsbrief verstuurd is.
Doel: info over KBG en verzoek doorgeven contactpersonen.

Beste Amsterdammer of belanghebbende,

In de afgelopen maanden heb je op de een of andere manier als vertegenwoordiger van een groep belanghebbende bij de zoekgebieden voor windenergie bij de gemeente je wensen of zorgen ingebracht.

De gemeente Amsterdam vindt de inbreng van haar bewoners en bedrijven essentieel in de energietransitie. Daarom ~~komt~~ start vanaf september ~~een~~ de reflectiefase. In deze fase ~~bestaat~~ is er volop de ~~mogelijkheid~~ ruimte om nog een keer mee te denken en input te geven. Voor dit proces nodigen we belanghebbenden uit om input te geven in een klankbordgroep. Er komen verschillende groepen: een groep voor het proces in de stad, een groep voor vragen over gezondheid en lokale groepen waarin we ook buurgemeenten betrekken.

Als coördinator van de RES in Amsterdam nodig ik je uit om deel te nemen in de **stedelijke klankbordgroep**. Deze groep zal input geven op de activiteiten die we de komende maanden uitvoeren. Ook zal input worden gegeven op de producten: ~~-~~het afwegingskader, de richtlijnen voor participatie en voor gemeentesturing.

De groep zal een vaste samenstelling ~~hebben~~ krijgen en gezamenlijk input geven. Per organisatie vragen wij ~~eéé~~n vaste vertegenwoordiger. Mocht jij niet kunnen of willen deelnemen, wil je aangeven, wie wije dan van je organisatie kunnen vragen? Wije verwachten hiervoor een gemiddelde inzet van ongeveer twee uur per twee weken~~tijdsinzet per twee weken~~, ~~-~~in de periode van ~~tussen~~ begin september ~~en~~ tot half november. De klankbordgroep **start op 2 september en zal elke tweede donderdag van 16:00-18:00 uur bij elkaar komen** (**data invoegen**). Wije kunnen nu nog niet aangeven of deze bijeenkomsten fysiek of digitaal zullen zijn.
Bij de eerste bijeenkomst zal de wethouder u welkom heten.

Wije kijken uit naar uw betrokkenheid! Mocht u in de tussentijd nog vragen hebben, kunt u bij xxx terecht.

Ik wens u een fijne zomer en tot ziens in september!
[redacted]

Commented [redacted] U?

Commented [redacted] Te vaag en leest ongeïnteresseerd en onplezierig.

Dit verwijderen.

Commented [redacted] Nogmaals? Verder?

Commented [redacted] Dit is geen woord. En niemand snapt wat hier mee wordt bedoeld.

Commented [redacted] U?

Commented [redacted] Dit zal fysiek waarschijnlijk niet mogelijk zijn, kunnen we een korte video boodschap van haar opnemen?

Commented [redacted] Alleen als we dit zeker weten....

Commented [redacted] Via RES amsterdam?

4. **Email aan collega's in stadsdelen over lokale groepen**

Wanneer: zsm, tegelijk met de raadsbrief.
Doel: starten stadsdeelstructuur
Aan: stadsdeel coördinatoren, incl. back ups. Dus niet alleen [redacted], ook aan de programmamanagers fysiek?

a) **Mail naar lokale collega's per stadsdeel!**

Beste [redacted],

Mijn collega Bart en ik hebben de afgelopen weken met jullie en de portefeuillehouders gesprekken gevoerd over de reflectiefase. Na aanleiding van de gesprekken met jullie en anderen richten we momenteel het proces en de organisatie in.

Wije verwachten van elk stadsdeel een coördinator RES, die ondersteund wordt door een klein team met o.a. een communicatieadviseur, de gebiedsmakelaars en gebiedscoördinatoren (afhankelijk hoe het stadsdeel ingericht is) die lokale kennis over belangengroepen en lokale kenmerken kan inbrengen. Jije gaat vanuit je stadsdeel input leveren op de beoogde activiteiten, zoals de raadpleging. Wije verwachten om eens in de twee weken bij elkaar te komen, gedurende twee uur. Wije vragen ook collega's uit buurgemeenten aan die besprekingen deel te nemen, omdat ook hun bewoners input kunnen leveren. Daarnaast zullen weij een aantal keer met een lokale klankbordgroep (ca. vier~~4~~ bijeenkomsten) de inhoud en het proces bespreken. Alle overige belanghebbenden en geïnteresseerden worden via de nieuwsbrief op de hoogte gehouden

Apart van deze lokale werkgroep en de lokale klankbordgroep zal een stedelijke werkgroep het traject van de gezondheidseffectanalyse nader uitwerken.

Voor een geslaagde start in september hebben we **snel drie dingen van je nodig**:

1. **Wie moeten we uitnodigen voor de lokale werkgroep** in je stadsdeel? Geef ~~ajb~~ alsjeblieft naam, functie en contact-gegevens door, dan kunnen we de bijeenkomsten inplannen.
2. **Wie zijn de meest belangrijke lokale (georganiseerde) belanghebbende** in je stadsdeel? Het RES team zal hen mede namens het stadsdeel uitnodigen om in een lokale klankbordgroep deel te nemen.
3. Vanuit team RES plannen weij een **startbijeenkomst met de portefeuillehouders** via de secretariaten van de bestuurders. Wil jije ~~ajb~~alsjeblieft~~.~~ uitleg geven, mochten daar vragen zijn?

Tot slot, tijdens de gesprekken is duidelijk naar voren gekomen, dat jullie onvoldoende capaciteit hebben, om zelf activiteiten te organiseren. Wije laten jullie ~~zsm~~ zo snel mogelijk weten hoe weij dit denken op te lossen.

Tijdens de vakantie kan jee terecht bij [redacted] terecht voor meer informatie. Voor nu alvast een fijne zomer en tot ziens half augustus!

Hartelijke groet, [redacted]

Commented [redacted] De gebiedsmanager en bestuursadviseur staan er nu niet in , wel nodig? Moeten betrokken zijn, maar niet deel uit maken van dit team.

Commented [redacted] bij de eerste bijeenkomst van de lokale klankbordgroep.

Commented [redacted] Uitleg geven aan wie en waarover. Dit moet preciezer.

5. **Mail aan collega's in buurgemeenten.**

Wanneer: met de raadsbrief.
Aan: de ambtelijke contactpersonen per buurgemeente. Let op: er zijn her en der nieuwe collega's.
Doel: capaciteit borgen voor in het proces.

Beste collega,

Na vaststelling van de RES zijn we gestart met de voorbereiding van de reflectiefase. Je hebt hieraan al een bijdrage geleverd door je deelname aan de "preconstructie".

Wije gaan in het vervolgproces heel lokaal met elkaar werken, om je inbreng zo relevant mogelijk te maken.

Ik nodig jou (of je collega) daarom uit om deel te nemen aan de lokale werkgroep, die het traject zal begeleiden. Deze groep komt eens in de twee weken bij elkaar gedurende twee uur. -Wije verwachten inclusief de voorbereiding en afhankelijk van het traject in jouw gemeente een inzet van gemiddeld vier~~4~~ uur per~~/~~ week. Dit is inclusief de voorbereiding en afstemming intern, of met externe stakeholders uit jouw gemeente. Want naast de werkgroep zullen weij ook een lokale klankbordgroep om hun bijdragen vragen met partijen uit jouw gemeente, indien relevant.

Wil jije voor een succesvolle start in september snel het volgende aan ons doorgeven:

- Wie neemt vanuit jouw gemeente deel in de lokale werkgroep? Ben jij dat of beter een collega?
- Welke belangenorganisaties moeten vanuit jou deelnemen aan een lokale klankbordgroep?

Dank voor je snelle feedback!

Tijdens de vakantie kan je terecht bij [redacted] voor meer informatie. Voor nu alvast een fijne zomer en tot ziens half augustus!

Hartelijke groet, [redacted]

6. **Email aan lokale belangenorganisaties met uitnodiging voor lokale klankbordgroep.**

Aan:

- *iedereen die vanuit een lokale groep heeft deelgenomen aan de mee denk groep reflectiefase,*
- *Aan elke lokale belangenorganisatie, die met ons contact gezocht heeft in het afgelopen traject,*
- *Indien relevant, nieuwe belangengroepen nav contact met portefeuillehouder of met stadsdeel.*

Wanneer:
Na dat raadsbrief verstuurd is, als adres is doorgegeven. Dus niet iedereen tegelijk.
Doel: info en uitnodigen

Beste belanghebbende,

Je hebt eerder input geleverd op de Regionale Energiestrategie Noord-Holland Zuid en de windzoekgebieden van Amsterdam. Graag nodig ik je met deze e-mail uit om voor de vervolgfase deel te nemen in de lokale klankbordgroep!

Commented [ ]: Dit moet eigenlijk persoonlijk per stadsdeel, toch?

De gemeente Amsterdam vindt de inbreng van haar bewoners en bedrijven essentieel in de energietransitie. Daarom start vanaf september de reflectiefase. In deze fase is er volop de ruimte om nog een keer mee te denken en input te geven. Voor dit proces nodigen we belanghebbenden uit om input te geven in een klankbordgroep. Er komen verschillende groepen: een groep voor het proces in de stad, een groep voor vragen over gezondheid en lokale groepen waarin wij ook buurgemeenten betrekken.

Commented [ ]: Nogmaals? Verder?

~~De gemeente Amsterdam vindt de inbreng van haar bewoners en bedrijven essentieel in de energietransitie. Daarom komt vanaf september een reflectiefase. In deze fase bestaat er volop de mogelijkheid om nog een keer mee te denken en input te geven. Voor dit proces nodigen we belanghebbenden uit om input te geven in een klankbordgroep. Er komen verschillende groepen: een groep voor het proces in de stad, een groep voor vragen over gezondheid en lokale groepen waarin we ook buurgemeenten betrekken.~~

Als coördinator van de RES in Amsterdam en mede namens de stadsdelen nodig ik je uit om deel te nemen in de lokale klankbordgroep. Deze groep zal input geven op de activiteiten die wij de komende maanden uitvoeren. De groep zal een vaste samenstelling hebben en gezamenlijk input geven. Per organisatie vragen we een vaste vertegenwoordiger. Mocht jij niet kunnen of willen deelnemen, wil je aangeven, wie we dan van je organisatie kunnen vragen?

Wij~~e~~ verwachten hiervoor gemiddeld inzet van ongeveer twee uur ~~tijdsinzet~~ per twee weken, ~~tussen~~ in de periode van begin september ~~en~~ tot begin november. De data voor bijeenkomsten worden bekend gemaakt, als alle deelnemers bekend zijn. H~~,~~ het tijdstip zal naar verwachting liggen aan het einde van de middag (16:00-18:00), maximaal drie tot vier keer. ~~W~~wij~~e~~ kunnen nu nog niet aangeven of deze bijeenkomsten fysiek of digitaal zullen zijn.

Wij kijken uit naar uw betrokkenheid! Mocht u in de tussentijd nog vragen hebben, kunt u bij xxx terecht.

Commented [ ]: Via RES amsterdam?

Ik wens u een fijne zomer en tot ziens in september!

Vervolg:

- [redacted] *verstuurt mails,*
- [redacted] *en* [redacted] *geven input op de deelnemers/adressanten plus input stadsdelen.*
- *Inplannen aftrap met portefeuillehouders.*

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: *Wed, 14 Jul 2021 14:10:59 +0100*
To: [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: *RE: FAQ wind*
Attachments: *20210714_FAQ windmolens in Amsterdam_taalgebruik [redacted].docx*

Hoihoi, zie laatste versie. Zo goed toch? Ik mis alleen nog die laatste link van die raadsbrief. Heb jij die? Dan kan ik het web toegankelijk maken en naar [redacted] sturen.

Dan maken we inventarisatie van wat nog op de website verwerkt moet worden als informatieve pagina's ;)

Groeten,
[redacted]

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: woensdag 14 juli 2021 10:19
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: FAQ wind

Hi [redacted],

Zie in de bijlage mijn antwoorden op je vragen. En ik heb er nog een aantal comments met links bijgevoegd.

Groet,
[redacted]

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: dinsdag 13 juli 2021 18:04
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: FAQ wind

Hoi [redacted],

Zie hier aangepaste FAQ. Er staat nog z'n anderhalve vraag in en zie aanpassingen. Heb je nog toevoegingen/aanpassing/link?

Groeten,
[redacted]

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: woensdag 7 juli 2021 15:04
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: FAQ wind

Hi [redacted],

Zie in de bijlage mijn opmerkingen op de FAQ die op de website komt. Ik heb toevoegingen gedaan en je vragen beantwoord. Mogelijk ook het taalgebruik weer naar een ander b-niveau gebracht ☺ Sorry.

Je krijgt nog een link van mij van een raadsinformatiebrief over de reflectiefase. Die komt vandaag in de dagmail, maar is nu nog niet online te vinden.

Ik zet [redacted] in de cc, zodat zij weet dat er aan een nieuwe FAQ wordt gewerkt.

Als er nog vragen zijn dan weet je mij te vinden.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Team Bedrijven, Energiebronnen en Infrastructuur
Ruimte & Duurzaamheid
Gemeente Amsterdam

M: 06[redacted]
E: [redacted]@amsterdam.nl

Volg ons via
www.facebook.com/duurzaam020
www.twitter.com/duurzaam020
Nieuwsbrief duurzaam020

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: maandag 5 juli 2021 10:32
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: FAQ wind

Heey [redacted], Zie hierbij de FAQ opzet. Excuses dat ik tussendoor niet heb gecommuniceerd dat het wat later kwam. Teksten moesten voor mij oa ook aansluiten met de nieuwsbrief en reflectiefase. Ik vermoed ook dat deze specifieke teksten misschien weer aangepast zullen worden. Hopelijk hebben we snel het volledige overzicht teksten en acties voor deze fase ;)

[redacted]
Afdeling Duurzaamheid, R&D
M: 06[redacted]
E: [redacted]@amsterdam.nl

Gemeente Amsterdam

Gemeente Amsterdam

FAQ Windmolens in Amsterdam

Laatste versie: 13 juli 2021

Inhoud

1. Is er al besloten dat er windmolens in Amsterdam komen? 3

2. Wat is de reflectiefase? 3

3. Wat is het laatste voorstel van het college van burgemeester en wethouders voor de windzoekgebieden? 3

4. Waar liggen de windzoekgebieden in Amsterdam? 4

5. Waarom is er gekozen om windmolens te plaatsen in een gebied als Amsterdam? 4

6. Hoe wordt er besloten in welke gebieden er windmolens mogen komen? 5

7. Hoe wordt de precieze locatie van een windmolen bepaald? 5

8. Hoe hoog worden de windmolens in Amsterdam? 5

9. Kunnen er uiteindelijk windmolens geplaatst worden op 350 m afstand van een woning? 6

10. Kan er worden afgeweken van de provinciale afstandsgrens van 600 meter tot woningen? 6

11. Is bij het bepalen van de zoekgebieden ook rekening gehouden met buurgemeenten en of deze ook windmolens gaan plaatsen? 6

12. Hoe verloopt het proces van het vaststellen van de zoekgebieden nu verder? 7

13. Wat betekent de uitspraak van Raad van State op 30 juni 2021 voor de windmolens in Amsterdam? 7

14. Hoe en wanneer worden de geluidseffecten van een windmolen op mijn woonomgeving vastgesteld? 8

15. Welke regels gebruikt de gemeente om geluidshinder voor bewoners acceptabel te houden? 8

16. Hoe zit het met laagfrequent geluid en gezondheidsklachten? 8

17. Kan ik hinder verwachten door slagschaduw? 9

18. Wat zijn de effecten voor vogels en de natuur? 9

19. Waarom zijn sommige bewoners in zoekgebieden niet uitgenodigd voor het draagvlakonderzoek? 10

20. Is er wel voldoende naar de mening en inbreng van de bewoners geluisterd? 10

21. Wat gebeurt er met mijn inbreng en hoe kan ik nog verder invloed uitoefenen? ...11

22. Waar gaat de elektriciteit heen? Ontvang ik die als bewoner? 11

23. Hoe kan ik als bewoner of ondernemer in het gebied meeprofiteren van de opbrengst van de windmolens? 11

Raadsbrieven over de Regionale Energiestrategie 12

Schriftelijke vragen over windenergie 13

1. Is er al besloten dat er windmolens in Amsterdam komen?

Ja. Op 11 maart 2020 stelde de gemeenteraad de concept Regionale Energiestrategie Amsterdam (concept RES Amsterdam) vast. En op 22 april 2020 deden zij dat voor de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050. Hierin staat dat Amsterdam voor 2030 tenminste 127 MW aan windenergie wil kunnen opwekken. Het eerste kwartaal van 2021 staat er voor 75 MW aan windmolens. Om de ambitie te halen, hebben we 52 MW extra nodig. Dit zijn ongeveer 17 molens van 3 MW, de meest voorkomende windmolen in Nederland. Er zijn ook molens van 2,2 en 5,6 MW mogelijk. Met die molens wijzigt dit aantal om die 52 MW te halen. We verwachten dat we maximaal de helft van die 52 MW in het havengebied kunnen bouwen. Voor de overige molens zoeken we plekken in de zoekgebieden die we hebben benoemd. Waar ze precies gaan komen is het resultaat van de afweging van allerlei eisen en gesprekken met bewoners en andere belanghebbenden. Om onze klimaatdoelstellingen te halen hebben we de molens wel nodig. Dit naast zonnepanelen op grote en kleine daken en windmolens op zee. We proberen om de vergunningen voor de windmolens vóór 2025 te verlenen .

2. Wat is de reflectiefase?

De gemeenteraad stemde op 27 mei 2021 in met de Regionale Energiestrategie 1.0 (RES 1.0). Daarin staan de aangepaste windzoekgebieden. Nu gaan we samen met bewoners, stadsdelen, buurgemeenten en andere belanghebbenden een overzicht maken van alles wat we moeten meewegen om in zo'n gebied een goede plek voor de windmolens te kunnen kiezen voor nieuwe initiatieven. Deze periode noemen we de reflectiefase. Naast zo'n 17 extra windmolens willen we in Amsterdam ook veel meer zonnepanelen op grote daken plaatsen als bijdrage in de strijd tegen klimaatverandering.

Op www.amsterdam.nl/windenergie vindt u meer informatie over de bijeenkomsten in de reflectiefase. Als u op de hoogte gehouden wilt worden van nieuwe bijeenkomsten of plannen over windenergie. Meld u dan aan voor onze nieuwsbrief.

3. Wat is het laatste voorstel van het college van burgemeester en wethouders voor de windzoekgebieden?

Het college van burgemeester en wethouders (B&W) stemde op 9 maart 2021 in met aangepaste windzoekgebieden. Zie hiervoor de aangepaste kaart. We maakten de windzoekgebieden kleiner en we stelden voorkeursgebieden voor. We hebben hierin verschillende belangen afgewogen, waaronder:

- het behalen van de wens voor windenergie van de gemeenteraad.
- de belangen van bewoners.
- natuur- en milieubelangen.
- de mogelijkheden om windmolens in het landschap in te passen.
- de adviezen van de stadsdelen en buurgemeenten.
- de belangen van de netbeheerder.

Die afweging is ingewikkeld en we beseffen dat we niet iedereen tevreden kunnen stellen.

De bewoners rond de zoekgebieden hebben zorgen over geluid, zicht, gezondheid en de effecten op de natuur. Die zorgen hebben we goed gehoord. We kunnen niet beloven dat niemand iets van de windmolens gaat merken. Maar we beloven er alles aan te doen om de effecten zo beperkt mogelijk te houden.

4. Waar liggen de windzoekgebieden in Amsterdam?

U kunt de kaart met zoekgebieden bekijken op:
https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/kaart-windzoekgebieden/

Hier kunt u ook lezen wat de voorkeursgebieden, reservegebieden en extra reservegebieden zijn.

5. Waarom is er gekozen om windmolens te plaatsen in een gebied als Amsterdam?

De afspraak in het Nederlands Klimaatakkoord uit 2019 is dat we in Nederland onder andere meer schone elektriciteit moeten opwekken met zonne- en windenergie. De rijksoverheid is verantwoordelijk om 49 TWh op zee op te gaan wekken. Op het land doen we dat voor 35 TWh via de 30 zogenaamde energieregio's. Alle overheden en netbeheerders werken in deze regio's samen aan plannen voor schone elektriciteit. Daarom werken wij als gemeente hier aan mee.

Meer informatie
Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat heeft de gemaakte keuzes in het Klimaatakkoord over windmolens op land en op zee onderbouwd. Zie:
https://www.regionale-energiestrategie.nl/vragen/vragen+-+klimaatakkoord/1879584.aspx.

Wij zijn onderdeel van de energieregio Noord-Holland Zuid. We maakten in de periode tussen 2019 en 2020 een concept-plan: de concept regionale energiestrategie Noord-Holland Zuid (concept RES NHZ). In dit plan staat hoe wij helpen om de doelstellingen in het Nederlands Klimaatakkoord te gaan halen. Het plan maakten we samen met:

- buurgemeenten
- waterschappen
- netbeheerder Liander
- de Provincie Noord-Holland

De gemeenteraad stemde op 27 mei 2021 in met de Regionale Energiestrategie 1.0 (RES 1.0). Daarin staan de aangepaste windzoekgebieden. Nu gaan we samen met bewoners, stadsdelen, buurgemeenten en andere belanghebbenden een overzicht maken van alles wat we moeten meewegen om in zo'n gebied een goede plek voor de windmolens te kunnen kiezen voor nieuwe initiatieven.

Wij willen in de strijd tegen klimaatverandering dat er veel meer schone elektriciteit komt. Door zonnepanelen op grote en kleine daken en door windmolens op zee. Maar ook door windmolens op land. Daar willen we onze verantwoordelijkheid in nemen door ook binnen de stadsgrenzen te zoeken naar de geschiktste plekken voor nieuwe windmolens.

Met meer zonnepanelen op daken én windmolens willen we in 2030 genoeg schone elektriciteit opwekken voor ongeveer 80 procent van de Amsterdamse huishoudens.

6. Hoe wordt er besloten in welke gebieden er windmolens mogen komen?

De gemeenteraad stemde op 27 mei 2021 in met de Regionale Energiestrategie 1.0 (RES 1.0). Daarin staan de aangepaste windzoekgebieden. Net als in verder in Nederland kijken wij daarbij naar 4 belangrijke punten:

1) Hoeveelheid duurzame elektriciteit
Dit punt gaat over onze bijdrage aan het Nederlands Klimaatakkoord. De gemeenteraad van Amsterdam besloot hieraan mee te werken voor minstens 127 MW aan windenergie in de zoekgebieden voor 2030.

2) Bestuurlijk- en maatschappelijk draagvlak
Dit punt gaat over wat Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten vinden van windmolens in de zoekgebieden.

3) Ruimtegebruik
Dit punt gaat over de mogelijkheden om windmolens in te passen in het landschap en de mogelijke effecten op de natuur.

4) Energiesysteemefficiëntie
Dit punt gaat onder andere over ruimte op het elektriciteitsnet om de windmolens op aan te sluiten.

7. Hoe wordt de precieze locatie van een windmolen bepaald?

Dit hangt af van een heleboel factoren. Zo gaan we de meest of minst gewenste plekken bespreken binnen een zoekgebied. Dat doen we met bewoners, bedrijven, organisaties en initiatiefnemers. Pas daarna zullen we, onder voorwaarden, meewerken aan werkelijke bouw. Een initiatiefnemer gaat dan eerst samen met ons, bewoners en andere belanghebbenden een participatieplan opstellen. In dat plan staat onder andere hoe zij bewoners gaan betrekken in het lokale participatieproces. En hoe bewoners voordeel hebben van de opgewekte schone elektriciteit. Als de gemeente het participatieplan goedkeuren, voert de initiatiefnemer dat uit. We werken daarna samen met bewoners aan een duidelijk plan voor windmolens. Vaak bespreken we verschillende windmolenlocaties, met alle voor- en nadelen voor bewoners en natuur. En onderzoeken we verder. We laten bijvoorbeeld geluids- en veiligheidsberekeningen maken en de effecten op de natuur onderzoeken. Dit is verplicht. Uiteindelijk zal de initiatiefnemer een vergunning aanvragen voor de bouw van 1 of meer windmolens op de locatie(s). Pas na afgeven van de vergunning kan het windmolenproject starten.

8. Hoe hoog worden de windmolens in Amsterdam?

Dat weten we nog niet. De initiatiefnemer zal hier in overleg met de bewoners in het lokale participatieproces over spreken. Wel geldt voor vrijwel alle zoekgebieden in Amsterdam een

hoogtebeperking van 146 meter vanwege aanvliegroutes van Schiphol. Vermoedelijk zal de initiatiefnemer deze hoogte willen aanhouden om het project rendabel te krijgen. Alleen in het zoekgebied bij Buiteneiland/Strandeiland geldt die hoogtebeperking niet. Bekijk de kaart van de windzoekgebieden.

9. Kunnen er uiteindelijk windmolens geplaatst worden op 350 m afstand van een woning?

Dat moet blijken uit verder onderzoek. In Nederland is er geen afstandsgrens tot woningen, maar een geluidsnorm. De hoeveelheid geluid die een windmolen maakt, bepaalt de afstand tot bijvoorbeeld woningen. In de praktijk blijkt dat binnen een straal van 350 meter er eigenlijk geen windmolen kan komen. Vanaf 350 meter is het een geleidelijke schaal. Hoe verder de afstand tot een woning, hoe groter de kans voor de initiatiefnemer(s) om het project rendabel te krijgen. Hoe vaker de molen moet stil staan om aan de geluidsnorm te voldoen, hoe minder de opbrengst voor de initiatiefnemer(s). Voor iedere windmolen of windpark moet er een geluidsberekening zijn. Volgens de regels mag het geluidsniveau gemiddeld over een jaar (grenswaarde) niet meer zijn dan 47 dB. Voor de nacht geldt een aparte norm. Het aantal toegestane decibel voor windmolens in de wet- en regelgeving kwam vanuit:

- een afweging tussen het te verwachten percentage mensen dat hinder heeft van het geluid.
- de noodzaak om meer duurzame energie op te wekken in een dichtbevolkt land.

Deze regelgeving is erop gericht om eventuele overlast binnen aanvaardbare grenzen te houden. Ter vergelijking: de (voorkeurs)grenswaarde voor wegverkeerslawaai in Nederland is 50 dB.

U kunt meer lezen op amsterdam.nl: https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/windmolens-geluid-gezondheid/

10. Kan er worden afgeweken van de provinciale afstandsgrens van 600 meter tot woningen?

Ja. Dit kan als het college van burgemeester en wethouder hiervoor een verzoek indient voor een "windenergiegebied" bij Gedeputeerde Staten. En als Gedeputeerde Staten dit verzoek goedkeurt.

Meer informatie hierover kunt u vinden op:
https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Projecten/Omgevingswet/Omgevingsverordening/Documenten/Omgevingsregeling_NH2020

11. Is bij het bepalen van de zoekgebieden ook rekening gehouden met buurgemeenten en of deze ook windmolens gaan plaatsen?

We houden natuurlijk ook rekening met de buurgemeenten bij het bepalen van de zoekgebieden en windmolenlocaties. Dat doen we in goed onderling overleg en binnen de kaders van een goede ruimtelijke ordening. Wij zijn onderdeel van de energieregio Noord-Holland Zuid. We maakten in

de periode tussen 2019 en 2020 een concept-plan: de concept regionale energiestrategie Noord-Holland Zuid (concept RES NHZ). In dit plan staat hoe wij helpen om de doelstellingen in het Nederlands Klimaatakkoord te gaan halen. Het plan maakten we samen met:

- buurgemeenten
- waterschappen
- netbeheerder Liander
- de Provincie Noord-Holland

De gemeenteraad stemde op 27 mei 2021 in met de Regionale Energiestrategie 1.0 (RES 1.0). Daarin staan de aangepaste windzoekgebieden. Nu gaan we samen met bewoners, stadsdelen, buurgemeenten en andere belanghebbenden een overzicht maken van alles wat we moeten meewegen om in zo'n gebied een goede plek voor de windmolens te kunnen kiezen voor nieuwe initiatieven.

12. Hoe verloopt het proces van het vaststellen van de zoekgebieden nu verder?

De gemeenteraad stemde op 27 mei 2021 in met de Regionale Energiestrategie 1.0 (RES 1.0). Daarin staan de aangepaste windzoekgebieden. Nu gaan we samen met bewoners, stadsdelen, buurgemeenten en andere belanghebbenden een overzicht maken van alles wat we moeten meewegen om in zo'n gebied een goede plek voor de windmolens te kunnen kiezen voor nieuwe initiatieven. Deze periode noemen we de reflectiefase.

In de meest geschikte gebieden gaat de gemeente samen met initiatiefnemers, zorgvuldig in gesprek met omwonenden en andere belanghebbenden over specifieke locaties om de eventuele hinder zoveel mogelijk te beperken. Ook wordt er dan besproken hoe de omgeving financieel mee kan profiteren van de opbrengsten uit de elektriciteitsproductie van de windmolen(s).

13. Wat betekent de uitspraak van Raad van State op 30 juni 2021 voor de windmolens in Amsterdam?

Op 30 juni 2021 heeft de Raad van State uitspraak gedaan in een zaak over de uitbreiding van Windpark Delfzijl Zuid. In deze uitspraak oordeelt de Raad van State dat de algemene regels voor windmolens in het Activiteitenbesluit milieubeheer (Abm) en de Activiteitenregeling milieubeheer (Arm) niet langer toepasbaar zijn. Voor deze rijksregels is niet de juiste procedure gevolgd. De rijksregels zijn wel gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek naar de milieugevolgen, maar op grond van een EU-richtlijn had een milieueffectrapportage moeten worden gemaakt.

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) gaat nu de uitspraak bestuderen om de gevolgen in kaart te brengen. Overheden, zoals de gemeente Amsterdam, mogen nu zelf nieuwe normen stellen voor bijvoorbeeld slagschaduw en geluid voor het bouwen van een windmolen. Als gemeente moeten we dan goed onderbouwen waarom we deze normen dan toepassen. We wachten in eerste instantie de reactie en het verdere onderzoek van het ministerie van EZK af.

Reflectiefase

Ondertussen gaan wij door met de volgende fase, de reflectiefase. Naar verwachting worden er tijdens deze fase geen vergunningen voor windmolens aangevraagd of beoordeeld. Voor een vergunningsaanvraag voor een windmolen(park) in Amsterdam is bovendien een milieueffectrapportage en een gezondheidseffectanalyse verplicht.

Geluidseffecten en hinder

14. Hoe en wanneer worden de geluidseffecten van een windmolen op mijn woonomgeving vastgesteld?

Voor iedere windmolen of windpark moet er een geluidsberekening gemaakt worden. Als tijdens het lokale participatieproces precieze locaties voor windmolens duidelijk worden, maken de initiatiefnemers deze berekening.

Meer informatie hierover kunt u vinden op:
https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/milieu-en-omgeving/geluid-en-windmolens/geluidsberekening

15. Welke regels gebruikt de gemeente om geluidshinder voor bewoners acceptabel te houden?

De nationale wet- en regelgeving. Volgens de regels mag het geluidniveau gemiddeld over een jaar (grenswaarde) niet meer zijn dan 47 dB. Voor de nacht geldt een aparte norm. Het aantal toegestane decibel voor windmolens in de wet- en regelgeving kwam vanuit:

- een afweging tussen het te verwachten percentage mensen dat hinder heeft van het geluid.
- de noodzaak om meer duurzame energie op te wekken in een dichtbevolkt land.

Deze regelgeving is erop gericht om eventuele overlast binnen aanvaardbare grenzen te houden. Ter vergelijking: de grenswaarde voor wegverkeerslawaai in Nederland is 50 dB.

Meer informatie hierover kunt u vinden op:
https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/milieu-en-omgeving/geluid-en-windmolens/geluid-en-windmolens-algemeen

16. Hoe zit het met laagfrequent geluid en gezondheidsklachten?

Wij volgen de ontwikkelingen bij het Rijksinstituut voor volksgezondheid en milieu (RIVM) en de Rijksoverheid rond de invloed van geluidsnormen, laagfrequent geluid en windmolens op de volksgezondheid. Dit wordt doorlopend onderzocht. De resultaten kunnen effect hebben op wet- en regelgeving in Nederland.

Het nieuwste rapport van het RIVM uit oktober 2020 beschrijft de bevindingen over laagfrequent geluid:
https://www.rivm.nl/nieuws/overzicht-van-literatuur-over-gezondheidseffecten-geluid-windmolens

Daarnaast volgen we onder andere het aangekondigde onderzoek van dr. Jan de Laat van het LUMC over laagfrequent geluid en meer.

17. Kan ik hinder verwachten door slagschaduw?

Het type molen bepaalt de slagschaduw. Mogelijke slagschaduw is ook afhankelijk van het weer en de plek van een windmolen en die van de woning. In de milieuwetgeving staan voorschriften om hinder door slagschaduw te beperken. In de Activiteitenregeling milieubeheer (Activiteitenbesluit) staat hoe vaak en hoe lang per dag de slagschaduw van een windmolen een woning mag raken. Via de vergunning zijn windmolens bijna altijd verplicht voorzien van een stilstandvoorziening. Die schakelt de windmolen uit tijdens de slagschaduw. Een stilstandvoorziening is nodig als gemiddeld meer dan 17 dagen per jaar langer dan 20 minuten per dag slagschaduw kán optreden. Met rekenmethodes is vooraf vast te stellen op welke dagen en op welk moment van de dag slagschaduw kán optreden. Of de slagschaduw ook echt optreedt op de voorspelde dagen, hangt er vanaf of:

- die dagen onbewolkt zijn.
- er op die dagen genoeg wind is om de molens te laten draaien.
- de wind precies waait uit de richting waar de zon staat, omdat het oppervlakte van de schaduw die de windmolen werpt dan het grootste is.
- de windmolen een stilstandvoorziening heeft, die is ingevoerd in de besturingssoftware. Hierdoor schakelt de molen alleen uit als er daadwerkelijk slagschaduw is.

Meer informatie hierover kunt u vinden op:
https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/milieu-en-omgeving/slagschaduw-0

18. Wat zijn de effecten voor vogels en de natuur?

Windmolens kunnen negatieve effecten op de natuur hebben, vooral op vogels en vleermuizen. Meer informatie hierover kunt u vinden op: https://www.milieucentraal.nl/klimaat-en-aarde/energiebronnen/windenergie/

De effecten voor de natuur hangen sterk af van de precieze plek. Daarom is bij ieder bestuurlijk besluit over een precieze plek een wettelijke plicht om de milieueffecten te onderzoeken. Uit het onderzoek moet blijken wat die effecten precies zijn. En of we deze effecten kunnen verminderen. Bijvoorbeeld door een windmolen stil te zetten tijdens de vogeltrek of tijdens de schemering wanneer vleermuizen actief zijn. Windmolens kunnen echter ook worden gecombineerd met bijvoorbeeld bijenkasten of nieuw groen op land. Of met maatregelen om ecosystemen onder water uit te breiden of te beschermen.

Meer informatie hierover kunt u vinden op:

https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/milieu-en-omgeving/natuur-en-ecologie/gebiedsbescherming

Draagvlak en Participatie

19. Waarom zijn sommige bewoners in zoekgebieden niet uitgenodigd voor het draagvlakonderzoek?

Onderzoek, Informatie en Statistiek (OIS) onderzocht in opdracht van ons Programma Klimaatneutraal in 2020 het draagvlak. OIS hield een steekproef om een goede afspiegeling van de Amsterdamse samenleving te krijgen. Die steekproef was onder alle Amsterdammers, en onder Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten die in en rondom de zoekgebieden wonen. Het onderzoek bestond uit 2 enquêtes.

Voor het stadsbrede onderzoek nodigden we 2.400 leden van het Stadspanel Amsterdam uit. Daarvan deden er 1.320 aan het onderzoek mee. Daarnaast hebben zij ook 371 mensen persoonlijk ondervraagd. Voor het onderzoek onder de bewoners in en rondom de 7 zoekgebieden benaderden zij 12.118 huishoudens. 1.577 bewoners deden aan dit onderzoek mee.

Volgens OIS is de respons groot genoeg om betrouwbare uitspraken te kunnen doen. Het draagvlakonderzoek en bijlagen staan op de website van OIS en kunt u vinden op: https://data.amsterdam.nl/artikelen/artikel/Ruime-meerderheid-is-positief-over-extra-windmolens/cc316f8e-eddb-4d71-8f89-294f45fd6202/

20. Is er wel voldoende naar de mening en inbreng van de bewoners geluisterd?

Op verschillende manieren hebben we naar de mening en inbreng van bewoners geluisterd:

- In 2019 organiseerden we onder andere ateliers voor bewoners en belanghebbenden georganiseerd.
- In 2020 ontving energieregio Noord-Holland Zuid reacties van bewoners, belanghebbenden en organisaties op de concept RES. Deze inbreng is meegenomen in de integrale belangenafweging. Lees hier meer over deze reacties.
- Na de vaststelling van de concept RES organiseerden we in juni 2020 6 informatieavonden. We gaven informatie over de inhoud en het proces van de RES. En we beantwoorden vragen uit de chat. Hierbij waren de stadsdeelbestuurders aanwezig.
- In november 2020 organiseerden we 5 interactieve avondsessies. Daarbij wilden we in groepsgesprekken redenen horen voor meer en minder wenselijke plekken voor windmolens binnen de zoekgebieden in de concept RES. Hierbij waren de stadsdeelbestuurders ook aanwezig.
- We organiseerden 24 inloopspreekuren. Mensen konden persoonlijk vragen stellen over de inhoud en het proces of hun zorgen delen.
- Op 7 december 2020 organiseerden we een informatieavond. Daarbij informeerden wij over de resultaten van alle interactieve sessies. Aanwezigen konden vragen stellen aan de wethouder.

- In april zijn er vijf online gespreksavonden tussen bewoners, experts en gemeente per zoekgebied georganiseerd. Deze zijn terug te kijken op: https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/bijeenkomsten-windmolens-amsterdam/
- De gemeenteraad organiseerde een inspreekavond voor bewoners en belanghebbenden op 12 januari, 23 en 30 maart en 25 mei 2021.
- Doorlopend ontvangen en beantwoorden we veel e-mails met vragen en suggesties van bewoners, belanghebbenden en organisaties.

Verschillende verslagen staan online. U kunt die vinden via onderstaande links:

- https://energieregionhz.nl/documenten#amsterdam
- https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/bijeenkomsten-windmolens-amsterdam/

21. Wat gebeurt er met mijn inbreng en hoe kan ik nog verder invloed uitoefenen?

Het college van B en W en de gemeenteraad wegen bij de besluitvorming alle inbreng uit de bijeenkomsten, de ontvangen brieven en e-mails en de uitkomsten van de onderzoeken mee.

De gemeenteraad stemde op 27 mei 2021 in met de Regionale Energiestrategie 1.0 (RES 1.0). Daarin staan de aangepaste windzoekgebieden. Nu gaan we samen met bewoners, stadsdelen, buurgemeenten en andere belanghebbenden een overzicht maken van alles wat we moeten meewegen om in zo'n gebied een goede plek voor de windmolens te kunnen kiezen voor nieuwe initiatieven. Deze periode noemen we de reflectiefase. Er komen nog verschillende momenten wanneer u uw inbreng kunt geven of mee kunt doen aan bijeenkomsten.

Misschien wilt u op de hoogte gehouden worden van nieuwe bijeenkomsten of plannen over windenergie. Meld u dan aan voor onze nieuwsbrief.

22. Waar gaat de elektriciteit heen? Ontvang ik die als bewoner?

De stroom van de windmolens gaat het elektriciteitsnet op. Ook als we daar afspraken over hebben. In dat geval regelen we het administratief, want de stroom zit dan al op het netwerk. Direct van de molens naar particulieren en bedrijven gaat alleen bij coöperatieve windmolenontwikkeling.

Meer informatie over coöperatieve windmolenontwikkeling kunt u vinden op: https://amsterdam-wind.nl/

23. Hoe kan ik als bewoner of ondernemer in het gebied meeprofiteren van de opbrengst van de windmolens?

We steunen alleen initiatieven die windmolens ontwikkelen met minstens 50% lokaal eigendom. We willen dat alle Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten kunnen profiteren van de opgewekte elektriciteit.

Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten kunnen op verschillende manieren profiteren:

1. Door lid te worden van een windcoöperatie en mee te investeren in Amsterdamse windmolens, en zo mede-eigenaar te worden:
Het benodigde eigen vermogen om de bankfinanciering voor het windpark rond te krijgen komt van de leden van de coöperatie. Leden van de coöperaties kunnen meedoen door leningen te verstrekken. Iedere inwoner kan via de coöperatie op deze manier 'mede-eigenaar' worden van het windpark. En via de Algemene Leden Vergadering (ALV) van de coöperatie meebeslissen over de hoogte van de uitkering van het rendement op de leningen.

2. Via het Omgevingsfonds:
Een windpark draagt in de exploitatiefase een vast bedrag per geproduceerde MWh elektriciteit af aan een omgevingsfonds. Het beheer en zeggenschap over besteden van dat fonds kan worden ingericht om de kwaliteit van de directe omgeving van het project te verbeteren. Bewoners in de omgeving kunnen zeggenschap krijgen over de besteding van de middelen uit het fonds. Dit kan in overleg met de belanghebbenden uit de omgeving worden uitgewerkt tijdens het lokale participatieproces.

3. Omwonendenregeling:
Voor diegenen in de directe omgeving die niet willen of kunnen investeren, kan een omwonendenregeling worden uitgewerkt. Voorbeelden daarvan zijn goedkope stroomafname of een eenmalige vergoeding, afhankelijk van de afstand tot de windmolens. Dit kan in overleg met de belanghebbenden uit de omgeving worden uitgewerkt tijdens het lokale participatieproces.

Deelname met krappe beurs:
Lid worden van een coöperatie is laagdrempelig. In een coöperatief financieel deelnamemodel geldt vaak het 'one man, one vote' principe. De stem van iemand met een lagere financiële deelname telt even zwaar als de stem van iemand met een hogere financiële deelname. Mensen die geen lid willen worden, of niet kunnen of willen investeren, kunnen wel meebeslissen over de besteding van het omgevingsfonds of de omwonendenregeling. Het omgevingsfonds kan zo worden ingezet zodat ook mensen die niet mee-investeren toch meeprofiteren. Dit kan bijvoorbeeld door uit het fonds financieel te helpen bij verduurzamen van woningen met isolatie en zonnepanelen. Of door een financiële bijdrage aan de maandelijkse energienota.

Misschien wilt u op de hoogte gehouden worden van nieuwe bijeenkomsten of plannen over windenergie. Meld u dan aan voor onze nieuwsbrief.

Raadsbrieven en schriftelijke vragen

Raadsbrieven over de Regionale Energiestrategie
Marieke van Doorninck, wethouder Ruimtelijke Ordening en Duurzaamheid, informeert de gemeenteraad over de voortgang van de Regionale Energiestrategie (RES) en de zoekgebieden voor zonne- en windenergie. Dit doet zij via raadsbrieven:

- Raadsbrief van 9 maart 2021 over aangepaste zoekgebieden
  https://amsterdam.raadsinformatie.nl/modules/1/Berichten%20uit%20het%20college/655541
- Raadsbrief van 26 mei 2021 over de RES 1.0
  https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/10135801/1/A%20-%2004%20Duurzaamheid%20en%20Circulaire%20Economie%20(29)%2000%20Voordracht%20Vaststellen%20va
- Raadsbrief van 7 juli 2021 over de reflectiefase
  (KRIJG JE NOG – is nog niet gepubliceerd)

Commented [ ]: Heb je de link :)

Schriftelijke vragen over windenergie

Wanneer raadsleden van de gemeenteraad vragen hebben over het beleid of proces, dan kunnen zij deze stellen aan de wethouder. Zo zijn er door raadsleden onder andere vragen gesteld over de komst van windmolens, alternatieven voor windenergie en mogelijke waardedaling van woningen. Hieronder vindt u alle schriftelijke vragen die gesteld zijn over windmolens door raadsleden:

- Schriftelijke vragen van het lid Van Soest inzake draagvlak voor windmolens
  https://amsterdam.raadsinformatie.nl/modules/4/Schriftelijke%20vragen/659221
- Schriftelijke vragen van het lid Naoum Néhmé inzake alternatieven voor windmolens
  https://amsterdam.raadsinformatie.nl/modules/4/Schriftelijke%20vragen/647913
- Schriftelijke vragen van het lid Kreuger inzake de invloed van windmolens en zonneparken op woningprijzen in en om Amsterdam
  https://amsterdam.raadsinformatie.nl/modules/4/Schriftelijke%20vragen/622930
- Schriftelijke vragen van de leden Kreuger, Boomsma en Van Soest inzake nieuw draagvlakonderzoek van windturbines noodzakelijk voor behandeling RES 1.0
  https://amsterdam.raadsinformatie.nl/modules/4/Schriftelijke%20vragen/653729
- Schriftelijke vragen van het lid Van Lammeren inzake de mogelijkheid voor het zwart verven van de wieken van windmolens
  https://amsterdam.raadsinformatie.nl/modules/4/Schriftelijke%20vragen/611094
- Schriftelijke vragen van het lid Van Soest inzake windmolens over verdeling lasten en lusten
  https://amsterdam.raadsinformatie.nl/modules/4/Schriftelijke%20vragen/647629
- Schriftelijke vragen van het lid Naoum Néhmé inzake de nadere afbakening van de zoekgebieden voor windmolens
  https://amsterdam.raadsinformatie.nl/modules/4/Schriftelijke%20vragen/656530
- Aanvullende schriftelijke vragen van het lid Naoum Néhmé inzake de nadere afbakening van de zoekgebieden voor windmolens
  https://amsterdam.raadsinformatie.nl/modules/4/Schriftelijke%20vragen/657512
- Schriftelijke vragen van het lid N.T. Bakker inzake zeggenschap over lokale energiecoöperaties
  https://amsterdam.raadsinformatie.nl/modules/4/Schriftelijke%20vragen/662891
- Schriftelijke vragen van het lid Van Soest inzake burgerparticipatie windturbines
  https://amsterdam.raadsinformatie.nl/modules/4/Schriftelijke%20vragen/669113

- Schriftelijke vragen van de leden Kreuger en Boomsma inzake de plaatsing van windturbines in Amsterdam
  https://amsterdam.raadsinformatie.nl/modules/4/Schriftelijke%20vragen/644665
- Schriftelijke vragen van het lid Kreuger inzake de verschillende fases van het RES-traject en de rol van Pondera
  https://amsterdam.raadsinformatie.nl/modules/4/Schriftelijke%20vragen/667322

Opzet brieven voor aankondiging reflectiefase

Concept, dd 12-7-2021

1. **Mail om tegelijk te versturen met de raadsbrief, week van 12 juli:**

Aan:
iedereen (elk email adres) die vanuit de belangengroepen uitgenodigd was om mee te denken in mei en juni.
Doel: informeren over wat er met de inbreng gebeurd is en kennis over raadsinformatie brief.
Wanneer versturen: tegelijk met de dagmail aan raadsleden.

Betref e-mail: Informatie reflectiefase RES/wind

Beste deelnemer,

In mei en juni heeft u deelgenomen aan bijeenkomsten waarin we uw input over de reflectiefase van de RES opgehaald hebben. Dit gaan we de komende maanden verwerken in een aanpak op hoofdlijnen die we na het zomerreces met u zullen delen.

Commented [redacted] @[redacted] kan je hier exacte data in zetten?

We danken u zeer voor uw bijdrage en uw tijd om mee te denken! We hebben gemerkt dat er heel veel belangstelling is om mee te praten en mee te denken. We zien ook, dat de behoeftes zeer verschillend zijn. Daarom hebben we verschillende ~~type~~ activiteiten voor ogen, voor verschillende doelgroepen. Er is in het vervolg van het proces ook nog ruimte om verder mee te denken over het proces en over de inhoud.

Behartigt u belangen van een organisatie? Dan ontvangt u een aparte e-mail met informatie over hoe deze organisatie verder betrokken kan zijn. Bent u betrokken als burger, dan kunt u via de nieuwsbrief duurzame energie op de hoogte blijven wanneer en hoe we uitnodigen voor de (lokale-) activiteiten in het proces van de reflectiefase. U kunt zich ook inschrijven voor de nieuwsbrief van de energieregio NHZ, ook zij zullen activiteiten organiseren waar input gegeven mag worden.

Commented [redacted] Nog link invoegen?

Commented [redacted] Link invoegen?

We kijken uit naar uw verdere betrokkenheid!
Hartelijke groet en een fijne zomer,

[redacted]

2. ***Brief/ mail aan pfh***

Aan:
Portefeuillehouders en cc aan de programmamanagers van de relevante stadsdelen.
Wanneer: tegelijk met raadsbrief en voorgaande e-mail.
Doel: informeren over raadsbrief en over proces in de stadsdelen, incl. aftrap met de pfh.
Bijlage: raadsbrief ondertekend.

Beste Rick, Saskia, Dirk en Ronald,
(in cc aan de programmamanagers [redacted].

Afgelopen weken hebben wij met jou en de andere portefeuillehouders de aanpak voor de reflectiefase RES besproken. Er is besloten om de raadsinformatiebrief zoals die eerder met jullie is gedeeld, na het reces naar de gemeenteraad te sturen, waarschijnlijk tegelijkertijd met een persbericht.

We willen nog steeds in september voortvarend starten. Zoals eerder aangegeven hebben we per stadsdeel daarvoor een coördinator met een klein team nodig. Dit verzoek hebben wij naar de ambtelijke collega's gestuurd. Daarnaast willen we met jou als portefeuillehouder een aftrap organiseren van de lokale klankbordgroep. Wij willen voor het vormen van de lokale klankbordgroep graag optimaal gebruik maken van het netwerk in het stadsdeel.

Wij nemen hiervoor zelf contact op met de collega's in de stadsdelen en de bestuurssecretariaten. Mocht je nog specifieke wensen hebben voor het betrekken van partijen die nog niet in beeld zijn, geef deze vooral door of attendeer ze op het proces van de reflectiefase.

[bij brief Ronald Mauer: Met [redacted] van de OV Westpoort is contact geweest en hij zal deelnemen aan de klankbordgroep in de reflectiefase. *].*

Ik wens je een hele fijne zomer en kijk uit naar de samenwerking in het najaar!
Hartelijke groet, [redacted]

Commented [redacted] 4 aparte mails.

3. **Brief/ mail met info over een stedelijke klankbordgroep**

Aan:

- *alle relevante STEDELIJKE groepen die bij de RES / wind betrokken waren/ zijn.*
- *Jong RES, Amsterdam Wind, Windalarm, Milieu en natuur federatie NH, LSA bewoners (NIEUW, nog geen persoonlijk contact geweest), MKB Amsterdam Jack Stuifbergen,*
- *Groep natuurorganisaties? Voorstel uitnodigen voor gebieden waar relevant. Alleen MNH voor stedelijke groep uitnodigen.*
- *Wie nog???*

Wanneer: gaat eruit wanneer de raadsbrief verstuurd is.
Doel: info over KBG en verzoek doorgeven contactpersonen.

Commented [redacted] Deze mail pas volgende week

Beste Amsterdammer of belanghebbende,

In de afgelopen maanden heeft u als vertegenwoordiger van een groep belanghebbenden ~~bij de zoekgebieden voor windenergie~~ bij de gemeente uw wensen of zorgen ingebracht betreffende de zoekgebieden voor windenergie.

De gemeente Amsterdam vindt de inbreng van haar bewoners en bedrijven essentieel in de energietransitie. Daarom start vanaf september de reflectiefase. In deze fase is er volop de ruimte om mee te denken en input te geven. Voor dit proces nodigen we belanghebbenden uit om input te geven in een klankbordgroep. Er komen verschillende groepen: een groep voor het proces in de stad, een groep voor vragen over gezondheid en lokale groepen waarin we ook buurgemeenten betrekken.

Als coördinator van de RES in Amsterdam nodig ik u uit om deel te nemen in de **stedelijke klankbordgroep**. Deze groep zal input geven op de activiteiten die we de komende maanden uitvoeren. Ook zal input worden gegeven op de producten: het afwegingskader, de richtlijnen voor participatie en voor richtlijnen voor sturing.

De groep zal een vaste samenstelling krijgen en gezamenlijk input geven. Per organisatie vragen wij één vaste vertegenwoordiger. Mocht u niet kunnen of willen deelnemen, wilt u dan aangeven wie wij ~~dan~~ van uw organisatie kunnen vragen? Wij verwachten hiervoor een gemiddelde inzet van ongeveer twee uur per twee weken, in de periode van begin september tot half november. De klankbordgroep **start op 2 september en zal elke tweede donderdag van 16:00-18:00 uur bij elkaar komen (data invoegen)**. Wij kunnen nu nog niet aangeven of deze bijeenkomsten fysiek of digitaal zullen zijn.
Wij kijken uit naar uw betrokkenheid! Mocht u in de tussentijd nog vragen hebben, kunt u via [redacted]@amsterdam.nl nadere informatie vragen.

Ik wens u een fijne zomer en tot ziens in september!
[redacted]

4. **Email aan collega's in stadsdelen over lokale groepen**

Wanneer: zsm, tegelijk met de raadsbrief.
Doel: starten stadsdeelstructuur
Aan: stadsdeel coordinatoren, incl. back ups. Dus niet alleen Ingrid, Ineke, Doritha en Elwin, ook aan de programmamanagers fysiek?

a) **Mail naar lokale collega's per stadsdeel!**

Beste [redacted] en [redacted],

Mijn collega [redacted] en ik hebben de afgelopen weken met jullie en de portefeuillehouders gesprekken gevoerd over de reflectiefase. Naar aanleiding van de gesprekken met jullie en anderen richten we momenteel het proces en de organisatie in.

Wij verwachten van elk stadsdeel een coördinator RES, die ondersteund wordt door een klein team met o.a. een communicatieadviseur, de gebiedsmakelaars en gebiedscoördinatoren (afhankelijk hoe het stadsdeel ingericht is) die lokale kennis over belangengroepen en lokale kenmerken kan inbrengen. Jij gaat vanuit je stadsdeel input leveren op de beoogde activiteiten, zoals de raadpleging. Wij verwachten om eens in de twee weken bij elkaar te komen, gedurende twee uur. Wij vragen ook collega's uit buurgemeenten aan die besprekingen deel te nemen, omdat ook hun bewoners input kunnen leveren. Daarnaast zullen wij een aantal keer met een lokale klankbordgroep (ca. vier bijeenkomsten) de inhoud en het proces bespreken. Alle overige belanghebbenden en geïnteresseerden worden via de nieuwsbrief op de hoogte gehouden

Apart van deze lokale werkgroep en de lokale klankbordgroep zal een stedelijke werkgroep het traject van de gezondheidseffectanalyse nader uitwerken.

Voor een geslaagde start in september hebben we **snel twee dingen van je nodig**:

1. **Wie moeten we uitnodigen voor de lokale werkgroep** in je stadsdeel? Geef alsjeblieft naam, functie en contactgegevens door, dan kunnen we de bijeenkomsten inplannen.
2. **Wie zijn de meest belangrijke lokale (georganiseerde) belanghebbende** in je stadsdeel? Het RES team zal hen mede namens het stadsdeel uitnodigen om in een lokale klankbordgroep deel te nemen.

De lokale klankbordgroep starten wij met een **eerste bijeenkomst die geopend wordt door de portefeuillehouder.** Wij zullen daarvoor afspraken inplannen via de secretariaten van de bestuurder. We willen samen met jullie nadenken over mogelijke locaties en de invulling van de bijeenkomsten etc.

Tijdens de vakantie kan je terecht bij [redacted] voor meer informatie. Voor nu alvast een fijne zomer en tot ziens half augustus!

Hartelijke groet, [redacted]

Commented [redacted] per SD apart

Commented [redacted] Ik vind dit een beetje dwingend klinken, suggestie: we vragen jou vanuit je stadsdeel input te leveren

5. **Mail aan collega's in buurgemeenten.**

Wanneer: met de raadsbrief.
Aan: de ambtelijke contactpersonen per buurgemeente. Let op: er zijn her en der nieuwe collega's.
Doel: capaciteit borgen voor in het proces.

Beste collega,

Na vaststelling van de RES zijn we gestart met de voorbereiding van de reflectiefase. Je hebt hieraan al een bijdrage geleverd door je deelname aan de "preconstructie".
In het vervolgproces starten we met lokale werkgroepen. Met stadsdelen en omliggende gemeenten bepalen we samen welke belanghebbenden we op welke manier het beste kunnen uitnodigen om hun input te leveren.

Ik nodig jou (of je collega) daarom uit om deel te nemen aan de lokale werkgroep, die het traject zal begeleiden. Deze groep komt eens in de twee weken bij elkaar gedurende twee uur. Wij verwachten inclusief de voorbereiding en afhankelijk van het traject in jouw gemeente een inzet van gemiddeld vier uur per week. Dit is inclusief de voorbereiding en afstemming intern, of met externe stakeholders uit jouw gemeente. Want naast de werkgroep zullen wij ook een lokale klankbordgroep om hun bijdragen vragen met partijen uit jouw gemeente, indien relevant.

Wil je voor een succesvolle start in september **snel het volgende aan ons doorgeven**:

- **Wie neemt vanuit jouw gemeente deel in de lokale werkgroep**? Ben jij dat of ~~beter~~ een collega?
- **Welke belangenorganisaties moeten vanuit jouw gemeente deelnemen** aan een lokale klankbordgroep?

Dank voor je snelle feedback!

Tijdens de vakantie kan je terecht bij Bart Vertelman [redacted]@amsterdam.nl) of [redacted]@amsterdam.nl) voor meer informatie. Voor nu alvast een fijne zomer en tot ziens half augustus!

Hartelijke groet, [redacted]

6. **Email aan lokale belangenorganisaties met uitnodiging voor lokale klankbordgroep.**

Aan:

- *iedereen die vanuit een lokale groep heeft deelgenomen aan de mee denk groep reflectiefase,*
- *Aan elke lokale belangenorganisatie, die met ons contact gezocht heeft in het afgelopen traject,*
- *Indien relevant, nieuwe belangengroepen nav contact met portefeuillehouder of met stadsdeel.*

Wanneer:
Na dat raadsbrief verstuurd is, als adres is doorgegeven. Dus niet iedereen tegelijk.
Doel: info en uitnodigen

Beste belanghebbende,

Je hebt eerder input geleverd op de Regionale Energiestrategie Noord-Holland Zuid en de windzoekgebieden van Amsterdam. Graag nodig ik je met deze e-mail uit om voor de vervolgfase deel te nemen in de lokale klankbordgroep!

De gemeente Amsterdam vindt de inbreng van haar bewoners en bedrijven essentieel in de energietransitie. Daarom start vanaf september de reflectiefase. In deze fase is er volop de ruimte om nog een keer mee te denken en input te geven. Voor dit proces nodigen we belanghebbenden uit om input te geven in een klankbordgroep. Er komen verschillende groepen: een groep voor het proces in de stad, een groep voor vragen over gezondheid en lokale groepen waarin wij ook buurgemeenten betrekken.

Als coördinator van de RES in Amsterdam en mede namens de stadsdelen nodig ik je uit om deel te nemen in de lokale klankbordgroep. Deze groep zal input geven op de activiteiten die wij de komende maanden uitvoeren. De groep zal een vaste samenstelling hebben en gezamenlijk input geven. Per organisatie vragen we een vaste vertegenwoordiger. Mocht jij niet kunnen of willen deelnemen, wil je aangeven, wie we dan van je organisatie kunnen vragen?

Wij verwachten hiervoor gemiddeld inzet van ongeveer twee uur per twee weken, in de periode van begin september tot begin november. De data voor bijeenkomsten worden bekend gemaakt, als alle deelnemers bekend zijn. Het tijdstip zal naar verwachting liggen aan het einde van de middag (16:00-18:00), maximaal drie tot vier keer. Wij kunnen nu nog niet aangeven of deze bijeenkomsten fysiek of digitaal zullen zijn.

Wij kijken uit naar uw betrokkenheid! Mocht u in de tussentijd nog vragen hebben, kunt u via [redacted]@amsterdam.nl nadere informatie vragen.

Ik wens u een fijne zomer en tot ziens in september!

Vervolg:

- ***[redacted] verstuurt mails,***
- ***[redacted] en [redacted] geven input op de deelnemers/adressanten plus input stadsdelen.***
- ***Inplannen aftrap met portefeuillehouders.***

Commented [redacted] deze mail half augustus

Commented [redacted] Deze brief ook "u" toch?

Commented [redacted] Dit moet eigenlijk persoonlijk per stadsdeel, toch?

Commented [redacted] Veel "input geven", suggestie: bijdrage leveren?

Opzet brieven voor aankondiging reflectiefase

Concept, dd 12-7-2021

1. **Mail om tegelijk te versturen met de raadsbrief, week van 12 juli:**

Aan:
iedereen (elk email adres) die vanuit de belangengroepen uitgenodigd was om mee te denken in mei en juni.
Doel: informeren over wat er met de inbreng gebeurd is en kennis over raadsinformatie brief.
Wanneer versturen: tegelijk met de dagmail aan raadsleden.

Betref e-mail: Informatie reflectiefase RES/wind

Beste deelnemer,

In mei en juni heeft u deelgenomen aan bijeenkomsten waarin we uw input over de reflectiefase van de RES opgehaald hebben. Dit gaan we de komende maanden verwerken in een aanpak op hoofdlijnen die we na het zomerreces met u zullen delen.

Commented [redacted] @[redacted]: kan je hier exacte data in zetten?

We danken u zeer voor uw bijdrage en uw tijd om mee te denken! We hebben gemerkt dat er heel veel belangstelling is om mee te praten en mee te denken. We zien ook, dat de behoeftes zeer verschillend zijn. Daarom hebben we verschillende ~~type~~ activiteiten voor ogen, voor verschillende doelgroepen. Er is in het vervolg van het proces ook nog ruimte om verder mee te denken over het proces en over de inhoud.

Behartigt u belangen van een organisatie? Dan ontvangt u een aparte e-mail met informatie over hoe deze organisatie verder betrokken kan zijn. Bent u betrokken als burger, dan kunt u via de nieuwsbrief duurzame energie op de hoogte blijven wanneer en hoe we uitnodigen voor de (lokale-) activiteiten in het proces van de reflectiefase. U kunt zich ook inschrijven voor de nieuwsbrief van de energieregio NHZ, ook zij zullen activiteiten organiseren waar input gegeven mag worden.

Commented [redacted] Nog link invoegen?

Commented [redacted] Link invoegen?

We kijken uit naar uw verdere betrokkenheid!
Hartelijke groet en een fijne zomer,

[redacted]

2. ***Brief/ mail aan pfh***

Aan:
Portefeuillehouders en cc aan de programmamanagers van de relevante stadsdelen.
Wanneer: tegelijk met raadsbrief en voorgaande e-mail.
Doel: informeren over raadsbrief en over proces in de stadsdelen, incl. aftrap met de pfh.
Bijlage: raadsbrief ondertekend.

Beste Rick, Saskia, Dirk en Ronald,
(in cc aan de programmamanagers [redacted]).

Commented [redacted] 4 aparte mails.

Afgelopen weken hebben wij met jou en de andere portefeuillehouders de aanpak voor de reflectiefase RES besproken. Er is besloten om de raadsinformatiebrief zoals die eerder met jullie is gedeeld, na het reces naar de gemeenteraad te sturen, waarschijnlijk tegelijkertijd met een persbericht.

We willen nog steeds in september voortvarend starten. Zoals eerder aangegeven hebben we per stadsdeel daarvoor een coördinator met een klein team nodig. Dit verzoek hebben wij naar de ambtelijke collega's gestuurd. Daarnaast willen we met jou als portefeuillehouder een aftrap organiseren van de lokale klankbordgroep. Wij willen voor het vormen van de lokale klankbordgroep graag optimaal gebruik maken van het netwerk in het stadsdeel.

Wij nemen hiervoor zelf contact op met de collega's in de stadsdelen en de bestuurssecretariaten. Mocht je nog specifieke wensen hebben voor het betrekken van partijen die nog niet in beeld zijn, geef deze vooral door of attendeer ze op het proces van de reflectiefase.

[bij brief Ronald Mauer: Met [redacted] van de OV Westpoort is contact geweest en hij zal deelnemen aan de klankbordgroep in de reflectiefase. *].*

Ik wens je een hele fijne zomer en kijk uit naar de samenwerking in het najaar!
Hartelijke groet, [redacted]

3. **Brief/ mail met info over een stedelijke klankbordgroep**

Aan:

- *alle relevante STEDELIJKE groepen die bij de RES / wind betrokken waren/ zijn.*
- *Jong RES, Amsterdam Wind, Windalarm, Milieu en natuur federatie NH, LSA bewoners (NIEUW, nog geen persoonlijk contact geweest), MKB Amsterdam Jack Stuifbergen,*
- *Groep natuurorganisaties? Voorstel uitnodigen voor gebieden waar relevant. Alleen MNH voor stedelijke groep uitnodigen.*
- *Wie nog???*

Wanneer: gaat eruit wanneer de raadsbrief verstuurd is.
Doel: info over KBG en verzoek doorgeven contactpersonen.

Commented [redacted] Deze mail pas volgende week

Beste Amsterdammer of belanghebbende,

In de afgelopen maanden heeft u als vertegenwoordiger van een groep belanghebbenden ~~bij de zoekgebieden voor windenergie~~ bij de gemeente uw wensen of zorgen ingebracht betreffende de zoekgebieden voor windenergie.

De gemeente Amsterdam vindt de inbreng van haar bewoners en bedrijven essentieel in de energietransitie. Daarom start vanaf september de reflectiefase. In deze fase is er volop de ruimte om mee te denken en input te geven. Voor dit proces nodigen we belanghebbenden uit om input te geven in een klankbordgroep. Er komen verschillende groepen: een groep voor het proces in de stad, een groep voor vragen over gezondheid en lokale groepen waarin we ook buurgemeenten betrekken.

Als coördinator van de RES in Amsterdam nodig ik u uit om deel te nemen in de **stedelijke klankbordgroep**. Deze groep zal input geven op de activiteiten die we de komende maanden uitvoeren. Ook zal input worden gegeven op de producten: het afwegingskader, de richtlijnen voor participatie en voor richtlijnen voor sturing.

De groep zal een vaste samenstelling krijgen en gezamenlijk input geven. Per organisatie vragen wij één vaste vertegenwoordiger. Mocht u niet kunnen of willen deelnemen, wilt u dan aangeven wie wij ~~dan~~ van uw organisatie kunnen vragen? Wij verwachten hiervoor een gemiddelde inzet van ongeveer twee uur per twee weken, in de periode van begin september tot half november. De klankbordgroep **start op 2 september en zal elke tweede donderdag van 16:00-18:00 uur bij elkaar komen (data invoegen)**. Wij kunnen nu nog niet aangeven of deze bijeenkomsten fysiek of digitaal zullen zijn.
Wij kijken uit naar uw betrokkenheid! Mocht u in de tussentijd nog vragen hebben, kunt u via [redacted]@amsterdam.nl nadere informatie vragen.

Ik wens u een fijne zomer en tot ziens in september!
[redacted]

4. **Email aan collega's in stadsdelen over lokale groepen**

Wanneer: zsm, tegelijk met de raadsbrief.
Doel: starten stadsdeelstructuur
Aan: stadsdeel coordinatoren, incl. back ups. Dus niet alleen Ingrid, Ineke, Doritha en Elwin, ook aan de programmamanagers fysiek?

a) **Mail naar lokale collega's per stadsdeel!**

Beste [redacted] en [redacted],

Commented [redacted] per SD apart

Mijn collega Bart en ik hebben de afgelopen weken met jullie en de portefeuillehouders gesprekken gevoerd over de reflectiefase. Naar aanleiding van de gesprekken met jullie en anderen richten we momenteel het proces en de organisatie in.

Wij verwachten van elk stadsdeel een coördinator RES, die ondersteund wordt door een klein team met o.a. een communicatieadviseur, de gebiedsmakelaars en gebiedscoördinatoren (afhankelijk hoe het stadsdeel ingericht is) die lokale kennis over belangengroepen en lokale kenmerken kan inbrengen. Jij gaat vanuit je stadsdeel input leveren op de beoogde activiteiten, zoals de raadpleging. Wij verwachten om eens in de twee weken bij elkaar te komen, gedurende twee uur. Wij vragen ook collega's uit buurgemeenten aan die besprekingen deel te nemen, omdat ook hun bewoners input kunnen leveren. Daarnaast zullen wij een aantal keer met een lokale klankbordgroep (ca. vier bijeenkomsten) de inhoud en het proces bespreken. Alle overige belanghebbenden en geïnteresseerden worden via de nieuwsbrief op de hoogte gehouden

Commented [redacted] Ik vind dit een beetje dwingend klinken, suggestie: we vragen jou vanuit je stadsdeel input te leveren

Apart van deze lokale werkgroep en de lokale klankbordgroep zal een stedelijke werkgroep het traject van de gezondheidseffectanalyse nader uitwerken.

Voor een geslaagde start in september hebben we **snel twee dingen van je nodig**:

1. **Wie moeten we uitnodigen voor de lokale werkgroep** in je stadsdeel? Geef alsjeblieft naam, functie en contactgegevens door, dan kunnen we de bijeenkomsten inplannen.
2. **Wie zijn de meest belangrijke lokale (georganiseerde) belanghebbende** in je stadsdeel? Het RES team zal hen mede namens het stadsdeel uitnodigen om in een lokale klankbordgroep deel te nemen.

De lokale klankbordgroep starten wij met een **eerste bijeenkomst die geopend wordt door de portefeuillehouder.** Wij zullen daarvoor afspraken inplannen via de secretariaten van de bestuurder. We willen samen met jullie nadenken over mogelijke locaties en de invulling van de bijeenkomsten etc.

Tijdens de vakantie kan je terecht bij [redacted] voor meer informatie. Voor nu alvast een fijne zomer en tot ziens half augustus!

Hartelijke groet, [redacted]

5. **Mail aan collega's in buurgemeenten.**

Wanneer: met de raadsbrief.
Aan: de ambtelijke contactpersonen per buurgemeente. Let op: er zijn her en der nieuwe collega's.
Doel: capaciteit borgen voor in het proces.

Beste collega,

Na vaststelling van de RES zijn we gestart met de voorbereiding van de reflectiefase. Je hebt hieraan al een bijdrage geleverd door je deelname aan de "preconstructie".
In het vervolgproces starten we met lokale werkgroepen. Met stadsdelen en omliggende gemeenten bepalen we samen welke belanghebbenden we op welke manier het beste kunnen uitnodigen om hun input te leveren.

Ik nodig jou (of je collega) daarom uit om deel te nemen aan de lokale werkgroep, die het traject zal begeleiden. Deze groep komt eens in de twee weken bij elkaar gedurende twee uur. Wij verwachten inclusief de voorbereiding en afhankelijk van het traject in jouw gemeente een inzet van gemiddeld vier uur per week. Dit is inclusief de voorbereiding en afstemming intern, of met externe stakeholders uit jouw gemeente. Want naast de werkgroep zullen wij ook een lokale klankbordgroep om hun bijdragen vragen met partijen uit jouw gemeente, indien relevant.

Wil je voor een succesvolle start in september **snel het volgende aan ons doorgeven**:

- **Wie neemt vanuit jouw gemeente deel in de lokale werkgroep**? Ben jij dat of ~~beter~~ een collega?
- **Welke belangenorganisaties moeten vanuit jouw gemeente deelnemen** aan een lokale klankbordgroep?

Dank voor je snelle feedback!

Tijdens de vakantie kan je terecht bij Bart Vertelman ([redacted]@amsterdam.nl) of [redacted]@amsterdam.nl) voor meer informatie. Voor nu alvast een fijne zomer en tot ziens half augustus!

Hartelijke groet, [redacted]

6. **Email aan lokale belangenorganisaties met uitnodiging voor lokale klankbordgroep.**

Aan:

- *iedereen die vanuit een lokale groep heeft deelgenomen aan de mee denk groep reflectiefase,*
- *Aan elke lokale belangenorganisatie, die met ons contact gezocht heeft in het afgelopen traject,*
- *Indien relevant, nieuwe belangengroepen nav contact met portefeuillehouder of met stadsdeel.*

Wanneer:
Na dat raadsbrief verstuurd is, als adres is doorgegeven. Dus niet iedereen tegelijk.
Doel: info en uitnodigen

Beste belanghebbende,

Je hebt eerder input geleverd op de Regionale Energiestrategie Noord-Holland Zuid en de windzoekgebieden van Amsterdam. Graag nodig ik je met deze e-mail uit om voor de vervolgfase deel te nemen in de lokale klankbordgroep!

De gemeente Amsterdam vindt de inbreng van haar bewoners en bedrijven essentieel in de energietransitie. Daarom start vanaf september de reflectiefase. In deze fase is er volop de ruimte om nog een keer mee te denken en input te geven. Voor dit proces nodigen we belanghebbenden uit om input te geven in een klankbordgroep. Er komen verschillende groepen: een groep voor het proces in de stad, een groep voor vragen over gezondheid en lokale groepen waarin wij ook buurgemeenten betrekken.

Als coördinator van de RES in Amsterdam en mede namens de stadsdelen nodig ik je uit om deel te nemen in de lokale klankbordgroep. Deze groep zal input geven op de activiteiten die wij de komende maanden uitvoeren. De groep zal een vaste samenstelling hebben en gezamenlijk input geven. Per organisatie vragen we een vaste vertegenwoordiger. Mocht jij niet kunnen of willen deelnemen, wil je aangeven, wie we dan van je organisatie kunnen vragen?

Wij verwachten hiervoor gemiddeld inzet van ongeveer twee uur per twee weken, in de periode van begin september tot begin november. De data voor bijeenkomsten worden bekend gemaakt, als alle deelnemers bekend zijn. Het tijdstip zal naar verwachting liggen aan het einde van de middag (16:00-18:00), maximaal drie tot vier keer. Wij kunnen nu nog niet aangeven of deze bijeenkomsten fysiek of digitaal zullen zijn.

Wij kijken uit naar uw betrokkenheid! Mocht u in de tussentijd nog vragen hebben, kunt u via [redacted]@amsterdam.nl nadere informatie vragen.

Ik wens u een fijne zomer en tot ziens in september!

Vervolg:

- ***[redacted] verstuurt mails,***
- ***[redacted] en [redacted] geven input op de deelnemers/adressanten plus input stadsdelen.***
- ***Inplannen aftrap met portefeuillehouders.***

Commented [redacted] deze mail half augustus

Commented [redacted] Deze brief ook "u" toch?

Commented [redacted] Dit moet eigenlijk persoonlijk per stadsdeel, toch?

Commented [redacted] Veel "input geven", suggestie: bijdrage leveren?

Opzet brieven voor aankondiging reflectiefase

Concept, dd 12-7-2021

1. **Mail om tegelijk te versturen met de raadsbrief, week van 12 juli:**

Aan:
iedereen (elk email adres) die vanuit de belangengroepen uitgenodigd was om mee te denken in mei en juni.
Doel: informeren over wat er met de inbreng gebeurd is en kennis over raadsinformatie brief.
Wanneer versturen: tegelijk met de dagmail aan raadsleden.

Betref e-mail: Informatie reflectiefase RES/wind

Beste deelnemer,

In mei en juni heeft u deelgenomen aan bijeenkomsten waarin we uw input over de reflectiefase van de RES opgehaald hebben. Dit gaan we de komende maanden verwerken in een aanpak op hoofdlijnen die we na het zomerreces met u zullen delen.

Commented [redacted] @[redacted]: kan je hier exacte data in zetten?

We danken u zeer voor uw bijdrage en uw tijd om mee te denken! We hebben gemerkt dat er heel veel belangstelling is om mee te praten en mee te denken. We zien ook, dat de behoeftes zeer verschillend zijn. Daarom hebben we verschillende ~~type~~ activiteiten voor ogen, voor verschillende doelgroepen. Er is in het vervolg van het proces ook nog ruimte om verder mee te denken over het proces en over de inhoud.

Behartigt u belangen van een organisatie? Dan ontvangt u een aparte e-mail met informatie over hoe deze organisatie verder betrokken kan zijn. Bent u betrokken als burger, dan kunt u via de nieuwsbrief duurzame energie op de hoogte blijven wanneer en hoe we uitnodigen voor de (lokale-) activiteiten in het proces van de reflectiefase. U kunt zich ook inschrijven voor de nieuwsbrief van de energieregio NHZ, ook zij zullen activiteiten organiseren waar input gegeven mag worden.

Commented [redacted] Nog link invoegen?

Commented [redacted] Link invoegen?

We kijken uit naar uw verdere betrokkenheid!
Hartelijke groet en een fijne zomer,

[redacted]

2. ***Brief/ mail aan pfh***

Aan:
Portefeuillehouders en cc aan de programmamanagers van de relevante stadsdelen.
Wanneer: tegelijk met raadsbrief en voorgaande e-mail.
Doel: informeren over raadsbrief en over proces in de stadsdelen, incl. aftrap met de pfh.
Bijlage: raadsbrief ondertekend.

Beste Rick, Saskia, Dirk en Ronald,
(in cc aan de programmamanagers [redacted]).

Commented [redacted] 4 aparte mails.

Afgelopen weken hebben wij met jou en de andere portefeuillehouders de aanpak voor de reflectiefase RES besproken. Er is besloten om de raadsinformatiebrief zoals die eerder met jullie is gedeeld, na het reces naar de gemeenteraad te sturen, waarschijnlijk tegelijkertijd met een persbericht.

We willen nog steeds in september voortvarend starten. Zoals eerder aangegeven hebben we per stadsdeel daarvoor een coördinator met een klein team nodig. Dit verzoek hebben wij naar de ambtelijke collega's gestuurd. Daarnaast willen we met jou als portefeuillehouder een aftrap organiseren van de lokale klankbordgroep. Wij willen voor het vormen van de lokale klankbordgroep graag optimaal gebruik maken van het netwerk in het stadsdeel.

Wij nemen hiervoor zelf contact op met de collega's in de stadsdelen en de bestuurssecretariaten. Mocht je nog specifieke wensen hebben voor het betrekken van partijen die nog niet in beeld zijn, geef deze vooral door of attendeer ze op het proces van de reflectiefase.

[bij brief Ronald Mauer: Met [redacted] van de OV Westpoort is contact geweest en hij zal deelnemen aan de klankbordgroep in de reflectiefase. *].*

Ik wens je een hele fijne zomer en kijk uit naar de samenwerking in het najaar!
Hartelijke groet, [redacted]

3. **Brief/ mail met info over een stedelijke klankbordgroep**

Aan:

- *alle relevante STEDELIJKE groepen die bij de RES / wind betrokken waren/ zijn.*
- *Jong RES, Amsterdam Wind, Windalarm, Milieu en natuur federatie NH, LSA bewoners (NIEUW, nog geen persoonlijk contact geweest), MKB Amsterdam [redacted],*
- *Groep natuurorganisaties? Voorstel uitnodigen voor gebieden waar relevant. Alleen MNH voor stedelijke groep uitnodigen.*
- *Wie nog???*

Wanneer: gaat eruit wanneer de raadsbrief verstuurd is.
Doel: info over KBG en verzoek doorgeven contactpersonen.

Beste Amsterdammer of belanghebbende,

In de afgelopen maanden heeft u als vertegenwoordiger van een groep belanghebbenden ~~bij de zoekgebieden voor windenergie~~ bij de gemeente uw wensen of zorgen ingebracht betreffende de zoekgebieden voor windenergie.

De gemeente Amsterdam vindt de inbreng van haar bewoners en bedrijven essentieel in de energietransitie. Daarom start vanaf september de reflectiefase. In deze fase is er volop de ruimte om mee te denken en input te geven. Voor dit proces nodigen we belanghebbenden uit om input te geven in een klankbordgroep. Er komen verschillende groepen: een groep voor het proces in de stad, een groep voor vragen over gezondheid en lokale groepen waarin we ook buurgemeenten betrekken.

Als coördinator van de RES in Amsterdam nodig ik uw organisatie uit om deel te nemen in de **stedelijke klankbordgroep**. Deze groep zal input geven op de activiteiten die we de komende maanden uitvoeren. Ook zal input worden gegeven op de producten: het afwegingskader, de richtlijnen voor participatie en voor richtlijnen voor sturing.

De groep zal een vaste samenstelling krijgen en gezamenlijk input geven. Per organisatie vragen wij één vaste vertegenwoordiger. ~~Mocht u niet kunnen of willen deelnemen, wilt u dan aangeven wie wij dan van uw organisatie kunnen vragen?~~ Wij verwachten hiervoor een gemiddelde inzet van ongeveer twee uur per twee weken, in de periode van begin september tot half november. De klankbordgroep **start op 2 september en zal elke tweede donderdag van 16:00-18:00 uur bij elkaar komen (data invoegen)**. Wij kunnen nu nog niet aangeven of deze bijeenkomsten fysiek of digitaal zullen zijn.

Wij gaan er vanuit dat u uw organisatie vertegenwoordigt. Mocht u niet kunnen of willen deelnemen, wilt u dan aangeven wie wij van uw organisatie kunnen vragen?

Wij kijken uit naar uw betrokkenheid! Mocht u in de tussentijd nog vragen hebben, kunt u via [redacted]@amsterdam.nl nadere informatie vragen.

Ik wens u een fijne zomer en tot ziens in september!
[redacted]

Commented [redacted] Deze mail pas volgende week

Commented [redacted] Dit kan je alleen sturen wanneer we niet 4 mails naar windalarm gaat.

4. **Email aan collega's in stadsdelen over lokale groepen**

Wanneer: zsm, tegelijk met de raadsbrief.
Doel: starten stadsdeelstructuur
Aan: stadsdeel coordinatoren, incl. back ups. Dus niet alleen [redacted], ook aan de programmamanagers fysiek?

a) **Mail naar lokale collega's per stadsdeel!**

Beste [redacted] en [redacted],

Mijn collega [redacted] en ik hebben de afgelopen weken met jullie en de portefeuillehouders gesprekken gevoerd over de reflectiefase. Naar aanleiding van de gesprekken met jullie en anderen richten we momenteel het proces en de organisatie in.

Wij verwachten van elk stadsdeel een coördinator RES, die ondersteund wordt door een klein team met o.a. een communicatieadviseur, de gebiedsmakelaars en gebiedscoördinatoren (afhankelijk hoe het stadsdeel ingericht is) die lokale kennis over belangengroepen en lokale kenmerken kan inbrengen. Jij gaat vanuit je stadsdeel input leveren op de beoogde activiteiten, zoals de raadpleging. Wij verwachten om eens in de twee weken bij elkaar te komen, gedurende twee uur. Wij vragen ook collega's uit buurgemeenten aan die besprekingen deel te nemen, omdat ook hun bewoners input kunnen leveren. Daarnaast zullen wij een aantal keer met een lokale klankbordgroep (ca. vier bijeenkomsten) de inhoud en het proces bespreken. Alle overige belanghebbenden en geïnteresseerden worden via de nieuwsbrief op de hoogte gehouden

Apart van deze lokale werkgroep en de lokale klankbordgroep zal een stedelijke werkgroep het traject van de gezondheidseffectanalyse nader uitwerken.

Voor een geslaagde start in september hebben we **snel twee dingen van je nodig**:

1. **Wie moeten we uitnodigen voor de lokale werkgroep** in je stadsdeel? Geef alsjeblieft naam, functie en contactgegevens door, dan kunnen we de bijeenkomsten inplannen.
2. **Wie zijn de meest belangrijke lokale (georganiseerde) belanghebbende** in je stadsdeel? Het RES team zal hen mede namens het stadsdeel uitnodigen om in een lokale klankbordgroep deel te nemen.

De lokale klankbordgroep starten wij met een **eerste bijeenkomst die geopend wordt door de portefeuillehouder.** Wij zullen daarvoor afspraken inplannen via de secretariaten van de bestuurder. We willen samen met jullie nadenken over mogelijke locaties en de invulling van de bijeenkomsten etc.

Tijdens de vakantie kan je terecht bij [redacted] voor meer informatie. Voor nu alvast een fijne zomer en tot ziens half augustus!

Hartelijke groet, [redacted]

Commented [redacted] per SD apart

Commented [redacted] Ik vind dit een beetje dwingend klinken, suggestie: we vragen jou vanuit je stadsdeel input te leveren

5. **Mail aan collega's in buurgemeenten.**

Wanneer: met de raadsbrief.
Aan: de ambtelijke contactpersonen per buurgemeente. Let op: er zijn her en der nieuwe collega's.
Doel: capaciteit borgen voor in het proces.

Beste collega,

Na vaststelling van de RES zijn we gestart met de voorbereiding van de reflectiefase. Je hebt hieraan al een bijdrage geleverd door je deelname aan de "preconstructie".
In het vervolgproces starten we met lokale werkgroepen. Met stadsdelen en omliggende gemeenten bepalen we samen welke belanghebbenden we op welke manier het beste kunnen uitnodigen om hun input te leveren.

Ik nodig jou (of je collega) daarom uit om deel te nemen aan de lokale werkgroep, die het traject zal begeleiden. Deze groep komt eens in de twee weken bij elkaar gedurende twee uur. Wij verwachten inclusief de voorbereiding en afhankelijk van het traject in jouw gemeente een inzet van gemiddeld vier uur per week. Dit is inclusief de voorbereiding en afstemming intern, of met externe stakeholders uit jouw gemeente. Want naast de werkgroep zullen wij ook een lokale klankbordgroep om hun bijdragen vragen met partijen uit jouw gemeente, indien relevant.

Wil je voor een succesvolle start in september **snel het volgende aan ons doorgeven**:

- **Wie neemt vanuit jouw gemeente deel in de lokale werkgroep**? Ben jij dat of ~~beter~~ een collega?
- **Welke belangenorganisaties moeten vanuit jouw gemeente deelnemen** aan een lokale klankbordgroep?

Dank voor je snelle feedback!

Tijdens de vakantie kan je terecht bij [redacted]@amsterdam.nl) of [redacted]@amsterdam.nl) voor meer informatie. Voor nu alvast een fijne zomer en tot ziens half augustus!

Hartelijke groet, [redacted]

6. **Email aan lokale belangenorganisaties met uitnodiging voor lokale klankbordgroep.**

Aan:

- *iedereen die vanuit een lokale groep heeft deelgenomen aan de mee denk groep reflectiefase,*
- *Aan elke lokale belangenorganisatie, die met ons contact gezocht heeft in het afgelopen traject,*
- *Indien relevant, nieuwe belangengroepen nav contact met portefeuillehouder of met stadsdeel.*

Wanneer:
Na dat raadsbrief verstuurd is, als adres is doorgegeven. Dus niet iedereen tegelijk.
Doel: info en uitnodigen

Beste belanghebbende,

Je hebt eerder input geleverd op de Regionale Energiestrategie Noord-Holland Zuid en de windzoekgebieden van Amsterdam. Graag nodig ik je met deze e-mail uit om voor de vervolgfase deel te nemen in de lokale klankbordgroep!

De gemeente Amsterdam vindt de inbreng van haar bewoners en bedrijven essentieel in de energietransitie. Daarom start vanaf september de reflectiefase. In deze fase is er volop de ruimte om nog een keer mee te denken en input te geven. Voor dit proces nodigen we belanghebbenden uit om input te geven in een klankbordgroep. Er komen verschillende groepen: een groep voor het proces in de stad, een groep voor vragen over gezondheid en lokale groepen waarin wij ook buurgemeenten betrekken.

Als coördinator van de RES in Amsterdam en mede namens de stadsdelen nodig ik je uit om deel te nemen in de lokale klankbordgroep. Deze groep zal input geven op de activiteiten die wij de komende maanden uitvoeren. De groep zal een vaste samenstelling hebben en gezamenlijk input geven. Per organisatie vragen we een vaste vertegenwoordiger. Mocht jij niet kunnen of willen deelnemen, wil je aangeven, wie we dan van je organisatie kunnen vragen?

Wij verwachten hiervoor gemiddeld inzet van ongeveer twee uur per twee weken, in de periode van begin september tot begin november. De data voor bijeenkomsten worden bekend gemaakt, als alle deelnemers bekend zijn. Het tijdstip zal naar verwachting liggen aan het einde van de middag (16:00-18:00), maximaal drie tot vier keer. Wij kunnen nu nog niet aangeven of deze bijeenkomsten fysiek of digitaal zullen zijn.

Wij kijken uit naar uw betrokkenheid! Mocht u in de tussentijd nog vragen hebben, kunt u via [redacted]@amsterdam.nl nadere informatie vragen.

Ik wens u een fijne zomer en tot ziens in september!

Vervolg:

- ***[redacted] verstuurt mails,***
- ***[redacted] en [redacted] geven input op de deelnemers/adressanten plus input stadsdelen.***
- ***Inplannen aftrap met portefeuillehouders.***

Commented [redacted] deze mail half augustus

Commented [redacted] Deze brief ook "u" toch?

Commented [redacted] Dit moet eigenlijk persoonlijk per stadsdeel, toch?

Commented [redacted] Veel "input geven", suggestie: bijdrage leveren?

Opzet brieven voor aankondiging reflectiefase

Concept, dd 12-7-2021

1. **Mail om tegelijk te versturen met de raadsbrief, week van 12 juli:**

Aan:
iedereen (elk email adres) die vanuit de belangengroepen uitgenodigd was om mee te denken in mei en juni.
Doel: informeren over wat er met de inbreng gebeurd is en kennis over raadsinformatie brief.
Wanneer versturen: tegelijk met de dagmail aan raadsleden.

Betref e-mail: Informatie reflectiefase RES/wind

Beste deelnemer,

In mei en juni hebben we u gevraagd om met ons mee te denken over de onderwerpen die in de Reflectiefase aan bod zouden kunnen komen. Dit verwerken we nu in een aanpak zodat we na de zomer een vliegende start kunnen maken met de reflectiefase zelf. In deze fase is er volop de ruimte om mee te denken en input te geven.

Voor nu danken we u zeer voor uw bijdrage en uw tijd om mee te denken! We hebben gemerkt dat er heel veel belangstelling is om mee te praten en mee te denken. We zien ook, dat de behoeftes zeer verschillend zijn en dat er veel vragen leven. Daarom hebben we verschillende activiteiten voor ogen, voor verschillende doelgroepen. We nodigen belanghebbenden op stedelijk en lokaal niveau uit om input te geven in klankbordgroepen. Deze groepen zullen input geven die verwerkt worden in het afwegingskader en de richtlijnen voor participatie en sturing.

Neemt u deel namens een organisatie? Dan ontvangt u een aparte e-mail met informatie over hoe deze organisatie verder betrokken kan zijn.

Bent u betrokken als individuele bewoner, dan kunt u via de nieuwsbrief duurzame energie op de hoogte blijven wanneer en hoe u kunt meedoen aan de reflectiefase. U kunt zich ook inschrijven voor de nieuwsbrief van de energieregio NHZ, ook zij zullen activiteiten organiseren waaraan u kunt bijdragen.

We kijken uit naar uw verdere betrokkenheid!

Hartelijke groet en een fijne zomer,

[redacted]

Commented [redacted] Nog link invoegen?

Commented [redacted] https://www.amsterdam.nl/nieuwsbrieven/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/mailinglist-nieuwsbrief-duurzame-energie/

Commented [redacted] Link invoegen?

Commented [redacted] https://energieregionhz.nl/nieuwsbrief

2. ***Brief/ mail aan pfh***

Aan:
Portefeuillehouders en cc aan de programmamanagers van de relevante stadsdelen.
Wanneer: tegelijk met raadsbrief en voorgaande e-mail.
Doel: informeren over raadsbrief en over proces in de stadsdelen, incl. aftrap met de pfh.
Bijlage: raadsbrief ondertekend.

Beste Rick, Saskia, Dirk en Ronald,
(in cc aan de programmamanagers [redacted]).

Commented [redacted] 4 aparte mails.

Afgelopen weken hebben wij met jou en de andere portefeuillehouders de aanpak voor de reflectiefase RES besproken. Er is besloten om de raadsinformatiebrief zoals die eerder met jullie is gedeeld, na het reces naar de gemeenteraad te sturen, waarschijnlijk tegelijkertijd met een persbericht.

We willen nog steeds in september voortvarend starten. Zoals eerder aangegeven hebben we per stadsdeel daarvoor een coördinator met een klein team nodig. Dit verzoek hebben wij naar de ambtelijke collega's gestuurd. Daarnaast willen we met jou als portefeuillehouder een aftrap organiseren van de lokale klankbordgroep. Wij willen voor het vormen van de lokale klankbordgroep graag optimaal gebruik maken van het netwerk in het stadsdeel.

Wij nemen hiervoor zelf contact op met de collega's in de stadsdelen en de bestuurssecretariaten. Mocht je nog specifieke wensen hebben voor het betrekken van partijen die nog niet in beeld zijn, geef deze vooral door of attendeer ze op het proces van de reflectiefase.

[bij brief Ronald Mauer: Met [redacted]e van de OV Westpoort is contact geweest en hij zal deelnemen aan de klankbordgroep in de reflectiefase. *].*

Ik wens je een hele fijne zomer en kijk uit naar de samenwerking in het najaar!
Hartelijke groet, [redacted]

3. **Brief/ mail met info over een stedelijke klankbordgroep**

Aan:

- *alle relevante STEDELIJKE groepen die bij de RES / wind betrokken waren/ zijn.*
- *Jong RES, Amsterdam Wind, Windalarm, Milieu en natuur federatie NH, LSA bewoners (NIEUW, nog geen persoonlijk contact geweest), MKB Amsterdam Jack Stuifbergen,*
- *Groep natuurorganisaties? Voorstel uitnodigen voor gebieden waar relevant. Alleen MNH voor stedelijke groep uitnodigen.*
- *Wie nog???*

Wanneer: gaat eruit wanneer de raadsbrief verstuurd is.
Doel: info over KBG en verzoek doorgeven contactpersonen.

Commented [redacted] Deze mail pas volgende week

Beste Amsterdammer of belanghebbende,

In de afgelopen maanden heeft u als vertegenwoordiger van een groep belanghebbenden ~~bij de zoekgebieden voor windenergie~~ bij de gemeente uw wensen of zorgen ingebracht betreffende de zoekgebieden voor windenergie.

De gemeente Amsterdam vindt de inbreng van haar bewoners en bedrijven essentieel in de energietransitie. Daarom start vanaf september de reflectiefase. In deze fase is er volop de ruimte om mee te denken en input te geven. Voor dit proces nodigen we belanghebbenden uit om input te geven in een klankbordgroep. Er komen verschillende groepen: een groep voor het proces in de stad, een groep voor vragen over gezondheid en lokale groepen waarin we ook buurgemeenten betrekken.

Als coördinator van de RES in Amsterdam nodig ik uw organisatie uit om deel te nemen in de **stedelijke klankbordgroep**. Deze groep zal input geven op de activiteiten die we de komende maanden uitvoeren. Ook zal input worden gegeven op de producten: het afwegingskader, de richtlijnen voor participatie en voor richtlijnen voor sturing.

De groep zal een vaste samenstelling krijgen en gezamenlijk input geven. Per organisatie vragen wij één vaste vertegenwoordiger. ~~Mocht u niet kunnen of willen deelnemen, wilt u dan aangeven wie wij dan van uw organisatie kunnen vragen?~~ Wij verwachten hiervoor een gemiddelde inzet van ongeveer twee uur per twee weken, in de periode van begin september tot half november. De klankbordgroep **start op 2 september en zal elke tweede donderdag van 16:00-18:00 uur bij elkaar komen (data invoegen)**. Wij kunnen nu nog niet aangeven of deze bijeenkomsten fysiek of digitaal zullen zijn.

Wij gaan er vanuit dat u uw organisatie vertegenwoordigt. Mocht u niet kunnen of willen deelnemen, wilt u dan aangeven wie wij van uw organisatie kunnen vragen?

Commented [redacted] Dit kan je alleen sturen wanneer we niet 4 mails naar windalarm gaat.

Wij kijken uit naar uw betrokkenheid! Mocht u in de tussentijd nog vragen hebben, kunt u via [redacted]@amsterdam.nl nadere informatie vragen.

Ik wens u een fijne zomer en tot ziens in september!

[redacted]

4. **Email aan collega's in stadsdelen over lokale groepen**

Wanneer: zsm, tegelijk met de raadsbrief.
Doel: starten stadsdeelstructuur
Aan: stadsdeel coordinatoren, incl. back ups. Dus niet alleen Ingrid, Ineke, Doritha en Elwin, ook aan de programmamanagers fysiek?

a) **Mail naar lokale collega's per stadsdeel!**

Beste [redacted] en [redacted],

Commented [redacted] per SD apart

Mijn collega [redacted] en ik hebben de afgelopen weken met jullie en de portefeuillehouders gesprekken gevoerd over de reflectiefase. Naar aanleiding van de gesprekken met jullie en anderen richten we momenteel het proces en de organisatie in.

Wij verwachten van elk stadsdeel een coördinator RES, die ondersteund wordt door een klein team met o.a. een communicatieadviseur, de gebiedsmakelaars en gebiedscoördinatoren (afhankelijk hoe het stadsdeel ingericht is) die lokale kennis over belangengroepen en lokale kenmerken kan inbrengen. Jij gaat vanuit je stadsdeel input leveren op de beoogde activiteiten, zoals de raadpleging. Wij verwachten om eens in de twee weken bij elkaar te komen, gedurende twee uur. Wij vragen ook collega's uit buurgemeenten aan die besprekingen deel te nemen, omdat ook hun bewoners input kunnen leveren. Daarnaast zullen wij een aantal keer met een lokale klankbordgroep (ca. vier bijeenkomsten) de inhoud en het proces bespreken. Alle overige belanghebbenden en geïnteresseerden worden via de nieuwsbrief op de hoogte gehouden

Commented [redacted] Ik vind dit een beetje dwingend klinken, suggestie: we vragen jou vanuit je stadsdeel input te leveren

Apart van deze lokale werkgroep en de lokale klankbordgroep zal een stedelijke werkgroep het traject van de gezondheidseffectanalyse nader uitwerken.

Voor een geslaagde start in september hebben we **snel twee dingen van je nodig**:

1. **Wie moeten we uitnodigen voor de lokale werkgroep** in je stadsdeel? Geef alsjeblieft naam, functie en contactgegevens door, dan kunnen we de bijeenkomsten inplannen.
2. **Wie zijn de meest belangrijke lokale (georganiseerde) belanghebbende** in je stadsdeel? Het RES team zal hen mede namens het stadsdeel uitnodigen om in een lokale klankbordgroep deel te nemen.

De lokale klankbordgroep starten wij met een **eerste bijeenkomst die geopend wordt door de portefeuillehouder.** Wij zullen daarvoor afspraken inplannen via de secretariaten van de bestuurder. We willen samen met jullie nadenken over mogelijke locaties en de invulling van de bijeenkomsten etc.

Tijdens de vakantie kan je terecht bij [redacted] voor meer informatie. Voor nu alvast een fijne zomer en tot ziens half augustus!

Hartelijke groet, [redacted]

5. **Mail aan collega's in buurgemeenten.**

Wanneer: met de raadsbrief.
Aan: de ambtelijke contactpersonen per buurgemeente. Let op: er zijn her en der nieuwe collega's.
Doel: capaciteit borgen voor in het proces.

Beste collega,

Na vaststelling van de RES zijn we gestart met de voorbereiding van de reflectiefase. Je hebt hieraan al een bijdrage geleverd door je deelname aan de "preconstructie".
In het vervolgproces starten we met lokale werkgroepen. Met stadsdelen en omliggende gemeenten bepalen we samen welke belanghebbenden we op welke manier het beste kunnen uitnodigen om hun input te leveren.

Ik nodig jou (of je collega) daarom uit om deel te nemen aan de lokale werkgroep, die het traject zal begeleiden. Deze groep komt eens in de twee weken bij elkaar gedurende twee uur. Wij verwachten inclusief de voorbereiding en afhankelijk van het traject in jouw gemeente een inzet van gemiddeld vier uur per week. Dit is inclusief de voorbereiding en afstemming intern, of met externe stakeholders uit jouw gemeente. Want naast de werkgroep zullen wij ook een lokale klankbordgroep om hun bijdragen vragen met partijen uit jouw gemeente, indien relevant.

Wil je voor een succesvolle start in september **snel het volgende aan ons doorgeven**:

- **Wie neemt vanuit jouw gemeente deel in de lokale werkgroep**? Ben jij dat of ~~beter~~ een collega?
- **Welke belangenorganisaties moeten vanuit jouw gemeente deelnemen** aan een lokale klankbordgroep?

Dank voor je snelle feedback!

Tijdens de vakantie kan je terecht bij [redacted]@amsterdam.nl) of [redacted]@amsterdam.nl) voor meer informatie. Voor nu alvast een fijne zomer en tot ziens half augustus!

Hartelijke groet, [redacted]

6. **Email aan lokale belangenorganisaties met uitnodiging voor lokale klankbordgroep.**

Aan:

- *iedereen die vanuit een lokale groep heeft deelgenomen aan de mee denk groep reflectiefase,*
- *Aan elke lokale belangenorganisatie, die met ons contact gezocht heeft in het afgelopen traject,*
- *Indien relevant, nieuwe belangengroepen nav contact met portefeuillehouder of met stadsdeel.*

Wanneer:
Na dat raadsbrief verstuurd is, als adres is doorgegeven. Dus niet iedereen tegelijk.
Doel: info en uitnodigen

Beste belanghebbende,

Je hebt eerder input geleverd op de Regionale Energiestrategie Noord-Holland Zuid en de windzoekgebieden van Amsterdam. Graag nodig ik je met deze e-mail uit om voor de vervolgfase deel te nemen in de lokale klankbordgroep!

De gemeente Amsterdam vindt de inbreng van haar bewoners en bedrijven essentieel in de energietransitie. Daarom start vanaf september de reflectiefase. In deze fase is er volop de ruimte om nog een keer mee te denken en input te geven. Voor dit proces nodigen we belanghebbenden uit om input te geven in een klankbordgroep. Er komen verschillende groepen: een groep voor het proces in de stad, een groep voor vragen over gezondheid en lokale groepen waarin wij ook buurgemeenten betrekken.

Als coördinator van de RES in Amsterdam en mede namens de stadsdelen nodig ik je uit om deel te nemen in de lokale klankbordgroep. Deze groep zal input geven op de activiteiten die wij de komende maanden uitvoeren. De groep zal een vaste samenstelling hebben en gezamenlijk input geven. Per organisatie vragen we een vaste vertegenwoordiger. Mocht jij niet kunnen of willen deelnemen, wil je aangeven, wie we dan van je organisatie kunnen vragen?

Wij verwachten hiervoor gemiddeld inzet van ongeveer twee uur per twee weken, in de periode van begin september tot begin november. De data voor bijeenkomsten worden bekend gemaakt, als alle deelnemers bekend zijn. Het tijdstip zal naar verwachting liggen aan het einde van de middag (16:00-18:00), maximaal drie tot vier keer. Wij kunnen nu nog niet aangeven of deze bijeenkomsten fysiek of digitaal zullen zijn.

Wij kijken uit naar uw betrokkenheid! Mocht u in de tussentijd nog vragen hebben, kunt u via [redacted]@amsterdam.nl nadere informatie vragen.

Ik wens u een fijne zomer en tot ziens in september!

Vervolg:

- [redacted] ***verstuurt mails,***
- [redacted] ***en*** [redacted] ***geven input op de deelnemers/adressanten plus input stadsdelen.***
- ***Inplannen aftrap met portefeuillehouders.***

Commented [redacted] deze mail half augustus

Commented [redacted] Deze brief ook "u" toch?

Commented [redacted] Dit moet eigenlijk persoonlijk per stadsdeel, toch?

Commented [redacted] Veel "input geven", suggestie: bijdrage leveren?

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: *Mon, 19 Jul 2021 10:53:43 +0100*
To: [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: *FW: schriftelijke vragen over RvS uitspraak*
Attachments: *Schriftelijke vragen Néhmé juni 2021.docx, 20210630 SV Kreuger_[redacted].docx*

Mail die ik naar [redacted] heb gestuurd met bijlagen. Staan ook op G-schijf.

Groet,
[redacted]

Van: [redacted]
Verzonden: donderdag 8 juli 2021 15:07
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: schriftelijke vragen over RvS uitspraak

Hi [redacted],

We hebben van de raadsleden Néhmé en Kreuger vragen ontvangen over de uitspraak van RvS inzake Windpark Delfzijl gesteld.

Ik begreep uit de mapvoordracht over Bevoegd Gezag dat er een notitie wordt opgesteld over de uitspraak. Misschien is het mogelijk de notitie te combineren met de vragen die gesteld zijn door de leden.

Ik ga er nu gemakshalve vanuit dat jij die notitie gaat opstellen, maar misschien doe de nieuwe collega dat. Ik weet alleen de naam niet.

Dus concrete vragen:

1. Wat is de planning voor de notitie over de uitspraak?
2. Kan jij input geven op de schriftelijke vragen? Zie bijlagen.
3. Wat is de naam van de nieuwe jurist?

Er zit geen haast achter het beantwoorden van de vragen. Het zou mooi zijn als we al wel een eerste draft hebben voor als [redacted] weer terugkomt van vakantie. Dat is de week van 19 juli.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Team Bedrijven, Energiebronnen en Infrastructuur
Ruimte & Duurzaamheid
Gemeente Amsterdam

M: 06[redacted]
E: [redacted]@amsterdam.nl

Volg ons via
www.facebook.com/duurzaam020
www.twitter.com/duurzaam020
Nieuwsbrief duurzaam020

Gemeente Amsterdam

Raadsinformatiebrief
Beantwoording schriftelijke vragen

Aan:	De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum	datum
Portefeuille(s)	Portefeuille(s)
Portefeuillehouder(s):	Voor en achternaam collegelid of -leden
Behandeld door	Naam directie + algemeen mailadres ([redacted]@amsterdam.nl)
Onderwerp	Beantwoording schriftelijke vragen van de leden Naoum Néhmé , De Grave-Verkerk en Timman inzake de gevolgen van een uitspraak van de Raad van State voor de mogelijke plaatsing van windturbines in Amsterdam

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 30-6-2021 heeft het college schriftelijke vragen ontvangen van de leden Naoum Néhmé , De Grave-Verkerk en Timman inzake de gevolgen van een uitspraak van de Raad van State voor de mogelijke plaatsing van windturbines in Amsterdam. Onderstaand treft u de beantwoording van deze vragen aan.

Toelichting door de vragenstellers
Op 30 juni jl. deed de Raad van State een tussenuitspraak (inzake een zaak over een bestemmingsplan voor een windpark bij Delfzijl) die luidt dat de regering op grond van het Europese recht (in navolging van het Nevele-arrest) een milieubeoordeling moet maken voor de bouw en het gebruik van windturbines.[1] Tot die tijd mogen volgens de Raad van State de algemene normen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling niet worden gebruikt voor windturbineparken. De Raad van State geeft aan dat deze uitspraak gevolgen heeft voor vergelijkbare ruimtelijke besluiten voor windturbineparken in Nederland. De fracties van de VVD en D66 wil daarom weten welke gevolgen deze uitspraak volgens het college heeft voor Amsterdam.

Gezien het vorenstaande stellen de leden Naoum Néhmé, De Grave-Verkerk en Timman, namens de fracties van de VVD en D66, op grond van artikel 84 van het Reglement van orde gemeenteraad en raadscommissies Amsterdam, de volgende aanvullende schriftelijke vragen op de schriftelijke vragen van het lid Kreuger:

Het college kan de gestelde vragen als volgt beantwoorden.

---

[1] https://www.raadvanstate.nl/actueel/nieuws/@125920/milieubeoordeling-voor-windturbinenormen/

1. Welke gevolgen heeft deze uitspraak volgens het college voor de mogelijke plaatsing van windturbines in Amsterdam?

   Antwoord:

   Op 30 juni 2021 heeft de Raad van State uitspraak gedaan in een zaak over de uitbreiding van Windpark Delfzijl Zuid. In deze uitspraak oordeelt de Raad van State dat de algemene regels voor windturbines in het Activiteitenbesluit milieubeheer (Abm) en de Activiteitenregeling milieubeheer (Arm) niet langer toepasbaar zijn. Voor deze rijksregels is niet de juiste procedure gevolgd. De rijksregels zijn wel gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek naar de milieugevolgen, maar op grond van een EU-richtlijn had een milieueffectrapportage moeten worden gemaakt.

   Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) gaat nu de uitspraak bestuderen om de precieze gevolgen in kaart te brengen. Overheden, zoals de gemeente Amsterdam, mogen nu zelf nieuwe normen stellen voor bijvoorbeeld slagschaduw en geluid voor het bouwen van een windmolen. De gemeente moet dan uiteraard goed motiveren waarom deze normen van toepassing zijn. De gemeente Amsterdam wacht in eerste instantie de reactie en het verdere onderzoek van het ministerie van EZK af.

   Ondertussen wordt doorgegaan met de reflectiefase. Naar verwachting worden er tijdens deze fase geen vergunningen voor windmolens aangevraagd of beoordeeld. Voor een vergunningsaanvraag voor een windmolen(park) in gemeente Amsterdam is bovendien een milieueffectrapportage en een gezondheidseffectanalyse verplicht.

2. Deelt het college de opvatting dat een milieubeoordeling nodig is voordat er besluitvorming kan plaatsvinden? Graag een toelichting.

   Antwoord: Het college deelt de opvatting dat er een milieubeoordeling nodig is en heeft dan ook een milieueffectrapportage verplicht gesteld voordat er een vergunning voor het realiseren van windturbine(park) kan worden aangevraagd. Als uit het onderzoek blijkt dat er onaanvaardbare schade voor mens en natuur ontstaat zal er geen vergunning worden verleend.

3. Kan het college toezeggen dat het de milieubeoordeling zal afwachten en dat er geen onomkeerbare of definitieve besluiten worden genomen totdat deze beoordeling heeft plaatsgevonden? Graag een toelichting.

   Antwoord: Zie antwoord op vragen 1 en 2.

Wij verwachten u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Commented [redacted], hieronder staat een heel algemeen antwoord.

Zijn er al meer concrete gevolgen te noemen?

Commented [redacted], is een milieubeoordeling een technische term? Of is dat gelijk te schakelen aan een milieueffectrapportage zoals ik nu doe?

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Simone Kukenheim / Femke Halsema / pm
Wethouder portefeuille / burgemeester

LET OP: GEEN ONDERTEKENING NODIG

Gemeente Amsterdam

Raadsinformatiebrief
Beantwoording schriftelijke vragen

Aan:	De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum	datum
Portefeuille(s)	Portefeuille(s)
Portefeuillehouder(s):	Voor en achternaam collegelid of -leden
Behandeld door	Naam directie + algemeen mailadres ([redacted]@amsterdam.nl)
Onderwerp	Beantwoording schriftelijke vragen van het lid Kreuger inzake een uitspraak van de Raad van State over windturbinenormen

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 30-6-2021 heeft het college schriftelijke vragen ontvangen van het lid Kreuger inzake een uitspraak van de Raad van State over windturbinenormen. Onderstaand treft u de beantwoording van deze vragen aan.

Toelichting door de vragenstellers
'Voor de algemene normen voor geluid, slagschaduw en veiligheid die in Nederland gelden voor de bouw en het gebruik van windturbines moet op grond van het Europese recht een beoordeling worden gemaakt van de gevolgen voor het milieu. De regering zal nu zo'n milieubeoordeling moeten maken. Tot die tijd mogen deze algemene normen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling niet worden gebruikt voor windturbineparken. Dit volgt uit een tussenuitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van vandaag (30 juni 2021). De uitspraak gaat concreet over het bestemmingsplan 'Windpark Delfzijl Uitbreiding 2020' en de omgevingsvergunning voor de bouw van zestien windturbines in Delfzijl. Deze uitspraak heeft ook gevolgen voor vergelijkbare ruimtelijke besluiten voor windturbineparken in Nederland', zo meldde de Raad van State op 30 juni 2021 op haar website[1].

Gezien het vorenstaande stelt het lid Kreuger, namens de fractie van JA21, op grond van artikel 84 van he Reglement van orde gemeenteraad en raadscommissies Amsterdam, de volgende schriftelijke vragen:

Het college kan de gestelde vragen als volgt beantwoorden.

1. Is het college bekend met de uitspraak van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State die stelt dat voor Nederlandse windturbinenormen een milieubeoordeling gemaakt had moeten worden?

   Antwoord: Ja.

---

[1] https://www.raadvanstate.nl/actueel/nieuws/@125920/milieubeoordeling-voor-windturbinenormen/

2. Is het college bekend dat de windturbinenormen in het activiteitenbesluit en de activiteitenregeling niet gebruikt mogen worden tot een dergelijke milieubeoordeling gemaakt is?

   Antwoord: Ja. Het college heeft vernomen dat op 30 juni j.l. de RvS heeft geoordeeld dat het Rijk in gebreke is gebleven op de Europese richtlijn voor strategische milieubeoordeling (Smb) door het activiteitenbesluit zonder passende milieubeoordeling te hebben vastgelegd.

3. Welke windturbines zijn er in Amsterdam binnen de kaders van het activiteitenbesluit en de activiteitenregeling gebouwd en welke niet?

   Antwoord: Op 8 juli 2021 staat er in Amsterdam 29 turbines met een opgesteld vermogen van samen 75,16 MW (bron: www.windstats.nl/statistieken). Deze windmolens zijn (deels/allen) binnen de kaders van het activiteitenbesluit en de activiteitenregeling gebouwd.

4. Voor welke windturbines die in Amsterdam zijn gebouwd binnen de kaders van het activiteitenbesluit en de activiteitenregeling is een aanvullende MER aangevraagd?

   Antwoord: Ik neem aan voor alle, want een milieueffectrapportage is verplicht bij het aanvragen van een omgevingsvergunning voor het realiseren van een windturbine(park).

5. Voor welke windturbines die in Amsterdam zijn gebouwd binnen de kaders van het activiteitenbesluit en de activiteitenregeling is geen aanvullende MER aangevraagd?

   Antwoord: Zie antwoord op vraag 4.

6. Voor welke windturbines die in Amsterdam zijn gebouwd buiten de kaders van het activiteitenbesluit en de activiteitenregeling is een aanvullende MER aangevraagd?

   Antwoord: Afhankelijk van antwoord op vraag 4.

7. Voor welke windturbines die in Amsterdam zijn gebouwd buiten de kaders van het activiteitenbesluit en de activiteitenregeling is geen aanvullende MER aangevraagd?

   Antwoord: Zie antwoord op vraag 6.

8. Voorzien de uitgevoerde MER's aan de Europese richtlijnen?

   Antwoord:

9. Is het college het met de fractie van JA21 eens dat er door de uitspraak van de Raad van State een situatie kan ontstaan waarbij windturbines op het Amsterdamse grondgebied onrechtmatig gebouwd zijn?

Commented [redacted] Afhankelijk van hoe lang het activiteitenbesluit en activiteitenregeling al gelden en hoe lang de windmolens er al staan.

[redacted], kan jij uitzoeken hoe lang het activiteitenbesluit en activiteitenregeling van toepassing zijn? En eventueel wat hiervoor aan wettelijke regels gelden?

Commented [redacted], is dit juist? Of is dit niet altijd het geval?

Commented [redacted]?

Antwoord: Nee. Wetgeving verandert op basis van nieuwe inzichten. Milieueffectrapportage uitgevoerd bij (alle/deels) windprojecten dus er heeft een milieubeoordeling plaatsgevonden conform de EU-richtlijnen.

Commented [redacted], vul jij aan?

10. Deelt het college de mening van de fractie van JA21 dat het verstandig zou zijn om het zoeken naar locaties voor windturbines in de aangewezen zoekgebieden stil te leggen, totdat er duidelijkheid is over welke normen aangehouden dienen te worden?

    Antwoord: Het college deelt uw mening niet. Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) gaat nu de uitspraak bestuderen om de precieze gevolgen in kaart te brengen. Overheden, zoals de gemeente Amsterdam, mogen nu zelf nieuwe normen stellen voor bijvoorbeeld slagschaduw en geluid voor het bouwen van een windmolen. De gemeente moet dan uiteraard goed motiveren waarom deze normen van toepassing zijn. De gemeente Amsterdam wacht in eerste instantie de reactie en het verdere onderzoek van het ministerie van EZK af.

    Ondertussen wordt doorgegaan met de reflectiefase. Naar verwachting worden er tijdens deze fase geen vergunningen voor windmolens aangevraagd of beoordeeld. Voor een vergunningsaanvraag voor een windmolen(park) in gemeente Amsterdam is bovendien een milieueffectrapportage en een gezondheidseffectanalyse verplicht.

11. Welke gevolgen heeft deze uitspraken voor de rechtsgeldigheid van reeds vergunde windturbines in Amsterdam?

    Antwoord:

Commented [redacted]?

12. Welke juridische gevolgen van deze uitspraak verwacht het college voor reeds bestaande windparken?

Antwoord:

Commented [redacted]?

Wij verwachten u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Simone Kukenheim / Femke Halsema / pm
Wethouder portefeuille / burgemeester

LET OP: GEEN ONDERTEKENING NODIG

From: "[redacted]" <[redacted]@studio[redacted].com>
Sent: Mon, 19 Jul 2021 13:27:55 +0100
To: "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>
Cc: "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>
Subject: Re: Documenten Participatie RES
Attachments: fourth gen evaluation.pdf

Hallo [redacted],

Hier een artikeltje over 4e generatie evaluatie. 'Ondanks' het ronkende vierde generatie ('Nieuw!!') is juist een tamelijk een oude methodologie uit 1989/ de kwali/kwanti strijd, waarbij evaluatiecriteria van de stakeholders komen en voortdurend onderhandeld worden. Ze zijn dus niet 'gegeven' vanuit de officiele doelstellingen of een theoretisch kader. Daarin zijn ze dus vergelijkbaar met veel proces- en participatieve evaluaties. Overigens gaan we nav ons gesprek net op drie niveaus kijken: micro-analyse van de bijeenkomsten, interviews met stakeholders (met een dot 4th gen evaluatie) en media analyse.

We spreken elkaar ongetwijfeld nog.

[redacted]

Op ma 19 jul. 2021 om 12:10 schreef [redacted] <[redacted]@fgga.leidenuniv.nl>:

> Beste [redacted],
>
> Bedankt voor het gesprek zojuist; leuk om kennis te maken inderdaad.
>
> En dank voor deze info; dit is nuttig. [redacted] stuurt je apart nog even meer info over de fourth generation evaluation.
>
> Hartelijke groet,
>
> [redacted]

[redacted]

Professor of Governance of Sustainability | Institute of Public Administration – Faculty of Governance and Global Affairs – Leiden University @ The Hague | Tel +31 (0) 70 [redacted] | Location Wijnhaven – Turfmarkt 99 - 2511 DP Den Haag | Postal address: PO Box 13228 - 2501 EE Den Haag

---

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Datum: maandag 19 juli 2021 om 11:03
Aan: [redacted]@fgga.leidenuniv.nl>, [redacted]@studio[redacted].com>, [redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>, "[redacted]@public-mediation.nl" <[redacted]@public-mediation.nl>
CC: "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: Documenten Participatie RES

Beste [redacted] en [redacted],

Leuk jullie te ontmoeten.

Hier de documenten voor participatie van het RES traject:

Hier een procesoverzicht van voorjaar 2019 tot december 2020:
https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/9903602/1#search=%22bijlage%202%20participatie%20res%22

Volgende is gebeurd daarna:

- Inspreekavonden op 12 januari, 23 en 30 maart en 25 mei (georganiseerd door de gemeenteraad, hebben wij als team geen invloed op) – uitnodiging lopen via de raadskalender en de dagmail (https://amsterdam.raadsinformatie.nl/)
- Digitale bijeenkomsten – doel gesprek: informeren van bewoners en zorgen horen – 5 bijeenkomsten in april – hier terug te kijken: https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/bijeenkomsten-windmolens-amsterdam/
    - [redacted] weet het beste via welke kanalen en media de uitnodigingen hiervoor verspreid worden. @[redacted], kan jij deze informatie leveren en ook graag aan mij dan update ik ook meteen ons bestand!
- Plan van Aanpak voor reflectiefase samen vormgeven met bewoners, belanghebbenden in de periode juni-juli. Hier weten [redacted] het meest van af.

Als er vragen zijn, stel ze gerust.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Team Bedrijven, Energiebronnen en Infrastructuur

Ruimte & Duurzaamheid

Gemeente Amsterdam

M: 06[redacted]

E: [redacted]@amsterdam.nl

Volg ons via

www.facebook.com/duurzaam020

www.twitter.com/duurzaam020

Nieuwsbrief duurzaam020

-----Oorspronkelijke afspraak-----
Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: maandag 12 juli 2021 16:35
Aan: [redacted]
Onderwerp: Kick-off Evaluatie Participatie RES A'dam [19/7)
Tijd: maandag 19 juli 2021 9:30-10:30 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen.
Locatie: via MS Teams (zie link in notitie)

RD 12/7/21

Ingepland n.a.v. mailwisseling.

Via deze link kom je in de virtuele MS Teams ruimte die is aangemaakt.

[Link naar de virtuele MS Teams ruimte]

@[redacted] + @[redacted]

Als dit tijdstip u niet uitkomt, hoor ik dat graag zsm.

Veel dank alvast.

Met vriendelijk groet,

[redacted]

[redacted]

[redacted] team RES/Wind

Team Advies, Dienstverlening & Ondersteuning

Afdeling Duurzaamheid

Gemeente Amsterdam

M +31 06 [redacted]

E-mail: [redacted]@amsterdam.nl

Weesperplein 8, 1018 XA Amsterdam

Postbus 2758, 1000 CT Amsterdam

werkdagen: ma, di, woe, do

De gemeente Amsterdam streeft naar optimale dienstverlening en zorgvuldige afhandeling van e-mailverkeer. Als deze e-mail niet voor u is bestemd, laat dit dan weten aan de afzender en verwijder de e-mail. Voor meer informatie: www.amsterdam.nl/proclaimer.

ResearchGate

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: https://www.researchgate.net/publication/258136695

An Exploration of Fourth Generation Evaluation in Practice

Article *in* Evaluation · October 2007

DOI: 10.1177/1356389007082135

CITATIONS
21

READS
8,853

2 authors, including:

Irena Papadopoulos
Middlesex University, UK
212 PUBLICATIONS **1,822** CITATIONS

SEE PROFILE

Some of the authors of this publication are also working on these related projects:

CONVERGE Cultural Competence in Hazards and Disaster Research Training Module (2020) View project

Explorando los aspectos culturales en torno a la compasión en enfermería. Estudio Internacional on-line View project

All content following this page was uploaded by Irena Papadopoulos on 23 August 2015.

The user has requested enhancement of the downloaded file.

Evaluation
Copyright © 2007
SAGE Publications (Los Angeles,
London, New Delhi and Singapore)
DOI: 10.1177/1356389007082135
Vol 13(4): 486–495

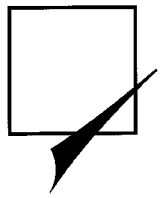

An Exploration of Fourth Generation Evaluation in Practice

MARGARET LAY AND IRENA PAPADOPOULOS
Middlesex University, UK

The use of the constructivist paradigm to undertake so called 'fourth generation evaluation' (FGE) has been promoted by its initial proponents (Guba and Lincoln) since the late 1980s. Despite this its use is still rarely favoured over the conventional positivist scientific approach. This paper explores the applicability of some of the main principles of FGE in relation to an evaluation undertaken by the authors.

KEYWORDS: authenticity criteria; constructivist; fourth generation evaluation; participation; stakeholder

Introduction

Evaluation methodologies developed rapidly during the 20th century when the need to apply social research methods to programme evaluation grew alongside burgeoning social programmes (Rossi et al., 1999). Guba and Lincoln have charted and documented these developments and provided a valuable critique of them. Crucially they argue that 'there is no "right" way to define evaluation' (1989: 21), rather they describe it as a construction, meaning different things in different historical contexts. They identified four 'generations' of evaluation; the first three are based on the positivist scientific approach which posits that there is an objective truth or reality that can be measured. Guba and Lincoln (1989) argue that evaluations based on this conventional science can disenfranchise and disempower less powerful stakeholders as the evaluation may be used by those holding power to maintain the status quo. They describe the fourth generation of evaluation methods (FGE) as being based on a divergent paradigm variously known as the 'constructivist, naturalistic, hermeneutic or interpretative paradigm' (1989: 83). Constructionism is described as being 'relativistic in stance, meaning knowledge is viewed as relative to time and place . . . thus the reluctance to generalise and the suspicion of generalisation asserted by others' (Patton, 2002: 100). This paradigm values the subjective meanings placed on constructions and posits that 'truth is a matter of consensus among informed and sophisticated constructors,

not of correspondence with an objective reality' (Patton, 2002: 44). The act of subjective valuing is seen as an essential element of the process of evaluation rather than what positivists would perceive as a threat to scientific objectivity.

FGE, commonly termed *constructivist evaluation,* is where the 'claims, concerns and issues of stakeholders serve as organisational foci', according to Guba and Lincoln (1989: 50). They defined stakeholders as being those who are put at some risk by the evaluation and they identified three main types: agents (such as those who developed the evaluand and who fund it); beneficiaries (both direct and indirect); and victims (who can be negatively affected by the use of the evaluand). The process in which their claims, concerns and issues are expressed and challenged by other stakeholders is the 'hermeneutic dialectical negotiation'. Guba and Lincoln define it as

> . . . hermeneutic because it is interpretive in character, and dialectic because it represents a comparison and contrast of divergent views with a view to achieving a higher-level synthesis of them all . . . (1989: 149)

Although they recognize that there are different ways of undertaking the process, their preference is the use of a *hermeneutic dialectic circle* (1989: 152). In this process a stakeholder is asked to participate in negotiations and is interviewed in an unstructured way to elicit their claims, concerns and issues about the project being evaluated, thus providing their own (*emic*) constructions. They are then asked to nominate another participant who they believe to have divergent claims, concerns and issues which are then also elicited in an interview with the evaluator. Each participant is presented with and asked to critique the constructions of preceding stakeholders, the evaluator's own (*etic*) constructions as well as constructs from other sources, such as relevant documentation and academic literature. Subsequent stakeholders are interviewed using the same process until a full range of stakeholders have had an opportunity to express their own constructs and respond to those of others. Thus increasing sophistication of constructions occurs through 'cross fertilizing each group with the constructions, claims, concerns and issues arising with the other groups, so that those items must be confronted and dealt with' (Guba and Lincoln, 1989: 72). The hermeneutic dialectic may indicate a need for new evaluation information to help reach a consensus. This is obtained by the evaluating team and is then jointly negotiated by relevant stakeholder representatives. Recommendations and an agenda for action are then openly negotiated after problems with the evaluand have been identified.

FGE is therefore a participatory pluralistic process that provides a framework through which the interests of often disempowered stakeholder groups and individuals can be put onto the agenda and renegotiated. Clearly this approach is better able to respond to the claims, concerns and issues of stakeholders who are from socially disadvantaged, marginalized or politically oppressed groups. FGE is therefore highly compatible with what Papadopoulos and Lees (2002) describe as *culturally competent research* (and evaluation) practice.

FGE also involves *sharing* accountability as opposed to the *assignation* of accountability, resulting in each stakeholding group taking more responsibility for collective evaluation outcomes. FGE has the capacity to empower those who

traditionally are disempowered, to expose political agendas and lay opposing views open to negotiation or contestation. It aims to be fair, non-discriminatory and non-exploitative while enabling the status quo to be challenged and opening the way for change. It facilitates the expression of diverse values as crucial aspects of evaluative inquiry.

Guba and Lincoln (1989) stressed the importance of not judging constructivist evaluations using positivistic criteria or standards. Consequently they devised five 'authenticity criteria' to test the 'goodness' of an FGE derived from what they construed as central and critical features of a constructivist evaluation. They posited that not only are the methods employed important to the adequacy of a FGE but so too are 'outcome, product and negotiation criteria' (p. 245). The authenticity criteria in summary are: fairness, for which they describe a number of indicators; ontological authenticity, or 'the extent to which individual respondents' own emic constructions are improved, matured, expanded, and elaborated' (p. 248); educative authenticity, or 'the extent to which the respondents' understanding of and appreciation for the constructions of others outside their stakeholding group are enhanced' (p. 248); catalytic authenticity, or 'the extent to which action is stimulated and facilitated by the evaluation processes' (p. 249); and finally tactical authenticity – or 'the degree to which stakeholders and participants are empowered to act' (p. 250).

One of the few published studies describing the application of FGE methods to an actual evaluation (Huebner and Betts, 1999) concurred that its strengths were in its involvement of multiple stakeholder groups bringing multiple perspectives, and the fostering of support for later programme developments. Weaknesses they found included difficulties defining stakeholders and for proving its educational and empowerment capacity, which Guba and Lincoln (1989) termed 'educative' and 'tactical authenticity'. Despite its strengths, FGE is 'neither widely known nor commonly accepted' (p. 188) and it remains outside the mainstream of evaluation methodologies. However, as Pollitt (n.d.) points out, there have been many evaluations undertaken which are, like FGE, collaborative in nature. McCoy and Hargie (2001) argue that evaluation approaches are likely to continue to develop as they adjust to meet the needs of users within changing political and social contexts.

In this article we explore the applicability of FGE principles in relation to an evaluation of a Sure Start project undertaken by the authors in 2004. We give an overview of the project and describe and discuss some of the operational and theoretical issues that arose during the evaluation. In assessing its convergence with FGE methods we explore how well it fits constructivist (or FGE) principles using the authenticity criteria described.

The Case Study

Background to Sure Start

Sure Start is a central government initiative established in 1999 to help fight child poverty and social exclusion in England and to identify the most effective ways of doing this. To achieve its objectives Sure Start Local Programmes (SSLPs) were set up in the most deprived wards in England to target the families most in need.

In addition to helping the development of existing services for young children and their families, SSLPs also commissioned local voluntary, private and statutory sector organizations to deliver additional key services. These included: support for families; play, learning and health initiatives; and services for families with special needs, including outreach and home visiting.

The Play and Information Project

A toy library service was commissioned by a SSLP in East London to set up and run a new Play and Information Project at a child health clinic one afternoon each week. The population served by the clinic largely originated overseas. This project, established in 2002, was designed for children aged from birth to 4 years attending the clinic with their parents or carers, where they were to receive health monitoring and interventions from community health care workers.

The objectives of the Play and Information Project were to provide good-quality toys and multilingual play workers to encourage and model play between parents and their children, and to provide information about other local play and children's recreational facilities.

Background to the Evaluation

Sure Start, despite its large size, was a pilot project designed to develop innovative ways of achieving the stated government aims. The SSLPs are being superseded by Sure Start Children's Centres which will continue and mainstream their work over the next few years. To identify which SSLP activities were most effective and which could most usefully continue into the Children's Centres the SSLPs were asked to evaluate selected local projects initiated by them. The authors were awarded a contract to assist with an evaluation of the Play and Information Project in late 2003; the evaluation began in 2004.

Evaluation Design

The overall framework and principles which were to be followed during the evaluation were already set by the Sure Start Unit, further refined by the commissioning agency (the SSLP) and written into the service level agreement which formed the contract with us, the external evaluators. Despite this, and in keeping with their working principles, they afforded a lot of flexibility, thus enabling an *emergent design* which is in accordance with constructivist evaluation (Guba and Lincoln, 1989). The Sure Start Unit provided the following guidance:

> ...wherever possible, parents and other members of the local community should also be actively involved in evaluation. With training and support where necessary, this could include a role in collecting information, as well as providing it, through interviews and questionnaires. (2002: A6.34)

The principle of user involvement advocated by the Sure Start Unit is also a central tenet of FGE.

Although guidance on undertaking local level evaluations was given to the SSLP by the Sure Start Unit they were able to choose which of their projects to

evaluate, with a recommendation to prioritize those 'which are most innovative and which are most problematic' (Sure Start Unit, 2002: A6.19). This is in line with the FGE principle of fairness whereby negotiations should focus on 'matters known to be relevant' (Guba and Lincoln, 1989: 247). SSLPs were also given the following options as to who should undertake their evaluations:

1. Co-ordinate and facilitate the evaluation themselves
2. Use a researcher employed by the programme, or a partner organisation
3. Buy in expert advice or research time from local educational institutions or consultants

Use a combination of the above (Sure Start Unit, 2002: A6.33)

The East London SSLP team decided to evaluate the innovative Play and Information Project by commissioning the services of university researchers (the authors) and a young people's theatre company to provide a child-size puppet boy and his 'mother' (an actress) to facilitate data collection. The SSLP had already decided that an observational method would be needed to evaluate the children's responses.

This partnership approach meant that only those skills which the SSLP lacked relating to undertaking an evaluation needed to be bought in, while making best use of the skills and knowledge of the SSLP. The SSLP staff and volunteers who participated in the evaluation thereby had an opportunity to learn from the experience, a benefit that would not have been forthcoming in evaluations undertaken solely by external evaluators.

The Stakeholders

The stakeholders who participated in the evaluation case study considered here had the following specific roles in the evaluation in addition to taking part in negotiations:

- The Assistant Sure Start Programme Manager (hereafter called the SSLP manager) was responsible for: the overall operationalization of the project; obtaining ethical approval; publicizing the project; recruiting participants (young children); reviewing data collection tools and drafts of the report; helping to disseminate findings; and for ensuring the implementation of recommendations.
- The coordinator for the Play and Information Project: provided background information on the project; reviewed the data collection tools and drafts of the report; and briefed the staff and volunteers working on the Play and Information Project about the evaluation.
- Sure Start volunteers (also local parents) helped to: recruit participants; translate documentation; collect sociodemographic information; and obtain consent, interpreting when necessary.
- Staff and volunteer play workers with the Play and Information Project (who were also local parents) participated in evaluation project meetings (negotiations) to enable their claims, concerns and issues as both local parents and project workers to be expressed.

- Clinic staff (clinic manager, receptionists and clinical staff) provided access to the clinic facilities and information to the evaluators, as well as providing services to the participants.

Evaluating the Play and Information Project

As external evaluators we (the authors and a research assistant) entered the field both as learners and as people with relevant expertise. In order to become equal negotiators we needed to learn about the project, its staff, the service users, its history, philosophy and its constitution. We did this by reviewing relevant literature and documentation, discussing the project with the stakeholders, and by observing a Play and Information session. After reflecting on what we had learned, we developed some of our own provisional salient claims, concerns and issues which were negotiated with the stakeholders.

Decisions made during the early stages of the evaluation in mixed stakeholder group meetings included identifying what additional data was needed to address the claims, concerns and issues and how it would be collected, including the project's capacity to improve learning and to enhance play between parents and children; the cultural appropriateness of the project; the cultural competence of the play workers; and how the puppet and his 'mother' could productively be used. Ongoing developments to other aspects of the evaluation process were negotiated during and after each observation session and relevant modifications were made. Such continuous negotiation and refinement of constructions is a feature of FGE. This inclusive, open approach led to some disagreements between the stakeholders and evaluators around data interpretation, but these were resolved through discussion and clarification. Guba and Lincoln (1989) had suggested conflicts would be likely during the negotiation of constructions.

The stakeholders who participated in the negotiations agreed that the additional data required for the evaluation could be collected during the non-participant observation sessions at the child health clinic where the Play and Information Project being evaluated was located. This is conducive to undertaking a constructivist evaluation which ideally should take place in the same (natural) context and time frame as the phenomenon being studied (Guba and Lincoln, 1989). The Play and Information sessions were also video-recorded by the external evaluators to capture contextual factors, such as general ambience, noise levels, crowdedness, clinical activities imposing on play, etc. Ethical approval for the evaluation was obtained from the local Research Ethics Committee of the relevant National Health Service Trust. Permission to access the clinic was obtained from the clinic manager, and consent for participation of the children was obtained from the parents attending the clinic during the data collection sessions.

The SSLP staff and volunteers publicized the evaluation by designing, producing and displaying culturally appropriate posters in the clinic forewarning parents about the evaluation. This gave the parents the opportunity to seek further information about the evaluation prior to attending and enhancing their ability to consider whether they wished to participate.

The data collection tool for use during the observation sessions was designed by the evaluators and modified after being reviewed by the Play and Information Project coordinator and the SSLP manager. Qualitative methods of inquiry are especially suitable for FGE as they are able to capture people's own (emic) constructions (Patton, 2002). This contrasts with the positivist approach whereby objective instruments force choices that may be incompatible with their views. However, this is not to say that quantitative methods cannot be employed in FGE: such instruments would be developed once the need and usefulness of them has been 'established by grounding it in the emic views of local respondents' (Guba and Lincoln, 1989: 176). The data collection tool for the observation of the sessions was of this nature. It enabled us to capture the children's emotional reaction to the toys, the play workers, their parent/s and to other activities during the session, such as being weighed. It also enabled quantitative data to be collected, such as the frequency of children's reactions to the context at specific points in time during a session.

The methods and data collection tools were piloted and a review meeting was convened between the evaluators and the stakeholders to reflect on them and some amendments were made.

On the days of the observation sessions, SSLP staff and volunteers recruited participants (babies, toddlers and young children) and obtained their parents' consent at the entrance to the clinic as they arrived. Only those children who were attending to receive clinic services (rather than simply accompanying parents and siblings) were selected. Further data relating to each participating child's sociodemographic characteristics, their health status on the day and their frequency of clinic attendance were sought from the accompanying parent or guardian/carer by the SSLP staff and volunteers using a structured questionnaire. Children whose parent or guardian/carer had given their signed consent for their child to participate by being observed had a uniquely numbered sticky label attached to their clothing, enabling them to be tracked and to be linked with their sociodemographic data. During recruitment of participants on entry to the clinic, parents who could not communicate adequately in English were attended by a bilingual worker.

After all the observation sessions had been completed and stakeholder participants were satisfied that their claims, concerns and issues had been adequately addressed and negotiated, the evaluation report was drafted by the evaluators. Drafts of the report were reviewed by the Play and Information coordinator, the Sure Start manager and the theatre director and amendments and corrections were suggested and agreed. A final meeting was then convened by the SSLP involving a wider circle of stakeholders which included local NHS Trust managers, the Play and Information coordinator, members of the SSLP team, a user representative and the evaluators. Here the methodological issues were discussed as well as the evaluation report and recommendations for action.

Reflections on our Methods

Goal-Free Evaluation

In line with a constructivist evaluation methodology the evaluation presented here did not have predetermined goals against which to measure outcomes, outputs or

processes, rather we set out to describe the project using what is termed 'thick description' and as Guba and Lincoln put it 'illuminating the stage on which the evaluation drama is unfolding and providing a vicarious experience of what it is to be a major or minor actor there' (1989: 260). To facilitate this we included in the report colour photographs of the toys, the puppet boy and his 'mother' and a floor plan of the room where the evaluation took place.

A Collaborative Approach

In conventional evaluations those who would be deemed 'subjects' of the evaluation (in this case the coordinator and play workers running the Play and Information Project) would rarely be involved in the process of deciding what would be evaluated or designing the methods through which they themselves will be evaluated. As Patton points out, 'Genuinely collaborative approaches to research and evaluation require power sharing' (2002: 183). As evaluators who espouse collaborative and participative ways of working, we were willing to share power, fully acknowledge and equally value the expertise and perspectives of all the stakeholders.

Authenticity Criteria

Pike Hall (1995) suggests that the authenticity criteria for FGE of fairness, ontological authenticity, educative authenticity, catalytic authenticity and tactical authenticity must all be met otherwise 'ownership, however faked, simply would not be there and therefore, sooner or later, the un-owned agenda's demise is assured' (http://www.educ.drake.edu/hall/Naturalisticevalstuff/4thGenEvalAuthentic.htm). Ownership of the evaluation's agenda for change is therefore an outcome of an authentic FGE.

The inclusion of representatives from each of the stakeholder groups with an immediate interest in the project helped to fulfil a primary obligation not to disenfranchise or disempower them. Through participation in joint negotiations the stakeholders' own (emic) views and expertise were solicited and accorded equal status, thus their participation became empowering and confidence building, meeting the criteria of *ontological authenticity*. They also had the opportunity to learn about the concerns and values of the other groups of stakeholders, providing them with a learning experience and in this way *educative authenticity* was achieved.

The evaluation methods we employed in this case illustrate some of the benefits of the principles of FGE, such as working in partnership with and ensuring a balance between the needs of stakeholders; this helped to ensure equality and equity in negotiations resulting in joint and acceptable decisions on what was deemed relevant to further explore and how, and what needed to change. We believe that this also helped to increase stakeholders' preparedness to own and accept the outcomes of the evaluation. This is an example of *catalytic authenticity,* which is identified by the degree to which the evaluation stimulates and facilitates action, and *tactical authenticity,* which relates to the empowerment of stakeholders to act. Guba and Lincoln (1989: 249) claim that fourth generation evaluation 'promises to stimulate action in a manner and at a level unheard of in the first three generations'.

Involving stakeholders in the construction of recommendations resulting from the evaluation and in decisions on how they are to be implemented is often poorly

considered and in conventional evaluations some stakeholders may have little or no power to contribute to decisions about this. True to a constructivist evaluation, the final meeting that was convened in the evaluation reviewed here was fully inclusive of all stakeholder groups including service users (parents). It is important that representatives of all stakeholders groups participate in this stage of the evaluation otherwise its findings may be reinterpreted or used in a biased way to support the agenda of some stakeholders to the exclusion of others, thereby negating the benefits of an inclusive approach.

The fairness criterion of FGE is designed to ensure the equal participation of disenfranchised and disempowered groups, while protecting them from exploitation. Fairness is also measured by 'the extent to which different constructions and their underlying value structures are solicited and honoured within the evaluation process' (Guba and Lincoln, 1989: 245). However, being fair may be one of the most difficult of the FGE criteria to meet as it is based on the premise that all stakeholders involved in the negotiation should be approximately equal in terms of their level of bargaining skill, power and access to relevant information. Guba and Lincoln recommend that if a stakeholder group cannot become equally skilled bargainers themselves then 'all sides should have access to skilled bargainers' (1989: 247). In our case the users of the Play and Information Project were primarily minority ethnic women, and their young children, who were represented in the joint negotiations by the SSPL manager and their staff and the volunteer play leaders who were themselves parents from the same ethnic group.

Conclusions

The open negotiation of FGE is 'modeled on labour negotiation and arbitration' (Guba and Lincoln, 1989: 246) which confers upon it a high degree of integrity and the capacity to promote fairness and is, if true to its principles, likely to result in a high commitment to the change process. However, it requires very careful and skilled facilitation by the evaluator, not least to 'attain the conditions of participation for all' (1989: 261) in order to facilitate consensus between stakeholders with often opposing agendas. As Guba and Lincoln (1989) point out, finding evaluators skilled enough to undertake a FGE is not always easy and training may be required. In our case we were already primed for our roles as we were experienced in practicing culturally competent evaluation which includes many of the principles of FGE.

Although our case study evaluation did not strictly adhere to the hermeneutic dialectic negotiation process preferred by Guba and Lincoln, its value in facilitating a responsive, empowering and educational evaluation process was clear. Following constructivist principles provided an excellent opportunity for the different stakeholder groups to reflect on the project and deepen their knowledge and understanding of one another's perspectives and values regarding it. It also provided a framework through which they could jointly and collaboratively contribute to the project's ongoing development.

FGE methods bring many benefits and to a wider group of stakeholders compared to conventional positivist evaluation methods. We therefore recommend

that managers and commissioners who have the power to support or reject its utilization take a leap of faith in order to embrace it. Projects and programmes under highly autocratic, hierarchical management systems could benefit most from the empowering effect of FGE. Guba and Lincoln argue that to use a 'conventional mode of evaluation . . . is not only morally and ethically wrong but also politically naive and conceptually narrow' (1989: 15). Our own experience supports this view; however we also recognize that attempts to conduct a constructivist evaluation are likely to fail unless the preconditions for it prevail.

References

Guba, E. G. and Y. S. Lincoln (1989) *Fourth Generation Evaluation.* Newbury Park, CA: SAGE.

Huebner, A. J. and S. C. Betts (1999) 'Examining Fourth Generation Evaluation: Application to Positive Youth Development', *Evaluation* 5(3): 340–58.

McCoy, M. and O. D. W. Hargie (2001) 'Evaluating Evaluation: Implications for Assessing Quality', *International Journal of Health Care Quality Assurance* 14(7): 317–27.

Papadopoulos, I. and S. Lees (2002) 'Developing Culturally Competent Researchers', *Journal of Advanced Nursing* 3: 258–64.

Patton, M. Q. (2002) *Qualitative Research and Evaluation Methods* (3rd edn). Thousand Oaks, CA: SAGE.

Pike Hall, S. (1995) *Exploring Authenticity Criteria of Fourth Generation Evaluation.* Available at: http://www.educ.drake.edu/hall/Naturalisticevalstuff/4thGenEvalAuthentic.htm (accessed March 2006).

Pollitt, C. (n.d) *Stunted by Stakeholders? Limits to Collaborative Evaluation.* Available at: http://www.york.ac.uk/depts/poli/pac/papers/pollitt.htm (accessed November 2006).

Rossi, P. H., M. W. Lipsey and H. E. Freeman (1999) *Evaluation: a systematic approach,* 6th edn. Thousands Oaks, CA: SAGE.

Sure Start Unit (July 2002) *A Guide to Planning and Running your Programme Round 6 Wave Guidance: Evaluation.* Available at: http://www.surestart.gov.uk/_doc/P0000109.doc (8 February 2006).

MARGARET LAY is research fellow at the Research Centre for Transcultural Studies in Health, Middlesex University. Her research interests include cultural and psychosocial aspects of health, illness and social wellbeing, particularly relating to marginalized people and stigmatizing conditions. Please address correspondence to: Middlesex University, 10 Highgate Hill, London N19 5LW, UK.
[email: m.lay@mdx.ac.uk]

IRENA PAPADOPOULOS is a professor and head of the Research Centre for Transcultural Studies in Health, Middlesex University. Her main research interests are culture/ethnicity/diversity and health, cultural competence, inequalities in health, consumer involvement, and regeneration and health. Please address correspondence to: Middlesex University, 10 Highgate Hill, London N19 5LW, UK.

From: [redacted]*@amsterdam.nl>*
Sent: *Wed, 21 Jul 2021 14:30:55 +0100*
To: [redacted]*@amsterdam.nl>*
Subject: *Re: kort verslag 1e omgevingsberaad initiatiefnemers wind nijp/CD*

Ohja! thanks
Van: [redacted]
Verzonden: woensdag 21 juli 2021 15:25:44
Aan: [redacted]
Onderwerp: FW: kort verslag 1e omgevingsberaad initiatiefnemers wind nijp/CD

Je hebt m wel ontvangen ;)

Van: [redacted]@ponderaconsult.com>
Verzonden: vrijdag 9 juli 2021 22:31
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: kort verslag 1e omgevingsberaad initiatiefnemers wind nijp/CD

Beste allen,

Graag geef ik jullie een terugkoppeling van het verloop van het eerste omgevingsberaad van initiatiefnemers NDSM Energie/ Amsterdam Wind afgelopen 5 juli. Ik stuur dit mailtje ietwat breder uit. De komende weken ben ik met vakantie maar voor urgente vragen via app en (dit) mail(adres) altijd wel een klein beetje bereikbaar.

Groetjes
[redacted]

Afgelopen maandag 5 juli vond het eerste omgevingsberaad plaats van de initiatiefnemers voor wind bij NIJP/CD. Bijgaand een kort verslag van de avond en vervolg.

1. Aanloop

In de aanloop naar de avond is door initiatiefnemers uitgebreid ingezet op het uitnodigen van mensen om zitting te nemen in het omgevingsberaad. In het beraad wordt in een aantal opeenvolgende avonden het plan uitgewerkt voor wind. Zij hebben daarvoor vooraanmelders uit het voortraject benaderd, mensen uit de aangrenzende postcodegebieden en binnen 2 km afstand een brief gestuurd en via de overige digitale kanalen hier aandacht voor gevraagd.

Dit heeft 100 aanmeldingen aangeleverd. Het omgevingsberaad biedt ruimte aan 40 mensen om samenwerking en gesprek zinvol te maken. Voor de loting is er rekening gehouden met een verdeling over de verschillende deelgebieden en belangen. Dat betekent dat vooraf een aantal plekken is bedacht voor bewoners zijkanaal h, voor tuindorp oostzaan, etc.

Vooraf hebben we (gemeente) afgestemd over de communicatie met de aanmelders die zijn 'uitgeloot'. Initiatiefnemers gaan hier individuele gesprekken mee voeren en delen de resultaten uit het omgevingsberaad.

2. Avond

Het beraad vond plaats in het Zonnehuis (😊 wat een mooie locatie😊). Een deel van de aanmelders was niet aanwezig door ziekte, oppas, etc. Zij worden separaat geinformeerd over de avond. Een aantal mensen hebben onderling gewisseld (uitgeloot) en daar is door initiatiefnemers geen punt van gemaakt.

sfeer

er zijn kritische vragen gesteld en tegelijkertijd is er, met name gaande het verloop van de avond, constructief gesproken over het initiatief en de vragen die moeten worden meegenomen in het onderzoekstraject. Met name in het begin was er relatief sterke kritische geluiden vanuit een aantal deelnemers uit het zijkanaal waarop een aantal andere deelnemers aandacht vroeg om niet alleen hier stil bij te staan en de tijd te benutten. Uiteindelijke is constructief in de groepjes van tafel tot tafel gegaan, met kennisvragen, zorgen en kritische noten. De avond had een tijdspanne van ca 3 uur en de concentratie en betrokkenheid tot het einde vond ik (persoonlijk) erg positief.

Inhoud
De gespreksleider van de avond heeft een korte inleiding gegeven over de avond. Door middel van een aantal interviews en toelichting is de aanleiding en opzet van het beraad toegevoegd:
- De wethouder (Marieke) en stadsdeel bestuurder (Saskia) zijn aanwezig geweest bij het eerste deel; dat is ook benoemd door de gespreksleider. De wethouder is daarbij geïnterviewd door de gespreksleider en heeft vragen beantwoord als 'waarom wind' (zowel zon en wind, en lang niet genoeg voor het gebruik van amsterdam)', waarom dit proces en welke verwachting. Een aantal kritische vragen heeft ze daarbij beantwoord
- Bestuurder van Amsterdam Energie ([redacted]) over de motivatie om hiermee aan de slag te gaan en de kernvragen voor het beraad
- Teamlid van de samenwerkende cooperaties ([redacted]) over de achtergrond en opzet van de achtereenvolgende avonden

Een centrale vraag die in dit kader naar voren is gekomen is naar aanleiding van uitspraak van de Raad van State bij Windpark Delfzijl Zuid. Hierin heeft de Raad van State aangegeven dat het Nederlandse Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling met de normen voor geluid, slagschaduw en externe veiligheid voor windturbines niet volgens de correcte procedure zijn vastgesteld die is vereist op grond van de Europese SMB-richtlijn. Vragen die naar voren komen waren bijvoorbeeld of het project wel verder kon bij afwezigheid van normen, of de RvS uitsprak dat de normen niet goed zijn en op welke manier onderzoek nu verder kan.

Na de plenaire introducties en achtergrond zijn de deelnemers in 4 groepen opgesplitst en vervolgens langs 4 tafels gegaan> Het betreft tafels:
- Ruimtelijke ordening: belemmeringen en functies
- Geluid en slagschaduw
- Ecologie
- Financiële participatie

Bij de tafels was een deskundige ingehuurd door initiatiefnemers aanwezig (Bosch en Van Rijn / Bureau Waardenburg), een projectteamlid van de initiatiefnemers en een notulist. Bij elke tafel is per groep gesproken over vragen en zorgen die terug moeten komen in de nog uit te voeren onderzoeken of beantwoord moeten worden. Met de deskundige aanwezig gaf dit de mogelijkheid een deel van de vragen al te beantwoorden.

Bij een aparte avond konden vragen en wensen over het proces aan de gemeente. Ikzelf en [redacted] CD terrein en NIJP) waren bij een aparte tafel daarvoor aanwezig. Dit gaf niet zoveel vragen, of helemaal duidelijk was dat wij daarvoor bij de betreffende tafel aanwezig waren vraag ik me overigens af.

Vervolgens heeft een plenaire afsluiting plaatsgevonden waarin is toegelicht hoe het vervolg eruit ziet.

3. Vervolg
In september volgt een volgend omgevingsberaad.

De vragen en zorgen die op geeltjes zijn geschreven worden door initiatiefnemers op foto gezet. Deze worden online gezet zodat ook geinteresseerden die hier niet aanwezig waren hier kennis van kunnen nemen. Initiatiefnemers gaan de vragen en zorgen bundelen en proberen samen te vatten in een verslag van de avond en dit verspreiden onder de deelnemers.

De volgende avond wordt hierop teruggekeken en wordt over de volgende stap gesproken, richting de notitie reikwijdte en detailniveau en het opstellen van onderzoeksvarianten.

<u>Aandachtspunten</u>
Uit de avond leidt ik een aantal aandachtspunten af:

- Er is veel onduidelijkheid over de inhoud en gevolgen van de recente uitspraak van de Raad van State (toepassing Nevele Arrest)
- Er is bij een aantal deelnemers wantrouwen op ondermeer de cooperaties (die bijv aangeven dat zij geen overeenkomst hebben met Eneco voor de ontwikkeling van wind (beeindigd))
- Berichten uit de media, bijv over moties in de tweede kamer, of gezondheid, komen duidelijk terug en roepen vragen op. Die laten enerzijds zien dat dit zorgen oproept en anderzijds dat niet een volledig beeld is van de status of inhoud daarvan

Met vriendelijke groet,

[redacted] **Duurzame Energie/ Partner**

PONDERA

Email: [redacted]@ponderaconsult.com
M: +31 (0)6[redacted]
T: +31 (0)88[redacted]

www.ponderaconsult.com

Chamber of Commerce: [redacted]
Amsterdamseweg 13, 6814 CM Arnhem, The Netherlands

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Thu, 22 Jul 2021 10:15:22 +0100
To: [redacted]@amsterdam.nl>
Cc: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@groenlicht.nl>
Subject: RE: Juridische afstemming schriftelijke vragen over uitspraak RvS over windturbinebepalingen
Attachments: PH Schriftelijke vragen Néhmé juni 2021_210721.docx, PH 20210630 SV Kreuger_210721.docx

Ha [redacted],

Zie voor opmerkingen de bijlagen.

De vragen zijn wat mij betreft nogal vaag. Een MER vraag je niet aan, maar leg je ten grondslag aan je het besluit. Het lijkt dat de vragenstellers niet goed begrijpen dat een MER niet wordt aangevraagd.

[redacted] en ik hebben hard gewerkt aan een notitie over de MER. Ik verwacht dat de notitie met oplegger vrijdag wordt afgerond en dan stuur ik je de stukken toe. In de oplegger wordt ook uitgelegd wat een MER is.

Vooruitlopend op de notitie/oplegger alvast het volgende. De RES-regio heeft bij de concept-RES al een aantal milieuonderzoeken uitgevoerd en deze voorgelegd voor advies aan de commissie m.e.r. De vraag was welke informatie nog nodig zou zijn en op welk detailniveau bij een plan-MER voor de RES 1.0 . De commissie m.e.r. adviseerde onder andere enkele samenhangende alternatieven op het niveau van de hele RES-regio te ontwikkelen en zo inzicht te geven in de cumulatieve milieugevolgen. Van een volwaardig plan-MER was nog geen sprake.

Uit een gesprek met de RES-regio waarin wij gevraagd hebben of er bij de RES 1.0 een plan-MER zou worden opgesteld en wat de eventuele vervolgstappen van de regio zouden zijn, leek de regio nogal terughoudend. Het leek er, volgens mij, op dat de regio geen planMER wilde uitvoeren en geen vervolg gaat geven aan het advies van de commissie m.e.r. Het zou natuurlijk anders kunnen zijn: als de regio toch een planMER gaat opstellen dan kunnen ook op dat niveau de normen voor windturbinebepalingen worden bepaald. Deze normen kunnen wij dan gebruiken bij de verdere realisatie van windturbines. Ik merk op dat de eerste ontwikkeling in de Noorder IJ-plas/Cornelis Douwes II, voorop loopt: hier kunnen de normen worden bepaald met de actualisatie van de planMER. Deze normen kunnen we gebruiken voor de andere ontwikkelingen in Amsterdam. Wij ontwikkelen dan eigen normen, we hoeven niet te wachten op de regio en wat zij gaan doen. Deze normen kunnen worden toegespitst op de Amsterdamse situatie en wij houden regie.

Mocht de Regio geen planMER opstellen dan kunnen wij dat doen voor de Amsterdamse zoekgebieden, de planMER zal dan bijvoorbeeld verbonden kunnen worden aan de omgevingsvisie, daar zijn de zoekgebieden immers in genoemd.

Groet [redacted]

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: woensdag 21 juli 2021 10:05
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: Juridische afstemming schriftelijke vragen over uitspraak RvS over windturbinebepalingen

Hi [redacted],

Wil je de conceptantwoorden op de 2 setjes schriftelijke vragen van juridische feedback voorzien / tekstvoorstellen doen?

NB:

- De eerdere mails hierover van [redacted] (in cc) kun je weggooien / negeren.

- Van twee windparken (Amsterdam-Wespoort & Cornelis Douwes / via https://windstats.nl/statistieken/) kan ik via google niet achterhalen of ze voor 2007 zijn vergund. Kun jij die achterhalen in bv bestemmingsplannen? Ik weet niet hoe ik daarin moet zoeken. Zo niet, ga ik Bosch en van Rijn bellen (ik vind [redacted] euro per jaar best veel geld als we een abonnement moeten nemen).

Alvast bedankt!

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Team Bedrijven, Energiebronnen en Infrastructuur (BEI)
Ruimte & Duurzaamheid

Gemeente Amsterdam

T + 31 6 [redacted]

Werkdagen: ma, di, wo, do

Volg ons via
www.facebook.com/duurzaam020
www.twitter.com/duurzaam020
Nieuwsbrief duurzaam020

Gemeente Amsterdam

Raadsinformatiebrief
Beantwoording schriftelijke vragen

Aan:	De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum	datum
Portefeuille(s)	Portefeuille(s)
Portefeuillehouder(s):	Voor en achternaam collegelid of -leden
Behandeld door	Naam directie + algemeen mailadres ([redacted]@amsterdam.nl)
Onderwerp	Beantwoording schriftelijke vragen van de leden Naoum Néhmé , De Grave-Verkerk en Timman inzake de gevolgen van een uitspraak van de Raad van State voor de mogelijke plaatsing van windturbines in Amsterdam

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 30-6-2021 heeft het college schriftelijke vragen ontvangen van de leden Naoum Néhmé , De Grave-Verkerk en Timman inzake de gevolgen van een uitspraak van de Raad van State voor de mogelijke plaatsing van windturbines in Amsterdam. Onderstaand treft u de beantwoording van deze vragen aan.

Toelichting door de vragenstellers
Op 30 juni jl. deed de Raad van State een tussenuitspraak (inzake een zaak over een bestemmingsplan voor een windpark bij Delfzijl) die luidt dat de regering op grond van het Europese recht (in navolging van het Nevele-arrest) een milieubeoordeling moet maken voor de bouw en het gebruik van windturbines.[1] Tot die tijd mogen volgens de Raad van State de algemene normen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling niet worden gebruikt voor windturbineparken. De Raad van State geeft aan dat deze uitspraak gevolgen heeft voor vergelijkbare ruimtelijke besluiten voor windturbineparken in Nederland. De fracties van de VVD en D66 wil daarom weten welke gevolgen deze uitspraak volgens het college heeft voor Amsterdam.

Gezien het vorenstaande stellen de leden Naoum Néhmé, De Grave-Verkerk en Timman, namens de fracties van de VVD en D66, op grond van artikel 84 van het Reglement van orde gemeenteraad en raadscommissies Amsterdam, de volgende aanvullende schriftelijke vragen op de schriftelijke vragen van het lid Kreuger:

Het college kan de gestelde vragen als volgt beantwoorden.

---

[1] https://www.raadvanstate.nl/actueel/nieuws/@125920/milieubeoordeling-voor-windturbinenormen/

1. Welke gevolgen heeft deze uitspraak volgens het college voor de mogelijke plaatsing van windturbines in Amsterdam?

   Antwoord:
   Het is moeilijk om direct te duiden welk effect deze uitspraak heeft op de mogelijke plaatsing van windturbines in Amsterdam en op andere plekken in Nederland. Duidelijk is wel dat het ruimtelijke proces om te komen tot vergunningverlening complexer wordt en langer gaat duren. Voor 1 of 2 nieuwe losse windturbines blijven de algemene regels nog wel gelden, omdat dit geen windturbineparken zijn.

   Vertragingen kunnen nadelig zijn voor de plaatsing van windturbines in Amsterdam gezien de trend dat het aanbod van windturbines in de categorie 2 á 3MW in de markt kleiner wordt, en omdat de SDE-subsidie wordt afgebouwd. In alle voorkeursgebieden voor windenergie in Amsterdam, behalve in het voorkeursgebied bij IJburg, gelden hoogtebeperkingen vanwege Schiphol. In gebieden met hoogtebeperkingen is het zeer moeilijk om windturbines te realiseren met een vermogen groter dan circa 3MW. Dit kan alleen als er, na gedegen onderzoek, een ministeriële goedkeuring voor wordt gegeven.

   Het Rijk heeft aangegeven zo spoedig mogelijk aan de slag te gaan met een planmer voor de windturbinebepalingen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling. Op basis daarvan worden de algemene regels gehandhaafd of aangepast. Naar verwachting zal de gehele procedure 1,5 tot 2 jaar in beslag nemen. Daarna kunnen lokale plannen voor windturbineparken weer worden getoetst aan de algemene regels.

   De Raad van State en het Rijk hebben daarnaast aangegeven dat er tot die tijd wel windturbineparken kunnen worden gerealiseerd. Overheden zullen voor nieuwe windturbineparken zelf moeten afwegen welk milieubeschermingsniveau zij aanvaardbaar vinden. De onderbouwing voor de besluiten moet o.a. worden gebaseerd op de beschikbare kennis omtrent de bescherming van omwonenden. De onderbouwing moet, conform de uitspraak van de rechter, actueel, deugdelijk, op zichzelf staand en op de aan de orde zijnde situatie toegesneden zijn. Het beleid in Amsterdam om voor iedere windturbine of windpark een milieueffectrapportage en gezondheidseffectanalyse uit te voeren helpt bij een dergelijke onderbouwing.

   De vergunningverlening voor vier nieuwe windturbines (per stuk 2,2 a 3 MW) op het terrein van de Rioolwaterzuiveringsinstallatie in Westpoort was bijna afgerond. Er was al een planmilieueffectrapport gemaakt voor dit initiatief. Initiatiefnemer Amstel, Gooi en Vecht / Waternet voert overleg met de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied en de Provincie Noord-Holland over de vervolgstappen.

   De gemeente Amsterdam zal gezien de doorlooptijd van de planmer-procedure bij het Rijk voor de windturbinebepalingen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling, zelf gekozen normen in een bestemmingsplan of omgevingsvergunning nader onderzoeken. In ieder geval met betrekking tot het initiatief in het gebied Noorder IJ-plas / Cornelis Douwesterrein II.

Commented [redacted] Tekst afstemmen met [redacted]

Naar verwachting zal het Havenbedrijf Amsterdam, gezien de hierboven beschreven mogelijke nadelige gevolgen van vertragingen, voor initiatieven binnen haar beheergebied het betreffende bevoegd gezag ook verzoeken om besluiten over vergunningen te nemen op basis van zelf gekozen en onderbouwde normen.

Het Rijk heeft aangegeven de bevoegde gezagen, gemeenten en provincies, te ondersteunen bij het motiveren van hun besluiten.

Voor meer informatie, zie:
https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/07/06/kamerbrief-over-de-gevolgen-van-de-uitspraak-van-de-raad-van-state-over-de-milieubeoordeling-voor-windturbinenormen

https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/uitspraak-raad-state/gevolgen-raad-state-uitspraak-windturbineparken/uitspraak-raad-state/

2. Deelt het college de opvatting dat een milieubeoordeling nodig is voordat er besluitvorming kan plaatsvinden? Graag een toelichting.

Nee. De Raad van State en het Rijk hebben aangegeven dat totdat de milieubeoordeling is uitgevoerd voor de windturbinebepalingen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling er wel windturbineparken kunnen worden gerealiseerd. Overheden zullen voor nieuwe windturbineparken zelf moeten afwegen welk milieubeschermingsniveau zij aanvaardbaar vinden. De milieugevolgen worden inzichtelijk gemaakt in een planmer, daarbij zullen ook de milieueffecten van de te hanteren normen voor geluid, slagschaduw en veiligheid beoordeeld moeten worden. Dit betekent overigens niet dat voor elk initiatief afzonderlijk deze normen beoordeeld hoeven te worden. De vastgestelde normen bij één zoekgebied of alle zoekgebieden gezamenlijk, kunnen de basis vormen voor de andere zoekgebieden. Bewoners en belanghebbenden worden nog steeds beschermd tegen hinder. Windturbine-exploitanten moeten nadelige gevolgen voor het milieu tot een aanvaardbaar milieubeschermingsniveau beperken. Zij moeten zich houden aan de wettelijke zorgplicht, de omgevingsvergunning en het bestemmingsplan.

Het Rijk heeft aangegeven de bevoegde gezagen, gemeenten en provincies, te ondersteunen bij het motiveren van hun besluiten.

Voor meer informatie, zie:
https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/07/06/kamerbrief-over-de-gevolgen-van-de-uitspraak-van-de-raad-van-state-over-de-milieubeoordeling-voor-windturbinenormen

https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/uitspraak-raad-state/gevolgen-raad-state-uitspraak-windturbineparken/uitspraak-raad-state/

Commented [redacted] Moet dit niet 'Ja' zijn? Uit het vervolg van de beantwoording volgt dat er wel een milieuoordeling nodig is bij de besluitvorming

Commented [redacted] Ik bedoel hiermee dat als de RES-regio een planmer opstelt bij de zoekgebieden of de gemeente zelfstandig voor de Amsterdamse zoekgebieden of bij de actualisatie Noorder IJ-Plas deze normen vaststelt, deze ook voor de andere gebieden kunnen worden gebruikt: het is dus niet nodig voor ieder initiatief afzonderlijk 'nieuwe' normen te onderzoeken/vast te stellen

3. Kan het college toezeggen dat het de milieubeoordeling zal afwachten en dat er geen onomkeerbare of definitieve besluiten worden genomen totdat deze beoordeling heeft plaatsgevonden? Graag een toelichting.

   Voorzover hier bedoeld wordt de milieubeoordeling van het Rijk: Nee. Zie antwoord op vraag 2. Het college wil toekomstige generaties een duurzame toekomst bieden. Daarom moeten we niet wachten, maar de gestelde ambities in de RES'sen zo spoedig mogelijk verwezenlijken om klimaatverandering tegen te gaan. Zonder daarbij onaanvaardbare schade toe te brengen aan het milieu. De gemeente zal hiervoor zelf de milieueffecten inzichtelijk maken en een eigen afweging maken.

Wij verwachten u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Simone Kukenheim / Femke Halsema / pm
Wethouder portefeuille / burgemeester

LET OP: GEEN ONDERTEKENING NODIG

Gemeente Amsterdam

Raadsinformatiebrief
Beantwoording schriftelijke vragen

Aan:	De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum	datum
Portefeuille(s)	Portefeuille(s)
Portefeuillehouder(s):	Voor en achternaam collegelid of -leden
Behandeld door	Naam directie + algemeen mailadres ([redacted]@amsterdam.nl)
Onderwerp	Beantwoording schriftelijke vragen van het lid Kreuger inzake een uitspraak van de Raad van State over windturbinenormen

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 30-6-2021 heeft het college schriftelijke vragen ontvangen van het lid Kreuger inzake een uitspraak van de Raad van State over windturbinenormen. Onderstaand treft u de beantwoording van deze vragen aan.

Toelichting door de vragenstellers
'Voor de algemene normen voor geluid, slagschaduw en veiligheid die in Nederland gelden voor de bouw en het gebruik van windturbines moet op grond van het Europese recht een beoordeling worden gemaakt van de gevolgen voor het milieu. De regering zal nu zo'n milieubeoordeling moeten maken. Tot die tijd mogen deze algemene normen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling niet worden gebruikt voor windturbineparken. Dit volgt uit een tussenuitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van vandaag (30 juni 2021). De uitspraak gaat concreet over het bestemmingsplan 'Windpark Delfzijl Uitbreiding 2020' en de omgevingsvergunning voor de bouw van zestien windturbines in Delfzijl. Deze uitspraak heeft ook gevolgen voor vergelijkbare ruimtelijke besluiten voor windturbineparken in Nederland', zo meldde de Raad van State op 30 juni 2021 op haar website[1].

Gezien het vorenstaande stelt het lid Kreuger, namens de fractie van JA21, op grond van artikel 84 van he Reglement van orde gemeenteraad en raadscommissies Amsterdam, de volgende schriftelijke vragen:

Het college kan de gestelde vragen als volgt beantwoorden.

1. Is het college bekend met de uitspraak van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State die stelt dat voor Nederlandse windturbinenormen een milieubeoordeling gemaakt had moeten worden?

   Antwoord:

[1] https://www.raadvanstate.nl/actueel/nieuws/@125920/milieubeoordeling-voor-windturbinenormen/

Ja.

2. Is het college bekend dat de windturbinenormen in het activiteitenbesluit en de activiteitenregeling niet gebruikt mogen worden tot een dergelijke milieubeoordeling gemaakt is?

Antwoord:
Ja.

3. Welke windturbines zijn er in Amsterdam binnen de kaders van het activiteitenbesluit en de activiteitenregeling gebouwd en welke niet?

Antwoord:
Op 1 januari 2008 hebben twaalf branchegerichte algemene maatregelen van bestuur (AMvB's) plaatsgemaakt voor één "Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer" (tegenwoordig: "Activiteitenbesluit milieubeheer") met bijbehorende ministeriële regeling. Daarna is het Activiteitenbesluit in verschillende jaren gewijzigd.
Zie:
https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/activiteitenbesluit/regelgeving/overzicht/

Op 9 november 2007 is de Activiteitenregeling gepubliceerd. Daarna is de Activiteitenregeling in verschillende jaren gewijzigd.
Zie:
https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/activiteitenbesluit/officiele/officiele/

Begin 2021 staan er 28 windturbines in Amsterdam met een gezamenlijk opgesteld vermogen van 75 MW.

Windparken BP Amsterdam (3*3MW), Afrikahaven (9*3MW), Amsterdam-Westpoort (5*3MW), Cornelis Douwes (1*2MW) zijn voor 2007 vergund. Windparken Nieuwe Hemweg (6*2,2 MW) en Havenwind (4*2,2 MW) zijn na 2007 vergund. De windparken die na 2007 zijn vergund hebben oudere turbines (16*0,66MW) op die plekken vervangen.

Meer informatie over de locaties en namen van de windparken, zie:
https://windstats.nl/statistieken/

4. Voor welke windturbines die in Amsterdam zijn gebouwd binnen de kaders van het activiteitenbesluit en de activiteitenregeling is een aanvullende MER aangevraagd?

Antwoord:
Bij alle windturbines die in Amsterdam zijn gebouwd zijn vooraf de mogelijke effecten op de omgeving in beeld gebracht conform de vigerende regelgeving voor een milieueffectrapportage. Voor de bouw en het gebruik van de windmolens zijn de nodige vergunningen verleend, de vergunningen worden herzien als er sprake van een wijziging van de inrichting. Bij een wijziging van de inrichting zal opnieuw beoordeeld worden of de milieueffecten voldoende in beeld zijn gebracht. Op dit moment is hiervoor geen

Commented [redacted] @[redacted], kun jij ergens vinden wanneer deze vergund zijn? Is daar een database voor?

Commented [redacted] @[redacted], kun jij ergens vinden wanneer deze vergund is? Is daar een database voor?

Commented [redacted] @[redacted], snap jij dit punt over een "aanvullende MER"?

Commented [redacted] Nee, ik begrijp niet wat hier bedoeld wordt

aanleiding. Het is niet ons niet duidelijk wat met een 'aanvullende' milieueffectrapportage wordt bedoeld. Na het ruimtelijke traject en vergunningverlening zijn voor bestaande windturbines geen ~~Er zijn zover bekend geen~~ 'aanvullende' milieueffectrapportages uitgevoerd. Meer informatie hierover leest u op de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO):

https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/fases-windprojecten/mer-en-vergunningen

5. Voor welke windturbines die in Amsterdam zijn gebouwd binnen de kaders van het activiteitenbesluit en de activiteitenregeling is geen aanvullende MER aangevraagd?

   Antwoord:
   Zie antwoord op vraag 4.

6. Voor welke windturbines die in Amsterdam zijn gebouwd buiten de kaders van het activiteitenbesluit en de activiteitenregeling is een aanvullende MER aangevraagd?

   Antwoord:
   Zie antwoord op vraag 4.

7. Voor welke windturbines die in Amsterdam zijn gebouwd buiten de kaders van het activiteitenbesluit en de activiteitenregeling is geen aanvullende MER aangevraagd?

   Antwoord:
   Zie antwoord op vraag 4.

8. Voorzien de uitgevoerde MER's aan de Europese richtlijnen?

   Antwoord:
   Ja. Bij alle windturbines die in Amsterdam zijn gebouwd zijn vooraf de mogelijke effecten op de omgeving in beeld gebracht conform de vigerende regelgeving voor een milieueffectrapportage.

   Op 30 juni j.l. heeft de Raad van State geoordeeld dat de algemene regels voor windturbines in het Activiteitenbesluit milieubeheer (Abm) en de bijbehorende Activiteitenregeling milieubeheer (Arm) voor windturbineparken (windturbinebepalingen) buiten toepassing moeten worden gelaten. Voor deze algemene regels had op grond van EU-recht een planmilieueffectrapport (planmer) moeten worden gemaakt. Voor één of twee losse windturbines blijven de algemene regels wel gelden. Hiermee komt de Afdeling terug op haar eerdere standpunt dat zij had ingenomen in de Battenoorduitspraak, waarin zij oordeelde dat voor de windmolenbepalingen in het Abm en de Arm geen planmer hoefde te worden gemaakt.

Commented [redacted] @[redacted], graag deze tekst afstemmen.

Commented [redacted] @[redacted], heeft deze tekst toegevoegde waarde bij het antwoord?

9. Is het college het met de fractie van JA21 eens dat er door de uitspraak van de Raad van State een situatie kan ontstaan waarbij windturbines op het Amsterdamse grondgebied onrechtmatig gebouwd zijn?

   Antwoord:
   Nee. De gemeente Amsterdam gaat er net zoals het Rijk vanuit dat bestaande windturbineparken in bedrijf kunnen blijven. De uitspraak van de Raad van State heeft niet tot gevolg dat bestaande vergunningen of bestemmingsplannen niet meer geldig zijn. De uitspraak leidt er immers niet toe dat vergunningen of bestemmingsplannen van rechtswege komen te vervallen.

   Voor meer informatie hierover, zie:
   https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/07/06/kamerbrief-over-de-gevolgen-van-de-uitspraak-van-de-raad-van-state-over-de-milieubeoordeling-voor-windturbinenormen

   https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/uitspraak-raad-state/gevolgen-raad-state-uitspraak-windturbineparken/uitspraak-raad-state/

10. Deelt het college de mening van de fractie van JA21 dat het verstandig zou zijn om het zoeken naar locaties voor windturbines in de aangewezen zoekgebieden stil te leggen, totdat er duidelijkheid is over welke normen aangehouden dienen te worden?

    Antwoord:
    Nee. Het college wil toekomstige generaties een duurzame toekomst bieden. Daarom moeten we niet wachten, maar de gestelde ambities in de RES'sen zo spoedig mogelijk verwezenlijken om klimaatverandering tegen te gaan.

    De Raad van State en het Rijk hebben aangegeven dat totdat de milieubeoordeling is uitgevoerd voor de windturbinebepalingen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling er wel windturbineparken kunnen worden gerealiseerd. Overheden zullen voor nieuwe windturbineparken zelf moeten afwegen welk milieubeschermingsniveau zij aanvaardbaar vinden.

    De onderbouwing voor de besluiten moet o.a. worden gebaseerd op de beschikbare kennis omtrent de bescherming van omwonenden. De onderbouwing moet, conform de uitspraak van de rechter, actueel, deugdelijk, op zichzelf staand en op de aan de orde zijnde situatie toegesneden zijn. Het beleid in Amsterdam om voor iedere windturbine of windpark een milieueffectrapportage en gezondheidseffectanalyse uit te voeren helpt bij een dergelijke onderbouwing.

    Bewoners en belanghebbenden worden nog steeds beschermd tegen hinder. Windturbine-exploitanten moeten nadelige gevolgen voor het milieu tot een aanvaardbaar milieubeschermingsniveau beperken. Zij moeten zich houden aan de wettelijke zorgplicht, de omgevingsvergunning en het bestemmingsplan.

Het Rijk heeft aangegeven de bevoegde gezagen, gemeenten en provincies, te ondersteunen bij het motiveren van hun besluiten.

Voor meer informatie hierover, zie:
https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/07/06/kamerbrief-over-de-gevolgen-van-de-uitspraak-van-de-raad-van-state-over-de-milieubeoordeling-voor-windturbinenormen

https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/uitspraak-raad-state/gevolgen-raad-state-uitspraak-windturbineparken/uitspraak-raad-state/

11. Welke gevolgen heeft deze uitspraken voor de rechtsgeldigheid van reeds vergunde windturbines in Amsterdam?

    Antwoord:
    Zie antwoord vraag 9.

12. Welke juridische gevolgen van deze uitspraak verwacht het college voor reeds bestaande windparken?

    Antwoord:
    Zie antwoord vraag 9.

Wij verwachten u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Simone Kukenheim / Femke Halsema / pm
Wethouder portefeuille / burgemeester

LET OP: GEEN ONDERTEKENING NODIG

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Thu, 22 Jul 2021 11:05:51 +0100
To: [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: Concept Stadskrant
Attachments: Stadskrant Windmolens in Amsterdam.docx

Hoi [redacted],

In de bijlage de eerste opzet voor het artikel in de Stadskrant van september. Je zult de teksten vast wel herkennen U

Maandag ben ik weer bereikbaar voor commentaar. Nu tijd voor: Á*C

Met vriendelijke groet,

[redacted]
[redacted]
06 [redacted]
Aanwezig: ma-do van 9.00- 14.00 uur

Windmolens in Amsterdam

In de strijd tegen klimaatverandering moet er veel meer schone energie worden opgewekt. Door zonnepanelen op grote en kleine daken, door windmolens op zee maar ook door windmolens op land. Als stad willen we daar onze verantwoordelijkheid in nemen, door ook binnen onze stadsgrenzen te zoeken naar de meest geschikte plekken voor nieuwe windmolens. Het elektriciteitsverbruik zorgt namelijk voor de grootste CO2-uitstoot in Amsterdam. Het aanwijzen van zoekgebieden voor windmolens heeft de afgelopen maanden voor veel discussie gezorgd in de stad. Dat is logisch. De overgang van olie en gas naar schone energiebronnen als wind en zon is noodzakelijk om klimaatverandering aan te pakken, maar ook ingrijpend. De maatregelen die nodig zijn hebben gevolgen voor de leefomgeving van ons allemaal.

Op 27 mei 2021 heeft de gemeenteraad een positief besluit genomen over de windzoekgebieden. Dit is onderdeel van de vaststelling van de Regionale Energiestrategie (RES) 1.0. In de RES 1.0 staat dat de gemeente bij het plaatsen van windturbines zich houdt aan alle wettelijke normen, o.a. voor veiligheid en geluid. Daarnaast zijn in de RES 1.0 gemeentelijke voorwaarden voor medewerking aan initiatiefnemers van windinitiatieven opgenomen die erop moeten toezien dat er geen onaanvaardbare schade aan mens en natuur ontstaat. Hiermee geeft Amsterdam invulling aan de afspraken die zijn gemaakt in het landelijk Klimaatakkoord. Dat betekent niet dat de exacte locaties al zijn besloten. Nu de zoekgebieden zijn vastgesteld kunnen we de reflectiefase starten.

In de reflectiefase organiseren we bijeenkomsten met bewoners, bedrijven, organisaties, deskundigen, buurgemeenten en stadsdelen. Samen bespreken we onder meer de richtlijnen die we per zoekgebied willen gaan toepassen op de onderdelen gezondheid, natuur en inpassen in de ruimte. Deze richtlijnen geven een kader voor hoe straks de beslissing over de locatie van een windmolen kan worden genomen, een zogenaamd “afwegingskader”. In deze fase nemen we extra tijd om iedereen zo goed mogelijk te informeren en betrekken bij de besluitvorming, zodat we met elkaar de beste keuzes maken. Indien de Corona maatregelen het toelaten organiseren we deze bijeenkomsten in ruimtes in plaats van digitaal.
Op www.amsterdam.nl/windenergie staat meer informatie over deze bijeenkomsten. Of meldt u aan voor de nieuwsbrief om op de hoogte te blijven.

From: "RESAmsterdam"
Sent: Thu, 22 Jul 2021 12:32:32 +0100
To: "RESAmsterdam" <[redacted]@amsterdam.nl>
Bcc: "[redacted]@gmail.com'" <[redacted]@gmail.com>; "[redacted]@amsterdamenergie.nl'" <[redacted]@amsterdamenergie.nl>; "[redacted]@amsterdam-wind.nl'" <[redacted]@amsterdam-wind.nl>; "[redacted]@degezondestad.org'" <[redacted]@degezondestad.org>; "[redacted]@degezondestad.org'" <[redacted]@degezondestad.org>; "[redacted]@berenschot.nl'" <[redacted]@berenschot.nl>; "[redacted]@jongresnederland.nl'" <[redacted]@jongresnederland.nl>; "[redacted]@breedweer.nl'" <[redacted]@breedweer.nl>; "[redacted]@mnh.nl'" <[redacted]@mnh.nl>; "[redacted]@mnh.nl'" <[redacted]@mnh.nl>; "[redacted]@gmail.com'" <[redacted]@gmail.com>; "[redacted]@windalarm.amsterdam'" <[redacted]@windalarm.amsterdam>; "[redacted]@[redacted]bewoners.nl'" [redacted]@[redacted]bewoners.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@public-mediation.nl>; [redacted]@public-mediation.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: uitnodiging stedelijke klankbordgroep RES/Wind

Beste Amsterdammer of belanghebbende,

In de afgelopen maanden heeft u als vertegenwoordiger van een groep belanghebbenden bij de gemeente uw wensen of zorgen ingebracht betreffende de zoekgebieden voor windenergie.

De gemeente Amsterdam vindt de inbreng van haar bewoners en bedrijven essentieel in de energietransitie. We geven met de reflectiefase invulling aan het gesprek dat wij willen voeren met de stad. Daarom start vanaf september de reflectiefase voor de zoekgebieden windenergie. In deze fase is er volop de ruimte om mee te denken en input te geven. We nodigen belanghebbenden op stedelijk en lokaal niveau uit om input te geven tijdens verschillende soorten sessies en in klankbordgroepen. Zo komt er onder meer een groep voor het proces in de stad, een groep voor vragen over gezondheid en lokale groepen waarin we ook buurgemeenten betrekken.

Als coördinator van de RES in Amsterdam nodig ik uw organisatie uit om deel te nemen in de stedelijke klankbordgroep.
Deze groep zal input geven op de activiteiten die we de komende maanden uitvoeren, zoals een evaluatie van het participatieproces en een Participatieve Waarde Evaluatie (PWE)[1] onder een brede groep Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten. Ook zal input worden gegeven op de eindproducten van de reflectiefase: het afwegingskader en de richtlijnen voor participatie en sturing.

De groep zal een vaste samenstelling krijgen en bijdragen aan de reflectiefase. We zoeken ongeveer 15 mensen met verschillende achtergronden om hieraan deel te nemen. Per organisatie vragen wij één vaste vertegenwoordiger. Wij verwachten hiervoor een gemiddelde inzet van ongeveer twee uur per twee weken, in de periode van begin september tot half november.
De klankbordgroep start op 2 september en zal elke twee weken op donderdag van 16:00-18:00 uur bij elkaar komen (2, 16, 30 september, 14 en 28 oktober en 11 november). Wij kunnen nu nog niet aangeven of deze bijeenkomsten fysiek of digitaal zullen zijn.

Ter info: de uitnodiging voor de stedelijke klankbordgroep wordt nu verspreid omdat deze groep als eerste zal starten na het zomerreces. De uitnodigingen voor deelname aan de andere groepen voor onder andere gezondheid en lokale gebieden worden na half augustus verstuurd.

Wij kijken uit naar uw betrokkenheid! Mocht u in de tussentijd nog vragen hebben, kunt u via [redacted]@amsterdam.nl nadere informatie vragen.

Ik wens u een fijne zomer en tot ziens in september!

[redacted]
[redacted] team RES/Wind Amsterdam

[1] Voor nadere informatie over een PWE (kijkduur 3 min): https://youtu.be/kdGUqK5KZFI en over de Nederlandse klimaatraadpleging https://www.tudelft.nl/tbm/pwe/case-studies/klimaatraadpleging

NB: Reflectiefase als extra stap in het proces

Op 27 mei jl. heeft de gemeenteraad ingestemd met de Regionale Energiestrategie 1.0 Noord-Holland Zuid (RES 1.0 NHZ). Daarmee zijn ook de zoekgebieden voor windenergie vastgelegd. De reflectiefase is een extra stap in het traject naar de realisatie van nieuwe windenergie in de stad.

Pas na de reflectiefase volgt het proces waarin initiatiefnemers per gebied samen met Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten de participatiestappen uitwerken in een participatieplan. Daarna start de voorbereiding van concrete projecten inclusief benodigde onderzoeken, waaronder de milieueffectrapportage en gezondheidseffectanalyse. Pas na afronding van de onderzoeken vindt de definitieve ruimtelijke besluitvorming plaats (vergunningverlening). Dit is het moment waarop op basis van de informatie uit de voorgaande stappen wordt besloten over het al dan niet (laten) bouwen van windturbines op specifieke locaties. De besluitvorming moet voor januari 2025 afgerond zijn.

Team Regionale Energiestrategie (RES) Amsterdam
Afdeling Duurzaamheid | Gemeente Amsterdam
Contact en vragen via : online contactformulier
Wilt u op de hoogte blijven over de RES en windenergie? Meld u aan
Weesperplein 8, 1018 XA Amsterdam
Postbus 2758, 1000 CT Amsterdam
Volg ons via:
Website Amsterdam Windenergie
Nieuwsbrief Duurzame Energie
www.facebook.com/duurzaam020
www.twitter.com/duurzaam020

---

[1] Voor nadere informatie over een PWE (kijkduur 3 min): https://youtu.be/kdGUqK5KZFI en over de Nederlandse klimaatraadpleging https://www.tudelft.nl/tbm/pwe/case-studies/klimaatraadpleging

From: "[redacted]"
Sent: Thu, 22 Jul 2021 12:47:30 +0100
To: [redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted]" [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: FW: uitnodiging stedelijke klankbordgroep RES/Wind
Attachments: oledata.mso

Ter info in BCC vanuit RES inbox verstuurd naar:

Belanghebbenden	Vertegenwoordiger	Rol	Contactgegevens		Windrichting	Zoekgebied	Stadsklank
Amsterdam Wind - Projectleider	[redacted]	[redacted]	[redacted]1@gmail.com;[redacted]	Energiecooperatie	noord	Noorder tijplas &	JA
De Gezonde stad		degezondestad.org	[redacted]@degezondestad.org; in	natuur	Stad		JA
Jong RES			[redacted]@berenschot.nl	Belangenvereniging	Stad		JA
Jong RES/via Arcadis Nederland		Adviseur Energie & Kli	[redacted]@arcadis.com	Windmolenvoorstanders			JA
MKB Amsterdam - VZ commissie duurzaamhi			[redacted]@kcesdwest.nl	bedrijf	stad		JA
Natuur en Milieufederatie Noord-Holland			[redacted]@mnh.nl	Natuur	Stad		Ja
Natuur en Milieufederatie Noord-Holland, V			[redacted]@mnh.nl	natuur	stad		JA
Windalarm			[redacted]@gmail.com	Belangenvereniging	Noord	a10 noord	JA
Windalarm (Noord) - https://windalarm			[redacted]@windalarmamsterdam	belangenvereniging	noord	a10 noord	JA
Landelijk Samenwerkingsverband Actieve b	[redacted]	Directeur	[redacted]@lsabewonersnl				Ja

---

Van: RESAmsterdam
Verzonden: donderdag 22 juli 2021 13:33
Aan: RESAmsterdam <[redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: uitnodiging stedelijke klankbordgroep RES/Wind

Beste Amsterdammer of belanghebbende,

In de afgelopen maanden heeft u als vertegenwoordiger van een groep belanghebbenden bij de gemeente uw wensen of zorgen ingebracht betreffende de zoekgebieden voor windenergie.

De gemeente Amsterdam vindt de inbreng van haar bewoners en bedrijven essentieel in de energietransitie. We geven met de reflectiefase invulling aan het gesprek dat wij willen voeren met de stad. Daarom start vanaf september de reflectiefase voor de zoekgebieden windenergie. In deze fase is er volop de ruimte om mee te denken en input te geven. We nodigen belanghebbenden op stedelijk en lokaal niveau uit om input te geven tijdens verschillende soorten sessies en in klankbordgroepen. Zo komt er onder meer een groep voor het proces in de stad, een groep voor vragen over gezondheid en lokale groepen waarin we ook buurgemeenten betrekken.

Als coördinator van de RES in Amsterdam nodig ik uw organisatie uit om deel te nemen in de stedelijke klankbordgroep.
Deze groep zal input geven op de activiteiten die we de komende maanden uitvoeren, zoals een evaluatie van het participatieproces en een Participatieve Waarde Evaluatie (PWE)[1] onder een brede groep Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten. Ook zal input worden gegeven op de eindproducten van de reflectiefase: het afwegingskader en de richtlijnen voor participatie en sturing.

De groep zal een vaste samenstelling krijgen en bijdragen aan de reflectiefase. We zoeken ongeveer 15 mensen met verschillende achtergronden om hieraan deel te nemen. Per organisatie vragen wij één vaste vertegenwoordiger. Wij verwachten hiervoor een gemiddelde inzet van ongeveer twee uur per twee weken, in de periode van begin september tot half november.
De klankbordgroep start op 2 september en zal elke twee weken op donderdag van 16:00-18:00 uur bij elkaar komen (2, 16, 30 september, 14 en 28 oktober en 11 november). Wij kunnen nu nog niet aangeven of deze bijeenkomsten fysiek of digitaal zullen zijn.

Ter info: de uitnodiging voor de stedelijke klankbordgroep wordt nu verspreid omdat deze groep als eerste zal starten na het zomerreces. De uitnodigingen voor deelname aan de andere groepen voor onder andere gezondheid en lokale gebieden worden na half augustus verstuurd.

Wij kijken uit naar uw betrokkenheid! Mocht u in de tussentijd nog vragen hebben, kunt u via [redacted]@amsterdam.nl nadere informatie vragen.

Ik wens u een fijne zomer en tot ziens in september!

[redacted] team RES/Wind Amsterdam

[1] Voor nadere informatie over een PWE (kijkduur 3 min): https://youtu.be/kdGUqK5KZFI en over de Nederlandse klimaatraadpleging https://www.tudelft.nl/tbm/pwe/case-studies/klimaatraadpleging

NB: Reflectiefase als extra stap in het proces
Op 27 mei jl. heeft de gemeenteraad ingestemd met de Regionale Energiestrategie 1.0 Noord-Holland Zuid (RES 1.0 NHZ). Daarmee zijn ook de zoekgebieden voor windenergie vastgelegd. De reflectiefase is een extra stap in het traject naar de realisatie van nieuwe windenergie in de stad.
Pas na de reflectiefase volgt het proces waarin initiatiefnemers per gebied samen met Amsterdammers en inwoners van buurgemeenten de participatiestappen uitwerken in een participatieplan. Daarna start de voorbereiding van concrete projecten inclusief benodigde onderzoeken, waaronder de milieueffectrapportage en gezondheidseffectanalyse. Pas na afronding van de onderzoeken vindt de definitieve ruimtelijke besluitvorming plaats (vergunningverlening). Dit is het moment waarop op basis van de informatie uit de voorgaande stappen wordt besloten over het al dan niet (laten) bouwen van windturbines op specifieke locaties. De besluitvorming moet voor januari 2025 afgerond zijn.

Team Regionale Energiestrategie (RES) Amsterdam
Afdeling Duurzaamheid | Gemeente Amsterdam
Contact en vragen via : online contactformulier
Wilt u op de hoogte blijven over de RES en windenergie? Meld u aan
Weesperplein 8, 1018 XA Amsterdam
Postbus 2758, 1000 CT Amsterdam
Volg ons via:
Website Amsterdam Windenergie
Nieuwsbrief Duurzame Energie
www.facebook.com/duurzaam020
www.twitter.com/duurzaam020

---

[1] Voor nadere informatie over een PWE (kijkduur 3 min): https://youtu.be/kdGUqK5KZFI en over de Nederlandse klimaatraadpleging https://www.tudelft.nl/tbm/pwe/case-studies/klimaatraadpleging

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Thu, 22 Jul 2021 13:44:03 +0100
To: [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: FW: PWE tbv RES/Wind A'dam - (evt. door TU Delft) (8/7)
Attachments: 20210507 Gemeente Amsterdam.docx, Inschatting Kosten en planning PWE Amsterdam.xlsx

---

Van: [redacted]@populytics.nl>
Verzonden: donderdag 8 juli 2021 10:41
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@public-mediation.nl>
CC: [redacted]@public-mediation.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: PWE tbv RES/Wind A'dam - (evt. door TU Delft) (8/7)

Beste [redacted],

Op jullie aanvraag heb ik een inschatting gemaakt van de kosten van het PWE traject. Ook heb ik een conceptplanning opgesteld zodat jullie kunnen zien hoe het tijdspad van een PWE er uit ziet. We hebben zo een afspraak en dan kan ik de documenten toelichten. Het is belangrijk om samen te kijken naar de optionele werkzaamheden. Die zijn optioneel, maar kunnen heel belangrijk zijn voor (intern) draagvlak en het verfijnen van de raadpleging. Wat is er wel of niet nodig voor jullie traject? Hoe kunnen we het zo goed mogelijk aansluiten op jullie bestuurlijke realiteit?

Met vriendelijke groet,

[redacted]

[redacted] | **Populytics**
M: 06-[redacted]
W: www.populytics.nl

Maak hier eenvoudig een afspraak voor een kennismakingsgesprek.

POPULYTICS

-----Oorspronkelijke afspraak-----
Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: dinsdag 6 juli 2021 11:57
Aan: [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: PWE tbv RES/Wind A'dam - (evt. door TU Delft) (8/7)
Tijd: donderdag 8 juli 2021 10:45-11:45 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlin, Bern, Rome, Stockholm, Vienna.
Locatie: via MS Teams (zie link in notitie)

RD 6/7/21

[Link naar de virtuele MS Teams ruimte]

Geachte mevrouw [redacted],

Zoals telefonisch besproken plan ik graag namens [redacted] (projectleider team *RES/Wind Amsterdam) een vervolg overleg met u in over het onderwerp: **PWE tbv dossier RES/Wind (evt. door TU Delft).**
[redacted] wil tijdens de bespreking dan ook een mogelijke offerte van uw kant voor een evt. opdracht nader met u bespreken.
Verder zal daarbij ook aanwezig zijn de heer [redacted] (collega team RES/Wind gem. Amsterdam) en mogelijk, maar niet noodzakelijk, [redacted] en/of [redacted] van Public Mediation (PM).

(Participatieve Waarde Evaluatie (**PWE**) is een nieuwe methode om beleidsopties te evalueren en de participatie van grote groepen burgers te faciliteren.)
Meer info over Populytics: https://populytics.nl/over-ons/

[redacted]
[redacted] | Populytics
M: 06-[redacted]
[redacted]@populytics.nl

Deelnemers:
[redacted]
[redacted] (RES Amsterdam - [redacted])
[redacted] (opt.) (RES Amsterdam – [redacted])
[redacted] (opt.) – (Public Mediation - betrokken bij RES Amsterdam)
Opt. [redacted] (Public Mediation - betrokken bij RES Amsterdam
Opt. [redacted] ([redacted]. Gem. Amsterdam)

Met vriendelijke groet,

[redacted]
[redacted]
Team Dienstverlening & Ondersteuning
Afdeling Duurzaamheid
Gemeente Amsterdam
M +31 06 [redacted]
E-mail: [redacted]@amsterdam.nl

Weesperplein 8, 1018 XA Amsterdam
Postbus 2758, 1000 CT Amsterdam

werkdagen: ma, di, woe, do

De gemeente Amsterdam streeft naar optimale dienstverlening en zorgvuldige afhandeling van e-mailverkeer. Als deze e-mail niet voor u is bestemd, laat dit dan weten aan de afzender en verwijder de e-mail. Voor meer informatie: www.amsterdam.nl/proclaimer.

OFFERTE

POPULYTICS
What would you do?

Vestigingsadres
Van der Burghweg 1
2628 CS Delft

Correspondentie
Noordbuurtseweg 24
2381 ET Zoeterwoude
KvK: 81145926
Btw: [redacted]
Rekeningnummer:
[redacted]

Contactpersoon
[redacted]@populytics.nl
06 [redacted]

Datum
8 juli 2021

Betreft
Inzet Populytics voor uitvoeren van een PWE-raadpleging ter ondersteuning van de Reflectiefase Windenergie in Amsterdam.

[redacted]

Beste [redacted],

Naar aanleiding van uw uitnodiging bieden wij u een offerte aan voor het uitvoeren van een PWE-raadpleging ter ondersteuning van de Reflectiefase Windenergie in Amsterdam.

Het doel van de PWE-raadpleging is om inwoners van Amsterdam en omliggende gemeenten te betrekken bij de dialoog over de windenergie ambitie van Amsterdam middels een online raadpleging.

Werkzaamheden
De raadpleging is gebaseerd op de Participatieve Waarde Evaluatie (PWE), een wetenschappelijke methode om grootschalige maatschappelijke consultaties uit te voeren. Met deze methode zet je de burger als het ware op de stoel van de besluitvormer. In een online omgeving wordt een keuzesituatie nagebootst, deelnemers zien de gevolgen van hun keuzes en hebben te maken met beperkingen. Wij hebben deze methode recent ingezet in RES Regio Foodvalley, in Gemeente Súdwest-Fryslân en samen met onze moederorganisatie TU Delft bij de Nationale klimaatraadpleging. U kunt deze voorbeeldprojecten vinden onze website.

Er zijn verschillende mogelijke ontwerpen van de raadpleging die wij voorzien. De raadpleging kan bijvoorbeeld dienen om het afwegingskader voor besluitvorming van concrete locaties in de zoekgebieden te ondersteunen. Deelnemers kunnen dan bijvoorbeeld aangeven welke locaties zij meer of minder geschikt vinden voor windenergie. Daarbij geven we hen informatie over bijvoorbeeld technische mogelijkheden, ruimtelijke criteria/overwegingen en maatschappelijke aspecten. Deelnemers worden gevraagd een afweging te maken tussen locaties, en die te beargumenteren. Van hun motivaties leren wij hun zorgen, overwegingen en waarden. Zo krijgen we inzicht in wat inwoners belangrijk vinden in het maken van keuzes over locaties.

Ook is gemeente Amsterdam geïnteresseerd in het gezamenlijk opstellen van richtlijnen voor de realisatie van windenergieprojecten. In een PWE-raadpleging kunnen wij deelnemers criteria of conceptrichtlijnen voorleggen. We werken dan bijvoorbeeld met scenario's en nodigen deelnemers uit aan te geven welke zij meer of minder aantrekkelijk vinden. Die scenario's kunnen ruimtelijke aspecten in zich dragen (e.g. hoe dicht bij bewoning of andere gemeenten mogen plannen gerealiseerd worden?), maar ook bestuurlijk (e.g. hoe kunnen omwonenden en inwoners meebeslissen of profiteren?). Door prikkelende scenario's te ontwikkelen zetten we deelnemers aan het denken en lokken we reacties uit.

Wij zullen het ontwerp van de raadpleging samen met u, en wanneer gewenst, uitwerken in de eerste fase van het PWE-traject. Bovendien is aangegeven dat er behoefte is aan maatwerk. Daartoe kunnen we naast een algemene PWE-raadpleging, ook aanvullende lokale vragen invoegen.

Traject van vijf fases

Wij stellen voor om in de gemeente Amsterdam een PWE-traject in vijf fases toe te passen. Dit is vergelijkbaar met het traject in Sudwest-Fryslan. Dit traject was vorig jaar genomineerd voor de Galjaardprijs (een prijs voor een initiatief op het gebied van publieke communicatie dat voldoet aan de criteria: inspirerend voor vakgenoten, innovatief qua aanpak en impact qua resultaat).

Fase 1: Formulering vraagstelling, vaststellen doelen en randvoorwaarden

In een sessie bespreken we met betrokken de doelen en randvoorwaarden van de raadpleging. Wat mag het speelveld zijn van de raadpleging. Zijn er onderwerpen die geen onderdeel mogen zijn van de raadpleging? We stellen op basis van die sessie en op basis van documenten en gesprekken met betrokkenen conceptscenario's op voor de PWE. Deze toetsen wij bij (een brede groep) betrokkenen.

Optioneel: Wij raden aan om in deze fase een brede groep betrokkenen te betrekken. Op die manier leren we alle perspectieven op het vraagstuk kennen en vergroten we het draagvlak voor de raadpleging onder betrokkenen. Door een brede groep betrokkenen te betrekken in een ontwerptraject worden de uitkomsten veelal gezien als legitiemer en representatiever dan wanneer we dat niet doen, bovendien kunnen betrokkenen een grote rol spelen bij werving van deelnemers. Wij hebben hieronder en in de bijgevoegde Excel tabel een aantal opties opgenomen.

Fase 2: Informatie verdieping

Om de scenario's uit te werken verzamelen we verdiepende informatie. Hiermee creëren we een raadpleging die informatief is voor deelnemers en hen de complexiteit van dit vraagstuk laat zien en beleven. Bewustwording is een van de belangrijke pijlers van de PWE-methode, daarmee onderscheidt de methode zich van enquêtes en peilingen.

Optioneel: Om tot een raadpleging te komen die aansluit bij lokale vraagstukken (bijvoorbeeld met betrekking tot specifieke zoekgebieden) is het mogelijk aanvullende vragen te stellen in de raadpleging op wijk- of gebiedsniveau. Dit maakt het mogelijk zowel algemene informatie op te halen, als specifieke lokale vragen te beantwoorden in dezelfde online omgeving.

Fase 3: Ontwerpen en inrichten PWE op maat

Voor deze raadpleging gebruiken wij ons eigen online platform Wevaluate. We schrijven teksten, ontwikkelen beeldmateriaal en een animatie voor in dit platform. Vervolgens testen we het ontwerp met interne en desgevraagd externe betrokkenen.

Wij werken samen met verschillende bedrijven voor de ontwikkeling van materialen. De tabel in bijlage geeft een kosteninschatting. Wij kunnen ook werken met vaste leveranciers van gemeente Amsterdam.

Fase 4: Bewoners nemen deel aan de PWE-raadpleging
Bewoners kunnen hun gemeente adviseren via de PWE-raadpleging in ons Wevaluate platform. We werken veelal met een combinatie van een gesloten en open raadpleging. In de gesloten raadpleging kan een representatieve steekproef deelnemen, dit geeft een representatief beeld van de voorkeuren van inwoners. De open raadpleging is voor iedereen toegankelijk, zodoende kan iedereen die wil meedoen en zijn/haar voorkeuren doorgeven.

Optioneel: Er zijn verschillende manieren om deelnemers te werven, bijvoorbeeld door middel van een betaald panel, het versturen van brieven en een mediacampagne. Onze klanten kiezen meestal voor een combinatie van al deze methoden om een zo breed mogelijke groep te betrekken. Voor deelnemers die hulp nodig hebben of samen de raadpleging willen invullen kunnen wij een helpdesk opzetten.

Fase 5: Data-analyse en rapportage
Populytics analyseert de data met statistische technieken om vast te stellen hoe bewoners de (effecten van) de verschillende beleidsopties waarderen. Met een Latente Klasse Cluster Analyse (LKCA) bestuderen we bijvoorbeeld of verschillende groepen bewoners andere voorkeuren hebben. Hebben mannen en vrouwen of jongeren en ouderen bijvoorbeeld andere voorkeuren? Hebben bewoners die dichtbij een zoekgebied wonen hele andere voorkeuren dan bewoners uit de binnenstad? Vanuit de kwalitatieve onderbouwingen die deelnemers geven destilleren we (rechtvaardigheids)principes die belangrijk gevonden worden door bewoners van de gemeente, we achterhalen welke waarden er achter weerstand en zorgen van bewoners zitten en we definiëren kansen die bewoners zien. We presenteren de resultaten in een rapport.

Optioneel: De resultaten worden standaard gepresenteerd aan een ambtelijke afvaardiging en desgevraagd ook aan inwoners en de raadsklankbordgroep. We kunnen een brede groep betrokkene intensief betrekken in het analysetraject door hen mee te laten denken over aanvullende analyses of zelfs een advies te laten schrijven aan de Gemeenteraad. In dit laatste geval werken wij samen met partnerorganisatie Public Mediation.

N.b. Als er gekozen is voor het toevoegen van lokale vragen in fase 2 dan zullen er een extra analyses worden uitgevoerd en een rapport per gebied worden opgesteld.

Bovenstaande geeft de vijf stappen van het PWE-proces weer, maar er zijn verschillende opties mogelijk in het vormgeven van het traject. In de bijlage vindt u een detaillering van stappen en kosten per stap.

Inschatting kosten

Wij geven per fase een inschatting van de kosten. De kosteninschatting van een standaard PWE-traject is € [redacted] exclusief BTW. De bedragen genoemd in deze offerte bestaan uit *vaste kosten, out-of-pocket kosten en een indicatie voor proceskosten*. De laatste post is op basis van nacalculatie en zal maandelijks gefactureerd worden. In de Excel in bijlage staan deze posten uitgewerkt. Het is mogelijk deze kosten modulair of in meerdere offertes aan te bieden.

Inschatting proceskosten (facturatie op basis van nacalculatie)		**Inschatting kosten**
Fase 1: Formulering vraagstelling, vaststellen doelen en randvoorwaarden	€	[redacted]
Fase 2: Informatie verdieping	€	[redacted]
Fase 3: Ontwerpen en inrichten PWE op maat	€	[redacted]
Fase 4: Bewoners nemen deel aan de PWE-raadpleging	€	[redacted]
Fase 5: Data-analyse en rapportage	€	[redacted]
dinatie	€	[redacted]

In de tekst en bijlage geven we ook een aantal opties weer. Deze staan hieronder uitgewerkt.

Optionele werkzaamheden		**Inschatting kosten**
Creatieve scenariosessie met KBG om tot breed gedragen scenario's te komen.	€	[redacted]
Feedbacksessie scenario's met RaadsKBG om raad te betrekken bij ontwerp raadpleging.	€	[redacted]
Gebiedsspecifieke vragen opstellen, invoegen en rapport/analyse per gebied (inschatting per 'set' lokale vragen)	€	[redacted]
Testen PWE met RaadsKBG of andere stakeholdergroep	€	[redacted]
Wij vragen een partnerorganisatie een mediacampagne te ontwikkelen.	€	[redacted]
Werving controlegroep via betaald panel	€	[redacted]
ving controlegroep met 10.000 brieven	€	PM
Telefonische helpdesk (obv 4 uur per dag bezetting, 5 dagen in de week, 4 weken lang)	€	[redacted]

Planning

In de bijlage is een gedetailleerde planning opgenomen. Wij stellen die in overleg met u vast.

Facturering

De bedragen genoemd in deze offerte zijn vast en exclusief BTW. 50% van het offertebedrag zal gefactureerd worden bij opdrachtverstrekking en 50% bij oplevering.

Voorwaarden en geldigheidsduur offerte

De algemene voorwaarden van de opdrachtgever zijn van toepassing op de opdracht. Uitzondering hierop zijn het intellectueel eigendom en aansprakelijkheid. Het intellectueel eigendom van eventuele ontwikkelingen aan het Wevaluate platform blijft ten alle tijden bij Populytics. Wat betreft aansprakelijkheid kunnen wij geen grotere aansprakelijkheid dan het offertebedrag accepteren.
Het in deze offerte gedane aanbod is geldig tot 1 maand na offertedatum.

Inschatting kosten PWE-raadpleging Reflectiefase Windenergie in Amsterdam

Week		26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52
Datum		28-jun	5-jul	12-jul	19-jul	26-jul	2-aug	9-aug	16-aug	23-aug	30-aug	6-sep	13-sep	20-sep	27-sep	4-okt	11-okt	18-okt	25-okt	1-nov	8-nov	15-nov	22-nov	29-nov	1-dec	8-dec	15-dec	
		jul		Vakantie			aug			sept					okt		Vakantie		nov			dec			Vakantie			

Coördinatie (goal gamerkaard = PWE traject)	RES partners	Uren Sr. Populytics	Uren Md. Populytics	Uren Jr. Populytics	Externe kosten
Ambtelijke groep		6,00			
Communicatiegroep		6,00			
Optie: procesgroep raadsleden (2 x 1,5 uur)		3,00			
Optie: procesgroep stadhuis (6 x 1,5 uur)		9,00			
PWE-Raadpleging		**Uren Sr. Populytics**	**Uren Md. Populytics**	**Uren Jr. Populytics**	**Vaste en out-of pocketkosten**
1) Formulering vraagstelling					
Inlezen en lokale issues in kaart brengen op basis van literatuur en rapportage klankboardsessies		16,00	24		
Sessie vaststellen doelen en randvoorwaarden met ambtelijke groep		2,0	2,0		
Optie: Creatieve scenariosessie met KBG		8,0	8,0		[redacted]
Scenario's in concept uitwerken		16,0	24,0		
Optie: Feedbacksessie scenarios met RaadsKBG		4,0	4,0		[redacted]
Feedbacksessie scenarios met Ambtelijke groep		3,0	6,0		
Scenario's finetunen obv feedback		8,0	24,0		
2) Informatie verdieping					
Brondocument teksten PWE webtool schrijven		16,0	16,0		
Verdiepende informatie zoeken en verwerken in de PWE			32,0		
Verdiepende gesprekken/interviews (obv 4 interviews)		4,00	16		
Optie: gebiedsspecifieke vragen invoeren + verwerken bij 4 gebieden		8,00	16		
3) Ontwerpen en inrichting PWE op maat in Wevaluate platform					
Tekstreductie vereenvoudigde taal maatcasespassingen	Copywriter				[redacted]
Script Animatie schrijven		1,0	8,0		
Voice over Inspreken	Stemactrice		0,5		€[redacted]
Animatie + beeldmateriaal afmaken	Animator	1,0	4,0		[redacted]
Testen PWE met Interne stakeholders		4,0	4,0		
Optie: Testen PWE met RaadsKBG of andere stakeholdergroep		2,0	4,0		
Webtool aanpassen obv feedback			8,0		
4) Bewoners nemen deel aan PWE Raadpleging					
Gebruik en technische ondersteuning Wevaluate platform					[redacted]
Werven deelnemers via panel (en campagne)	Gemeente	1,0	3,0		
Optie: Wij vragen een partner organisatie een mediacampagne te ontwikkelen.					[redacted]
Optie: Werving controlegroep via betaald panel	Panelbureau		1,0		
Optie: Werving controlegroep met 10.000 brieven	Gemeente/Extern		1,0		
Tussentijds rapporteren			2,0		
Optie: Helpdesk ondersteuning			2,0	42,0	
5) Data-analyse en rapportage					
PWE analyse data		16,0	16,0	50,0	
Presentatie tussenresultaten KBG bewoners en Ambtelijk		4,0	4,0		
Presentatie tussenresulaten RaadsKBG		4,0	4,0		
Eindrapportage schrijven en oplevering		16,0	64,0		
Optie: Rapport/analyse per gebied bij 4 gebiedsspecifieke verzoeken		8,0	32,0	48,0	
Uren Standaard		124,00	261,50	50,00	
Uren Opties		41,00	70,00	90,00	
Inschatting kosten standaard		**€[redacted]**	**€[redacted]**	**€[redacted]**	**€[redacted]**
Inschatting kosten opties		**€[redacted]**	**€[redacted]**	**€[redacted]**	**€[redacted]**

Totaal standaard €[redacted]
Totaal standaard + opties

Inschatting kosten PWE-raadpleging Reflectiefase Windenergie in Amsterdam

						Week	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52
						Datum	28-jun	5-jul	12-jul	19-jul	26-jul	2-aug	9-aug	16-aug	23-aug	30-aug	6-sep	13-sep	20-sep	27-sep	4-okt	11-okt	18-okt	25-okt	1-nov	8-nov	15-nov	22-nov	29-nov	1-dec	8-dec	15-dec	
							jul		Vakantie			aug				sept					oit		Vakantie			nov				dec			Vakantie
Coordinatie (geel gemarkeerd = PWE traject)	**RES partners**	**Uren Sr. Populytics**	**Uren Md. Populytics**	**Uren Jr. Populytics**	**Externe kosten**											kick-off			testen PWE				overleg governance			resultaten PWE				resultaten per zoekgebied		
Ambtelijke groep		6,00																															
Communicatiegroep		6,00																															
PWE-Raadpleging		**Uren Sr. Populytics**	**Uren Md. Populytics**	**Uren Jr. Populytics**	**Vaste en out-of pocketkosten**																												
1) Formulering vraagstelling																																	
Inlezen en lokale issues in kaart brengen op basis van literatuur en rapportage klankboardsessies		16,00	24																														
Sessie vaststellen doelen en randvoorwaarden met ambtelijke groep		2,0	2,0																														
Scenario's in concept uitwerken		16,0	24,0																														
Feedbacksessie scenarios met Ambtelijke groep		3,0	6,0													sessie																	
Scenario's finetunen obv feedback		8,0	24,0													input verwerken																	
2) Informatie verdieping																																	
Brondocument teksten PWE webtool schrijven		16,0	16,0															document															
Verdiepende informatie zoeken en verwerken in de PWE			32,0																														
Verdiepende gesprek gespreken/interviews (obv 4 interviews)		4,00	16																														
3) Ontwerpen en inrichting PWE op maat in Wevaluate platform																																	
Teksteditor eenvoudige taal maakt aanpassingen	Copywriter				[redacted]																												
Script Animatie schrijven		1,0	8,0													opdracht																	
Voice over inspreken	Stemactrice		0,5		[redacted]																												
Animatie + beeldmateriaal afmaken	Animator	1,0	4,0		[redacted]											opdracht uitzetten + samenvoegen																	
Testen PWE met interne stakeholders		4,0	4,0																testen en feedback														
Weltool aanpassen obv feedback			8,0																														
4) Bewoners nemen deel aan PWE-Raadpleging																																	
Gebruik en technische ondersteuning Wevaluate platform					[redacted]																												
Werven deelnemers via panel (en campagne)	Gemeente	1,0	3,0															starten voorbereiding															
Tussentijds rapporteren			2,0																	week 40		week 43											
5) Data-analyse en rapportage																																	
PWE analyse data		16,0	16,0	50,0																		eerste analyses											
Presentatie tussenresultaten KBG bewoners en Ambtelijk		4,0	4,0																					presentaties								
Presentatie tussenresulaten RaadeKBG		4,0	4,0																						presentatie							
Eindrapportage schrijven en oplevering		16,0	64,0																						eindrapportage							
Uren Standaard		124,00	261,50	50,00																													
Inschatting kosten standaard		[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]																												

Totaal standaard [redacted]

Preconstructie Reflectiefase RES wind Amsterdam - 1 juli 2021

Resterende kritieke momenten en ondertitels staan niet op chronologische volgorde

Noord

2021

- Kritiek moment
- Actie/ondertitel
- Meur geschatte uitspraak in nevenging van Shell, overheden worden gedwongen tot actie.
- Uitdagrecht/Right to challenge: draagt hopelijk bij aan bottom-up energieprojecten
- Afwegingskader RES vastgesteld
- evt MER over RES Amsterdam afgerond
- PS besluit of er een referendum omtrent de RES NHN en NHZ wordt georganiseerd.
- De provincie OV2022 stelt voorwaarden aan RES (vastgelegd in kolland zijn bij wind op land. Voor zon staat dat wl)
- milieubeoordeling gebaseerd op Europees recht
- HIA commissie bekend
- HIA afgerond voor NUP/ A10 Nrd.
- nieuw college / raad medio 2022
- Provinciale handreiking voor de inpassing van wind op land.
- Handreiking Rijksoverheid voor lokaal eigendom
- betrokkenheid/regie provincie bij belangrijke besluitsmomenten
- Vaststellen omgevingsplan
- Omgevingsvisies en -plannen van buurgemeenten vastgesteld
- Noorder IJplas ontwerp Landschaps-energie park vastgesteld
- omgevingsprogramma SD Noord incl. windenergie en zonne-energie.
- groenvisie geeft houdvast hoe integratie van wind en zon
- SDE subsidie verhoogt en verlengd
- verbinding in de lokale gemeenschap is ontstaan door duurzame energieprojecten, ook wind
- aandacht voor duurzaamheid en aandacht voor participatie is eneregiek ontstaan. Burgers stellen zich positief op t.a.v. de transitie.
- stedenbouwkundige visies houden rekening met de energie opgave
- positieve communicatie
- vergunningen verleend en geen bezwaar procedures. geen focus tegenstanders. meer vanuit raden in buurgemeenten.
- trotse communicatie vanuit meerdere gemeente
- bewoners hebben meerwaarde bij plaatsing turbines (door investeren gen in leefomgeving, die anders niet mogelijk geweest was en)
- Anders dan van alleen energie coöperaties omvangen inwoners ook van de gemeente een uitnodiging voor een participatietraject.
- Bevolkeren buurgemeenten
- woningbouwplannen van buurgemeenten zijn onderdeel van cumulatieve ontwikkelingen en zijn (of kunnen worden) gerealiseerd
- bewoners buurgemeenten zijn betrokken bij de plannen (participatietraject en onderwijden ze een mogelijk hinder van geluid en slagschaduw
- OEB Trajecten A7 en A9 positief opgeleverd en verdrag uit andere rijkswegen
- Pilots zon op zeeverzoetwaters
- professionele energiecoperaties
- energiecoperaties organiseren excursies, creatieve avonden, kennis sessies...
- energiecoopes hebben meerdere fulltime medewerkers en zijn professionele organisaties geworden
- Energie coöperaties behouden link met het gebied, in de vorm van een omgevingsfonds
- succesvol afgerond en tot vergunningverlening overgegaan

jan 2025 **Er is een besluit!**

Zuidoost/Diemen

2021

- Kritiek moment
- Actie/ondertitel
- Regel "1 bouwen, 2 afbreken" voorgoed weg.
- Lokale ruimte om duurzaamheidseisen wordt ingevuld
- slagschaduw interactief beinvloeden
- Participatieraad door coöperaties
- Ons aanspreekpunt is De Windvogel
- mogelijkheid windcooperaties en meetinvesteren overheid dmv subsidie. per wijk.
- Houten molens van 30m worden momenteel door Vestas ontwikkeld.
- eigenaarschap bewoners (opricting energie coöperaties)
- gesprek met bewoners (vertegenwoordiging)
- over onder welke omstandigheden windenergie iets kan bijdragen

jan 2025 **Er is een besluit!**

Oost

2021

- Kritiek moment
- Actie/ondertitel
- Milieuorganisaties gaan in verzet/juridisch
- Rechterlijke uitspraken
- Tijdelijke bewoning Sciencepark
- tot 2029 tijdelijke bewoning SP7

jan 2025 **Er is een besluit!**

Nieuw-West/Haven

2021

- Kritiek moment
- Actie/ondertitel
- Eind 2021 Reflectief fase PMB, afwegingskader zijn afgerond
- Er worden afspraken gemaakt om De Bretten als rulg randje van de stad te behouden
- Bewoners Nieuw-West voelen zich betrokken bij het proces (en liefst ook deelnemer)
- Vergunningen voor 15 windmolens in Havengebied zijn verleend
- Windenergie in haven kan ook door bewoners afgenomen worden
- Windenergie kan gekoppeld worden met andere duurzame energieprojecten in Havengebied
- Ondernemers ervaren direct financieel voordeel van de in hun nabijheid gebouwde turbines en hebben een windcoöperatie hiervoor opgericht
- 2025 MER en GEA zijn uitgevoerd en komt moleins leidt niet tot onaanvaardbare schade mens/natuur
- Een breed gedragen (door ondernemers, bewoners en turnpeken) akkoord over het aantal turbines en de locaties daarvan. Minimaal een draagvlak van 50% in lokaal eigenaarschap worden ontwikkeld

jan 2025 **Er is een besluit!**

Gezamenlijke tijdlijn

2021

- Jul: Vaststelling verordening NH2022 door PS; Regime Natuur Netwerk Nederland geeft mogelijkheden voor inpassing wind; Bovenwettelijke regels voor windenergie zijn geschrapt; Regime wereldergoed geeft mogelijkheden voor inpassing wind; Mogelijk referendum PS; Omgevingsvisie Amsterdam vastgesteld; M.juli: Omgevingsvisie voor het zoekgebied wind knooppunt Hoeksteyn; steeds meer burger initiatieven voor geen wind op land maar meer in het water; Uitspraak RvS deze week...; Hoe gaan we hier in de regio mee om?; gemeentelijke eisen voor slagschaduw en geluid; Doorlooptijd uitvoering MER door Rijk op activiteitenbesluit- en regeling
- Aug: bestuurlijk besluit Marieke van Doorninck; opdracht Ma.aiBank Oost; Besturlijk opdrachtgever oost; landelijk regieakkoord; M.juli: Omgevingsvisie zoekgebied wind knooppunt Hoeksteyn
- Sept: samenstelling MA.aiboek; gesprek/Maak met bewoners Diemen?; partners: Amsterdam, DRV, RWS, Waternschap, energiecoöperaties MRA, provincie (RES en Natuur) en MNF; Hoe gaan we om met ecologie (PBL en weidevogelgebied); clusteroordeel versus solitaire turbine: nu, en benutten bermen.
- Okt: rol van CoForce in participatie en oprichting cooperatie; bestuurlijke gesprekken (in kleiner comité) hebben plaatsgevonden mbt Noorde IJplas
- Nov: Vanaf XXXX bewoning Strandeilar; overleg met Ma. gebiedsontwikkeling Strandeland over windambtie; mogelijk eigenaarschap kan (misschien) draagvlak vergroten; Er worden afspraken gemaakt om De Bretten als rulg randje van de stad te behouden
- Dec: koppelkansen met andere opgaven zoeken (ecologie, wateropgaven, cliltoilet, energie opslag); Programmastructuur is nodig om ambitie te realiseren; Bestuurlijk opdrachtgeverschap moet worden gebborgd; Ambtelijk cordrachtgeverschap moet hoog in de organisatie geborgd, ook gemeenteraadsrol/rijkland

2022

- Jan: continue communicatie door de rijkswaterstaat; Intentieovereenkomst tussen buurgemeenten voorbereiden
- Feb: leden commissie gezondheidseffecten bekend
- Ma: Verkiezingen te Weesp; Besluit Weesp steunt ruilverkaj. Hoofd Amsterdam ter hoogte van de Diemerbrug; Intentieovereenkomst tussen buurgemeenten over de nadere zoekbocht gesloten; Handvelkingen af bij startnotitie RES 2.0; Gemeenteraads verkiezingen; wethouder wil ambitie wind ook waarmaken; Provincie en gemeentelijke beleidskaders lokaal eigendom zijn vastgesteld.
- Apr: evt MER over RES Amsterdam afgerond; GL raakt de macht kwijt, het tempo van de verduurzaming valt terug.; mer m.b.t. Noorder IJplas is afgerond
- Mei: HIA afgerond voor NUP/ A10 Nrd.
- Jun: nieuw college / raad medio 2022; eigenaarschap bewoners / energie coöperaties
- Jul: Vaststelling Omgevingswet 2022 door het Rijk; Verordening NH2022 treedt in werking; Participatieplan initiatiefnemers vastgesteld; Incl. lessons learned, lokaal eigendom, nieuwe technieken?; RES 2.0 (2023); OEB traject Rijkswaterstaat
- Aug: all onderzoeken MER etc/ participatie IBv vergunningaanvraag
- Sept: MER vastgesteld; Er worden geen onaanvaardbare effecten op de natuur en milieu verwacht.
- Okt: Tja, daar werd al lang voor gewaarschuwd, de netbeheerders hadden veel meer beveiligheden moeten krijgen.; Energie coöperaties behouden link met het gebied, in de vorm van een omgevingsfonds; professionele energiecoöperaties; energiecoöperaties organiseren excursies, creatieve avonden, kennis sessies...; energiecoopes hebben meerdere fulltime medewerkers en zijn professionele organisaties geworden
- Nov: Ondernemers ervaren direct financieel voordeel van de in hun nabijheid gebouwde turbines en hebben een windcoöperatie hiervoor opgericht
- Dec: Invite visitors to collaborate; Jam needed to show someone something in your mural, but couldn't because they weren't a Figma user? Now you can! Introducing Now you can! This feature allows you to invite someone to your file and give them access to collaborate via the visitor share link. These collaborators will join automatically without having

2023

- Jan: Startnotitie RES 3.0
- Ma: Windmolens kleiner dan 150m zijn niet meer te koop; Ja, dat had je ook eerder kunnen bedenken!
- Jul: Haven wordt state-of-the-art-energiehub
- Okt: Grondeoffers scharen; Zijn we eindelijk voor dit er bestuurlijk besluit over een windmolens naar te verkrijgen omdat de grondeigenaren zeggen dat ze niet willen? Dan is dat maar te betalen.
- Nov: Vergunning verleend; Bezwaar en Beroep gaan in
- Dec: Een breed gedragen (door ondernemers, bewoners en turnpeken) akkoord over het aantal turbines en de locaties daarvan. Minimaal een draagvlak van 50% in lokaal eigenaarschap worden ontwikkeld; vergunningen verleend zonder zienswijzen/bezwaar; vergunningen verleend zonder zienswijzen/bezwaar, en in stralgvlak voor deze locaties voorbereid ambtelijk RWZI West ACV; ook bedrijven/omgeving profiteren ervaan en zijn in ieder geval niet tegen wind in de haven; woningbouw kan doorgang vinden, bijvoorbeeld bij woningen Zuiderpark/ Cornelis Douwes Oostzaan Radio 8 Ijmeer, Zuidende 1340; Breed draagvlak en eigenaarschap

2024

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: *Thu, 22 Jul 2021 16:02:27 +0100*
To: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: *FW: Nieuwe voorstel/offerte*
Attachments: *Voorstel 2.1.zip*

Voor de zekerheid ook voor jullie de offerte van [redacted].
Groet,
[redacted]

Van: [redacted]@gmail.com>
Verzonden: woensdag 21 juli 2021 18:33
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: Nieuwe voorstel/offerte

Dag [redacted],

Hierbij het nieuwe voorstel voor ons deel van het etnografisch onderzoek.

Met vriendelijk groet,
[redacted]
--
Perception Design Studio
Mobile: +316 [redacted]

The ultimate problem of design concerns not how I design the world outside, but how I deal with the way in which the world designs me. - [redacted]

katya.works

offerte

[redacted]
Amsterdam
BTW-ID: [redacted]
KvK: [redacted]

Offerte O-210701
Datum: 21.07.2021

Gemeente Amsterdam Team
Advies, Dienstverlening &
Ondersteuning

PROJECT

Gemeente Amsterdam

OMSCHRIJVING

Grafisch ontwerp en drukkosten

SERVICE	FIXED RATE
Grafisch ontwerp	[redacted]
Drukkosten	[redacted]
TOTAL	€ [redacted]

Kosten exclusief BTW

Context Mapping					
Algemene projectkosten tussen de zoekgebieden (stad)					
Taak	Partners	Coordinatie	Team	Cost ex VAT	Opmerkingen
Stage 1: Ontwikkeling visuele ankers					
Afstemming en coordinatie	Gemeentes, PM, PDS	JT, AB	JT, AB, MR, gemeente staff	[redacted]	
Selectie doelgroepen	Gemeentes, PM, PDS	JT, AB	JT, AB, MR, gemeente staff		
Vaststellen visuele ankers	PDS	JT	PDS staff		
Ontwerpen visuele ankers	PDS	JT	JT		
Inzetten studenten + coordinatie	PDS	JT	PDS staff		10 studenten
Totaal calculatie				[redacted]	
Specifieke kosten, XY workshops uitgevoerd in vier zoekgebieden					
Taak	Partners	Coordinatie	Team	Cost ex VAT	Opmerkingen
Stage 2: Uitvoering					
Betrekken bestaande partijen	Gemeentes, PM, PDS	JT	JT, AB, MR, gemeente staff	[redacted]	
Werving deelnemers	PDS	JT	PDS staff samen met gemeente	[redacted]	Gebaseerd op c.a. 6 sessies per zoekgebied: kan zijn bijv. inloop sessie, betrokken mensen, frequente onderheidsdienst gebruikers, studenten
Loterij organiseren	Gemeentes, PDS	JT		[redacted]	
Coordineren/leiden workshops	PDS	JT	PDS staff, gebruik gemeentelijke faciliteiten	[redacted]	Gebaseerd op c.a. 24 sessies, met ongeveer 30 deelnemers per sessie. Elke sessie 6 uren (coordinatie, voorbereiding, begeleiding, verslaglegging) x 2 Rietveld studenten als facilitators
Data verzamelen	PDS	JT	PDS staff	[redacted]	
Stage 3: Analyse					
Data verwerken	PM, PDS	JT, AB	JT, AB, MR, PDS staff, gemeente staff	[redacted]	
Rapportage maken	PM, PDS	JT, AB	JT, AB, MR, PDS staff	[redacted]	
Rapportage en dialoog	Gemeentes, PM, PDS	JT, AB, MR	JT, AB, MR, PDS staff, gemeente staff	[redacted]	1 interne presentatie, 4 presentaties met belanghebbenden
Totaal over vier zoekgebieden (ongeveer 720 deelnemers)				[redacted]	

Voorstel *'Context Mapping'* zoekgebieden RES Amsterdam

Datum: 17 juli 2021 CONCEPT TWEEDE VERSIE

Wat is *'Context Mapping'*?
'Context Mapping' is een vorm van etnografisch onderzoek waarbij deelnemers uit verschillende doelgroepen 'visuele ankers' bewerken, invullen, samenstellen, of beschrijven. Het doel van deze onderzoeksmethode is het verkrijgen van een wijde verzameling kwalitatieve feedback. Deelnemers brengen hun omgeving (context) in kaart (map).

Hoe werkt *'Context Mapping'*?
Deelnemers ontvangen een pakket met daarin opdrachten en vragen. Daarnaast ontvangen zij de 'visuele ankers': postkaarten, geografische kaarten, folders, of andere tastbare voorwerpen die gebruikt kunnen worden om de ervaringen van de deelnemers te illustreren of te beschrijven. Deze alternatieve manier van gegevensverzameling brengt de verscheidenheid in kaart van ervaringen en reacties van bewoners en belanghebbenden in (transitie) processen.

Waarom *'Context Mapping'*?
Het aanbieden van verschillende participatiemethodes (naast een dialoog en raadpleging) zorgt ervoor dat inwoners zich op een intuïtieve wijze kunnen uitdrukken over hun percepties, waarden, wensen en voorkeuren. De *'Context Mapping'* methode heeft een aantal sterke punten, waarvan de volgende specifiek van toepassing zijn op dit project:

1. De verkregen feedback kan ervoor zorgen dat er met een breder perspectief wordt gekeken naar de belangen die spelen in het (transitie) proces en het legt onbewuste behoeften bloot die bij andere methoden niet naar boven komen;
2. De inhoud van de 'visuele ankers' kan perspectieven op belangrijke kwesties doen verschuiven, waardoor compromissen en besluitvorming worden vergemakkelijkt;
3. De methode kan aantrekkelijker zijn voor belanghebbenden die minder bedreven zijn in formele beleids- en participatieprocessen, waardoor ook de ervaringen worden opgehaald van deze soms moeilijk te bereiken groep.

Overzicht van de stappen die worden genomen gedurende het project:
We onderkennen een aantal fasen waarin we tot de visuele ankers komen. Het doel is om per zoekgebied c.a. 180 bewoners te betrekken. Dat is een goede afspiegeling van

Fase 1: Het ontwikkelen van de inhoud

Stap 1: Stel algemene projectthema's vast

Maak een volledige lijst van potentiële thema's die van belang kunnen zijn voor alle belanghebbenden (bijvoorbeeld: participatie in het besluitvormingstraject, kwaliteit van recreatie, duurzaamheid, economische kansen, betaalbaarheid van wonen, enz.)

Stap 2: Selecteer deelnemersgroepen

Vragen die hierbij leidend zijn, zijn bijvoorbeeld: Welke groepen zijn meer geneigd om deel te nemen in het participatieproces? Welke groepen zijn al bekend bij de beleidsmakers? Welke groepen zijn ondervertegenwoordigd in andere onderzoeksmethoden?

Stap 3: Bepaal welke 'visuele ankers' gebruikt zullen worden

In deze stap is het voornamelijk belangrijk dat er gelet worden op de verscheidenheid aan 'visuele ankers' om tegemoet te kunnen komen aan uiteenlopende reactiestijlen van de deelnemers. Daarnaast is het belangrijk dat de 'visuele ankers' geen drempel vormen maar de belanghebbenden motiveren om aan het project deel te nemen.

Stap 4: Beoordeel de vragen en opdrachten voor elk 'visueel anker' op basis van de vastgestelde thema's

Hier wordt gestreefd naar een brede collectie vragen en worden indirecte vragen toegevoegd om de deelnemer te prikkelen en vooringenomen antwoorden te vermijden.

Fase 2: Het inzetten en uitrollen van de *'Context Mapping'* methode

Stap 1: Organiseer inloopsessies/workshops voor deelnemers

Om de respons graad te maximaliseren, wordt er een reeks workshops van 60 minuten georganiseerd, waarbij deelnemers meer te weten kunnen komen over het project en gezamenlijk vragen en opdrachten kunnen invullen en uitvoeren. De workshops zullen gericht zijn op specifieke groepen belanghebbenden, en zullen ook publiekelijk worden aangekondigd via de communicatiekanalen van de gemeente. Voorgestelde groepen zijn onder meer:

1. Stakeholders die al betrokken zijn bij het onderwerp (doelstelling 60 deelnemers)
2. Frequente gebruikers van overheidsdiensten (doelstelling 60 deelnemers)
3. Studenten van MBO/HBO opleidingen (doelstelling 60 deelnemers)

Aan het eind van de workshop krijgen de deelnemers de gelegenheid om hun deelname aan het *'Context Mapping'* project af te ronden door, over een periode van twee weken, een series foto's in te sturen via Whatsapp.

Stap 2: Moedig deelnemers aan elkaar te motiveren aan de workshops deel te nemen

Deel tijdens de workshops flyers uit met een QR-code en website. Op deze manier kunnen deelnemers die nog niet hebben meegedaan aan de workshop eenvoudig registreren voor een latere serie aan workshops.

Stap 3: Organiseer een loterij met een leuke prijs voor deelnemers die hun foto's bij het projectteam inleveren, om deelnemers te motiveren de twee weken zelfstandig af te ronden

Fase 3: Analyse van de gegevens

Stap 1: Categoriseren van de 'visuele ankers'

Een digitaal depot creëren om de verwerking van de 'visuele ankers' en de reflectie te vergemakkelijken

Stap 2: Verwerk de gegevens in thematische groepen

Groepeer de inhoud volgens elk type 'visueel anker' en presenteer ze ter beoordeling.
De beoordelaars groeperen de inhoud verder volgens de eerder geïdentificeerde projectthema's, en besteden specifiek aandacht aan de uiteenlopende reacties (zowel binnen de geïdentificeerde thema's, als de identificatie van nieuwe en onvoorziene thema's).

Stap 3: Nodig diverse deelnemers uit om na te denken over de inhoud

Ambtenaren, onderzoekers en groepen belanghebbenden kunnen worden uitgenodigd om na te denken over de inhoud en de betekenis daarvan voor het verdere besluitvormingstraject.

Investering
De inschatting van de kosten is separaat bijgevoegd. De kosten zijn EUR [redacted] exclusief BTW.

Dit is inclusief reiskosten, materialen en inzet van capaciteit. We gaan ervan uit dat we voor zaalcapaciteit gebruik kunnen maken van de gemeente en/of maatschappelijke partners.

Mocht de COVID restricties onverhoopt weer strenger zijn, dan kunnen we ook naar een on-line aanpak switchen in combinatie met huis-aan-huis verspreiding van de visuele ankers.

[redacted]
21 juli 2021

From: "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Thu, 22 Jul 2021 20:58:17 +0100
To: "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>
Subject: FW: eerste opzet planning > Versie [redacted]
Attachments: 210713 planningRF NH.xlsx

Hai [redacted], dit is de versie van [redacted], die heeft er alleen nog niet alle activiteiten in gezet. dat zou ik dus gaan doen, maar ik kon niet goed met deze sheet overweg: het lukte me niet om in het andere tabblad te komen.... Maar misschien is dit voor jou gesneden koek.
dank en groet

Van: [redacted]
Verzonden: woensdag 14 juli 2021 09:45
Aan: [redacted]
Onderwerp: Re: eerste opzet planning > Versie [redacted]

Hi [redacted].
Hierbij mijn voorstel voor het planningsoverzicht

Eerste tab is de planning. Onderverdeeld per partij die iets moet doen per week.
Tab2 is een overzicht van alle activiteiten die we kunnen doen en die we per week kunnen invoegen. Hier stat meer omschreven wat het inhoudt en wat het kost. Hier staan ook producten die beschikbaar komen, die we kunnen gebruiken in de communciaite, zoals animaties, visualisaties etc. Die zitten op het snijvlak van gebruik tbv de participatie/informatie en middel voor communicatie.

Mijn idee is dat de activiteiten eerst compleet worden gemaakt: de middelen en kanalen die we inzetten plus een kostenplaatje per item.
Dan plotten we dit in de kalender afhankelijk van hoe de PWE, buurtbijeenkomsten en interactie met de buurten gaat lopen door de stad.
Dan kunnen we ook zien waar er ruimte is en waar het krap wordt qua acties die tegelijk gaan lopen.

Doelen en doelgroepen hoeven niet in de sheet te worden benoemd. Dat kan eventueel bij de activiteiten.

Als het te vol wordt in 1 sheet moten we een tab per stadsdeel / onderdeel opzetten.

Met vriendelijke groet,
[redacted]
M 06[redacted]

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Datum: woensdag 7 juli 2021 om 17:12
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: eerste opzet planning

Hai, ik heb vandaag de planning nog wat verder uitgewerkt, dus die laatste versie kun je vergeten. Kun je deze bekijken? Ik ben tot oktober gegaan, ik verwacht dat we vanaf dan in de loop van het najaar ook resultaten kunnen communiceren van participatie en onderzoeken, maar daar heb ik nog geen zicht op nu.

PLANNING COMMUNICATIE REFLECTIEFASE VERSIE 14 JULI 2021																																
Weeknummer		26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52				
Gebeurtenissen																																
		Participatieplan NoorderIJplas goedgekeurd, start omgevingsberaad		PB naar aanleiding van raadsbrief over Reflectiefase	artikel windmolens in de haven (port of Amsterdam schrijft, wij lezen mee): veel mensen weten niet dat de helft vd turbines in de haven komt. PoA publiceert hierover.																											
					Beeldverslag omgevingsraad NIJP/CD. Resultaten laten zien, breder: dit is wat een omgevingsraad doet en dit is wat het op kan leveren, dit gaan we tzt ook in andere zoekgebieden doen.																											
Stedelijk																																
					Nieuwsbrief Duurame energie	Website: FAQ in B1 taalnivau pdf toevoegen website, teksten aanpassen mbt reflectiefase aanvulen belangrijke vragen uit FAQ op de site (als alinea's in de huisstijl) Toevoegen teksten op intranet DZH nieuwe teksten voor Engelse website (reflectiefase) Content maken voor duurzaam 020																											
					FB Duurzaam 020																											
RESNHZ																																
Noord																																
					Nieuwsbrief Noord																												
					Social Media Noord																												
Oost																																
Zuidoost																																
Nieuwwest																																
Buurgemeente																																

Activiteit	Omschrijving	Kosten	Wie	Producten
Webpagina			RES team	
			Stadsdeel	Visualisaties
Nieuwsbrief Duurzame Energie versturen			Centraal	3D
Nieuwsbrief duurzame energie artikel			RESNHZ	
Nieuwsbrief stadsdeel			Buurgemeente	Animaties
Nieuwsbrief Haven				Video inerviews
FB Post Duurzaam020				
FB post Stadsdeel				
FB Post Amsterdam.nl				
Excursie door het gebied				
Amstrdam Informeer				
Krant Amsterdam				
Lokale media krant				
Lokale radio		Zie tariefkaart		
Bewonersbrief		€ 200 per 1000		
Promotieteams markt	Met een bus op de markt staan, samen met enthousiaste promotors die flyers uitdelen, antwoorden kunnen geven, mensen aanspreken			
Promotieteams buurt	Met een bus de wijk in, samen met enthousiaste promotors die flyers uitdelen, antwoorden kunnen geven, mensen aanspreken	€ 500 per middag		
Persbericht				
Interview bestuurder				
Buurtbijeenkomst	Zaalhuur, caering			
Posters om op te hangen	Gemaakt in printstudio, productie door repro			
Flyers om uit te delen	Gemaakt in printstudio, productie door repro			

communicatiemomenten	week 26	27	28/29			30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	
boodschap/gebeurtenis	Participatieplan Noorderlplas goedgekeurd, start omgevingsberaad		PB naar aanleiding van raadsbrief over Reflectiefase	artikel windmolens in de haven (port of Amsterdam schrijft, wel lezen meelj: veel mensen weten niet dat de helft vd turbines in de haven komt. PoA publiceert hierover.	Beeldverslag omgevingsraad NUP/CD. Resultaten laten zien, breder; dit is wat een omgevingsraad doet en dit is wat het op kan leveren, dit gaan we tzt ook in andere zoekgebieden doen.				Activiteiten Reflectiefase in voorbereiding, wat gaan we doen? Geef vast aan of je interesse hebt in klankbordgroep/pwe etc	werven voor PWE en klankbordgroepen	Informatieavond NUP/CD begin september, werving vanuit Amsterdam Wind versterken	Uitnodigen excursies?	update, wat is er tot nu toe opgetuigd: klankbordgroepen stedelijk en stadsdeel, nog werven? uitnodiging om mee te doen aan?	Excursies naar windmolens: filmpje, fotoverslag, korte interviews	Start PWE: artikel over deze methode en waarom we deze voor dit onderwerp gebruiken, wat het oplevert en wat we daar mee gaan doen? Infographics en filmpjes uit PWE ook gebruiken in brede communicatie.
middel	webpagina Havenstad nieuwsbrief duurzame energie Nieuwsbrief Noord social media duurzaam020 social media Noord		amsterdam.nl actueel nieuwsbrief duurzame energie nieuwsbrief amsterdam? social media duurzaam 020 social media stadsdelen	nieuwsbrief PoA nieuwsbrief DE nieuwsbrief Amsterdam? SM duurzaam 020 SM stadsdeel Nieuw West?	Nieuwsbrief Noord? nieuwsbrief duurzame energie social media duurzaam 020 SM Noord				nieuwsbrief duurzame energie social media duurzaam020 social media stadsdeel, afhankelijk van wat de activiteiten zijn Amsterdam.nl/actueel	bewonersbrief social media duurzaam 020 social media stadsdelen, buurgemeentes geotargetting?	social media duurzaam 0202 social media stadsdeel noord gebiedspagina's	?	stadskrant	SM Duurzaam 020 SM stadsdelen SM buurgemeenten?	Amsterdam.nl/actueel SM Duurzaam 020 SM stadsdelen
doelgroep	bewoners/ondernemers Noord geïnteresseerden in windmolens Amsterdam/duurzame energie		 Amsterdammers buurgemeentes	Amsterdammers	bewoners van Noord en buurgemeentes Amsterdammers				bewoners en ondernemers in en rond zoekgebieden incl bewoners buurgemeenten, amsterdammers	bewoners in en om zoekgebied, incl buurgemeentes	bewoners en belanghebbenden in en rond zoekgebeld noorderlplas	Dit is toch ook voor bewoners? Of speciaal voor mensen die al in een klankbordgroep o/d zitten?	heel amsterdam			
Communicatieacties/werkzaamheden		gesprekken met stadsdelen en buurgemeentes	(af)schrijven communicatieaanpak/strategie, inclusief intern communicatieplan met mogelijke activiteiten	Website: FAQ in B1 taalniveau pdf toevoegen website, teksten aanpassen mbt reflectiefase aanvullen belangrijke vragen uit FAQ op de site (als allnea's in de huisstijl) Toevoegen teksten op Intranet DZH nieuwe teksten voor Engelse website (reflectiefase) Content maken voor duurzaam 020	persoonlijke benadering voorbereiden: waarheen? Wat zijn de kosten? Hoe regelen we dit?	Voorbereiden en inventariseren alle communicatie naast het PvA van PM: simulaties, excursies, infographics: hoe regelen we wat, wat kost het en wat levert het op?	Uitwerken idee kaart met verschillende zoekgebieden en de status/actualiteit	Voorbereiden artikel? Positief verhaal bv over meeprofiteren van de opbrengst? Gefaseerd uitvoeren communicatie naast PWE: excursies, simulatie, filmpjes (dit moet nog per onderdeel en per stadsdeel in de planning geplaatst).	Voorbereiden PWE en communicatie die daarmee samen hangt: bewonersbrief, animatie, infographic	Aansturen communicatie stadsdelen en buurgemeenstes rond klankbordgroepen, PWE en andere activiteiten in de stadsdelen, informeren, betrekken en coordineren	Uitvoering Wijk in en straat op. Wordt later ingepland in bovenstaand schema.			
doel/product		Invenarisatie behoeftes en middelen Inventarisatie capaciteit Informeren over activiteiten reflectiefase --> wake up call	Helder beeld van middelen, doelen, doelgroepen, kernboodschap, inclusief planning, aanpak per stadsdeel/zoekgebied													

From: "[redacted]" <[redacted]@populytics.nl>
Sent: Fri, 23 Jul 2021 16:37:25 +0100
To: "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>
Subject: Offerte Vooronderzoek PWE
Attachments: 20210719 Vooronderzoek Gemeente Amsterdam.pdf, Inschatting Kosten en planning Vooronderzoek Amsterdam.xlsx

Beste [redacted],

Hierbij de opgevraagd offerte voor het vooronderzoek naar de mogelijkheden voor het inzetten van een PWE-raadpleging voor de Reflectiefase Wind. Als jullie vragen hebben of zaken onduidelijk zijn hoor ik het graag.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

[redacted] | **Populytics**
M: 06-[redacted]
W: www.populytics.nl

Maak hier eenvoudig een afspraak voor een kennismakingsgesprek.

POPULYTICS

OFFERTE

POPULYTICS
What would you do?

Vestigingsadres
Van der Burghweg 1
2628 CS Delft

Correspondentie
Noordbuurtseweg 24
2381 ET Zoeterwoude
KvK: 81145926
Btw: [redacted]
Rekeningnummer:
[redacted]

Contactpersoon
[redacted]@populytics.nl
06 [redacted]

Datum
19 juli 2021

Betreft
Inzet Populytics voor een vooronderzoek over de mogelijkheden van een PWE-raadpleging ter ondersteuning van de Reflectiefase Windenergie in Amsterdam.

Beste [redacted],

Naar aanleiding van uw uitnodiging bieden wij u een offerte aan voor het uitvoeren van een vooronderzoek voor een PWE-raadpleging ter ondersteuning van de Reflectiefase Windenergie in Amsterdam.

Werkzaamheden

De Participatieve Waarde Evaluatie (PWE) is, een wetenschappelijke methode om grootschalige maatschappelijke consultaties uit te voeren. Met deze methode zet je de burger als het ware op de stoel van de besluitvormer. In een online omgeving wordt een keuzesituatie nagebootst, deelnemers zien de gevolgen van hun keuzes en hebben te maken met beperkingen. Wij hebben deze methode recent ingezet in RES Regio Foodvalley, in Gemeente Súdwest-Fryslân en samen met onze moederorganisatie TU Delft bij de Nationale klimaatraadpleging. U kunt deze voorbeeldprojecten vinden onze website.

Dit vooronderzoek is er op gericht om in kaart te brengen hoe een PWE-raadpleging onder inwoners van Amsterdam en omliggende gemeenten een bijdrage zou kunnen leveren aan de reflectiefase Windenergie in Amsterdam. Er zijn verschillende mogelijke ontwerpen van een PWE-raadpleging. Een PWE-raadpleging kan bijvoorbeeld dienen om een afwegingskader voor besluitvorming van concrete locaties in de zoekgebieden te ondersteunen. Deelnemers kunnen dan bijvoorbeeld aangeven welke locaties zij meer of minder geschikt vinden voor windenergie. Daarbij geven we hen informatie over bijvoorbeeld technische mogelijkheden, ruimtelijke criteria/overwegingen en maatschappelijke aspecten. Deelnemers worden gevraagd een afweging te maken tussen locaties, en die te beargumenteren. Van hun motivaties leren wij hun zorgen, overwegingen en waarden. Zo krijgen we inzicht in wat inwoners belangrijk vinden in het maken van keuzes over locaties.

Concreet zullen we tijdens dit vooronderzoek de randvoorwaarden en doelen van de Reflectiefase Wind Amsterdam in kaart brengen, en zullen we verkennen hoe een PWE-raadpleging hieraan kan bijdragen. Vervolgens zullen we een of meerdere concept-PWE's opstellen en toetsen met betrokkenen. Dit heeft als doel om begin september een beslissing te ondersteunen over het uitvoeren van een PWE-Raadpleging.

Inschatting kosten

De kosteninschatting van dit onderzoek **€** [redacted] exclusief BTW. De bedragen genoemd in deze offerte bestaan uit *vaste kosten, out-of-pocket kosten en een indicatie voor proceskosten*. De laatste post is op basis van nacalculatie en zal maandelijks gefactureerd worden. In de Excel in bijlage staan deze posten uitgewerkt. Het is mogelijk deze kosten modulair of in meerdere offertes aan te bieden.

Inschatting proceskosten (facturatie op basis van nacalculatie)		**Inschatting kosten**
Werkzaamheden vooronderzoek	€	[redacted]
Extra feedbacksessie uitgangspunten en concept-PWE met stakeholders		
Coordinatie en afstemming	€	[redacted]

Optionele werkzaamheden		**Inschatting kosten**
Verkenning gebiedspecifieke vragen en vragen in concept opstellen (per gebied)	€	[redacted]

Planning

De werkzaamheden zullen plaatsvinden tussen 19 juli en 1t september 2021. In de bijlage is een gedetailleerde planning opgenomen. Wij stellen die in overleg met u vast. De resultaten zullen gebruikt worden om begin september (voor 17 september) een beslissing over de voortzetting van het PWE traject te ondersteunen.

Facturering

De bedragen genoemd in deze offerte zijn vast en exclusief BTW. 50% van het offertebedrag zal gefactureerd worden bij opdrachtverstrekking en 50% bij oplevering.

Voorwaarden en geldigheidsduur offerte

De algemene voorwaarden van de opdrachtgever zijn van toepassing op de opdracht. Uitzondering hierop zijn het intellectueel eigendom en aansprakelijkheid. Het intellectueel

eigendom van eventuele ontwikkelingen aan het Wevaluate platform blijft ten alle tijden bij Populytics. Wat betreft aansprakelijkheid kunnen wij geen grotere aansprakelijkheid dan het offertebedrag accepteren.
Het in deze offerte gedane aanbod is geldig tot 1 maand na offertedatum.

Inschatting kosten vooronderzoek PWE, periode 19 juli tot 13 september 2021

						Week	29	30	31	32	33	34	35		36	37
						Datum	19-jul	26-jul	2-aug	9-aug	16-aug	23-aug	30-aug		6-sep	13-sep
							Vakantie		aug				sept			
Coordinatie (geel gemarkeerd = PWE traject)	**Betrokkenen**	**Uren Sr. Populytics**	**Uren Md. Populytics**	**Uren Jr. Populytics**	**Vaste en out-of pocketkosten**											
Wekelijkse bijeenkomst ambtelijke groep		5,00														
Vooronderzoek PWE-Raadpleging		**Uren Sr. Populytics**	**Uren Md. Populytics**	**Uren Jr. Populytics**	**Vaste en out-of pocketkosten**											
Inlezen en lokale issues in kaart brengen op basis van literatuur en rapportage klankboardsessies		16,00	24													
Sessie vaststellen doelen en randvoorwaarden met ambtelijke groep		1,0	1,0													
Scenario's in concept uitwerken		16,0	24,0													
Extra feedbacksessie scenarios met stakeholders		3,0	6,0										sessie			
Feedbacksessie scenarios met Ambtelijke groep		3,0	6,0										sessie			
Conceptscenario opstellen en verfijnen obv feedback		8,0	24,0										input verwerken			
Optie: Verkenning gebiedspecifieke vragen+ in concept opstellen (berekening op basis van 4 gebieden)		*8,00*	*16*													
Beslissing continuering PWE traject																
Uren totaal (exclusief opties)		52,00	85,00	nvt												
Uren Opties		8,00	16,00	nvt												
Inschattting kosten standaard		**€** [redacted]	**€** [redacted]	**nvt**	**nvt**											
Inschatting kosten opties		**€** [redacted]	**€** [redacted]	**nvt**	**nvt**											

Totaal standaard	**€** [redacted]
Totaal standaard + opties	**€** [redacted]

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: *Tue, 27 Jul 2021 11:37:34 +0100*
To: [redacted]@amsterdam.nl>
Cc: [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: *RE: Verzoek om akkoord beantwoording schriftelijke vragen*
Attachments: *PH Schriftelijke vragen Néhmé juni 2021_210727.docx*

Ha [redacted],

De beantwoording Kreuger geen opmerkingen, wat mij betreft prima.

Bij de beantwoording schriftelijke vragen Néhmé heb ik een kleine opmerking. In de beantwoording staat dat omwonenden beschermd worden tegen hinder. Dit klopt wel maar ik stel voor dit iets te nuanceren omdat niet elke vorm van hinder door windmolens voorkomen kan worden. zie ook opmerking en suggestie in de tekst.

Groet[redacted]

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: dinsdag 27 juli 2021 9:36
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: Verzoek om akkoord beantwoording schriftelijke vragen

Hi [redacted],

[redacted] in cc.

Zie bijlagen.

Zoals aangekondigd: graag je akkoord, of tekstsuggesties voor de eindconcepten.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Team Bedrijven, Energiebronnen en Infrastructuur (BEI)
Ruimte & Duurzaamheid

Gemeente Amsterdam

T + 31 6 [redacted]

Werkdagen: ma, di, wo, do

Volg ons via
www.facebook.com/duurzaam020
www.twitter.com/duurzaam020
Nieuwsbrief duurzaam020

Gemeente Amsterdam

Raadsinformatiebrief
Beantwoording schriftelijke vragen

Aan:	De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum	datum
Portefeuille(s)	Portefeuille(s)
Portefeuillehouder(s):	Voor en achternaam collegelid of -leden
Behandeld door	Naam directie + algemeen mailadres ([redacted]@amsterdam.nl)
Onderwerp	Beantwoording schriftelijke vragen van de leden Naoum Néhmé , De Grave-Verkerk en Timman inzake de gevolgen van een uitspraak van de Raad van State voor de mogelijke plaatsing van windturbines in Amsterdam

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 30-6-2021 heeft het college schriftelijke vragen ontvangen van de leden Naoum Néhmé , De Grave-Verkerk en Timman inzake de gevolgen van een uitspraak van de Raad van State voor de mogelijke plaatsing van windturbines in Amsterdam. Onderstaand treft u de beantwoording van deze vragen aan.

Toelichting door de vragenstellers
Op 30 juni jl. deed de Raad van State een tussenuitspraak (inzake een zaak over een bestemmingsplan voor een windpark bij Delfzijl) die luidt dat de regering op grond van het Europese recht (in navolging van het Nevele-arrest) een milieubeoordeling moet maken voor de bouw en het gebruik van windturbines.[1] Tot die tijd mogen volgens de Raad van State de algemene normen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling niet worden gebruikt voor windturbineparken. De Raad van State geeft aan dat deze uitspraak gevolgen heeft voor vergelijkbare ruimtelijke besluiten voor windturbineparken in Nederland. De fracties van de VVD en D66 wil daarom weten welke gevolgen deze uitspraak volgens het college heeft voor Amsterdam.

Gezien het vorenstaande stellen de leden Naoum Néhmé, De Grave-Verkerk en Timman, namens de fracties van de VVD en D66, op grond van artikel 84 van het Reglement van orde gemeenteraad en raadscommissies Amsterdam, de volgende aanvullende schriftelijke vragen op de schriftelijke vragen van het lid Kreuger:

Het college kan de gestelde vragen als volgt beantwoorden.

---

[1] https://www.raadvanstate.nl/actueel/nieuws/@125920/milieubeoordeling-voor-windturbinenormen/

1. Welke gevolgen heeft deze uitspraak volgens het college voor de mogelijke plaatsing van windturbines in Amsterdam?

   Antwoord:
   Het is moeilijk om direct te duiden welk effect deze uitspraak heeft op de mogelijke plaatsing van windturbines in Amsterdam en op andere plekken in Nederland. Duidelijk is wel dat het ruimtelijke proces om te komen tot vergunningverlening complexer wordt en langer gaat duren. Voor 1 of 2 nieuwe losse windturbines blijven de algemene regels nog wel gelden, omdat dit geen windturbineparken zijn.

   Vertragingen kunnen nadelig zijn voor de plaatsing van windturbines in de voorkeursgebieden in Amsterdam gezien de trend dat het aanbod van windturbines in de categorie 2 á 3MW in de markt kleiner wordt, en omdat de SDE-subsidie wordt afgebouwd. In alle voorkeursgebieden voor windenergie in Amsterdam, behalve in het voorkeursgebied bij IJburg, gelden namelijk hoogtebeperkingen vanwege Schiphol. In gebieden met hoogtebeperkingen is het zeer moeilijk om windturbines te realiseren met een vermogen groter dan circa 3MW. Dit kan alleen als er, na gedegen onderzoek, een ministeriële goedkeuring voor wordt gegeven.

   Het Rijk heeft aangegeven zo spoedig mogelijk aan de slag te gaan met een planMER voor de windturbinebepalingen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling. Op basis daarvan worden de algemene regels gehandhaafd of aangepast. Naar verwachting zal de gehele procedure 1,5 tot 2 jaar in beslag nemen. Daarna kunnen lokale plannen voor windturbineparken weer worden getoetst aan de algemene regels.

   De Raad van State en het Rijk hebben daarnaast aangegeven dat er tot die tijd wel windturbineparken kunnen worden gerealiseerd. Overheden zullen voor nieuwe windturbineparken zelf moeten afwegen en onderbouwen welk milieubeschermingsniveau zij aanvaardbaar vinden. De onderbouwing voor de besluiten moet o.a. worden gebaseerd op de beschikbare kennis omtrent de bescherming van omwonenden. De onderbouwing moet, conform de uitspraak van de rechter, actueel, deugdelijk, op zichzelf staand en op de aan de orde zijnde situatie toegesneden zijn. Het beleid in Amsterdam om voor iedere windturbine of windpark een milieueffectrapportage en gezondheidseffectanalyse uit te voeren helpt bij een dergelijke onderbouwing.

   De vergunningverlening voor vier nieuwe windturbines (per stuk 2,2 a 3 MW) op het terrein van de Rioolwaterzuiveringsinstallatie in Westpoort was bijna afgerond. Er was al een MER gemaakt. Initiatiefnemer Amstel, Gooi en Vecht / Waternet voert overleg met de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied en de Provincie Noord-Holland over de vervolgstappen.

   De gemeente Amsterdam zal gezien de doorlooptijd van de planMER-procedure bij het Rijk voor de windturbinebepalingen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling, zelf gekozen en onderbouwde normen in een bestemmingsplan of omgevingsvergunning

nader onderzoeken. In ieder geval met betrekking tot het initiatief in het gebied Noorder IJ-plas / Cornelis Douwesterrein.

Naar verwachting zal het Havenbedrijf Amsterdam, gezien de hierboven beschreven mogelijke nadelige gevolgen van vertragingen, voor initiatieven binnen haar beheergebied het betreffende bevoegd gezag ook verzoeken om besluiten over vergunningen te nemen op basis van zelf gekozen en onderbouwde normen.

Het Rijk heeft aangegeven de bevoegde gezagen, gemeenten en provincies, te ondersteunen bij het motiveren van hun besluiten.

Voor meer informatie, zie:
https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/07/06/kamerbrief-over-de-gevolgen-van-de-uitspraak-van-de-raad-van-state-over-de-milieubeoordeling-voor-windturbinenormen

https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/uitspraak-raad-state/gevolgen-raad-state-uitspraak-windturbineparken/uitspraak-raad-state/

2. Deelt het college de opvatting dat een milieubeoordeling nodig is voordat er besluitvorming kan plaatsvinden? Graag een toelichting.

   Het is voor het college onduidelijk aan welke milieubeoordeling in de vraag wordt gerefereerd.

   De Raad van State en het Rijk hebben aangegeven dat totdat de milieubeoordeling is uitgevoerd voor de windturbinebepalingen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling er wel windturbineparken kunnen worden gerealiseerd. Overheden zullen voor nieuwe windturbineparken zelf moeten afwegen welk milieubeschermingsniveau zij aanvaardbaar vinden. Bewoners en belanghebbenden worden nog steeds beschermd tegen hinder. Windturbine-exploitanten moeten nadelige gevolgen voor het milieu tot een aanvaardbaar milieubeschermingsniveau beperken. Zij moeten zich houden aan de wettelijke zorgplicht, de omgevingsvergunning en het bestemmingsplan. Het Rijk heeft aangegeven de bevoegde gezagen, gemeenten en provincies, te ondersteunen bij het motiveren van hun besluiten.

   De milieugevolgen van lokale plannen voor windturbineparken worden conform de wens van de gemeenteraad en zoals vastgesteld in de RES 1.0 inzichtelijk gemaakt in een MER.

3. Kan het college toezeggen dat het de milieubeoordeling zal afwachten en dat er geen onomkeerbare of definitieve besluiten worden genomen totdat deze beoordeling heeft plaatsgevonden? Graag een toelichting.

   Voor zover hier bedoeld de milieubeoordeling voor de windturbinebepalingen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling: Nee.

Commented [redacted] Suggestie: beschermd tegen onaanvaardbare hinder/overmatige hinder/overlast? Enige hinder is aanvaardbaar in een stedelijke omgeving.

Zie antwoord op vraag 1 en 2. Het college wil toekomstige generaties een duurzame toekomst bieden. Daarom moeten we niet wachten, maar de gestelde ambities in de RES'sen zo spoedig mogelijk verwezenlijken om klimaatverandering tegen te gaan. Zonder daarbij onaanvaardbare schade toe te brengen aan het milieu.

Wij verwachten u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Simone Kukenheim / Femke Halsema / pm
Wethouder portefeuille / burgemeester

LET OP: GEEN ONDERTEKENING NODIG

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Tue, 27 Jul 2021 15:36:33 +0100
To: "Screening RD" <[redacted]@amsterdam.nl>; "Finscreening RD" <[redacted]@amsterdam.nl>
Cc: [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: schriftelijke vragen nehme, e.a.
Attachments: 1. raadsbrief_beantwoording_schriftelijke_vragen_Nehme_e.a._uitsporaak_RvS_windturbines_normen.docx, 0. Beantwoording_schriftelijke_vragen_nehme_e.a._uitspraak_RvS_windturbine_normen_map_wh_Van_Doorninck.docx

Beste screeners,

Graag jullie advies over bijgaande beantwoording. Antwoord is juridisch akkoord ([redacted]) en afgestemd met Amstel, Gooi en Vecht / Waternet ([redacted]). Ik heb overleg gehad met Bosch e.v. Rijn over of de windparken voor of na 2007 zijn vergund.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
[redacted] duurzaamheid & bestuursprocessen
Afdeling duurzaamheid
Team Bedrijven, Energiebronnen en Infrastructuur (BEI)
Ruimte en Duurzaamheid

Gemeente Amsterdam

M 06-[redacted]
[redacted]@amsterdam.nl
Werkdagen: ma,di, do, vrij, woensdagen vrij
Weesperplein 8
1018 XA Amsterdam

Volg ons via:
www.facebook.com/duurzaam020
www.twitter.com/duurzaam020

Gemeente Amsterdam

Raadsinformatiebrief
Beantwoording schriftelijke vragen

Aan:	De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum	augustus 2021
Portefeuille(s)	Ruimtelijke ontwikkeling en Duurzaamheid
Portefeuillehouder(s):	Marieke van Doorninck
Behandeld door	Ruimte en Duurzaamheid, [redacted]@amsterdam.nl
Onderwerp	Beantwoording schriftelijke vragen van de leden Naoum Néhmé , De Grave-Verkerk en Timman inzake de gevolgen van een uitspraak van de Raad van State voor de mogelijke plaatsing van windturbines in Amsterdam

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 30 juni 2021 heeft het college schriftelijke vragen ontvangen van de leden Naoum Néhmé , De Grave-Verkerk en Timman inzake de gevolgen van een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State voor de mogelijke plaatsing van windturbines in Amsterdam. Onderstaand treft u de beantwoording van deze vragen aan.

Toelichting door de vragenstellers
Op 30 juni jl. deed de Raad van State een tussenuitspraak (inzake een zaak over een bestemmingsplan voor een windpark bij Delfzijl) die luidt dat de regering op grond van het Europese recht (in navolging van het Nevele-arrest) een milieubeoordeling moet maken voor de bouw en het gebruik van windturbines.[1] Tot die tijd mogen volgens de Raad van State de algemene normen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling niet worden gebruikt voor windturbineparken. De Raad van State geeft aan dat deze uitspraak gevolgen heeft voor vergelijkbare ruimtelijke besluiten voor windturbineparken in Nederland. De fracties van de VVD en D66 wil daarom weten welke gevolgen deze uitspraak volgens het college heeft voor Amsterdam.

Gezien het vorenstaande stellen de leden Naoum Néhmé, De Grave-Verkerk en Timman, namens de fracties van de VVD en D66, op grond van artikel 84 van het Reglement van orde gemeenteraad en raadscommissies Amsterdam, de volgende aanvullende schriftelijke vragen op de schriftelijke vragen van het lid Kreuger:

Het college kan de gestelde vragen als volgt beantwoorden.

---

[1] https://www.raadvanstate.nl/actueel/nieuws/@125920/milieubeoordeling-voor-windturbinenormen/

1. Welke gevolgen heeft deze uitspraak volgens het college voor de mogelijke plaatsing van windturbines in Amsterdam?

   Antwoord:
   Het is moeilijk om direct te duiden welk effect deze uitspraak heeft op de mogelijke plaatsing van windturbines in Amsterdam en op andere plekken in Nederland. Duidelijk is wel dat het ruimtelijke proces om te komen tot vergunningverlening complexer wordt en langer gaat duren. Voor 1 of 2 nieuwe losse windturbines blijven de algemene regels nog wel gelden, omdat dit geen windturbineparken zijn.

   Vertragingen kunnen nadelig zijn voor de plaatsing van windturbines in de voorkeursgebieden in Amsterdam gezien de trend dat het aanbod van windturbines in de categorie 2 á 3 MW in de markt kleiner wordt, en omdat de SDE-subsidie wordt afgebouwd. In alle voorkeursgebieden voor windenergie in Amsterdam, behalve in het voorkeursgebied bij IJburg, gelden namelijk hoogtebeperkingen vanwege Schiphol. In gebieden met hoogtebeperkingen is het zeer moeilijk om windturbines te realiseren met een vermogen groter dan circa 3MW. Dit kan alleen als er, na gedegen onderzoek, een ministeriële goedkeuring voor wordt gegeven.

   Het Rijk heeft aangegeven zo spoedig mogelijk aan de slag te gaan met een planMER voor de windturbinebepalingen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling. Op basis daarvan worden de algemene regels gehandhaafd of aangepast. Naar verwachting zal de gehele procedure 1,5 tot 2 jaar in beslag nemen. Daarna kunnen lokale plannen voor windturbineparken weer worden getoetst aan de algemene regels.

   De Raad van State en het Rijk hebben daarnaast aangegeven dat er tot die tijd wel windturbineparken kunnen worden gerealiseerd. Overheden zullen voor nieuwe windturbineparken zelf moeten afwegen en onderbouwen welk milieubeschermingsniveau zij aanvaardbaar vinden. De onderbouwing voor de besluiten moet o.a. worden gebaseerd op de beschikbare kennis omtrent de bescherming van omwonenden. De onderbouwing moet, conform de uitspraak van de rechter, actueel, deugdelijk, op zichzelf staand en op de aan de orde zijnde situatie toegesneden zijn. Het beleid in Amsterdam om voor iedere windturbine of windpark een milieueffectrapportage en gezondheidseffectanalyse uit te voeren helpt bij een dergelijke onderbouwing.

   De vergunningverlening voor vier nieuwe windturbines (per stuk 2,2 a 3 MW) op het terrein van de Rioolwaterzuiveringsinstallatie in Westpoort was bijna afgerond. Er was al een MER-beoordeling gemaakt. Initiatiefnemer Amstel, Gooi en Vecht / Waternet voert overleg met de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied en de Provincie Noord-Holland over de vervolgstappen.

   De gemeente Amsterdam zal gezien de doorlooptijd van de planMER-procedure bij het Rijk voor de windturbinebepalingen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling, zelf gekozen en onderbouwde normen in een bestemmingsplan of omgevingsvergunning

nader onderzoeken. In ieder geval met betrekking tot het initiatief in het gebied Noorder IJ-plas / Cornelis Douwesterrein.

Naar verwachting zal het Havenbedrijf Amsterdam, gezien de hierboven beschreven mogelijke nadelige gevolgen van vertragingen, voor initiatieven binnen haar beheergebied het betreffende bevoegd gezag ook verzoeken om besluiten over vergunningen te nemen op basis van zelf gekozen en onderbouwde normen.

Het Rijk heeft aangegeven de bevoegde gezagen, gemeenten en provincies, te ondersteunen bij het motiveren van hun besluiten.

Voor meer informatie, zie:
https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/07/06/kamerbrief-over-de-gevolgen-van-de-uitspraak-van-de-raad-van-state-over-de-milieubeoordeling-voor-windturbinenormen

https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/uitspraak-raad-state/gevolgen-raad-state-uitspraak-windturbineparken/uitspraak-raad-state/

2. Deelt het college de opvatting dat een milieubeoordeling nodig is voordat er besluitvorming kan plaatsvinden? Graag een toelichting.

   Het is voor het college onduidelijk aan welke milieubeoordeling in de vraag wordt gerefereerd.

   De Raad van State en het Rijk hebben aangegeven dat totdat de milieubeoordeling is uitgevoerd voor de windturbinebepalingen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling er wel windturbineparken kunnen worden gerealiseerd. Overheden zullen voor nieuwe windturbineparken zelf moeten afwegen welk milieubeschermingsniveau zij aanvaardbaar vinden. Bewoners en belanghebbenden worden nog steeds beschermd tegen onaanvaardbare hinder. Windturbine-exploitanten moeten nadelige gevolgen voor het milieu tot een aanvaardbaar milieubeschermingsniveau beperken. Zij moeten zich houden aan de wettelijke zorgplicht, de omgevingsvergunning en het bestemmingsplan. Het Rijk heeft aangegeven de bevoegde gezagen, gemeenten en provincies, te ondersteunen bij het motiveren van hun besluiten.

   De milieugevolgen van lokale plannen voor windturbineparken worden conform de wens van de gemeenteraad en zoals vastgesteld in de RES 1.0 inzichtelijk gemaakt in een MER.

3. Kan het college toezeggen dat het de milieubeoordeling zal afwachten en dat er geen onomkeerbare of definitieve besluiten worden genomen totdat deze beoordeling heeft plaatsgevonden? Graag een toelichting.

   Voor zover hier de milieubeoordeling voor de windturbinebepalingen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling wordt bedoeld: Nee.

Zie antwoord op vraag 1 en 2. Het college wil toekomstige generaties een duurzame toekomst bieden. Daarom moeten we niet wachten, maar de gestelde ambities in de RES'sen zo spoedig mogelijk verwezenlijken om klimaatverandering tegen te gaan. Zonder daarbij onaanvaardbare schade toe te brengen aan het milieu.

Wij verwachten u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Marieke van Doorninck
Wethouder Ruimtelijke ontwikkeling en Duurzaamheid

Nummer VN

Directie

Gemeente Amsterdam

Voordracht voor de vergadering van augustus 2021
MAP WETHOUDER Van Doorninck

Portefeuille: Duurzaamheid

Agendapunt: <*automatisch*>

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Instemmen met de beantwoording van de schriftelijke vragen van de leden Naoum Néhmé , De Grave-Verkerk en Timman inzake de gevolgen van een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State voor de mogelijke plaatsing van windturbines in Amsterdam.

Gevraagde beslispunten

Instemmen met de beantwoording van de schriftelijke vragen van de leden Naoum Néhmé , De Grave-Verkerk en Timman inzake de gevolgen van een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State voor de mogelijke plaatsing van windturbines in Amsterdam.

Onderbouwing beslispunten

Instemmen met de beantwoording van de schriftelijke vragen van de leden Naoum Néhmé , De Grave-Verkerk en Timman inzake de gevolgen van een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State voor de mogelijke plaatsing van windturbines in Amsterdam.
De raadsleden Naoum Néhmé , De Grave-Verkerk en Timman hebben op 30 juni 2021 schriftelijke vragen gesteld over de gevolgen van een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State voor de mogelijke plaatsing van windturbines in Amsterdam. Hieronder volgen de vragen van de leden Naoum Néhmé , De Grave-Verkerk en Timman:

Toelichting door de vragenstellers
Op 30 juni jl. deed de Raad van State een tussenuitspraak (inzake een zaak over een bestemmingsplan voor een windpark bij Delfzijl) die luidt dat de regering op grond van het Europese recht (in navolging van het Nevele-arrest) een milieubeoordeling moet maken voor de bouw en het gebruik van windturbines.[1] Tot die tijd mogen volgens de Raad van State de algemene normen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling niet worden gebruikt voor windturbineparken. De Raad van State geeft aan dat deze uitspraak gevolgen heeft voor vergelijkbare ruimtelijke besluiten voor windturbineparken in Nederland. De fracties van de VVD en D66 wil daarom weten welke gevolgen deze uitspraak volgens het college heeft voor Amsterdam.

Gezien het vorenstaande stellen de leden Naoum Néhmé, De Grave-Verkerk en Timman, namens de fracties van de VVD en D66, op grond van artikel 84 van het Reglement van orde gemeenteraad en raadscommissies Amsterdam, de volgende aanvullende schriftelijke vragen op de schriftelijke vragen van het lid Kreuger:

[1] https://www.raadvanstate.nl/actueel/nieuws/@125920/milieubeoordeling-voor-windturbinenormen/

Gemeente Amsterdam

Het college kan de gestelde vragen als volgt beantwoorden.

1. Welke gevolgen heeft deze uitspraak volgens het college voor de mogelijke plaatsing van windturbines in Amsterdam?

   Antwoord:
   Het is moeilijk om direct te duiden welk effect deze uitspraak heeft op de mogelijke plaatsing van windturbines in Amsterdam en op andere plekken in Nederland. Duidelijk is wel dat het ruimtelijke proces om te komen tot vergunningverlening complexer wordt en langer gaat duren. Voor 1 of 2 nieuwe losse windturbines blijven de algemene regels nog wel gelden, omdat dit geen windturbineparken zijn.

   Vertragingen kunnen nadelig zijn voor de plaatsing van windturbines in de voorkeursgebieden in Amsterdam gezien de trend dat het aanbod van windturbines in de categorie 2 á 3 MW in de markt kleiner wordt, en omdat de SDE-subsidie wordt afgebouwd. In alle voorkeursgebieden voor windenergie in Amsterdam, behalve in het voorkeursgebied bij IJburg, gelden namelijk hoogtebeperkingen vanwege Schiphol. In gebieden met hoogtebeperkingen is het zeer moeilijk om windturbines te realiseren met een vermogen groter dan circa 3MW. Dit kan alleen als er, na gedegen onderzoek, een ministeriële goedkeuring voor wordt gegeven.

   Het Rijk heeft aangegeven zo spoedig mogelijk aan de slag te gaan met een planMER voor de windturbinebepalingen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling. Op basis daarvan worden de algemene regels gehandhaafd of aangepast. Naar verwachting zal de gehele procedure 1,5 tot 2 jaar in beslag nemen. Daarna kunnen lokale plannen voor windturbineparken weer worden getoetst aan de algemene regels.

   De Raad van State en het Rijk hebben daarnaast aangegeven dat er tot die tijd wel windturbineparken kunnen worden gerealiseerd. Overheden zullen voor nieuwe windturbineparken zelf moeten afwegen en onderbouwen welk milieubeschermingsniveau zij aanvaardbaar vinden. De onderbouwing voor de besluiten moet o.a. worden gebaseerd op de beschikbare kennis omtrent de bescherming van omwonenden. De onderbouwing moet, conform de uitspraak van de rechter, actueel, deugdelijk, op zichzelf staand en op de aan de orde zijnde situatie toegesneden zijn. Het beleid in Amsterdam om voor iedere windturbine of windpark een milieueffectrapportage en gezondheidseffectanalyse uit te voeren helpt bij een dergelijke onderbouwing.

   De vergunningverlening voor vier nieuwe windturbines (per stuk 2,2 a 3 MW) op het terrein van de Rioolwaterzuiveringsinstallatie in Westpoort was bijna afgerond. Er was al een MER-beoordeling gemaakt. Initiatiefnemer Amstel, Gooi

en Vecht / Waternet voert overleg met de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied en de Provincie Noord-Holland over de vervolgstappen.

De gemeente Amsterdam zal gezien de doorlooptijd van de planMER-procedure bij het Rijk voor de windturbinebepalingen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling, zelf gekozen en onderbouwde normen in een bestemmingsplan of omgevingsvergunning nader onderzoeken. In ieder geval met betrekking tot het initiatief in het gebied Noorder IJ-plas / Cornelis Douwesterrein.

Naar verwachting zal het Havenbedrijf Amsterdam, gezien de hierboven beschreven mogelijke nadelige gevolgen van vertragingen, voor initiatieven binnen haar beheergebied het betreffende bevoegd gezag ook verzoeken om besluiten over vergunningen te nemen op basis van zelf gekozen en onderbouwde normen.

Het Rijk heeft aangegeven de bevoegde gezagen, gemeenten en provincies, te ondersteunen bij het motiveren van hun besluiten.

Voor meer informatie, zie:
https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/07/06/kamerbrief-over-de-gevolgen-van-de-uitspraak-van-de-raad-van-state-over-de-milieubeoordeling-voor-windturbinenormen

https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/uitspraak-raad-state/gevolgen-raad-state-uitspraak-windturbineparken/uitspraak-raad-state/

2. Deelt het college de opvatting dat een milieubeoordeling nodig is voordat er besluitvorming kan plaatsvinden? Graag een toelichting.

Het is voor het college onduidelijk aan welke milieubeoordeling in de vraag wordt gerefereerd.

De Raad van State en het Rijk hebben aangegeven dat totdat de milieubeoordeling is uitgevoerd voor de windturbinebepalingen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling er wel windturbineparken kunnen worden gerealiseerd. Overheden zullen voor nieuwe windturbineparken zelf moeten afwegen welk milieubeschermingsniveau zij aanvaardbaar vinden. Bewoners en belanghebbenden worden nog steeds beschermd tegen onaanvaardbare hinder. Windturbine-exploitanten moeten nadelige gevolgen voor het milieu tot een aanvaardbaar milieubeschermingsniveau beperken. Zij moeten zich houden aan de wettelijke zorgplicht, de omgevingsvergunning en het bestemmingsplan. Het Rijk heeft aangegeven de bevoegde gezagen, gemeenten en provincies, te ondersteunen bij het motiveren van hun besluiten.

De milieugevolgen van lokale plannen voor windturbineparken worden conform de wens van de gemeenteraad en zoals vastgesteld in de RES 1.0 inzichtelijk gemaakt in een MER.

Nummer VN

Directie

Gemeente Amsterdam

3. Kan het college toezeggen dat het de milieubeoordeling zal afwachten en dat er geen onomkeerbare of definitieve besluiten worden genomen totdat deze beoordeling heeft plaatsgevonden? Graag een toelichting.

   Voor zover hier de milieubeoordeling voor de windturbinebepalingen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling wordt bedoeld: Nee.

   Zie antwoord op vraag 1 en 2. Het college wil toekomstige generaties een duurzame toekomst bieden. Daarom moeten we niet wachten, maar de gestelde ambities in de RES'sen zo spoedig mogelijk verwezenlijken om klimaatverandering tegen te gaan. Zonder daarbij onaanvaardbare schade toe te brengen aan het milieu.

Volgende processtappen

Na akkoord zal de beantwoording via de griffie per dagmail worden verzonden.

Advies / afstemming / Participatie

Amstel, Gooi en Vecht / Waternet.

Documenten

Registratienr.	Naam
<*automatisch*>	Beantwoording van de schriftelijke vragen van de leden Naoum Néhmé , De Grave-Verkerk en Timman inzake de gevolgen van een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State voor de mogelijke plaatsing van windturbines in Amsterdam.

Behandelend ambtenaar (naam, telefoonnummer en e-mailadres)

Ruimte en Duurzaamheid, [redacted], 06 [redacted]@amsterdam.nl

Beslissing

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Thu, 29 Jul 2021 10:30:43 +0100
To: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Cc: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]
<[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: reflectiepagina

Hallo,

Reflectiepagina is losgetrokken van de algemene informatiepagina over windmolens (nu is het stukje over deze fase op die pagina ingekort en met link naar de volledige infopagina):
https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/reflectiefase/
Deze pagina kunnen we t.z.t. uitbreiden met de concrete acties, aankondiging bijeenkomsten etc.

Home is ook aangepast en link naar deze fase staat in de top blokjes: https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/windmolens-amsterdam/ (verzoek ook van [redacted];)

Volgende pagina's zijn in de maak (meer SEO-proof, en simpelere teksten). Ik houd jullie op de hoogte.

Groeten,

[redacted]
Afdeling Duurzaamheid, R&D
M: 06-[redacted]
E: [redacted]@amsterdam.nl

Gemeente Amsterdam

From: [redacted]@gmail.com>
Sent: [redacted]
To: [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: Re: Bespreking thema's 'Context Mapping'
Attachments: Precedents.zip

Hoi [redacted],

Ik heb voor jou een folder bijgevoegd, met een paar documenten:

1. Mijn voorstel voor ons traject. De eerste stap is om de thema's te identificeren, gevolgd door sessies met [redacted] en mezelf (en ook jou en [redacted] als jullie willen) om vragen te vinden die een beeld kunnen geven van hoe de verschillende groepen zich tot de besproken thema's verhouden.

In de eerste week van september heb ik een afspraak met mijn adviesteam ([redacted]) om de vragen te selecteren. Dus nu kan ik nog niet de juist vragen aan jullie te geven, maar ik kan me zoekgebied-kaarten voorstellen met vragen zoals: Where would you go to be away from people? Where would you go to meet friends? Where is the most polluted/serene/diverse place in your neighbourhood? We zijn op zoek naar de impliciete frames die de deelnemers hebben, niet expliciet antwoorden over windmolens.

2. Een onderzoek over Context Mapping van [redacted]

3. Een rapportage over mijn project met City of Vancouver van 2013, waar jullie het proces met vragen en kaarten goed kunnen zien.

Ons traject gebruikt de context mapping methode maar in een ruimtelijk instelling (zoals in het City of Vancouver onderzoek)

Jullie kunnen ook iets lezen over een project dat bijna is afgerond in Rotterdam (dus geen publiek rapport), de onderzoeker is een van de adviseurs van ons traject, en hij is net aangesteld bij AMS voor een gelijkaardig project in Amsterdam Noord over SmartCity thema's.

Mocht je nog vragen hebben voordat je op vakantie gaat morgen, dan kun je me bellen op 06[redacted], en anders is [redacted] bereikbaar via email.

Dank je wel,
[redacted]

On Wed, Jul 28, 2021 at 3:31 PM [redacted]@gmail.com> wrote:
Bedankt [redacted] - morgen zal ik het sturen!

-Julien

On Wed., Jul. 28, 2021, 15:19 [redacted]@amsterdam.nl> wrote:

Sorry [redacted]. Ik vergat dat je op vakantie bent. Have fun!

Stuur het maar wanneer je tijd hebt of wanneer je terug bent van vakantie!

Groet,

[redacted]

Van: [redacted]@gmail.com>
Verzonden: woensdag 28 juli 2021 15:15
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: Re: Bespreking thema's 'Context Mapping'

Hoi [redacted],

Ik ben nu [redacted], en ik ga nu de deur uit. Ik kan later wat meer details doorsturen.

Bedankt,

[redacted]

On Wed, Jul 28, 2021 at 1:34 PM [redacted]@amsterdam.nl> wrote:

> Hi [redacted],
>
> Ik sprak net [redacted] en die heeft net overleg met je gehad. Ik maakte uit het gesprek op dat ze het etnografische onderzoek zoals je wil uitvoeren nog niet helemaal begrijpt.
>
> Heb jij mogelijk een voorbeeld van een vergelijkbaar onderzoek dat je eerder hebt uitgevoerd? Wetenschappelijk paper wellicht? En misschien ook een set van vragen/opdrachten die worden toegestuurd aan deelnemers? Dan krijgen wij meer begrip voor het onderzoek dat je wil uitvoeren.
>
> Alvast bedankt!
>
> Met vriendelijke groet,
>
> [redacted]
>
> 06[redacted]
>
> Outlook voor Android downloaden

From: [redacted]@gmail.com>
Sent: Tuesday, July 27, 2021 10:39:43 AM

To: [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: Re: Bespreking thema's 'Context Mapping'

Dank je wel [redacted]!

[redacted]

On Tue, Jul 27, 2021 at 9:27 AM [redacted]@amsterdam.nl> wrote:

> Goedemorgen [redacted],
>
> Ik bedacht mij nog een onderwerp als belangrijk thema die ik gister niet expliciet benoemd heb. Maar waarschijnlijk wel bij jullie bekend is, namelijk: alternatieven voor windenergie. Mensen vragen in berichten of we niet beter meer zonne-energie, waterstof, isolatie of kernenergie kunnen gebruiken.
>
> Ik verwijs daarom graag ook naar de klimaatrapportage – daarin staan allerlei maatregelen die de gemeente heeft opgepakt in het afgelopen jaar ten behoeve van CO2 reductie: https://2021.klimaatrapportageamsterdam.nl/
>
> Voor een overzicht van veelgestelde vragen verwijs ik ook naar de FAQ op de website amsterdam.nl/windenergie: https://assets.amsterdam.nl/publish/pages/963760/veelgestelde_vragen_en_meer_over_windmolens_in_amsterdam_versie_15_juli_2021.pdf
>
> (op de laatste pagina van dit document zie je ook nog links naar alle schriftelijke vragen die zijn gesteld door raadsleden)
>
> En de reactienota met 60 reacties voor Amsterdam is hier te vinden: https://energieregionhz.nl/ruim-120-reacties-op-de-concept-res-noord-holland-zuid
>
> Daarnaast kan je alle raadsadressen ingestuurd door organisaties en bewoners teruglezen op de website: amsterdam.raadsinformatie.nl
>
> Op deze website zie je een kalender die terug in de tijd kan. Zo kan je bijv. naar de raad van 26/27 mei en als je daar op klinkt, zie bijvoorbeeld onder lijst van inkomen stuk punt 5 '66 raadsadressen van burgers en organisaties inzake bezwaren tegen plaatsing van windturbines in en rondom Amsterdam: https://amsterdam.raadsinformatie.nl/document/10140406/1/Raadsadressen%20bezwaren%20tegen%20plaatsing%20windturbines%20in%20en%20rondom%20Amsterdam (Hier zie je dat vooral mensen uit Zuidoost hebben gereageerd, in de raad van 31 maart zijn het veel Noordelingen).
>
> Tot dusver.. Als jullie nog vragen hebben, dan hoor ik het graag!

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Team Bedrijven, Energiebronnen en Infrastructuur

Ruimte & Duurzaamheid

Gemeente Amsterdam

M: 06[redacted]

E: [redacted]@amsterdam.nl

Volg ons via

www.facebook.com/duurzaam020

www.twitter.com/duurzaam020

Nieuwsbrief duurzaam020

-----Oorspronkelijke afspraak-----
Van: [redacted]@public-mediation.nl>
Verzonden: woensdag 21 juli 2021 11:54
Aan: [redacted]@populytics.nl; [redacted]
Onderwerp: Bespreking thema's 'Context Mapping'
Tijd: maandag 26 juli 2021 16:00-17:00 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen.
Locatie: Microsoft Teams Meeting

Hi allen,

Zoals besproken afgelopen maandag, bij deze een voorstel voor een datum waarop we de thema's voor het 'Context Mapping' project van [redacted] kunnen verkennen.

Ik heb even in jouw agenda gekeken [redacted], en met [redacted] besproken, en ik geloof dat jullie beiden kunnen. [redacted], voor jou weet ik het niet, dus ik hoop dat deze dag en tijd jou schikt. Zo niet, laat mij even weten, dan probeer ik een ander moment te prikken.

Fijne dag,

[redacted]

Microsoft Teams meeting

Join on your computer or mobile app

Click here to join the meeting

Learn More | Meeting options

De gemeente Amsterdam streeft naar optimale dienstverlening en zorgvuldige afhandeling van e-mailverkeer. Als deze e-mail niet voor u is bestemd, laat dit dan weten aan de afzender en verwijder de e-mail. Voor meer informatie: www.amsterdam.nl/proclaimer.

--

Perception Design Studio

Mobile: +316 [redacted]

The ultimate problem of design concerns not how I design the world outside, but how I deal with the way in which the world designs me. - [redacted]

De gemeente Amsterdam streeft naar optimale dienstverlening en zorgvuldige afhandeling van e-mailverkeer. Als deze e-mail niet voor u is bestemd, laat dit dan weten aan de afzender en verwijder de e-mail. Voor meer informatie: www.amsterdam.nl/proclaimer.

--

Perception Design Studio

Mobile: +316 [redacted]

The ultimate problem of design concerns not how I design the world outside, but how I deal with the way in which the world designs me. - [redacted]

De gemeente Amsterdam streeft naar optimale dienstverlening en zorgvuldige afhandeling van e-mailverkeer. Als deze e-mail niet voor u is bestemd, laat dit dan weten aan de afzender en verwijder de e-mail. Voor meer informatie: www.amsterdam.nl/proclaimer.

--

Perception Design Studio
Mobile: +316 [redacted]

The ultimate problem of design concerns not how I design the world outside, but how I deal with the way in which the world designs me. - [redacted]

Voorstel *'Context Mapping'* zoekgebieden RES Amsterdam

Datum: 17 juli 2021 CONCEPT TWEEDE VERSIE

Wat is *'Context Mapping'*?
'Context Mapping' is een vorm van etnografisch onderzoek waarbij deelnemers uit verschillende doelgroepen 'visuele ankers' bewerken, invullen, samenstellen, of beschrijven. Het doel van deze onderzoeksmethode is het verkrijgen van een wijde verzameling kwalitatieve feedback. Deelnemers brengen hun omgeving (context) in kaart (map).

Hoe werkt *'Context Mapping'*?
Deelnemers ontvangen een pakket met daarin opdrachten en vragen. Daarnaast ontvangen zij de 'visuele ankers': postkaarten, geografische kaarten, folders, of andere tastbare voorwerpen die gebruikt kunnen worden om de ervaringen van de deelnemers te illustreren of te beschrijven. Deze alternatieve manier van gegevensverzameling brengt de verscheidenheid in kaart van ervaringen en reacties van bewoners en belanghebbenden in (transitie) processen.

Waarom *'Context Mapping'*?
Het aanbieden van verschillende participatiemethodes (naast een dialoog en raadpleging) zorgt ervoor dat inwoners zich op een intuïtieve wijze kunnen uitdrukken over hun percepties, waarden, wensen en voorkeuren. De *'Context Mapping'* methode heeft een aantal sterke punten, waarvan de volgende specifiek van toepassing zijn op dit project:

1. De verkregen feedback kan ervoor zorgen dat er met een breder perspectief wordt gekeken naar de belangen die spelen in het (transitie) proces en het legt onbewuste behoeften bloot die bij andere methoden niet naar boven komen;
2. De inhoud van de 'visuele ankers' kan perspectieven op belangrijke kwesties doen verschuiven, waardoor compromissen en besluitvorming worden vergemakkelijkt;
3. De methode kan aantrekkelijker zijn voor belanghebbenden die minder bedreven zijn in formele beleids- en participatieprocessen, waardoor ook de ervaringen worden opgehaald van deze soms moeilijk te bereiken groep.

Overzicht van de stappen die worden genomen gedurende het project:
We onderkennen een aantal fasen waarin we tot de visuele ankers komen. Het doel is om per zoekgebied c.a. 180 bewoners te betrekken. Dat is een goede afspiegeling van

Fase 1: Het ontwikkelen van de inhoud

Stap 1: Stel algemene projectthema's vast

Maak een volledige lijst van potentiële thema's die van belang kunnen zijn voor alle belanghebbenden (bijvoorbeeld: participatie in het besluitvormingstraject, kwaliteit van recreatie, duurzaamheid, economische kansen, betaalbaarheid van wonen, enz.)

Stap 2: Selecteer deelnemersgroepen

Vragen die hierbij leidend zijn, zijn bijvoorbeeld: Welke groepen zijn meer geneigd om deel te nemen in het participatieproces? Welke groepen zijn al bekend bij de beleidsmakers? Welke groepen zijn ondervertegenwoordigd in andere onderzoeksmethoden?

Stap 3: Bepaal welke 'visuele ankers' gebruikt zullen worden

In deze stap is het voornamelijk belangrijk dat er gelet worden op de verscheidenheid aan 'visuele ankers' om tegemoet te kunnen komen aan uiteenlopende reactiestijlen van de deelnemers. Daarnaast is het belangrijk dat de 'visuele ankers' geen drempel vormen maar de belanghebbenden motiveren om aan het project deel te nemen.

Stap 4: Beoordeel de vragen en opdrachten voor elk 'visueel anker' op basis van de vastgestelde thema's

Hier wordt gestreefd naar een brede collectie vragen en worden indirecte vragen toegevoegd om de deelnemer te prikkelen en vooringenomen antwoorden te vermijden.

Fase 2: Het inzetten en uitrollen van de *'Context Mapping'* methode

Stap 1: Organiseer inloopsessies/workshops voor deelnemers

Om de respons graad te maximaliseren, wordt er een reeks workshops van 60 minuten georganiseerd, waarbij deelnemers meer te weten kunnen komen over het project en gezamenlijk vragen en opdrachten kunnen invullen en uitvoeren. De workshops zullen gericht zijn op specifieke groepen belanghebbenden, en zullen ook publiekelijk worden aangekondigd via de communicatiekanalen van de gemeente. Voorgestelde groepen zijn onder meer:

1. Stakeholders die al betrokken zijn bij het onderwerp (doelstelling 60 deelnemers)
2. Frequente gebruikers van overheidsdiensten (doelstelling 60 deelnemers)
3. Studenten van MBO/HBO opleidingen (doelstelling 60 deelnemers)

Aan het eind van de workshop krijgen de deelnemers de gelegenheid om hun deelname aan het *'Context Mapping'* project af te ronden door, over een periode van twee weken, een series foto's in te sturen via Whatsapp.

Stap 2: Moedig deelnemers aan elkaar te motiveren aan de workshops deel te nemen

Deel tijdens de workshops flyers uit met een QR-code en website. Op deze manier kunnen deelnemers die nog niet hebben meegedaan aan de workshop eenvoudig registreren voor een latere serie aan workshops.

Stap 3: Organiseer een loterij met een leuke prijs voor deelnemers die hun foto's bij het projectteam inleveren, om deelnemers te motiveren de twee weken zelfstandig af te ronden

Fase 3: Analyse van de gegevens

Stap 1: Categoriseren van de ‘visuele ankers’

Een digitaal depot creëren om de verwerking van de ‘visuele ankers’ en de reflectie te vergemakkelijken

Stap 2: Verwerk de gegevens in thematische groepen

Groepeer de inhoud volgens elk type ‘visueel anker’ en presenteer ze ter beoordeling.
De beoordelaars groeperen de inhoud verder volgens de eerder geïdentificeerde projectthema's, en besteden specifiek aandacht aan de uiteenlopende reacties (zowel binnen de geïdentificeerde thema's, als de identificatie van nieuwe en onvoorziene thema's).

Stap 3: Nodig diverse deelnemers uit om na te denken over de inhoud

Ambtenaren, onderzoekers en groepen belanghebbenden kunnen worden uitgenodigd om na te denken over de inhoud en de betekenis daarvan voor het verdere besluitvormingstraject.

CoDesign, Vol. 1, No. 2, June 2005, 119–149

Taylor & Francis
Taylor & Francis Group

Contextmapping: experiences from practice

FROUKJE SLEESWIJK VISSER*†, PIETER JAN STAPPERS†, REMKO VAN DER LUGT† and ELIZABETH B.-N. SANDERS‡

†ID-Studiolab, Faculty of Industrial Design Engineering, Delft University of Technology, Landbergstraat 15, 2628CE, Delft, The Netherlands
‡Make Tools, LLC, 183 Oakland Park Ave., Columbus, Ohio 43214 USA

(*Received 22 November 2004; in final form 29 March 2005*)

In recent years, various methods and techniques have emerged for mapping the contexts of people's interaction with products. Designers and researchers use these techniques to gain deeper insight into the needs and dreams of prospective users of new products. As most of these techniques are still under development, there is a lack of practical knowledge about how such studies can be conducted. In this paper we share our insights, based on several projects from research and many years of industrial practice, of conducting user studies with generative techniques. The appendix contains a single case illustrating the application of these techniques in detail.

Keywords: contextmapping, user experiences, generative techniques, design conceptualisation

1. Introduction

Increasingly, designers need information about the contexts of people's interactions with products in order to design products that fit into the lives of the people who will use them. In combination with information about the company (e.g. marketing, production capabilities) and about the skills of the design team (multidisciplinary: professional designers, engineers, usability professionals) the contexts of product use form an innovative base for human-centred design (Sanders and Dandavate, 1999).

Recent literature on design conceptualisation shows an increased interest in the role of contextual information in driving the design process, e.g., Bodker (2000), Hekkert and van Dijk (2001), Mattelmaki and Batterbee (2002) and Grudin and Pruitt (2002). Our work on contextmapping involves users intensively in creating an understanding of the contexts of product use, and therefore can be regarded as a form of Participatory Design. In Participatory Design (Schuler, 1993) users and other stakeholders participate in the design process to ensure that the resulting designs fit the way people will actually use the

*Corresponding author. Email: f.sleeswijkvisser@io.tudelft.nl

CoDesign
ISSN 1571-0882 Print/ISSN 1745-3755 online © 2005 Taylor & Francis Group Ltd
http://www.tandf.co.uk/journals
DOI: 10.1080/15710880500135987

product in their own lives. Traditionally, Participatory Design has involved users in evaluative research: testing existing products or prototypes of developed concepts. In exploring contexts, users are involved in what is called generative research, which inspires and informs the design team in the early phases of the design process. Cultural probes (Gaver, Dunne and Pacenti, 1999) and generative techniques (Sanders, 2001) are two sets of techniques we have focused on in our work. These techniques aim to create context awareness by eliciting emotional responses from the participants. Figure 1 shows generative techniques used in a group session. Such sessions produce varied and rich views, anecdotes, and explanations about the explored context which include the use situation and the users' concerns, memories, feelings, and experiences surrounding it. These kinds of findings are highly informative and inspiring to design teams.

Putting these techniques in practice relies on experienced researchers and a good deal of common sense. Most publications tell you the *why* behind the generative techniques, but rarely report practical knowledge about actually conducting studies.

In this paper we would like to fill some of the gaps in the procedure. In recent years we have been exploring the potential of these techniques and developed practical experience of conducting studies with these techniques. The paper focuses on the practicalities of conducting generative research and reports our experiences in contextmapping studies. It is based on over one hundred research projects in total conducted at Delft University of Technology (see note 1) and in industrial practice (see note 2; one of the authors, Liz Sanders was a co-founder of SonicRim, a design research consultancy). The studies explored the contexts of a variety of topics, addressing social, emotional, and functional aspects of user-product interaction. Product areas included consumer products, such as communication devices for families, online shopping, home entertainment, museum visits, and tourist information. Also professional products were included, such as tools for knowledge workers, long term care nurses, surgeons, critical care nurses and diagnostic workstations for radiologists. Most of the examples that are cited in this paper come from the University projects due to the proprietary nature of most of the work done for industry. One example is presented as a case study in the appendix.

Figure 1. Participants in a group session with generative techniques for the shaving experience study (Sleeswijk Visser, 2003). Participants make collages about their shaving experience and present these to the group.

In these studies, a great variety of forms and formats of generative techniques were used. It is outside the scope of this paper to give a complete description of all of these cases, and neither do we think that a statistical summary would benefit the reader. Instead we will draw examples from three recent cases of MSc graduation projects of Industrial Design Engineers in Delft. These studies were conducted in collaboration with industrial partners, and shared a similar basic format, in which the different steps of the generative research process are recognizable. One of these cases, '*the experience of shaving*' study (Sleeswijk Visser, 2003), is described in greater detail in the appendix to this paper. This study focused on men's experiences of shaving or trimming their beards. In it, two group sessions with four participants each were conducted. The other two studies were '*the kitchen for 2015*' (van Beusekom, 2005) and '*high security admittance*' (Visser, 2005). Materials from this last study have also been applied in courses and workshops for design students and practitioners in 2004.

2. Basic principles

Contextmapping is a young and emerging field. Its framework is still underdeveloped. In this section we introduce what we mean by the terms context, experience and contextmapping. We indicate what kind of information we are looking for (context) and how the information is elicited (generative techniques) that is useful for design team (creating the contextmap).

The definition of context as 'the environment of human-computer interaction' indicates where context begins, but does not indicate where it ends. It just states it is what is outside the product. The term 'context' is a slippery notion. Context has many components besides time and space. We use the term context to refer to 'all factors that influence the experience of a product use'. The way in which a product is used depends on its user and on a variety of factors in the environment. In this definition, the role of an existing product can be small; especially when compared with most conventional user studies. A designer always has a view on what the context is like, but this is always a guess, a personal view, based on personal experiences. Research with real users serves to provide a richer, more dependable view on situations in which products are or will be used.

Studying the context of product use helps designers to gain empathy with users, to avoid fixation on preset assumptions about the user or the product, and to create innovative concepts on how a product can be experienced. We agree with Dourish (2004) that contextuality is a relational property, that the scope of contextual features is defined dynamically, that context is an occasioned property and that context arises from an activity. From this view we emphasize the importance of carefully redefining the context for every design problem.

Even though they are closely related, the terms context and experience differ in subtle ways. A description of a context surrounding a product use builds on the experiences of people. A context has components of time and space, whereas experience always occurs in the context of time. An experience is a subjective event, felt only by the person who has the experience. An experience can be ephemeral, i.e., lasting only for the moment. It is the point where memory and imagination meet. A basic mechanism in generative techniques is to let people construct a view on the context, by calling up their memories of the past and by eliciting their dreams of the future. Figure 2 shows this full set of experiences (e.g. memories, the present moment and dreams) in the experience domain. The moment is inextricably woven into past memories and future events. Experience includes past, present and future (Sanders, 2001).

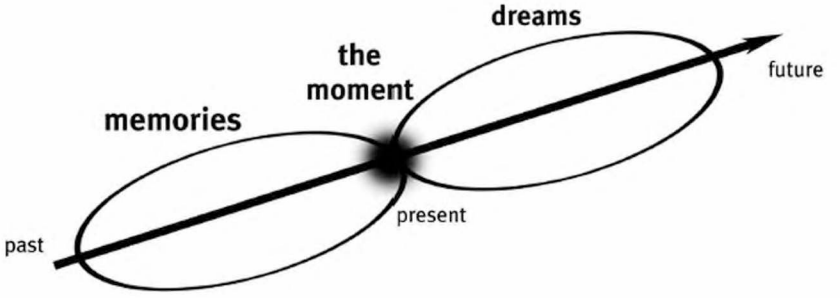

Figure 2. The experience domain (adapted from Sanders, 2001).

Conventional user study techniques, such as interviews, observations and focus groups (Preece *et al.*, 2002), uncover explicit and observable knowledge about contexts. The main limitation of conventional techniques, as far as designers of future products are concerned, is that they only offer a view on people's current and past experiences, but provide little hold on the future. For learning about potential future experiences, we need to include peoples' dreams and fears, their aspirations and ideas.

Sanders introduced generative techniques in the early 1990s (Sanders, 1992) to fill this gap in order to gain knowledge about what people know, feel and dream. The use of these projective techniques provides a view to reveal future states of people. These techniques can reveal tacit knowledge and expose latent needs (Sanders, 2001). Tacit knowledge is knowledge that people can act upon, but cannot readily express in words (Polanyi, 1964). Latent needs are those that people are not yet aware of. They are needs that become realized in the future.

The diagram in figure 3 shows the relationships between the various forms of data gathering and their ability to access different types of understanding of the user experience. The generative techniques are located in the lower parts of the triangles.

What people experience is often determined by *tacit* knowledge or *latent* needs and is often difficult to express in words. With generative techniques, participants are guided in small steps to constructing and expressing deeper levels of knowledge about their experiences. In this way it is possible to get access to a hidden world of user experience, and thereby build a better understanding of it, which can then be used for design purposes.

The basic principle behind generative techniques is to let people make designerly artefacts and then tell a story about what they have made. Examples of such artefacts are the collages on the table shown in figure 1 and the map shown in figure 7. The process of making artefacts such as drawings, collages and models, enables people to access and express their experiences. People reflect on, re-live and to some degree re-feel their experiences when they express themselves in these ways. The creative process makes them aware of their experiences. After creating the artefacts they explain what they have made. Especially in their stories, there is rich and useful information for designers (Stappers and Sanders, 2003).

The aim of contextmapping is not just to elicit contextual information, but also to bring it to a design team in a form that serves the generation of human-centred designs. In order to be useful for designers, this information should be rich and broad, but also leave room for the designer's creativity. The term contextmapping indicates that we think this information should be presented as a map indicating roads, dangers, and opportunities to

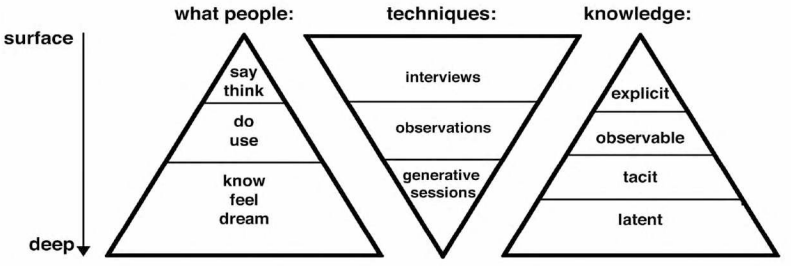

Figure 3. Different levels of knowledge about experience are accessed by different techniques.

the traveller, not as a mere route prescribing a fixed solution. Just like the traveller who uses the information on a map to negotiate his way through the terrain without confusing the map with the terrain, the designer uses the contextmapping information to make his way through the design process. In the next session we describe the phases in which this map is constructed.

3. The contextmapping process

A contextmapping study typically involves a sequence of research steps including preparation, sensitizing participants, group sessions, analysis and communication (see Figure 4). In this section, we first give a brief overview of the phases focussing on their function in the whole process of contextmapping. Then we elaborate on each phase.

Preparation

Every user study starts with a preparation phase. Setting up the study involves the formulation of goals, planning, selecting participants, choosing techniques, etc. These elements are known by conventional research practitioners. With generative techniques, however, extra attention is needed in formulating goals. Generative research appears less formal than more traditional forms of research but its successful application rests on carefully selecting the main directions of exploration.

Sensitization

The next step is to *sensitize* the participants and prepare them for group sessions. Sensitizing is a process where participants are triggered, encouraged and motivated to think, reflect, wonder and explore aspects of their personal context in their own time and environment. A sensitizing package consisting of little activities or exercises is sent to the participants at home in the period before the session. They may get several days to weeks

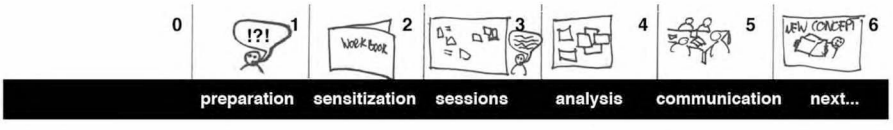

Figure 4. Procedure of a contextmapping study.

to complete the sensitizing package. Sensitization over a longer period, typically one or more weeks, prepares participants to access their experiences and to express and discuss these in the group sessions. The quality of the information learned in the sessions depends greatly on the depth and length of sensitizing.

Sessions

A session is a meeting in which participants do generative exercises. Participants receive instructions and sets of expressive components, and create artefacts that express their thoughts, feelings, and ideas. Their experiences are revealed when they are asked to present and to explain these artefacts to the other participants in the group.

Analysis

The qualitative data collected in the sessions are rich and diverse. The artefacts created by the participants contain many stories and anecdotes related to the topic. The stories and anecdotes are usually recorded on video and audio. Transcriptions of the verbal protocol are also made. The study is not meant to support or reject existing hypotheses, but to explore the context, uncover unexpected directions, and widen the view of the design team.

Communication

The final step is bringing the results to the design process. For the early phase of the design process, the results can both inform and inspire the design team. Conventional 'written' reports often fall short in communicating effectively to design teams. Techniques that are more interactive, such as workshops, cardsets, and persona displays can be used to enhance the design team's understanding for and empathy with users.

In the following sections, we propose practical guidelines for each phase based on our experiences with contextmapping.

3.1 *Preparing the study*

In the preparation phase, the researchers discuss and choose methods and techniques that are most useful for the subsequent phases of sensitizing, group sessions, analysis, and communication. In planning the study, time for recruiting and sensitizing participants is taken into account. A general rule of thumb is that it takes one or two weeks to recruit participants, and sensitization takes place over a few days to two weeks. So usually preparation starts at least three weeks before the session.

Goal statements

As in any qualitative research activity, a clear goal helps one to focus and structure throughout the various phases, including how to set-up exercises for the sensitizing package and for the sessions, and how to analyse and communicate the findings. For example, one student team was designing a baby buggy for young parents. None of the students was a parent yet. They carefully formulated their goal of the study. Instead of the too-broad 'having insight in the use of baby buggies', they formulated their goal as 'what is it like to be a parent and what concerns, feelings and attitudes do they have when

being on the way?' This goal statement helped them decide how to analyse the data, what to look for, what to leave out and finally what to communicate to the company. Note that the product itself is not mentioned in the goal. This is usually the case in the generative stage of the design process.

In generative techniques a clear goal statement is especially relevant, as the resulting data is fragmentary, multi-layered and consists of individual stories, which makes it difficult to create hierarchical structures (Sleeswijk Visser, 2003).

Preliminary mapping

Prior to the study researchers map their knowledge and views of the experience domain. The primary map has two goals: It reduces the risk of the researcher projecting his/her preconceptions on the participants, because these have been made explicit. Secondly, it supports the researcher in formulating instructions, and provides a starting structure to analyse the results. Arising new topics brought forward by the participants can then be added. In the shaving experience case we created a mindmap (Buzan and Buzan, 2000) with everything that we thought had something to do with shaving experience (see appendix, figure 2). Moreover, having an initial map helped us to be able to differentiate what we already knew from what we learned from the participants. If we had not done this, many of the new insights would have seemed obvious in hindsight.

Participant selection

The people who use a product now will not necessarily be the ones who will use the new product in the future. This needs to be considered when selecting participants for a study. Inviting a variety of people for a group session often leads to rich and diverse discussions.

The background of participants influences the session. We have experienced that some participants are better able to think associatively than others. One participant showing strong associative reflections about the subject can encourage others to explore their experiences on a more abstract level. On the other hand, a group dominated by strong associative thinkers is best avoided, because such a group tends to discuss abstractions rather than reflect on their personal and concrete experiences. Including one participant with creative job, like graphic designer or architect, can have a positive effect on the generated information. A participant group consisting mainly of product designers is difficult because they are problem-solution minded and therefore fail to make their own experiences explicit (Stappers and Sanders, 2003).

Depending on the scope and formality of the study, the total number of participants can vary from six to over one hundred participants. We have done group sessions with three participants that worked quite well. However, talking with three people reveals fewer stories because there is less opportunity for participants to reflect on each other's experiences. We find that four to six people works best as the number of participants in a single group session. Four is large enough to create a group feeling and have group discussions and six is small enough to pay attention to every individual. In a group with more than six participants it becomes more difficult to pay attention to every individual. Doing two or more sessions reduces the possibility of group dynamics suffering from topics only mentioned by one or a few dominant participants.

3.2 *Sensitization*

In the sensitizing phase, participants perform a series of small exercises designed to let them think about past experiences, and make them 'reflective practitioners' (Schön, 1983) of their present experience. The sensitizing process enhances the quality and quantity of contributions that participants make in the later generative sessions (Sanders and William, 2001). The basic principle of the exercises in the package is to let people express memories, opinions, dreams etc around the central topic of the study. In our projects, participants receive the sensitizing package (e.g. different documenting assignments and reflective exercises) about one or two weeks before a session is scheduled.

They do these assignments in their free time and in their everyday environment, which makes them feel free and relaxed and they can pay their full attention to their feelings, attitudes and routines.

Origin of sensitizing tools

The development of sensitizing techniques and tools started at Fitch in the early 1990s (Sanders, 1992). Working in a parallel time period, but independently, Gaver *et al.* introduced the Cultural Probes technique (Gaver *et al.* 1999). These techniques employ similar components, but may use these for different purposes. Gaver *et al.* states that "probes are collections of evocative tasks meant to elicit inspirational responses from people – not so much comprehensive information about them, but fragmentary clues about their lives and thoughts" (Gaver, Boucher, Pennington, and Walker, 2004, p. 53). Probes are intended to be used in the early stages of design to gain empathic understanding of a context of use and to help spark new design ideas. The probe packages are created carefully and are a means to establish a conversation between users and the design team.

With the Cultural Probes approach, the returned probe is the main data resulting from the study. Within the contextmapping framework, the sensitizing tools and techniques are step one in a process specifically meant to sensitize the participants as a preparation for the generative sessions. The main objective of the sensitizing tools, is to establish self-reflection on the part of the participants, which is then harvested during the generative sessions.

Sensitizing tools and Cultural Probes both take playful and subjective forms. Small playful exercises trigger the participant to reflect on his/her experiences without analyzing too much. Typically, each exercise elicits a fresh perspective on the situation that is explored. The sensitizing packages are meant to stimulate reflection on the participants' daily experiences. They are also sources of information for the researchers, but are usually not designed for structured analysis as is the case for questionnaires.

Here are a few elements that have been used both in Cultural Probe packages and in sensitizing tools:

- **Disposable camera.** Participants are sent disposable cameras and are asked to take pictures of things in their environment or things that appeal to them for certain reasons. They are asked to write comments about each picture. This technique delivers strong visual material and gives a lot of freedom to the participants. The ideal application of this method is to send disposable Polaroid cameras to the participants, because then the time between taking a picture and writing down the comments is kept short, and the reasoning is fresh.

- **Workbook.** This is a small booklet with open-ended questions to answer, things to draw, such as 'draw a diagram of the things you did while travelling to work this morning'. To make it easy for people to express themselves, often little stickers are included as starting points for participants to express their thoughts or feelings. It must become their personal workbook and be fun so that they keep working on it.
- **Diary.** A diary is like a workbook, but is focused on asking the participant to do, write or draw something each day. This supports the participant to continually think about the subject and maximizes the use of the timespan before the actual session.
- **Postcards.** Pre-stamped postcards can be sent to participants. Every postcard has a little question or exercise. The participant answers the postcard and sends it back. It is fun to get postcards and it asks very little effort from the participant. The surprise of getting the postcard draws the participant's attention to the subject of the study in a playful and engaging manner. Postcards tend to be used primarily as probes.

In interviews or group sessions, participants may refer to the package in their stories ('*...Well, in the workbook I have drawn what my kitchen looks like and I realised that there is just too much stuff, but I like it, because it is my stuff...*'), which demonstrates the reflection effect of the sensitizing phase. These packages are not just for sensitizing: when they are completed and filled with rich information about personal experiences, they provide a visual inspiration (see figure 7) source for designers.

Creation of sensitizing packages

The exercises and assignments need to elicit stories, clues, thoughts from the participants. From our experiences in the different projects we have formulated the following approaches and tips for creating exercises and materials for the sensitizing package:

- The design of the sensitizing package is playful and professional at the same time. Playful because it ought to be fun to work on it and it should encourage participants to freely wonder, reflect and listen to their thoughts and dreams. It should invite participants to bring in their own ideas. The sensitizing package is professional in appearance, so that participants feel that they are taken seriously and need to respond as experts on their experience domains.
- The subject of the sensitizing package is usually broader than the subject covered in the sessions. The subject of the shaving experience study was shaving, while the subject of the sensitizing package was body care (see appendix). If the sensitizing exercises are too specific, participants might have specific answers ready during the session and work less intuitively.
- The activities are inspirational and provocative. This allows the participants to take the initiative and surprise the researchers as well as themselves. For instance, by simply asking '*What sports do you do?*' the answer will probably be '*Swimming and tennis*', which will not evoke a strong reflection on the person's experience. When given a box with the label '*The sports I like*' and a centerpoint that says '*The ones I do now*', participants will write down more, even draw pictures, and will be set to think about underlying motivations for (not) practicing sports.
- The sensitizing package stimulates participants to reflect on a daily pattern over a few days, and in this way they will slowly become more aware about their

experiences. The diary exercise is one way of doing this. Taking photos over a number of days is another way.

- The design of the sensitizing materials invites participants to write their ideas or impromptu comments. Therefore the package includes sufficient white space. As people are hesitant to write on books or originals the design of the package is informal.
- Working on the sensitizing packages should require people no more than five to ten minutes per day (often they will do a lot more, though).

Finally, we have found pilot testing of the sensitizing package useful, to see if the compilation of the exercises and the materials work as assumed.

3.3 *Sessions with users*

The set up of studies with generative techniques varies. Here we primarily address group sessions, but individual or pair sessions are also possible (see table 1 for some advantages and disadvantages of various types of sessions).

In a group session the sensitized participants come together to share their experiences. A session usually has two to three exercises, and last about two hours (see table 2). Individual and pair sessions follow the same plan, but do not take as much time.

With each exercise the participants are triggered to express deeper levels of feeling or knowing. For the different exercises, various toolkits are available. Three toolkits are shown in figure 5; picture and word set for collaging, simple colourful abstract 2D-forms for cognitive mapping and 3D forms for Velcro-modelling.

The range of meanings of the components within a toolkit can be extended through the use of coloured pens, markers, glue and scissors. Participants are asked to use a subset of the toolkit components together with pens, glue etc to make artefacts, to express their

Table 1. The advantages and disadvantages of group, pair or individual sessions.

	Advantages	Disadvantages
Group sessions	• Participants can react to each other's experiences; • A global view of the context and various user experiences will be created; • A large amount of diverse information is generated in one session.	• Without professional moderation, one dominant participant can influence the group; • It is difficult, although possible, to obtain individual responses.
Pair sessions	• Participants feel comfortable because they are with a friend, spouse, parent, etc.; • Participants may reveal things about each other; • The session can take place at the participant's home or workplace.	• Less diversity in the total range of participants since members of the pair are related or acquainted.
Individual sessions	• A lot of attention and time can be devoted to a participant and this can bring out detailed information; • The session can take place at the participant's home or workplace.	• A participant can feel inhibited, because it may feel as if a psychologist is testing him/her about feelings, experiences and needs; • It is more time-consuming than groups.

Table 2. Timetable used for group sessions in the high security admittance project.

time	action	checklist
5 min	Introduction	Explaining set up session, goal and that they are experts on their own experiences
5 min	Warm-up	Introduction of participants by explaining their bunches of keys
	Exercise 1: collage of being admitted	Use these pictures and words to express how you feel about being admitted in the broadest sense
20 min	"Make" part	
20 min	"Say" part	Present collage
10 min	Discussion	Reaction on each other' stories
5 min	break	
	Exercise 2: draw ideal ritual	Make a drawing (or collage) to express your ideal ritual of being admitted in a building in the future (2050). Express how it feels
20 min	"Make" part	
20 min	"Say" part	Present drawing
10 min	Discussion	Reaction on each other' stories
10 min	Remain talking	

Figure 5. Some generative techniques used in practice by SonicRim.

thoughts, feelings and/or ideas. The resulting artefacts may be in the form of drawings, collages, maps, models, stories, storyboards and plans. After the making, mapping or modelling, the participants present the story of the artefact they made. Their stories often reveal their unmet needs and expose their aspirations for the future.

These techniques are only a few of the techniques that are available. The full range of generative toolkits and techniques is infinite and is constantly increasing in variety. Usually a range of different generative techniques is used together in one session (Sanders, 2000). The choice of a technique depends on what the researcher wants to explore. Collaging is an accessible technique for eliciting memories and emotional responses and is often used early in the generative session (Stappers and Sanders, 2003). Flowchart mapping and cognitive mapping are good for eliciting intuitive relations of patterns or processes. Modelling enables participants to embody their ideas or give form to their unmet needs. The components of these toolkits are deliberately ambiguous so they can be interpreted and used in a variety of ways.

We describe the collaging toolkit in detail, because we have used this technique many times. Normally a set with about a hundred images and a hundred words is recommended for a collaging toolkit. In the kitchen for 2015 project we have used a set with just 56

images and 130 words. The richness in the created artefacts and the stories of the participants were comparable with the richness of other collaging exercises with toolkits with around 120 images. The collection of images and words needs to be carefully chosen. During one of our first projects we offered the participants a very open set of materials for collaging, i.e., magazines. We expected that these materials would give participants more freedom to express themselves. Instead, the participants had more difficulties in creating the collages, because they didn't know how to start. In addition, information in the magazines distracted their attention for the making of the collage (e.g. they started to read advertisements).

We use the following guidelines in creating a set of collage images.

- The image content is diverse (e.g. nature, people, animals, interactions, fantasy, objects) and has different contexts (work, home, holiday, emotion, thoughts, etc).
- People in the images reflect diversity in age, gender and race.
- There is a balance between positive and negative images and between concrete and abstract images.
- Over-aesthetic images or print-quality images are avoided. Our design students often select a set with aesthetic images, because they were trained to create expressive moodboards. Many times we have corrected their sets by explaining that the set should not have one consistent style, rather it needs to show diversity in order to stimulate the participants while gazing through the set of images.
- Subject-related images (e.g. an image of a shaving man for the experience of shaving) may be necessary but should be kept to a minimum. These images may help the participants to get started, but the participants must be able to create their own shaving context on the collage.
- Many, but not necessary all, of the images are open to interpretation since participants have to tell their own stories with the images and words. Ambiguous images are interpreted in many different ways, which is useful for helping the different participants express their feelings and dreams. Figure 6 shows an image that was used as part of a collaging set in the experience of shaving study. This particular image was used by three participants for very different reasons as can be seen in the following verbatim quotes.

P1: 'I always shave myself in the evening. So I dive into my bed, completely fresh and clean.'

P4: 'I feel very sharp after shaving.'

P3: 'I always shave myself before going to work. I work in the swimming pool as a swimming teacher.'

Figure 6. Image used in a collaging toolkit that was interpreted in many ways.

Group sessions

A session normally begins with a warm-up activity to 'break the ice'. The participants are given a chance to feel at ease, because they usually do not know each other and may be asked to talk about personal matters.

Sometimes the sensitizing packages can become part of the group discussion. In the high security admittance study participants teamed up in pairs and interviewed each other about their packages. Each participant then introduced his/her partner to the group, indicating one interesting thing that struck him/her about the package. It is also legitimate not to refer to the sensitizing packages at all during a session.

After the warm-up, one of the generative techniques is used. There is one general instruction that characterizes the generative 'making' exercise (Sanders, 2000): '*Use these components to express how you feel about the experience of xxxxxx. You can do whatever you want, as long as it makes sense to you.*' After the drawing, collage, mindmap, flowchart, or model is made, which will take about 15–20 minutes, every participant explains his/her created artefact to the group. Subsequently, a group discussion takes place. This overall flow of events can be repeated two or three times using different types of generative toolkits.

The first exercise opens the minds of the participants by stimulating them to make associations and revive memories. For this, we usually do a collaging exercise. This is an accessible technique because participants can easily make associations with images and words. After the first exercise, deeper levels of feeling or knowing can be touched. In the kitchen for 2015 project we used cognitive mindmapping as a second exercise. We gave the participants small abstract colourful forms of paper, stickers and pencils, glue and scissors and the assignment to express with these tools one of the routines they often do in the kitchen, and what it is like (see figure 7) We were impressed how easy it was for the participants to express their routine with this very abstract toolkit. This may not have been the case if we had used this as a first exercise.

In the last exercise, we tend to ask participants to express their needs and dreams for the future. Any of the techniques is suitable as a last exercise, although we often do a modelling exercise, creating an 'ideal' product. This can be done with a Velcro-modelling toolkit, as in figure 6 or with just a box with a wide assortment of 'tinkering' materials. In the kitchen for 2015 project, the participants were asked to create a model for a product, which expresses their desired needs and wishes for something in the kitchen for the near future.

After the discussion of the last exercise it is advisable to keep the cameras rolling because, often the participants have opened up their pathways to experiences and want to continue sharing them with others. This last informal step often delivers useful information. More than once we have found that participants were unwilling to end the session, totally gripped by the subject, which had seemed a mundane, even boring, topic a few hours earlier.

Facilitating a session

It requires one's full attention to lead the group through the session, asking the right questions at the right moments and managing the group dynamic. The person who will lead the analysis should be able to observe, concentrate and listen to what the participants say and do, while making interpretations; this allows little time for anything else. He or she should not lead the session. Therefore it is advisable to have a second researcher in the role of facilitator managing the process.

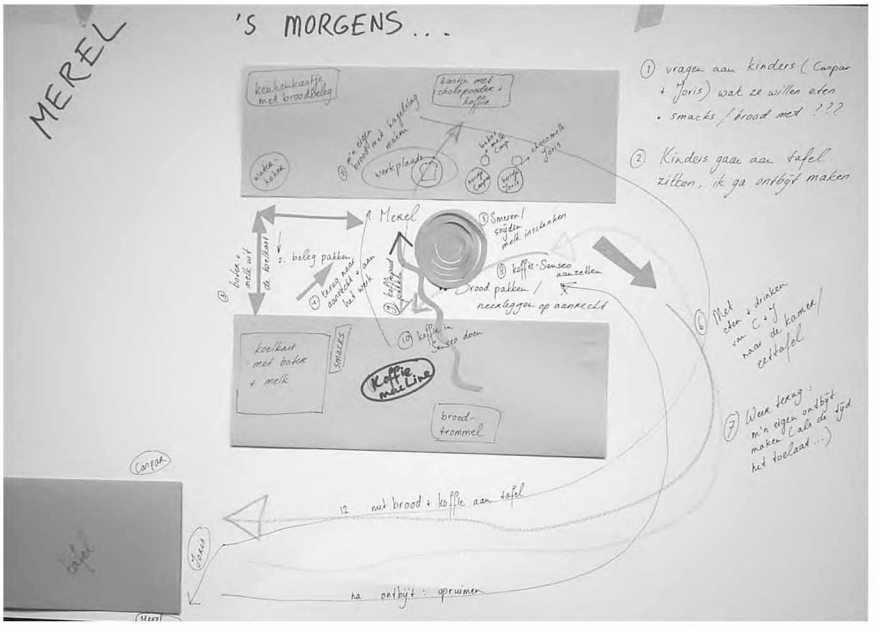

Figure 7. Mapping exercise of a routine in your kitchen.

Participants need to be guided in a step-wise process to facilitate awareness about their own experiences. From the various studies we conducted we have learned that small steps are often needed. In an evaluation about the sessions of high security admittance study, participants mentioned that they had difficulties with the abstraction levels in the exercises; '*A few more exercises in between would have helped me better in revealing and expressing my experiences for myself and to the group.*'

Besides the step-wise process into participants' experiences, contextmapping studies involve the emotional side of participants and facilitators should know how to deal with this. Sometimes participants come up with very personal, emotional stories. The facilitator should know how far to go and where to stop. In the high security admittance study, for example, one participant started to talk about his happiness of being admitted in the world of fathers. A second participant immediately reacted on his story by telling her experiences of having difficulties to get children. A third participant was pregnant and felt the need to tell her story too. In a few minutes the emotional level of the discussion was very high. At that moment, the facilitator thanked the group for sharing these personal stories and mentioned the courage of the participants, but stopped the discussion by making a comment on a meta-level, showing that the exercise does reveal interesting stories, and then continued with a following exercise.

The participants are encouraged to feel that they are the experts in the experience domain being explored and the facilitator must believe that to be true. It is the facilitators' task to lead the discussion, and the participants' task to express their thoughts and personal experiences. The participants are told that nothing they will say is 'wrong' and that everyone has their own experiences and that each person should respect the experiences and opinions of the other participants.

3.4 *Analysis*

The sessions and workbooks produce a rich, lively and varied, but complex set of data which is not readily structured. Analyzing the information from the generative sessions is a young field, that still is in an exploratory phase. The information of the contexts of product use, as stated in the preparation section, is fragmentary and multi-layered. The created artefacts are the means that the participants use to express their experiences. The information of the context of product use can be distilled from the explanations of the created artefacts. Therefore analysis focuses on the stories the participants tell about the artefacts. Approaches for analysing visual elements alone, such as Zmet (Coulter, R.A., Zaltman and Coulter, 2001), and Kansei (Stappers and Sanders, 2003) are explored, but have not led to satisfying results, because much more information is anchored in the stories of the participants and in the relationships between the visual elements and the stories.

With the Grounded Theory approach for analysis (Corbin and Strauss, 1990), data is studied to discover structures without using pre-set expectations of the data. Potential indicators of a phenomenon are discovered during the analysis, rather than being hypothesized in advance. We follow an approach that is largely in line with Grounded Theory to analyse data gathered from generative techniques and suggest the following three-phase structure for generative data analysis:

Phase 1: Fixate on the data
By being present at the sessions, the researcher has already learned a lot about the experience domain. Right after the session, the researcher documents all these thoughts and remarks, because memory will fade in time. Then the researcher turns to the audio- and video-documentation. Writing down all that is said during the sessions is a time consuming activity, but it makes it possible to annotate and highlight quotes. Working with transcripts works better than listening to a tape and forwarding and rewinding it all the time.

Phase 2: Search and be surprised
After the raw data and first insights have been captured, it is time to search through the information for interesting indicators. This is a fuzzy process that works well when the researcher is physically surrounded with all the session materials; the tapes, the transcripts, the created artefacts, etc. The different stories are checked: Which topics are mentioned? Why do participants mention a topic? What do they say about it? What are their ideals? Many layers of information are discovered. With an open-mind, the researcher is prepared and surprised by what the participants have expressed. All the impressions and insights are written down. Making notes on small items or stationary post-it notes facilitates their rearrangement.

Phase 3: Find patterns and create an overall view
In the search for a variety of patterns, all the annotations and the data are organised and reorganised. Determining recurrent and/or striking themes about the experience creates an overview. Working spatially, e.g., on a wall or large boards, supports creating overviews and may show the relations between different experiences and themes visually.

This three-phase structure allows the researcher to explore and find patterns. Our experience is that the three phases can be followed in less or more intense analysis.

The goals and timing of the project influence the intensity of analysis. Of course, analysing the data of six people is different from analysing the data of sixty people. When more than ten participants are involved it is advisable to use multi-relational databases to store and structure the data. Analysis of generative data can take place over a few hours or several weeks and can be done in teams or by one individual.

When practiced in industry, the key is to discover effective and efficient ways to quickly analyze large amounts of qualitative data. An approach that has been used successfully at SonicRim proceeds as follows. A team of researchers works in parallel, meeting daily, to share insights, throughout the course of analysis. One member, for example, is responsible for the analysis of the sensitization materials. Another team member is responsible for analyzing the first collaging exercise, another for the second exercise, etc. Each member becomes, in this way, an 'expert' on the data they focus on for documenting, summarizing and analysing. They work separately throughout most of the day, but get together regularly, at least once a day, to share observations, ideas and preliminary insights. The sharing activity influences the members to return to their focused analysis activities with a heightened sensitivity to emerging patterns. Moreover, inferences that start to form in one part of the data are quickly adjusted and refined by a member looking from the perspective of another part of the data. Then, when all components of the data have been documented and summarized, the team of researchers works together to generate the conclusions and to develop the design implications or recommendations.

Software-based qualitative analysis packages such as NUD*IST or ATLAS.TI, often used in ethnographic research, can also be useful for large data sets. We haven't fully used these software packages yet, but we do believe that they support the analysis effectively for certain projects. We are somewhat reserved to apply these software packages, because we have found large organizational space (on walls or desks) extremely useful for structuring data and forming hypotheses. Data on a screen, although coded and structured, does not offer an inspiring and flexible workspace for analysing fragmentary information about context of product use. The jargon and symbols of these programs are quite abstract and do not encourage the team to view data with empathy and might restrict the multi-layered approach to the data.

Within design student projects, time for analysis is often short. Design agencies show the same need; they are very interested in conducting contextmapping studies, but do not have time to do so (Jacobs, 2003). If one is interested in beginning to do generative research, we suggest investing more time spent in preparing and sensitizing and less time spent in analysis. For a quick study it is necessary to at least review the recording of the session once and to create an overview by checking which themes the participants mention most often. Just paying attention to the created artefacts alone is not recommended, because the participants' stories carry much knowledge about their experiences and the contexts of product use.

3.5 *Communicating the knowledge*

Capturing the information is necessary in order to share the knowledge with all members of the multi-disciplinary design team. To inform and inspire all members of the team (e.g. designers, engineers, financial managers, marketing managers and public relation specialists), the results need to be accessible, shareable, useful and understandable during the entire human-centred product development. Diggens and Tolmie (2003) show how diagrammatic forms can be used to convey ethnographic data, but the results of a

contextmapping study consist of a multitude of fragmentary clues and directions about peoples lives. The data is multi-faceted and multi-layered, and addresses issues both functional and affective, both general and personal, both objective and subjective. It should be presented appropriately. Anecdotes narrated in the session are often found more inspirational for designers than are abstract interpretations. Common ways of presenting user studies are written reports, video highlights and workshops (Sleeswijk Visser, 2004). Other ways to present the findings, i.e., more descriptive and visual ways, are needed to represent and communicate these complex data, because the outcome has to create empathy and engagement of the design team for the users. In this paper we concentrate on the communication for the early phases of the development process, i.e., idea generation and conceptualisation. In these phases designers need to immerse themselves in the information and use their creativity.

One approach we found very effective is to communicate the findings by presenting a compilation of carefully selected raw data (see figure 8) and clues towards interpretations. Key themes and relations in the information can be selected for presentation. To illustrate these themes and relations, anecdotes work well, because anecdotes appeal on the level of experience. Parts of the sensitizing package or parts of the created artefacts can be used as visual illustrations of themes and relations. Visualisations (e.g. models, theories or diagrams) of the patterns that have been identified through analysis suggest relations between themes and observations that can be considered by the design team, even if they are not formulated in a definitive theoretical framework. Through judicious use of typography, diagrams, and illustrations the designer is invited to explore the findings from the research team in different ways. The aim in communication is to find ways both to present information and to provide inspiration, to give freedom of interpretation, yet also support argumentation, to promote and enrich discussion between designers and other members of the design team (Sleeswijk Visser, 2004). Many of the existing techniques for conveying results are using narrative structures such as personas, storyboards, scenarios or scripts. These structures integrate several findings into stories involving 'real' people, rather than targeted groups and have shown to be effective methods to stimulate designers to empathise with the depicted people, rather than merely reason about them.

The findings need not be conveyed through a document alone. By means of workshops, researchers and designers are able to discuss the analysis process and the findings, and sometimes do a joint exercise with the data.

In design practice, companies use the findings during idea generation, to inspire concepts, and as a means to argue and discuss concepts in decision meetings. Communication tools should support action as well as reflection (Bodker, 2000) and are a means to provoke new ideas. The information should encourage communication between all members of the multidisciplinary team.

The findings can be useful during other phases of the development process. When important decisions have to be made, a clear and convincing argument can be made using a scenario of the interaction based on the design and the knowledge about its context. When testing prototypes of the concept the information can be used as reference. For example: how will users experience it? How should we test the prototype? Here it is possible to let the same users, together with new users, participate in the concept evaluation. This allows continuous reflection during the whole development process. Finally the information from the research can be used to support the selling of the product to wholesale trades. The product, developed on a human-centred base, unites the experiences of users and the contexts in which it is or will be used.

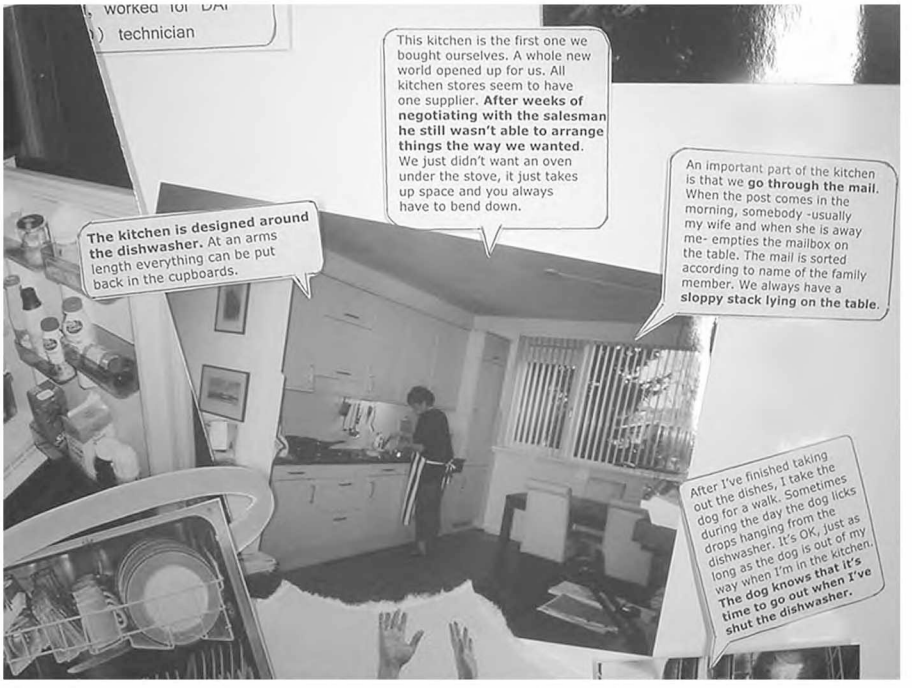

Figure 8. A raw data compilation: Part of a collage representing the kitchen experience of one of the participants (from van Beusekom, 2005). Parts of the actual data, photos of the sensitizing package and anecdotes of the transcript are combined to present the context of the kitchen for each participant.

4. Discussion

In the preceding sections we described contextmapping as an intensive research activity, and discussed a framework of six separate phases, and the distinct roles for the user, designer and researcher. In practice, however, the rigour and intensity of the research varies from project to project. The phases are often not that clearly separated and the roles of stakeholders often overlap and mix.

Intensity

Contextmapping techniques can be applied across a range of intensity, varying from single sessions with a handful of participants and little formal analysis to large research projects with over a hundred participants and intensive analysis. The studies in industry are usually larger and faster and involve significant analysis by a team of researchers. The more intensive studies are typically conducted in larger companies or in academia. The cases used to illustrate this paper are of medium size, involving under a dozen of participants and analysed mainly by a single student researcher, who also used the outcomes in producing a concept design. In the smaller cases, often no real 'map' is left as documentation. Although such sessions are appreciated and used by designers, there is a need for documentation even for these small-scale studies. If we want these techniques to be useful for smaller projects in design practice, we will have to develop methods that can

be graded in intensity. We hope the practical guidelines given in this paper provide the first steps forward in this direction.

The boundary zone of analysis and communication

In our model we separated phases of the contextmapping model. In practice, activities in these phases continue and overlap. In particular, the analysis phase and the communication phase often fuse in one activity. In the section on communication we have mentioned that the results of a study consist of the combination of raw data and interpretations. But does it end here? No, it is just the beginning of a conceptual design phase with the experiences from real people as input. When the findings are presented as 'facts', the design team is not stimulated to play with the data. When the findings are presented as purely raw data without showing the multi-layered character, the design team does not know where to start. Creating inspirational input, engaging empathy with users asks for an intensive appropriation and transformation of the results by all members of the design team. We believe that there is yet a lot to be explored on dimensions of interpretation, involvement of team members during analysis and participation of team members in the act of communicating. The first author's PhD research project takes place in this particular zone where analysis, communication, and use of context information during conceptualisation meet.

The different roles of the researcher, designer, and user

Conducting a contextmapping study involves different stakeholders, whose roles intertwine and overlap. The whole design team can be actively engaged in the study. For instance, the designers who will use the outcomes can (and should) be involved in creating the sensitizing exercises for the users. For the designers being present at some part of the group sessions is valuable. By participating in the analysis and presentation of results, the designers are immersed more deeply in the user's context, rather than if they are passive recipients of those results. Our experience is that design projects often cannot afford extensive user research. When little time and budget is available, the designer takes the role of the researcher. Moreover generative techniques are flexible to apply in different situations. Small, rough, one-day studies are useful as are intensive research, which can take up to a few weeks. Both reveal interesting and useful data about the context of product use. Even with a one-day study enough time needs to be made for the sensitizing process for users, researchers, designers and other members of the team. Figure 9 graphically summarizes how the involvement of different parties varies throughout a contextmapping study. Typically, the project is carried out by researchers, and designers participate in preparation and analysis, and users' participation ends after the sessions. In addition, especially with the design of professional products, users are highly motivated to remain involved in later stages of the design.

5. Conclusion

The past decade has shown an undeniable rise in the involvement of users in the creative parts of the design process. In our own experience, we have seen a rapid growth in students' interest in generative techniques, and the willingness of companies to let us explore these techniques in collaborative projects. Reactions to earlier drafts of this paper

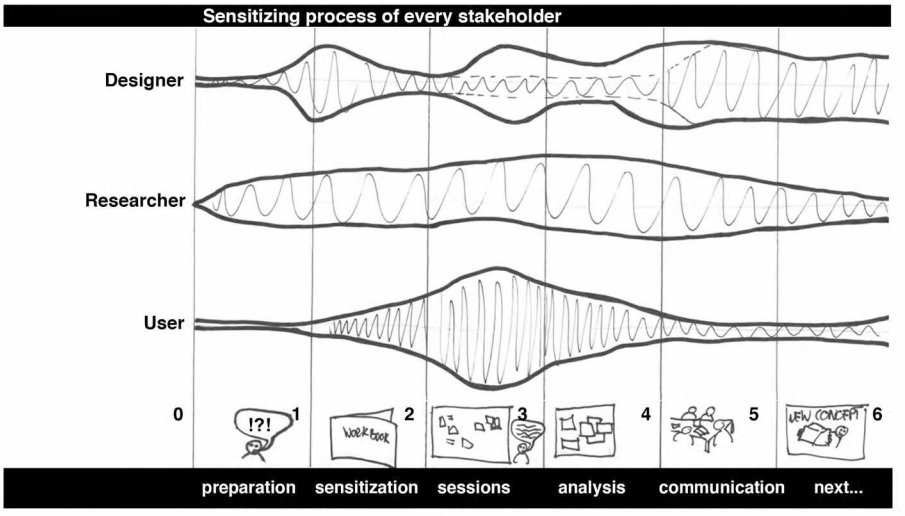

Figure 9. The involvement of the stakeholders varies through the stages of the study.

underscored the need for practical knowledge on employing generative techniques in design. In academia, new approaches to user studies, such as generative tools and cultural probes, have become common topics at design-oriented conferences. Until now, however, publications have highlighted the background philosophy, underlying principles, or practical results, with limited attention to the methodology and practical issues in conducting these studies. As a result, many people have been reinventing the wheel, when it comes to group sizes, types of exercises, the structuring of sessions and the intensity of analysis. By means of this paper we hope to provide a foothold for the practitioner and researcher regarding these matters, allowing them to further develop the theoretical basis of the field.

Notes

1: research projects at the TU Delft include studies on: rituals of entrance, information flow in intensive care, sharing personal media, basic atmosphere controller, use of detergents, shaving products for men, workstation for radiologists, private patient room, luggage concept, kitchen for 2015, information device for tourists, high security admittance, packaging for sweet spreads, baggage system in cars, baby buggy, furniture in student rooms, physiotherapists' worktable, waiting, communication tool for elderly.

2: research projects in industry include topics on: families communicating, the knowledge worker, the home experience, home entertainment, remote controls, shopping online, shopping for pet food and supplies, working in alternative postures, paper towels, toilet paper, the museum experience, hospital patient rooms, working in small business, working in large business, working away from primary workspace, baby diapering, the middle school teacher's work, PC gaming, virtual PC, hotel for frequent travellers, CAPD (Continuous Ambulatory Peritoneal Dialysis), personal and family security, fun learning for children, the surgical suite, food preparation and consumption, moms and their babies, driving a car, and operating a military loader.

Acknowledgements

We'd like to thank our students who were involved in the various projects, from which we are able to learn and constantly improve our model of contextmapping. Thanks to V. Visser and M. van Beusekom for sharing their information and the experiences of their graduation projects. We also like to thank the many students at TU Delft and The Ohio State University, and the practitioners who participated in the studies, especially those who also reacted to earlier drafts of the paper.

References

Beusekom, M. van., Vision on a future Electrolux kitchen for 2015. (Unpublished) Master's Thesis, Industrial Design Engineering. Delft University of Technology, 2005.

Bodker, S., Scenarios in user-centred design – setting the stage for reflection and action. *Interacting with computers*, 2000, **13**, 61 – 75.

Buzan, T. and Buzan, B., *The mind map book. Millennium edition*, 2000 (BBC Worldwide Ltd: London).

Coulter, R.A., Zaltman, G. and Coulter, K.S., Interpreting consumer perceptions of advertising: An application of the Zaltman Metaphor Elicitation Technique. *J. Advertising*, 2001, **30**, 1 – 21.

Corbin, J. and Strauss, A., Grounded theory research: Procedures, canons and evaluative criteria. *Qualitative Sociology*, 1990, **13**, 3 – 21.

Diggens, T. and Tolmie, P., The 'adequate' design of ethnographic outputs for practice: some explorations of the characteristics of design resources. *Proceedings of First International Conference on Appliance Design*, 2003, pp. 76 – 86.

Djajadiningrat, J.P., Gaver, W.W. and Frens, J.W., Interaction relabelling and extreme characters: Methods for exploring aesthetic interactions. *Proceedings of the conference on Designing Interactive Systems: Processes, practices, methods, and techniques*, New York, 2000, pp. 66 – 71.

Dourish, P., What we talk when we talk about context. *Personal and Ubiquitous Computing*, 2004, **8**, 19 – 30.

Gaver, W., Dunne, T. and Pacenti, E., Cultural Probes. *ACM Interactions*, 1999, **6**, 21 – 29.

Gaver, W., Boucher, A., Pennington, S. and Walker, B., Cultural probes and the value of uncertainty. *ACM Interactions*, 2004, **11**, 53 – 56.

Grudin, J. and Pruitt, J., Personas, participatory design and product development: An infrastructure for engagement. *Proceedings of Participatory Design Conference*, Palo Alto, 2002, 144 – 161.

Hekkert, P. and van Dijk, M., Designing from context: Foundations and applications of the ViP approach. *Designing in Context: Proceedings of DTRS 5*, edited by P. Loyd, and H. Christiaans, 2001, Delft University Press.

Jacobs, W., Onderzoek van methoden om consumenten te betrekken in het vroege ontwerpproces. (Unpublished) Master's Thesis (in Dutch), Industrial Design Engineering. Delft University of Technology, 2003.

Mattelmaki, T. and Battarbee, K., Empathy probes. *Proceedings of the Participation Design Conference*, Malmo, 2002, 266 – 271.

Preece, J., Rogers, Y. and Sharp, H., *Interaction Design: Beyond Human-computer Interaction*, 2002 (Wiley: New York).

Polanyi, M., *Personal Knowledge: Towards a Post Critical Philosophy*, 1964 (Harper & Row: New York).

Sanders, E.B.-N., Converging perspectives: product development research for the 1990s. *Design Management Journal*, 1992, **3**, 48 – 54.

Sanders, E.B.-N. and Dandavate, U., Design for experiencing: New tools. *Proceedings of the First International Conference on Design and Emotion*, edited by C.J. Overbeeke and P. Hekkert, 1999, TU Delft.

Sanders, E. B.-N., Generative tools for codesigning. *Collaborative Design*, 2000 (Springer-Verlag: London).

Sanders, E.B.-N., Virtuosos of the experience domain. *Proceedings of the 2001 IDSA Education Conference*. 2001.

Sanders, E.B.-N. and William, C.T., Harnessing people's creativity: Ideation and expression through visual communication. *Focus Groups: Supportive Effective Product Development*, edited by J. Langford and D. McDonagh-Philp, 2001 (Taylor and Francis: London).

Schön, D.A., *The Reflective Practitioner*, 1983 (Basic Books: New York).

Schuler, D. and Namioka, A., *Participatory Design: Principles and Practices*, 1993 (Hillsdale: Erlbaum).

Sleeswijk Visser, F., Een structuur om de context van productgebruik in kaart te brengen. (Unpublished) Master's Thesis (in Dutch), Industrial Design Engineering. Delft University of Technology, 2003.

Sleeswijk Visser, F., van der Lugt, R. and Stappers, P.J., The personal cardset – a designer-centered tool for sharing insights from user studies. *Proceedings of Second International Conference on Appliance Design*, Bristol, 2004, 157–158.

Stappers, P.J. and Sanders, E.B.-N., Generative tools for context mapping: tuning the tools. *Design and Emotion: The Experience of Everyday Things*, edited by D. McDonagh, P. Hekkert, J. van Erp and D. Gyi. pp. 77–81, 2003 (Taylor and Francis: London).

Visser, V., Experiencing entrance admittance. (Unpublished) Master's Thesis, Industrial Design Engineering. Delft University of Technology, 2005.

Appendix A: The experience of shaving: A case study

(This case study was conducted for a manufacturer of consumer goods (see appendix, note 1)).

The aim of the study was to learn about the shaving experience of men and to create a map for designers which describes the context of shaving. By having real users participate in the research, we wanted to gather functional and affective information to inspire design teams in designing products for a new shaving experience. At the start, we had no particular product in mind. The target group for the study consisted of men with ages between 20–60 who shave at least once a week. It contained men who were dry and wet shavers. A recruitment agency for marketing research selected and recruited 10 participants from their database. Two sessions with five participants each were set up. We used a diary as a means of sensitizing the participants before they came to the generative sessions. In the sessions the collaging technique was used because we needed rich and emotional input about shaving.

A.1 Preparation and planning

Figure 1 gives an overview of the research plan showing two weeks for preparation, one week for sensitizing the participants, one week for the sessions, and two weeks for the analysis and communication. Two researchers were involved in this study.

We started by making a mindmap (Buzan and Buzan, 2000) about our own knowledge of shaving (see figure 2). We wrote down everything that we thought could possibly play a role in the experience of shaving. This was useful to get a view about the possible factors of the context. After the analysis, our insights were compared to this map. Here we found that the sessions really gave new insights about shaving experiences. Before we could only guess and think of our own experiences. For instance we thought that the light and lighting would be important items. But it turned out that the participants didn't really mention the lighting. Instead they mentioned that, when shaving, they really see themselves in detail in the mirror. It is for them the only moment in their lives when they carefully check their face. Some men experience shaving as a confrontation with their body aging.

In a pilot study the diary and the set-up of the session were evaluated and adjusted. We also started to collect images and words for the collaging toolkit in the first week.

A.2 Sensititization

One week before the sessions the participants received a diary. The theme of the diary was 'body care', not 'shaving', in order to prevent the participants from focussing only on shaving. The theme of shaving was only related to some of the questions. The questions

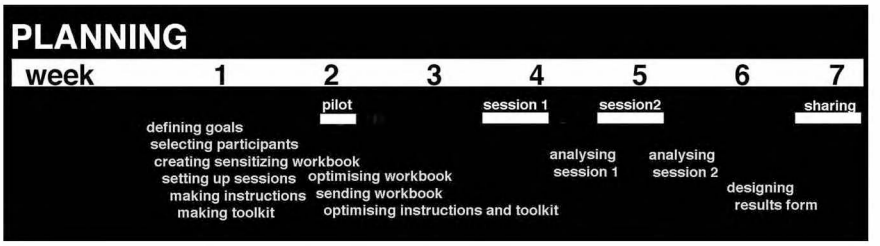

Figure 1. An overview of the research plan.

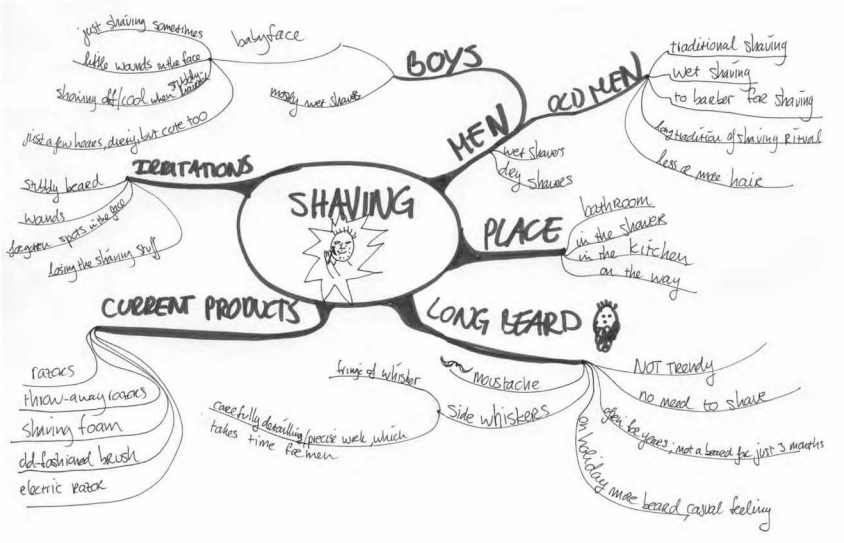

Figure 2. Mindmap about the shaving experience made before the research.

and instructions in the diary were often open-ended. The first instruction was to draw a map of their bathroom. This was followed by questions about their personal appearance; when do they think they look good and what do others expect of their personal appearance? In the last pages of the diary the participants were asked to make notes about activities of body care for five days (see figures 3 and 4).

The diary made the participants think about their daily routines in a general way. It is likely that the participants had not thought much about these routines before.

Figure 4 is a filled-in diary page. This person had a slow start for the day, and was not feeling good about it. He had spent the morning reading, then washed himself a bit and didn't shave! Because he has written this down, some awareness about his shaving experience popped up. In the group session this participant mentioned also that this diary made him realize that he doesn't feel comfortable in public if he had not shaved that day. But he actually likes to have a beard of a few days. So on the first day of not shaving he avoids having contact with people where possible. But the following days he feels good and attractive. He never lets his beard grow for more than five days.

Another participant mentioned that filling in the diary made him realise that he spends a lot more time in the morning on showering, shaving and brushing his teeth than he

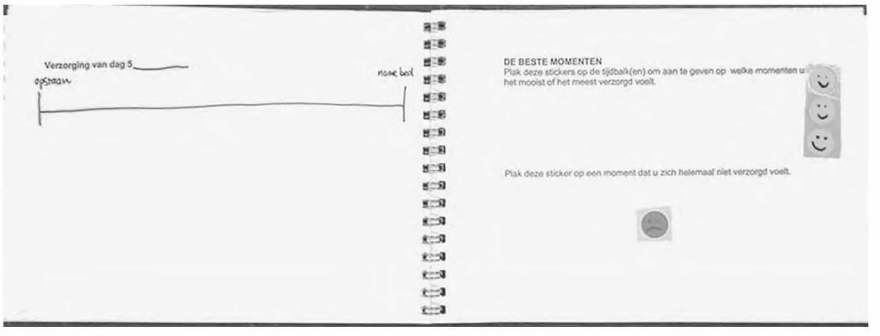

Figure 3. One of the exercises in the diary. The instructions say: 'Make notes for five days when you do these body care activities. This is the page for the fifth day'. On the right page: 'Use these smiley stickers to mark moments when you feel good and attractive. Use the sad sticker to mark when you feel bad concerning body care.'

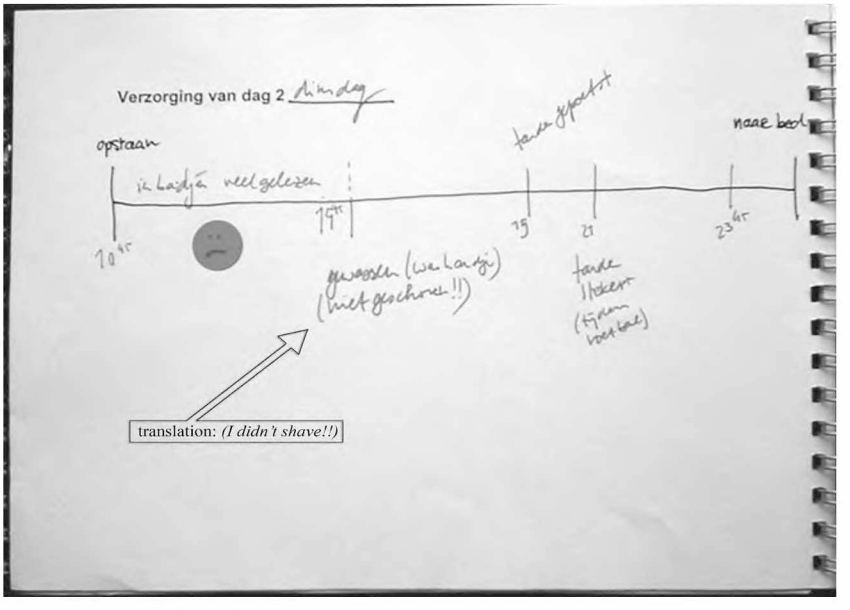

Figure 4. An example of a filled-in diary page from the exercise above.

thought he did. He also mentioned his wife looked through the diary and they started to discuss their morning patterns.

In these ways, the diaries made sure that participants had been actively engaged with the topic of body care all through the week before the sessions.

A.3 The sessions

Two sessions were set up, each with five participants (see table 1 and figure 5). At both sessions just four participants showed up, which is a common problem in recruiting. Both sessions followed the same procedure as outlined in table 1. In a session we did two

Table 1. The case was part of the graduation project of the first author (Sleeswijk Visser, 2003). The project was done in cooperation with P5 Consultants, usability professionals (www.p5-adviseurs.nl) in The Netherlands for a shaving product manufacturer.

Time	Action	Checklist
5 min.	Introductions	Goal: insight into experience, You are the expert, Basic rules
5 min.	Warm-up	Images of animals Every participant selects a picture of an animal with which he can identify most and presents the animal and himself to the group.
5 min.	Instructions for collage making	Use the images and words to make associations and to bring back memories about shaving this morning or whenever.
20 min.	Collaging "the shaving environment"	Environment of shaving: where, what, who, when, situation, seeing, feeling, hearing, scenting, tasting, mood? Think about the last time you shaved.
25 min.	Present collages	Explain your collage to the group. You can react to each other's stories.
10 min.	Group discussion	Reacting on each other's stories
15 min.	Collaging "feeling before, during and after shaving"	Why do you shave, how do you feel, how do you feel about shaving, what happens, are there changes: your feelings and state of being, what is the effect?
25 min.	Present collages	Explain your collage to the group. You can react to each other's stories.
15 min.	Group discussion: Ideal having exercise with attributes for aliens	What would be the ideal situation? What should shaving be like in the future?
5 min.	Closing comments	
15 min.	Walk out	

collaging exercises: The topic of the first exercise was 'Make a collage about your shaving environment.' The topic of the second was 'How do you feel, before, during and after shaving?' As a last exercise we used another technique; a variation of interaction relabelling (Djajadiningrat, Gaver and Frens, 2000). The participants were given a box with ordinary products, like a wine opener, a telephone, a cup, etc. With these objects they had to imagine how aliens from Mars would shave. By letting participants focus on this fictional situation, they address their imagination, and are better able to express their latent needs and to let go of the constraints of the current situation.

At first the participants didn't talk much and they felt kind of awkward, but soon they started to tell more and more. They came up with detailed memories, e.g., about shaving during their military service related in figure 6. They told about their early morning awakening routines, and what they liked or disliked about shaving.

A.4 Analysis

The evening after each session we wrote down all their impressions and insights we had had during the sessions. These sessions generated much data, consisting of diaries, collages, our notes and videotapes of the sessions (see figure 7).

Figure 5. Participants making their first collage.

Figure 6. One of the collages including part of the story told by one of the participants.

The following day we started analysing the data. We conducted the analysis in an intense and formal way, spending more than a fulltime week on it. A transcript was made

Figure 7. The sessions produce a wealth of data: diaries, collages, videotapes of the sessions.

of the videotapes. This was quite a job, but necessary. The videotapes, the collages and the diaries were studied together. Insights were written on yellow post-its. On large sheets of paper we wrote or drew annotations of interpretations and relations in different colours. We especially studied the parts of the videotapes where participants explain their collages (see figures 8 and 9).

To help manage the amount of data we decided to create a file for each participant. Everything that was said by one participant was placed in this file, together with his collages and his diary. Now we had eight separate stories of individual experiences of real people. A typical quote for each individual was selected:

P11: *I do not shave, I trim my beard!*
P12: *I always shave a bit on good luck*
P13: *I actually shave dry. Just routine.*
P14: *Sometimes I sing a song while I'm shaving!*
P21: *I hate shaving. It irritates me!*
P22: *I think it is kind of sexy.*
P23: *I want to be free in choosing when I want to shave.*
P24: *I get a kick from making very straight lines in the foam on my face while shaving*

The last step consisted of creating an overview of the overall shaving experience across all the participants. We made interpretations about:

- The goals men want to achieve by shaving: *Feeling fresh, being attractive, waking up, etc.*
- The meanings of shaving: *obligation, to be creative with your looks, to treat yourself well, etc.*
- The emotions men have towards shaving: *Happy, sad, angry, excited, bored, etc.*

A.5 Communication of the results

Communicating the results to designers who had not been present during the sessions and analysis was an expressed purpose of this study. This meant that the presentation and communication of the results was extremely important. We developed a communication tool for the design team: the personal cardset (see figures 10 and 11) that was used in combination with a workshop. Each card represented one participant's shaving experience. The backside of the card contained his entire story. The front side (see figure 11) had a selection of quotes, sometimes with illustrations extracted from the diary

Figure 8. A participant tells his story by presenting his collage.

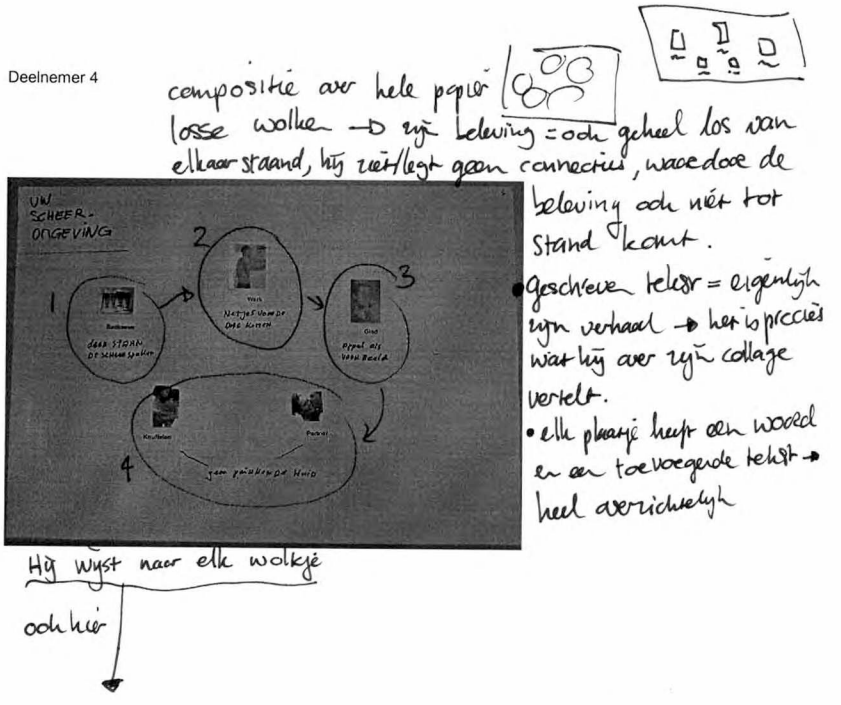

Figure 9. Notes by one of the researchers about one participant's collage. Here the researcher explored the videotapes to see if the way of presenting (order of topics, intonation, gestures, composition, etc) reveals extra information.

Figure 10. The personal cardset.

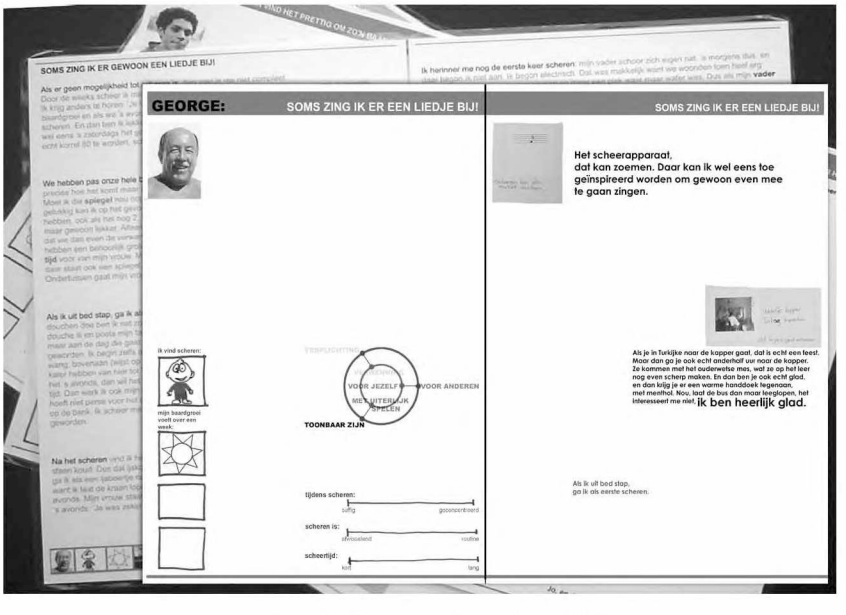

Figure 11. Front side of one card.

or the collages. The researchers' interpretations were visualised in various diagrams representing emotions, goals and meanings that the men associated with shaving.

Every card carried a (fictive) photo and a name to encourage empathy for 'real persons' (for reasons of privacy, names and photos were not of the participants). The cards contained a combination of raw data (the complete individual story) and interpretations provided by the researchers (colour coded themes and diagrams representing emotions, goals and meaning). Striking themes were colour coded across the cards in the text on the backside in order to allow the user to easily find relations between the experiences of different participants.

The users of the cards (i.e., members of the product development team) could share information by physically handing each other the cards. It was left to the designer if he/she wanted to search for relations between the experiences by comparing cards or by going into depth in one or two individual experiences. The cards were laminated and delivered with a set of non-permanent pencils. Designers could write annotations or ideas right on the cards. In this way the information converges directly with the insights and ideas of the designers. The cards did not present fixed conclusions, but encouraged the designers to make his/her conclusions on the basis of directions suggested by the researchers. The value of the cards was evaluated in a small experiment, where pairs of designers used these cards in generating ideas for innovative shaving products (see figure 12).

In the workshop, the designers used a variety of strategies in using the cards. Some designers were looking for problems mentioned by participants to solve. Other designers did not want to know possible problems, but developed a new kind of view on shaving. They often projected the story of the participant on themselves, thus showing their empathy for the real users. '*This guy, he is exactly like me, I shave the same way and I*

Figure 12. Designers using the information while generating ideas.

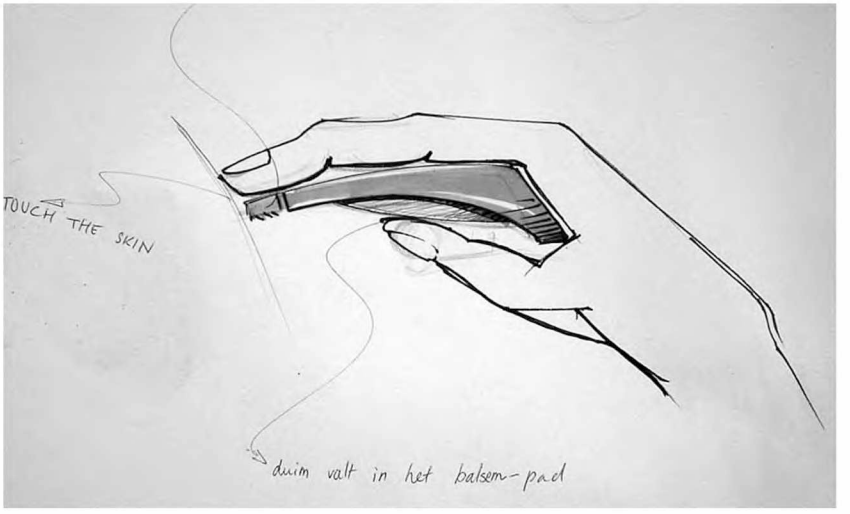

Figure 13. One of the concepts: A shaving device which allows your fingertips to immediately feel the effect. By feeling every move, the shaver may build a memory of the shaving actions on his skin because it is 'in his fingertips'.

would also never do it on holiday.' A female designer said: '*I never had a boyfriend shaving like this guy. And this card, I have the feeling I know really personal stuff about him, he could be my neighbour!*' The set of cards gave each designer freedom in using the information during idea generation and created various interesting concepts.

A.6 Concepts

The case in this appendix shows how user experiences can be shared with designers. Designers quickly apply the information in generating new ideas and concepts. One such idea is presented in figure 13.

Note

1: the case was part of the graduation project of the first author (Sleeswijk Visser, 2003). The project was done in cooperation with PJ Consultants, usability professionals (www.p5-adviseurs.nl) in The Netherlands for a shaving product manufacturer.

Point Grey Cornwall Active Transportation Project

Summary of Findings: Children and Youth Engagement

Prepared for City of Vancouver
Engineering Services Department

By Green Streets Game Team
[redacted]

April 8 2013

Point Grey Cornwall Active Transportation Project

Summary of Findings: Children and Youth Engagement

Executive Summary

This document presents and analyzes the data collected during the children and youth engagement process for the Point Grey Cornwall (PGC) Active Transportation Project. It includes an overview of the context, methodology and rationale for the engagement process; infographics summarizing the feedback received; suggestions for incorporating this feedback into the design of the PGC Active Transportation Corridor; and recommendations for future children and youth engagement processes.

Overall Findings and Recommendations

- A total of 371 students were reached through the engagement process, which comprised of 15 workshops run between March 11 and March 15, 2013.
- Overall results from the PGC children and youth engagement process indicate similar values and preferences to those found in the Comox-Helmcken phase 1 engagement process.
- Throughout the workshops participants demonstrated a complex understanding of their neighbourhood street network, and recognized the need to balance the needs and interests of various users including cyclists, pedestrians, and motorists.
- The collaborative designs developed by participants indicate a desire to transform the streetscape experience through both minor improvements and large-scale re-interpretations of street use.
- General feedback indicates that youth interpret active transportation corridors as not only routes to destinations, but as destinations in and of themselves.
- The top three recommended urban design improvements were found within the categories of **Greening, Permitting,** and **Intersections**.
- Within the top three categories, the priority recommendations were as follows: **Greening** - Trees (26%), Flowers (21%), and Garbage cans (17%); **Permitting** - Mobile food (28%), Rezoning (27%), and Temporary Commerce (12%); **Intersections** - Painted Crossings (33%), Pedestrian-controlled crosswalks (20%), and Pedestrian bridges (12%).

PREFERRED ACTIVE TRANSPORTATION IMPROVEMENTS

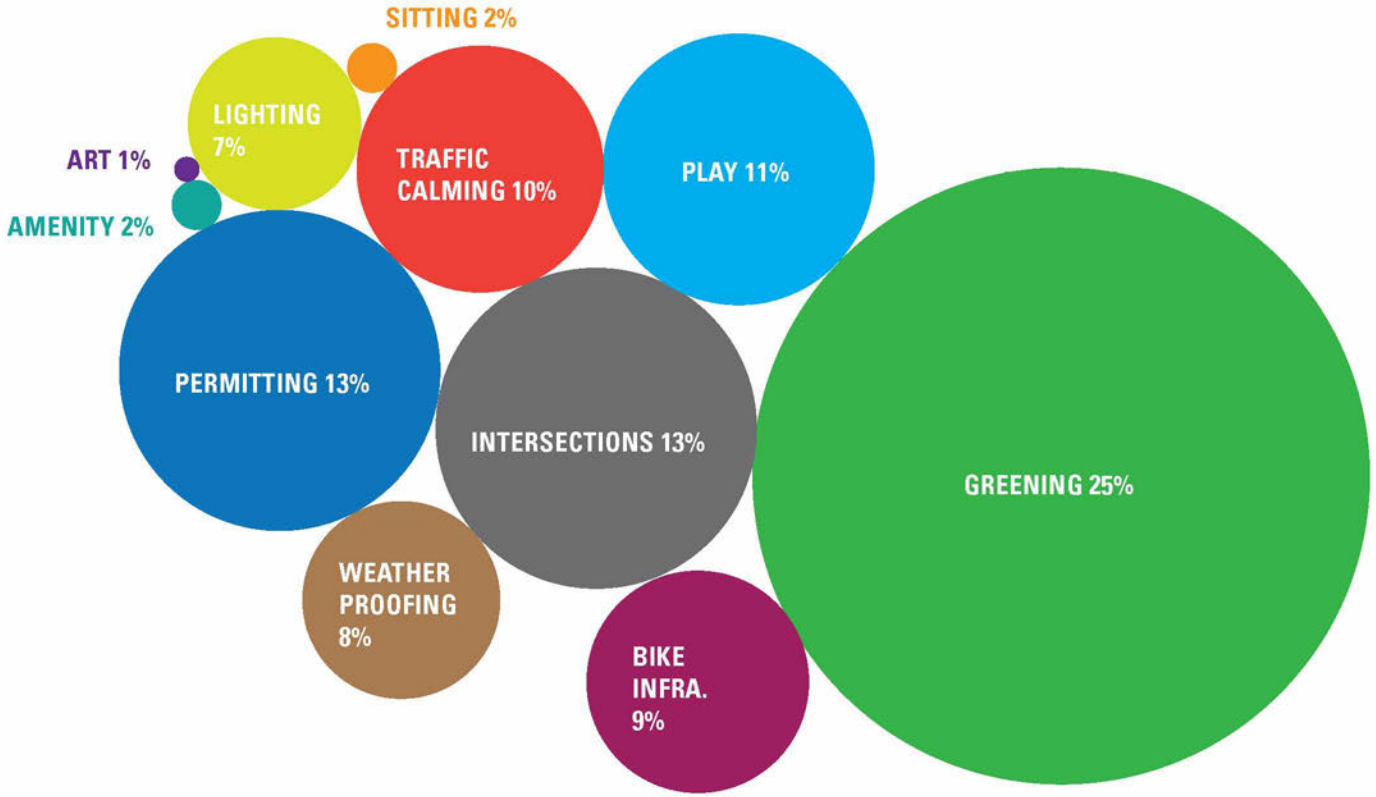

The pages that follow provide more detail on this feedback, including a breakdown of responses according to project goals, and recommendations for specific streetscape categories.

Background

The Point Grey Road-Cornwall Avenue Active Transportation Corridor aims to create a safe, convenient and comfortable connection for pedestrians and cyclists between the Burrard Bridge and Jericho Beach. The goals of the project are to:

- Encourage people of all ages and abilities to get around their city through active transportation in a comfortable, convenient, and enjoyable way;
- Create a walking and cycling route that is safe, convenient, and comfortable for people of all ages and abilities;
- Address existing safety issues along Point Grey Road and Cornwall Avenue by reducing the volume and speed of vehicle traffic;
- Make the intersection of Burrard Street and Cornwall Avenue safer and more direct for pedestrians and cyclists.

PROJECT STUDY AREA

Context

As outlined in the Transportation 2040 Plan, the Point Grey Cornwall Active Transportation Corridor is specifically intended to be accessible to all ages (8-80). Public engagement for this project therefore includes processes specifically designed for children and youth. To this end, the Engineering Services Department contracted the Green Streets Game (GSG) Team to obtain input from children and youth regarding their unique mobility requirements as they pertain to the project area. The GSG Team was tasked with providing engagement data on:

1. Current transit and mobility patterns – How do children and youth currently use the space?
2. Preferred transit and mobility choices – How would they like to use the space, and what would facilitate that?
3. Potential changes as a result of altered routes – If x were to change, how would children and youth use the space differently?

Engagement Methodology

The GSG Team developed a workshop engagement process for both elementary school classes (45 minutes) and high school classes (110 minutes). The workshop 1) provided participants with pertinent PGC background information, 2) allowed them to crowd-source key game play objectives, and 3) supported a collaborative street design activity.

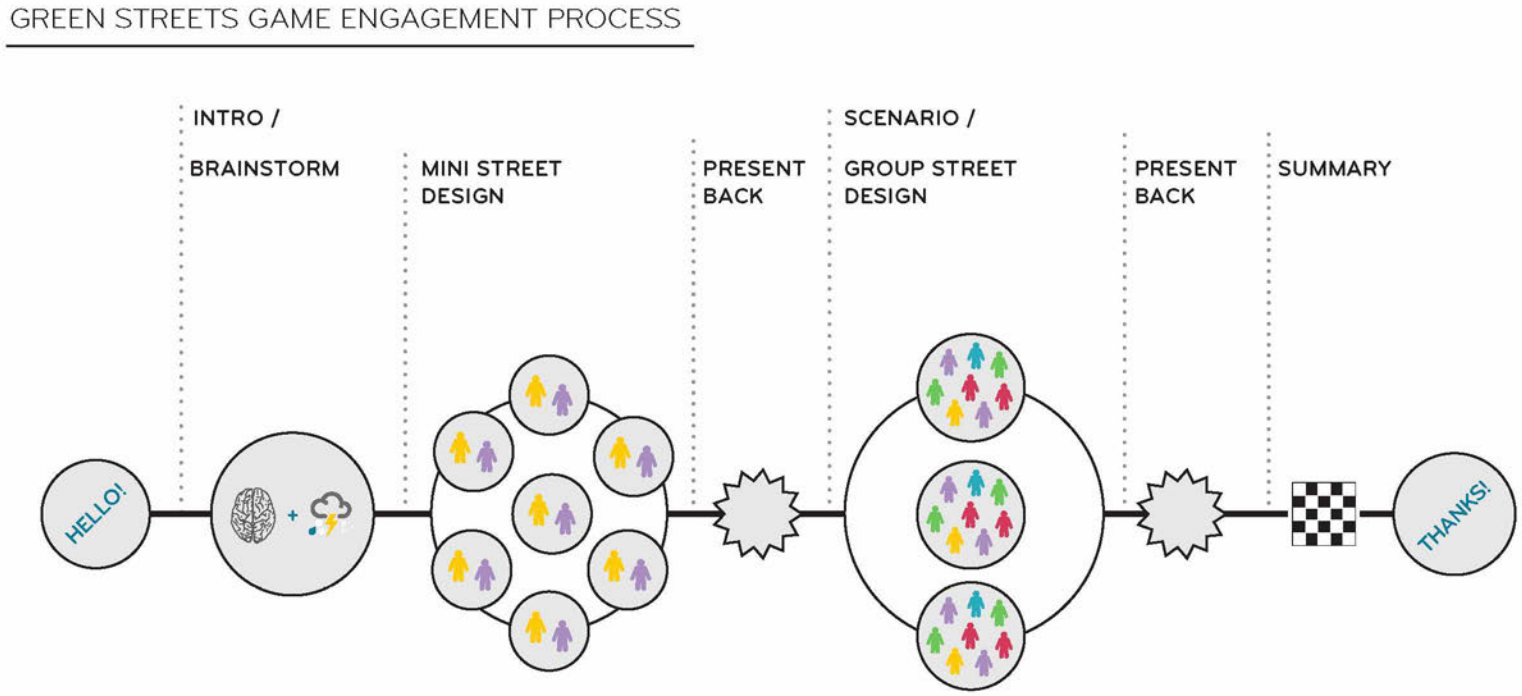

In order to streamline the engagement process within the time available, the GSG Team re-framed the explicit project goals by explaining to students that the Point Grey Cornwall project aimed to make their streets more fun, safe, and easy to use.

Students were asked to define these concepts through a brainstorm that first posed ‘what fun activities do you do in your neighbourhood?’ and then moved on to ask ‘what stops you from doing these activities?’. Following this discussion students were divided into small groups, and each student was given an 11x17 booklet which included a description of three potential street typologies (typical neighbourhood street, commercial street with painted bike lane, pedestrian focused street) and a simplified street and intersection map.

Referencing the three street typologies, facilitators provided an overview of the different street types by asking for local examples of each. The facilitators then asked students to draw how they could make their own street more fun, safe, and easy. Using game cards, facilitators presented the Urban Design Elements as examples for the students to include in their street design.

After students had engaged in a simplified street re-design, they were tasked with re-imagining a larger map section comprised of six streetscape categories:

1. Main street
2. Bike route
3. Right neighbourhood street (park and schoolyard adjacency)
4. Left neighbourhood street (residential and school adjacency)
5. Park
6. School and schoolyard.

Students were asked to include elements from their individual maps in order to bring a variety of fun, safe, and easy improvements to their neighbourhood.

For a full description of the tools and activities used in the engagement process, please refer to Appendix 1.

WORKSHOP METRICS

SCHOOLS

YOUTH PARTICIPANTS

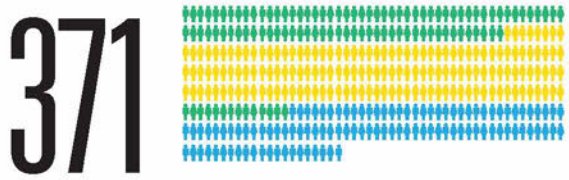

GRADE BREAKDOWN

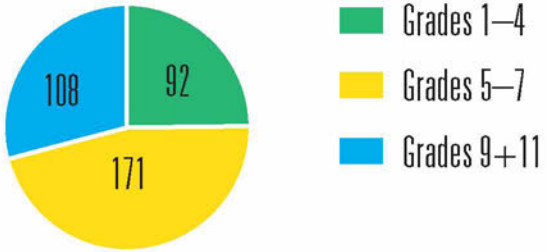

PARTICIPANT MAKE UP

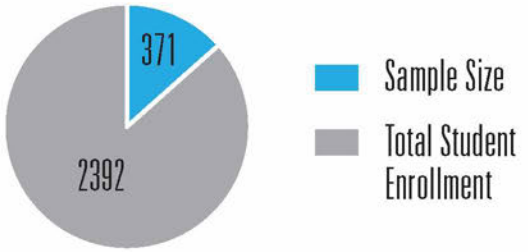

371 / 2392 = 15.5% of total current enrollment

WORKSHOPS

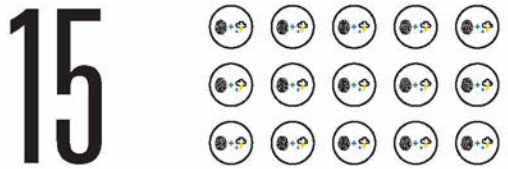

COLLABORATIVE MAPS

Data Analysis Methodology

Data was collected from the 56 collaborative street design map created by workshop participants. The design elements included on each map were analyzed for their level of incidence (the number of times they appeared) and proximity (where they appeared in relation to 1) other design elements and 2) the existing streetscapes).

To control for the variability of design and style found in each unique map, the GSG Team chose to analyze the general incidence of urban design elements rather than their intensity. Under an intensity-based analysis a street with one covered area and 18 streetlights would indicate a stronger priority for streetlights when this may not be the desired intention. An incidence-based analysis would indicate a preference for both streetlights and covered areas, allowing the comprehension of an overall relationship of preferences across data sets.

Original data sets generated using the Comox-Helmcken Greenway Child and Youth Assessment Tool. A variety of amendments were made to accommodate the GSG workshop methodology. Additional indicators were derived from the Urban Design Element cards, as well as specific street improvements provided by the children and youth who participated in the workshops, to create a total of 74 individual indicators grouped into 11 categories. The data sets generated from this analysis have been inferred as indicators for preferred mobility and streetscape options within the Point Grey Cornwall project study area.

For an overview of how the assessment tool was used including a description of the categories analyzed, please refer to Appendix 2.

Key Findings

PREFERRED ACTIVE TRANSPORTATION IMPROVEMENTS

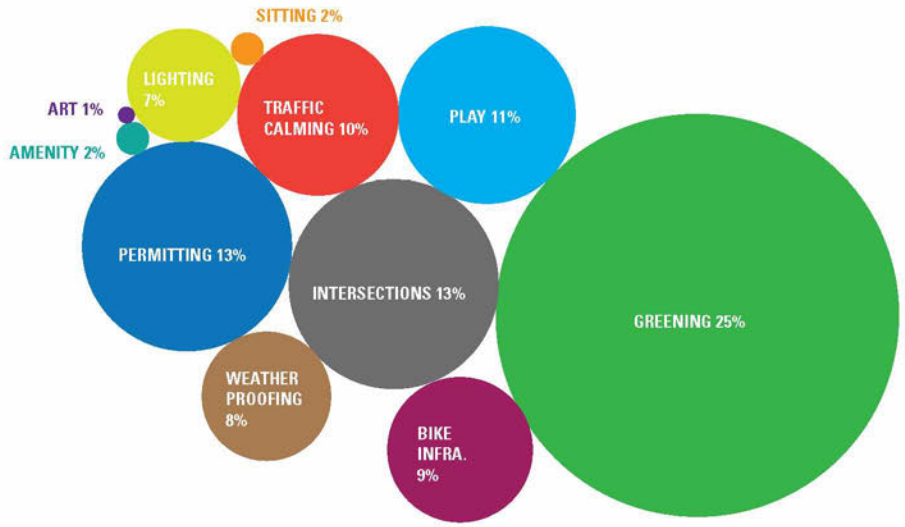

Discussion:

This graphic illustrates the total incidence of design elements recommended by workshop participants.

TOP RANKED FEATURES FOR PREFERRED ACTIVE TRANSPORTATION IMPROVEMENTS

GREENING	PERMITTING	INTERSECTIONS	PLAY	TRAFFIC CALMING
Trees 26%	Mobile Food 28%	Painted Crossings 33%	Playground 40%	Speed Bumps 47%
Flowers 21%	Rezonings 27%	Ped. Controlled Crosswalks 20%	Sportsfields 30%	Closing Streets 16%
Garbage Cans 17%	Temporary Commerce 12%	Ped. Bridges 12%	Access to Water 13%	Bollards 14%

PROJECT GOAL RECOMMENDATIONS

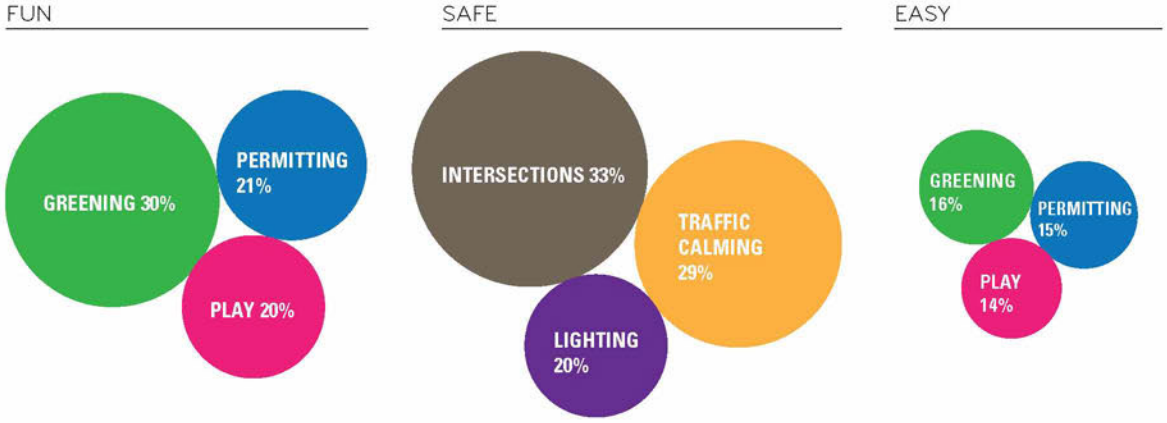

Discussion:

This graphic illustrates the incidence of design elements recommended by workshop participants to achieve the project goals.

TOP RANKED DESIGN FEATURES FOR FUN/SAFE/EASY

GREENING
Trees 39%
Flowers 31%
Community Gardens 11%

PERMITS
Rezoning 31%
Temporary Commerce 13%
BBQ Pits 9%

PLAY
Playground 40%
Sports Fields 30%
Access to Water (Streams/Ponds) 13%

INTERSECTIONS
Painted Crossing 36%
Pedestrian Controlled Crosswalk 21%
Pedestrian Bridge 13%

TRAFFIC CALMING
Speed bumps 47%
Closing Streets 16%
Bollards 14%

LIGHTING
Street Lights 96%
Decorative Lighting 2%

GREENING
Waste Bins 34%
Recycling Bins 21%
Community Gardens 15%

PERMITS
Rezoning 31%
Mobile Food 31%
Temporary Commerce 13%

PLAY
Playground 40%
Sports Fields 30%
Access to Water 13%

INTERSECTION RECOMMENDATIONS

CROSSING MAIN STREET

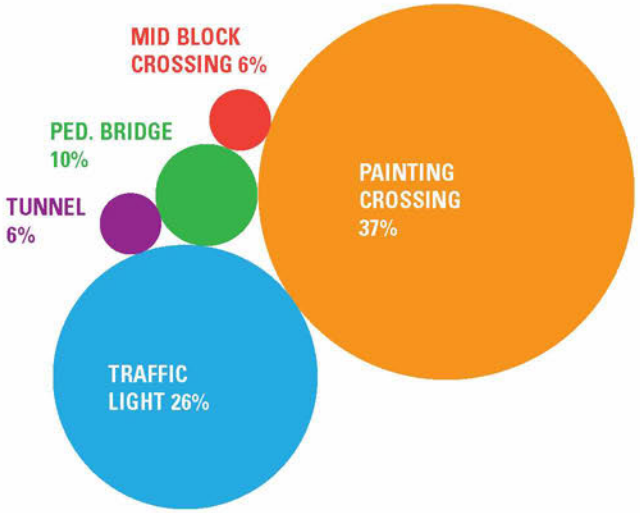

CROSSING BIKE ROUTE

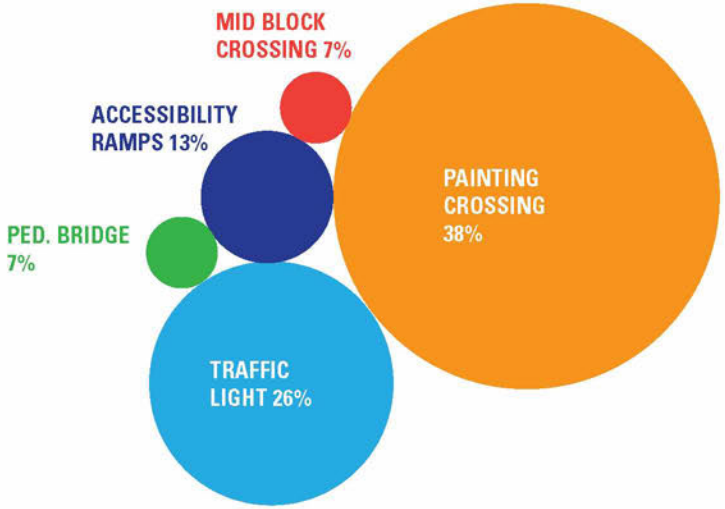

Discussion:

Children and youth's suggestions for improved road safety were focused along the two types of intersections found on the Collaborative Street Design Map: Main Street and Bike Route intersections.

Findings:

- Among students, painted crossings and traffic lights are the most featured design elements to improve road safety.
- Mid-block crossings and pedestrian bridges were also suggested to improve safety along roads where amenities and destinations are distributed throughout.

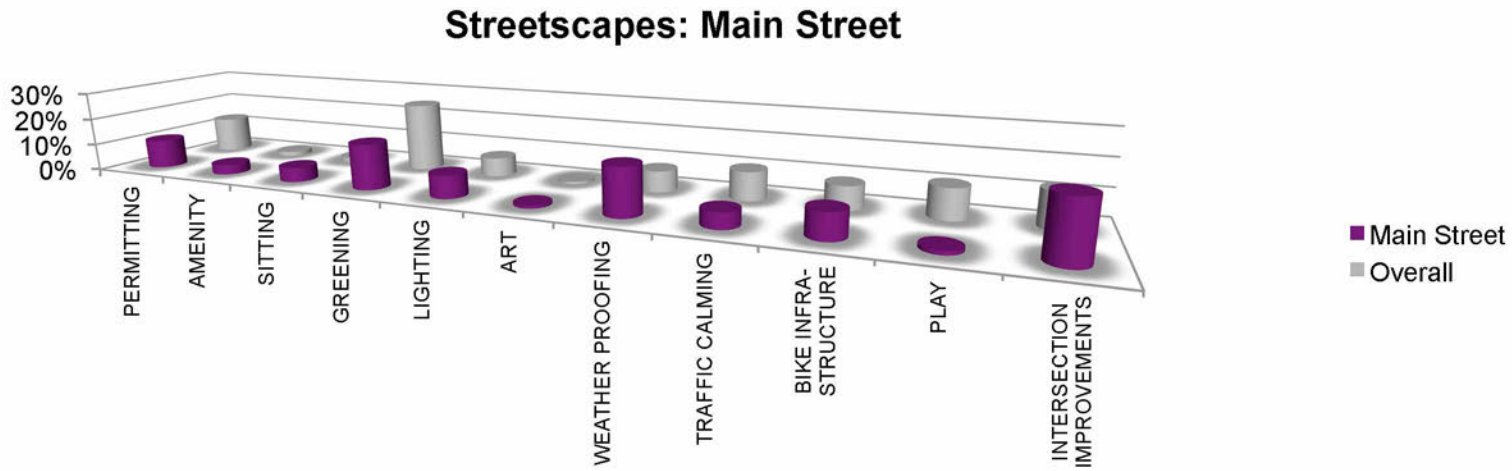

TOP RANKED DESIGN FEATURES FOR MAIN STREETS

INTERSECTION IMPROVEMENTS 21%
Painting Crossings 37%
Pedestrian-controlled crosswalks 26%
Accessibility Ramps 11%

WEATHER PROOFING 17%
Covered Bus Stops 56%
Covered Walkways / Areas 38%
Heated Areas - 4%

GREENING 17%
Trees 31%
Garbage Cans 32%
Flowers 12%

Thematic Recommendations:

The preferred main street found within the Point Grey Cornwall study area would provide:

- Increased intersection safety through painted crossings, pedestrian controlled crosswalks, and accessibility ramps;
- A variety of covered areas to encourage use in all weather conditions; and
- Additional trees, flowers, and garbage receptacles.

TOP RANKED DESIGN FEATURES FOR BIKE ROUTES

GREENING 29%
Flowers 35%
Trees 23%
Garbage Cans 16%

INTERSECTION IMPROVEMENTS 18%
Painted Crossings 38%
Pedestrian-controlled crosswalks 26%
Accessibility Ramps 13%

PERMITTING 11%
Rezoning 46%
Mobile Food 18%
Temporary Commerce 14%

Thematic Recommendations:

The preferred bike route found within the Point Grey Cornwall study area would provide:

- Increased planting of trees and flowers;
- A variety of intersection improvements including painted crossings, pedestrian controlled crosswalks, and accessibility ramps;
- Local commerce and amenities such as corner stores, coffee shops, community spaces, and mobile food vendors.

Streetscapes: Neighborhood Street Park & Schoolyard Adjacency

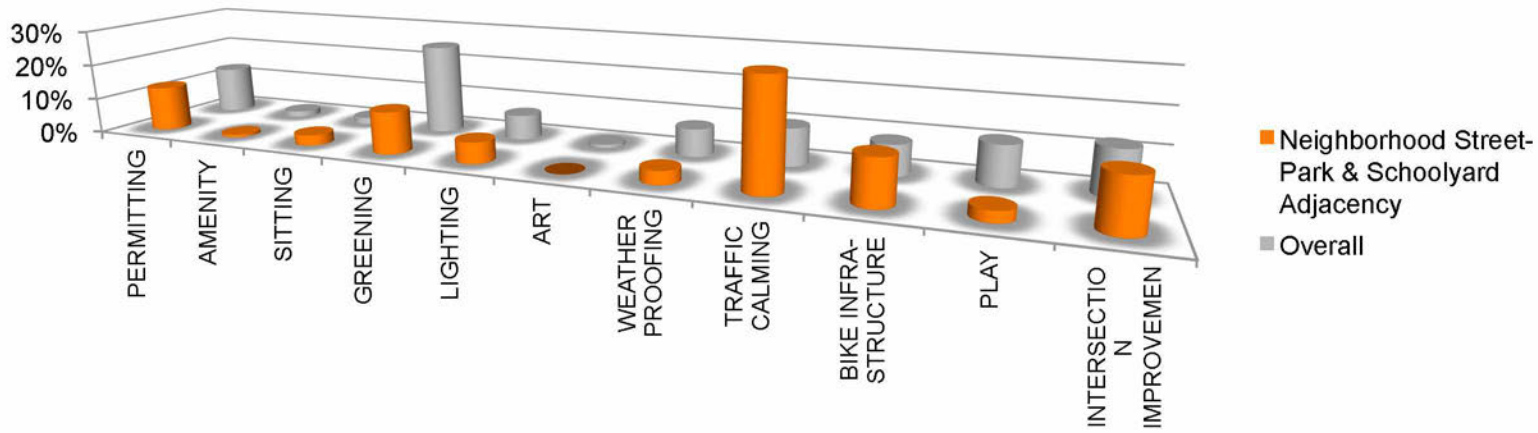

TOP RANKED DESIGN FEATURES WITH PARK / SCHOOLYARD ADJACENCY

TRAFFIC CALMING 33%
Speed Bumps 34%
Street Closure 23%
Bollards 18%

INTERSECTION IMPROVEMENTS 14%
Pedestrian Bridges 37%
Mid-block Crossing 32%
Painted Crossings 16%

PERMITTING 13%
Rezoning 35%
Temporary Parking Zone 24%
Removal of Parking 12%

Thematic Recommendations:

The preferred neighbourhood street adjoining parks and schools in the Point Grey Cornwall study area would provide:

- A variety of traffic calming measures such as speed bumps and both temporary and permanent street closures;
- Improvements to aid pedestrians in crossing the street such as bridges, mid-block crossings, and painted crossings;
- Local commerce and amenities such as corner stores, coffee shops, and community spaces; and

- Temporary and permanent restricted parking zones.

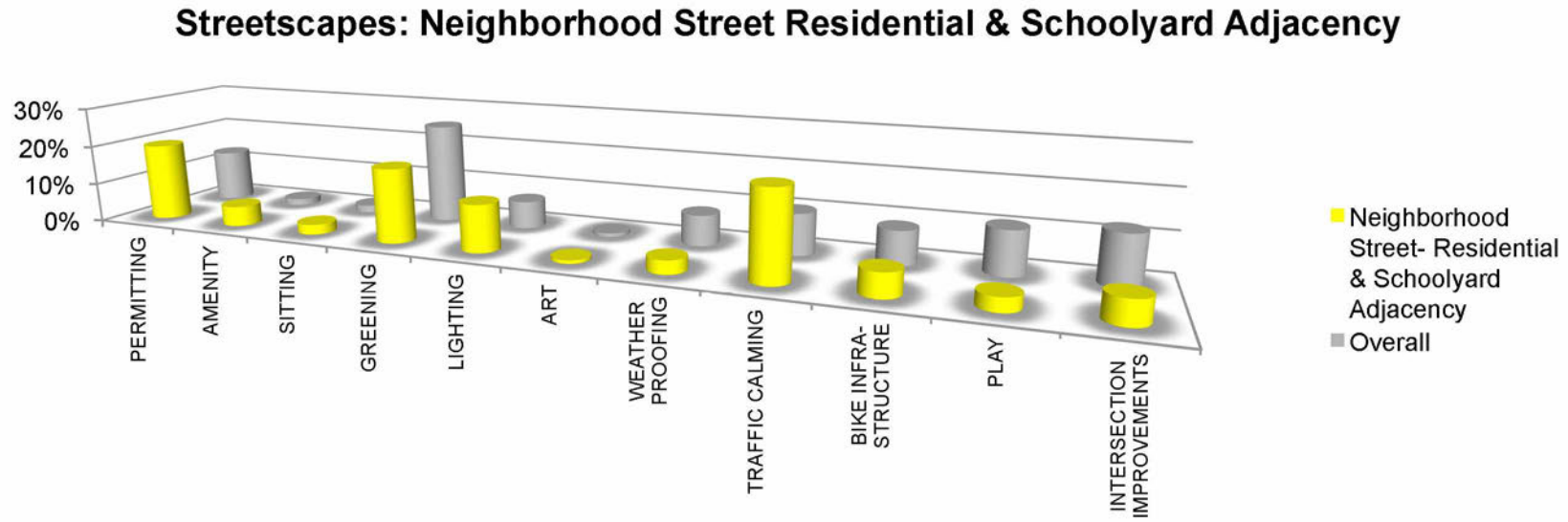

TOP RANKED DESIGN FEATURES WITH RESIDENTIAL / SCHOOLYARD ADJACENCY

TRAFFIC CALMING 22%
Speed Bumps 62%
Bollards 12%
Street Closure 12%

PERMITTING 20%
Rezoning 39%
Temp. Parking Zone 24%
Removal of Parking 12%

GREENING 19%
Trees 41%
Flowers 18%
Fruit Trees 9%

Thematic Recommendations:

The preferred neighbourhood street adjoining residential homes and schools in the Point Grey Cornwall study area would provide:

- Traffic calming measures such as speed bumps and both temporary and permanent street closures;
- Local commerce and amenities such as corner stores, coffee shops, and community spaces;
- Temporary and permanent restricted parking zones; and

- Additional trees and greening, including fruit trees.

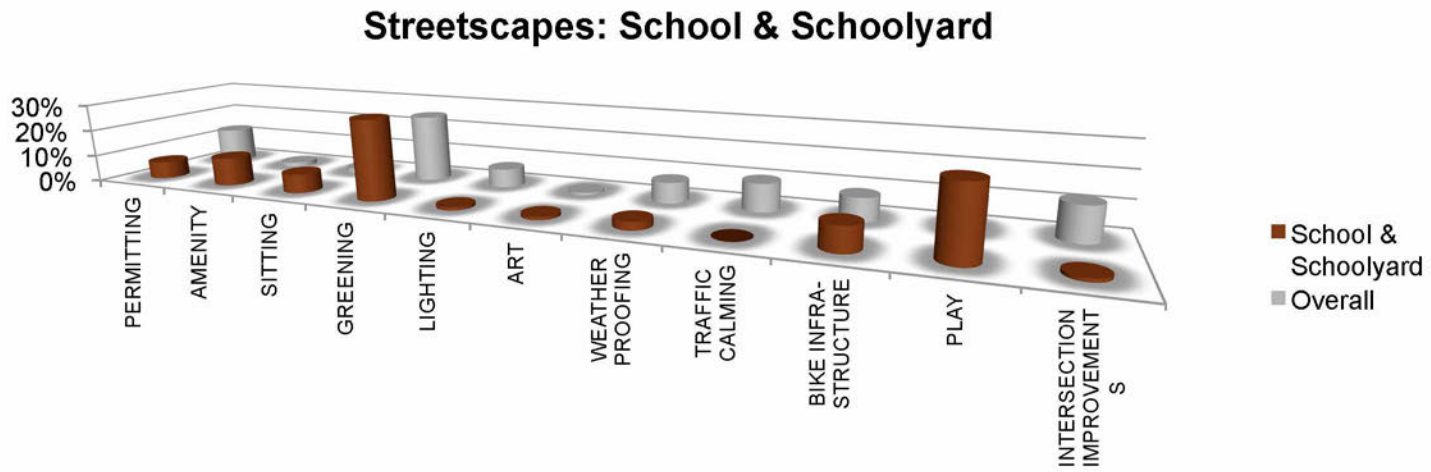

TOP RANKED DESIGN FEATURES FOR SCHOOLS AND SCHOOLYARDS

GREENING 35%
Trees 41%
Flowers 18%
Fruit Trees 9%

PLAY 25%
Playgrounds 41%
Sports Fields 37%
Access to Water 5%

AMENITIES 11%
Community Pool 28%
Washrooms 22%
Community Wayfinding Map 17%

Thematic Recommendations:

The preferred neighbourhood street adjoining parks and schools in the Point Grey Cornwall study area would provide:

- Additional trees and greening, including fruit trees;
- A variety of playgrounds and sports fields;
- Access to natural water features; and
- Amenities such as swimming pools, washrooms, and wayfinding maps.

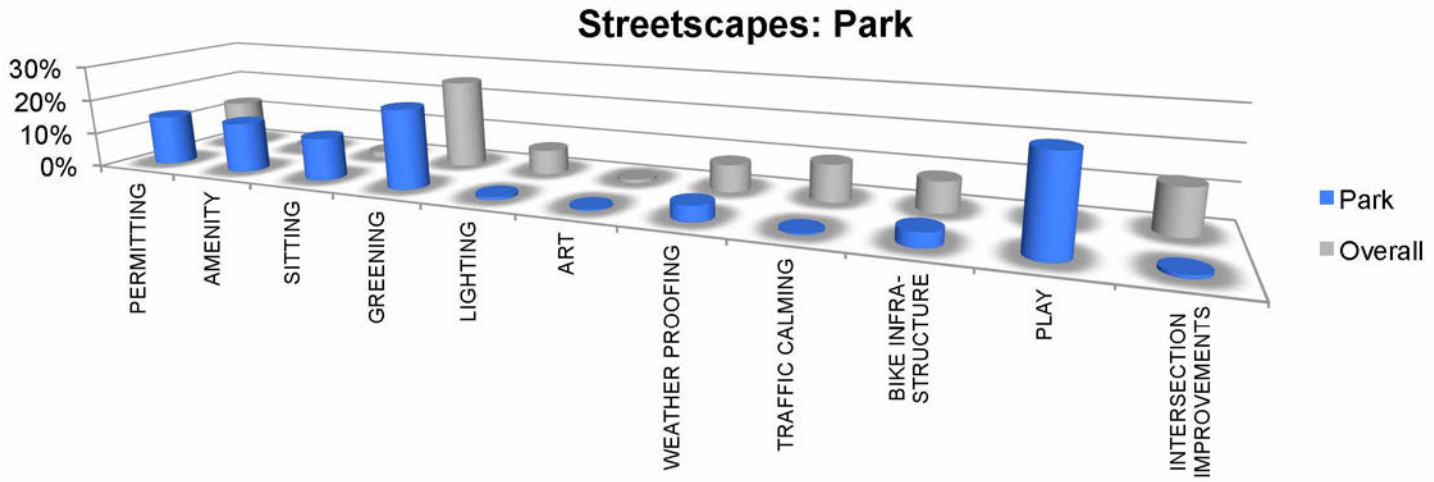

TOP RANKED DESIGN FEATURES FOR PARKS

PLAY 26%
Playgrounds 41%
Sports Fields 31%
Dog Parks 12%

GREENING 23%
Trees 25%
Garbage Cans 19%
Flowers 17%

AMENITIES 14%
Washrooms 43%
Community Pool 24%
Community Centre 12%

Thematic Recommendations:

The preferred neighbourhood street adjoining parks and schools in the Point Grey Cornwall study area would provide:

- A variety of outdoor activities such as playgrounds, sports fields, and dog parks;
- Additional trees and greening; and
- Amenities such as washrooms, swimming pools, and community recreation spaces.

Observations

- Students took a complex view of their neighbourhood, recognizing that some spaces require little amendment while others should have intensified activity.
- Participants understood the need for shared use of space, both in use and age demographic. This was displayed in their inclusion of school drop-off zones during peak hours, fences to allow multiple uses in close proximity, and street closures at night for community events.
- Students perceived the corridor as enabling overall neighbourhood improvements rather than focusing on a strict active transportation context. This can be evidenced in the high incidence of rezonings for community amenities such as mobile commerce and community services.

Unique Requests

- Covered bike lanes
- Transparent and retractable awnings
- Parking and lighting in back lanes for increased usage
- Payphones
- Wifi stations
- Decorative lights set into pavement
- Permanent hockey nets set into curb

Recommended Next Steps

Design:

- Apply specific design elements from each streetscape category towards the final project design.
- Incorporate design elements that transform the corridor from a transportation route into a location with multiple fun, safe, and easy destinations for use.
- Include urban design elements that overlap in the categories of fun, safe and easy (See the GSG Assessment tool spreadsheet for more information).
- Elements that are designated in one category should be redesigned when possible to fit into more categories. For example street lamps could include other elements such as wayfinding, wifi, and decorative lighting (See the GSG Assessment tool spreadsheet for more information).
- Incorporate streetscape elements such as curbing and sidewalk designs that accommodate a variety of temporary community amenities.

Engagement:

- Communicate the results of the engagement process by sharing them publicly and acknowledging them on the PGC website, alongside the results of other engagement processes.
- Provide opportunities for intergenerational engagement between children, youth, and other stakeholders.
- Utilize collaborative design workshops as a capacity-building tool in addition to their engagement functions.
- Extend collaborative design workshops to the broader stakeholder community and at an earlier stage in the process.

Appendices

Appendix 1: Engagement Tools

The Green Streets Game is played using three primary components:

1. Street Map (game board)
2. Urban Design Elements (game cards)
3. Co-Design Scenarios (game process)

In order to address the specifics of the Point Grey Cornwall project, the GSG Team re-developed all three components to provide a focused workshop process for elementary and high school students within the project study area.

Street Map: The Team modified the Collaborative Street Design Map to include street types commonly found within the study area: arterial streets with commercial frontage; residential streets with bike lane designation; and neighbourhood connector streets with access to greenspace, schools, and commercial areas. Some sections of the streets also included a variety of safety features to remind participants of pre-existing streetscape elements. Safety features included painted bike lanes, a traffic circle, a painted crosswalk, stop signs and traffic lights. A school and schoolyard were situated at the centre of the map to provide a school-based design context for the students.

COLLABORATIVE STREET DESIGN MAP

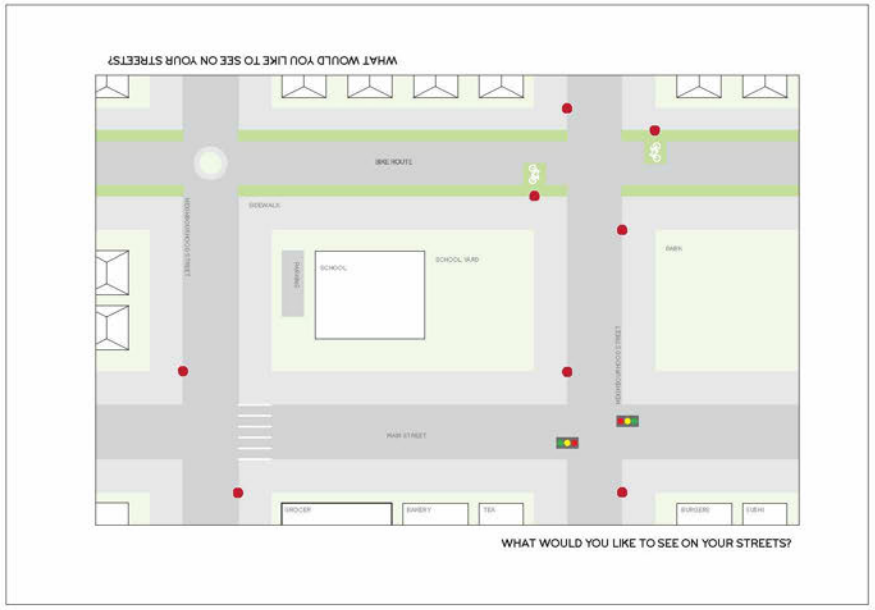

Urban Design Elements: In addition to pre-existing design elements such as street lights, bike lanes, benches, bike racks and bollards, the Team created new cards to address the context of a project that connects waterfront greenspace, commercial and residential zones, and multiple school catchment areas. New cards included:

- Drinking water fountains
- Public restrooms
- Wayfinding signs
- Covered areas

- Crosswalk buttons
- Mobile food vendors
- Garbage and recycling cans

The following cards were presented as potential urban design elements during Green Streets Game workshops:

DESIGN CARDS				
PERMITTING	Farmer's Market	Mobile Food Vendor	BBQ Pit	
AMENITY	Wayfinding Board	Public Restroom		
SITTING	Picnic Table	Bench		
GREENING	Flowers	Garbage Bin	Recycling Bin	Community Garden
LIGHTING	Street lights			
ART				
WEATHER PROOFING	Covered Walkway	Bus Stop		
BIKE INFRASTRUCUTRE	Bike Rack			
TRAFFIC CALMING	Bollards			
PLAY	Playground			
INTERSECTION IMPROVEMENTS	Crosswalk Button	Accessibility Ramps		

Co-Design Scenarios: Several scenarios were presented to the students as a prompt for their collaborative street design activity:

Scenario #1: Sarah is a grade **6** student at **Waterview Elementary**. Every morning her mom drives the 8 blocks to school, and after class she walks home with friends. Sarah and her friends have decided that they want to ride their bikes to school, but their parents are concerned. They say that the neighbourhood roads are too narrow, and they are also worried about crossing the busy street next to their school. Reimagine the streets so they're safer for Sarah and her friends to bike to school.

At the end of the activity, your facilitator will be evaluating your work and sharing key points with the whole class. Extra points for making the street more fun! Focus: Bike safety, friends, schooldays

Scenario #1b: Thomas is a grade **6** student at **Waterview Elementary**. Every morning his mom drives the 8 blocks to school, and picks him up after class. Thomas and his friends have decided that they want to walk to school, but their parents are concerned. They say that they are too short and drivers in the neighbourhood cannot see them from the road. Their parent are also also worried about crossing the busy street next to their school. Reimagine the streets so they're safer for Thomas and his friends to walk to school.

At the end of the activity, your facilitator will be evaluating your work and sharing key points with the whole class. Extra points for making the street more fun! Focus: Pedestrian safety, friends, schooldays

Scenario #2: Mark is a grade **10** student at **Waterview Highschool**. Every weekend Mark's grandparents come to visit, and they all go for a walk to the local café across the street from his highschool. Recently Mark's grandpa began using an electric wheelchair, and now he has trouble crossing all of the busy and bumpy streets. Reimagine the streets so they are safer for Mark and his grandparents to travel to the café.

At the end of the activity, your facilitator will be evaluating your work and sharing key points with the whole class. Extra points for making the street more fun! Focus: Pedestrian safety, family, weekends

#2b: Erica and Rachel are grade **7** students at **Waterview Elementary**. On Fridays they eat lunch at the bakery across the street from their school. Last week a pedestrian was hit by a car crossing the busy road. Reimagine the streets so they are safer for Erica and Rachel to get across for lunch.

At the end of the activity, your facilitator will be evaluating your work and sharing key points with the whole class. Extra points for making the street more fun! Focus: Pedestrian safety, friends, schooldays

Questionnaire: In addition to the workshop process, the Team developed a two-page questionnaire to ascertain students' current mobility patterns and choices, and to engage them in a short reflection prior to game play. Out of the fifteen workshops, three elementary classes and four high school classes participated in the survey. Due to the lack of representative data, the GSG Team did not include the survey numbers in the Report findings. Survey data is available as Appendix 4.

Appendix 2: Data Analysis Methodology

Original data sets were taken from the Comox-Helmcken Greenway Child and Youth Assessment Tool. A variety of amendments were made to accommodate the GSG workshop methodology. Additional indicators were derived from the Urban Design Element cards, as well as specific street improvements provided by the children and youth who participated in the workshops, to create a total of 74 individual indicators grouped into 11 categories.

All design elements were manually counted according to their age group and school, and then inputted into six streetscape categories:

1. Main street
2. Bike lane
3. Right neighbourhood street (park and schoolyard adjacency)
4. Left neighbourhood street (residential and school adjacency)
5. Park
6. School and schoolyard

Upon initial data collection, individual indicators were counted and then grouped into five discrete data sets:

1. Overall incidence
2. Incidence according to streetscape category
3. Incidence corresponding to categories of fun
4. Incidence corresponding to categories of safe
5. Incidence corresponding to categories of easy

The GSG Team categorized design elements into fun, safe, and easy according to their intended primary use. The team defined these terms as follows:

- Fun: Design features that encourage frequent use by providing enjoyment.
- Safe: Design features that protect users from real or perceived harm by mitigating dangerous factors and enhancing protective elements.
- Easy: Design features that enable convenient use by improving accessibility and proximity.

Several elements fit within two categories and were double counted, for example Streetlights were grouped into both Safe and Easy.

Appendix 3: Tables and Graphs

Please see spreadsheet for tables and graphs including:

1. Fun, safe, and easy urban design elements
2. Streetscape category data according to school
3. Streetscape category data according to age group

Appendix 4: Survey Data

OVERALL					
Sample	118				
How do you get to school?	**Never**	**Rarely**	**Sometimes**	**Often**	**Always**
Walk	45%	14%	1%	7%	34%
Bike	83%	12%	5%	0%	0%
Public	53%	8%	8%	13%	19%
Car	35%	17%	8%	14%	26%
How did you get home from school?	**Never**	**Rarely**	**Sometimes**	**Often**	**Always**
Walk	79%	10%	4%	0%	0%
Bike	53%	8%	5%	9%	28%
Public	46%	14%	8%	10%	18%
Car	71%	0%	0%	0%	0%
How often do you cycle?	**Never**	**Rarely**	**Sometimes**	**Often**	**Always**
Bike	19%	21%	31%	14%	3%

General Gordon					
Sample	49				
How do you get to school?	**Never**	**Rarely**	**Sometimes**	**Often**	**Always**
Walk	37%	12%	0%	8%	43%
Bike	88%	10%	2%	0%	0%
Public	43%	4%	8%	14%	31%
Car	53%	16%	10%	12%	8%
How did you get home from school?	**Never**	**Rarely**	**Sometimes**	**Often**	**Always**
Walk	73%	8%	2%	0%	0%
Bike	53%	2%	6%	10%	39%
Public	59%	12%	4%	10%	4%
Car	31%	0%	0%	0%	0%
How often do you cycle?	**Never**	**Rarely**	**Sometimes**	**Often**	**Always**
Bike	24%	22%	16%	4%	2%

Kitsilano Secondary					
Sample	69				
How do you get to school?	**Never**	**Rarely**	**Sometimes**	**Often**	**Always**
Walk	51%	14%	1%	6%	28%
Bike	80%	13%	7%	0%	0%
Public	59%	10%	9%	12%	10%
Car	22%	17%	7%	14%	39%
How did you get home from school?	**Never**	**Rarely**	**Sometimes**	**Often**	**Always**
Walk	83%	12%	6%	0%	0%
Bike	54%	13%	4%	9%	20%
Public	36%	16%	10%	10%	28%
Car	100%	0%	0%	0%	0%
How often do you cycle?	**Never**	**Rarely**	**Sometimes**	**Often**	**Always**
Bike	16%	20%	41%	20%	3%

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: *Thu, 29 Jul 2021 13:16:45 +0100*
To: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Cc: [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: *RE: reflectiepagina*

Hi [redacted],

Fijn een nieuwe pagina.

Ik zie nog 2 spelfoutjes: er staat 2x:

"om een plan te ontwikkelingen". Dat moet denk ik "om een plan te ontwikkelen zijn".

[redacted].

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: donderdag 29 juli 2021 13:16
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: Re: reflectiepagina

Hi [redacted],

Bedankt voor de websites. Het ziet er goed uit.

Ik heb enkele schoonheidfoutjes op de website gezien.

1. Ik vind de enter in de dikgedrukte alinea beetje gek. Maar dat is persoonlijk. Van mij mag het zonder enter - dus 1 alinea.
2. In de derde alinea, twee keer achter elkaar begint de zin met 'zo'. Dat kan taaltechnisch mooier: Zo komen er weer (fysieke) gesprekken met bewoners en organisaties. Zo (Dan?) kunnen belanghebbenden meepraten over aan welke criteria de windmolens moeten voldoen om eventueel geplaatst te worden in een specifiek gebied.
3. Er staan vier bulletpoints, maar het laatste bulletpoint hoort niet bij de opsomming. Dus graag bullet point weghalen.
4. Als je in de tijdlijn klikt op de reflectiefase, verschijnt er een alinea met daar aan het einde een link. Die link gaat niet naar de website over de reflectiefase, maar over windmolens en beleid. Goed om de link naar de website van reflectiefase te maken.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Van: [redacted]
Verzonden: donderdag 29 juli 2021 11:30
Aan: [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: reflectiepagina

Hallo,

Reflectiepagina is losgetrokken van de algemene informatiepagina over windmolens (nu is het stukje over deze fase op die pagina ingekort en met link naar de volledige infopagina):
https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/reflectiefase/
Deze pagina kunnen we t.z.t. uitbreiden met de concrete acties, aankondiging bijeenkomsten etc.

Home is ook aangepast en link naar deze fase staat in de top blokjes: https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/windmolens-amsterdam/ (verzoek ook van Caroline ;)

Volgende pagina's zijn in de maak (meer SEO-proof, en simpelere teksten). Ik houd jullie op de hoogte.

Groeten,

[redacted]
[redacted]
Afdeling Duurzaamheid, R&D
M: 06-[redacted]
E: [redacted]@amsterdam.nl

Gemeente Amsterdam

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Fri, 30 Jul 2021 07:24:14 +0100
To: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Cc: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: RE: Graag akkoord: Offerte Vooronderzoek PWE

Goedemorgen [redacted],

Dit is in overeenstemming zoals ik met [redacted] heb besproken. Let op bij een vervolgopdracht moet er wel een goede onderbouwing worden opgesteld i.v.m. het eventueel niet voldoen aan het meervoudig aanbesteden. Het totaal bedrag voor de aanbesteding gaat dan namelijk boven de 50.000 euro. Dit om een onrechtmatige inkoop te voorkomen. [redacted] en ik hebben het hier al over gehad.

Met vriendelijke groet,

[redacted] R&D

Gemeente Amsterdam

06 – [redacted]
[redacted]@amsterdam.nl
Weesperstraat 430-432, 1018 DN Amsterdam
Werkdagen: ma t/m vr

Op dit bericht is een proclaimer van toepassing: amsterdam.nl/proclaimer

---

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: donderdag 29 juli 2021 20:34
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: Graag akkoord: Offerte Vooronderzoek PWE

Beste [redacted],

De offerte voor de PWE is aangepast naar alleen het vooronderzoek. In het vooronderzoek wordt gegevens verzameld voor het opstellen van een PWE en wordt een (of meerdere) concept PWE gemaakt. Als dit naar tevredenheid wordt opgeleverd dan kan in september de vervolgopdracht worden gegeven aan Populytics om de PWE ook daadwerkelijk uit te voeren.

Zijn jullie akkoord met de offerte?

@[redacted], kan jij bij positief antwoord van [redacted]@populytics.nl> laten weten dat de opdracht officieel wordt verleend?

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Team Bedrijven, Energiebronnen en Infrastructuur
Ruimte & Duurzaamheid
Gemeente Amsterdam

M: 06[redacted]
E: [redacted]@amsterdam.nl

Volg ons via
www.facebook.com/duurzaam020
www.twitter.com/duurzaam020
Nieuwsbrief duurzaam020

Van: [redacted]
Verzonden: donderdag 22 juli 2021 11:06
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: Voorziene opdrachten RES/Wind

Dag [redacted],
Goed dat we elkaar gisteren snel konden spreken.
Nog kort op een rijtje de betreffende opdrachten en waar we op uitkwamen hoe hier mee om te gaan.

Vooraf
De Reflectiefase RES/Wind vraagt om een aantal specifieke instrumenten, methoden en ingrepen. Dit komt enerzijds door de ontstane situatie de afgelopen maanden met verschillende groepen belanghebbende en grote maatschappelijk en politieke onrust. Anderzijds is er de wens van bestuur en raad om veel en diverse groepen Amsterdammers (en omliggende gemeenten) aan het woord te laten en hun zorgen te kunnen laten uiten. Dit bij voorkeur op een voor hen geschikte manier.
Bijkomende factor is de tijdsdruk door de bestuurlijke wens om in december een afwegingskader vast te stellen in B&W en in januari in de Raad.
Op dit moment werken we aan een PVA dat na het reces wordt voorgelegd aan het MT en Wethouder. Onderstaande activiteiten moeten sowieso gebeuren om in september een vliegende start te kunnen maken met de reflectiefase.

De voorziene opdrachten op dit moment

1. **Etnografisch onderzoek dmv context mapping. Door Perception Design Studio**
   Omvang: [redacted], Dit is een vast bedrag.
   Het doel van deze aanpak is om heel lokaal en met diverser groepen mensen vanuit hun eigen perspectief mee te laten denken over hun omgeving en de impact van windmolens.
   Dit sluit aan op de wens van de raad naar passende methoden en diversiteit.
   Aanbod van Perception Design Studio is vrij specifiek en uniek binnen het veld en vult bestaande (stedenbouwkundige-) methoden aan.
   Besproken aanpak: deze offerte als fixed fee in opdracht geven.

2. **Evaluatie van het participatieproces tot nu toe. Door Universiteit Leiden.**
   Verwachte omvang: [redacted]
   Deze evaluatie is de uitvoering van een motie. En geeft tevens input voor de richtlijnen participatie uit de Reflectiefase.
   Universiteit Leiden is een onafhankelijke en gerenommeerde partij die dit methodologisch juist kan uitvoeren.
   Het onderzoek wordt gecoördineerd door [redacted], hoogleraar Governance of Sustainability aan het Instituut Bestuurskunde van FGGA.
   Zij is een van de trekkers van het interfacultaire programma Liveable Planet, dat interdisciplinair onderzoek en onderwijs op het gebied van duurzaamheid ontwikkelt.
   Haar onderzoek richt zich op governance vraagstukken rond duurzaamheidstransities; in het bijzonder richt zij zich op de participatie van burgers en belanghebbenden bij beleid en planning.
   Besproken aanpak: offerte in opdracht geven.

3. **Participatieve Waardenevaluatie (PWE). Door Populytics.**
   Verwachte omvang: [redacted]

Deze methode is door TU Delft ontwikkeld, en wordt nu door de startup van de TU, Populytics uitgevoerd.
Zij zijn nog de enige partij in NL die dit doet. Is onlangs bijv. toegepast bij Food Valley, diverse warmtetrajecten, de landelijke Klimaatraadpleging, Coronamaatregelen RIVM etc.
Biedt een methode in korte tijd zeer veel diverse mensen te bereiken. En om dmv dilemma's deze groep te informeren, begrip te vergroten en te betrekken bij de keuzes waar bestuurders voor staan.
Vanwege de omvang is eerst gevraagd om een voorstudie op de geschiktheid van dit onderwerp voor een PWE. De verwachting is dat de totale offerte 100.000,- wordt.
Inzet van de PWE is een bestuurlijke wens.
Besproken aanpak: voorleggen aan directeur R&D om af te wijken van beleid en dit daarna voor te leggen aan leadbuyer.
Opdracht voor de eerste 25.000,- kan wel worden verleend.

4. **Procesbegeleiding Reflectiefase. Door Public Mediaton.**
Omvang: [redacted]
Public Mediation begeleidt de reflectiefase door enerzijds het toepassen van geschikte methodologieën die gericht zijn op de behoeften en perspectieven van alle partijen.
Anderzijds door hun rol als mediator, waardoor het gesprek met belanghebbenden beter gevoerd kan worden.
Public Mediation is door ons al eerder ingeschakeld om te helpen bij het maken van het PVA voor de reflectiefase (omvang [redacted]).
Dit vanwege hun unieke expertise van mediation én procesbegeleiding. En hun grote Amsterdamse kennis (en omliggende gemeenten) en ervaring in vele projecten in vergelijkbare situaties (Tata Steel, Kades en Bruggen, SER, Súdwest-Fryslân duurzame energieopwekking)
Besproken aanpak: voorleggen aan directeur R&D om af te wijken van beleid en dit daarna voor te leggen aan leadbuyer

Als jij het eens bent met deze lijn, gaan we binnenkort opdracht verlenen voor opdracht 1 en 2 en het eerste deel van opdracht 3. Opdracht 3 (het totaal) en opdracht 4 check jij eerst bij directeur R&D toch? Daarna kunnen we de afwijking met de Leadbuyer bespreken.
Groet,
[redacted]

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: *Wed, 11 Aug 2021 15:16:06 +0100*
To: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]
[redacted]s@amsterdam.nl>
Subject: *RE: 210810 Mapvoordracht MER_RS.docx*
Attachments: *PH 210810 Mapvoordracht MER_RS.docx*

Ha[redacted],

Ik heb toch wel wat moeite met de flap. In de flap was ik begonnen met opmerkingen, ik heb het niet afgemaakt. Mijn opmerkingen hebben een wat andere strekking dan tekstueel.

Het onderwerp komt mij wat vreemd voor. De wethouder wordt gevraagd kennis te nemen van vervolgstappen en in de flap wordt hierover alleen gezegd dat in overleg met de provincie getreden moet worden gegaan voor het opstellen van een plan-MER bij de RES 1.0.

Beslispunt 1, onder a, b, c en d, gaat niet over te nemen vervolgstappen maar geeft aan wat een MER is (a), wat het verschil tussen een plan en een project-MER is, en zegt iets over de gevolgen van de uitspraak van de Afdeling, bij d is geconstateerd dat geen plan-MER bij de RES NHZ 1.0 is opgesteld en dan volgt de opmerking dat Amsterdam hierover in overleg met de provincie gaat.

Wat wil je eigenlijk met deze flap? Ik dacht dat het de bedoeling was de WH te informeren over het belang van het opstellen van een plan-MER bij de RES, en dat gelet op het karakter van de RES het voor de hand ligt/de voorkeur heeft dat bij de provincie als bevoegd gezag neer te leggen. In de toelichting bij het beslispunt zou je kunnen opnemen dat de provincie is bezig met de omgevingsverordening die (o.m.) regelt dat in windzoekgebieden windturbines geplaatst mogen worden, een plan-MER zou daaraan gekoppeld kunnen worden. In de plan-MER kan de locatiekeuze onderbouwd en afgewogen worden en dat geeft een goede basis voor de motivering van vervolgbesluiten (omgevingsvergunningen). Er bestaan verschillende inzichten (dat staat bij 1d in de flap) over de noodzaak van een plan-MER en daarom wordt voorgesteld hierover in gesprek te gaan met de Provincie. Als de Provincie het niet wenselijk/nodig acht een plan-MER op te stellen bij de RES zal gekeken moeten worden of het gewenst is dat de gemeente zelf een plan-MER opstelt voor de zoekgebieden op eigen grondgebied en aan welk besluit de plan-MER gekoppeld kan worden.

Het tweede punt dan kennisnemen van recente jurisprudentie van de Afdeling. De Afdeling heeft in het kort overwogen dat bij het mogelijk maken van windturbines in een bestemmingsplan of bij het verlenen van omgevingsvergunningen voor windturbines niet meer aan de windturbinebepalingen uit het Activiteitenbesluit Wet Milieubeheer, getoetst mag worden omdat hiervoor geen plan-MER is uitgevoerd. Nieuwe windturbineparken zijn nog wel mogelijk als het beschermingsniveau van het milieu wordt onderbouwd en gewaarborgd. Deze onderbouwing kan in een plan of project-MER.

Beslispunt 3, zou kunnen gaan over het project Noorder IJplan/Cornelis Douwes II, hier wordt voorgesteld bij het project-MER de onderbouwing van het milieubeschermingsniveau te betrekken en dit te borgen bij het verlenen van de omgevingsvergunning.

Volledigheidshalve stuur ik de flap met mijn opmerkingen mee. De opmerkingen in de flap zijn niet 'af' omdat ik de opzet niet goed snap.

Ik weet niet of je hier wat aan hebt, misschien had ik een heel verkeerd beeld.

Groet [redacted]

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: dinsdag 10 augustus 2021 14:29
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: 210810 Mapvoordracht MER_RS.docx

Dag[redacted],
Mooi beknopte flap! Nog paar opmerkingen in de bijlage.
Vr.gr. [redacted]

Nummer VN

Directie

Gemeente Amsterdam

Voordracht voor de map Wethouder Van Doorninck 24 augustus 2021

Portefeuille

Betreft RES/windenergie

Agendapunt

<automatisch>

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Kennisnemen van de vervolgstappen voor het uitvoeren van een plan-MER en project-MER~~mer~~ voor de bouw van windturbines in Amsterdam.

Gevraagde beslispunten

1. Kennisnemen van de vervolgstappen voor het uitvoeren van een plan-MER en project-mer voor de bouw van windturbines in Amsterdam, met als belangrijkste punten:

   a. Een milieueffectrapportage (MER) maakt de gevolgen van een ontwikkeling voor de omgeving inzichtelijk. Ook wordt inzichtelijk gemaakt welke alternatieven er zijn en worden de milieugevolgen daarvan vergeleken en mogelijke maatregelen onderzocht. Het gaat om gevolgen voor de menselijke gezondheid, biodiversiteit, landschap, cultuurhistorie etc.

   b. De plan-MER heeft betrekking op de beoordeling van plannen en programma's op een hoger abstractieniveau dan een project-mer. De plan-MER en project-mer worden gebruikt bij de motivering van een besluit.
      - Voor de Windvisie 2012 is een plan-MER gemaakt. O.a. Westpoort en het gebied Noorder IJ-plas / Cornelis Douwesterrein zijn aangeduid als kansrijke en wenselijke gebieden voor windenergie.

   c. Op 30 juni 2021 oordeelde de Raad van State (RvS, uitspraak 'Delfzijl') dat de windturbinenormen over slagschaduw, geluid en externe veiligheid uit het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling plan-MER-plichtig zijn.
      i. Het Rijk heeft n.a.v. de uitspraak aangegeven de plan-MER uit te voeren en verwacht hier 1,5 tot 2 jaar over te doen. Totdat de plan-MER is uitgevoerd mogen de betreffende windturbinenormen niet worden gebruikt bij besluiten over nieuwe windturbineparken.
      ii. De RvS en het Rijk hebben aangegeven dat er tot die tijd wel nieuwe windturbineparken kunnen worden gerealiseerd. Overheden zullen voor nieuwe windturbineparken zelf moeten afwegen en onderbouwen welk milieubeschermingsniveau zij aanvaardbaar vinden.
         - Voor de lopende windinitiatieven in Amsterdam (RWZI en Noorder IJ-plas / Cornelis Douwesterrein) wordt in lijn met uitspraak 'Delfzijl' via de uitgifte van de omgevingsvergunning, op basis van het~~de~~ project-MER~~mer~~, een milieubeschermingsniveau onderbouwd en gewaarborgd.

   d. Voor de RES NHZ 1.0 is geen plan-MER gemaakt. ~~Het niet opstellen van een planMER voor de RES NHZ 1.0 wordt, mede n.a.v. de uitspraak 'Delfzijl', in Amsterdam gezien als een reëel juridisch risico.~~ In een plan-MER bij de RES NHZ 1.0 wordt de onderbouwing van de locatiekeuzen voor windmolens inzichtelijk en deze kan gebruikt worden bij de motivering van de vervolgbesluiten

Commented [redacted] Is het niet meer 'kennisnemen van de stand van zaken naar aanleiding van de uitspraken van RvS en instemmen met voorgestelde vervolgstappen?

Commented [redacted]: Er is toch nog niks naar de WH gegaan over een plan-MER? Heeft de WH al gezegd dat een plan-MER wenselijk is?
Plan-MER gewenst bij RES 1.0, van belang voor (o.a.) onderbouwing locatiekeuze – overleg met provincie
Delfzijl: geen gebruik algemene normen, hiervoor project-MER (al toegezegd dat bij elke aanvraag windpark een project-MER wordt uitgevoerd)

Het ligt wat mij betreft meer voor de hand de beslispunten als volgt te formuleren:

1.Kennisnemen van bijgevoegde notitie [naam], met als belangrijkste punten:
a. Een milieueffectrapportage (MER) maakt de gevolgen van een ontwikkeling voor de omgeving inzichtelijk….;
b.Een plan-MER heeft..
c.

Commented [redacted] Dit snap ik niet: dit is geen vervolgstap en dat geldt ook voor b, c en d. Daarom zou ik verwijzen naar de notitie en dit als belangrijkste punten noemen.

Commented [redacted] Ik zou meer de wenselijkheid en stevigere onderbouwing van de zoekgebieden benoemen dan de jur. risico's voor vervolgbesluiten. Gebrek kan hersteld worden, maar dat is waarschijnlijk moeizamer. Een goede onderbouwing van de locaties helpt erg voor stevigere vervolgbesluiten. Ook vanwege WOB liever niet opnemen.

(vergunningverlening bij concrete windprojecten). ~~Het ontbreken kan leiden tot vernietiging van besluiten die de bouw van windturbines mogelijk maken en geeft daardoor mogelijk vertraging in de uitvoering van de RES NHZ 1.0.~~

- De gemeente Amsterdam treedt daarom in overleg met de Provincie Noord-Holland en het programma RES NHZ over het alsnog uitvoeren van een plan-MER voor de RES NHZ 1.0.

Onderbouwing/toelichting beslispunten

Commented [redacted] Het is gebruikelijk de beslispunten te herhalen en vervolgens toe te lichten

1a)

- Met een MER wordt gewaarborgd dat het milieubelang volwaardig meeweegt in de besluitvorming over een milieugevoelige activiteit.

1b)

- Een MER volgt ~~altijd~~ het detailniveau van het bijbehorende besluit. In het plan-MER speelt de locatiekeuze in het alternatievenonderzoek doorgaans een grotere rol dan in een project-MER~~mer~~. Het project-MER~~mer~~ is gekoppeld aan een of meerdere 'schop-in-de-grond' besluiten en gaat daarom ook in op hoe het project uitgevoerd wordt, en in op inrichtingsvarianten.
- Een plan-MER en een project-~~mer~~ MER kunnen ook gecombineerd worden, bijvoorbeeld als het bestemmingsplan en de vergunning gecoördineerd worden voorbereid. ~~En het is niet altijd nodig om eerst een planMER en vervolgens een project-mer uit te voeren.~~

Commented [redacted] Dit is een beetje een cliffhanger. Hier niet echt nodig denk ik? Het is nl. wel de normale volgorde. Wordt veel uitleg wanneer plan-MER niet eerst nodig is (ingeval van 'omgekeerde volgorde' of ingeval van een 'gemengd bestemmingsplan'). Hierna leg je al goed uit dat het gebrek in het plan eventueel hersteld kan worden in het project-MER.

1c)

i.

- Geen nadere toelichting.

ii.

- Er zijn dan geen juridische gevolgen voor een eventuele beroepsprocedure over de afgifte van de omgevingsvergunning voor een windturbinepark. Dit blijkt uit het beroep inzake windturbinepark Elzenburg-De Geer in Oss, op 28 juli 2021, waarin niet de normen uit het Activiteitenbesluit zijn gehanteerd, maar strengere normen voor geluid- en slagschaduw, die zijn afgeleid uit het project-mer.
- De Initiatiefnemers in het gebied Noorder IJ-plas / Cornelis Douwesterrein bereiden in samenwerking met bureau Bosch en van Rijn een procedure voor, waarbij de gecombineerde plan-MER / project-MER~~mer~~ uit 2016 wordt geactualiseerd voor de omgevingsvergunningaanvraag voor afwijken van het bestemmingsplan.
- De initiatiefnemer op de RWZI in Westpoort bereidt in samenwerking met bureau Bosch en van Rijn een gewijzigde omgevingsvergunningaanvraag voor op basis van het project-mer.

Commented [redacted] Deze zin kan er wat mij betreft wel uit. Voorgesteld wordt immers een plan-MER bij de RES uit te voeren en daarna volgt bij de omgevingsvergunningen een project-MER. Er zijn ook andere smaken maar hier niet aan de orde.

1d)

- Er is geen beroep bij de bestuursrechter mogelijk tegen een RES. Het ontbreken van een plan-MER kan pas worden aangevoerd in bestuursrechtelijke procedures over vervolgbesluiten, zoals de uitgifte van een omgevingsvergunning.
- De RES wordt o.a. door het Rijk gezien als een strategische, niet plan-~~MER~~mer-plichtige, verkenning voor de uitvoering van de afspraken uit het Klimaatakkoord. De RES wordt vertaald in de Omgevingsvisies en daarna in gemeentelijke en provinciale plannen, die in ieder geval plan-mer-plichtig zijn.
- Ten opzichte van de Windvisie 2012 zijn in de RES 1.0 nieuwe gebieden toegevoegd om de gewenste ambitie windenergie te realiseren.

Commented [redacted] In mondelinge toelichting ook mogelijke civiele procedure benoemen.

- Voor deze nieuwe gebieden is geen plan-MER gemaakt.

- In Amsterdam wordt RES wel gezien als plan-mer-plichtig plan~~, mede naar aanleiding van de uitspraak 'Delfzijl', het ontbreken van een planMER voor de RES 1.0 gezien als reëel juridisch risico in bestuursrechtelijke procedures over vervolgbesluiten (die door de RvS kunnen worden vernietigd). Dit~~ vanwege twee begrippen die van belang zijn bij een plan-mer~~MER~~-plichtige activiteit: 1) kaderstellend en 2) bestuursrechtelijk voorgeschreven.
  1. Kaderstellend: Over het begrip 'kaderstellend' heeft het Hof van Justitie van Europa (HvJEU) zich inmiddels meermalen uitgesproken. Belangrijk zijn de arresten D'Oultremont, van 27 oktober 2016 en Nevele van 25 juni 2020. Uit de arresten volgt dat ook algemene regels onder bepaalde omstandigheden als kaderstellende plannen en programma's kunnen worden aangemerkt. Hierbij zijn verschillende aspecten van belang, zoals het bepalen van de ligging, aard, omvang. Voorzover in een plan zoekgebieden worden aangewezen voor mer-(beoordelings)plichtige projecten (zoals een windturbinepark), is ook in de regelgeving duidelijk gemaakt dat sprake van is van kaderstelling.
  2. Bestuursrechtelijk voorgeschreven: Over het begrip 'bestuursrechtelijk voorgeschreven' zijn ook meerdere uitspraken gedaan door het HvJEU. Zo is uit vaste rechtspraak duidelijk geworden dat met 'voorgeschreven' bedoeld wordt dat het bevoegd gezag voor de vaststelling van de plannen en programma's in wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen is aangewezen en dat een procedure voor de vaststelling is bepaald. Het hoeft daarbij niet te gaan om een verplichting tot vaststelling van een plan.

- Door alsnog een plan-MER voor de zoekgebieden in de RES 1.0 uit te voeren is in een eventuele beroepsprocedure over vervolgbesluiten de onderbouwing voor een windturbinepark sterker. Met een plan-MER kan namelijk beter beargumenteerd worden "waarom het windturbinepark hier en niet daar", omdat de zoekgebieden met betrekking tot milieugevolgen in samenhang zijn geanalyseerd. Alhoewel, zoals hierboven ook gesteld onder 1c ii eerste bullet, in een project-MER alsnog een onderbouwing van de gekozen locatie gemaakt zou kunnen worden, kan dit op inhoudelijke gronden lastig worden als elders een locatie is met duidelijke milieuvoordelen.

- Voor de concept-RES NHZ is advies van de Commissie m.e.r. gevraagd over welke informatie nog nodig zou zijn en op welk detailniveau voor een plan-MER bij het RES 1.0. De Commissie m.e.r. adviseerde onder andere enkele samenhangende alternatieven op het niveau van de hele RES-regio te ontwikkelen en zo inzicht te geven in de cumulatieve milieugevolgen. Van een volwaardig planMER was nog geen sprake.

- Indien noch de Provincie Noord-Holland, noch de het programma RES NHZ, noch de gemeente Amsterdam een plan-MER opstelt in het kader van RES 1.0, dan moet naast de windturbinenormen in ieder geval de locatie alsnog onderzocht en onderbouwd worden per project-MER~~mer~~.

Volgende processtappen

- Ambtelijke afspraak met (het RES-team van) de Provincie Noord-Holland over een~~de~~ plan-MER voor de zoekgebieden voor windenergie.

Advies, afstemming en participatie

Commented [redacted] lets meer uitleg nodig om dit te begrijpen.

Commented [redacted] Begrijpelijk! 😉

Commented [redacted] Hier nog iets dat ook de participatie opnieuw doorlopen wordt en dat de procedures dan parallel kunnen lopen? En het plaatje dan helemaal compleet is.

Nummer VN

Directie

Gemeente Amsterdam

Documenten

Registratienr.	Naam
<automatisch>	

Behandelend ambtenaar (naam, telefoonnummer en e-mailadres)

[redacted]s@amsterdam.nl, 06[redacted]
[redacted]@amsterdam.nl, 06[redacted]

Beslissing

<automatisch, na afloop staf>

From: "secretariaat wethouder de Vries" <[redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Wed, 11 Aug 2021 22:41:36 +0100
To: "Bestuurszaken R&D" <[redacted]@amsterdam.nl>; "Bestuurlijke Zaken VOR" <[redacted]@amsterdam.nl>; "Bestuurlijke Zaken Waternet" <[redacted]@waternet.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@vervoerregio.nl>; [redacted]@waternet.nl>; [redacted]@vervoerregio.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@vervoerregio.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: Vries, Egbert de-agenda
Attachments: Vries Egbert de-agenda.ics

Vries, Egbert de-agenda
[redacted]@amsterdam.nl
maandag 23 augustus 2021 – zondag 12 september 2021
Tijdzone: (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen
(Aangepast aan zomertijd)

augustus 2021

ma	di	wo	do	vr	za	zo
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

september 2021

ma	di	wo	do	vr	za	zo
			1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Bezet | Voorlopig | Vrij
Niet aanwezig | Elders werken | Buiten werktijden

augustus 2021

ma 23 aug

Voor 8:00	**Vrij**
8:00 – 9:30	**Vrij**
9:30 – 10:30	Teamoverleg
10:30 – 11:00	**Vrij**
11:00 – 12:00	scenario's fietsparkeren
12:00 – 12:30	**Vrij**
12:30 – 13:00	Lancering fietsparkeren met tag
12:30 – 13:00	Overleg wethouders Moorman/E. de Vries en PA's

☐	**13:00 – 13:15**	**Vrij**
■	13:15 – 13:30	spreekuur[redacted], Federatie Varend Erfgoed Nederland
☐	**13:30 – 14:00**	**Vrij**
■	14:00 – 15:00	BO HOV Westtangent svz
■	15:00 – 15:30	Bezet
■	15:30 – 17:20	Samenwerking in de watercyclus, gesprek met BOWA partners
■	17:15 – 18:00	Privé-afspraak
■	17:30 – 18:15	Afstemming E. de Vries /[redacted]
☐	**18:15 – 23:30**	**Vrij**
☐	**Na 23:30**	**Vrij**

di 24 aug

☐	**Voor 8:00**	**Vrij**
☐	**8:00 – 9:30**	**Vrij**
■	9:30 – 13:00	College BenW
■	13:00 – 16:00	Werkbezoek College aan stadsdeel Noord
■	14:00 – 14:30	VERZETTEN - Na de collegevergadering: overleg met BM, betr.: voetgangers en terrassen
■	14:45 – 15:00	Terugkoppeling B&W
■	15:15 – 15:45	Bestuurlijk Thematische Stuurgroep Fysieke Kwetsbaarheid met weth Ivens & van Doorninck & de Vries
■	16:00 – 16:30	Bezet
■	16:30 – 17:15	Overleg[redacted]/E. de Vries, betr.: "Nieuw taxistelsel Amsterdam en de WP2000"
☐	**17:15 – 17:30**	**Vrij**
■	17:30 – 18:00	bestuurlijk overleg 25 augustus over Sloterweg-west voorbespreken
☐	**18:00 – 23:30**	**Vrij**
☐	**Na 23:30**	**Vrij**

wo 25 aug

☐	**Voor 8:00**	**Vrij**
☐	**8:00 – 9:30**	**Vrij**
■	9:30 – 10:15	BO project Sloterweg-west.[redacted]
☐	**10:15 – 11:00**	**Vrij**
■	11:00 – 12:00	WASH overleg (de NZ-lijn naar Schiphol/Hoofddorp)
■	12:00 – 12:30	VRIJHOUDEN
■	12:30 – 14:15	Integrale staf wethouder De Vries
☐	**14:15 – 14:30**	**Vrij**
■	14:30 – 14:45	Inloopmoment

☐	**14:45 – 15:00**	**Vrij**
■	15:00 – 15:45	2x wh Van Doorninck/De Vries, betr.: BO Sprong over 't IJ
☐	**15:45 – 16:00**	**Vrij**
■	16:00 – 16:30	Kennismakingsgesprek [redacted], adjunct directeur VRA
☐	**16:30 – 16:45**	**Vrij**
■	16:45 – 17:30	De Entree
☐	**17:30 – 17:45**	**Vrij**
■	17:45 – 18:30	Digitale Veiligheid Waternet
☐	**18:30 – 23:30**	**Vrij**
☐	**Na 23:30**	**Vrij**

do 26 aug

☐	**Voor 8:00**	**Vrij**
☐	**8:00 – 9:30**	**Vrij**
■	9:30 – 10:30	kennismaken DB Stadsdeel Zuid
☐	**10:30 – 11:00**	**Vrij**
■	11:00 – 11:45	OV Governance
☐	**11:45 – 12:00**	**Vrij**
■	12:00 – 12:30	VRIJHOUDEN
■	12:30 – 13:00	Overleg Varen
■	13:00 – 13:45	BT Stadsbehoud met weth Ivens en De Vries
☐	**13:45 – 14:00**	**Vrij**
■	14:00 – 14:30	kennismakingsgesprek de heer [redacted], [redacted] Amaze
☐	**14:30 – 14:45**	**Vrij**
■	14:45 – 15:15	Bezet
■	15:15 – 15:45	GO uitreiken - AMBTSKETEN
■	15:45 – 16:15	Bezet
☐	**16:15 – 23:30**	**Vrij**
☐	**Na 23:30**	**Vrij**

vr 27 aug

☐	**Voor 8:00**	**Vrij**
☐	**8:00 – 9:00**	**Vrij**
■	9:00 – 10:00	DA
■	10:00 – 14:00	Werkbezoek wethouder Egbert de Vries/Connexxion
■	14:00 – 14:45	Bezet
☐	**14:45 – 15:00**	**Vrij**
■	15:00 – 16:00	Bestuurlijk Overleg GOvernance (BOGO)
☐	**16:00 – 16:15**	**Vrij**
■	16:15 – 17:15	BO Prioriteiten:

■	17:15 – 18:00	Agendering klimaatadaptatie in raad 15/16 september
□	**18:00 – 23:30**	**Vrij**
□	**Na 23:30**	**Vrij**

za 28 aug

□	**Voor 16:00**	**Vrij**
■	16:00 – 17:00	
□	**Na 17:00**	**Vrij**

zo 29 aug

□	**Voor 9:00**	**Vrij**
■	9:00 – 13:00	
□	**Na 13:00**	**Vrij**

ma 30 aug

□	**Voor 8:00**	**Vrij**
□	**8:00 – 9:30**	**Vrij**
■	9:30 – 10:30	Teamoverleg
□	**10:30 – 11:00**	**Vrij**
■	11:00 – 12:00	Staf Vervoerregio
□	**12:00 – 12:30**	**Vrij**
■	12:30 – 13:00	Overleg wethouders Moorman/E. de Vries en PA's
□	**13:00 – 13:15**	**Vrij**
■	13:15 – 14:45	Integrale staf wethouder De Vries, Esseline verhinderd
■	14:45 – 15:15	Staf openbare ruimte, groen, dierenwelzijn, Amsterdamse Bos, voedsel, klimaatadaptatie en Artis
□	**15:15 – 15:30**	**Vrij**
■	15:30 – 16:30	Staf Zuidas/Zuidasdok met weth Everhardt en weth. De Vries
■	16:00 – 19:00	Afscheidsreceptie Ombudsman Arre Zuurmond - inloop 15.30
■	17:00 – 17:45	BT Gebieds Gericht Werken - 3 x WH (Ivens, Groot Wassink, De Vries)/ 3 x bestuurders/ Sjoukje en [redacted] - BT Gebieds Gericht Werken
■	17:15 – 18:00	Privé-afspraak
▨	18:00 – 20:00	Fractievergadering
□	**20:00 – 23:30**	**Vrij**
□	**Na 23:30**	**Vrij**

di 31 aug

□	**Voor 8:00**	**Vrij**
□	**8:00 – 9:30**	**Vrij**
■	9:30 – 15:00	College BenW

■	15:00 – 15:15	Terugkoppeling B&W
□	**15:15 – 15:30**	**Vrij**
■	15:30 – 16:00	2x wh Kukenheim/De Vries, R. Vermin, betr.: zwemmen in open water
□	**16:00 – 16:15**	**Vrij**
■	16:15 – 17:00	
□	**17:00 – 17:15**	**Vrij**
■	17:15 – 18:15	BT- Amsterdamse Bos op orde
□	**18:15 – 18:30**	**Vrij**
■	18:30 – 23:30	vrijhouden
□	**Na 23:30**	**Vrij**

september 2021

wo 1 sep

□	**Voor 8:00**	**Vrij**
□	**8:00 – 9:30**	**Vrij**
■	9:30 – 10:30	BO Prioriteiten:
□	**10:30 – 10:45**	**Vrij**
■	10:45 – 11:00	Inloopmoment
■	11:00 – 12:00	Stichtingsbestuur Waternet
□	**12:00 – 12:30**	**Vrij**
■	12:30 – 13:15	Overleg BM, betr. BM bijpraten over VRA
□	**13:15 – 13:30**	**Vrij**
■	13:30 – 14:15	BT Metronet
■	14:15 – 15:00	DA of fiets??
▨	15:00 – 16:30	Locatiebezoek Station Sloterdijk
■	16:30 – 17:00	Bezet
□	**17:00 – 17:30**	**Vrij**
■	17:30 – 18:00	Bezet
■	18:00 – 20:00	
■	18:00 – 21:00	Diner
□	**21:00 – 23:30**	**Vrij**
□	**Na 23:30**	**Vrij**

do 2 sep

□	**Voor 8:00**	**Vrij**
□	**8:00 – 9:30**	**Vrij**
■	9:30 – 10:15	WH Egbert de Vries | WH John Vos (Weesp)
■	10:15 – 10:30	Thea de Vries, betr.: vooroverleg DB VRA
■	10:30 – 12:00	Vergadering DB Vervoerregio
□	**12:00 – 12:15**	**Vrij**
■	12:15 – 13:00	FW: BO PHS Adam/NS/ProRail
■	13:00 – 13:30	Overleg Varen
□	**13:30 – 14:00**	**Vrij**

■	14:00 – 14:30	Overleg [redacted]/E. de Vries
□	**14:30 – 14:45**	**Vrij**
■	14:45 – 15:15	[redacted] betr.: Groutankers
■	15:15 – 15:45	
■	15:15 – 15:45	
□	**15:45 – 15:50**	**Vrij**
■	15:50 – 16:00	Bezet
■	16:00 – 17:00	Reizigers Advies Raad
■	17:00 – 17:30	Bezet
■	17:30 – 18:30	vervolg Update Oranje Loper
□	**18:30 – 23:30**	**Vrij**
□	**Na 23:30**	**Vrij**

▲ vr 3 sep

□	**Voor 8:00**	**Vrij**
□	**8:00 – 9:30**	**Vrij**
■	9:30 – 10:00	Bezet
■	10:00 – 13:00	LIVE Werkbezoek wethouder De Vries aan GVB [2/4]
■	13:00 – 13:30	Bezet
■	13:30 – 14:00	Overleg [redacted], betr: deelname aan de summit in Genua op 27 september
■	14:00 – 14:45	Bestuurlijk overleg over bereikbaarheid/congestie Zuidas met wethouder Everhardt en wethouder De Vries/VU/Zuidas
□	**14:45 – 15:00**	**Vrij**
■	15:00 – 15:30	Bezet
■	15:30 – 17:00	FW: Amsterdam Schiphol KLM (ASK) Overleg met de BM, whrs. De Vries/Everhardt en de heren Elbers en Benschop
□	**17:00 – 17:15**	**Vrij**
■	17:15 – 21:15	
□	**21:15 – 23:30**	**Vrij**
□	**Na 23:30**	**Vrij**

▲ za 4 sep

□	**Voor 12:00**	**Vrij**
■	12:00 – 17:00	PvdA Amsterdam
□	**Na 17:00**	**Vrij**

▲ zo 5 sep

□	**Voor 9:00**	**Vrij**
■	9:00 – 13:00	Dienst
□	**13:00 – 16:00**	**Vrij**
■	16:00 – 17:30	voorzittersgesprek WBS

	Na 17:30	**Vrij**

ma 6 sep

	Voor 8:00	**Vrij**
	8:00 – 9:00	**Vrij**
	9:00 – 23:30	Begrotingsretraite BenW
	12:30 – 13:00	Overleg wethouders Moorman/E. de Vries en PA's
	17:15 – 18:00	Privé-afspraak
	18:00 – 20:00	Fractievergadering
	Na 23:30	**Vrij**

di 7 sep

	Voor 8:00	**Vrij**
	8:00 – 9:00	**Vrij**
	9:00 – 17:00	Begrotingsretraite BenW
	9:30 – 15:00	College BenW
	17:00 – 18:00	**Vrij**
	18:00 – 18:30	Commissie WB voorbereiden
	18:30 – 19:00	Bezet
	19:00 – 21:30	bijeenkomst 30 km/start stadsgesprekken
	21:30 – 23:30	**Vrij**
	Na 23:30	**Vrij**

wo 8 sep

	Voor 8:00	**Vrij**
	8:00 – 9:00	**Vrij**
	9:00 – 12:30	Reserveren Cie WB (portefeuille Ivens)
	9:30 – 10:30	Teamoverleg + terugkoppeling B&W
	10:45 – 11:30	Reserveren spreekuur
	11:30 – 12:15	BT Duurzaam Economisch Herstel
	12:30 – 13:00	**Vrij**
	13:00 – 15:00	Integrale staf wethouder De Vries, Esseline verhinderd
	15:00 – 15:15	**Vrij**
	15:15 – 15:45	Cie MLW voorbereiden
	15:45 – 16:00	**Vrij**
	16:00 – 16:30	concept pamflet Mobiliteitsvisie
	16:30 – 17:00	2 x wh Meliani/De Vries, H. Jagersma, betr.: schijn ZZP en inhuur
	17:00 – 17:15	**Vrij**
	17:15 – 17:45	Bewaarhaven weggesleepte boten
	17:45 – 23:30	**Vrij**
	Na 23:30	**Vrij**

do 9 sep

	Voor 8:00	**Vrij**
	8:00 – 9:00	**Vrij**
	9:00 – 12:30	Cie MLW
	12:30 – 13:00	**Vrij**
	13:00 – 13:30	Overleg Varen
	13:30 – 14:30	BT Handhaving en Reiniging met de BM
	14:30 – 14:45	**Vrij**
	14:45 – 15:00	Inloopmoment
	15:00 – 15:30	BO Prioriteiten: Logistiek: bespreken concept strategie
	15:30 – 16:00	BO Prioriteiten: Taxi: bespreken lobby rijk icm ondermijning/rapport Beke
	16:00 – 16:15	**Vrij**
	16:15 – 17:15	Periodiek overleg programma Oranje Loper
	17:15 – 17:30	**Vrij**
	17:30 – 18:30	Gesprek Governance Waternet OR - Wethouder
	18:30 – 19:30	**Vrij**
	19:30 – 22:30	Reserveren Cie MLW
	22:30 – 23:30	**Vrij**
	Na 23:30	**Vrij**

vr 10 sep

	Voor 8:00	**Vrij**
	8:00 – 9:00	**Vrij**
	9:00 – 10:30	Bezet
	10:30 – 14:30	
	13:00 – 20:30	wethoudersdag op locatie PvdA
	17:00 – Einde van dag	IBS

za 11 sep

	Hele dag	IBS

zo 12 sep

	Hele dag	IBS
	9:00 – 13:00	

Met vriendelijke groet,
[redacted]
[redacted] Egbert de Vries
Portefeuille Verkeer en Vervoer, Water en Luchtkwaliteit
Tel. 020 [redacted]
Postbus 202, 1000 AE Amsterdam
Bezoekadres: Amstel 1
Afwezig op vrijdag

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Thu, 12 Aug 2021 14:47:04 +0100
To: [redacted]@amsterdam.nl>
Cc: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: Akkoord op afwijkingsaanvraag inkoopregels gemeente inzake RES / Windenergie / Reflectiefase
Attachments: afwijkingsaanvraag_inkoopregels_versie_08_def_210812_Populytics.docx

Hi [redacted],

Hierbij het verzoek tot akkoord om de afwijkingsaanvraag in de bijlage in te dienen bij de lead buyer.

Wellicht moet Josja hierover besluiten, want ik weet niet hoe dit binnen het MT R&D geregeld is.

Indien jij denkt/weet dat Josja hierover moet besluiten wil je dit verzoek dan z.s.m. doorsturen?

Gezien de start van de reflectiefase (eerste bijeenkomst op 2 september) zou het fijn zijn als we de opdrachtnemer uiterlijk 23 augustus kunnen laten weten of de opdracht door kan gaan (akkoord directeur + akkoord lead buyer).

NB:

- Het verzoek is afgestemd met [redacted].
- Ik heb inkoopadvies ontvangen en deze verwerkt in het stuk.

Alvast bedankt.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Team Bedrijven, Energiebronnen en Infrastructuur (BEI)
Ruimte & Duurzaamheid

Gemeente Amsterdam

T + 31 6 [redacted]

Werkdagen: ma, di, wo, do

Volg ons via
www.facebook.com/duurzaam020
www.twitter.com/duurzaam020
Nieuwsbrief duurzaam020

Gemeente Amsterdam

Afwijkingsaanvraag inkoopregels aan de Lead Buyer versie 08

Dit formulier maakt onderdeel uit van de door het GMT op 27 juni 2019 vastgestelde 'Werkwijze afwijkende inkooptrajecten'. Met dit formulier vraagt de opdrachtgever advies aan de **Lead Buyer** om af te wijken van het inkoopbeleid 'Inkopen voor Amsterdam'. Dit houdt in dat de Lead Buyer geraadpleegd dient te worden als de -raming van de- opdrachtwaarde inclusief -de raming van- het afwijkingsbedrag **lager is dan de drempelbedragen bij Europese aanbestedingen** voor decentrale overheden.

Een verzoek tot afwijking begint met indiening van dit formulier bij de betreffende Lead Buyer. De Lead Buyer neemt een besluit, vult het besluit in op dit formulier en ondertekent het (punt 4). Vervolgens stuurt de Lead Buyer het aangevulde formulier naar de eindverantwoordelijke directeur. De directeur beslist om het besluit van de Lead Buyer wel of niet te volgen, vult dit in op het formulier en ondertekent het (punt 5). Vervolgens stuurt de aanvrager het ingevulde formulier naar de Lead Buyer en Concern Inkoop.
De **Elektronische handtekeningen** kunnen tot stand komen door het plakken van een digitale afbeelding van een handgeschreven handtekening in dit document op de daarvoor bestemde plek.

1. Aanvrager

Organisatie	Ruimte & Duurzaamheid
Naam eindverantwoordelijke lijndirecteur	Josja van der Veer
Datum waarop aanvraag is goedgekeurd door Lijndirecteur	Nader in te vullen
Aanvraag opgesteld door	[redacted]
Functie	[redacted] Regionale Energiestrategie (RES)
Rol in het inkooptraject	Opdrachtgever
Telefoon	06 [redacted]
E-mail	[redacted]@amsterdam.nl
Aanvraag d.d.	Nader in te vullen

2. Algemeen

Naam verantwoordelijke Lead Buyer	Lead buyer Fysiek
Naam inkooptraject	Participatieve Waardenevaluatie (PWE) windenergie Amsterdam
Contractnummer	Nog niet bekend
Budget/ programma	Projectbegroting RES, onderdeel van begroting team BEI, afdeling Duurzaamheid. Nummer: 76780031 – 4810. In Blaeu project 03989
Start- en einddatum huidige overeenkomst*	Er is geen huidige overeenkomst. Er ligt alleen een offerte voor ter goedkeuring.
Raming totale opdrachtwaarde huidige overeenkomst*	Er is geen huidige overeenkomst. Er ligt alleen een offerte voor ter goedkeuring.
Start- en einddatum afwijkingsperiode	23 augustus 2021 – 1 januari 2022.
Raming opdrachtwaarde afwijkingsperiode	Excl. BTW: [redacted]. Het zal gezien de optionele werkzaamheden waarschijnlijk richting de [redacted] gaan.
Naam Leverancier(s)	Populytics
Korte omschrijving opdracht	De methode PWE is onlangs door de TU Delft ontwikkeld. Uit marktkennis van het projectteam RES en uit onlineonderzoek (bestudering van 10 websites met verschillende pagina's via Google) blijkt dat Populytics (een startup van TU

	Delft) de enige commerciële aanbieder is in Nederland. Gezien de bestuurlijke wens om de reflectiefase direct na het reces te starten en voor 2022 af te ronden (waaronder deze raadpleging) en de ambitie van de gemeenteraad om de vergunningen voor 2025 te verlenen wordt het niet verstandig geacht om verder te zoeken naar een eventuele niet-commerciële aanbieder. Het doel van de PWE-raadpleging is om inwoners van Amsterdam en omliggende gemeenten te betrekken bij de dialoog over de ambitie voor windenergie van Amsterdam middels een online raadpleging. Met deze methode wordt de burger als het ware op de stoel van de besluitvormer gezet. In een online omgeving wordt een keuzesituatie nagebootst, deelnemers zien de gevolgen van hun keuzes en hebben te maken met beperkingen. Het is een methode om in korte tijd zeer veel diverse mensen te bereiken. En om d.m.v. dilemma's deze groep te informeren, begrip te vergroten en te betrekken bij de keuzes waar bestuurders voor staan. De methode is onlangs toegepast bij de landelijke Klimaatraadpleging: (https://www.tudelft.nl/tbm/pwe/case-studies/klimaatraadpleging & https://www.klimaatakkoord.nl/actueel/nieuws/2021/03/03/burgers-geraadpleegd-over-klimaatbeleid). De opdracht bestaat uit 5 fases: **Fase 1: Formulering vraagstelling, vaststellen doelen en randvoorwaarden.** In een sessie wordt met betrokkenen de doelen en randvoorwaarden van de raadpleging besproken. Het speelveld wordt in beeld gebracht. Op basis daarvan worden conceptscenario's opgesteld die worden getoetst bij de betrokkenen. **Fase 2: Informatie verdieping** Om de scenario's uit te werken wordt verdiepende informatie verzameld. Hiermee wordt een raadpleging gecreëerd die informatief is voor deelnemers en hen de complexiteit van het vraagstuk laat zien en beleven. Bewustwording is een van de belangrijke pijlers van de PWE-methode, daarmee onderscheidt de methode zich van enquêtes en peilingen. **Fase 3: Ontwerpen en inrichten PWE op maat** Het online platform Wevaluate van Populytics wordt gebruikt. Populytics schrijft teksten, ontwikkelt beeldmateriaal en een animatie voor dit platform. Vervolgens wordt het ontwerp getest met interne en desgevraagd externe betrokkenen. **Fase 4: Bewoners nemen deel aan de PWE-raadpleging** Bewoners kunnen de gemeente adviseren via de PWE-raadpleging in het Wevaluate platform. Er wordt veelal gewerkt met een combinatie van een gesloten en open raadpleging. In de gesloten raadpleging kan een representatieve steekproef deelnemen, dit geeft een representatief beeld van de voorkeuren van inwoners. De open raadpleging is voor iedereen toegankelijk, zodoende kan iedereen die wil meedoen en zijn/haar voorkeuren doorgeven. **Fase 5: Data-analyse en rapportage** Populytics analyseert de data met statistische technieken om vast te stellen hoe bewoners de (effecten van) de verschillende beleidsopties waarderen. Met een Latente Klasse Cluster Analyse (LKCA) wordt bestudeerd of bijvoorbeeld

	verschillende groepen bewoners andere voorkeuren hebben. Hebben mannen en vrouwen of jongeren en ouderen bijvoorbeeld andere voorkeuren? Hebben bewoners die dichtbij een zoekgebied wonen hele andere voorkeuren dan bewoners uit de binnenstad? Vanuit de kwalitatieve onderbouwingen die deelnemers geven worden (rechtvaardigheids)principes gedestilleerd die belangrijk gevonden worden door bewoners van de gemeente, wordt achterhaalt welke waarden er achter weerstand en zorgen van bewoners zitten en worden kansen gedefinieerd die bewoners zien. De resultaten worden in een rapport gepresenteerd.
Voorgeschiedenis & context	In het Nederlands Klimaatakkoord is afgesproken dat Nederland voor het behalen van de doelstelling van 49 procent CO_2 reductie in 2030 overschakelt naar duurzame elektriciteit. Deze elektriciteit wordt enerzijds opgewekt op zee (doel: 49 TWh), waarvoor het Rijk verantwoordelijk is, en anderzijds op land (doel: 35 TWh). Dit laatste valt onder verantwoordelijkheid van de energieregio's. Als onderdeel van de energieregio Noord-Holland Zuid heeft de gemeenteraad van Amsterdam in de Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050 (2020) en de Regionale Energiestrategie Noord-Holland Zuid 1.0 (2021), en de Omgevingsvisie Amsterdam 2050 (2021) vastgesteld een substantiële bijdrage te leveren van circa 17 nieuwe windmolens (minstens 50MW opgesteld vermogen) op grondgebied van Amsterdam en zonnepanelen op de helft van alle geschikte daken in 2030. Als gevolg daarvan kan met wind- en zonne-energie in 2030, 80 procent van de Amsterdamse huishoudens van duurzame elektriciteit worden voorzien. De windmolens moeten komen in de daarvoor vastgestelde windzoekgebieden. https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/duurzaam-amsterdam/windmolens-amsterdam/kaart-windzoekgebieden/ . De vergunningen moeten voor 2025 zijn verleend. Bij de totstandkoming van de bovengenoemde beleidsproducten heeft uitgebreide participatie en communicatie plaatsgevonden waarover de gemeenteraad is geïnformeerd. Amsterdam zit voor nieuwe windzoekgebieden in Q3/4 2021 in de zogenaamde reflectiefase. Dit is de fase na vaststelling van de windambitie en de windzoekgebieden in de RES NHZ 1.0, en voor de projectvoorbereidingsfase met initiatiefnemers. In deze fase wordt o.a. toegewerkt naar een afwegingskader voor locaties (er zijn nu alleen gebieden vastgesteld, geen specifieke locaties). Dit afwegingskader kan o.a. worden gebruikt voor een beoordeling van locaties in de projectvoorbereidingsfase. De gemeenteraad heeft mede naar aanleiding van 4 inspreekavonden en 1 openbare expertsessie in Q1/2 2021 verschillende moties ingenomen in het kader van de RES om in de reflectiefase meer bewoners en belanghebbenden, en een diversere groep te betrekken. Dit is ook een wens die geuit is door de besturen van de stadsdelen. Momenteel wordt bv een 'grote tot nu toe stille middengroep' gemist. Insprekers/participanten zijn veelal of betrokkenen die windturbines willen realiseren, of betrokkenen met zorgen of die geen windturbines willen in hun woonomgeving. Het uitvoeren van de PWE is in het Plan van Aanpak (PvA) voor de reflectiefase een van de activiteiten waarmee de gemeente tegemoet komt aan de wens van de gemeenteraad.

* inclusief maximale verlenging

3. Motivatie van de afwijking

Geef aan waarom afgeweken moet worden

☒ van de gemeentelijke inkoopregels (het inkoopbeleid)

Wat is het risico of gevolg indien de afwijking niet wordt geaccordeerd:

Het college heeft in Q2 2021 aan de gemeenteraad toegezegd dat de participatie rond de inpassing van windenergie wordt geïntensiveerd en vergroot binnen 'de reflectiefase' (tussen heden en 1 januari 2022). Het risico is dat onvoldoende aan de toezegging aan de gemeenteraad kan worden voldaan.

4. Besluit Lead buyer

Lead Buyer akkoord:	☐ ja ☐ nee
Toelichting Lead Buyer:	
Naam adviseur Lead Buyer:	
Datum:	
Naam manager Lead Buyer:	
Handtekening Lead Buyer:	

5. Besluit lijndirecteur

De onder 1 genoemde lijndirecteur volgt wel / niet de akkoordverklaring van de Lead Buyer

Lijndirecteur volgt besluit Lead Buyer	☐ wel ☐ niet
Indien het besluit niet wordt gevolgd graag motiveren waarom niet.	
Datum	
Naam eindverantwoordelijke lijndirecteur	
Handtekening eindverantwoordelijke lijndirecteur	

6. Registratie Besluit lijndirecteur

Dit afwijkingsformulier voorzien van het besluit van de Lead Buyer en van de lijndirecteur om het besluit van de Lead Buyer wel of niet te volgen, dient door de aanvrager te worden gezonden naar:

de verantwoordelijke Lead Buyer via één van de volgende mailadressen:

- Lead Buyer Personeel: [redacted]@amsterdam.nl
- Lead Buyer ICT: [redacted]@amsterdam.nl
- Lead Buyer Facilitair: [redacted]@amsterdam.nl
- Lead Buyer Sociaal: [redacted]@amsterdam.nl

- Lead Buyer Fysiek [redacted]@amsterdam.nl

Registratie
De Lead Buyer draagt ook zorg voor de registratie van de betreffende overeenkomst eventueel voorzien van de offerte/opdrachtbrief in het gemeentelijk contractenregister Topdesk C. In de database wordt het volgende geregistreerd bij tabblad inkoop / classificatie en referentie / Type contract/door het type contract te classificeren als *afwijking inkoopbeleid gemeente Amsterdam*.

Versiebeheer

Versie 08 (29-7-2021) In blokje Algemeen veld 'contractnummer' toegevoegd
Versie 07 (31-3-2021) Onderdeel 6.b is vervallen.
Versie 06 (25-11-2020) Splitsing van het formulier afwijkingsaanvraag in 2 aparte formulieren:

- afwijking van de gemeentelijke inkoopregels (bedrag < Europese aanbestedingsdrempel) aan de Lead Buyer
- afwijking van de Europese aanbestedingsdrempel (bedrag > Europese aanbestedingsdrempel) aan de Regietafel

From: [redacted]*@amsterdam.nl>*
Sent: *Thu, 12 Aug 2021 15:03:55 +0100*
To: [redacted]*@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>;*
"Kooi, Caroline van der" [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: *Reminder: Adviesverzoek inkoopopdrachten voor participatieproces windturbines in Amsterdam*

Ter info: ik vergat jullie te cc-en.

(#1 is al in gang gezet).

Van: [redacted]
Verzonden: donderdag 12 augustus 2021 16:01
Aan: Inkoopfysiek <[redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: Reminder: Adviesverzoek inkoopopdrachten voor participatieproces windturbines in Amsterdam

Hi,

Reminder:

Graag zou ik nog inkoopadvies krijgen voor #2 in onderstaande e-mail, over Public Mediation. Kan iemand mij daarover bellen of een afspraak inplannen?

Belangrijkste punt waarover ik advies zou willen: is hier sprake van 2 verschillende opdrachten? En aan de hand daarvan: moet ik wel of niet een afwijkingsverzoek voor de inkoopregels in gang zetten bij mijn directie?

- De vorige overeenkomst met Public Mediation was gericht op het maken van het Plan van Aanpak (PvA) voor de reflectiefase windenergie Amsterdam. De looptijd van de overeenkomst was van 3 april 2021 tot 3 juli 2021. Totaal: € [redacted] excl. Btw. Inkooporder nummer: 204658.
- Een eventuele nieuwe overeenkomst gaat over de procesbegeleiding gedurende de reflectiefase (van 1 september 2021 tot 1 januari 2022). Totaal nieuwe overeenkomst: € [redacted] excl. Btw.

Ik verneem graag spoedig jullie reactie, want ik heb al > week geen reactie gehad.

Alvast bedankt!

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Team Bedrijven, Energiebronnen en Infrastructuur (BEI)
Ruimte & Duurzaamheid

Gemeente Amsterdam

T + 31 6 [redacted]

Werkdagen: ma, di, wo, do

Volg ons via
www.facebook.com/duurzaam020
www.twitter.com/duurzaam020
Nieuwsbrief duurzaam020

Van: [redacted]
Verzonden: woensdag 4 augustus 2021 14:41
Aan: Inkoopfysiek <[redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: Adviesverzoek inkoopopdrachten voor participatieproces windturbines in Amsterdam

Beste collega,

Hierbij verzoek ik u om advies m.b.t. de inkoop van opdrachten voor het participatieproces, voorafgaand aan het realiseren van windturbines in Amsterdam.

Kunt u hiervoor met mij een gesprek inplannen? Het zou fijn zijn als dit op korte termijn kan.

Het gaat om inkoopadvies voor 2 concrete opdrachten, waarvoor we prijsindicaties hebben:

1) **Participatieve Waardenevaluatie (PWE). Door Populytics.**
   - Deze methode is onlangs door TU Delft ontwikkeld, en wordt nu door de startup van de TU, Populytics uitgevoerd.
   - Voor zover bij ons bekend is dit de enige partij in NL die dit doet.
   - De methode is onlangs toegepast bij de Food Valley https://www.klimaatakkoord.nl/actueel/nieuws/2021/03/12/advies-burgerforum-over-energiestrategie-foodvalley), en de landelijke Klimaatraadpleging (https://www.tudelft.nl/tbm/pwe/case-studies/klimaatraadpleging & https://www.klimaatakkoord.nl/actueel/nieuws/2021/03/03/burgers-geraadpleegd-over-klimaatbeleid).
   - Het is een methode om in korte tijd zeer veel diverse mensen te bereiken. En om d.m.v. dilemma's deze groep te informeren, begrip te vergroten en te betrekken bij de keuzes waar bestuurders voor staan.
   - De inzet van de methode past bij de bestuurlijke wens, en die van de gemeenteraad, om de participatie te intensiveren en een diverse groep te bereiken.
   - De verwachting is dat de totale offerte [redacted] wordt. Het zal naar verwachting richting de [redacted] gaan.

   Dilemma's waarover we graag worden geadviseerd:
   - Zover bij ons bekend is dit de enige partij in NL die de methode uitvoert. De regels zeggen echter dat we bij dergelijke bedragen meervoudig onderhands moeten uitvragen.
   - Hoe kunnen we hier volgens de Leadbuyer Fysiek mee omgaan?
   - We denken aan een verzoek van de directeur R&D aan de Leadbuyer Fysiek om af te wijken van de regels. Wat voor onderbouwing zou volstaan? Wat is daarvoor eventueel nog nodig?
   - Hoe kunnen we ook snel handelen gezien de bestuurlijke en maatschappelijke druk op het dossier?

2) **Procesbegeleiding Reflectiefase. Door Public Mediaton.**
   - Public Mediation kan bij deze fase van participatie "de reflectiefase" helpen door enerzijds het toepassen van geschikte methodologieën die gericht zijn op de behoeften en perspectieven van alle belanghebbende partijen. En anderzijds door hun rol als mediator, waardoor het gesprek met belanghebbenden beter gevoerd kan worden.
   - Public Mediation heeft unieke expertise van mediation én procesbegeleiding, en veel ervaring in Amsterdam (en omliggende gemeenten). Met vergelijkebare projecten/processen: Tata Steel, Kades en Bruggen, SER, Súdwest-Fryslân duurzame energieopwekking.
   - Public Mediation is door ons al eerder ingeschakeld om te helpen bij het maken van het Plan van Aanpak voor "de reflectiefase" (omvang [redacted]).
   - De verwachting is dat de totale offerte [redacted] wordt. Het zal er naar verwachting ergens tussenin zitten.

   Dilemma's waarover we graag worden geadviseerd:
   - De regels zeggen dat we bij dergelijke bedragen meervoudig onderhands moeten uitvragen.
   - Hoe kunnen we hier volgens de Leadbuyer Fysiek mee omgaan?
   - We denken aan een verzoek van de directeur R&D aan de Leadbuyer Fysiek om af te wijken van de regels. Wat voor onderbouwing zou volstaan? Wat is daarvoor eventueel nog nodig? Hoe is dat voor de mediation en procesbegeleiding bij Kades & Bruggen gedaan?
   - Hoe kunnen we ook snel handelen gezien de bestuurlijke en maatschappelijke druk op het dossier?

Ik zie de uitnodiging voor het gesprek graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Team Bedrijven, Energiebronnen en Infrastructuur (BEI)
Ruimte & Duurzaamheid

Gemeente Amsterdam

T + 31 6 [redacted]

Werkdagen: ma, di, wo, do

Volg ons via
www.facebook.com/duurzaam020
www.twitter.com/duurzaam020
Nieuwsbrief duurzaam020

From: "Secretariaat Wethouder Doorninck" <[redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Fri, 13 Aug 2021 09:42:26 +0100
To: "Bestuurszaken R&D" <[redacted]@amsterdam.nl>
Cc: "Secretariaat Wethouder Doorninck" <[redacted]@amsterdam.nl>
Subject: Agenda-overzicht wethouder Marieke van 23/8 t/m 12/9
Attachments: Secretariaat Wethouder Doorninck-agenda.ics

Best [redacted],

Zoals gevaagd, hierbij de agenda. E.e.a. moet nog wel worden afgestemd.

Secretariaat Wethouder Doorninck-agenda
[redacted]@amsterdam.nl
maandag 23 augustus 2021 – zondag 12 september 2021
Tijdzone: (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen
(Aangepast aan zomertijd)

augustus 2021

ma	di	wo	do	vr	za	zo
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

september 2021

ma	di	wo	do	vr	za	zo
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Bezet | Voorlopig | Vrij
Niet aanwezig | Elders werken | Buiten werktijden

augustus 2021

ma 23 aug

Hele dag	IBS achtervang voor Rutger Groot Wassink
Voor 8:00	**Vrij**
8:00 – 8:15	**Vrij**
8:15 – 9:00	Reistijd - huis naar Parnasusweg 280
9:00 – 9:15	Agenda overleg
9:00 – 10:00	Rechtbank
10:00 – 10:45	Reistijd - Parnasusweg naar stadhuis
10:45 – 12:00	Staf Ruimtelijke Ordening
12:00 – 12:30	vrijhouden
12:30 – 13:00	GroenLinks lunch
13:00 – 13:30	vrijhouden
13:30 – 15:00	Staf Duurzaamheid/Afval
15:00 – 15:30	vrijhouden

■	15:30 – 16:00	Dubbele wethouder Everhardt/ Van Doorninck (MvD/VE) over toekomst RAI
■	16:00 – 17:00	2x WH Groot Wassink/vanDoorninck + [redacted] - benen op tafel
☐	**17:00 – 17:15**	**Vrij**
■	17:15 – 18:00	Klein Teamoverleg
☐	**Na 18:00**	**Vrij**

▲ di 24 aug

☐	Hele dag	IBS achtervang voor Rutger Groot Wassink
☐	Hele dag	Eerste bestuursmap na het zomerreces
☐	**Voor 8:00**	**Vrij**
☐	**8:00 – 9:30**	**Vrij**
■	9:30 – 13:00	College BenW
■	13:00 – 16:00	Werkbezoek College aan stadsdeel Noord
■	14:30 – 15:00	Terugkoppeling B&W
■	15:15 – 15:45	Bestuurlijk Thematische Stuurgroep Fysieke Kwetsbaarheid met weth Ivens & van Doorninck & de Vries
■	15:45 – 16:30	2x WH vanDoorninck/Moorman - Extra BT afvalstoffenheffing ter voorbereiding begrotingsretraite 7 september
■	16:30 – 17:00	vrijhouden
■	17:00 – 17:30	2x WH vanDoorninck/Kukenheim - BO sport irt HGS
■	17:30 – 18:00	Communicatie overleg
☐	**Na 18:00**	**Vrij**

▲ wo 25 aug

☐	Hele dag	IBS achtervang voor Rutger Groot Wassink
☐	**Voor 8:00**	**Vrij**
☐	**8:00 – 9:00**	**Vrij**
■	9:00 – 10:00	Interview governance MRA Verstedelijkingsstrategie
■	10:00 – 10:30	vrijhouden
■	10:30 – 11:00	Bespreken vervolgstappen administratief beroep SIBN
■	11:00 – 12:00	Marieke/Journalist 1 - bijpraten
■	12:00 – 13:00	Lunchpauze
■	13:00 – 14:15	Bestuurlijk overleg CES NZKG
☐	**14:15 – 14:30**	**Vrij**
■	14:30 – 15:00	2x WH Moorman/vanDoorninck - achterblijven schoolgebouwen en onderwijshuisvesting
■	15:00 – 15:45	2x wh Van Doorninck/De Vries, betr.: BO Sprong over 't IJ

	15:45 – 16:00	**Vrij**
	16:00 – 17:00	Marieke/Journalist 2 - bijpraten
	17:00 – 17:15	**Vrij**
	17:15 – 17:45	2x WH Vos/vanDoorninck - vervolgafspraak
	17:45 – 18:00	**Vrij**
	18:00 – 18:30	BT AEB
	18:30 – 19:00	Reistijd - huis naar Zaandam
	19:00 – 21:00	FW: Benen- op- tafel diner NZKG
	21:00 – 21:30	Reistijd - Zaandam naar huis
	Na 21:30	**Vrij**

do 26 aug

	Hele dag	IBS achtervang voor Rutger Groot Wassink
	Voor 8:00	**Vrij**
	8:00 – 9:00	**Vrij**
	9:00 – 10:30	Extra Bestuurlijk kernteam MRA Verstedelijkingsstrategie
	10:30 – 11:00	Reistijd - huis/stadhuis naar stadsdeel Oost
	11:00 – 13:00	WH vanDoorninck - werkbezoek Stadsdeel Oost
	13:00 – 13:15	**Vrij**
	13:15 – 14:00	Reistijd - stadsdeel Oost naar stadsdeel Noord
	14:00 – 16:00	Bestuurlijk Overleg Stadsdeelbestuurders Duurzaamheid = info [redacted]
	16:00 – 16:30	Reistijd - Stadsdeel Noord naar stadhuis
	16:30 – 17:00	Extra klein team overleg
	17:00 – 17:30	Ondertekening Boterbloem/Ombudsman
	17:30 – 19:30	**Vrij**
	19:30 – 20:30	GL - strategisch
	Na 20:30	**Vrij**

vr 27 aug

	Hele dag	IBS achtervang voor Rutger Groot Wassink
	Voor 8:00	**Vrij**
	8:00 – 9:30	**Vrij**
	9:30 – 10:00	Reistijd - huis naar Seineweg 16
	10:00 – 11:00	WH vanDoorninck - rondleiding door De Bretten
	11:00 – 12:15	Reistijd - Seineweg 16 naar Burkmeer
	12:15 – 13:00	Persmoment start project Burkmeer
	13:00 – 13:45	Reistijd - Burkmeer naar huis
	13:45 – 14:00	**Vrij**
	14:00 – 18:00	GEBLOKT
	Na 18:00	**Vrij**

za 28 aug – zo 29 aug

☐	**Hele dag**	**Vrij**

ma 30 aug

☐	Hele dag	Eerste dag [redacted]
☐	**Voor 8:00**	**Vrij**
☐	**8:00 – 9:00**	**Vrij**
■	9:00 – 9:15	Agenda overleg
■	9:15 – 10:15	Klein Teamoverleg
☐	**10:15 – 10:30**	**Vrij**
■	10:30 – 11:00	vrijhouden
■	11:00 – 11:30	Inhoudelijke voorbereiding i.h.k.v. Kansenverkenning Weespersluis
■	11:30 – 12:00	WH vanDoorninck/[redacted] (Vattenfall) - bijpraten (vervolgafspraak)
■	12:00 – 12:30	vrijhouden
☐	12:30 – 13:00	GroenLinks lunch
■	13:00 – 13:30	2x WH vanDoorninck/[redacted] - beleidsharmonisatie duurzaamheid
■	13:30 – 14:00	Bilaterale afspraak met Josja van der Veer/directeur
■	14:00 – 14:30	vrijhouden
■	14:30 – 15:00	WH vanDoorninck/Esseline Schieven - evaluatie/vervolg BTT FK
■	15:00 – 15:45	Communicatie overleg
■	15:45 – 16:00	Video opname Masterclass energietransitie #3
■	16:00 – 16:30	vrijhouden
■	16:30 – 17:00	Peter Teesink - bilateraal gesprek met wethouder Marieke van Doorninck
☐	**Na 17:00**	**Vrij**

di 31 aug

☐	**Voor 8:00**	**Vrij**
☐	**8:00 – 9:30**	**Vrij**
■	9:30 – 15:00	College BenW
■	15:00 – 15:30	Terugkoppeling B&W
■	15:30 – 16:00	3wth - Rutger/Marieke/Marjolein - vb ?
■	16:00 – 16:15	vrijhouden
■	16:15 – 17:00	sanitatie in Buiksloterham
■	17:00 – 22:00	GEBLOKT - NIETS INBOEKEN!
☐	**Na 22:00**	**Vrij**

september 2021

wo 1 sep

Voor 7:30	**Vrij**
7:30 – 8:15	Voorzittersoverleg Recreatieschappen = NB Saskia Groenewoud vervangt wethouder
8:15 – 9:00	**Vrij**
9:00 – 10:00	Eventuele reistijd
10:00 – 11:00	Dagelijks Bestuur (DB) - Omgevingsdienst NZKG (1 september)
11:00 – 12:00	Eventuele reistijd
12:00 – 12:30	Lunchen
12:30 – 13:00	WH vanDoorninck/[redacted] - Erfpacht
13:00 – 13:30	Voorbereiding BKT VS 3 september
13:30 – 14:00	WH van Doorninck/Sebastiaan Capel - Ombudsmanrapport en minnelijke regeling met [redacted] inzake haar woonboot
14:00 – 14:15	**Vrij**
14:15 – 15:00	Reistijd - stadhuis naar Aristo Teleportboulevard 100
15:00 – 16:30	Locatiebezoek Station Sloterdijk
16:30 – 17:15	Reistijd - Aristo Teleportboulevard 100 naar huis
17:15 – 17:30	**Vrij**
17:30 – 18:00	Marieke/[redacted] - belafspraak
Na 18:00	**Vrij**

do 2 sep

Voor 8:00	**Vrij**
8:00 – 9:00	**Vrij**
9:00 – 9:30	2x WH vanDoorninck/Everhardt - Gesprek inzake voorbereidingen SDE++ aanvraag van het AEB om CO_2
9:30 – 10:00	Extra klein team overleg
10:00 – 10:30	Climate-KIC in Amsterdam
10:30 – 11:00	vrijhouden
11:00 – 12:00	Verkennen gebruik maken aanwijzingsbevoegdheden Omgevingswet
12:00 – 13:00	Lunchen
13:00 – 13:45	Presentatie AMPG 2021 – bestuurlijke afstemming
13:45 – 14:00	**Vrij**
14:00 – 15:00	Marieke/Journalist 3 - bijpraten
15:00 – 15:30	vrijhouden
15:30 – 16:00	WH vanDoorninck/[redacted] ([redacted] Erfpacht) - kennismaking

	16:00 – 16:30	WH Van Doorninck/WH Sikkes van den Berg/Mw. [redacted]: RES Diemerscheg.
	16:30 – 16:45	**Vrij**
	16:45 – 17:45	WH vanDoorninck/R&D/G&O - aansluitplicht warmtenetten + evaluatie warmteconcessies WPW
	17:45 – 20:00	**Vrij**
	20:00 – 21:30	Vierwekelijks GL overleg - wethouders/bestuurders - vb [redacted]
	Na 21:30	**Vrij**

vr 3 sep

	Hele dag	IBS dienst - achtervang is Simone Kukenheim
	Voor 8:00	**Vrij**
	8:00 – 8:45	**Vrij**
	8:45 – 9:30	Reistijd - huis naar Sixhavenweg 1021
	9:30 – 10:00	Reservering - Interview GL Sixhaven
	10:00 – 12:00	RESERVERING - 2wth Werkbezoek Tolhuistuin - Rutger/Marieke - [redacted]
	12:00 – 12:45	Reistijd - Sixhavenweg 1021 naar huis
	12:45 – 13:00	**Vrij**
	13:00 – 14:30	Reservering Bestuurlijk Kernteam MRA Verstedelijkingsstrategie - extra
	14:30 – 15:30	**Vrij**
	15:30 – 17:00	Borrel OVA
	Na 17:00	**Vrij**

za 4 sep – zo 5 sep

	Hele dag	IBS dienst - achtervang is Simone Kukenheim

ma 6 sep

	Hele dag	IBS dienst - achtervang is Simone Kukenheim
	Voor 8:00	**Vrij**
	8:00 – 9:00	**Vrij**
	9:00 – 23:30	Begrotingsretraite BenW
	12:30 – 13:00	GroenLinks lunch - 3xwth afwezig ivm begrotingsretraite college
	Na 23:30	**Vrij**

di 7 sep

	Hele dag	IBS dienst - achtervang is Simone Kukenheim
	Voor 8:00	**Vrij**
	8:00 – 9:00	**Vrij**
	9:00 – 17:00	Begrotingsretraite BenW

■	9:30 – 15:00	College BenW
■	12:00 – 13:00	Bijeenkomst Kennisdeling
☐	**Na 17:00**	**Vrij**

wo 8 sep

☐	Hele dag	IBS dienst - achtervang is Simone Kukenheim
☐	**Voor 8:00**	**Vrij**
☐	**8:00 – 9:00**	**Vrij**
■	9:00 – 9:15	Agenda overleg
■	9:15 – 10:15	Klein Teamoverleg + terugkoppeling BenW
■	10:15 – 12:00	Vrijhouden voorbereiding raadscommissie RO
■	11:30 – 12:15	BT Duurzaam Economisch Herstel
■	12:00 – 13:30	Lunchen en vrijhouden
■	13:30 – 17:30	Raadscommissie RO
■	17:30 – 18:00	Ambtelijke voorbereiding op gesprek 22/9 met Stad-Forum
■	17:30 – 19:30	VRIJHOUDEN
■	19:30 – 23:00	Evt. Vervolg raadscie. RO
☐	**Na 23:00**	**Vrij**

do 9 sep

☐	Hele dag	IBS dienst - achtervang is Simone Kukenheim
☐	**Voor 8:00**	**Vrij**
☐	**8:00 – 9:00**	**Vrij**
■	9:00 – 9:30	Extra klein team overleg
■	9:00 – 10:00	2x wethouder Ivens/VanDoorninck Projectstaf
■	10:00 – 11:30	Stuurgroep PHO-MRA Duurzaamheid
■	11:30 – 12:15	Communicatie overleg
■	12:15 – 13:30	Vrijhouden voorbereiding raadscommissie FED +Lunchen
▨	12:30 – 14:00	Bestuursplatform Energietransitie NZKG
■	13:30 – 17:30	Raadscommissie FED
■	17:30 – 19:30	VRIJHOUDEN
■	19:30 – 23:00	Evt. vervolg raadscie. FED
☐	**Na 23:00**	**Vrij**

vr 10 sep

☐	Hele dag	IBS dienst - achtervang is Simone Kukenheim
☐	**Voor 8:00**	**Vrij**
☐	**8:00 – 9:00**	**Vrij**
■	9:00 – 10:00	vrijhouden
■	10:00 – 11:30	Bestuurlijk Overleg Omgevingswet

■	11:30 – 12:00	vrijhouden
■	12:00 – 12:30	Lunchen
■	12:30 – 13:15	Overleg RES Diemerscheg
□	**13:15 – 13:30**	**Vrij**
▨	13:30 – 14:00	Reservering - Interview RTL/ntv
■	14:00 – 15:00	Extra Bestuurlijk Overleg Platform Ruimte
□	**15:00 – 17:00**	**Vrij**
□	**Na 17:00**	**Vrij**

▲ **za 11 sep – zo 12 sep**

□	**Hele dag**	**Vrij**

NB:
A = Akkoord
B = met aanpassing akkoord, mandaat ambtenaar/ rve wijzigen
C= grotere wijziging, iom BA&S (of eventueel andere adviseurs) wijziging verwerken. Mandaat wijziging (tevens tav de vraag al of niet terug naar bestuurder voor akkoord) bij betrokken bestuursadviseur.
D= in deze vorm niet akkoord, nogmaals naar staf of map
E = voor kennisgeving aangenomen
Met vriendelijke groet,

[redacted] Bestuursondersteuning
BMA
Gemeente Amsterdam
[redacted]
T 06-[redacted]

[redacted]@amsterdam.nl
Werkdagen: ma, di ochtend, wo secr. wethouder Moorman, do en vr secr. Wethouder van Doorninck

From: "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Fri, 13 Aug 2021 13:28:42 +0100
To: "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted]@amsterdam.nl" <[redacted]@amsterdam.nl>
Subject: Fwd: Annotaties/ overleggen wethouders
Attachments: Agenda-overzicht wethouder Marieke van 23 8 t m 12 9.eml, Vries, Egbert de-agenda.eml

Hi mensen, zie onderstaande annotatielijst. Wordt in veel gevallen al aan gewerkt, zo weet ik. Kijk even waar je naam of dossier bij staat, en lever :-)
Groet,
[redacted]
Outlook voor iOS downloaden
Van: Bestuurszaken R&D <[redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: vrijdag, augustus 13, 2021 1:03 PM
Aan: team TO.RD; team K&O TSO; [redacted]
CC: Bestuurszaken R&D
Onderwerp: Annotaties/ overleggen wethouders

Beste collega's,

Vanmorgen hebben we vanuit bestuurszaken de agenda's van wethouders Van Doorninck en De Vries doorgelopen (van andere wethouders hebben we geen nieuwe agenda ontvangen). We hebben een poging gedaan om de belangrijkste zaken er uit te filteren en die te koppelen aan de betrokken teamleider of afdelingshoofd. Onderstaand een overzicht van afspraken waar nog geen annotatie voor is aangeleverd én nieuwe afspraken die vorige week nog niet zijn uitgezet. In het overzicht staat wanneer de afspraak is, waar het over gaat, bij wie wij denken dat dit thuis hoort **en wanneer de deadline is om in iBabs te plaatsen**. Jullie kunnen vervolgens in je team uitzetten. Mocht het nu niet bij jou horen, laat het dan even aan ons weten, wellicht hebben jullie dan suggesties waar het wel thuis hoort. Daarnaast voegen we de agenda's bij in de bijlagen, zodat jullie altijd nog een vlugge scan kunnen doen of wij iets over het hoofd hebben gezien.

Stukken voor week 34 (vanaf 23 augustus) moeten donderdag 19 augustus om 16.00 uur in Ibabs staan.
Stukken voor week 35 (vanaf 30 augustus) moeten donderdag 26 augustus om 16.00 uur in Ibabs staan.
Stukken voor week 36 (vanaf 6 september) moeten donderdag 2 september om 16.00u in Ibabs staan.

Aangezien er nog geen groepen in iBabs zijn aangemaakt moeten bij het plaatsen in iBabs de leden van de staf van de wethouders handmatig worden toegevoegd. Een overzicht van de betreffende stafleden van de wethouder vinden jullie hier. Mocht je vragen hebben voor wie een stuk precies in iBabs moet, kan je altijd contact opnemen met het secretariaat van de wethouder, zij staan klaar om vragen te beantwoorden.

Mocht je verder vragen hebben, neem dan contact op met ons of met [redacted].

Groet,
Bestuurszaken R&D

Wethouder Van Doorninck

Dinsdag 24 augustus

15:45 – 16:30 2x WH vanDoorninck/Moorman - Extra BT afvalstoffenheffing ter voorbereiding begrotingsretraite 7 september – [redacted]

17:00 – 17:30 2x WH vanDoorninck/Kukenheim - BO sport irt HGS – [redacted]

Woensdag 25 augustus

9:00 – 10:00 Interview governance MRA Verstedelijkingsstrategie – [redacted]

10:30 – 11:00 Bespreken vervolgstappen administratief beroep SIBN – [redacted]

13:00 – 14:15 Bestuurlijk overleg CES NZKG – [redacted]

15:00 – 15:45 2x wh Van Doorninck/De Vries, betr.: BO Sprong over 't IJ – [redacted]

19:00 – 21:00 FW: Benen- op- tafel diner NZKG – [redacted]

Vrijdag 27 augustus

12:15 – 13:00 Persmoment start project Burkmeer – [redacted]

Maandag 30 augustus

11:30 – 12:00 WH vanDoorninck/[redacted] (Vattenfall) - bijpraten (vervolgafspraak) – [redacted]

13:00 – 13:30 2x WH vanDoorninck/Ogier - beleidsharmonisatie duurzaamheid – [redacted]

Woensdag 1 september

10:00 – 11:00 Dagelijks Bestuur (DB) - Omgevingsdienst NZKG – [redacted]

13:30 – 14:00 WH van Doorninck/Sebastiaan Capel - Ombudsmanrapport en minnelijke regeling met [redacted] inzake haar woonboot – [redacted]

15:00 – 16:30 Locatiebezoek Station Sloterdijk – [redacted]

Donderdag 2 september

9:00 – 9:30 2x WH vanDoorninck/Everhardt - Gesprek inzake voorbereidingen SDE++ aanvraag van het AEB om CO_2 – [redacted]

10:00 – 10:30 Climate-KIC in Amsterdam – [redacted]

11:00 – 12:00 Verkennen gebruik maken aanwijzingsbevoegdheden Omgevingswet – [redacted]

16:00 – 16:30 WH Van Doorninck/WH Sikkes van den Berg/[redacted]: RES Diemerscheg. – [redacted]

16:45 – 17:45 WH vanDoorninck/R&D/G&O - aansluitplicht warmtenetten + evaluatie warmteconcessies WPW – [redacted]

Vrijdag 3 september

13:00 – 14:30 Reservering Bestuurlijk Kernteam MRA Verstedelijkingsstrategie – extra – [redacted]

Woensdag 8 september

11:30 – 12:15 BT Duurzaam Economisch Herstel – [redacted]

17:30 – 18:00 Ambtelijke voorbereiding op gesprek 22/9 met Stad-Forum – [redacted]

Donderdag 9 september

10:00 – 11:30 Stuurgroep PHO-MRA Duurzaamheid – [redacted]

12:30 – 14:00 Bestuursplatform Energietransitie NZKG – [redacted]

Vrijdag 10 september

10:00 – 11:30 Bestuurlijk Overleg Omgevingswet – [redacted]

12:30 – 13:15 Overleg RES Diemerscheg – [redacted]

14:00 – 15:00 Extra Bestuurlijk Overleg Platform Ruimte – [redacted]

Wethouder De Vries

Woensdag 25 augustus

15:00 – 15:45 2x wh Van Doorninck/De Vries, betr.: BO Sprong over 't IJ – [redacted]

From: "Bestuurszaken R&D" <[redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Mon, 16 Aug 2021 11:59:50 +0100
To: '[redacted]@amsterdam.nl>
Cc: '[redacted]@amsterdam.nl>
Subject: FW: Schriftelijke vragen, Windmolenparken druisen in tegen Europees recht
Attachments: 20210811 SV Van Soest.docx

Hoi [redacted],

Bijgaand de word versie van de schriftelijke vragen uit de dagmail van afgelopen woensdag. Ik neem aan dat jij deze vragen beantwoord?
De planning zou moeten zijn: screening 30 augustus, map 7 september, beantwoording rond 13 september in de dagmail. Is dat haalbaar?
Zo niet, welke planning heb jij voor ogen?

Hoor graag.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
06-[redacted]

Van: Raadsinstrumenten <[redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: maandag 16 augustus 2021 12:29
Aan: Bestuurszaken R&D <[redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: Schriftelijke vragen, Windmolenparken druisen in tegen Europees recht

Beste collega,

Bijgevoegd vind je een serie schriftelijke vragen vanuit de gemeenteraad. Het college dient deze binnen vier weken te beantwoorden. De beantwoording van deze vragen is toevertrouwd aan jouw directie.

In de bijlage van deze mail is een sjabloon opgenomen voor de beantwoording. Graag dit sjabloon gebruiken.
De schriftelijke vragen zijn ook in Andreas geregistreerd onder nummer ZD 2021-010905 en de TAO2021-000969 is op naam van [redacted] gezet.

Een uitgebreide instructie over de afdoening van schriftelijke vragen tref je aan op intranet:
https://intranet.amsterdam.nl/bestuurlijke/instructies-afhandelen-raadsinstrumenten/schriftelijke-vragen/

Mochten deze schriftelijke vragen niet thuis horen bij jouw directie, gelieve contact op te nemen met de juiste directie(s) en overplaatsing voor afdoening te doen via Andreas. Ik ontvang hiervan dan graag een terugkoppeling.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Ondersteuning bestuurlijke processen
Agendakamer BenW

Gemeente Amsterdam

T: 06[redacted]
M: [redacted]@amsterdam.nl
M: [redacted]@amsterdam.nl

Ma, wo 09:00 tm 17:30
Di, vrij, 09:00 tm 13:00

Gemeente Amsterdam

Raadsinformatiebrief
Beantwoording schriftelijke vragen

Aan:	De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum	datum
Portefeuille(s)	Portefeuille(s)
Portefeuillehouder(s):	Voor en achternaam collegelid of -leden
Behandeld door	Naam directie + algemeen mailadres ([redacted]@amsterdam.nl)
Onderwerp	Beantwoording schriftelijke vragen van het lid Van Soest inzake windmolenparken druisen in tegen Europees recht

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 11-08-2021 heeft het college schriftelijke vragen ontvangen van het lid Van Soest inzake windmolenparken druisen in tegen Europees recht. Onderstaand treft u de beantwoording van deze vragen aan.

Toelichting door de vragenstellers
In 2010 stelde de Rijksoverheid landelijke normen vast voor geluid, slagschaduw en externe veiligheid van windturbines met het doel de besluitvorming over de bouw van windparken te versnellen. Weg met alle vertraging door gekissebis over lokale voorschriften en weg met bezwaar en beroep van lastige burgers. Maar - en dat is de ware oorzaak van de losse schroeven waarop het beleid staat - die landelijke normen werden vastgesteld zonder een door het EU recht geëiste "milieueffectrapportage"(MER). Dat is niet alleen een juridisch defect, maar - veel belangrijker - het betekent dat die nieuwe normen werden vastgesteld zonder onderzoek naar de gevolgen voor milieu en mens. Ook niet voor wat betreft de effecten op welzijn en gezondheid van omwonenden. Het duurde tot de uitspraak van 30 juni voordat deze 'truc' onderuit werd gehaald. Dat deed de Raad van State niet op eigen initiatief, maar omdat de Raad na het Nevele arrest van het Europese Hof geen keuze had. En dus moet er alsnog een MER worden opgesteld en mogen er pas daarna nieuwe voorschriften worden vastgesteld. Daarin komen nu wel de effecten van windturbines op welzijn en gezondheid van omwonenden aan de orde. Begrijpelijk dat actiegroepen blij zijn met de 30 juni uitspraak.

Gezien het vorenstaande stelt ondergetekende, namens de fractie van de Partij van de Ouderen, op grond van artikel 84 van het Reglement van orde gemeenteraad en raadscommissies Amsterdam, de volgende schriftelijke vragen:

Het college kan de gestelde vragen als volgt beantwoorden.

1. Is het college bekend met het artikel 'Bouw tientallen windmolenparken onzeker, actiegroepen tegen windenergie blij' van Trouw?
2. Erkent het college dat EU-recht boven nationaal recht gaat? Zo nee, waarom niet?

3. Erkent het college daarom dat vergunningen, die naar nationaal recht onherroepelijk zijn geworden, dat zo maar niet meer zijn als ze zijn gebaseerd op besluiten die in strijd zijn met het EU recht? Zo nee, waarom niet?
4. Waarom heeft het college de instructie (2) van de EU op de SMB richtlijn genegeerd?
5. Gaat het college deze voortaan wel uitvoeren? Zo nee, waarom niet?
6. De overheid heeft een in de Grondwet verankerde plicht om de gezondheid van de burgers te bevorderen. En niet om die te schaden. Kan het college deze plicht nogmaals bevestigen en daarbij aantekenen dat zij deze onverkort zal naleven? Zo nee, waarom niet?
7. Na een recente uitspraak van de Raad van State blijken initiatiefnemers van windmolenparken een essentiële milieutoets te missen. De hoogste bestuursrechter keurde eind juni het Groningse windturbineplan af. Het project voldeed niet aan Europese regels, omdat een milieutoets naar eventuele overlast door geluid en slagschaduw ontbrak. Wat voor het Groningse windproject geldt, blijkt volgens een 'monitor' van windenergie ook van toepassing op zo'n 25 andere turbineplannen, waarvan de vergunning nog niet onherroepelijk was afgehamerd. Dit is ook in Amsterdam het geval. Wat is de reactie van het college hierop?
8. Dat de milieutoets op orde komt is aan de landelijke overheid. Het Rijk moet die keuring, inclusief normen voor geluid en overlast, in de vergunningverlening opnemen, zo concludeerde de Raad van State. Schort het college, hangende het opstellen van de milieutoets en het uitvoeren ervan op de Amsterdamse situatie, alle plannen voor het bouwen van windturbines in onze stad op? Zo nee, waarom niet?
9. Volgens de staatssecretaris kan de gemeente zelf aan de Raad van State-uitspraak voldoen, door eigen milieutoetsen te regelen voor een windmolenaanvraag. Dat lijkt echter niet te kloppen. De Raad van State greep namelijk terug op een uitspraak van de rechter In België, die in 2020 al een milieutoets verplicht stelde. De Belgische regering denkt een jaar of drie nodig te hebben om de milieutoets op orde te krijgen. Wat is de reactie van het college hierop?
10. De uitspraak van de Raad van State zet voor actiegroepen tegen de plaatsing van windturbines en inwoners die hier enorme gezondheidsschade en hinder van zullen ondervinden, de deur open om bezwaren en intrekkingsverzoeken in te dienen. Kan het college ons garanderen dat al deze bezwaren en intrekkingsverzoeken netjes en inhoudelijk in behandeling zullen worden genomen en de bezwaarmakers van inhoudelijke antwoorden voorzien worden? Zo nee, waarom niet?

(1) https://www.trouw.nl/duurzaamheid-natuur/bouw-tientallen-windmolenparken-onzeker-actiegroepen-tegen-windenergie-blij~b3ccod55/
(2) https://ec.europa.eu/environment/archives/eia/pdf/030923_sea_guidance_nl.pdf

Wij verwachten u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Simone Kukenheim / Femke Halsema / pm
Wethouder portefeuille / burgemeester

LET OP: GEEN ONDERTEKENING NODIG

From: "Secretariaat Wethouder Everhardt" <[redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Tue, 17 Aug 2021 10:09:15 +0100
To: "Secretariaat Wethouder Everhardt" <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; "Deelnemingen" [redacted]@amsterdam.nl>; "Bestuurszaken DMC" [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; "bestuurszaken.afvalketen" [redacted]@amsterdam.nl>; "Bestuurszaken R&D" [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; "Bestuurszaken CTO" [redacted]@amsterdam.nl>; "Directie- en managementadvisering EZ" [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; "Bestuurszaken GO" [redacted]@amsterdam.nl>; "Bestuurszaken Belastingen" [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: Agenda Wh.Everhardt week 34
Attachments: Everhardt Victor-agenda.ics

Beste Collega's,

Zie hieronder. Deze week ontvangen jullie de agenda eerder dan jullie gewend zijn van ons.

Dit omdat het de laatste week van het reces is en volgende week weer alles op "volle toeren" zal draaien.

Week 35 en 36 komen eraan...

Fijne dag!

Everhardt, Victor-agenda
[redacted]@amsterdam.nl
maandag 23 augustus 2021 – vrijdag 27 augustus 2021
Tijdzone: (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen
(Aangepast aan zomertijd)

---

augustus 2021

ma	di	wo	do	vr	za	zo
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Niet aanwezig Elders werken Buiten werktijden

augustus 2021

ma 23 aug

Hele dag	Zomervakantie Utrecht 17 jul t/m 29 aug
Voor 5:30	**Vrij**
5:30 – 8:45	**Vrij**
8:45 – 9:00	agenda afstemming [redacted]/Victor (Victor belt [redacted])
9:00 – 10:00	Kleine staf
10:00 – 11:30	Staf Financiën
11:30 – 12:00	vrijhouden
12:00 – 12:30	**Vrij**
12:30 – 13:30	D66 -overleg
13:30 – 14:30	Staf Zuidas
14:30 – 15:00	**Vrij**
15:00 – 15:30	Bezet
15:30 – 16:00	Dubbele wethouder Everhardt/ Van Doorninck (MvD/VE) over toekomst RAI
16:00 – 17:00	Niet Beschikbaar
16:30 – 17:30	InterBestuurlijke Klankbordgroep COVID-19
17:30 – 18:30	Bestuurlijk Team Hervormen en Besparen (wordt verzet naar wrschl. 31 aug ??)
18:30 – 23:00	**Vrij**
Na 23:00	**Vrij**

di 24 aug

Hele dag	Zomervakantie Utrecht 17 jul t/m 29 aug
Hele dag	Eerste BM na 2e deel zomerreces
Voor 5:30	**Vrij**
5:30 – 8:30	**Vrij**
8:30 – 9:30	Niet beschikbaar
9:30 – 13:00	College BenW
13:00 – 16:00	Werkbezoek College aan stadsdeel Noord
16:00 – 16:30	Terugkoppeling B&W
16:30 – 18:00	VRIJHOUDEN (GEEN AFSPRAKEN)
18:00 – 23:00	**Vrij**
Na 23:00	**Vrij**

wo 25 aug

Hele dag	Zomervakantie Utrecht 17 jul t/m 29 aug
Voor 5:30	**Vrij**
5:30 – 9:00	**Vrij**
9:00 – 10:00	Studio Binnenstad
10:00 – 10:30	Bezet
10:30 – 12:30	Niet beschikbaar
12:30 – 13:00	lunchen
13:00 – 13:30	Niet beschikbaar
13:30 – 14:00	**Vrij**
14:00 – 15:00	Bespreking Gem. A'dam/Gem. Velsen/Zeehaven IJmuiden/PoA: 90 % Beleidsvisie Zeecruise NZKG
15:00 – 16:00	Niet beschikbaar
16:00 – 18:00	**Vrij**
18:00 – 18:30	BT AEB
18:00 – 19:00	Bezet
19:00 – 21:00	Benen- op- tafel diner NZKG
21:00 – 23:00	**Vrij**
Na 23:00	**Vrij**

do 26 aug

Hele dag	Zomervakantie Utrecht 17 jul t/m 29 aug
Voor 5:30	**Vrij**
5:30 – 9:00	**Vrij**
9:00 – 9:30	Dubbele weth Everhardt/ Groot Wassink inzk. Sociale impact bij deelnemingen (Ibabs)
9:30 – 10:00	Bezet
10:00 – 10:30	Persconferentie Burgemeester Halsema en wethouder Everhardt / [redacted] - RAI Amsterdam
10:30 – 11:00	Bezet
11:00 – 11:15	**Vrij**
11:15 – 12:15	Overleg 'bijpraatsessie markten'
12:15 – 13:15	Lunchen
13:15 – 13:30	**Vrij**
13:30 – 14:30	Reserveren voor afspraak met [redacted] en de CEO van Argent Energy
14:30 – 18:00	**Vrij**
18:00 – 19:00	cie Depla
19:00 – 23:00	**Vrij**
Na 23:00	**Vrij**

▲ vr 27 aug

☐	Hele dag	Zomervakantie Utrecht 17 jul t/m 29 aug
☐	Hele dag	Zeilweekend van Victor
☐	**Voor 5:30**	**Vrij**
☐	**5:30 – 9:00**	**Vrij**
■	9:00 – 9:45	Bila [redacted] en WH Everhardt
■	9:15 – 10:00	DA:
■	10:00 – 12:00	Werkbezoek aan de Leidsebuurt
■	12:00 – 12:45	DA:
☐	**12:45 – 13:00**	**Vrij**
■	13:00 – 18:00	Vrijhouden !!
☐	**18:00 – 23:00**	**Vrij**
☐	**Na 23:00**	**Vrij**

Hartelijke groet,

[redacted] wethouder Everhardt
Financiën, Economische Zaken
Lucht- en Zeehavens en Zuidas

Bestuursvleugel, 2e etage

Gemeente Amsterdam

T [redacted]
M [redacted]
[redacted]@amsterdam.nl

Bezoekadres: Amstel 1
Postbus 202, 1000 AE Amsterdam

Werkdagen: ma t/m do

From: "Secretariaat Wethouder Everhardt" [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Tue, 17 Aug 2021 10:18:25 +0100
To: "Secretariaat Wethouder Everhardt" [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; "Deelnemingen" <[redacted]@amsterdam.nl>; "Bestuurszaken DMC" <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; "bestuurszaken.afvalketen" <[redacted]@amsterdam.nl>; "Bestuurszaken R&D" <[redacted]@amsterdam.nl>; <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; <[redacted]@amsterdam.nl>; "Bestuurszaken CTO" <[redacted]@amsterdam.nl>; "Directie- en managementadvisering EZ" <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; "Bestuurszaken GO" <[redacted]@amsterdam.nl>; "Bestuurszaken Belastingen" <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: Agenda wh. Everhardt week 36
Attachments: Everhardt Victor-agenda.ics

Beste Allen,

Zie hieronder de agenda van week 36.

Everhardt, Victor-agenda
[redacted]@amsterdam.nl
maandag 6 september 2021 – vrijdag 10 september 2021
Tijdzone: (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen
(Aangepast aan zomertijd)

---

september 2021

ma	di	wo	do	vr	za	zo
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Bezet | Voorlopig | Vrij
Niet aanwezig | Elders werken | Buiten werktijden

september 2021

ma 6 sep

	Voor 5:30	**Vrij**
	5:30 – 9:00	**Vrij**
	9:00 – 23:30	Begrotingsretraite BenW
	12:30 – 13:30	D66 lunch
	16:30 – 17:30	InterBestuurlijke Klankbordgroep COVID-19
	17:00 – 18:00	Reserveren BoFv
	Na 23:30	**Vrij**

di 7 sep

	Voor 5:30	**Vrij**
	5:30 – 9:00	**Vrij**
	9:00 – 17:00	Begrotingsretraite BenW
	9:30 – 15:00	College BenW
	15:00 – 15:30	Terugkoppeling B&W
	15:00 – 18:00	VRIJHOUDEN (GEEN AFSPRAKEN)
	18:00 – 23:00	**Vrij**
	Na 23:00	**Vrij**

wo 8 sep

	Voor 5:30	**Vrij**
	5:30 – 8:30	**Vrij**
	8:30 – 9:00	Stuurgroep AEB
	9:00 – 10:00	**Vrij**
	10:00 – 11:00	Kleine staf
	11:00 – 11:30	vrijhouden
	11:30 – 12:15	BT Duurzaam Economisch Herstel
	12:15 – 12:30	**Vrij**
	12:30 – 13:30	lunchen
	13:30 – 17:00	Cie RO
	17:00 – 17:30	**Vrij**
	17:30 – 18:15	BTT Finec
	18:15 – 23:00	**Vrij**
	Na 23:00	**Vrij**

do 9 sep

	Voor 5:30	**Vrij**
	5:30 – 9:00	**Vrij**
	9:00 – 11:00	Agendacommissie vergadering Economic Board

■	11:00 – 12:00	Staf Financiën
■	12:00 – 13:00	Via MS Teams -Bestuurlijke kopgroep
□	**13:00 – 13:30**	**Vrij**
■	13:30 – 17:00	CIE FED
▨	17:00 – 17:45	Bestuurlijk overleg kapitaalversterking Alliander (Victor is verhinderd)
■	17:00 – 18:00	partijpolitiek netwerk VNG
□	**18:00 – 23:00**	**Vrij**
□	**Na 23:00**	**Vrij**

▲ vr 10 sep

□	**Voor 5:30**	**Vrij**
□	**5:30 – 8:30**	**Vrij**
▨	8:30 – 9:00	Call G4 Financiën
■	9:00 – 10:00	Vervolg Overleg positie Gemeenten tijdens de kabinetsformatie met de heren Everhardt/ Eerenberg /de Vries / J.Sneller/ en mw. van Selm / Han Polman en Steven van Wyenberg.
■	10:00 – 11:45	Gesprek wethouders G-4 met VVD Tweede Kamerleden Financiën, vrijdag 10 september 2021
■	11:45 – 12:30	Lunchen
■	12:30 – 13:00	Reserveren voor BT
■	13:00 – 14:00	Reistijd
■	14:00 – 16:00	Werkbezoek aan Bunge Netherlands BV
■	16:00 – 16:30	Bezet
□	**16:30 – 23:00**	**Vrij**
□	**Na 23:00**	**Vrij**

Hartelijke groet,

[redacted] wethouder Everhardt
Financiën, Economische Zaken
Lucht- en Zeehavens en Zuidas

Bestuursvleugel, 2e etage

Gemeente Amsterdam

T [redacted]
M [redacted]
[redacted]@amsterdam.nl

Bezoekadres: Amstel 1

Postbus 202, 1000 AE Amsterdam

Werkdagen: ma t/m do

werven activiteiten reflectiefase:

1. **Stedelijke klankbordgroep:**
   1 groep
   15 tot 20 personen
   Vertegenwoordigers van belangengroepen, maar ook bewoners uit de hele stad
   Perspectieven inbrengen, hoe kijken zij naar vraagstukken
   eerste bijeenkomst begin september, vier keer

   Middelen:
   - via bestaande contacten, direct mail
   → Is al uitgestuurd naar deelnemers eerdere klankbordgroep, reactie afwachten, dan andere middelen inzetten
   - Nieuwsbrief stedelijk?

2. **Klankbordgroepen zoekgebieden:**
   4 groepen
   8-10 personen
   Bewoners, maar kunnen ook vertegenwoordigers van lokale belangengroepen zijn
   Perspectieven inbrengen, hoe kijken zij naar vraagstukken, input over specifieke kenmerken/afwegingen in dit gebied
   eerste bijeenkomst begin september, drie keer

   Middelen:
   - via bestaande contacten, direct mail
   - nieuwsbrief stadsdelen

3. **Klankbordgroep natuur:**
   1 groep
   hoeveel personen?
   eerste bijeenkomst begin september, 2x

   middelen:
   - via bestaande contacten, direct mail

4. **Klankbordgroep ruimte:**
   1 groep
   hoeveel personen?
   eerste bijeenkomst begin september, 2x

   middelen:
   - via bestaande contacten, direct mail

5. **Klankbordgroep gezondheidseffecten**
   ??

   middelen:
   - via bestaande contacten, direct mail

6. **Etnografisch onderzoek**

   per zoekgebied 3x30, twee sessies per groep

   1. Stakeholders die al betrokken zijn bij het onderwerp (doelstelling 60 deelnemers)
   2. Frequente gebruikers van overheidsdiensten (doelstelling 60 deelnemers)
   3. Studenten van MBO/HBO opleidingen (doelstelling 60 deelnemers)

   Deze doelgroepen moet nog onder de loep! Welke stakeholders zijn dit? Wat betekent "Frequente gebruikers van overheidsdiensten"?
   Als het puur gaat om in kaart brengen van eigenschappen en kenmerken van een omgeving en hoe men deze ervaart, dan liever een doelgroep die neutraal is ten opzichte van windmolens.
   risico: mensen die goed geïnformeerd zijn en nauw betrokken bij het proces, zoals bijvoorbeeld windalarm of artsen, kunnen dit als een wassen neus ervaren, het doel staat veel te ver af van hun doel.

   In kaart brengen hoe bewoners hun woonomgeving ervaren, specifieke kenmerken van een gebied naar boven krijgen die relevant zijn voor het lokale proces.

   Middelen:
   - Team [redacted] gaat zelf naar buurthuizen, scholen, bibliotheek enz om mensen te werven en te laten deelnemen.
   - Bus of stand in de wijk, mensen aanspreken om mee te doen
   - Social media om bus of stand aan te kondigen

7. PWE
   1 groep, divers
   Streefgetal deelnemers stedelijk en per zoekgebied 5000
   vooral bewoners uit zoekgebieden maar ook uit andere delen stad.
   Uitgebreid vragenonderzoek waarbij deelnemers in de schoenen van bestuurders worden geplaatst en verschillende belangen moeten afwegen bij beslissingen over dit onderwerp. Levert veel informatie op over meningen/overwegingen/denkbeelden deelnemers, en betrekt hen ook actief bij het proces.

start oktober, start werving begin september
Middelen:

- bewonersbrief/flyer in zoekgebieden
- panel of steekproef brief stedelijk met code
- op locatie deelnemers werven en laten invullen
- stadskrant met QR code naar lijst om op te geven
- social media

From: *"Screening RD" <[redacted]@amsterdam.nl>*
Sent: *Wed, 18 Aug 2021 09:15:01 +0100*
To: *[redacted]@amsterdam.nl>*
Cc: *"Finscreening RD" <[redacted]@amsterdam.nl>; "Screening RD" <[redacted]@amsterdam.nl>*
Subject: *FW: Verzoek tot screening mapvoordracht MER voor windturbines Amsterdam*
Attachments: *210816 Mapvoordracht MER.docx*

Beste [redacted],

Helder stuk en akkoord. Alleen nog even onderaan bij 'behandelend ambtenaar' de directie toevoegen (RenD).

Mvg,
[redacted]

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: maandag 16 augustus 2021 14:35
Aan: Finscreening RD <[redacted]@amsterdam.nl>; Screening RD <[redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: Verzoek tot screening mapvoordracht MER voor windturbines Amsterdam

Beste collega's,

Zie bijlage: Hierbij het verzoek om de mapvoordracht te screenen.

De voordracht is juridisch afgestemd met collega-juristen [redacted] en [redacted].

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Team Bedrijven, Energiebronnen en Infrastructuur (BEI)
Ruimte & Duurzaamheid

Gemeente Amsterdam

T + 31 6 [redacted]

Werkdagen: ma, di, wo, do

Volg ons via
www.facebook.com/duurzaam020
www.twitter.com/duurzaam020
Nieuwsbrief duurzaam020

Nummer VN

Directie

Gemeente Amsterdam

Voordracht voor de map Wethouder Van Doorninck 24 augustus 2021

Portefeuille

Betreft RES/windenergie

Agendapunt

<*automatisch*>

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Kennisnemen van de stand van zaken en vervolgstap naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State over windturbineparken in Nederland (uitspraak 'Delfzijl') op 30 juni 2021.

Gevraagde beslispunten

1. Kennisnemen van de stand van zaken en vervolgstap naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State over windturbineparken in Nederland (uitspraak 'Delfzijl') op 30 juni 2021, met als belangrijkste punten:

    a. Op 30 juni 2021 oordeelde de Raad van State (RvS, uitspraak 'Delfzijl') dat de windturbinenormen over slagschaduw, geluid en externe veiligheid uit het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling plan-MER-plichtig zijn.
        i. Het Rijk heeft n.a.v. de uitspraak aangegeven de plan-MER uit te voeren en verwacht hier 1,5 tot 2 jaar over te doen. Totdat de plan-MER is uitgevoerd mogen de betreffende windturbinenormen niet worden gebruikt bij besluiten over nieuwe windturbineparken.
        ii. De RvS en het Rijk hebben aangegeven dat er tot die tijd wel nieuwe windturbineparken kunnen worden gerealiseerd. Overheden zullen voor nieuwe windturbineparken zelf moeten afwegen en onderbouwen welk milieubeschermingsniveau zij aanvaardbaar vinden.
        iii. Voor de lopende windinitiatieven in Amsterdam (RWZI en Noorder IJ-plas / Cornelis Douwesterrein) wordt in lijn met uitspraak 'Delfzijl' via de uitgifte van de omgevingsvergunning, op basis van het project-MER, een milieubeschermingsniveau onderbouwd en gewaarborgd.

    b. Voor de Windvisie 2012 is een plan-MER gemaakt. O.a. Westpoort en het gebied Noorder IJ-plas / Cornelis Douwesterrein zijn aangeduid als kansrijke en wenselijke gebieden voor windenergie.

    c. Voor de RES NHZ 1.0 is geen plan-MER gemaakt. Het ontbreken ervan kan in een beroepsprocedure eventueel leiden tot vernietiging van besluiten die de bouw van windturbines mogelijk maken en daardoor mogelijk vertraging geven in de uitvoering van de RES NHZ 1.0.
        - Er wordt daarom een ambtelijk overleg ingepland met de Provincie Noord-Holland en het programma RES NHZ om af stemmen over het alsnog uitvoeren van een plan-MER.

Onderbouwing/toelichting beslispunten

Ad. 1a) Op 30 juni 2021 oordeelde de Raad van State (RvS, uitspraak 'Delfzijl') dat de windturbinenormen over slagschaduw, geluid en externe veiligheid uit het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling plan-MER-plichtig zijn.

i.):

- Een milieueffectrapportage (MER) maakt de gevolgen van een ontwikkeling voor de omgeving inzichtelijk. Ook wordt inzichtelijk gemaakt welke alternatieven er zijn en worden de milieugevolgen daarvan vergeleken. Daarnaast worden mitigerende maatregelen onderzocht. Het gaat om gevolgen voor de menselijke gezondheid, biodiversiteit, landschap, cultuurhistorie etc.
- Een plan-MER heeft betrekking op de beoordeling van plannen en programma's op een hoger abstractieniveau dan een project-MER. Een plan-MER en project-MER worden gebruikt bij de motivering van een besluit.
- Een MER volgt altijd het detailniveau van het bijbehorende besluit. In het plan-MER speelt de locatiekeuze in het zogenaamde alternatievenonderzoek een grote rol. De inzichten uit het alternatievenonderzoek kunnen worden gebruikt bij de onderbouwing van besluiten over de locatiekeuze. Het project-MER is gekoppeld aan een of meerdere 'schop-in-de-grond' besluiten en gaat daarom ook in op hoe het project uitgevoerd wordt, en in op inrichtingsvarianten.

ii.)

Geen nadere toelichting.

iii.):

- De Initiatiefnemers in het gebied Noorder IJ-plas / Cornelis Douwesterrein bereiden in samenwerking met bureau Bosch en van Rijn een procedure voor, waarbij de gecombineerde plan-MER / project-MER uit 2016 wordt geactualiseerd voor de omgevingsvergunningaanvraag voor afwijken van het bestemmingsplan.
- De initiatiefnemer op de RWZI in Westpoort bereidt in samenwerking met bureau Bosch en van Rijn een gewijzigde omgevingsvergunningaanvraag voor op basis van het project-MER.
- Er zijn dan geen juridische gevolgen voor een eventuele beroepsprocedure over de afgifte van de omgevingsvergunning voor een windturbinepark. Dit blijkt uit het beroep inzake windturbinepark Elzenburg-De Geer in Oss, op 28 juli 2021, waarin niet de normen uit het Activiteitenbesluit zijn gehanteerd, maar strengere normen voor geluid- en slagschaduw, die zijn afgeleid uit het project-MER.

Ad. 1b) Voor de Windvisie 2012 is een plan-MER gemaakt. O.a. Westpoort en het gebied Noorder IJ-plas / Cornelis Douwesterrein zijn aangeduid als kansrijke en wenselijke gebieden voor windenergie.

- Geen nadere toelichting.

Ad. 1c) Voor de RES NHZ 1.0 is geen plan-MER gemaakt. Het ontbreken ervan kan in een beroepsprocedure eventueel leiden tot vernietiging van besluiten die de bouw van windturbines mogelijk maken en daardoor mogelijk vertraging geven in de uitvoering van de RES NHZ 1.0.

- Er is geen beroep bij de bestuursrechter mogelijk tegen een RES. Het ontbreken van een plan-MER kan pas worden aangevoerd in bestuursrechtelijke procedures over vervolgbesluiten, zoals de uitgifte van een omgevingsvergunning.
- De RES wordt o.a. door het Rijk gezien als een strategische, niet plan-MER-plichtige, verkenning voor de uitvoering van de afspraken uit het Klimaatakkoord. De RES wordt vertaald in de Omgevingsvisies en daarna in gemeentelijke en provinciale plannen, die in ieder geval plan-MER-plichtig zijn.
- Ten opzichte van de Windvisie 2012 zijn in de RES 1.0 nieuwe gebieden toegevoegd om de gewenste ambitie windenergie te realiseren. Voor deze nieuwe gebieden is

geen plan-MER gemaakt.

- In Amsterdam wordt de RES 1.0 wel als plan-MER-plichtig plan gezien. Dit vanwege twee begrippen die juridisch gezien van belang zijn bij een plan-MER-plichtige activiteit: 1) kaderstellend en 2) bestuursrechtelijk voorgeschreven.
    - Kaderstellend: Over het begrip 'kaderstellend' heeft het Hof van Justitie van Europa (HvJEU) zich inmiddels meermalen uitgesproken. Belangrijk zijn de arresten D'Oultremont, van 27 oktober 2016 en Nevele van 25 juni 2020. Uit de arresten volgt dat ook algemene regels onder bepaalde omstandigheden als kaderstellende plannen en programma's kunnen worden aangemerkt. Hierbij zijn verschillende aspecten van belang, zoals het bepalen van de ligging, aard en omvang. Voorzover in een plan zoekgebieden worden aangewezen voor MER-(beoordelings)plichtige projecten (zoals een windturbinepark), is ook in de regelgeving duidelijk gemaakt dat sprake is van kaderstelling.
    - Bestuursrechtelijk voorgeschreven: Over het begrip 'bestuursrechtelijk voorgeschreven' zijn ook meerdere uitspraken gedaan door het HvJEU. Zo is uit vaste rechtspraak duidelijk geworden dat met 'voorgeschreven' bedoeld wordt dat het bevoegd gezag voor de vaststelling van de plannen en programma's in wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen is aangewezen en dat een procedure voor de vaststelling is bepaald. Het hoeft daarbij niet te gaan om een verplichting tot vaststelling van een plan.
- Door alsnog een plan-MER voor de zoekgebieden in de RES 1.0 uit te voeren is in een eventuele beroepsprocedure over vervolgbesluiten de onderbouwing voor een windturbinepark sterker. Met een plan-MER kan namelijk beter beargumenteerd worden "waarom het windturbinepark hier en niet daar", omdat de zoekgebieden met betrekking tot milieugevolgen in samenhang zijn geanalyseerd.
- Voor de concept-RES NHZ is advies van de Commissie m.e.r. gevraagd over welke informatie nog nodig zou zijn en op welk detailniveau voor een plan-MER bij het RES 1.0. De Commissie m.e.r. adviseerde onder andere enkele samenhangende alternatieven op het niveau van de hele RES-regio te ontwikkelen en zo inzicht te geven in de cumulatieve milieugevolgen. Van een volwaardig plan-MER was nog geen sprake.
- Indien noch de Provincie Noord-Holland, noch de gemeente Amsterdam een plan-MER opstelt in het kader van RES 1.0, dan moet per project-MER de locatie onderzocht en onderbouwd worden.

Volgende processtappen

- Ambtelijke afspraak met (het RES-team van) de Provincie Noord-Holland, en het programma RES NHZ over een plan-MER voor de zoekgebieden voor windenergie.

Advies, afstemming en participatie

N.v.t.

Documenten

Registratienr.	**Naam**
<*automatisch*>	

Nummer VN

Directie

Gemeente Amsterdam

Behandelend ambtenaar (naam, telefoonnummer en e-mailadres)

[redacted]s@amsterdam.nl, 06 [redacted]

Beslissing

<*automatisch, na afloop staf*>

Brief mail 6 ==> Email aan lokale belangenorganisaties met uitnodiging voor lokale klankbordgroep.

Aan:

- *iedereen die vanuit een lokale groep heeft deelgenomen aan de mee denk groep reflectiefase,*
- *Aan elke lokale belangenorganisatie, die met ons contact gezocht heeft in het afgelopen traject,*
- *Indien relevant, nieuwe belangengroepen nav contact met portefeuillehouder of met stadsdeel.*

Wanneer:
Na dat raadsbrief verstuurd is, als adres is doorgegeven. Dus niet iedereen tegelijk.
Doel: info en uitnodigen

Beste belanghebbende,

Je hebt eerder input geleverd op de Regionale Energiestrategie Noord-Holland Zuid en de windzoekgebieden van Amsterdam. Graag nodig ik je met deze e-mail uit om voor de vervolgfase deel te nemen in de lokale klankbordgroep!

De gemeente Amsterdam vindt de inbreng van haar bewoners en bedrijven essentieel in de energietransitie. Daarom start vanaf september de reflectiefase. In deze fase is er volop de ruimte om nog een keer mee te denken en input te geven. Voor dit proces nodigen we belanghebbenden uit om input te geven in een klankbordgroep. Er komen verschillende groepen: een groep voor het proces in de stad, een groep voor vragen over gezondheid en lokale groepen waarin wij ook buurgemeenten betrekken.

Als coördinator van de RES in Amsterdam en mede namens de stadsdelen nodig ik je uit om deel te nemen in de lokale klankbordgroep. Deze groep zal input geven op de activiteiten die wij de komende maanden uitvoeren. De groep zal een vaste samenstelling hebben en gezamenlijk input geven. Per organisatie vragen we een vaste vertegenwoordiger. Mocht jij niet kunnen of willen deelnemen, wil je aangeven, wie we dan van je organisatie kunnen vragen?

Wij verwachten hiervoor gemiddeld inzet van ongeveer twee uur per twee weken, in de periode van begin september tot begin november. De data voor bijeenkomsten worden bekend gemaakt, als alle deelnemers bekend zijn. Het tijdstip zal naar verwachting liggen aan het einde van de middag (16:00-18:00), maximaal drie tot vier keer. Wij kunnen nu nog niet aangeven of deze bijeenkomsten fysiek of digitaal zullen zijn.

Wij kijken uit naar uw betrokkenheid! Mocht u in de tussentijd nog vragen hebben, kunt u via [redacted]@amsterdam.nl nadere informatie vragen.

Ik wens u een fijne zomer en tot ziens in september!

Vervolg:

- ***[redacted] verstuurt mails,***
- ***[redacted] en [redacted] geven input op de deelnemers/adressanten plus input stadsdelen.***
- ***Inplannen aftrap met portefeuillehouders.***

Commented [[redacted]]: deze mail half augustus

Commented [[redacted]]: Deze brief ook "u" toch?

Commented [[redacted]]: Dit moet eigenlijk persoonlijk per stadsdeel, toch?

Commented [[redacted]]: Veel "input geven", suggestie: bijdrage leveren?

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Thu, 19 Aug 2021 11:23:14 +0100
To: "[redacted]@amsterdam.nl>
Cc: "[redacted]@amsterdam.nl>
Subject: Re: schema RF (communicate)
Categories: plannen en administratie

Dank! alleen de eerste twee teams bedoel ik...
Van: [redacted]
Verzonden: donderdag 19 augustus 2021 09:10:51
Aan: [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: RE: schema RF (communicate)

Hoi [redacted],

Ik heb t opgeslagen in de map:
G:\RD\Projecten_D\duurzaamheid\Programma A-'dam Klimaatneutraal\2b RES\1_RES Amsterdam_stap 8_Reflectiefase\Communicatie

Gewoon nog voor jouw info bijgaand de enige andere planning die ik zie met weeknummers in de map 8. Reflectiefase.

Doorgeven aan het team dat jouw schema daar staat opgeslagen zal ik z.s.m. doen.
Vraag nog: welk team precies?
-Kernteam RES; of
-Reflectiefase Kernteam; of
- hele werkgroep team RES (iedereen van de maandag 11:00 uur meeting?)

Ik hoor dat nog graag.
Groeten
[redacted]

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: woensdag 18 augustus 2021 16:55
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: schema

Hai [redacted], zou jij deze voor mij op de G schijf kunnen zetten? Ik kom niet in de citrix omgeving en dan kan ik ook niet op de schijf. En dan misschien een mail naar het team dat dit schema daar staat.
Data andere klankbordgroepen heb ik niet dus zodra jij die hebt zet ik ze er in. Geldt ook voor concrete data etnografisch onderzoek en andere bijeenkomsten.

From: "secretariaat wethouder de Vries" <[redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Thu, 19 Aug 2021 15:43:48 +0100
To: "Bestuurszaken R&D" <[redacted]@amsterdam.nl>; "Bestuurlijke Zaken VOR" <[redacted]@amsterdam.nl>; "Bestuurlijke Zaken Waternet" <[redacted]@waternet.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted] <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted] [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted] <[redacted]@vervoerregio.nl>; [redacted]@waternet.nl>; [redacted]@vervoerregio.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted] <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted] <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@vervoerregio.nl>; [redacted] <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted] <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: Vries, Egbert de-agenda
Attachments: Vries Egbert de-agenda.ics

Vries, Egbert de-agenda
[redacted]@amsterdam.nl
maandag 23 augustus 2021 – zondag 12 september 2021
Tijdzone: (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen
(Aangepast aan zomertijd)

augustus 2021

ma	di	wo	do	vr	za	zo
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

september 2021

ma	di	wo	do	vr	za	zo
			1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Bezet | Voorlopig | Vrij
Niet aanwezig | Elders werken | Buiten werktijden

augustus 2021

ma 23 aug

Voor 8:00	**Vrij**
8:00 – 9:30	**Vrij**
9:30 – 10:30	Teamoverleg Stadhuis, Bestuursvleugel, kamer 2A.15
10:30 – 11:00	**Vrij**
11:00 – 12:00	scenario's fietsparkeren
12:00 – 12:30	Bezet
12:30 – 13:00	Lancering fietsparkeren met tag

■	13:00 – 13:30	Bezet
■	13:30 – 13:45	spreekuur, [redacted] en [redacted], Federatie Varend Erfgoed Nederland
□	**13:45 – 14:00**	**Vrij**
■	14:00 – 14:30	doorspreken programma Auke Bijlsma symposium
□	**14:30 – 15:00**	**Vrij**
■	15:00 – 15:30	Bezet
■	15:30 – 17:20	Samenwerking in de watercyclus, gesprek met BOWA partners
■	17:15 – 18:00	Privé-afspraak
■	17:30 – 18:15	Afstemming E. de Vries / [redacted]
□	**18:15 – 23:30**	**Vrij**
□	**Na 23:30**	**Vrij**

di 24 aug

□	**Voor 8:00**	**Vrij**
□	**8:00 – 9:30**	**Vrij**
■	9:30 – 13:00	College BenW
■	13:00 – 15:30	Werkbezoek College aan stadsdeel Noord
■	15:30 – 16:00	Bezet
■	16:00 – 16:45	BT Stadsbehoud
■	16:45 – 17:15	Overleg Varen
□	**17:15 – 17:30**	**Vrij**
■	17:30 – 18:00	bestuurlijk overleg 25 augustus over Sloterweg-west voorbespreken
□	**18:00 – 23:30**	**Vrij**
□	**Na 23:30**	**Vrij**

wo 25 aug

□	**Voor 8:00**	**Vrij**
□	**8:00 – 9:30**	**Vrij**
■	9:30 – 10:15	BO project Sloterweg-west. [redacted], [redacted]
■	10:15 – 10:45	Inloopmoment + terugkoppeling B&W
□	**10:45 – 11:00**	**Vrij**
■	11:00 – 12:00	WASH overleg (de NZ-lijn naar Schiphol/Hoofddorp)
■	12:00 – 12:30	VRIJHOUDEN
■	12:30 – 14:15	Integrale staf wethouder De Vries
□	**14:15 – 15:00**	**Vrij**
■	15:00 – 15:45	2x wh Van Doorninck/De Vries, betr.: BO Sprong over 't IJ
□	**15:45 – 16:00**	**Vrij**
■	16:00 – 16:30	Kennismakingsgesprek [redacted], [redacted] VRA
□	**16:30 – 16:45**	**Vrij**

■	16:45 – 17:30	De Entree
□	**17:30 – 17:45**	**Vrij**
■	17:45 – 18:30	Digitale Veiligheid Waternet
□	**18:30 – 23:30**	**Vrij**
□	**Na 23:30**	**Vrij**

do 26 aug

□	**Voor 8:00**	**Vrij**
□	**8:00 – 9:30**	**Vrij**
■	9:30 – 10:30	kennismaken DB Stadsdeel Zuid
□	**10:30 – 11:00**	**Vrij**
■	11:00 – 11:45	OV Governance
□	**11:45 – 12:00**	**Vrij**
■	12:00 – 12:30	VRIJHOUDEN
■	12:30 – 13:15	Overleg [redacted]/E. de Vries, betr.: "Nieuw taxistelsel Amsterdam en de WP2000"
■		
□	**13:45 – 14:00**	**Vrij**
■	14:00 – 14:30	kennismakingsgesprek [redacted], [redacted] Amaze
□	**14:30 – 14:45**	**Vrij**
■	14:45 – 15:15	Bezet
■	15:15 – 15:45	GO uitreiken - AMBTSKETEN
■	15:45 – 16:15	Bezet
■	16:15 – 16:45	
□	**16:45 – 17:00**	**Vrij**
■	17:00 – 17:30	Bezet
■	17:30 – 19:00	Privé-afspraak
□	**19:00 – 23:30**	**Vrij**
□	**Na 23:30**	**Vrij**

vr 27 aug

□	**Voor 8:00**	**Vrij**
□	**8:00 – 9:20**	**Vrij**
■	9:20 – 10:00	DA vanaf huisadres naar Jan van Krimpenweg 16, Haarlem
■	9:30 – 10:00	
■	10:00 – 14:00	Werkbezoek wethouder Egbert de Vries/Connexxion
■	14:00 – 14:45	Bezet
□	**14:45 – 15:00**	**Vrij**
■	15:00 – 16:00	Bestuurlijk Overleg Governance (BOGO)
□	**16:00 – 16:15**	**Vrij**
■	16:15 – 17:15	BO Prioriteiten:

■	17:15 – 18:00	Agendering klimaatadaptatie in raad 15/16 september
□	**18:00 – 23:30**	**Vrij**
□	**Na 23:30**	**Vrij**

za 28 aug

□	**Voor 16:00**	**Vrij**
■	16:00 – 17:00	
□	**Na 17:00**	**Vrij**

zo 29 aug

□	**Voor 9:00**	**Vrij**
■	9:00 – 13:00	
□	**Na 13:00**	**Vrij**

ma 30 aug

□	**Voor 8:00**	**Vrij**
□	**8:00 – 9:30**	**Vrij**
■	9:30 – 10:30	Teamoverleg
□	**10:30 – 11:00**	**Vrij**
■	11:00 – 12:00	Staf Vervoerregio
□	**12:00 – 12:30**	**Vrij**
■	12:30 – 13:00	Overleg wethouders Moorman/E. de Vries en PA's
□	**13:00 – 13:15**	**Vrij**
■	13:15 – 14:45	Integrale staf wethouder De Vries, Esseline verhinderd
■	14:45 – 15:15	Staf openbare ruimte, groen, dierenwelzijn, Amsterdamse Bos, voedsel, klimaatadaptatie en Artis
□	**15:15 – 15:30**	**Vrij**
■	15:30 – 16:30	Staf Zuidas/Zuidasdok met weth Everhardt en weth. De Vries (Esseline Schieven kan niet naar dit overleg komen. Zij wordt vervangen door [redacted].
■	16:00 – 19:00	Afscheidsreceptie Ombudsman Arre Zuurmond - inloop 15.30
■	17:00 – 17:45	BT Gebieds Gericht Werken - 2 x WH (Groot Wassink, De Vries)/ 3 x bestuurders/ Sjoukje en [redacted] - BT Gebieds Gericht Werken
■	17:15 – 18:00	Privé-afspraak
▨	18:00 – 20:00	Fractievergadering
□	**20:00 – 23:30**	**Vrij**
□	**Na 23:30**	**Vrij**

di 31 aug

□	**Voor 8:00**	**Vrij**
□	**8:00 – 9:30**	**Vrij**

■	9:30 – 15:00	College BenW
■	14:00 – 14:30	Na de collegevergadering: overleg met BM, betr.: voetgangers en terrassen
■	15:00 – 15:15	Terugkoppeling B&W
□	**15:15 – 15:30**	**Vrij**
■	15:30 – 16:00	2x wh Kukenheim/De Vries, R. Vermin, betr.: zwemmen in open water
□	**16:00 – 16:15**	**Vrij**
■	16:15 – 17:00	[redacted], betr.: kennismaking en open gesprek over toekomst van onze stad
□	**17:00 – 17:15**	**Vrij**
■	17:15 – 18:15	BT- Amsterdamse Bos op orde
□	**18:15 – 18:30**	**Vrij**
■	18:30 – 23:30	vrijhouden
□	**Na 23:30**	**Vrij**

september 2021

wo 1 sep

□	**Voor 8:00**	**Vrij**
□	**8:00 – 9:30**	**Vrij**
■	9:30 – 10:30	BO Prioriteiten:
□	**10:30 – 10:45**	**Vrij**
■	10:45 – 11:00	Inloopmoment
■	11:00 – 12:00	Stichtingsbestuur Waternet
□	**12:00 – 12:30**	**Vrij**
■	12:30 – 13:15	Overleg BM, betr. BM bijpraten over VRA
□	**13:15 – 13:30**	**Vrij**
■	13:30 – 14:15	BT Metronet - Hoite verhinderd, [redacted] verhinderd
■	14:15 – 15:00	DA of fiets??
▨	15:00 – 16:30	Locatiebezoek Station Sloterdijk
■	16:30 – 17:00	Bezet
□	**17:00 – 17:30**	**Vrij**
■	17:30 – 18:00	Bezet
■	18:00 – 20:00	
■	18:00 – 21:00	Diner
□	**21:00 – 23:30**	**Vrij**
□	**Na 23:30**	**Vrij**

do 2 sep

□	**Voor 8:00**	**Vrij**
□	**8:00 – 9:30**	**Vrij**
■	9:30 – 10:15	WH Egbert de Vries | WH John Vos (Weesp)
■	10:15 – 10:30	Thea de Vries, betr.: vooroverleg DB VRA
■	10:30 – 12:00	Vergadering DB Vervoerregio

☐	**12:00 – 12:15**	**Vrij**
■	12:15 – 13:00	FW: BO PHS Adam/NS/ProRail
■	13:00 – 13:30	Overleg Varen
☐	**13:30 – 13:35**	**Vrij**
■	13:35 – 14:05	[redacted] en [redacted] betr.: Groutankers
☐	**14:05 – 14:10**	**Vrij**
■	14:10 – 14:40	Overleg C. Zuiderwijk/E. de Vries
☐	**14:40 – 15:00**	**Vrij**
■	15:00 – 15:45	Bestuurlijk overleg [redacted], M. van Doorninck, E. de Vries, betr.: bespreking en afronding discussiepunten overdracht en acceptatie Gaasperdammertunnel van RWS aan gemeente Amsterdam
☐	**15:45 – 15:50**	**Vrij**
■	15:50 – 16:00	Bezet
■	16:00 – 17:00	Reizigers Advies Raad
■	17:00 – 17:30	Bezet
■	17:30 – 18:30	vervolg Update Oranje Loper
☐	**18:30 – 23:30**	**Vrij**
☐	**Na 23:30**	**Vrij**

▲ vr 3 sep

☐	**Voor 8:00**	**Vrij**
☐	**8:00 – 9:30**	**Vrij**
■	9:30 – 10:00	Bezet
■	10:00 – 13:00	LIVE Werkbezoek wethouder De Vries aan GVB [2/4]
■	13:00 – 13:30	Bezet
■	13:30 – 14:00	Overleg [redacted], betr: deelname aan de summit in Genua op 27 september
■	14:00 – 14:45	Bestuurlijk overleg over bereikbaarheid/congestie Zuidas met wethouder Everhardt en wethouder De Vries/VU/Zuidas
☐	**14:45 – 15:00**	**Vrij**
■	15:00 – 15:30	Bezet
■	15:30 – 17:00	FW: Amsterdam Schiphol KLM (ASK) Overleg met de BM, whrs. De Vries/Everhardt en de heren [redacted] en [redacted]
☐	**17:00 – 17:15**	**Vrij**
■	17:15 – 21:15	Reserveren teamuitje
☐	**21:15 – 23:30**	**Vrij**
☐	**Na 23:30**	**Vrij**

▲ za 4 sep

☐	**Voor 12:00**	**Vrij**

	12:00 – 17:00	PvdA Amsterdam
	Na 17:00	**Vrij**

zo 5 sep

	Voor 9:00	**Vrij**
	9:00 – 13:00	
	13:00 – 16:00	**Vrij**
	16:00 – 17:30	
	Na 17:30	**Vrij**

ma 6 sep

	Voor 8:00	**Vrij**
	8:00 – 9:00	**Vrij**
	9:00 – 23:30	Begrotingsretraite BenW
	12:30 – 13:00	
	17:15 – 18:00	Privé-afspraak
	18:00 – 20:00	Fractievergadering
	Na 23:30	**Vrij**

di 7 sep

	Voor 8:00	**Vrij**
	8:00 – 8:30	**Vrij**
	8:30 – 11:30	
	9:00 – 17:00	Begrotingsretraite BenW
	9:30 – 15:00	College BenW
	17:00 – 18:00	**Vrij**
	18:00 – 18:30	Commissie WB voorbereiden
	18:30 – 19:00	Bezet
	19:00 – 21:30	bijeenkomst 30 km/start stadsgesprekken
	21:30 – 23:30	**Vrij**
	Na 23:30	**Vrij**

wo 8 sep

	Voor 8:00	**Vrij**
	8:00 – 9:00	**Vrij**
	9:00 – 12:30	Reserveren Cie WB (portefeuille Ivens)
	9:30 – 10:30	Teamoverleg + terugkoppeling B&W
	10:45 – 11:30	Reserveren spreekuur
	11:30 – 12:15	BT Duurzaam Economisch Herstel
	12:30 – 13:00	VRIJHOUDEN
	13:00 – 15:00	Integrale staf wethouder De Vries, Esseline verhinderd
	15:00 – 15:15	**Vrij**
	15:15 – 15:45	Cie MLW voorbereiden
	15:45 – 16:00	**Vrij**

■	16:00 – 16:30	concept pamflet Mobiliteitsvisie
■	16:30 – 17:00	2 x wh Meliani/De Vries, H. Jagersma, betr.: schijn ZZP en inhuur
□	**17:00 – 17:15**	**Vrij**
■	17:15 – 17:45	Bewaarhaven weggesleepte boten
□	**17:45 – 18:00**	**Vrij**
■	18:00 – 18:30	parallelliteitstudie Amsterdam Noord – CS
□	**18:30 – 23:30**	**Vrij**
□	**Na 23:30**	**Vrij**

do 9 sep

□	**Voor 8:00**	**Vrij**
□	**8:00 – 9:00**	**Vrij**
■	9:00 – 12:30	Cie MLW
■	12:30 – 13:00	VRIJHOUDEN
■	13:00 – 13:30	Overleg Varen
■	13:30 – 14:30	BT Handhaving en Reiniging met de BM
□	**14:30 – 14:45**	**Vrij**
■	14:45 – 15:00	Inloopmoment
■	15:00 – 15:30	BO Prioriteiten: Logistiek: bespreken concept strategie
■	15:30 – 16:00	BO Prioriteiten: Taxi: bespreken lobby rijk icm ondermijning/rapport Beke
□	**16:00 – 16:15**	**Vrij**
■	16:15 – 17:15	Periodiek overleg programma Oranje Loper
□	**17:15 – 17:30**	**Vrij**
■	17:30 – 18:30	Gesprek Governance Waternet OR - Wethouder
□	**18:30 – 19:30**	**Vrij**
■	19:30 – 22:30	Reserveren Cie MLW
□	**22:30 – 23:30**	**Vrij**
□	**Na 23:30**	**Vrij**

vr 10 sep

□	**Voor 8:00**	**Vrij**
□	**8:00 – 9:00**	**Vrij**
■	9:00 – 10:30	Bezet
■	10:30 – 14:30	
▨	13:00 – 20:30	wethoudersdag op locatie PvdA
■	17:00 – Einde van dag	IBS

za 11 sep

■	Hele dag	IBS

zo 12 sep

■	Hele dag	IBS

[redacted] 9:00 – 13:00

Met vriendelijke groet,

[redacted] wethouder Egbert de Vries
Portefeuille Verkeer en Vervoer, Water en Luchtkwaliteit
Tel. 020 [redacted]

Postbus 202, 1000 AE Amsterdam
Bezoekadres: Amstel 1
Afwezig op vrijdag

From: "Secretariaat Wethouder Doorninck" [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Thu, 19 Aug 2021 17:02:27 +0100
To: "Secretariaat Wethouder Doorninck" <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; "Bestuurlijke Zaken VOR" <[redacted]@amsterdam.nl>; "Bestuurszaken GO" [redacted]@amsterdam.nl>; "Bestuurszaken R&D" <[redacted]@amsterdam.nl>; "bestuurszaken.afvalketen" <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted] <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]- [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; "SB Office" <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted] <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; "'bestuurszaken'" <[redacted]@odnzkg.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted] <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]r@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted] <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]n@amsterdam.nl>; [redacted] <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: Agenda afspraken WH Marieke van Doorninck 23 augustus tm 10 september 2021
Attachments: Agenda afspraken WH Marieke van Doorninck 23 augustus tm 10 september 2021.pdf

Beste collega's,
Hopelijk hebben jullie fijne dagen gehad.
Zie hierbij de agenda afspraken van wethouder van Doorninck de komende drie weken. Ontbrekende voorbereidingen in de eerste week zijn geel gemarkeerd, deze graag **z.s.m.** aanleveren.
Dank vast.
Met vriendelijke groet,

[redacted]
wethouder Marieke van Doorninck
Portefeuille: Ruimtelijke Ontwikkeling en Duurzaamheid
Gemeente Amsterdam | Amstel 1 | 1011PN | 06-[redacted] | [redacted]@amsterdam.nl
Afwezig op vrijdag

Secretariaat Wethouder Doorninck-agenda
[redacted]@amsterdam.nl
maandag 23 augustus 2021 – vrijdag 10 september 2021
Tijdzone: (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen
(Aangepast aan zomertijd)

augustus 2021

ma	di	wo	do	vr	za	zo
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

september 2021

ma	di	wo	do	vr	za	zo
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Bezet | Voorlopig | Vrij
Niet aanwezig | Elders werken | Buiten werktijden

augustus 2021

ma 23 aug

Hele dag	IBS achtervang voor Rutger Groot Wassink
Voor 8:15	**Vrij**
10:45 – 12:00	Staf Ruimtelijke Ordening
12:00 – 12:30	vrijhouden
12:30 – 13:00	GroenLinks lunch
13:00 – 13:30	vrijhouden
13:30 – 15:00	Staf Duurzaamheid/Afval
15:00 – 15:30	vrijhouden
15:30 – 16:00	Dubbele wethouder Everhardt/ Van Doorninck (MvD/VE) over toekomst RAI
16:00 – 16:45	Klein Teamoverleg
16:45 – 17:30	**Vrij**
17:30 – 18:30	2x WH Groot Wassink/vanDoorninck + [redacted] - benen op tafel
Na 18:30	**Vrij**

di 24 aug

Hele dag	IBS achtervang voor Rutger Groot Wassink
Hele dag	Eerste bestuursmap na het zomerreces
Voor 8:45	**Vrij**

	8:45 – 9:30	Reistijd - huis naar Stadsdeel Noord
	9:30 – 13:00	College BenW
	13:00 – 15:30	Werkbezoek College aan stadsdeel Noord
	15:30 – 16:15	Reistijd - Stadsdeel Noord naar huis
	16:15 – 16:30	**Vrij**
	16:30 – 17:00	Communicatie overleg
	17:00 – 17:30	2x WH vanDoorninck/Moorman - Extra BT afvalstoffenheffing ter voorbereiding begrotingsretraite 7 september
	Na 17:30	**Vrij**

wo 25 aug

	Hele dag	IBS achtervang voor Rutger Groot Wassink
	Voor 9:00	**Vrij**
	9:00 – 10:00	Interview governance MRA Verstedelijkingsstrategie
	10:00 – 10:30	vrijhouden
	10:30 – 11:00	Bespreken vervolgstappen administratief beroep SIBN
	11:00 – 12:00	Marieke/Journalist 1 - bijpraten
	12:00 – 13:00	Lunchpauze
	13:00 – 14:15	Bestuurlijk overleg CES NZKG
	14:15 – 14:30	**Vrij**
	14:30 – 15:00	2x WH Moorman/vanDoorninck - achterblijven schoolgebouwen en onderwijshuisvesting
	15:00 – 15:45	2x wh Van Doorninck/De Vries, betr.: BO Sprong over 't IJ
	15:45 – 16:00	**Vrij**
	16:00 – 17:00	Marieke/Journalist 2 - bijpraten
	17:00 – 17:15	**Vrij**
	17:15 – 17:45	2x WH Vos/vanDoorninck - vervolgafspraak
	17:45 – 18:15	**Vrij**
	18:15 – 19:00	Reistijd - huis naar Zaandam
	19:00 – 21:00	FW: Benen- op- tafel diner NZKG
	21:00 – 21:45	Reistijd - Zaandam naar huis
	Na 21:45	**Vrij**

do 26 aug

	Hele dag	IBS achtervang voor Rutger Groot Wassink
	Voor 9:00	**Vrij**
	9:00 – 10:30	Extra Bestuurlijk kernteam MRA Verstedelijkingsstrategie
	10:30 – 11:00	Reistijd - huis/stadhuis naar stadsdeel Oost
	11:00 – 13:00	WH vanDoorninck - werkbezoek Stadsdeel Oost

■	13:00 – 13:15	Reistijd - stadsdeel Oost naar huis
□	**13:15 – 13:30**	**Vrij**
■	13:30 – 14:15	Extra klein team overleg + terugkoppeling BenW
□	**14:15 – 14:30**	**Vrij**
■	14:30 – 16:00	Bestuurlijk Overleg Stadsdeelbestuurders Duurzaamheid = info [redacted]
■	16:00 – 17:00	Reistijd - huis naar Lutkemeerweg 262B
■	17:00 – 17:30	Ondertekening Boterbloem/Ombudsman
■	17:30 – 18:00	Reistijd - Lutkemeerweg 262B naar huis
□	**18:00 – 19:30**	**Vrij**
■	19:30 – 20:30	GL - strategisch
□	**Na 20:30**	**Vrij**

---

vr 27 aug

□	Hele dag	IBS achtervang voor Rutger Groot Wassink
□	**Voor 9:00**	**Vrij**
□	**9:00 – 9:30**	**Vrij**
■	9:30 – 10:00	Reistijd - huis naar Seineweg 16
■	10:00 – 11:00	WH vanDoorninck - rondleiding door De Bretten
■	11:00 – 12:15	Reistijd - Seineweg 16 naar Burkmeer
■	12:15 – 13:00	Persmoment start project Burkmeer
■	13:00 – 13:45	Reistijd - Burkmeer naar huis
□	**13:45 – 14:00**	**Vrij**
■	14:00 – 18:00	GEBLOKT
□	**Na 18:00**	**Vrij**

---

za 28 aug – zo 29 aug

□	**Hele dag**	**Vrij**

---

ma 30 aug

□	Hele dag	Eerste dag [redacted]
□	**Voor 9:00**	**Vrij**
■	9:00 – 9:15	Agenda overleg
■	9:15 – 10:15	Klein Teamoverleg
□	**10:15 – 11:00**	**Vrij**
■	11:00 – 11:30	Inhoudelijke voorbereiding i.h.k.v. Kansenverkenning Weespersluis
■	11:30 – 12:00	WH vanDoorninck/[redacted] (Vattenfall) - bijpraten (vervolgafspraak)
■	12:00 – 12:30	vrijhouden
□	12:30 – 13:00	GroenLinks lunch
■	13:00 – 13:30	2x WH vanDoorninck/Ogier - beleidsharmonisatie

		duurzaamheid
☐	**13:30 – 13:45**	**Vrij**
■	13:45 – 14:15	2x WH vanDoorninck/Kukenheim - BO sport irt HGS
☐	**14:15 – 14:30**	**Vrij**
■	14:30 – 15:00	WH vanDoorninck/Esseline Schieven - evaluatie/vervolg BTT FK
■	15:00 – 15:30	Bilaterale afspraak met Josja van der Veer/directeur
☐	**15:30 – 15:45**	**Vrij**
■	15:45 – 16:00	Video opname Masterclass energietransitie #3
■	16:00 – 16:30	vrijhouden
■	16:30 – 17:00	Haalbaarheidsstudie Vergroening NDSM-werf - combistaf
☐	**17:00 – 17:30**	**Vrij**
☐	**Na 17:30**	**Vrij**

▲ di 31 aug

☐	**Voor 9:00**	**Vrij**
☐	**9:00 – 9:30**	**Vrij**
■	9:30 – 15:00	College BenW
■	14:00 – 14:30	Terugkoppeling B&W
■	14:30 – 15:00	vrijhouden
■	15:00 – 15:30	Dubbele wethouder van Doorninck/Everhardt + Sebastiaan Capel inz. omzetten kantoren naar woningen in aantal nieuwe bestemmingsplannen Zuid
■	15:30 – 16:00	3wth - Rutger/Marieke/Marjolein - vb ?
■	16:00 – 16:15	vrijhouden
■	16:15 – 17:00	Sanitatie in Buiksloterham
■	17:00 – 22:00	GEBLOKT - NIETS INBOEKEN!
☐	**Na 22:00**	**Vrij**

september 2021

▲ wo 1 sep

☐	**Voor 7:30**	**Vrij**
☐	7:30 – 8:15	Voorzittersoverleg Recreatieschappen = NB Saskia Groenewoud vervangt wethouder
☐	**8:15 – 9:00**	**Vrij**
☐	**9:00 – 10:00**	**Vrij**
■	10:00 – 11:00	Dagelijks Bestuur (DB) - Omgevingsdienst NZKG (1 september)
☐	**11:00 – 11:30**	**Vrij**
■	11:30 – 12:00	Communicatie overleg

■	12:00 – 12:30	Lunchen
■	12:30 – 13:00	WH vanDoorninck/[redacted] - Erfpacht
■	13:00 – 13:30	Voorbereiding BKT VS 3 september
■	13:30 – 14:00	WH van Doorninck/Sebastiaan Capel - Ombudsmanrapport en minnelijke regeling met [redacted] inzake haar woonboot
☐	**14:00 – 14:15**	**Vrij**
■	14:15 – 15:00	Reistijd - stadhuis naar Aristo Teleportboulevard 100
■	15:00 – 16:30	Locatiebezoek Station Sloterdijk
■	16:30 – 17:15	Reistijd - Aristo Teleportboulevard 100 naar huis
☐	**17:15 – 17:30**	**Vrij**
■	17:30 – 18:00	Marieke/[redacted] - belafspraak
■	18:00 – 18:30	WH vanDoorninck/Rick Vermin - belafspraak inzake Meer Energie
☐	**Na 18:30**	**Vrij**

▲ do 2 sep

☐	**Voor 9:00**	**Vrij**
■	9:00 – 9:30	2x WH vanDoorninck/Everhardt - Gesprek inzake voorbereidingen SDE++ aanvraag van het AEB om CO2
■	9:30 – 10:00	WH vanDoorninck/Peter Teesink - bila
■	10:00 – 10:30	Climate-KIC in Amsterdam
■	10:30 – 11:00	vrijhouden
■	11:00 – 12:00	Verkennen gebruik maken aanwijzingsbevoegdheden Omgevingswet
■	12:00 – 12:30	Extra klein team overleg
■	12:30 – 13:00	Lunchen
■	13:00 – 13:45	Presentatie AMPG 2021 – bestuurlijke afstemming
☐	**13:45 – 14:00**	**Vrij**
■	14:00 – 15:00	Marieke/Journalist 3 - bijpraten
■	15:00 – 15:45	Bestuurlijk overleg [redacted], M. van Doorninck, E. de Vries, betr.: bespreking en afronding discussiepunten overdracht en acceptatie Gaasperdammertunnel van RWS aan gemeente Amsterdam
☐	**15:45 – 16:00**	**Vrij**
■	16:00 – 16:30	WH Van Doorninck/WH Sikkes van den Berg/[redacted]: RES Diemerscheg.
☐	**16:30 – 17:30**	**Vrij**
☐	**17:30 – 20:00**	**Vrij**
▨	20:00 – 21:30	Vierwekelijks GL overleg - wethouders/bestuurders - vb Rocco
☐	**Na 21:30**	**Vrij**

vr 3 sep

Hele dag	IBS dienst - achtervang is Simone Kukenheim
Voor 8:15	**Vrij**
8:15 – 9:00	Reistijd - huis naar Sixhavenweg 1021
9:00 – 10:00	Interview + gesprek GL Sixhaven
10:00 – 12:00	RESERVERING - 2wth Werkbezoek Tolhuistuin - Rutger/Marieke - [redacted]
12:00 – 12:45	Reistijd - Sixhavenweg 1021 naar huis
12:45 – 13:00	**Vrij**
13:00 – 14:30	Reservering Bestuurlijk Kernteam MRA Verstedelijkingsstrategie - extra
14:30 – 15:30	**Vrij**
15:30 – 17:00	Borrel OVA
17:00 – 17:30	**Vrij**
Na 17:30	**Vrij**

za 4 sep – zo 5 sep

Hele dag	IBS dienst - achtervang is Simone Kukenheim

ma 6 sep

Hele dag	IBS dienst - achtervang is Simone Kukenheim
Voor 9:00	**Vrij**
9:00 – 23:30	Begrotingsretraite BenW
12:30 – 13:00	GroenLinks lunch - 3xwth afwezig ivm begrotingsretraite college
Na 23:30	**Vrij**

di 7 sep

Hele dag	IBS dienst - achtervang is Simone Kukenheim
Hele dag	Installatie AV apparatuur op kamer Marieke
Voor 9:00	**Vrij**
9:00 – 17:00	Begrotingsretraite BenW
9:30 – 15:00	College BenW
12:00 – 13:00	Bijeenkomst Kennisdeling
17:00 – 17:30	**Vrij**
Na 17:30	**Vrij**

wo 8 sep

Hele dag	IBS dienst - achtervang is Simone Kukenheim
Voor 9:00	**Vrij**
9:00 – 9:15	Agenda overleg

■	9:15 – 10:15	Klein Teamoverleg + terugkoppeling BenW
■	10:15 – 11:30	Vrijhouden voorbereiding raadscommissie RO
■	11:30 – 12:15	BT Duurzaam Economisch Herstel
□	**12:15 – 12:30**	**Vrij**
■	12:30 – 13:30	Lunchen en vrijhouden
■	13:30 – 17:30	Raadscommissie RO
■	17:30 – 18:00	Ambtelijke voorbereiding op gesprek 22/9 met Stad-Forum
■	17:30 – 19:30	VRIJHOUDEN
■	19:30 – 23:00	Evt. Vervolg raadscie. RO
□	**Na 23:00**	**Vrij**

▲ do 9 sep

□	Hele dag	IBS dienst - achtervang is Simone Kukenheim
□	**Voor 9:00**	**Vrij**
■	9:00 – 10:00	2x wethouder Ivens/VanDoorninck Projectstaf
■	10:00 – 11:30	Stuurgroep PHO-MRA Duurzaamheid
■	11:30 – 12:15	Communicatie overleg
■	12:15 – 13:30	Vrijhouden voorbereiding raadscommissie FED +Lunchen
▨	12:30 – 14:00	Bestuursplatform Energietransitie NZKG
■	13:30 – 17:30	Raadscommissie FED
■	17:30 – 19:30	VRIJHOUDEN
■	18:00 – 19:00	RESERVERING: conferentie buurtrechten (WH van Doorninck tot 19.00 uur)
■	19:30 – 23:00	Evt. vervolg raadscie. FED
□	**Na 23:00**	**Vrij**

▲ vr 10 sep

□	Hele dag	IBS dienst - achtervang is Simone Kukenheim
□	**Voor 9:00**	**Vrij**
■	9:00 – 10:00	vrijhouden
■	10:00 – 11:30	Bestuurlijk Overleg Omgevingswet
■	11:30 – 12:00	vrijhouden
■	12:00 – 12:30	Lunchen
■	12:30 – 13:15	Overleg RES Diemerscheg
□	**13:15 – 13:30**	**Vrij**
▨	13:30 – 14:00	Reservering - Interview RTL/ntv
■	14:00 – 15:00	Extra Bestuurlijk Overleg Platform Ruimte
□	**15:00 – 17:30**	**Vrij**
□	**Na 17:30**	**Vrij**

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Fri, 20 Aug 2021 10:28:04 +0100
To: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: Fwd: Annotaties/ overleggen wethouders
Attachments: Agenda afspraken WH Marieke van Doorninck 23 augustus tm 10 september 2021.eml, Vries, Egbert de-agenda.eml, Agenda Wh.Everhardt week 34.eml, Agenda wh. Everhardt week 36.eml, Agenda Wh.Everhardt week 34.eml

Hi all, er staan onderwerpen in de agenda wh waar jullie inbreng voor nodig is. Waarschijnlijk al bekend.
In geval dubbele wh aandeelhouderschap liander wmb de vraag of wij of Deelnemingen in the lead is. Laatste lijkt mij logischer, maar moet wel even afgestemd worden.
Succes,
[redacted]
Outlook voor Android downloaden
Van: Bestuurszaken R&D <[redacted]@amsterdam.nl>
Verstuurd: vrijdag 20 augustus 2021 11:01
Aan: [redacted]; team TO.RD; team K&O TSO
Cc: Bestuurszaken R&D
Onderwerp: Annotaties/ overleggen wethouders

Beste collega's,

Vanmorgen hebben we vanuit bestuurszaken de agenda's van wethouders Van Doorninck en De Vries doorgelopen (van andere wethouders hebben we geen nieuwe agenda ontvangen). We hebben een poging gedaan om de belangrijkste zaken er uit te filteren en die te koppelen aan de betrokken teamleider of afdelingshoofd. Onderstaand een overzicht van afspraken waar nog geen annotatie voor is aangeleverd én nieuwe afspraken die vorige week nog niet zijn uitgezet. In het overzicht staat wanneer de afspraak is, waar het over gaat, bij wie wij denken dat dit thuis hoort **en wanneer de deadline is om in iBabs te plaatsen**. Jullie kunnen vervolgens in je team uitzetten. Mocht het nu niet bij jou horen, laat het dan even aan ons weten, wellicht hebben jullie dan suggesties waar het wel thuis hoort. Daarnaast voegen we de agenda's bij in de bijlagen, zodat jullie altijd nog een vlugge scan kunnen doen of wij iets over het hoofd hebben gezien.

Stukken voor week 34 (vanaf 23 augustus) moeten Z.S.M. in Ibabs staan.
Stukken voor week 35 (vanaf 30 augustus) moeten donderdag 26 augustus om 16.00 uur in Ibabs staan.
Stukken voor week 36 (vanaf 6 september) moeten donderdag 2 september om 16.00u in Ibabs staan.

Aangezien er nog geen groepen in iBabs zijn aangemaakt moeten bij het plaatsen in iBabs de leden van de staf van de wethouders handmatig worden toegevoegd. Een overzicht van de betreffende stafleden van de wethouder vinden jullie hier. Mocht je vragen hebben voor wie een stuk precies in iBabs moet, kan je altijd contact opnemen met het secretariaat van de wethouder, zij staan klaar om vragen te beantwoorden.

Mocht je verder vragen hebben, neem dan contact op met ons of met [redacted].

Groet,
Bestuurszaken R&D

Wethouder Van Doorninck

Woensdag 25 augustus
9:00 – 10:00 Interview governance MRA Verstedelijkingsstrategie – [redacted]
13:00 – 14:15 Bestuurlijk overleg CES NZKG – [redacted]

15:00 – 15:45 2x wh Van Doorninck/De Vries, betr.: BO Sprong over 't IJ – [redacted]

19:00 – 21:00 FW: Benen- op- tafel diner NZKG – [redacted]

Donderdag 26 augustus

09:00 – 10:30 Extra Bestuurlijk kernteam MRA Verstedelijkingsstrategie - [redacted]

Dinsdag 31 augustus

15:00 – 15:30 Dubbele wethouder van Doorninck/Everhardt + Sebastiaan Capel inz. omzetten kantoren naar woningen in aantal nieuwe bestemmingsplannen Zuid - [redacted]

Woensdag 1 september

18:00 – 18:30 WH vanDoorninck/Rick Vermin - belafspraak inzake Meer Energie – [redacted]

Wethouder De Vries

Woensdag 8 september

11:30 – 12:15 BT Duurzaam Economisch Herstel – [redacted]

Wethouder Everhardt

Dinsdag 31 augustus

15:00 – 15:30 Dubbele wethouder van Doorninck/Everhardt + Sebastiaan Capel inz. omzetten kantoren naar woningen in aantal nieuwe bestemmingsplannen Zuid - [redacted]

Donderdag 2 september

09:00 – 09:30 2x WH vanDoorninck/Everhardt - Gesprek inzake voorbereidingen SDE++ aanvraag van het AEB om CO_2 – [redacted]

Woensdag 8 september

11:30 – 12:15 BT Duurzaam Economisch Herstel – [redacted]

Donderdag 9 september

17:00 – 17:45 Bestuurlijk overleg kapitaalversterking Alliander – [redacted]

CONCEPT AGENDA
Bestuurlijk overleg windturbines Diemerscheg
10 september 2021 (12:30-13:15)

via Teams

Genodigden / agendaleden

- **Gemeente Amsterdam:** Wethouder van Doorninck met ambtelijke ondersteuning van [redacted]
- **Gemeente Gooise Meren:** Wethouder Boudewijnse met ambtelijke ondersteuning
- **Gemeente Weesp:** Wethouder Ogier met ambtelijke ondersteuning van [redacted]
- **Gemeente Diemen:** Wethouder Sikkes - van den Berg met ambtelijke ondersteuning van [redacted]
- **PNH:** Gedeputeerden Stigter én Rommel met ambtelijke ondersteuning

12:30 Opening
- vaststellen agenda
- algemene mededelingen

12: 3540 Inleiding Matthijs Sikkes/ Marieke van Doorninck
- Aanleiding: Waarom deze bijeenkomst?
- Stand van zaken proces en verwachtingen Diemen en Amsterdam voor zoekgebied Diemerscheg (Amsterdam/ Diemen),
    - Gezamenlijke conclusie Diemen en A'dam (na bila Sikkes/van Doorninck) met blik op
    - ~~Betrokkenheid PNH, met name~~ provinciale i.v.m. beschermingsregimes (NNN en BPL) en landschappelijke inpassing.

Commented [redacted]:

12:4550 Provincie NH

Toelichting welke verwachtingen ~~Hoe wordt~~ met blik op de ~~er naar de~~ Diemerscheg vanuit de twee invalshoeken energietransitie en natuur er zijn. ~~gekeken vanuit de twee gedeputeerden?~~ Welke ruimte ziet men als het gaat om NNN en BPL en de inpassing van windenergie??
- Edward Stigter (klimaat & energie)
- Esther Rommel (natuur en landschap)

132:55:00 – 13:1013:15 Uitwisseling en bespreking voorstel procesaanpak
- Bestuurders spreken intentie uit welke basis er ligt voor verder onder zoek naar een mogelijke inpassing van wind in de Diemerscheg.
- Bevestiging gezamenlijk opdracht voor natuuronderzoek in het kader van RES reflectiefase Amsterdam, onder betrekken van natuurorganisaties en met blik op een latere MER.
    - ~~Is er een basis voor een vervolgtraject wind in de Diemerscheg?~~

~~Intentieverklaring van de betrokken bestuurders?~~13:10 – 13:15 Afronding en bespreken vervolg.
- Vervolgafspraak begin december
    - presentatie conclusies onderzoek en bespreken vervolgstappen;
    - mogelijk: procesaanpak verbreden op andere zoekgebieden in NHZ?

Commented [redacted]: Alleen Diemen, Amsterdam, PNH? Of ook nog Weesp, Gooise Meren?

CONCEPT AGENDA
Ambtelijk overleg windturbines Diemerscheg
25 augustus 2021 (13:00 – 14:30)

via Teams

Genodigden / agendaleden

- **Gemeente Amsterdam:** [redacted], [redacted] (mogelijk)
- **Gemeente Diemen:** [redacted]
- **PNH:** [redacted], [redacted], [redacted], [redacted]
- **TAUW:** [redacted] (uitgenodigd)

1) Opening
- vaststellen agenda
- algemene mededelingen

2) Inleiding [redacted] / [redacted]
- Waarom deze bijeenkomst?
- Stand van zaken
  - Gezamenlijke ambitie Diemen en Amsterdam,
  - Start Reflectiefase en beoogd proces Amsterdam (waaronder MER),
  - Betrokkenheid PNH, met name i.v.m. beschermingsregimes (NNN en BPL) en landschappelijke inpassing.

3) Provincie NH
Hoe wordt er naar de Diemerscheg gekeken?
Welke ruimte ziet men voor de mogelijke inpassing van wind als het gaat om NNN en BPL (wordt er al onderzoek gedaan?)

4) Uitwisseling over
a) (on)mogelijkheden wind in de Diemerscheg en
b) over aanpak proces in relatie tot natuur en beschermingsregimes.

5) Voorbereiding bestuurlijke ronde op 10 sept.
Zie concept agenda
Kernvragen:

- ~~Is er een basis voor een vervolgtraject wind in de Diemerscheg?~~
- Aansturen op intentieverklaring van de betrokken bestuurders in relatie tot de beschermingsregimes?
- Aansturen op gezamenlijk onderzoek op locatie in het grensoverschrijdende zoekgebied? ~~?~~
- Hoe gezamenlijk onderzoek inpassen in RF Amsterdam/ Diemen?

Commented [redacted]: Hiervoor hebben we toch helemaal geen bestuurlijk go nodig, wij gaan dit onderzoek sowieso doen. Maar wellicht is dit tactisch handig om met elkaar een go te formuleren.

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: *Mon, 23 Aug 2021 14:16:26 +0100*
To: [redacted]@diemen.nl>
Cc: [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: *RE: concept agenda's Diemerscheg overleggen (ambtelijk en bestuurlijk)*
Attachments: *20210823 Agenda ambtelijk overleg wind Diemerscheg 26 aug '21.docx, 20210823 Agenda bestuurlijk overleg wind Diemerscheg 10 sept '21.docx*

Hallo [redacted],
Bijgevoegd de agenda's weer retour met voorstellen van mijn kant.
Ik hoor graag wat je ervan vindt, dank voor de voorzet!

Ik heb [redacted] van TAUW (ecoloog/ opdracht vanuit Amsterdam) gevraagd of zij kan deelnemen, nog geen respons.
Mijn collega [redacted] sluit mogelijk aan, omdat we dan als duo met dit gebied verder aan de slag gaan.

Groet, en tot hopelijk later vanmiddag!
[redacted]

[redacted] RES Amsterdam
Programmateam Amsterdam Klimaatneutraal (AKN)
Gemeente Amsterdam
+31 [redacted]

Van: [redacted]@diemen.nl>
Verzonden: vrijdag 20 augustus 2021 15:52
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: concept agenda's Diemerscheg overleggen (ambtelijk en bestuurlijk)

Hallo [redacted],
Hierbij de concept agenda's voor 26/8 (met ambtenaren PNH) en 10/9 (bestuurders Diemerscheg gemeenten & PNH).
Over aanwezigheid bestuurders Gooise Meren en Weesp was [redacted] heel duidelijk: we hebben vanuit Diemen beloofd dat we ze volledig betrekken bij wind in de Diemerscheg dus dat doen we.
Graag jouw reactie
Groet,

[redacted] energietransitie
Gemeente Diemen
[redacted]@diemen.nl
020-[redacted]

Agenda 25 – 8 - 2021; startmoment reflectiefase intern.

a) Doel:
   - Gezamenlijke planning/ agenda voor het najaar
   - Inzicht in rol en functie van de verschillende groepen, incl. taken en omvang
   - Bepalen activiteiten en com.

b) Te bespreken
   a. Klankbordgroep stedelijk
      i. Agenda/ planning activiteiten
      ii. Agenda 2 sept.
         1. Evaluatie Cuppen
         2. PWE
   b. Werkgroepen lokaal
      i. Startbijeenkomst met SD bestuurders?
      ii. Agenda en taak
   c. Klankbordgroepen lokaal
      i. Hoe vaak,
      ii. Wie (selectiecriteria transparant maken en opschrijven)
      iii. Functie/ taak (bijv. aanvullende vragen in PWE)
      iv. Eerste bijeenkomst (en)
   d. PWE:
      i. Startdatum en bepalen / voorstellen hoe PWE eruit kan zien
      ii. Q&A over het proces PWE/ …
      iii. Helpdesk
   e. Ethnografisch onderzoek
   f. Dialoog sessies – en experts
      i. JFF gezondheid
      ii. Natuur
      iii. Leefomgeving

   g. Com kalender:
      i. Activiteiten en werving
      ii. Com over reflectiefase week 35
         1. QenA over proces reflectiefase
         2. Infografic
         3. Wie is waarvoor uitgenodigd in kbg? Lokaal en stedelijk – een iemand per organisatie. …
         4. Waar en hoe kan je mee doen?
      iii. Online & nieuwsbrief ?
      iv. Stadskrant en printmedia?
   h. MAAK bank?

Voorwerk:
- [redacted] en [redacted] nemen lijst voor KBG stedelijk mee
- [redacted] en [redacted]: nemen lijst van lokale groepen mee (incl. suggesties SD)
- [redacted]/ [redacted]: losse contacten / input vanuit omgevingsmanagement.
- [redacted] neemt contact op met SD oost

- [redacted] vraagt [redacted] over MAAK en svz
- [redacted] **neemt de espresso machine mee!**
- [redacted] **haalt koek en fruit!**
- **Eigen lunch!**

From: "[redacted]@ponderaconsult.com>
Sent: Wed, 25 Aug 2021 09:58:18 +0100
To: "[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: inspiratie spreker voor maandagochtend

Hoi [redacted] en [redacted]

In het laatste bijpraatoverleg op de maandagochtend kwam de vraag of er mensen zijn die interessant zijn te vragen ons een kwartiertje bij te praten over een actueel onderwerp.

Wellicht vinden jullie het interessant om de provincie groningen of gemeente Eemsmond te vragen. Daar is een beoordeling uitgevoerd van milieunormen ten behoeve van het repareren van het bestemmingsplan/vergunning die onderuit zijn gegaan bij de raad van state door de uitspraak Nevele. Dat is ongeveer nu in procedure gegaan.

Met vriendelijke groet,

[redacted] **Duurzame Energie/ Partner**

PONDERA

Email: [redacted]@ponderaconsult.com
M: +31 (0)6 [redacted]
T: +31 (0)88 PONDERA

www.ponderaconsult.com

Kamer van Koophandel: 08 156 154
Amsterdamseweg 13, 6814 CM Arnhem

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Wed, 25 Aug 2021 14:25:10 +0100
To: [redacted]@ponderaconsult.com>; [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: RE: inspiratie spreker voor maandagochtend

Hi [redacted],

Dat lijkt mij zeker interessant. Om meteen door te pakken: zou dat aankomende maandagochtend, bv 9.30 uur kunnen?

Ik moet namelijk maandagmiddag naar de wethouder om hier over te praten (n.a.v. de stukken in de map).

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Team Bedrijven, Energiebronnen en Infrastructuur (BEI)
Ruimte & Duurzaamheid

Gemeente Amsterdam

T + 31 6 [redacted]

Werkdagen: ma, di, wo, do

Volg ons via
www.facebook.com/duurzaam020
www.twitter.com/duurzaam020
Nieuwsbrief duurzaam020

Van: [redacted]@ponderaconsult.com>
Verzonden: woensdag 25 augustus 2021 10:58
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: inspiratie spreker voor maandagochtend

Hoi [redacted] en [redacted]

In het laatste bijpraatoverleg op de maandagochtend kwam de vraag of er mensen zijn die interessant zijn te vragen ons een kwartiertje bij te praten over een actueel onderwerp.

Wellicht vinden jullie het interessant om de provincie groningen of gemeente Eemsmond te vragen. Daar is een beoordeling uitgevoerd van milieunormen ten behoeve van het repareren van het bestemmingsplan/vergunning die onderuit zijn gegaan bij de raad van state door de uitspraak Nevele. Dat is ongeveer nu in procedure gegaan.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Duurzame Energie/ Partner

PONDERA

Email: [redacted]@ponderaconsult.com
M: +31 (0)6 [redacted]
T: +31 (0)88 PONDERA

www.ponderaconsult.com

Kamer van Koophandel: 08 156 154
Amsterdamseweg 13, 6814 CM Arnhem

From: "[redacted]@ponderaconsult.com>
Sent: Wed, 25 Aug 2021 14:28:37 +0100
To: "[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: RE: inspiratie spreker voor maandagochtend

Ik zal het vragen en zet jullie in de cc

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: woensdag 25 augustus 2021 15:25
Aan: [redacted]@ponderaconsult.com>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: inspiratie spreker voor maandagochtend

Hi [redacted],

Dat lijkt mij zeker interessant. Om meteen door te pakken: zou dat aankomende maandagochtend, bv 9.30 uur kunnen?

Ik moet namelijk maandagmiddag naar de wethouder om hier over te praten (n.a.v. de stukken in de map).

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Team Bedrijven, Energiebronnen en Infrastructuur (BEI)
Ruimte & Duurzaamheid

Gemeente Amsterdam

T [redacted]

Werkdagen: ma, di, wo, do

Volg ons via
www.facebook.com/duurzaam020
www.twitter.com/duurzaam020
Nieuwsbrief duurzaam020

Van: [redacted]@ponderaconsult.com>
Verzonden: woensdag 25 augustus 2021 10:58
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: inspiratie spreker voor maandagochtend

Hoi [redacted] en [redacted]

In het laatste bijpraatoverleg op de maandagochtend kwam de vraag of er mensen zijn die interessant zijn te vragen ons een kwartiertje bij te praten over een actueel onderwerp.

Wellicht vinden jullie het interessant om de provincie groningen of gemeente Eemsmond te vragen. Daar is een beoordeling uitgevoerd van milieunormen ten behoeve van het repareren van het bestemmingsplan/vergunning die onderuit zijn gegaan bij de raad van state door de uitspraak Nevele. Dat is ongeveer nu in procedure gegaan.

Met vriendelijke groet,

[redacted] **Duurzame Energie/ Partner**

PONDERA

Email: [redacted]@ponderaconsult.com
M: +31 (0)6 [redacted]
T: +31 (0)88 PONDERA

www.ponderaconsult.com

Kamer van Koophandel: 08 156 154
Amsterdamseweg 13, 6814 CM Arnhem

De gemeente Amsterdam streeft naar optimale dienstverlening en zorgvuldige afhandeling van e-mailverkeer. Als deze e-mail niet voor u is bestemd, laat dit dan weten aan de afzender en verwijder de e-mail. Voor meer informatie: www.amsterdam.nl/proclaimer.

From: "[redacted]@ponderaconsult.com>
Sent: Wed, 25 Aug 2021 14:34:34 +0100
To: "[redacted]@provinciegroningen.nl" <[redacted]@provinciegroningen.nl>; [redacted]'" <[redacted]@eemsdelta.nl>; [redacted]@plasbossinade.nl>
Cc: "[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: consequenties Nevele - gem. amsterdam

Hoi [redacted], [redacted] en [redacted],

Vanuit een andere opdracht voer ik een beperkte detachering uit bij de gemeente Amsterdam over windenergie. Elke week is hier een intern ambtelijk rondje over de actualiteit en voortgang. Soms worden hiervoor ervaringsdeskundigen uitgenodigd om ervaring te delen die nuttig is voor de medewerkers om te kennen. Amsterdam wil graag extra wind realiseren en loopt natuurlijk tegen dezelfde punten aan als elk bevoegd gezag.

Ook in Amsterdam is de RvS uitspraak Delfzijl nav Nevele relevant. Ik heb verteld waar jullie mee bezig zijn ter reparatie van de besluiten door onderbouwing van de normen. De vraag kwam of een van jullie maandagochtend om 9.30 uur voor het maandagochtend rondje jullie aanpak /ervaring zou willen delen?

Voor [redacted] en [redacted]:

- [redacted] is beleidsadviseur van de provincie; de provincie heeft de omgevingsvergunning verleent voor het betreffende windpark
- [redacted] is beleidsadviseur van de gemeente; de gemeente heeft het bestemmingsplan vastgesteld voor het betreffende windpark
- [redacted] is de advocaat van de gemeente in de procedure

Met vriendelijke groet,

[redacted]
[redacted] **Duurzame Energie/ Partner**

PONDERA

Email: [redacted]@ponderaconsult.com
M: +31 (0)6 [redacted]
T: +31 (0)88 PONDERA

www.ponderaconsult.com

Kamer van Koophandel: 08 156 154
Amsterdamseweg 13, 6814 CM Arnhem

Gemeente
Amsterdam

Reflectiefase RES/wind

Invulling op hoofdlijnen - concept

Coördinatoren stadsdelen Amsterdam, 26-8-2021

Public Mediation/ gemeente Amsterdam (team RES)

Overzicht

1. Introductie: Windenergie en Regionale Energiestrategie 1.0 NHZ *(herhaling)*
2. Reflectiefase: waarom en wat? *(herhaling)*
3. Beoogde aanpak en activiteiten

Deze presentatie is onder voorbehoud van bespreking met directie RenD en de wethouder.

Zoekgebieden windenergie RES 1.0

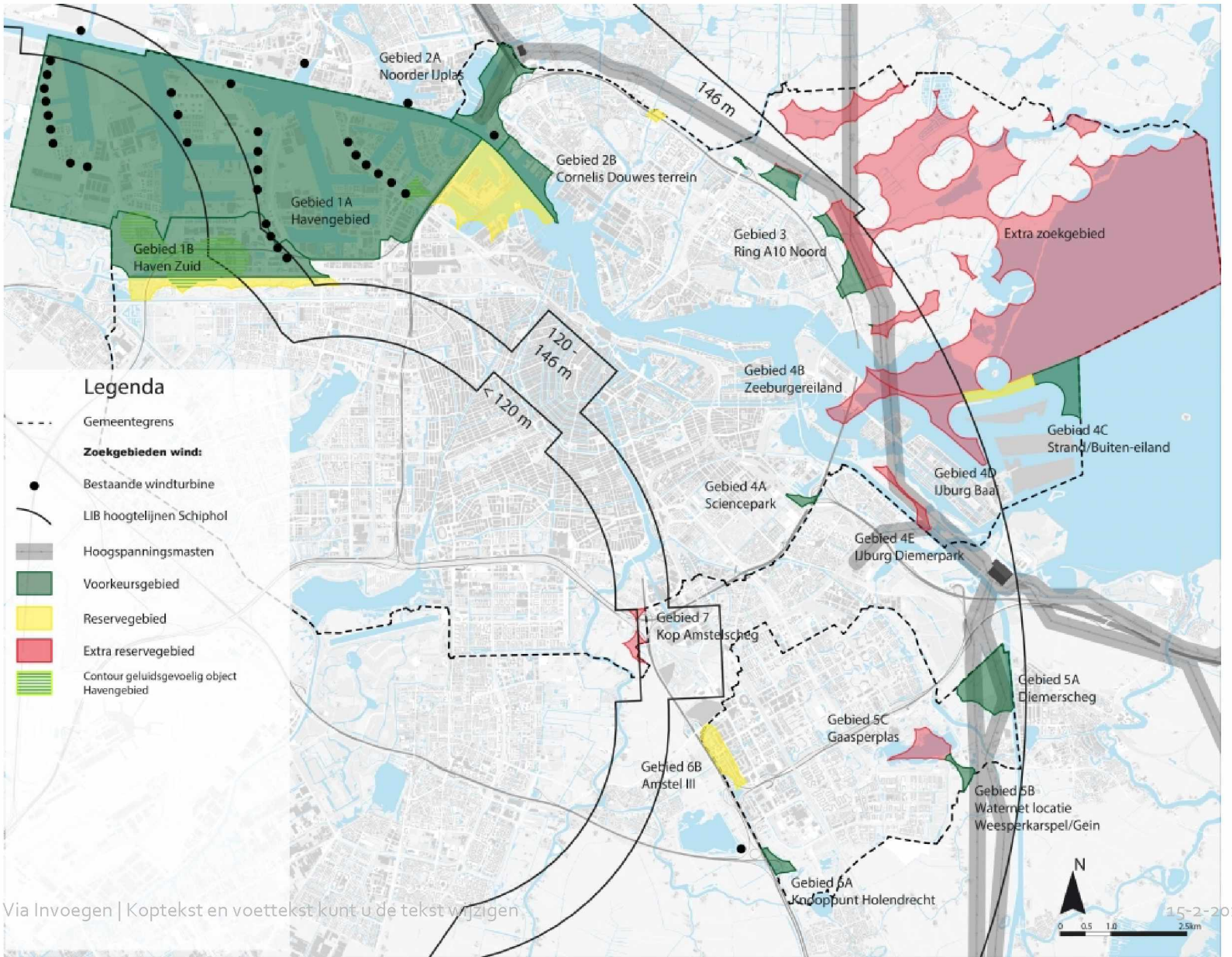

Afspraak landelijk klimaatakkoord: Regionaal 35TWh elektriciteit in 2030

- Geen verdeling vooraf naar regio
- Concept RES → 1 oktober 2020
- RES 1.0 → 1 juli 2021

- Met o.a. RES: 70% van alle elektriciteit in NL wordt duurzaam opgewekt in 2030

www.regionale-energiestrategie.nl

Regionale Energiestrategie: stapsgewijs en periodiek proces

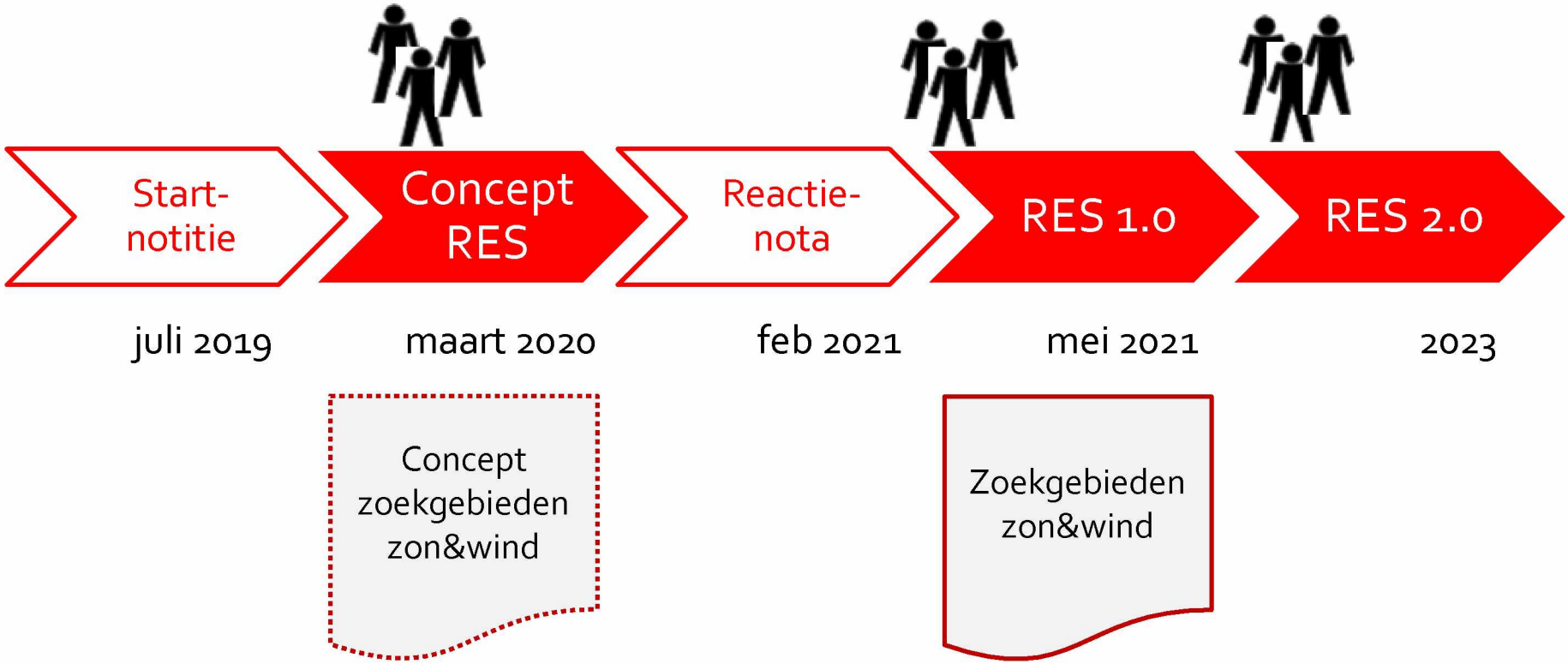

Zoekgebieden wind en zon RES 1.0

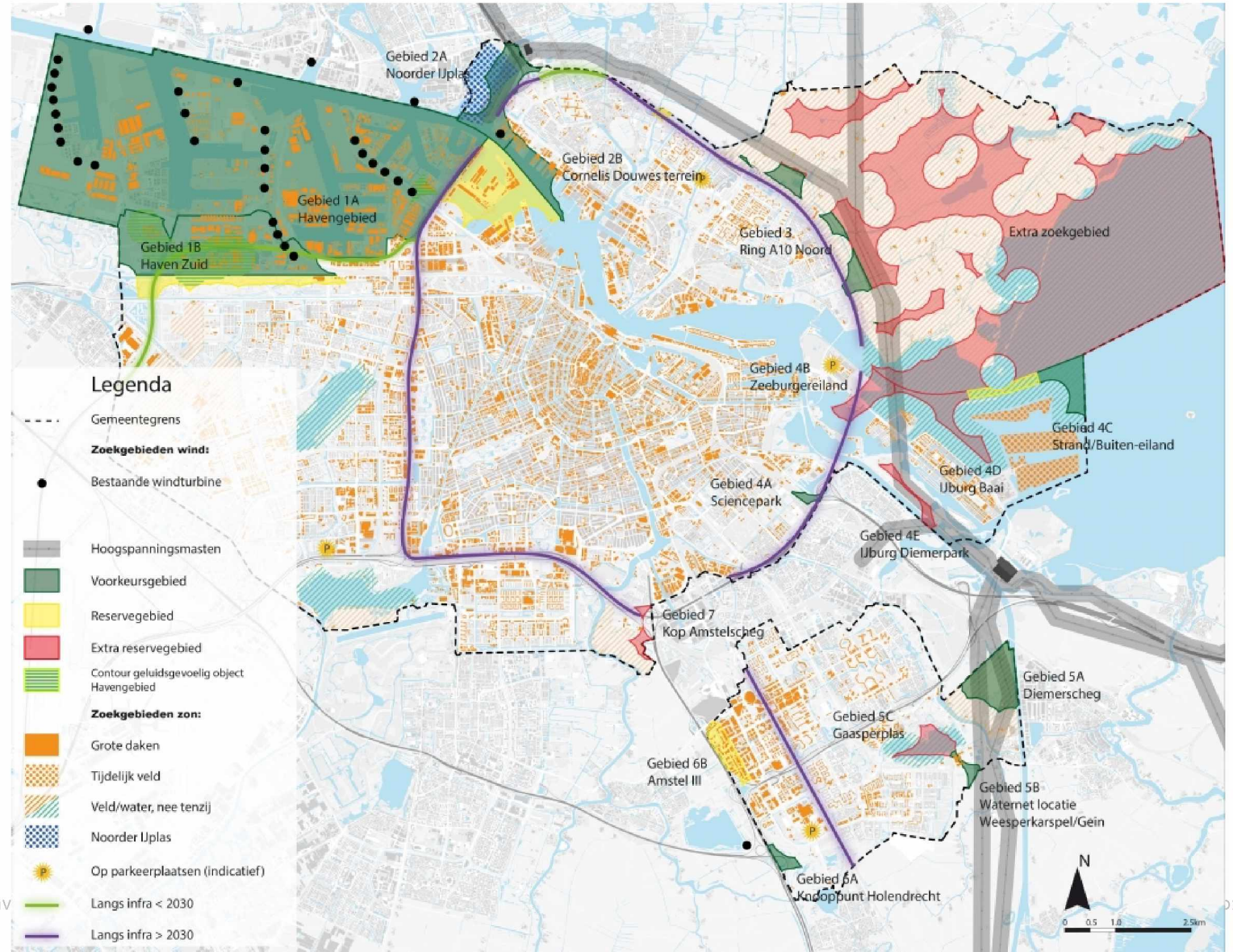

Vervolg windzoekgebieden Amsterdam

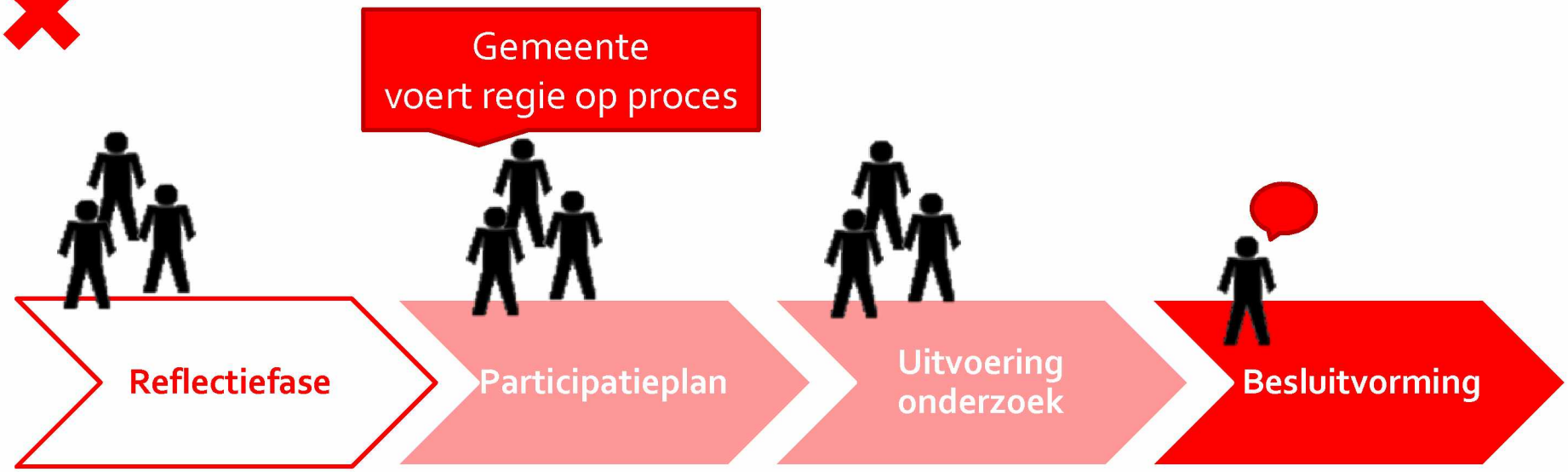

Start na zomer 2021

1) Afwegings-kader
2) Richtlijnen samenwerking
3) Richtlijnen governance

Doel en uitgangspunten reflectiefase

Doel:

- Luisteren naar de stad: behoeftes en zorgen inventariseren,
- Deze vastleggen ten behoeve van besluitvorming,

Uitgangspunten:

- Dialoog met de stad vanuit diversiteit van perspectieven,
- Amsterdamse wind-ambitie (127MW – 50 MW extra – in 2030),
- Lerende (reflectieve) aanpak en houding.

Constateringen:

→ Behoefte om mee te praten en mee te doen is groot,
→ Visie en behoefte hóe dat te doen verschilt enorm,
→ Vertrouwen moet groeien.

Producten reflectiefase

Afwegingskader

- Bevat informatie die een rol moeten spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden (landelijk, stedelijk, lokaal),

Richtlijnen voor participatie (betrekken van belanghebbenden)

- Bevat "spelregels" voor alle betrokkenen, waaronder belanghebbenden, initiatiefnemers, gemeente en RES partners tijdens het opstellen van het participatieplan, de projectvoorbereidingsfase en de realisatiefase;
- Bevat inzichten uit de evaluatie (tussenproduct)

Richtlijnen voor governance (sturing gemeente)

- Geeft informatie over de rol van de gemeente in relatie tot belanghebbenden/ de omgeving en de initiatiefnemers,
- Geeft informatie over afstemmingen de verhoudingen tussen RES partners en mede-overheden.

Communicatie

Uitgangspunten voor communicatie :

Concept invulling reflectiefase is de onderlegger voor de communicatie.

We leggen continu uit waarom wind op land nodig is en waarom we dit doen.

1) ***Betrekken:*** we nodigen bewoners en stakeholders uit voor diverse participatietrajecten

2) ***Zichtbaar en voelbaar maken:*** we laten bewoners en stakeholders een realistisch beeld zien van de effecten van windturbines

3) ***Informeren:*** we brengen bewoners en stakeholders in de gehele stad en buurtgemeenten op de hoogte van de activiteiten in het proces en de resultaten hiervan.

Doel activiteiten reflectiefase

1. **Onderzoek naar de context van zoekgebieden**
   - Etnologisch onderzoek / ruimtelijk onderzoek/ natuuronderzoek
   - Stedelijke werkgroep gezondheid
   - Stedelijke raadpleging (Participatieve waardenevaluatie (PWE))

2. **Interactie met belanghebbenden in de zoekgebieden**
   - Fysiek in workshops en lokale dialoogtafels,
   - Online raadpleging (PWE)

3. **Ophalen en verwerken tot afwegingskader**
   - Dialoogtafels, werk- en klankbordgroepen.

Zes activiteiten reflectiefase

1. **Online raadpleging (Participatieve waardenevaluatie (PWE))**
   - Op de stoel van de bestuurder, keuzes en achterliggende motivatie, door Populytics.
   - Stedelijke KBG plus lokale check op lokale vragen

2. **"Context mapping" / etnologisch onderzoek zoekgebieden**
   - Workshops voor in kaart en beeld brengen van hyperlokale informatie over de zoekgebieden,
   - Doelgroepen op basis van activiteiten en locaties, met SD, met lokale belanghebbenden uitwerken

3. **Stedelijke commissie gezondheid**
   - Welke gezondheidsvragen moeten in het afwegingskader gesteld worden, aanvullend op een MER?
   - Onafhankelijke voorzitter, voorstellen voor cie leden uit KBG, begeleidingsgroep indien gewenst.

4. **Natuuronderzoek (vooral in de context van NNN en BPL)**
   - Lokaal specialistisch (aanvullend) onderzoek naar kenmerken per locatie,
   - Begeleiding door natuurorganisaties en lokale belangengroepen

5. **Onderzoek Leefomgeving naar ruimtelijke inpassing en kwaliteit**
   - (aanvullend) onderzoek en visualisatie van verschillende mogelijke opstellingen,
   - Overleg met lokale werkgroep en lokale belanghebbenden, relatie met etnologisch onderzoek

6. **Evaluatie participatietraject met aanbevelingen**
   - uitvoering motie, door Universiteit Leiden samen met Erasmus Universiteit,
   - gesprekken met belanghebbenden lokaal en stedelijk.

Zes activiteiten reflectiefase – SD relevant

1. **Online raadpleging (Participatieve waardenevaluatie (PWE))**
   - Op de stoel van de bestuurder, keuzes en achterliggende motivatie, door Populytics.
   - Stedelijke KBG plus lokale check op lokale vragen

2. **"Context mapping" / etnologisch onderzoek zoekgebieden**
   - Workshops voor in kaart en beeld brengen van hyperlokale informatie over de zoekgebieden,
   - Doelgroepen op basis van activiteiten en locaties, met SD, met lokale belanghebbenden uitwerken

3. **Stedelijke commissie gezondheid**
   - Welke gezondheidsvragen moeten in het afwegingskader gesteld worden, aanvullend op een MER?
   - Onafhankelijke voorzitter, voorstellen voor cie leden uit KBG, begeleidingsgroep indien gewenst.

4. **Natuuronderzoek (vooral in de context van NNN en BPL)**
   - Lokaal specialistisch (aanvullend) onderzoek naar kenmerken per locatie,
   - Begeleiding door natuurorganisaties en lokale belangengroepen

5. **Onderzoek Leefomgeving naar ruimtelijke inpassing en kwaliteit**
   - (aanvullend) onderzoek en visualisatie van verschillende mogelijke opstellingen,
   - Overleg met lokale werkgroep en lokale belanghebbenden, relatie met etnologisch onderzoek

6. **Evaluatie participatietraject RES 1.0 met aanbevelingen**
   - uitvoering motie, door Universiteit Leiden samen met Erasmus Universiteit,
   - gesprekken met belanghebbenden lokaal en stedelijk.

Planning Reflectiefase sept – november 2021

- Volgt in apart document.

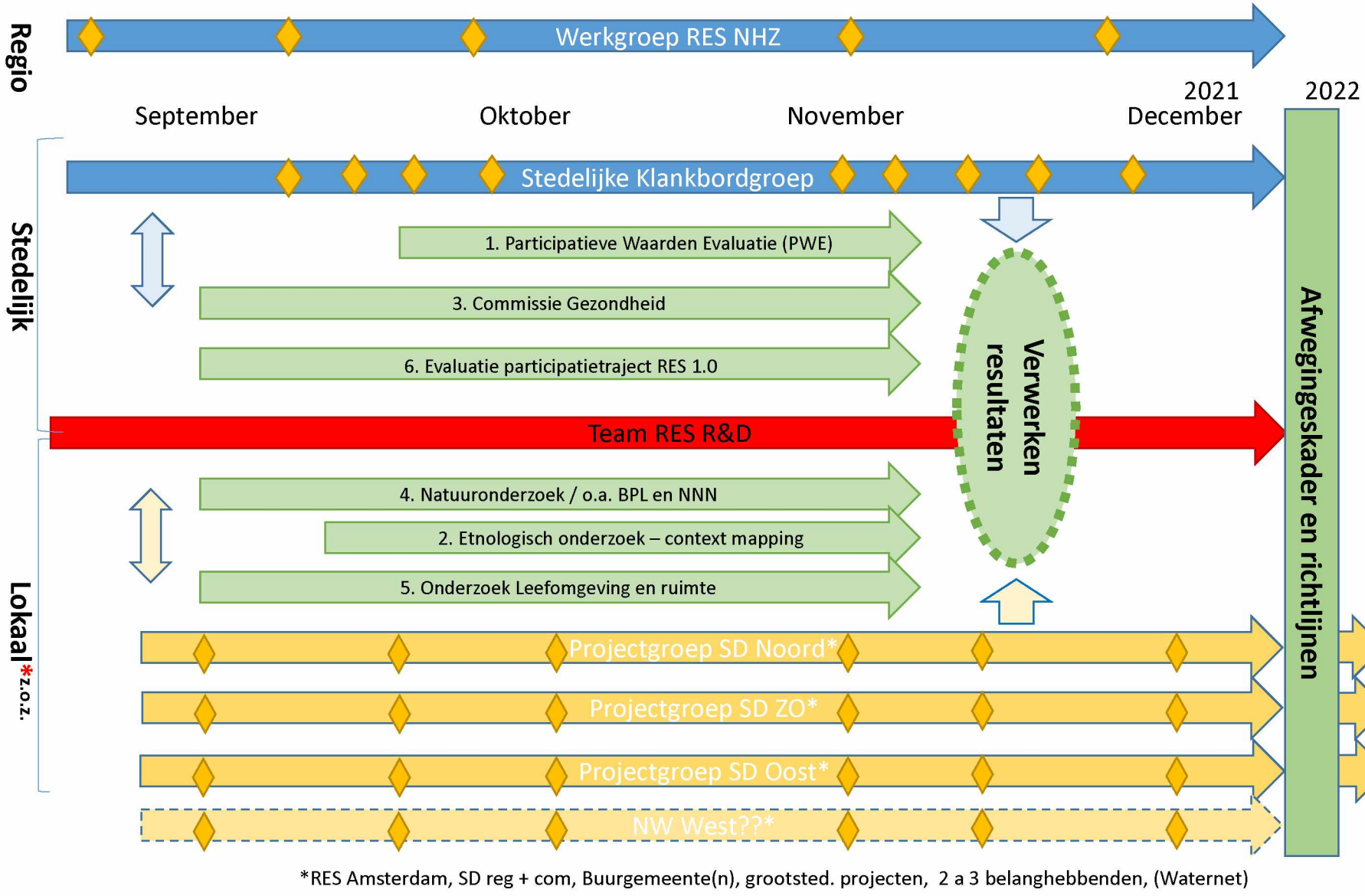

*RES Amsterdam, SD reg + com, Buurgemeente(n), grootsted. projecten, 2 a 3 belanghebbenden, (Waternet)

Georganiseerde belanghebbende per gebied

- Volgt in apart document.

Verdeling werkgroepen per gebied/ stadsdeel

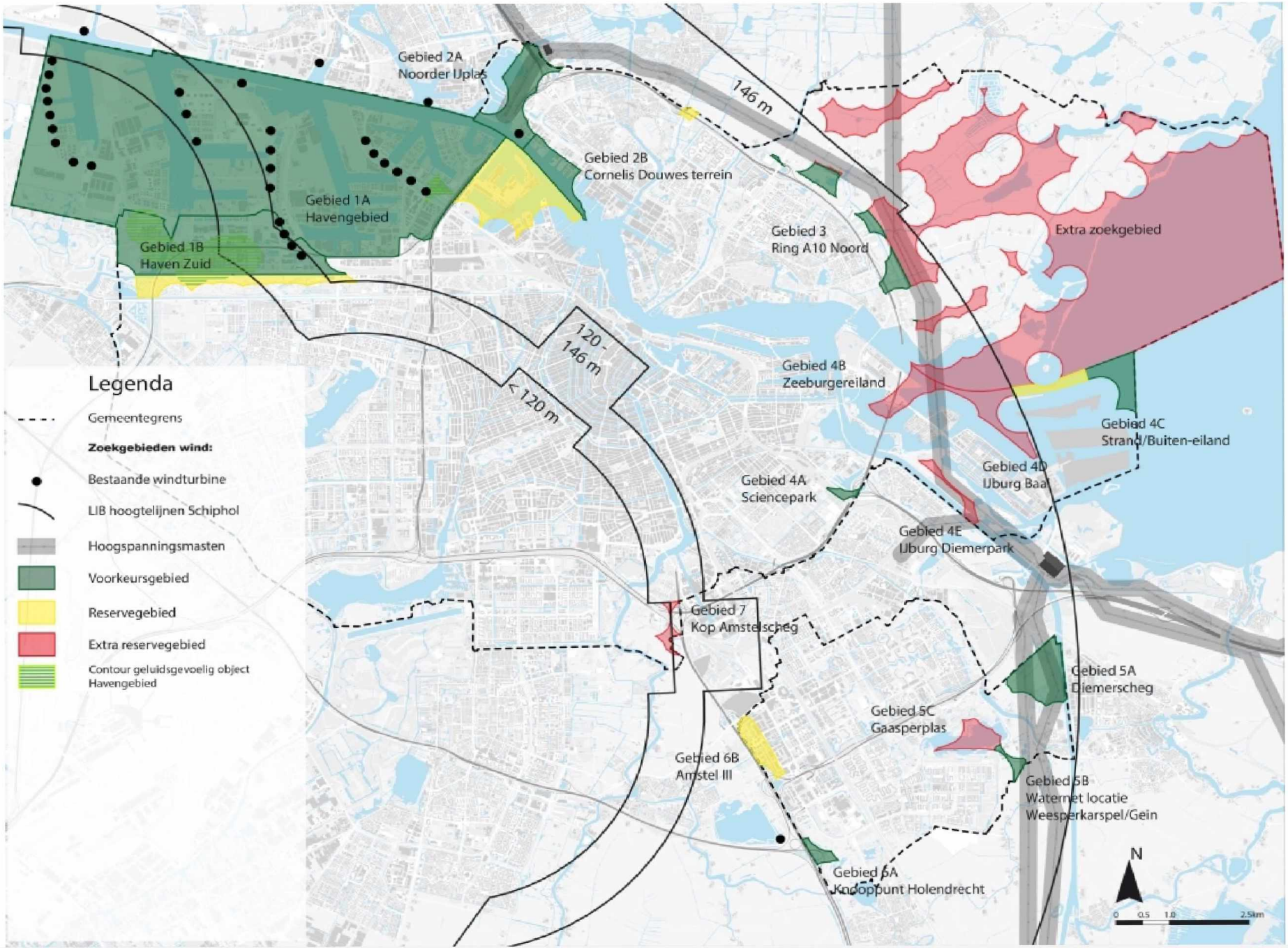

Beoogde werkwijze

1. **Stedelijke groepen**
   - Stedelijke klankbordgroep met belanghebbenden (geselecteerd),
   - Stedelijke thematische werkgroepen (gezondheid, natuur, leefomgeving),

2. **Lokale groepen per windrichting/ stadsdeel**
   - lokale werkgroep ter ondersteuning uitvoering van activiteiten en onderzoeken met stadsdeel, buurgemeenten, team RES
   - Lokale klankbordgroep van stakeholders voor feedback, commitment en communicatie van activiteiten

3. **Centrale coördinatiegroep RES**
   - Team RES.

Vragen en gesprek

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: *Thu, 26 Aug 2021 12:04:53 +0100*
To: [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: *FW: Diemerscheg en NNN*
Attachments: *20210824 Agenda ambtelijk overleg wind Diemerscheg 26 aug '21.docx, 20210824 Agenda bestuurlijk overleg wind Diemerscheg 10 sept '21.docx*

Bij deze natuurlijk ook de agenda voor nu. Groet, [redacted]

[redacted] RES Amsterdam
Programmateam Amsterdam Klimaatneutraal (AKN)
Gemeente Amsterdam
+31 6 [redacted]

Van: [redacted]@diemen.nl>
Verzonden: dinsdag 24 augustus 2021 13:33
Aan: [redacted]@noord-holland.nl>; [redacted]@noord-holland.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: Diemerscheg en NNN

Hallo [redacted] en [redacted],

Hierbij een agendavoorstel voor donderdag van [redacted] en mij. Jouw punten hebben we daarin verwerkt.
We hebben ook al een voorzet gemaakt voor een agenda voor de bestuurlijke bijeenkomst van 10/9. Lijkt ons goed om met jullie te bespreken.

Je vroeg of we al met specifieke vragen zitten.
Hier wil ik zelf nog even op antwoorden.
Het hele RES zoekgebied ligt in beschermde gebieden; als het geen NNN is dan is het wel BPL. De natuurwaarden snap ik. Maar BPL? zelfs de snelwegen aan zich vallen onder BPL. Wat is daar het idee achter? Waarom is dit een bijzonder provinciaal landschap? Dat wil ik graag eens begrijpen.
En verder: welke mogelijkheden zijn er theoretisch om in dit gebied NNN gebieden te compenseren? Kun je NNN compenseren in BPL gebieden? Zijn er überhaupt mogelijkheden? Kunnen de experts daar globaal naar kijken en er in de informele sfeer eens iets over zeggen, zonder dat we daar direct harde conclusies aan verbinden?

Groet, [redacted]

Van: [redacted]@noord-holland.nl>
Verzonden: maandag 23 augustus 2021 16:11
Aan: [redacted]@diemen.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@noord-holland.nl>
Onderwerp: RE: Diemerscheg en NNN

Hoi [redacted] en [redacted],

Donderdag staat ons overleg over de Diemerscheg op de agenda, ik wil graag nog even kort met jullie kortsluiten waar we het over willen hebben.

Wat mij betreft in iedergeval aantal onderwerpen, als jullie aanvullingen hebben hoor ik het graag!

1. Hoe verder met de RES-zoekgebieden i.r.t. provinciale beschermingsregimes, zie mail hieronder (collega's van NNN en BPL zijn aanwezig). Het help mij collega's heel erg als jullie **vooraf** al even aankunnen geven wat voor vragen jullie hier

specifiek over hebben. En als jullie al concretere info hebben dan wat in de RES staat is dat ook fijn om vooraf even te krijgen.
   - Wat is er nodig om de (on)mogelijkheden van energieontwikkelingen binnen de beschermingsregimes te kunnen beoordelen? En wie staat hiervoor aan de lat?
   - **Graag aanvullen**
   - ..
   - ..
2. Vervolgproces: Hoe gaat/kan een gebiedsproces eruit zien? Hoe breed (intergraal) wordt dit? Wat is er nodig van de verschillende overheden hiervoor?

3. Bestuurlijk overleg van 10 september. Wat wordt de agenda/doel van dit overleg?

Totzover, hoor graag van jullie!

Met vriendelijke groet,

Ir. [redacted]

Provincie Noord-Holland
[redacted]
Sector Integrale Opgaven & Transities

T: 06-[redacted]
E: [redacted]@noord-holland.nl

Ik werk ma-di-do-vr

Van: [redacted]@noord-holland.nl>
Verzonden: maandag 28 juni 2021 11:43
Aan: [redacted]d@diemen.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@noord-holland.nl>; [redacted]@Noord-Holland.nl>
Onderwerp: Diemerscheg en NNN

Dag[redacted] en [redacted],

Ik zou nog bij jullie terugkomen over hoe we nu verder moeten i.r.t. de provinciale beschermingsregimes (en dan vooral NNN) in de Diemerscheg. Hier hebben wij afgelopen maandag over gesproken met onze collega's die daarover gaan.

Nog even samengevat er zijn een tweetal mogelijkheden om toch het één en ander te doen in het NNN
- Groot openbaar belang én Geen reële alternatieven à compensatie en mitigerende maatregelen
- De saldo benadering (straks: Meerwaardebepaling): per saldo mag er het geheel van activiteiten niet leiden tot aantasting van het NNN. Ook mag het oppervlak NNN niet afnemen. Kwaliteit, samenhang en oppervlak van het NNN moeten geborgd blijven. Er zijn hierdoor wel mogelijkheden maar dit vraagt echter wel een uitgebreide argumentatie (en dus onderzoek).

Verder hebben we een mooi stappenplan voor ruimtelijke ontwikkelingen in de NNN, weet niet of jullie die al kennen? Zie hier de NNN-wijzer: https://bestanden.noord-holland.nl/internet/Onderwerpen/Natuur/nnn-wijzer/index.html

De belangrijkste conclusie van ons gesprek is dat de (meeste) zoekgebieden zoals deze nu zijn nog dermate groot zijn en zo onvoldoende concreet zijn dat het niet goed mogelijk is voor ons om de (on)mogelijkheden aan te geven . Dit heeft te maken met het feit dat de kwaliteit/waarden van de NNN op lokaal niveau sterk uiteen kunnen lopen.

Ons voorstel is om een sessie in te plannen met jullie en onze beschermingsregimes collega's en samen te kijken of er nog vragen zijn over de NNN-wijzer die beschrijft of en hoe ontwikkelingen mogelijk zijn in het NNN. En of we tot een soort stappenplan kunnen komen wie welke benodigde informatie gaat verzamelen om wel tot een richtinggevende uitspraak over de (on)mogelijkheden in het NNH hier te kunnen komen .Wij nemen het initiatief nemen om dit in te plannen.

Als jullie naar aanleiding hiervan verder nog vragen hebben laat het weten!

Met vriendelijke groet,

[redacted] en [redacted]

CONCEPT AGENDA
Ambtelijk overleg windturbines Diemerscheg
25 augustus 2021 (13:00 – 14:30)

via Teams

Genodigden / agendaleden

- **Gemeente Amsterdam:** [redacted], [redacted] (mogelijk)
- **Gemeente Diemen:** [redacted]
- **PNH:** [redacted], [redacted], [redacted], [redacted]
- **TAUW:** [redacted] (uitgenodigd)

1) Opening
- vaststellen agenda
- algemene mededelingen

2) Inleiding [redacted] / [redacted]
- Waarom deze bijeenkomst?
- Stand van zaken
    - Gezamenlijke ambitie Diemen en Amsterdam,
    - Start Reflectiefase en beoogd proces Amsterdam (waaronder MER),
    - Betrokkenheid PNH, met name i.v.m. beschermingsregimes (NNN en BPL) en landschappelijke inpassing.

3) Provincie NH
Hoe wordt er naar de Diemerscheg gekeken?
Welke ruimte ziet men voor de mogelijke inpassing van wind als het gaat om NNN en BPL (wordt er al onderzoek gedaan?)

4) Uitwisseling over
- (on)mogelijkheden wind in de Diemerscheg
- aanpak proces in relatie tot natuur en beschermingsregimes.

5) Voorbereiding bestuurlijke ronde op 10 sept.
Zie concept agenda
Kernvragen:

- Aansturen op intentieverklaring van de betrokken bestuurders in relatie tot de beschermingsregimes?
- Aansturen op gezamenlijk onderzoek op locatie in het grensoverschrijdende zoekgebied?
- Hoe gezamenlijk onderzoek inpassen in reflectiefase Amsterdam/ Diemen?

CONCEPT AGENDA
Bestuurlijk overleg windturbines Diemerscheg
10 september 2021 (12:30-13:15)

via Teams

Genodigden / agendaleden

- **Gemeente Amsterdam:** Wethouder van Doorninck met ambtelijke ondersteuning van [redacted]
- **Gemeente Gooise Meren:** Wethouder Boudewijnse met ambtelijke ondersteuning
- **Gemeente Weesp:** Wethouder Ogier met ambtelijke ondersteuning van [redacted]
- **Gemeente Diemen**: Wethouder Sikkes - van den Berg met ambtelijke ondersteuning van [redacted]
- **PNH:** Gedeputeerden Stigter én Rommel met ambtelijke ondersteuning

12:30 Opening
- vaststellen agenda
- algemene mededelingen

12: 35 Inleiding Matthijs Sikkes / Marieke van Doorninck
- Aanleiding: Waarom deze bijeenkomst?
- Stand van zaken proces en verwachtingen Diemen en Amsterdam voor zoekgebied Diemerscheg (Amsterdam/ Diemen),
    - Gezamenlijke conclusie Diemen en A'dam (na bila Sikkes/van Doorninck) met blik op provinciale beschermingsregimes (NNN en BPL) en landschappelijke inpassing.

12:45 Provincie NH
Toelichting; verwachtingen met blik op de Diemerscheg vanuit de twee invalshoeken energietransitie en natuur. Welk ruimte ziet men als het gaat om NNN en BPL en de inpassing van windenergie?
- Edward Stigter (klimaat & energie)
- Esther Rommel (natuur en landschap)

12:55 – 13:10 Uitwisseling en bespreking voorstel procesaanpak
- Bestuurders spreken intentie uit; welke basis ligt er voor verder onderzoek naar een mogelijke inpassing van wind in de Diemerscheg.
- Bevestiging gezamenlijk opdracht voor natuuronderzoek in het kader van RES reflectiefase Amsterdam, onder betrekken van natuurorganisaties en met blijk op een latere MER.

13:10 – 13:15 Afronding en bespreken vervolg.
- Vervolgafspraak begin december
    - presentatie conclusies onderzoek en bespreken vervolgstappen;
    - mogelijk: procesaanpak verbreden op andere zoekgebieden in NHZ?

Gemeente
Amsterdam

Reflectiefase RES/wind

Invulling op hoofdlijnen - concept

Coördinatoren stadsdelen Amsterdam, 26-8-2021

Public Mediation/ gemeente Amsterdam (team RES)

Overzicht

1. Introductie: Windenergie en Regionale Energiestrategie 1.0 NHZ *(herhaling)*
2. Reflectiefase: waarom en wat? *(herhaling)*
3. Beoogde aanpak en activiteiten

Deze presentatie is onder voorbehoud van bespreking met directie RenD en de wethouder.

Zoekgebieden windenergie RES 1.0

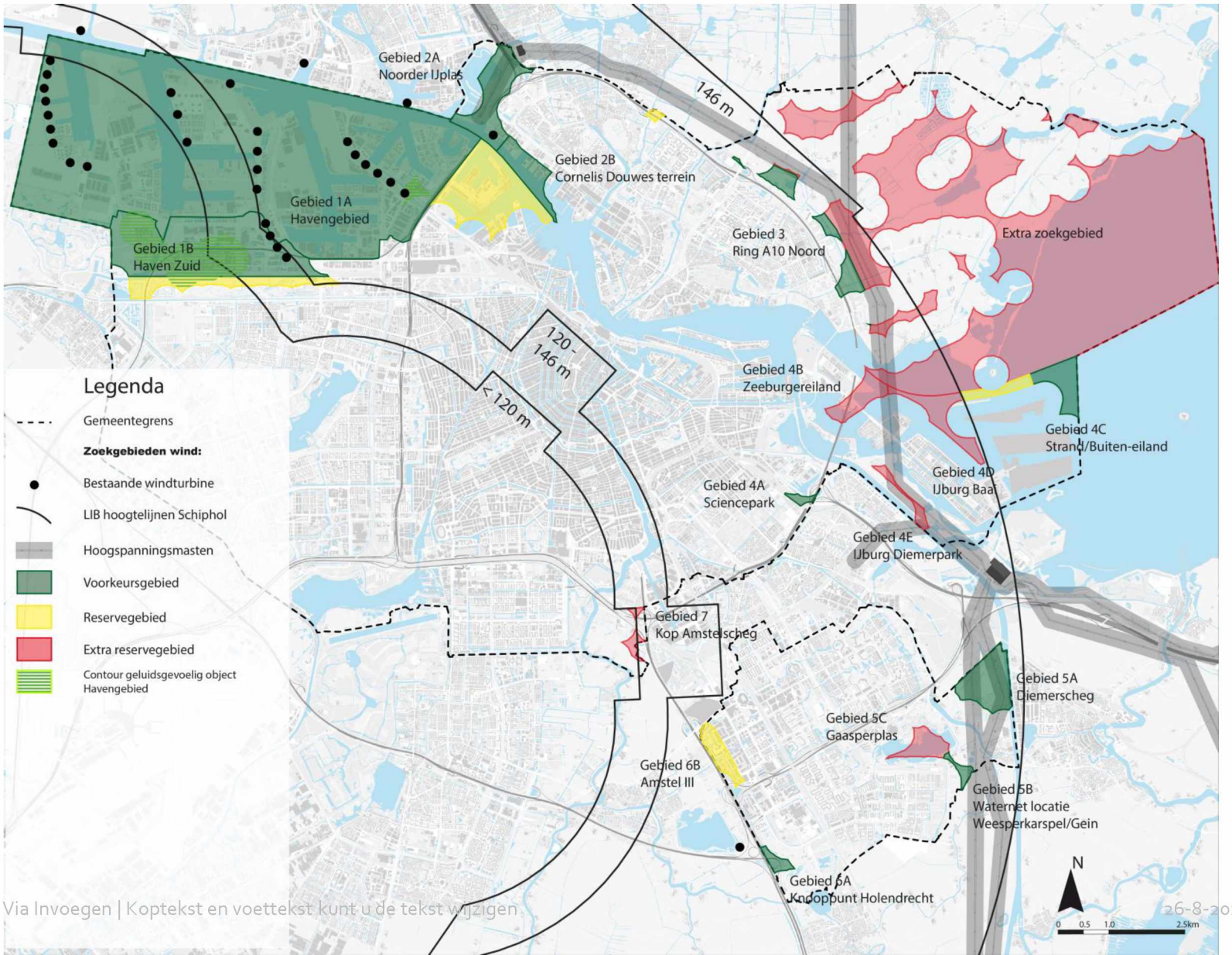

Afspraak landelijk klimaatakkoord: Regionaal 35TWh elektriciteit in 2030

- Geen verdeling vooraf naar regio
- Concept RES → 1 oktober 2020
- RES 1.0 → 1 juli 2021

- Met o.a. RES: 70% van alle elektriciteit in NL wordt duurzaam opgewekt in 2030

www.regionale-energiestrategie.nl

Regionale Energiestrategie: stapsgewijs en periodiek proces

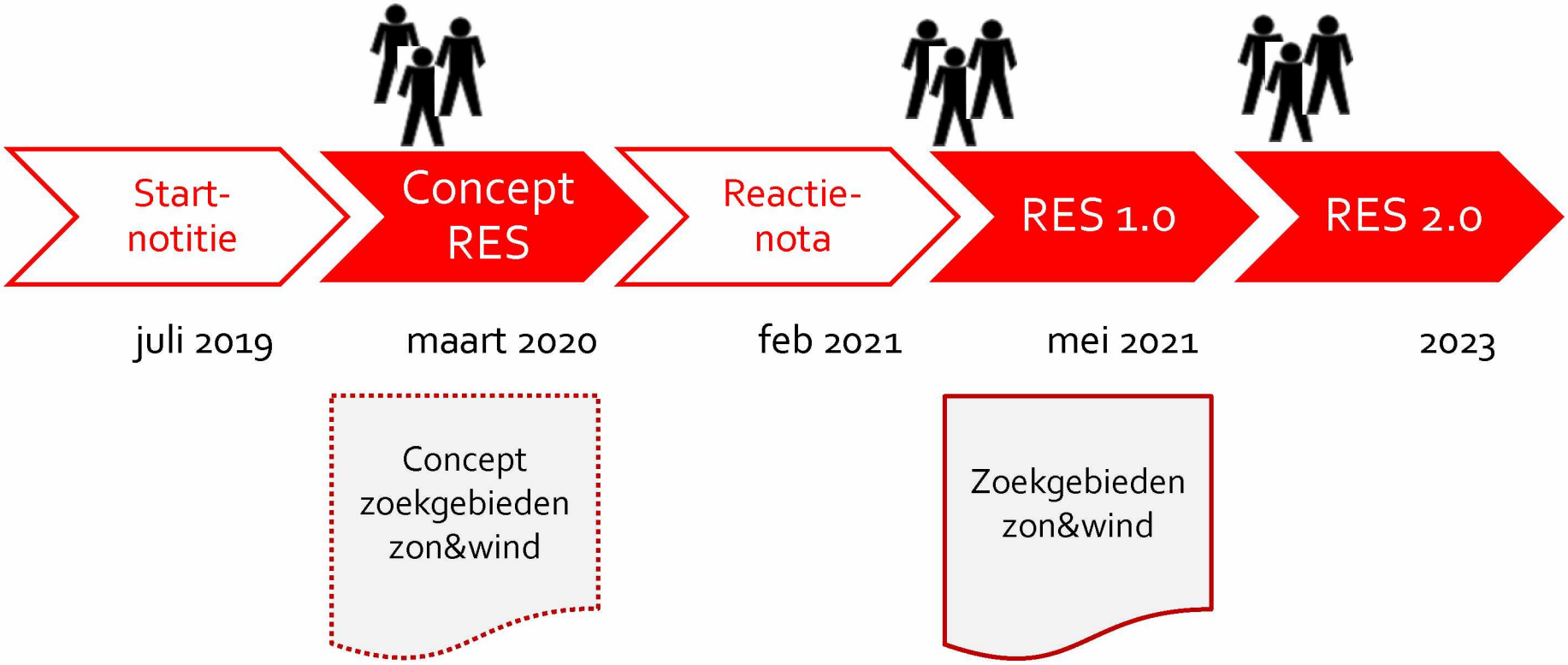

Zoekgebieden wind en zon RES 1.0

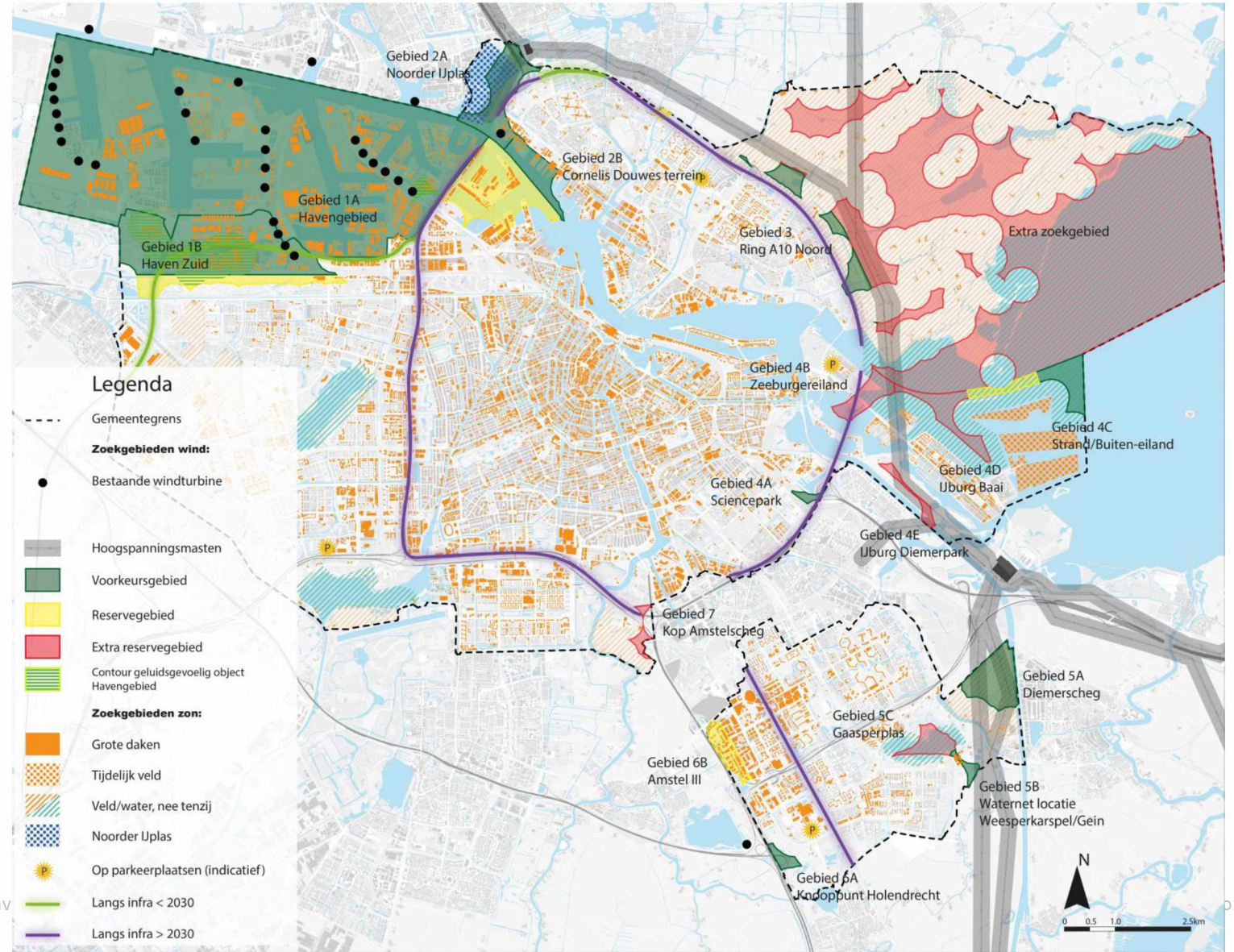

Vervolg windzoekgebieden Amsterdam

Gemeente voert regie op proces

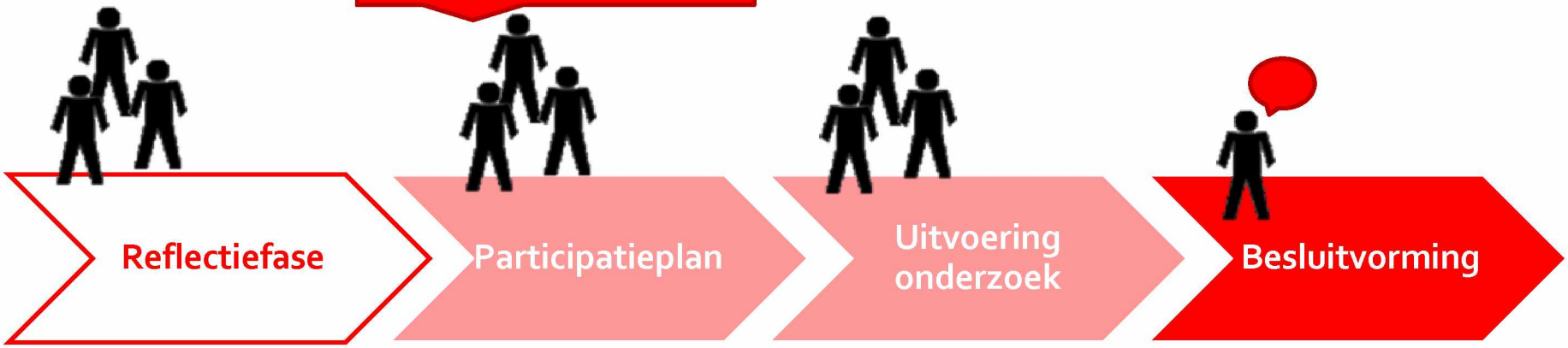

Start na zomer 2021

1) Afwegings-kader
2) Richtlijnen samenwerking
3) Richtlijnen governance

Doel en uitgangspunten reflectiefase

Doel:

- Luisteren naar de stad: behoeftes en zorgen inventariseren,
- Deze vastleggen ten behoeve van besluitvorming,

Uitgangspunten:

- Dialoog met de stad vanuit diversiteit van perspectieven,
- Amsterdamse wind-ambitie (127MW – 50 MW extra – in 2030),
- Lerende (reflectieve) aanpak en houding.

Constateringen:

→ Behoefte om mee te praten en mee te doen is groot,
→ Visie en behoefte hóe dat te doen verschilt enorm,
→ Vertrouwen moet groeien.

Producten reflectiefase

Afwegingskader

- Bevat informatie die een rol moeten spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden (landelijk, stedelijk, lokaal),

Richtlijnen voor participatie (betrekken van belanghebbenden)

- Bevat "spelregels" voor alle betrokkenen, waaronder belanghebbenden, initiatiefnemers, gemeente en RES partners tijdens het opstellen van het participatieplan, de projectvoorbereidingsfase en de realisatiefase;
- Bevat inzichten uit de evaluatie (tussenproduct)

Richtlijnen voor governance (sturing gemeente)

- Geeft informatie over de rol van de gemeente in relatie tot belanghebbenden/ de omgeving en de initiatiefnemers,
- Geeft informatie over afstemmingen de verhoudingen tussen RES partners en mede-overheden.

Communicatie

Uitgangspunten voor communicatie :

Concept invulling reflectiefase is de onderlegger voor de communicatie.

We leggen continu uit waarom wind op land nodig is en waarom we dit doen.

1) ***Betrekken:*** we nodigen bewoners en stakeholders uit voor diverse participatietrajecten

2) ***Zichtbaar en voelbaar maken:*** we laten bewoners en stakeholders een realistisch beeld zien van de effecten van windturbines

3) ***Informeren:*** we brengen bewoners en stakeholders in de gehele stad en buurtgemeenten op de hoogte van de activiteiten in het proces en de resultaten hiervan.

Doel activiteiten reflectiefase

1. **Onderzoek naar de context van zoekgebieden**
   - Etnologisch onderzoek / ruimtelijk onderzoek/ natuuronderzoek
   - Stedelijke werkgroep gezondheid
   - Stedelijke raadpleging (Participatieve waardenevaluatie (PWE))

2. **Interactie met belanghebbenden in de zoekgebieden**
   - Fysiek in workshops en lokale dialoogtafels,
   - Online raadpleging (PWE)

3. **Ophalen en verwerken tot afwegingskader**
   - Dialoogtafels, werk- en klankbordgroepen.

Zes activiteiten reflectiefase

1. **Online raadpleging (Participatieve waardenevaluatie (PWE))**
   - Op de stoel van de bestuurder, keuzes en achterliggende motivatie, door Populytics.
   - Stedelijke KBG plus lokale check op lokale vragen

2. **"Context mapping" / etnologisch onderzoek zoekgebieden**
   - Workshops voor in kaart en beeld brengen van hyperlokale informatie over de zoekgebieden,
   - Doelgroepen op basis van activiteiten en locaties, met SD, met lokale belanghebbenden uitwerken

3. **Stedelijke commissie gezondheid**
   - Welke gezondheidsvragen moeten in het afwegingskader gesteld worden, aanvullend op een MER?
   - Onafhankelijke voorzitter, voorstellen voor cie leden uit KBG, begeleidingsgroep indien gewenst.

4. **Natuuronderzoek (vooral in de context van NNN en BPL)**
   - Lokaal specialistisch (aanvullend) onderzoek naar kenmerken per locatie,
   - Begeleiding door natuurorganisaties en lokale belangengroepen

5. **Onderzoek Leefomgeving naar ruimtelijke inpassing en kwaliteit**
   - (aanvullend) onderzoek en visualisatie van verschillende mogelijke opstellingen,
   - Overleg met lokale werkgroep en lokale belanghebbenden, relatie met etnologisch onderzoek

6. **Evaluatie participatietraject met aanbevelingen**
   - uitvoering motie, door Universiteit Leiden samen met Erasmus Universiteit,
   - gesprekken met belanghebbenden lokaal en stedelijk.

Zes activiteiten reflectiefase – SD relevant

1. **Online raadpleging (Participatieve waardenevaluatie (PWE))**
   - Op de stoel van de bestuurder, keuzes en achterliggende motivatie, door Populytics.
   - Stedelijke KBG plus lokale check op lokale vragen

2. **"Context mapping" / etnologisch onderzoek zoekgebieden**
   - Workshops voor in kaart en beeld brengen van hyperlokale informatie over de zoekgebieden,
   - Doelgroepen op basis van activiteiten en locaties, met SD, met lokale belanghebbenden uitwerken

3. **Stedelijke commissie gezondheid**
   - Welke gezondheidsvragen moeten in het afwegingskader gesteld worden, aanvullend op een MER?
   - Onafhankelijke voorzitter, voorstellen voor cie leden uit KBG, begeleidingsgroep indien gewenst.

4. **Natuuronderzoek (vooral in de context van NNN en BPL)**
   - Lokaal specialistisch (aanvullend) onderzoek naar kenmerken per locatie,
   - Begeleiding door natuurorganisaties en lokale belangengroepen

5. **Onderzoek Leefomgeving naar ruimtelijke inpassing en kwaliteit**
   - (aanvullend) onderzoek en visualisatie van verschillende mogelijke opstellingen,
   - Overleg met lokale werkgroep en lokale belanghebbenden, relatie met etnologisch onderzoek

6. **Evaluatie participatietraject RES 1.0 met aanbevelingen**
   - uitvoering motie, door Universiteit Leiden samen met Erasmus Universiteit,
   - gesprekken met belanghebbenden lokaal en stedelijk.

Planning Reflectiefase sept – november 2021

- Volgt in apart document.

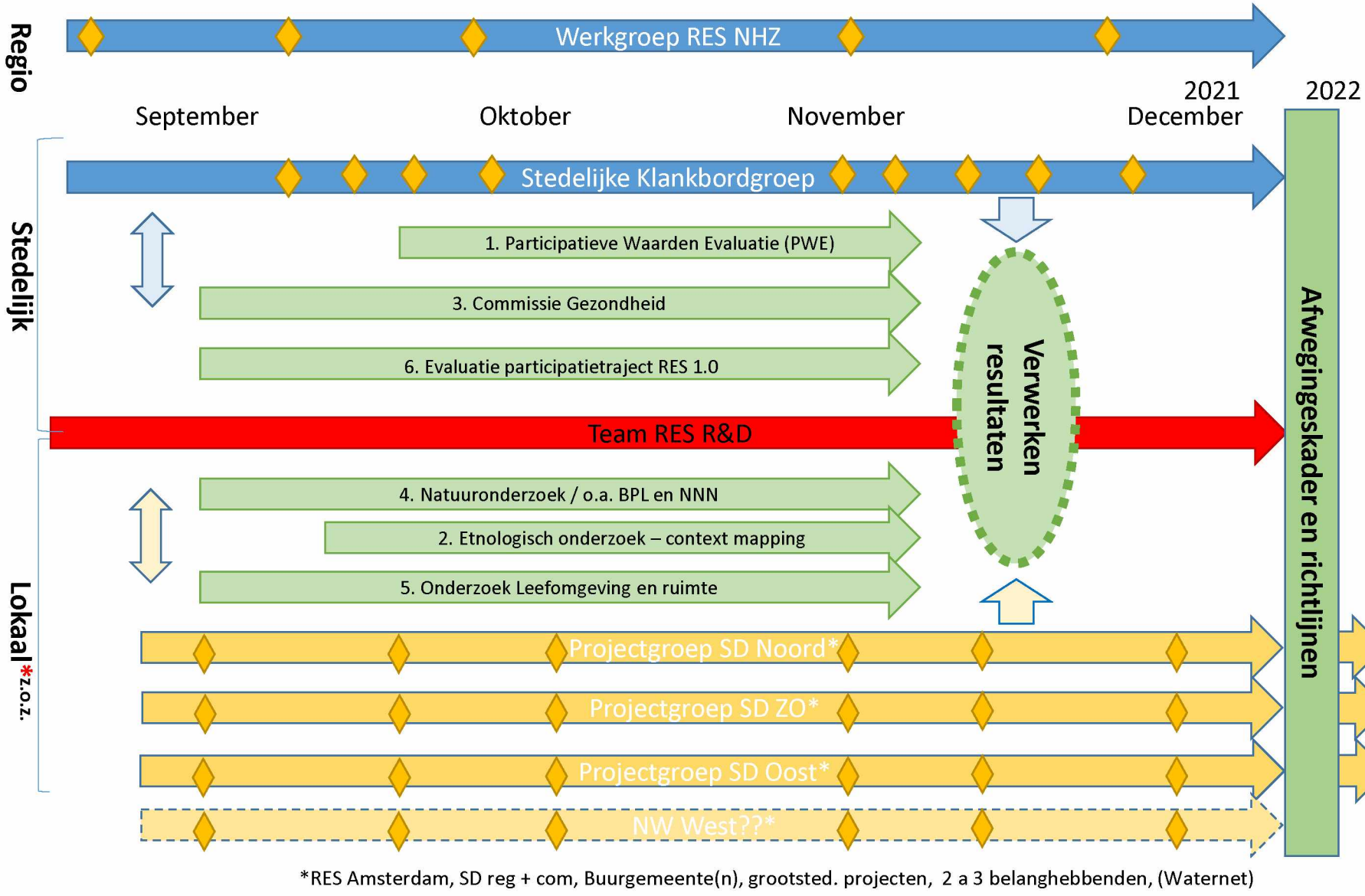

*RES Amsterdam, SD reg + com, Buurgemeente(n), grootsted. projecten, 2 a 3 belanghebbenden, (Waternet)

Georganiseerde belanghebbende per gebied

- Volgt in apart document.

Verdeling werkgroepen per gebied/ stadsdeel

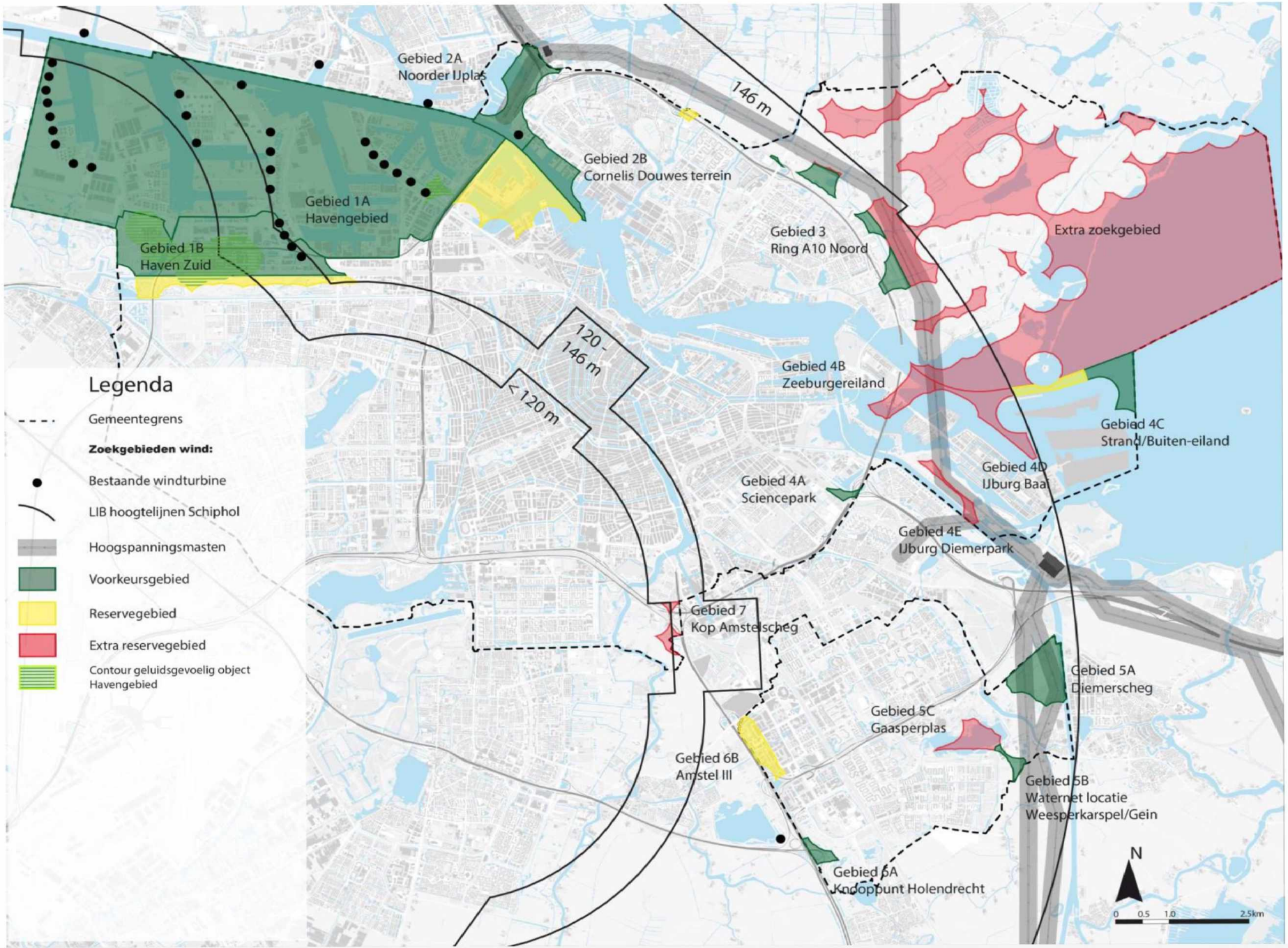

Beoogde werkwijze

1. **Stedelijke groepen**
   - Stedelijke klankbordgroep met belanghebbenden (geselecteerd),
   - Stedelijke thematische werkgroepen (gezondheid, natuur, leefomgeving),

2. **Lokale groepen per windrichting/ stadsdeel**
   - lokale werkgroep ter ondersteuning uitvoering van activiteiten en onderzoeken met stadsdeel, buurgemeenten, team RES
   - Lokale klankbordgroep van stakeholders voor feedback, commitment en communicatie van activiteiten

3. **Centrale coördinatiegroep RES**
   - Team RES.

Vragen en gesprek

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Thu, 26 Aug 2021 14:20:08 +0100
To: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: RE: [PP + genodigdenlijst] planning RES reflectiefase (SD coördinatoren NW/Noord/Oost/ZO) - 26/8

Hoi [redacted],

Dank voor je reactie.
Ter info: van de doorgestuurde lijst hebben we **wel** de contactpersonen en/of mailadressen al staan in onze mailinglijst staan (maar die kolom van de Excel sheet hebben we vooralsnog niet doorgemaild ivm privacy wetgeving.)

Dus graag jullie alleen jullie aanvulling maw "welke partijen / namen missen jullie?".
En die graag dan aan ons doorgeven, naam organisatie, contactpersoon en mailadres, en wat ze doen.

Dit zijn de ambtelijke contacten die we tot nu toe hebben staan in onze lijst voor SD Oost ([redacted] staat als PH separaat op de lijst).
Dus graag ook hierbij jullie invulling en aanvulling (bijv. gebiedsmakelaars, kwartiermakers etc.) doorgeven aan ons.

Oost	[redacted]PH	[redacted]	[redacted]@amsterdam.nl	06[redacted]	
Oost	overige adviseurs PH				
Oost	Duurzaamheidsadviseurs				
Oost	[redacted] fysiek	[redacted]	[redacted]@amsterdam.nl	06-[redacted]	
Oost	[redacted]	[redacted] Programma klimaatneutraal	[redacted]@amsterdam.nl	overheid	oost
Oost	communicatie medewerker DZH	[redacted]	[redacted]@amsterdam.nl	06-[redacted]	
Oost	[redacted] IJburg-Zeeburgereiland	[redacted]	[redacted]@amsterdam.nl	06[redacted]	

We zien jullie reactie graag zsm tegemoet.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

[redacted] team RES/Wind
Team Advies, Dienstverlening & Ondersteuning
Afdeling Duurzaamheid
Gemeente Amsterdam
M +31 06[redacted]
E-mail: [redacted]@amsterdam.nl

Weesperplein 8, 1018 XA Amsterdam
Postbus 2758, 1000 CT Amsterdam

werkdagen: ma, di, woe, do

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: donderdag 26 augustus 2021 14:38
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: [PP + genodigdenlijst] planning RES reflectiefase (SD coördinatoren NW/Noord/Oost/ZO) - 26/8

Hoi [redacted],

Dank [redacted].

Wij zullen de lijst checken en zoveel mogelijk met namen aanvullen en volgende week reageren.

Wat betreft de ambtelijke werkgroep voor Oost (link met RES team) checken wij ook nog even wie er precies in komen en laten wij dit ook volgende week weten.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
[redacted] realisatie Ruimte, Economie, Wonen en Duurzaamheid

Gemeente Amsterdam
Stadsdeel Oost

Tel: 06-[redacted]
E-mail: [redacted]@amsterdam.nl

Postbus 94801
1090 GV Amsterdam
Oranje-Vrijstraatplein 2

Op dit bericht is een proclaimer van toepassing:
amsterdam.nl/proclaimer

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: donderdag 26 augustus 2021 13:20
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@public-mediation.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@public-mediation.nl; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: [PP + genodigdenlijst] planning RES reflectiefase (SD coördinatoren NW/Noord/Oost/ZO) - 26/8
Urgentie: Hoog

Beste collega's,

Hartelijk dank voor jullie aanwezigheid en betrokkenheid bij het overleg van zojuist.

Presentatie
Zoals afgesproken gaat hierbij de PP presentatie van het overleg (deze is n.a.v. jullie input hier en daar al aangepast).
Zoals opgemerkt tijdens het overleg: **deze presentatie is onder voorbehoud van bespreking met directie RenD en de wethouder**.

Genodigdenlijsten lokale klankboard groepen
Bijgevoegd vinden jullie ook een lijst met belanghebbenden per stadsdeel en zelfs per zoekgebied.
Graag jullie scherpe blik hierop en svp aanvullen wanneer er partijen ontbreken.
(s.v.p. zoveel als mogelijk namen en mailadressen doorgeven (*ivp alleen organisaties benoemen, want dan moeten wij die zelf nog gaan opzoeken via internet*).
Deze aanvullende informatie graag z.s.m. mailen naar [redacted] en [redacted].

Voorlopig tot zover.
[redacted] en ik zien jullie reacties graag snel tegemoet.

Groeten en nog een fijne middag.

[redacted] team RES/Wind
Team Advies, Dienstverlening & Ondersteuning
Afdeling Duurzaamheid
Gemeente Amsterdam
M +31 06 [redacted]
E-mail: [redacted]@amsterdam.nl

Weesperplein 8, 1018 XA Amsterdam
Postbus 2758, 1000 CT Amsterdam

werkdagen: ma, di, woe, do

-----Oorspronkelijke afspraak-----
Van: [redacted] **Namens** [redacted]
Verzonden: donderdag 19 augustus 2021 1:51
Aan: [redacted]
CC: [redacted]@public-mediation.nl; [redacted]
Onderwerp: planning RES reflectiefase (SD coördinatoren NW/Noord/Oost/ZO) - 26/8
Tijd: donderdag 26 augustus 2021 11:00-12:30 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen.
Locatie: via MS Teams (zie link in notitie)

[redacted] 23-8: Gezien de agenda heb ik het overleg met een half uur verlengd.

[redacted] 19-8-21 Ik heb [redacted] toegevoegd. Wellicht willen per stadsdeel nog anderen erbij komen? Dat mogen de stadsdelen zelf bepalen.
Groet, [redacted]

[redacted] 19/8/21

[Link naar de virtuele MS Teams ruimte]

Beste [redacted], [redacted], [redacted] en [redacted],

Zoals jullie weten begint in september de reflectiefase voor de zoekgebieden windenergie.
Graag plannen we dit overleg in om samen met jullie de planning rondom de reflectie RES/Wind nader te spreken.

Graag tot ziens.
Mede namens [redacted] en [redacted]

[redacted] team RES/Wind
Team Advies, Dienstverlening & Ondersteuning
Afdeling Duurzaamheid
Gemeente Amsterdam
M +31 06 [redacted]
E-mail [redacted]@amsterdam.nl

Weesperplein 8, 1018 XA Amsterdam
Postbus 2758, 1000 CT Amsterdam

werkdagen: ma, di, woe, do

From: "[redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Fri, 27 Aug 2021 08:00:30 +0100
To: "[redacted]@amsterdam.nl>
Subject: Re: 2 vragen

Hai, ja goeie, dat is toen niet doorgegaan en niet opnieuw opgepakt. Ik zal het met [redacted] bespreken.
tweede punt: Niet perse nodig maar altijd fijn! Ik heb afgelopen woensdag met [redacted] en [redacted] Noord en Zuidoost bekeken, we doen volgende week Oost en nieuw west. Misschien heb jij nog goede ideeen over wie we waar kunnen benaderen.
groet
Van: [redacted]
Verzonden: donderdag 26 augustus 2021 17:29:44
Aan: [redacted]
Onderwerp: 2 vragen

Hi [redacted],

Ik heb twee vragen:

1. Er was nog een plan om de reflectiefase te presenteren bij R&D Verdiept. Gaat dit nog gebeuren dat jij weet?
2. Wil je dat ik bij het overleg zit over etnografisch onderzoek volgende week? Als back up / extra luisterend oor?

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Team Bedrijven, Energiebronnen en Infrastructuur
Ruimte & Duurzaamheid
Gemeente Amsterdam

M: 06[redacted]
E: [redacted]@amsterdam.nl

Volg ons via
www.facebook.com/duurzaam020
www.twitter.com/duurzaam020
Nieuwsbrief duurzaam020

Gemeente
Amsterdam

Reflectiefase RES/wind

Invulling op hoofdlijnen - concept

Directie RenD Amsterdam, 31-8-2021

Public Mediation/ gemeente Amsterdam (team RES)

Overzicht

1. Introductie: Windenergie en Regionale Energiestrategie 1.0 NHZ *(herhaling)*
2. Reflectiefase: waarom en wat? *(herhaling)*
3. Beoogde aanpak en activiteiten

Deze presentatie is onder voorbehoud van bespreking met de wethouder.

Zoekgebieden windenergie RES 1.0

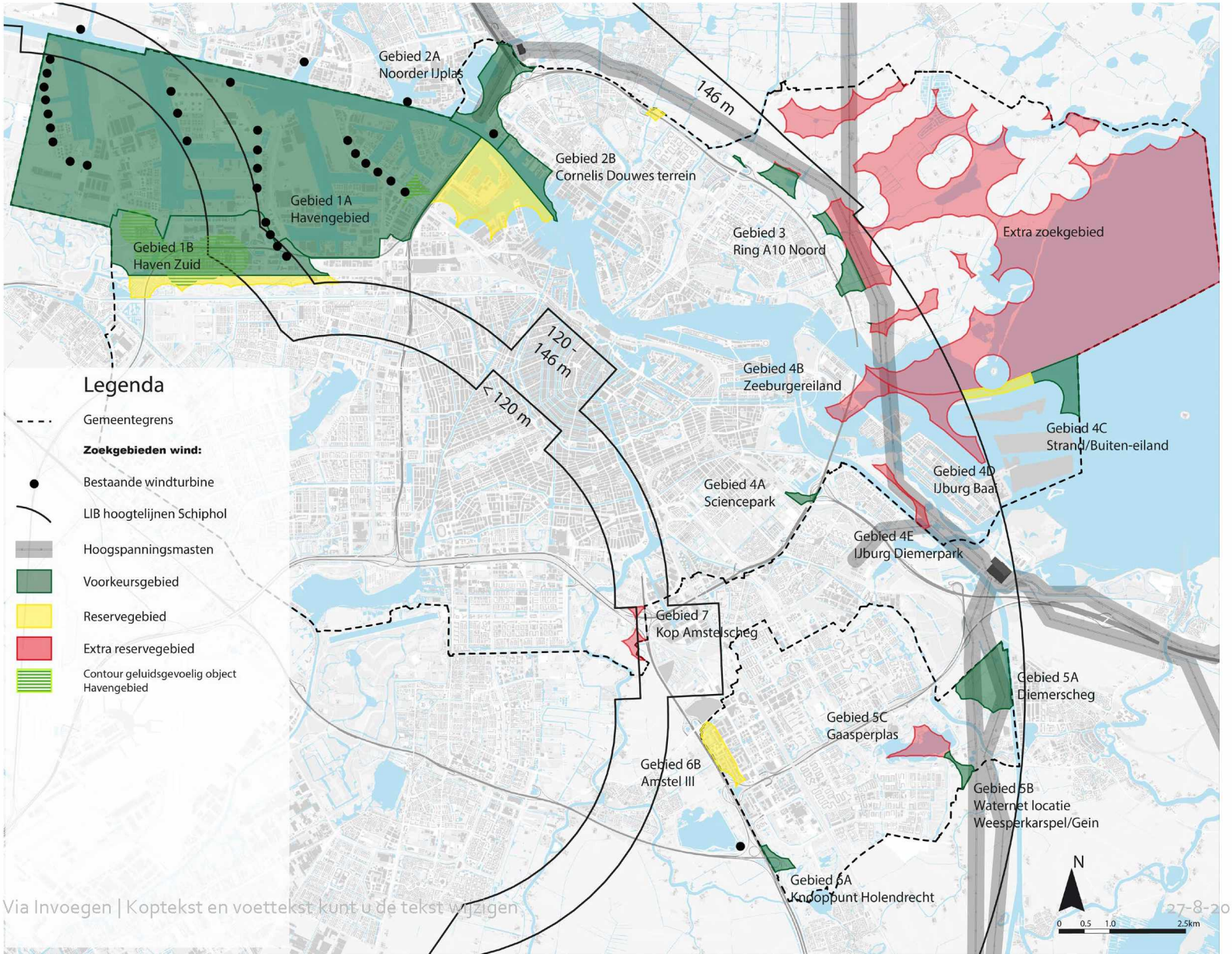

Afspraak landelijk klimaatakkoord: Regionaal 35TWh elektriciteit in 2030

- Geen verdeling vooraf naar regio
- Concept RES → 1 oktober 2020
- RES 1.0 → 1 juli 2021

- Met o.a. RES: 70% van alle elektriciteit in NL wordt duurzaam opgewekt in 2030

www.regionale-energiestrategie.nl

Regionale Energiestrategie: stapsgewijs en periodiek proces

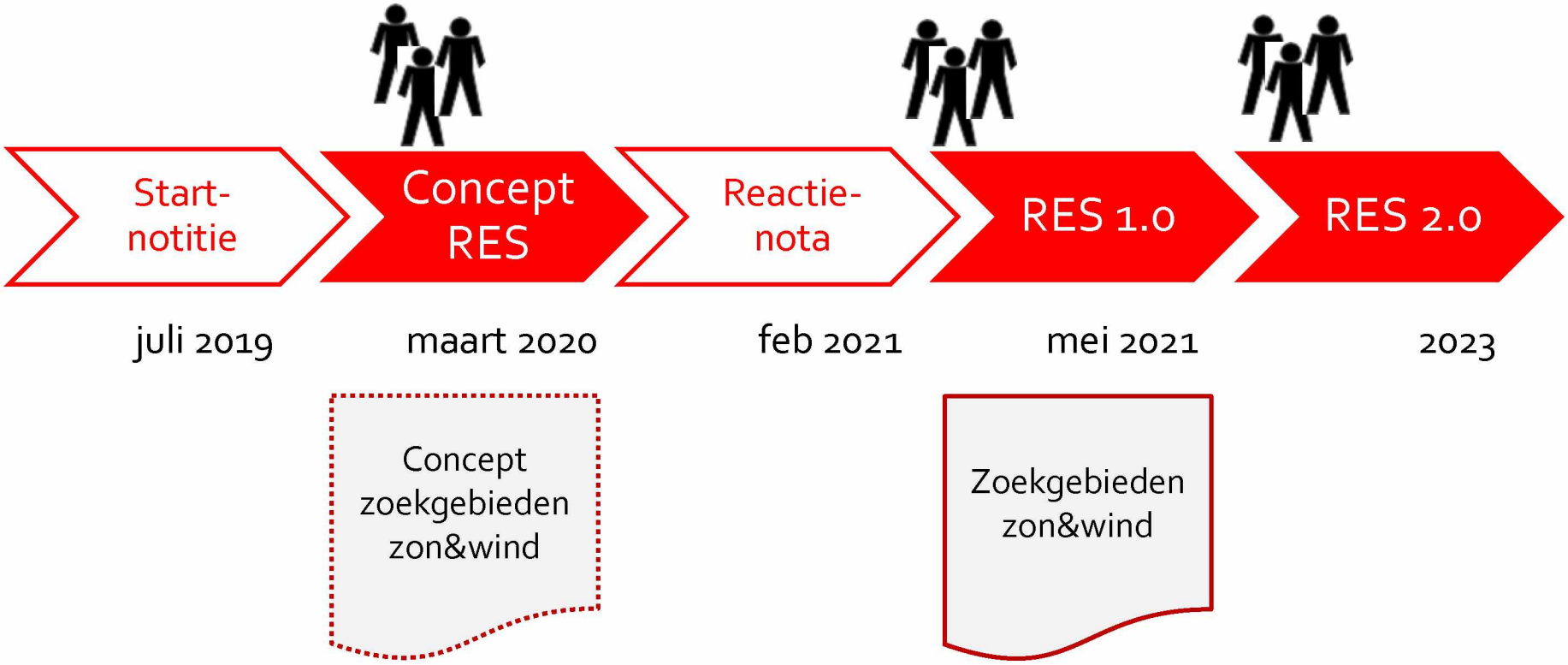

Zoekgebieden wind en zon RES 1.0

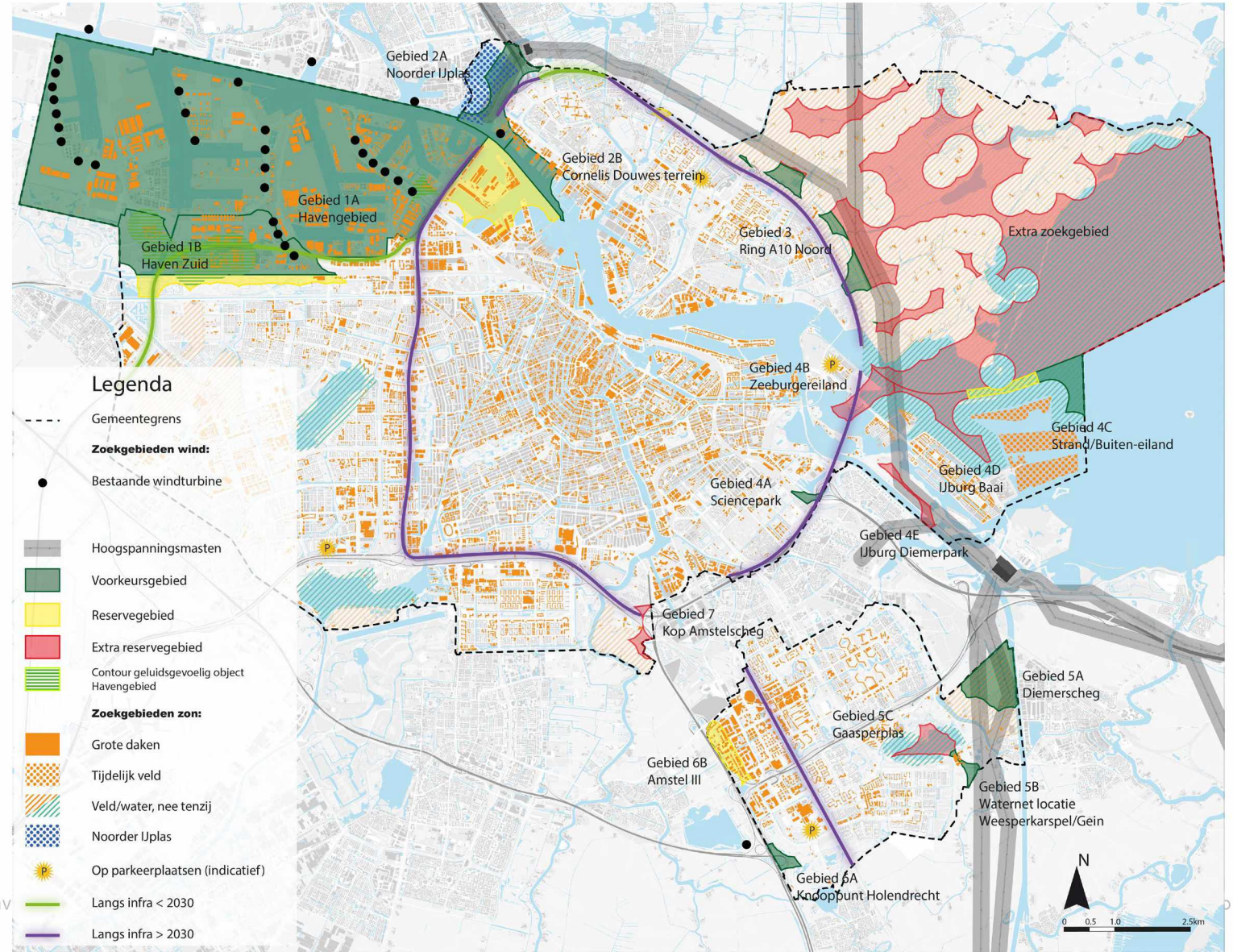

Vervolg windzoekgebieden Amsterdam

Gemeente voert regie op proces

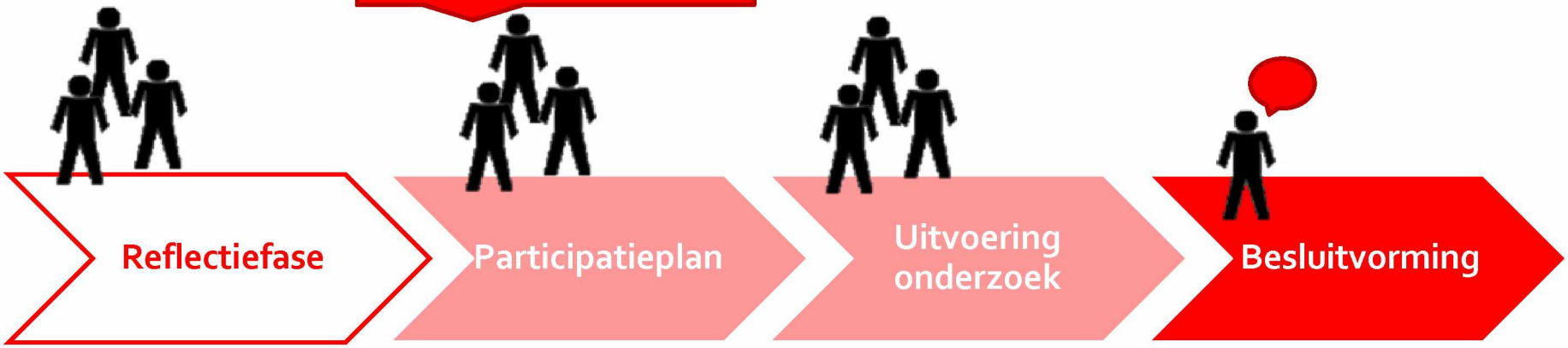

Start na zomer 2021

1) Afwegings-kader
2) Richtlijnen samenwerking
3) Richtlijnen governance

Doel en uitgangspunten reflectiefase

Doel:

- Luisteren naar de stad: behoeftes en zorgen inventariseren,
- Deze vastleggen ten behoeve van besluitvorming,

Uitgangspunten:

- Dialoog met de stad vanuit diversiteit van perspectieven,
- Amsterdamse wind-ambitie (127MW – 50 MW extra – in 2030),
- Lerende (reflectieve) aanpak en houding.

Constateringen:

→ Behoefte om mee te praten en mee te doen is groot,
→ Visie en behoefte hóe dat te doen verschilt enorm,
→ Vertrouwen moet groeien.

Producten reflectiefase

Afwegingskader

- Bevat informatie die een rol moeten spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden (landelijk, stedelijk, lokaal),

Richtlijnen voor participatie (betrekken van belanghebbenden)

- Bevat "spelregels" voor alle betrokkenen, waaronder belanghebbenden, initiatiefnemers, gemeente en RES partners tijdens het opstellen van het participatieplan, de projectvoorbereidingsfase en de realisatiefase;
- Bevat inzichten uit de evaluatie (tussenproduct)

Richtlijnen voor governance (sturing gemeente)

- Geeft informatie over de rol van de gemeente in relatie tot belanghebbenden/ de omgeving en de initiatiefnemers,
- Geeft informatie over afstemmingen de verhoudingen tussen RES partners en mede-overheden.

Communicatie

Uitgangspunten voor communicatie :

Concept invulling reflectiefase is de onderlegger voor de communicatie.

We leggen continu uit waarom wind op land nodig is en waarom we dit doen.

1) ***Betrekken:*** we nodigen bewoners en stakeholders uit voor diverse participatietrajecten

2) ***Zichtbaar en voelbaar maken:*** we laten bewoners en stakeholders een realistisch beeld zien van de effecten van windturbines

3) ***Informeren:*** we brengen bewoners en stakeholders in de gehele stad en buurtgemeenten op de hoogte van de activiteiten in het proces en de resultaten hiervan.

Doel activiteiten reflectiefase

1. **Onderzoek naar de context van zoekgebieden**
   - Etnologisch onderzoek / ruimtelijk onderzoek/ natuuronderzoek
   - Stedelijke werkgroep gezondheid
   - Stedelijke raadpleging (Participatieve waardenevaluatie (PWE))

2. **Interactie met belanghebbenden in de zoekgebieden**
   - Fysiek in workshops en lokale dialoogtafels,
   - Online raadpleging (PWE)

3. **Informatie ten behoeve van het afwegingskader**
   - Dialoogtafels, werk- en klankbordgroepen.

Zes activiteiten reflectiefase

1. **Online raadpleging (Participatieve waardenevaluatie (PWE))**
   - Op de stoel van de bestuurder, keuzes en achterliggende motivatie, door Populytics.
   - Stedelijke KBG plus lokale check op lokale vragen

2. **"Context mapping" / etnologisch onderzoek zoekgebieden**
   - Workshops voor in kaart en beeld brengen van hyperlokale informatie over de zoekgebieden,
   - Doelgroepen op basis van activiteiten en locaties, met SD, met lokale belanghebbenden uitwerken

3. **Stedelijke commissie gezondheid**
   - Welke gezondheidsvragen moeten in het afwegingskader gesteld worden, aanvullend op een MER?
   - Onafhankelijke voorzitter, voorstellen voor cie leden uit KBG, begeleidingsgroep indien gewenst.

4. **Natuuronderzoek (vooral in de context van NNN en BPL)**
   - Lokaal specialistisch (aanvullend) onderzoek naar kenmerken per locatie,
   - Begeleiding door natuurorganisaties en lokale belangengroepen

5. **Onderzoek Leefomgeving naar ruimtelijke inpassing en kwaliteit**
   - (aanvullend) onderzoek en visualisatie van verschillende mogelijke opstellingen,
   - Overleg met lokale werkgroep en lokale belanghebbenden, relatie met etnologisch onderzoek

6. **Evaluatie participatietraject met aanbevelingen**
   - uitvoering motie, door Universiteit Leiden samen met Erasmus Universiteit,
   - gesprekken met belanghebbenden lokaal en stedelijk.

Planning Reflectiefase sept – december 2021

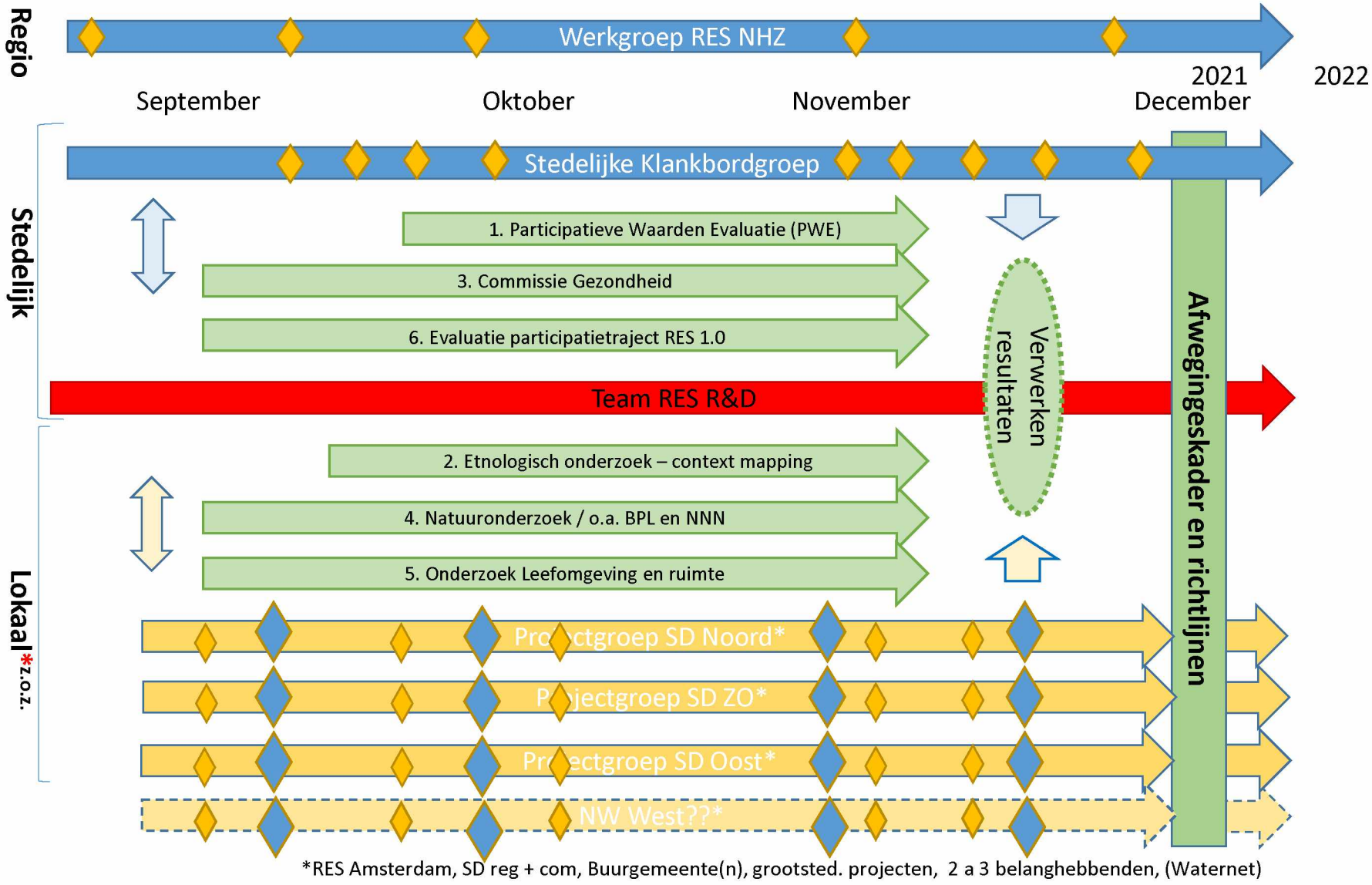

Beoogde werkwijze

1. **Stedelijke groepen**
   - Stedelijke klankbordgroep met belanghebbenden (geselecteerd),
   - Stedelijke thematische werkgroepen (gezondheid, natuur, leefomgeving),

2. **Lokale groepen per windrichting/ stadsdeel**
   - lokale werkgroep ter ondersteuning uitvoering van activiteiten en onderzoeken met stadsdeel, buurgemeenten, team RES
   - Lokale klankbordgroep van stakeholders voor feedback, commitment en communicatie van activiteiten

3. **Centrale coördinatiegroep RES**
   - Team RES.

Aandachtspunten

1. **Planning is uitermate strak en gevoelig**
   - Zeer waarschijnlijk dat externe factoren zorgen voor vertraging,
   - Keuze mogelijkheden bij vertraging?

2. **Communicatie is backbone!**
   - Informatievoorziening online en nieuwsbrief ruggenraad voor interactie,
   - Communicatie naar bewoners is volgend aan de activiteiten en onderzoeken.

Vragen en gesprek

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Fri, 27 Aug 2021 13:53:25 +0100
To: [redacted]@amsterdam.nl>
Cc: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]
<[redacted]@amsterdam.nl>
Subject: 20210902_BO Diemen Amsterdam Samenwerking RF_Annotatie.docx
Attachments: 20210902_BO Diemen Amsterdam Samenwerking RF_Annotatie.docx

Dag [redacted], zou je bijgevoegde annotatie in een format willen zetten en daarna in ibabs aan de afspraak komende donderdag toevoegen? Is afgestemd met Diemen en met Public Mediation.

Thanks!!!
Groet, [redacted]

Annotatie

Wat: bilateraal gesprek Amsterdam – Diemen
Onderwerp: Bestuurlijk gesprek over onderlinge samenwerking in de reflectiefase windenergie
Wie: wethouder Van Doorninck, wethouder Sikkens,
Ambtelijke ondersteuning: [redacted], [redacted]
Wanneer: donderdag 2 sept, 16:00-16:30 uur.
Waar: online

Kennisnemen van de voorbereiding voor het bilateraal gesprek met gemeente Diemen over de onderlinge samenwerking op windenergie, waarbij beide gemeenten een eigen weg met aparte temporisering gekozen hebben, en tegelijk ervoor kiezen om zo veel mogelijk synergie te zoeken bij de uitwerking, door o.a. gezamenlijke activiteiten en onderzoeken en delen van informatie en beschikbare data.

Aanleiding:
Amsterdam en Diemen hebben aan elkaar grenzende zoekgebieden windenergie (Diemerscheg Amsterdam/ Diemerscheg Diemen). Beide gemeenten starten het vervolgtraject op de RES 1.0 met een zog. reflectiefase, waarin de brede samenwerking met belanghebbenden benadrukt wordt. Rond de vaststelling van de RES hebben beiden gemeenten gekozen voor een andere temporisering ervan: Amsterdam zal dit najaar nog activiteiten en onderzoek uitvoeren en deze verwerken in een afwegingskader en afspraken over participatie en sturing. Diemen beoogt de reflectiefase pas in het voorjaar van 2022 te starten (zie brief aan inwoners Diemen, bijlage 1.). Na de reflectiefase start in Amsterdam het traject met initiatiefnemers, dat leidt tot concrete locaties, naar verwachting in de loop van 2022. Na de reflectiefase blijven de trajecten parallel lopen en blijft de wens voor afstemming.

Afspraken/ bespreekpunten:
Beide gemeenten streven synergie aan voor de uitwerking en ontwikkeling van de Diemerscheg, maar volgen ieder een eigen pad. Dit vereist heldere communicatie en een aantal afspraken:

a) Amsterdam en Diemen voeren zoveel mogelijk onderzoeken (waar mogelijk en wenselijk) gezamenlijk uit (bijdrage in de PWE van Amsterdam, ecologisch onderzoek, context mapping of andere). Elke gemeente stemt zelf af met belanghebbenden. Hetzelfde geldt volgend jaar voor Diemen.
b) Activiteiten in het kader van de reflectiefase worden zoveel mogelijk gezamenlijk uitgevoerd. Beide gemeenten benaderen elkaars inwoners over de zoekgebieden van de andere gemeente. Diemenaren worden benaderd om ook input te geven op de Amsterdamse zoekgebieden. Net zoals Amsterdammers later ook input kunnen geven op de zoekgebieden in Diemen.
c) Informatie en data die beschikbaar komt uit de onderzoeken (of die al beschikbaar is uit de voorbereiding van de RES 1.0) kan door beide gemeenten gebruikt worden, ook ter informatie van de raad en brede communicatie incl. publicatie. Dit geldt ook voor kaartbeelden en visualisaties. Er wordt erbij duidelijk gecommuniceerd dat dit voorbeelden zijn en dat het de taak van de aan de betreffende colleges en raden is om conclusies aan de informatie te verbinden in de zin van wenselijkheid en vergunningen.
d) Indien nodig, wordt gekeken of de benaming van het zoekgebied toch nog veranderd moet worden om verwarring in de communicatie te voorkomen.

e) De planningen zullen niet gelijk op lopen, daarmee houden beide gemeenten rekening. Nog steeds is het streven om een gezamenlijk ruimtelijk beeld voor de zoekgebieden te ontwikkelen.

Annotatie

Wat: bilateraal gesprek Amsterdam – Diemen
Onderwerp: Bestuurlijk gesprek over onderlinge samenwerking in de reflectiefase windenergie
Wie: wethouder Van Doorninck, wethouder Sikkens,
Ambtelijke ondersteuning: [redacted], [redacted]
Wanneer: donderdag 2 sept, 16:00-16:30 uur.
Waar: online

Kennisnemen van de voorbereiding voor het bilateraal gesprek met gemeente Diemen over de onderlinge samenwerking op windenergie, waarbij beide gemeenten een eigen weg met aparte temporisering gekozen hebben, en tegelijk ervoor kiezen om zo veel mogelijk synergie te zoeken bij de uitwerking, door o.a. gezamenlijke activiteiten en onderzoeken en delen van informatie en beschikbare data.

Aanleiding:
Amsterdam en Diemen hebben aan elkaar grenzende zoekgebieden windenergie (Diemerscheg Amsterdam/ Diemerscheg Diemen). Beide gemeenten starten het vervolgtraject op de RES 1.0 met een zog. reflectiefase, waarin de brede samenwerking met belanghebbenden benadrukt wordt. Rond de vaststelling van de RES hebben beiden gemeenten gekozen voor een andere temporisering ervan: Amsterdam zal dit najaar nog activiteiten en onderzoek uitvoeren en deze verwerken in een afwegingskader en afspraken over participatie en sturing. Diemen beoogt de reflectiefase pas in het voorjaar van 2022 te starten (zie brief aan inwoners Diemen, bijlage 1.). Na de reflectiefase start in Amsterdam het traject met initiatiefnemers, dat leidt tot concrete locaties, naar verwachting in de loop van 2022. Na de reflectiefase blijven de trajecten parallel lopen en blijft de wens voor afstemming.

Afspraken/ bespreekpunten:
Beide gemeenten streven synergie aan voor de uitwerking en ontwikkeling van de Diemerscheg, maar volgen ieder een eigen pad. Dit vereist heldere communicatie en een aantal afspraken:

a) Amsterdam en Diemen voeren zoveel mogelijk onderzoeken (waar mogelijk en wenselijk) gezamenlijk uit (bijdrage in de PWE van Amsterdam, ecologisch onderzoek, context mapping of andere). Elke gemeente stemt zelf af met belanghebbenden. Hetzelfde geldt volgend jaar voor Diemen.
b) Activiteiten in het kader van de reflectiefase worden zoveel mogelijk gezamenlijk uitgevoerd. Beide gemeenten benaderen elkaars inwoners over de zoekgebieden van de andere gemeente. Diemenaren worden benaderd om ook input te geven op de Amsterdamse zoekgebieden. Net zoals Amsterdammers later ook input kunnen geven op de zoekgebieden in Diemen.
c) Informatie en data die beschikbaar komt uit de onderzoeken (of die al beschikbaar is uit de voorbereiding van de RES 1.0) kan door beide gemeenten gebruikt worden, ook ter informatie van de raad en brede communicatie incl. publicatie. Dit geldt ook voor kaartbeelden en visualisaties. Er wordt erbij duidelijk gecommuniceerd dat dit voorbeelden zijn en dat het de taak van de aan de betreffende colleges en raden is om conclusies aan de informatie te verbinden in de zin van wenselijkheid en vergunningen.
d) Indien nodig, wordt gekeken of de benaming van het zoekgebied toch nog veranderd moet worden om verwarring in de communicatie te voorkomen.

e) De planningen zullen niet gelijk op lopen, daarmee houden beide gemeenten rekening. Nog steeds is het streven om een gezamenlijk ruimtelijk beeld voor de zoekgebieden te ontwikkelen.

Nummer VN

Directie

Gemeente Amsterdam

Annotatie voor bestuurlijk gesprek (Amsterdam – Diemen)
Wanneer: **donderdag 2 sept, 16:00-16:30 uur**.
Wie: Wethouder Marieke Van Doorninck, Wethouder Sikkens

Portefeuille: Duurzaamheid

Agendapunt: <*automatisch*>

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp
Voorbereiding bestuurlijk gesprek over onderlinge samenwerking in de reflectiefase windenergie

- Wanneer: donderdag 2 sept, 16:00-16:30 uur.
- Wie: wethouder Van Doorninck, wethouder Sikkens,
- Ambtelijke ondersteuning: [redacted], [redacted]
- Waar: online

Gevraagde beslispunten
Kennisnemen van de voorbereiding voor het bilateraal gesprek met gemeente Diemen over de onderlinge samenwerking op windenergie, waarbij beide gemeenten een eigen weg met aparte temporisering gekozen hebben, en tegelijk ervoor kiezen om zo veel mogelijk synergie te zoeken bij de uitwerking, door o.a. gezamenlijke activiteiten en onderzoeken en delen van informatie en beschikbare data.

Onderbouwing beslispunten

Aanleiding:
Amsterdam en Diemen hebben aan elkaar grenzende zoekgebieden windenergie (Diemerscheg Amsterdam/ Diemerscheg Diemen). Beide gemeenten starten het vervolgtraject op de RES 1.0 met een zog. reflectiefase, waarin de brede samenwerking met belanghebbenden benadrukt wordt. Rond de vaststelling van de RES hebben beiden gemeenten gekozen voor een andere temporisering ervan: Amsterdam zal dit najaar nog activiteiten en onderzoek uitvoeren en deze verwerken in een afwegingskader en afspraken over participatie en sturing. Diemen beoogt de reflectiefase pas in het voorjaar van 2022 te starten (zie brief aan inwoners Diemen, bijlage 1.). Na de reflectiefase start in Amsterdam het traject met initiatiefnemers, dat leidt tot concrete locaties, naar verwachting in de loop van 2022. Na de reflectiefase blijven de trajecten parallel lopen en blijft de wens voor afstemming.

Afspraken/ bespreekpunten:
Beide gemeenten streven synergie aan voor de uitwerking en ontwikkeling van de Diemerscheg, maar volgen ieder een eigen pad. Dit vereist heldere communicatie en een aantal afspraken:

a) Amsterdam en Diemen voeren zoveel mogelijk onderzoeken (waar mogelijk en wenselijk) gezamenlijk uit (bijdrage in de PWE van Amsterdam, ecologisch onderzoek, context mapping of andere). Elke gemeente stemt zelf af met belanghebbenden. Hetzelfde geldt volgend jaar voor Diemen.
b) Activiteiten in het kader van de reflectiefase worden zoveel mogelijk gezamenlijk uitgevoerd. Beide gemeenten benaderen elkaars inwoners over de zoekgebieden van de andere gemeente. Diemenaren worden benaderd om ook input te geven op de Amsterdamse zoekgebieden. Net zoals Amsterdammers later ook input kunnen geven op de zoekgebieden in Diemen.

Gemeente Amsterdam

c) Informatie en data die beschikbaar komt uit de onderzoeken (of die al beschikbaar is uit de voorbereiding van de RES 1.0) kan door beide gemeenten gebruikt worden, ook ter informatie van de raad en brede communicatie incl. publicatie. Dit geldt ook voor kaartbeelden en visualisaties. Er wordt erbij duidelijk gecommuniceerd dat dit voorbeelden zijn en dat het de taak van de aan de betreffende colleges en raden is om conclusies aan de informatie te verbinden in de zin van wenselijkheid en vergunningen.
d) Indien nodig, wordt gekeken of de benaming van het zoekgebied toch nog veranderd moet worden om verwarring in de communicatie te voorkomen.
e) De planningen zullen niet gelijk op lopen, daarmee houden beide gemeenten rekening. Nog steeds is het streven om een gezamenlijk ruimtelijk beeld voor de zoekgebieden te ontwikkelen.

Volgende processtappen

Advies / afstemming

Documenten

Behandelend ambtenaar (naam, telefoonnummer en e-mailadres)
[redacted], tel. o6[redacted], [redacted]@amsterdam.nl

Beslissing

Nummer VN

Directie

Gemeente Amsterdam

Annotatie voor bestuurlijk gesprek (Amsterdam – Diemen)
Wanneer: **donderdag 2 sept, 16:00-16:30 uur**.
Wie: Wethouder Marieke Van Doorninck, Wethouder Sikkens

Portefeuille: Duurzaamheid

Agendapunt: <*automatisch*>

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp
Voorbereiding bestuurlijk gesprek over onderlinge samenwerking in de reflectiefase windenergie

- Wanneer: donderdag 2 sept, 16:00-16:30 uur.
- Wie: wethouder Van Doorninck, wethouder Sikkens,
- Ambtelijke ondersteuning: [redacted], [redacted]
- Waar: online

Gevraagde beslispunten
Kennisnemen van de voorbereiding voor het bilateraal gesprek met gemeente Diemen over de onderlinge samenwerking op windenergie, waarbij beide gemeenten een eigen weg met aparte temporisering gekozen hebben, en tegelijk ervoor kiezen om zo veel mogelijk synergie te zoeken bij de uitwerking, door o.a. gezamenlijke activiteiten en onderzoeken en delen van informatie en beschikbare data.

Onderbouwing beslispunten

Aanleiding:
Amsterdam en Diemen hebben aan elkaar grenzende zoekgebieden windenergie (Diemerscheg Amsterdam/ Diemerscheg Diemen). Beide gemeenten starten het vervolgtraject op de RES 1.0 met een zog. reflectiefase, waarin de brede samenwerking met belanghebbenden benadrukt wordt. Rond de vaststelling van de RES hebben beiden gemeenten gekozen voor een andere temporisering ervan: Amsterdam zal dit najaar nog activiteiten en onderzoek uitvoeren en deze verwerken in een afwegingskader en afspraken over participatie en sturing. Diemen beoogt de reflectiefase pas in het voorjaar van 2022 te starten (zie brief aan inwoners Diemen, bijlage 1.). Na de reflectiefase start in Amsterdam het traject met initiatiefnemers, dat leidt tot concrete locaties, naar verwachting in de loop van 2022. Na de reflectiefase blijven de trajecten parallel lopen en blijft de wens voor afstemming.

Afspraken/ bespreekpunten:
Beide gemeenten streven synergie aan voor de uitwerking en ontwikkeling van de Diemerscheg, maar volgen ieder een eigen pad. Dit vereist heldere communicatie en een aantal afspraken:

a) Amsterdam en Diemen voeren zoveel mogelijk onderzoeken (waar mogelijk en wenselijk) gezamenlijk uit (bijdrage in de PWE van Amsterdam, ecologisch onderzoek, context mapping of andere). Elke gemeente stemt zelf af met belanghebbenden. Hetzelfde geldt volgend jaar voor Diemen.
b) Activiteiten in het kader van de reflectiefase worden zoveel mogelijk gezamenlijk uitgevoerd. Beide gemeenten benaderen elkaars inwoners over de zoekgebieden van de andere gemeente. Diemenaren worden benaderd om ook input te geven op de Amsterdamse zoekgebieden. Net zoals Amsterdammers later ook input kunnen geven op de zoekgebieden in Diemen.

c) Informatie en data die beschikbaar komt uit de onderzoeken (of die al beschikbaar is uit de voorbereiding van de RES 1.0) kan door beide gemeenten gebruikt worden, ook ter informatie van de raad en brede communicatie incl. publicatie. Dit geldt ook voor kaartbeelden en visualisaties. Er wordt erbij duidelijk gecommuniceerd dat dit voorbeelden zijn en dat het de taak van de aan de betreffende colleges en raden is om conclusies aan de informatie te verbinden in de zin van wenselijkheid en vergunningen.
d) Indien nodig, wordt gekeken of de benaming van het zoekgebied toch nog veranderd moet worden om verwarring in de communicatie te voorkomen.
e) De planningen zullen niet gelijk op lopen, daarmee houden beide gemeenten rekening. Nog steeds is het streven om een gezamenlijk ruimtelijk beeld voor de zoekgebieden te ontwikkelen.

Volgende processtappen

Advies / afstemming

Documenten

Behandelend ambtenaar (naam, telefoonnummer en e-mailadres)
[redacted], tel. o6[redacted], [redacted]@amsterdam.nl

Beslissing

From: "[redacted]@trip.nl>
Sent: Sun, 29 Aug 2021 18:37:47 +0100
To: "[redacted]@eemsdelta.nl>; [redacted]" <[redacted]@ponderaconsult.com>
Cc: "[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: FW: consequenties Nevele - gem. amsterdam

Allen,

Ik schuif, met [redacted], graag even aan. Met [redacted] besprak het dat het misschien goed is [redacted] aftrapt met een politiek, bestuurlijk deel en ik uitleg waar we – meer procedureel – staan sinds de tussenuitspraak. Is dat akkoord? Hoeveel tijd hebben we daarvoor pakweg?

Vriendelijke groet,

[redacted]
Advocaat

T R I P

TRIP Advocaten Notarissen
Hereweg 93 9721 AA Groningen
Postbus 1105 9701 BC Groningen
+31 (0)6-[redacted]
trip.nl

Van: [redacted]@eemsdelta.nl>
Verzonden: donderdag 26 augustus 2021 10:27
Aan: [redacted]@trip.nl>
Onderwerp: FW: consequenties Nevele - gem. amsterdam

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Werkdagen: ma, di, wo, do.

[redacted]@eemsdelta.nl

GEMEENTE EEMSDELTA

Op www.eemsdelta.nl staan de bezoekadressen en openingstijden van de gemeentehuizen.
Het postadres is Postbus 15, 9900 AA Appingedam

Dit bericht is alleen bedoeld voor de geadresseerde en kan vertrouwelijke informatie bevatten.
Als u niet de geadresseerde bent en onbedoeld dit bericht heeft gekregen, neem dan contact op met de afzender.
Verwijder het e-mailbericht uit uw 'Postvak IN' en daarna ook uit de map 'Verwijderde e-mails'.

Van: [redacted]
Verzonden: woensdag 25 augustus 2021 17:04
Aan: [redacted]@ponderaconsult.com>; [redacted]@provinciegroningen.nl; [redacted]@plasbossinade.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: consequenties Nevele - gem. amsterdam

Hoi [redacted],

Wat een leuke werkwijze die Amsterdam hanteert. Altijd goed om kennis en ervaringen te delen. Misschien nog leuk om te benomen dat wij (volgens mij ook eemsdelta) een samenwerking hebben met de gemeente Amsterdam. Ik denk dat wij alle drie, [redacted], [redacted] en ik, een ander verhaal hebben/ onderdeel van het proces kennen. Ik zou maandagochtend bijvoorbeeld wel kort wat kunnen vertellen over het politieke, bestuurlijke deel van het proces. Maar weet niet of dat de wens is.
Met vriendelijke groet,

[redacted]

Werkdagen: ma, di, wo, do.

[redacted]@eemsdelta.nl

GEMEENTE EEMSDELTA

Op www.eemsdelta.nl staan de bezoekadressen en openingstijden van de gemeentehuizen.
Het postadres is Postbus 15, 9900 AA Appingedam

Dit bericht is alleen bedoeld voor de geadresseerde en kan vertrouwelijke informatie bevatten.
Als u niet de geadresseerde bent en onbedoeld dit bericht heeft gekregen, neem dan contact op met de afzender.
Verwijder het e-mailbericht uit uw 'Postvak IN' en daarna ook uit de map 'Verwijderde e-mails'.

Van: [redacted]@ponderaconsult.com>
Verzonden: woensdag 25 augustus 2021 15:35
Aan: [redacted]@provinciegroningen.nl; [redacted]@eemsdelta.nl>; [redacted]@plasbossinade.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: consequenties Nevele - gem. amsterdam

Hoi [redacted], [redacted] en [redacted],

Vanuit een andere opdracht voer ik een beperkte detachering uit bij de gemeente Amsterdam over windenergie. Elke week is hier een intern ambtelijk rondje over de actualiteit en voortgang. Soms worden hiervoor ervaringsdeskundigen uitgenodigd om ervaring te delen die nuttig is voor de medewerkers om te kennen. Amsterdam wil graag extra wind realiseren en loopt natuurlijk tegen dezelfde punten aan als elk bevoegd gezag.

Ook in Amsterdam is de RvS uitspraak Delfzijl nav Nevele relevant. Ik heb verteld waar jullie mee bezig zijn ter reparatie van de besluiten door onderbouwing van de normen. De vraag kwam of een van jullie maandagochtend om 9.30 uur voor het maandagochtend rondje jullie aanpak /ervaring zou willen delen?

Voor [redacted] en [redacted]:

- [redacted] is [redacted] van de provincie; de provincie heeft de omgevingsvergunning verleent voor het betreffende windpark
- [redacted] is [redacted] van de gemeente; de gemeente heeft het bestemmingsplan vastgesteld voor het betreffende windpark
- [redacted] is de [redacted] van de gemeente in de procedure

Met vriendelijke groet,

[redacted] **Duurzame Energie/ Partner**

PONDERA

Email: [redacted]@ponderaconsult.com
M: +31 (0)6 [redacted]
T: +31 (0)88 PONDERA

www.ponderaconsult.com

Kamer van Koophandel: 08 156 154
Amsterdamseweg 13, 6814 CM Arnhem

From: "[redacted]@ponderaconsult.com>
Sent: Mon, 30 Aug 2021 05:57:06 +0100
To: [redacted]@trip.nl>; [redacted]@eemsdelta.nl>
Cc: "[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: Re: consequenties Nevele - gem. amsterdam

Hoi [redacted]
Leuk! Er staat een half uurtje voor. Houdt er rekening mee dat ze vooral in het politiek bestuurlijke /discussie geïnteresseerd zijn omdat dat de fase is waarin a'dam zit
Tot straks
Groetjes
[redacted]
Outlook voor iOS downloaden
Van: [redacted]@trip.nl>
Verzonden: zondag, augustus 29, 2021 7:37 PM
Aan: [redacted]; [redacted]
CC: [redacted]@amsterdam.nl; [redacted]@amsterdam.nl
Onderwerp: FW: consequenties Nevele - gem. amsterdam

Allen,

Ik schuif, met [redacted], graag even aan. Met [redacted] besprak het dat het misschien goed is [redacted] aftrapt met een politiek, bestuurlijk deel en ik uitleg waar we – meer procedureel – staan sinds de tussenuitspraak. Is dat akkoord? Hoeveel tijd hebben we daarvoor pakweg?

Vriendelijke groet,

[redacted]
Advocaat

T R I P

TRIP Advocaten Notarissen
Hereweg 93 9721 AA Groningen
Postbus 1105 9701 BC Groningen
+31 (0)6-[redacted]
trip.nl

Van: [redacted]@eemsdelta.nl>
Verzonden: donderdag 26 augustus 2021 10:27
Aan: [redacted]@trip.nl>
Onderwerp: FW: consequenties Nevele - gem. amsterdam

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Werkdagen: ma, di, wo, do.

[redacted]@eemsdelta.nl

Op www.eemsdelta.nl staan de bezoekadressen en openingstijden van de gemeentehuizen.
Het postadres is Postbus 15, 9900 AA Appingedam

Dit bericht is alleen bedoeld voor de geadresseerde en kan vertrouwelijke informatie bevatten.
Als u niet de geadresseerde bent en onbedoeld dit bericht heeft gekregen, neem dan contact op met de afzender.
Verwijder het e-mailbericht uit uw 'Postvak IN' en daarna ook uit de map 'Verwijderde e-mails'.

Van: [redacted]
Verzonden: woensdag 25 augustus 2021 17:04
Aan: [redacted]@ponderaconsult.com>; [redacted]@provinciegroningen.nl; [redacted]
<[redacted]@plasbossinade.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: consequenties Nevele - gem. amsterdam

Hoi [redacted],

Wat een leuke werkwijze die Amsterdam hanteert. Altijd goed om kennis en ervaringen te delen. Misschien nog leuk om te benomen dat wij (volgens mij ook eemsdelta) een samenwerking hebben met de gemeente Amsterdam. Ik denk dat wij alle drie, [redacted] en ik, een ander verhaal hebben/ onderdeel van het proces kennen. Ik zou maandagochtend bijvoorbeeld wel kort wat kunnen vertellen over het politieke, bestuurlijke deel van het proces. Maar weet niet of dat de wens is.
Met vriendelijke groet,

[redacted]

Werkdagen: ma, di, wo, do.

[redacted]@eemsdelta.nl

Op www.eemsdelta.nl staan de bezoekadressen en openingstijden van de gemeentehuizen.
Het postadres is Postbus 15, 9900 AA Appingedam

Dit bericht is alleen bedoeld voor de geadresseerde en kan vertrouwelijke informatie bevatten.
Als u niet de geadresseerde bent en onbedoeld dit bericht heeft gekregen, neem dan contact op met de afzender.
Verwijder het e-mailbericht uit uw 'Postvak IN' en daarna ook uit de map 'Verwijderde e-mails'.

Van: [redacted]@ponderaconsult.com>
Verzonden: woensdag 25 augustus 2021 15:35
Aan: [redacted]@provinciegroningen.nl; [redacted]@eemsdelta.nl>; [redacted]
<[redacted]@plasbossinade.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: consequenties Nevele - gem. amsterdam

Hoi [redacted] [redacted] en [redacted],

Vanuit een andere opdracht voer ik een beperkte detachering uit bij de gemeente Amsterdam over windenergie. Elke week is hier een intern ambtelijk rondje over de actualiteit en voortgang. Soms worden hiervoor ervaringsdeskundigen uitgenodigd om

ervaring te delen die nuttig is voor de medewerkers om te kennen. Amsterdam wil graag extra wind realiseren en loopt natuurlijk tegen dezelfde punten aan als elk bevoegd gezag.

Ook in Amsterdam is de RvS uitspraak Delfzijl nav Nevele relevant. Ik heb verteld waar jullie mee bezig zijn ter reparatie van de besluiten door onderbouwing van de normen. De vraag kwam of een van jullie maandagochtend om 9.30 uur voor het maandagochtend rondje jullie aanpak /ervaring zou willen delen?

Voor [redacted] en [redacted]:

- [redacted] is [redacted] van de provincie; de provincie heeft de omgevingsvergunning verleent voor het betreffende windpark
- [redacted] is [redacted] van de gemeente; de gemeente heeft het bestemmingsplan vastgesteld voor het betreffende windpark
- [redacted] is [redacted] van de gemeente in de procedure

Met vriendelijke groet,

[redacted]
[redacted] **Duurzame Energie/ Partner**

PONDERA

Email: [redacted]@ponderaconsult.com
M: +31 (0)6 [redacted]
T: +31 (0)88 [redacted]

www.ponderaconsult.com

Kamer van Koophandel: [redacted]
Amsterdamseweg 13, 6814 CM Arnhem

From: "[redacted]@public-mediation.nl>
Sent: Mon, 30 Aug 2021 11:16:30 +0100
To: '[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Cc: "[redacted]@public-mediation.nl>
Subject: Re: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Het gaat om het hele selectieproces bij NPBO neerleggen. Zij zijn een onafhankelijke organisatie erop gericht is om belanghebbenden mij dit type processen te selecteren. Ze schrijven daar achteraf een verantwoording over

---

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Datum: maandag, 30 augustus 2021 om 12:07
Aan: [redacted]@public-mediation.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@public-mediation.nl>
Onderwerp: Re: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Dank, de infographic is een goed voorbeeld voor de vormgever. Wat bedoel je met uitbesteden aan NPBO? Het schrijven van een notitie over de verantwoording van deelname?

Er kwam zojuist al via [redacted] een vraag binnen van de Telegraaf over het selectieproces, die moet ik direct beantwoorden. Ik doe een voorzet en stem zo met jullie af.

Van: [redacted]@public-mediation.nl>
Verzonden: maandag 30 augustus 2021 11:25:14
Aan: [redacted]
CC: [redacted]; [redacted]
Onderwerp: FW: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Hier een voorbeeld van verantwoording over deelname proces. Dit kunnen we dus uitbesteden aan NPBO.

Van: [redacted]@public-mediation.nl>
Datum: maandag, 30 augustus 2021 om 11:13
Aan: [redacted]@public-mediation.nl>
Onderwerp: FW: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

---

Van: [redacted]@buroboudier.nl>
Datum: zondag 6 december 2020 om 22:15
Aan: [redacted]@npbo.nl>, [redacted]@public-mediation.nl>
Onderwerp: Fwd: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Ter kennisname

Begin doorgestuurd bericht:

Van: [redacted]@regiofoodvalley.nl>
Onderwerp: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie
Datum: 3 december 2020 om 14:03:10 CET
Aan: [redacted]@ede.nl>

Kopie: [redacted]@buroboudier.nl>, [redacted]@berenschot.nl" <[redacted]@berenschot.nl>

Beste [redacted],

Hierbij de notitie over de burgerparticipatie met een toelichting over onder andere het selectieproces en andere vragen die door de regiocommissie zijn gesteld. Wil jij het doorsturen? De link naar het verslag en de opnames van de sessie van 25-11 volgt volgende week.

Het antwoord op de vraag over 'waarom geen drie per gemeente' staat ook op de website onderaan de pagina: https://www.regiofoodvalley.nl/programma/energietransitie/naar-res-10/raadpleging-en-burgerforum
Daar staan meerdere vragen en antwoorden opgenomen over de burgerparticipatie.

De vraag over het burgerforum in relatie tot de gemeenteraad ('schijnraad') vergt een uitgebreidere toelichting, zie ook het volgende
document: https://vng.nl/files/vng/vng/Documenten/Extranet/Burgerzaken/bestanden_burgerparticipatie/De_raad_en_burgerparticipatie.pdf
Het gaat hier over het verschil tussen een representatieve en participatieve democratie. Het expertteam (o.a. [redacted], [redacted] en [redacted]) dat hiermee bezig is zou graag een gesprek/presentatie willen aanbieden aan de Regiecommissie. Dan is er gelegenheid tot gesprek en verdiepende vragen.

Hartelijke groet,

[redacted]
Energietransitie en [redacted] RES
[redacted]@regiofoodvalley.nl

Raadhuisstraat 117
Postbus 9022
6710 HK Ede
06 [redacted]

Afwezig op woensdagmiddag en tweewekelijks op vrijdag.

regiofoodvalley.nl
foodvalley.nl
twitter | linkedin

Schrijf je in voor de nieuwsbrief

Foodvalley is het kennisintensieve agrifood ecosysteem in Nederland waar vele bedrijven, van startups tot multinationals en kennisinstellingen samen werken aan innovatieve oplossingen, gezonde voeding en duurzame productie. **Regio Foodvalley** bevordert het vestigingsklimaat en maakt ondernemen, wonen, studeren en werken aantrekkelijk.

De proclaimer van de gemeente Ede is van toepassing

De gemeente Amsterdam streeft naar optimale dienstverlening en zorgvuldige afhandeling van e-mailverkeer. Als deze e-mail niet voor u is bestemd, laat dit dan weten aan de afzender en verwijder de e-mail. Voor meer informatie: www.amsterdam.nl/proclaimer.

From: "[redacted]@public-mediation.nl>
Sent: Mon, 30 Aug 2021 11:25:22 +0100
To: "[redacted]@public-mediation.nl>; [redacted]"
<[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@npbo.nl>
Subject: Re: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Ik heb [redacted] net gesproken en hij doet graag mee. Zijn email staat in de CC. Ik heb afgesproken dat [redacted] hem eerst even bijpraat over het proces. Hij is al door verschillende mensen benaderd over dit traject, dus reden te meer om nog een extra onafhankelijke partij te laten meekijken.

Groeten, [redacted]

Van: [redacted]@public-mediation.nl>
Datum: maandag, 30 augustus 2021 om 12:16
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@public-mediation.nl>
Onderwerp: Re: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Het gaat om het hele selectieproces bij NPBO neerleggen. Zij zijn een onafhankelijke organisatie erop gericht is om belanghebbenden mij dit type processen te selecteren. Ze schrijven daar achteraf een verantwoording over

---

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Datum: maandag, 30 augustus 2021 om 12:07
Aan: [redacted]@public-mediation.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@public-mediation.nl>
Onderwerp: Re: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Dank, de infographic is een goed voorbeeld voor de vormgever. Wat bedoel je met uitbesteden aan NPBO? Het schrijven van een notitie over de verantwoording van deelname?

Er kwam zojuist al via [redacted] een vraag binnen van de Telegraaf over het selectieproces, die moet ik direct beantwoorden. Ik doe een voorzet en stem zo met jullie af.

Van: [redacted]@public-mediation.nl>
Verzonden: maandag 30 augustus 2021 11:25:14
Aan: [redacted]
CC: [redacted]; [redacted]
Onderwerp: FW: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Hier een voorbeeld van verantwoording over deelname proces. Dit kunnen we dus uitbesteden aan NPBO.

Van: [redacted]@public-mediation.nl>
Datum: maandag, 30 augustus 2021 om 11:13
Aan: [redacted]@public-mediation.nl>
Onderwerp: FW: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Van: [redacted]@buroboudier.nl>
Datum: zondag 6 december 2020 om 22:15
Aan: [redacted]@npbo.nl>, [redacted]@public-mediation.nl>
Onderwerp: Fwd: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Ter kennisname

Begin doorgestuurd bericht:

Van: [redacted]@regiofoodvalley.nl>
Onderwerp: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie
Datum: 3 december 2020 om 14:03:10 CET
Aan: [redacted]@ede.nl>
Kopie: [redacted]@buroboudier.nl>, [redacted]@berenschot.nl"
<[redacted]@berenschot.nl>

Beste [redacted],

Hierbij de notitie over de burgerparticipatie met een toelichting over onder andere het selectieproces en andere vragen die door de regiocommissie zijn gesteld. Wil jij het doorsturen? De link naar het verslag en de opnames van de sessie van 25-11 volgt volgende week.

Het antwoord op de vraag over 'waarom geen drie per gemeente' staat ook op de website onderaan de pagina: https://www.regiofoodvalley.nl/programma/energietransitie/naar-res-10/raadpleging-en-burgerforum
Daar staan meerdere vragen en antwoorden opgenomen over de burgerparticipatie.

De vraag over het burgerforum in relatie tot de gemeenteraad ('schijnraad') vergt een uitgebreidere toelichting, zie ook het volgende
document: https://vng.nl/files/vng/vng/Documenten/Extranet/Burgerzaken/bestanden_burgerparticipatie/De_raad_en_burgerparticipatie.pdf
Het gaat hier over het verschil tussen een representatieve en participatieve democratie. Het expertteam (o.a. [redacted], [redacted] en [redacted]) dat hiermee bezig is zou graag een gesprek/presentatie willen aanbieden aan de Regiecommissie. Dan is er gelegenheid tot gesprek en verdiepende vragen.

Hartelijke groet,

[redacted]
[redacted] Energietransitie en [redacted] RES
vivian.van.den.bosch@regiofoodvalley.nl

Raadhuisstraat 117
Postbus 9022
6710 HK Ede
06 [redacted]

Afwezig op woensdagmiddag en tweewekelijks op vrijdag.

regiofoodvalley.nl
foodvalley.nl
twitter | linkedin

Regio Foodvalley

Schrijf je in voor de nieuwsbrief

Foodvalley is het kennisintensieve agrifood ecosysteem in Nederland waar vele bedrijven, van startups tot multinationals en kennisinstellingen samen werken aan innovatieve oplossingen, gezonde voeding en duurzame productie. **Regio Foodvalley** bevordert het vestigingsklimaat en maakt ondernemen, wonen, studeren en werken aantrekkelijk.

De proclaimer van de gemeente Ede is van toepassing

De gemeente Amsterdam streeft naar optimale dienstverlening en zorgvuldige afhandeling van e-mailverkeer. Als deze e-mail niet voor u is bestemd, laat dit dan weten aan de afzender en verwijder de e-mail. Voor meer informatie: www.amsterdam.nl/proclaimer.

From: "[redacted]@public-mediation.nl>
Sent: Mon, 30 Aug 2021 12:59:37 +0100
To: "[redacted]@public-mediation.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@npbo.nl>
Subject: Re: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Goed te horen!

Van: [redacted]@public-mediation.nl>
Datum: maandag, 30 augustus 2021 om 12:25
Aan: [redacted]@public-mediation.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>, [redacted]@npbo.nl>
Onderwerp: Re: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Ik heb [redacted] net gesproken en hij doet graag mee. Zijn email staat in de CC. Ik heb afgesproken dat [redacted] hem eerst even bijpraat over het proces. Hij is al door verschillende mensen benaderd over dit traject, dus reden te meer om nog een extra onafhankelijke partij te laten meekijken.

Groeten, [redacted]

Van: [redacted]@public-mediation.nl>
Datum: maandag, 30 augustus 2021 om 12:16
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@public-mediation.nl>
Onderwerp: Re: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Het gaat om het hele selectieproces bij NPBO neerleggen. Zij zijn een onafhankelijke organisatie erop gericht is om belanghebbenden mij dit type processen te selecteren. Ze schrijven daar achteraf een verantwoording over

---

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Datum: maandag, 30 augustus 2021 om 12:07
Aan: [redacted]@public-mediation.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@public-mediation.nl>
Onderwerp: Re: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Dank, de infographic is een goed voorbeeld voor de vormgever. Wat bedoel je met uitbesteden aan NPBO? Het schrijven van een notitie over de verantwoording van deelname?

Er kwam zojuist al via [redacted] een vraag binnen van de Telegraaf over het selectieproces, die moet ik direct beantwoorden. Ik doe een voorzet en stem zo met jullie af.

Van: [redacted]@public-mediation.nl>
Verzonden: maandag 30 augustus 2021 11:25:14
Aan: [redacted]
CC: [redacted]; [redacted]
Onderwerp: FW: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Hier een voorbeeld van verantwoording over deelname proces. Dit kunnen we dus uitbesteden aan NPBO.

Van: [redacted]@public-mediation.nl>
Datum: maandag, 30 augustus 2021 om 11:13
Aan: [redacted]@public-mediation.nl>
Onderwerp: FW: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

---

Van: [redacted]@buroboudier.nl>
Datum: zondag 6 december 2020 om 22:15
Aan: [redacted]@npbo.nl>, [redacted]@public-mediation.nl>
Onderwerp: Fwd: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Ter kennisname

Begin doorgestuurd bericht:

Van: [redacted]@regiofoodvalley.nl>
Onderwerp: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie
Datum: 3 december 2020 om 14:03:10 CET
Aan: [redacted]@ede.nl>
Kopie: [redacted]@buroboudier.nl>, [redacted]@berenschot.nl"
<[redacted]@berenschot.nl>

Beste [redacted],

Hierbij de notitie over de burgerparticipatie met een toelichting over onder andere het selectieproces en andere vragen die door de regiocommissie zijn gesteld. Wil jij het doorsturen? De link naar het verslag en de opnames van de sessie van 25-11 volgt volgende week.

Het antwoord op de vraag over 'waarom geen drie per gemeente' staat ook op de website onderaan de pagina: https://www.regiofoodvalley.nl/programma/energietransitie/naar-res-10/raadpleging-en-burgerforum
Daar staan meerdere vragen en antwoorden opgenomen over de burgerparticipatie.

De vraag over het burgerforum in relatie tot de gemeenteraad ('schijnraad') vergt een uitgebreidere toelichting, zie ook het volgende
document: https://vng.nl/files/vng/vng/Documenten/Extranet/Burgerzaken/bestanden_burgerparticipatie/De_raad_en_burgerparticipatie.pdf
Het gaat hier over het verschil tussen een representatieve en participatieve democratie. Het expertteam (o.a. [redacted], [redacted] en [redacted]) dat hiermee bezig is zou graag een gesprek/presentatie willen aanbieden aan de Regiecommissie. Dan is er gelegenheid tot gesprek en verdiepende vragen.

Hartelijke groet,

[redacted]
Energietransitie en [redacted] RES
[redacted]@regiofoodvalley.nl

Raadhuisstraat 117
Postbus 9022
6710 HK Ede
06 [redacted]

Afwezig op woensdagmiddag en tweewekelijks op vrijdag.

regiofoodvalley.nl

foodvalley.nl
twitter | linkedin

Schrijf je in voor de nieuwsbrief

Foodvalley is het kennisintensieve agrifood ecosysteem in Nederland waar vele bedrijven, van startups tot multinationals en kennisinstellingen samen werken aan innovatieve oplossingen, gezonde voeding en duurzame productie. **Regio Foodvalley** bevordert het vestigingsklimaat en maakt ondernemen, wonen, studeren en werken aantrekkelijk.

De proclaimer van de gemeente Ede is van toepassing

De gemeente Amsterdam streeft naar optimale dienstverlening en zorgvuldige afhandeling van e-mailverkeer. Als deze e-mail niet voor u is bestemd, laat dit dan weten aan de afzender en verwijder de e-mail. Voor meer informatie: www.amsterdam.nl/proclaimer.

From: "[redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Mon, 30 Aug 2021 13:28:33 +0100
To: "[redacted]@ponderaconsult.com>; [redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Cc: "[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>
Subject: Re: H-S: Wind Noorder IJplas/ Cornelis Douwes 24 augustus
Attachments: 2021 08 30 brief zijkanaal h Nevele.docx

Hai [redacted],
In de bijlage mijn reactie met wat taaldingetjes. Ik vind de korte versie wel een stuk behapbaarder, maar misschien is het toch nodig om alles in detail uit te leggen, dat weet [redacted] beter dan ik...
groet [redacted]
Van: [redacted]@ponderaconsult.com>
Verzonden: maandag 30 augustus 2021 12:55:11
Aan: [redacted]; [redacted]; [redacted]; [redacted]; [redacted]
CC: [redacted]; [redacted]
Onderwerp: RE: H-S: Wind Noorder IJplas/ Cornelis Douwes 24 augustus

Beste [redacted], [redacted], [redacted], [redacted] en [redacted],

Naar aanleiding van de brief van de bewoners van het zijkanaal H (zie pdf bijlage).
Samengevat vragen ze: zet het participatieproces on hold naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State van 30 juni over Delfzijl (essentie: landelijke windturbinenormen zijn niet meer geldig, samenvatting bij de RVS: https://www.raadvanstate.nl/@125920/milieubeoordeling-voor-windturbinenormen/)

Ik heb een antwoordbrief gemaakt met een 'korte' reactie en een 'lange'. Lang bevat meer details omdat de brief niet alleen een kernpunt bevat (zo is hij wel bedoeld denk ik) maar ook nog wat detailpuntjes maakt.

Willen jullie meelezen vanuit proces en communicatie?

Met vriendelijke groet,

[redacted] **Duurzame Energie/ Partner**

PONDERA

Email: [redacted]@ponderaconsult.com
M: +31 (0)6 [redacted]
T: +31 (0)88 PONDERA

www.ponderaconsult.com

Kamer van Koophandel: 08 156 154
Amsterdamseweg 13, 6814 CM Arnhem

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: dinsdag 24 augustus 2021 09:59
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@ponderaconsult.com>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: H-S: Wind Noorder IJplas/ Cornelis Douwes 24 augustus

Hi [redacted],

Ter info / **KABINET**:

Er volgt op korte termijn een bestuurlijke reactie op de uitspraak RvS en gevolgen in Amsterdam.

Vandaag / 24 augustus 2021 zitten in de map wethouder:

- De beantwoording van de schriftelijke vragen Kreuger over de uitspraak RvS (zie bijlage).
- De beantwoording van de schriftelijke vragen Nehme over de uitspraak RvS (zie bijlage).
- De mapvoordracht over de MER in relatie tot de uitspraak RvS (zie bijlage).

+ een mapvoordracht over bevoegd gezag & windturbines, ook in relatie tot Noorder IJ-plas / Cornelis Douwesterrein, (zie bijlage).

In de eerstvolgende map wethouder zit tevens de beantwoording van de schriftelijke vragen van Soest over de uitspraak RvS (zie bijlage).

Alle stukken zijn afgestemd met [redacted].

Genoeg info om uit te putten voor de reactie op de brief van de bewoners Zijkanaal.

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Team Bedrijven, Energiebronnen en Infrastructuur (BEI)
Ruimte & Duurzaamheid

Gemeente Amsterdam

T + 31 6 [redacted]

Werkdagen: ma, di, wo, do

Volg ons via
www.facebook.com/duurzaam020
www.twitter.com/duurzaam020
Nieuwsbrief duurzaam020

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: maandag 23 augustus 2021 14:48
Aan: [redacted]@ponderaconsult.com>; Haven-Stad <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted] <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted] <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted] <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted] <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: H-S: Wind Noorder IJplas/ Cornelis Douwes 24 augustus

Beste mensen,
Ik heb via bestuurszaken een brief binnen gekregen van de bewonersvereniging NIJP waarin ze de wethouder vragen om een reactie nav de uitspraak van de RvS en wat dit betekent voor het (participatie) proces. Indien er geen spoedige reactie komt zullen ze een raadsadres indienen.
Groet,
[redacted]

Van: [redacted]@ponderaconsult.com>
Verzonden: donderdag 19 augustus 2021 15:57
Aan: Haven-Stad <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]
<[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]
<[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]
<[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]
<[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: H-S: Wind Noorder IJplas/ Cornelis Douwes 24 augustus

Hoi [redacted]

Volgens mij kunnen we de 24e nog wel even overslaan.

Groetjes
[redacted]

Van: Haven-Stad <[redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: dinsdag 17 augustus 2021 15:55
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@ponderaconsult.com>; [redacted]
<[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]
<[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]
<[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]
<[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: H-S: Wind Noorder IJplas/ Cornelis Douwes 24 augustus

Beste collega's,

Er staat voor 24 augustus een volgend overleg over Windenergie Noorder IJplas/ Cornelis Douwes op de planning. [redacted] is dan nog afwezig i.v.m. vakantie. Zijn er wat jullie betreft bespreekpunten? Afhankelijk daarvan zouden het overleg kunnen laten vervallen.
Het volgende overleg op de planning is overigens 3 weken later op 14 september.
Ik hoor graag van jullie.

Met vriendelijke groet,

[redacted] Haven-Stad
Projectmanagementbureau

Gemeente Amsterdam

M 06 [redacted]
[redacted]@amsterdam.nl
www.amsterdam.nl/haven-stad

Aanwezig: ma, di, do en vr (alleen even weken)

Bezoekadres: Weesperplein 8, 1018 XA Amsterdam
Postbus 2758, 1000 CT Amsterdam

De gemeente Amsterdam streeft naar optimale dienstverlening en zorgvuldige afhandeling van e-mailverkeer. Als deze e-mail niet voor u is bestemd, laat dit dan weten aan de afzender en verwijder de e-mail. Voor meer informatie: www.amsterdam.nl/proclaimer.

De gemeente Amsterdam streeft naar optimale dienstverlening en zorgvuldige afhandeling van e-mailverkeer. Als deze e-mail niet voor u is bestemd, laat dit dan weten aan de afzender en verwijder de e-mail. Voor meer informatie: www.amsterdam.nl/proclaimer.

Bewonersvereniging Zijkanaal H/ Vrienden van de Noorder-IJplas
[redacted]
[redacted] AMSTERDAM

Datum: XXXX

Onderwerp: windturbines Noorder-IJplas

Geachte [redacted],

Naar aanleiding van uw brief van 18 augustus jl. ga ik graag in op de zorgen die naar voren komen in uw brief naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State van 30 juni 2021 bij een windpark in Delfzijl

Korte versie

In uw brief vraagt u zich af of het participatieproces ten aanzien van windenergie bij de Noorder IJplas/Cornelis Douwesterrein wel verder kan.

Dit proces kan doorgaanlopen zoals dit is ingestoken. De uitspraak van de Raad van State heeft tot gevolg dat de gemeente zelf een gemotiveerde afweging moet maken van het milieubeschermingsniveau. Voor het initiatief zal een MER worden opgesteld; dehet MER zal de informatie moeten bevatten om deze afweging te kunnen maken. Het is gebruikelijk dat een MER milieugevolgen breed in beeld brengt, zonder en niet beperkt te zijn tot een toets aan wettelijke normen. In Amsterdam verlangen we daarbij ook informatie voor een gezondheidseffectbeoordeling.

Het proces van dehet MER start met een notitie waarin hetde Reikwijdte en Detailniveau van de onderzoeken in dehet MER worden vastgelegd. Deze notitie, de NRD, is het kader voor dehet MER. Een initiatiefnemer stelt dit op. In het geval van de Noorder IJplas/Cornelis Douwesterrein is de inbreng in het participatieproces een basis voor de deze notitie. De overheid beoordeeltd de notitie, vult deze aan en legt deze ter inzage zodat eenieder kan reageren op de voorgestelde diepgang en onderwerpen. Op basis van eventuele reacties wordt de NRD definitief vastgesteld.

Lange versie

Uitspraak 30 juni 2021 Raad van State
Op 30 juni 2021 is door de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) vastgesteld dat het Rijk een plan-MER had moeten opstellen bij de totstandkoming van de windturbinebepaling in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling. Omdat dit niet is gebeurd kunnen besluiten over windparken niet getoetst worden aan deze regels.

Tussentijd: zonder Activiteitenbesluit en -regeling
Zoals de Raad van State aangeeft betekent dit, dat als een gemeente een bestemmingsplan over windturbines wil vaststellen eigen, goed gemotiveerde normen moet hanteren. De gemeenteraad die het

besluit heeft genomen waarop de uitspraak van de ABRvS betrekking heeft, is hiervoor in de gelegenheid gesteld voor ~~in~~ een periode van 26 weken[1].

Gevolgen voor MER Noorder IJ-plas/ Cornelis Douwesterrein

Amsterdam vraagt van initiatiefnemers voor windparken om een MER op te stellen. In een MER worden de milieugevolgen van een plan onderzocht en beschreven. De resultaten van de~~het~~ MER worden betrokken bij de besluitvorming om een afweging te kunnen maken.

Een MER beperkt zich dan ook niet tot het toetsen aan normen, zoals aan een Activiteitbesluit. De~~Het~~ MER geeft inzicht in de effecten: bijvoorbeeld geluid en slagschaduw. De uitspraak van de Raad van State betekent dan ook niet dat de opzet van een MER moet worden aangepast. Door het wegvallen van het Activiteitenbesluit en de -regeling (BARIM en RARIM) is het wel wenselijk dat resultaten voldoende reikwijdte hebben ten behoeve van de afweging bij besluitvorming over een aanvaardbaar niveau van milieugevolgen. Dit is overigens ook gebruikelijk voor een MER. Ook voor de uitspraak van de ABRvS gold dat een MER een bredere reikwijdte bevatte om niet alleen op -de norm te toetsen, maar milieugevolgen in brede zin inzichtelijk te maken, waaronder aspecten die niet werden gereguleerd door BARIM en RARIM, zoals cumulatie met andere bronnen van geluid.

Notitie Reikwijdte en detailniveau

Het proces van een milieueffectrapportage (MER ~~m.e.r.~~) start met het vastleggen van de reikwijdte en detailniveau in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Het is gebruikelijk dat een initiatiefnemer een voorstel doet voor een NRD. De overheid beoordeeld de NRD, vult dit eventueel aan en legt de NRD ter inzage. Het doel van ter inzagelegging is iedereen de kans te geven kennis te nemen van de voorgestelde opzet van de~~het~~ MER (de reikwijdte en het detailniveau). Op basis van de zienswijzen stelt de overheid vervolgens de NRD vast. De NRD is vervolgens het kader voor de~~het~~ MER.

Ook voor het initiatief bij de Noorder IJplas/-Cornelis Douwesterrein wordt deze aanpak gevolgd. De aandachtspunten die u geeft kunt u dan ook inbrengen in dit proces, voor zover u dat niet reeds in het kader van het participatieproces hebt gedaan of dit reeds door initiatiefnemers in de NRD voldoende is verwerkt. De gemeente Amsterdam verlangt daarnaast dat de~~het~~ MER de informatie oplevert om een gezondheidseffectbeoordeling te kunnen uitvoeren. Wij verwachten dit jaar het NRD van de initiatiefnemers te ontvangen en ter inzage te kunnen leggen.

Impact proces Noorder IJplas/Cornelis Douwesterrein

Het in gezamenlijk onderzoeken van varianten voor plaatsing van windturbines en het onderzoeken van de gevolgen voor de leefomgeving hoeft niet te worden aangepast naar aanleiding van de uitspraak van de ABRvS. De volgende stap die in dit proces gezet gaat worden is het opstellen en in procedure brengen van de NRD.

In de besluitvorming zal gemotiveerd moeten worden overwogen welk beschermingsniveau aanvaardbaar is. De onderzoeken in het MER die in kader van het participatieproces tot stand komen zijn daarvoor belangrijke informatiebronnen.

Hoogachtend,

[1] https://www.raadvanstate.nl/@125920/milieubeoordeling-voor-windturbinenormen/

Weth. M. van Doornik

From: "[redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Mon, 30 Aug 2021 13:30:16 +0100
To: "[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]"
<[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Cc: "[redacted]@amsterdam.nl>
Subject: Re: Vraag Telegraaf over klankbordgroep reflectiefase

Wij zijn bezig met het formuleren van een antwoord. Wat is de uiterlijke deadline? 17 uur?
Van: [redacted]
Verzonden: maandag 30 augustus 2021 11:36:45
Aan: [redacted]; [redacted]
CC: [redacted]; [redacted]
Onderwerp: Re: Vraag Telegraaf over klankbordgroep reflectiefase

Ik stem het af met [redacted]
Samenstelling is nog work in progress.
@[redacted], kun jij aangeven wat er hiervan vandaag al gedeeld kan worden? Zoals welke groepen er vertegenwoordigt zullen zijn voor welk thema door welke partij.
Onderdeel van het samenstellen is ook toestemming vragen of mensen met naam bekend willen worden. Vanwege privacy kan dat alleen met expliciete toestemming.
[redacted]
M[redacted]
Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: Monday, August 30, 2021 11:27:27 AM
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: Vraag Telegraaf over klankbordgroep reflectiefase

Hi [redacted],

Ik sprak net [redacted] van de Telegraaf, [redacted]. Hij heeft vragen over de klankbordgroep die er als onderdeel van de reflectiefase wind zou komen (klopt dat?) en hij wil weten wat de samenstelling van die groep is en of we die kunnen delen. Weet niet of dat kan vanuit privacy overwegingen maar wellicht kan het geanonimiseerd met wel aangegeven waar die persoon vertegenwoordiger van is.
Ik heb zo het vermoeden dat de samenstelling van de groep ter discussie gaat worden gesteld namelijk.

Deadline hiervoor is vandaag einde dag. Dank alvast!

Groet,
[redacted]

From: "[redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Mon, 30 Aug 2021 13:42:55 +0100
To: "[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted]@amsterdam.nl>
Cc: "[redacted]@amsterdam.nl>
Subject: Re: Vraag Telegraaf over klankbordgroep reflectiefase

Yes, 17 uur dan heb ik nog tijd het met de wethouder af te stemmen.

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Datum: maandag 30 augustus 2021 om 14:30
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: Re: Vraag Telegraaf over klankbordgroep reflectiefase

Wij zijn bezig met het formuleren van een antwoord. Wat is de uiterlijke deadline? 17 uur?

Van: [redacted]
Verzonden: maandag 30 augustus 2021 11:36:45
Aan: [redacted]; [redacted]
CC: [redacted]; [redacted]
Onderwerp: Re: Vraag Telegraaf over klankbordgroep reflectiefase

Ik stem het af met [redacted]
Samenstelling is nog work in progress.

@[redacted], kun jij aangeven wat er hiervan vandaag al gedeeld kan worden? Zoals welke groepen er vertegenwoordigt zullen zijn voor welk thema door welke partij.

Onderdeel van het samenstellen is ook toestemming vragen of mensen met naam bekend willen worden. Vanwege privacy kan dat alleen met expliciete toestemming.

[redacted]
M 06[redacted]

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: Monday, August 30, 2021 11:27:27 AM
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: Vraag Telegraaf over klankbordgroep reflectiefase

Hi [redacted],

Ik sprak net [redacted] van de Telegraaf, [redacted]. Hij heeft vragen over de klankbordgroep die er als onderdeel van de reflectiefase wind zou komen (klopt dat?) en hij wil weten wat de samenstelling van die groep is en of we die kunnen delen. Weet niet of dat kan vanuit privacy overwegingen maar wellicht kan het geanonimiseerd met wel aangegeven waar die persoon vertegenwoordiger van is.
Ik heb zo het vermoeden dat de samenstelling van de groep ter discussie gaat worden gesteld namelijk.

Deadline hiervoor is vandaag einde dag. Dank alvast!

Groet,

[redacted]

Gemeente Amsterdam

Dit is een titeldia met afbeelding. Lees de instructie hiernaast voor het invoegen van de afbeelding. Heb je liever een rode achtergrond met witte titel, kies dan onder Start > Nieuwe Dia > Titeldia rood.

Een aantal tips voor je start:

- Standaard past de datum van de PowerPoint zich aan naar de dag van vandaag. Wil je dit niet zet de datum dan vast door de instelling van de Kop- en voettekst aan te passen. Je vindt deze optie op het tabblad Invoegen.
- Dianummering kan je ook invoegen onder Kop- en voettekst.
- Wil je afbeeldingen groeperen? Zorg dan dat je de betreffende afbeeldingen niet in tekst- of afbeeldingkaders invoegt. Maar via het tabblad Invoegen > Bestand.

15-2-2022

Doel Reflectiefase

- Luisteren naar de stad: aanvullend op RES 1.0 behoeftes, zorgen en (lokale) kenmerken ophalen ten aanzien van windenergie in Amsterdam.
- Behoeftes en zorgen vastleggen en voorleggen aan de raad om mee te kunnen nemen in de uiteindelijke besluitvorming.
- Drie voorziene producten:
  1. Afwegingskader
  2. Richtlijnen participatie
  3. Richtlijnen sturing

Vervolg windzoekgebieden Amsterdam

Gemeente stuurt op proces

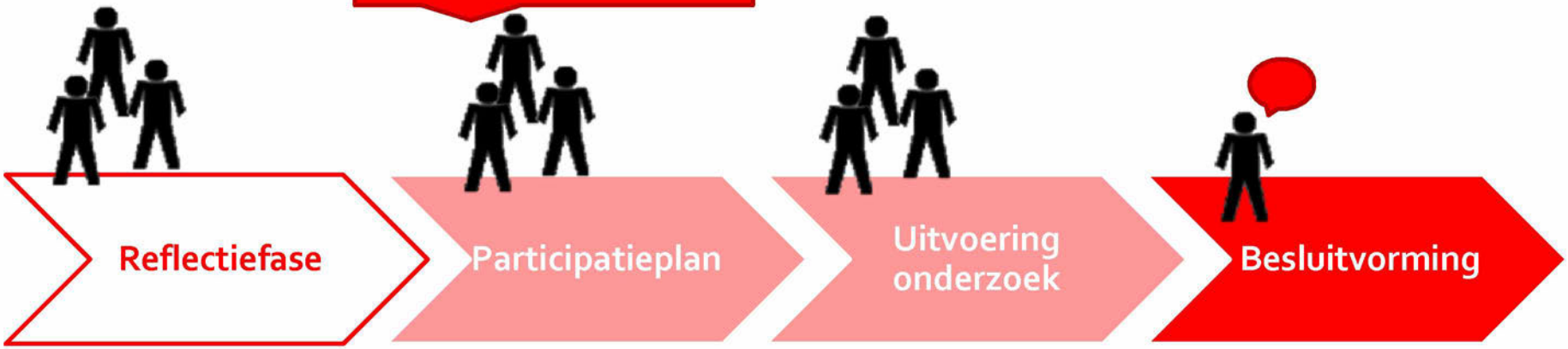

Start na zomer 2021

1) Afwegings-kader
2) Richtlijnen samenwerking
3) Richtlijnen sturing

Uitleggen hoe en waar de kbg een rol hebben (plaatje)

Stedelijke klankbordgroep – taak

- Bewaken van het doel RF door feedback op inhoud en proces:
  - Overal proces RF,
  - Vraagstelling van o.a. PWE, evaluatie
  - Thematische onderzoeken breed: gezondheid/ natuur/ruimte,

- Op basis van de genomen raadsbesluiten (o.a. zoekgebieden windenergie in RES 1.0, Amsterdamse ambitie dz. elektriciteit)

- Live vergaderen, daarom start uitstellen.
- Verslagen worden openbaar.
- Parallel aan lokale en thematische groepen.

Stedelijke klankbordgroep – selectie

- Open aanmelding (formulier), NPBO adviseert over selectiecriteria *en controleert*. (NPBO - Nederlands platvorm burgerparticipatie en omgevingsprojecten)

- Deelname op basis van criteria, o.a.:
  - Per organisatie een persoon, max 15 pers.
  - Per sector/ type organisatie evenwichtige verdeling,
  - Organisaties die stadsbreed opereren en stadsbrede overkoepelende blik,
  - Ook Amsterdammers (vertegenwoordigers van belangengroepen) uit gebieden die NIET zoekgebied zijn,
  - *Een persoon per relevant stadsdeel/ windrichting (wel of niet dubbel met lokale groep?),*
  - *Een persoon per thema groen, gezondheid, ruimte (wel of niet dubbel met thematische groep?),*
  - Onafhankelijke dwarskijker.

  Daarnaast parallel: lokale organisaties die lokaal of thematisch uitgenodigd worden.

Vragen nog bespreken:

- Inschrijfformulier "Interesse deelname klankbordgroep of begeleidingsgroep RES Reflectiefase"

  – Naam, voornaam, postcode vier, vertegenwoordiger van een organisatie?, naam organisatie, → alle verplicht stellen ?
  – Bij individuele personen: verwijzen naar andere mogelijkheden om mee te doen?
  – Automatisch aanmelden om PWE en etnografisch onderzoek ontvangen.
  – Keuze uit groep:
    - Stedelijke KBG
    - Lokale KBG: oost, noord, zuidoost, nw
    - Thematisch: gezondheid, natuur, leefomgeving.

  → verwachtingsmanagement: bevestiging komt op basis van selectie door NBPO.

Wie heeft zich tot nu toe aangemeld voor stedelijke kbg:

aantal	Belanghebbenden	Vertegenwoordiger	Rol	sector
1	Amsterdam Wind - [redacted]	[redacted]	[redacted]	Energiecoöperatie
2	Buurtvereniging Wetering Verbetering	[redacted]		Belangenvereniging
	De Gezonde Stad	[redacted]	degezond	natuur
3	Jong RES	[redacted]		Belangenvereniging
	Jong RES/via Arcadis Nederland	[redacted]	[redacted]	Belangenvereniging
4	Landelijk Samenwerkingsverband Actieve bewoners	[redacted]	[redacted]	bewoner(sgroep)
5	MKB Amsterdam - [redacted] commissie duurzaamheid	[redacted]		bedrijf
6	Natuur en Milieufederatie Noord-Holland	[redacted]		natuur
	Natuur en Milieufederatie Noord-Holland	[redacted]		natuur
	Nederlandse WindEnergie Associatie (NWEA)	[redacted]	Bestuur e	bedrijf
7	Noord Verstoord	[redacted]		belangenvereniging
8	Particulier	[redacted]	WERKZAA	bewoner(sgroep)
	Stichting stop windturbines Geingebied, [redacted]	[redacted]	[redacted]	Belangenvereniging
9	Windalarm (Noord) - https://windalarm.amsterdam/ijburg	[redacted]		belangenvereniging
10	Windalarm Amsterdam)	[redacted]		Belangenvereniging

Lokale procesgroepen

- Stadsdeel, buurgemeente, grootstedelijke projecten,
- Geven informatie over locaties, aanpak, doelgroepen, voor verloop proces van de onderzoeken (etnologisch onderzoek, natuur, leefomgeving).
- Zorgen voor lokale bestuurlijke afstemming.
- Geven wensen aan over onderlinge afstemming als overheden en wensen voor vervolgstappen.
- Hebben inzicht in de lokale belanghebbenden, houden contact indien nodig.
- Dragen bij aan lokale communicatie.

Lokale klankbordgroepen - taak & criteria

- 8-10 lokale belanghebbenden (selectie door NBPO?)
- Begeleiden de onderzoeken (etnografisch onderzoek, natuur, leefomgeving):
  - inhoudelijk door feedback op vraagstelling en op resultaat,
  - op proces door feedback op uitvoering en wensen voor vervolgstappen,
  - op communicatie: meehelpen werving deelnemers,
- Georganiseerde bewoners in en rond de zoekgebieden,
- Lokaal belang vanuit hun activiteit in of rond het gebied,
- Verslag openbaar.

Thematische klankbordgroepen:
Ruimte/leefomgeving, natuur, gezondheid

- 8-10 lokale belanghebbenden (selectie door NBPO)
- Begeleiden de onderzoeken en geven input vanuit specifieke thematische expertise:
  – inhoudelijk door feedback op vraagstelling en op resultaat,
  – op proces door feedback op uitvoering,
  – op communicatie: meehelpen werving deelnemers,
- Verslagen openbaar.

Windrichtingen en zoekgebieden

- Stadsdeel Noord – langs A10 Noord,
  - Hoe omgaan met Landsmeer, Oostzaan en Zaanstad? NIJP is niet onderdeel reflectiefase, maar volgende fase. Doet wel mee in gezondheidsgroep.

- Stadsdeel Oost:
  - Ijmeer: MA.AK bank?
  - Science Park: MA.AK bank ?

- Stadsdeel Zuidoost:
- Diemerscheg Amsterdam: incl. gemeente Diemen,
- Waternetlocatie Weesperkarspel
- Knooppunt Holendrecht A2/A9:

- Stadsdeel Nieuw West:
- Zuidelijk gedeelte van Havengebied (buiten Port of Amsterdam)

From: "[redacted]@public-mediation.nl>
Sent: Mon, 30 Aug 2021 14:02:04 +0100
To: "[redacted]@npbo.nl>
Cc: "[redacted]@public-mediation.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted]@amsterdam.nl>
Subject: Re: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Dag [redacted], Heb jij morgen tijd om even te bellen? Ergens tussen 12.00 en 15.00? Groet,
[redacted]

Van: [redacted]@public-mediation.nl>
Datum: maandag, 30 augustus 2021 om 13:59
Aan: [redacted]@public-mediation.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>, [redacted] <[redacted]@amsterdam.nl>, [redacted]@npbo.nl>
Onderwerp: Re: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Goed te horen!

Van: [redacted]@public-mediation.nl>
Datum: maandag, 30 augustus 2021 om 12:25
Aan: [redacted]@public-mediation.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>, [redacted]@npbo.nl>
Onderwerp: Re: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Ik heb [redacted] net gesproken en hij doet graag mee. Zijn email staat in de CC. Ik heb afgesproken dat [redacted] hem eerst even bijpraat over het proces. Hij is al door verschillende mensen benaderd over dit traject, dus reden te meer om nog een extra onafhankelijke partij te laten meekijken.

Groeten, [redacted]

Van: [redacted]@public-mediation.nl>
Datum: maandag, 30 augustus 2021 om 12:16
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@public-mediation.nl>
Onderwerp: Re: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Het gaat om het hele selectieproces bij NPBO neerleggen. Zij zijn een onafhankelijke organisatie erop gericht is om belanghebbenden mij dit type processen te selecteren. Ze schrijven daar achteraf een verantwoording over

---

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Datum: maandag, 30 augustus 2021 om 12:07
Aan: [redacted]@public-mediation.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@public-mediation.nl>
Onderwerp: Re: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Dank, de infographic is een goed voorbeeld voor de vormgever. Wat bedoel je met uitbesteden aan NPBO? Het schrijven van een notitie over de verantwoording van deelname?

Er kwam zojuist al via [redacted] een vraag binnen van de Telegraaf over het selectieproces, die moet ik direct beantwoorden. Ik doe een voorzet en stem zo met jullie af.

Van: [redacted]@public-mediation.nl>
Verzonden: maandag 30 augustus 2021 11:25:14
Aan: [redacted]
CC: [redacted]; [redacted]
Onderwerp: FW: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Hier een voorbeeld van verantwoording over deelname proces. Dit kunnen we dus uitbesteden aan NPBO.

Van: [redacted]@public-mediation.nl>
Datum: maandag, 30 augustus 2021 om 11:13
Aan: [redacted]@public-mediation.nl>
Onderwerp: FW: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

---

Van: [redacted]@buroboudier.nl>
Datum: zondag 6 december 2020 om 22:15
Aan: [redacted]@npbo.nl>, [redacted]@public-mediation.nl>
Onderwerp: Fwd: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Ter kennisname

Begin doorgestuurd bericht:

Van: [redacted]@regiofoodvalley.nl>
Onderwerp: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie
Datum: 3 december 2020 om 14:03:10 CET
Aan: [redacted]@ede.nl>
Kopie: [redacted]@buroboudier.nl>, [redacted]@berenschot.nl"
<[redacted]@berenschot.nl>

Beste [redacted],

Hierbij de notitie over de burgerparticipatie met een toelichting over onder andere het selectieproces en andere vragen die door de regiocommissie zijn gesteld. Wil jij het doorsturen? De link naar het verslag en de opnames van de sessie van 25-11 volgt volgende week.

Het antwoord op de vraag over 'waarom geen drie per gemeente' staat ook op de website onderaan de pagina: https://www.regiofoodvalley.nl/programma/energietransitie/naar-res-10/raadpleging-en-burgerforum
Daar staan meerdere vragen en antwoorden opgenomen over de burgerparticipatie.

De vraag over het burgerforum in relatie tot de gemeenteraad ('schijnraad') vergt een uitgebreidere toelichting, zie ook het volgende
document: https://vng.nl/files/vng/vng/Documenten/Extranet/Burgerzaken/bestanden_burgerparticipatie/De_raad_en_burgerparticipatie.pdf
Het gaat hier over het verschil tussen een representatieve en participatieve democratie. Het expertteam (o.a. [redacted], [redacted] en [redacted]) dat hiermee bezig is zou graag een gesprek/presentatie willen aanbieden aan de Regiecommissie. Dan is er gelegenheid tot gesprek en verdiepende vragen.

Hartelijke groet,

[redacted]
[redacted] Energietransitie en [redacted] RES
[redacted]@regiofoodvalley.nl

Raadhuisstraat 117
Postbus 9022
6710 HK Ede
06 [redacted]

Afwezig op woensdagmiddag en tweewekelijks op vrijdag.

regiofoodvalley.nl
foodvalley.nl
twitter | linkedin

Schrijf je in voor de nieuwsbrief

Foodvalley is het kennisintensieve agrifood ecosysteem in Nederland waar vele bedrijven, van startups tot multinationals en kennisinstellingen samen werken aan innovatieve oplossingen, gezonde voeding en duurzame productie. **Regio Foodvalley** bevordert het vestigingsklimaat en maakt ondernemen, wonen, studeren en werken aantrekkelijk.

De proclaimer van de gemeente Ede is van toepassing

De gemeente Amsterdam streeft naar optimale dienstverlening en zorgvuldige afhandeling van e-mailverkeer. Als deze e-mail niet voor u is bestemd, laat dit dan weten aan de afzender en verwijder de e-mail. Voor meer informatie: www.amsterdam.nl/proclaimer.

From: "[redacted]@npbo.nl" [redacted]@npbo.nl>
Sent: Mon, 30 Aug 2021 14:33:30 +0100
To: "[redacted]@public-mediation.nl>
Cc: ""[redacted]@public-mediation.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>;
"[redacted]@amsterdam.nl>
Subject: RE: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Zeker, ik kan dan. Zullen we 13:30u afspreken?

Met vriendelijke groet

[redacted]

Nederlands Platform Burgerparticipatie en Overheidsbeleid

Greveling 8
9654 PT Annerveenschekanaal
www.npbo.nl
[redacted]@npbo.nl

Van: [redacted]@public-mediation.nl>
Verzonden: maandag 30 augustus 2021 15:02
Aan: [redacted]@npbo.nl>
CC: [redacted]@public-mediation.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]
<[redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: Re: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Dag [redacted], Heb jij morgen tijd om even te bellen? Ergens tussen 12.00 en 15.00? Groet,

[redacted]

Van: [redacted]@public-mediation.nl>
Datum: maandag, 30 augustus 2021 om 13:59
Aan: [redacted]@public-mediation.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>, [redacted]
<[redacted]@amsterdam.nl>, [redacted]@npbo.nl>
Onderwerp: Re: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Goed te horen!

Van: [redacted]@public-mediation.nl>
Datum: maandag, 30 augustus 2021 om 12:25
Aan: [redacted]@public-mediation.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>,
[redacted]@amsterdam.nl>, [redacted]@npbo.nl>
Onderwerp: Re: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Ik heb [redacted]net gesproken en hij doet graag mee. Zijn email staat in de CC. Ik heb afgesproken dat [redacted] hem eerst even bijpraat over het proces. Hij is al door verschillende mensen benaderd over dit traject, dus reden te meer om nog een extra onafhankelijke partij te laten meekijken.

Groeten, [redacted]

Van: [redacted]@public-mediation.nl>
Datum: maandag, 30 augustus 2021 om 12:16
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@public-mediation.nl>
Onderwerp: Re: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Het gaat om het hele selectieproces bij NPBO neerleggen. Zij zijn een onafhankelijke organisatie erop gericht is om belanghebbenden mij dit type processen te selecteren. Ze schrijven daar achteraf een verantwoording over

---

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Datum: maandag, 30 augustus 2021 om 12:07
Aan: [redacted]@public-mediation.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@public-mediation.nl>
Onderwerp: Re: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Dank, de infographic is een goed voorbeeld voor de vormgever. Wat bedoel je met uitbesteden aan NPBO? Het schrijven van een notitie over de verantwoording van deelname?

Er kwam zojuist al via [redacted] een vraag binnen van de Telegraaf over het selectieproces, die moet ik direct beantwoorden. Ik doe een voorzet en stem zo met jullie af.

Van: [redacted]@public-mediation.nl>
Verzonden: maandag 30 augustus 2021 11:25:14
Aan: [redacted]
CC: [redacted]; [redacted]
Onderwerp: FW: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Hier een voorbeeld van verantwoording over deelname proces. Dit kunnen we dus uitbesteden aan NPBO.

Van: [redacted]@public-mediation.nl>
Datum: maandag, 30 augustus 2021 om 11:13
Aan: [redacted]@public-mediation.nl>
Onderwerp: FW: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

---

Van: [redacted]@buroboudier.nl>
Datum: zondag 6 december 2020 om 22:15
Aan: [redacted]@npbo.nl>, [redacted]@public-mediation.nl>
Onderwerp: Fwd: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Ter kennisname

Begin doorgestuurd bericht:

Van: [redacted]@regiofoodvalley.nl>
Onderwerp: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie
Datum: 3 december 2020 om 14:03:10 CET
Aan: [redacted]@ede.nl>

Kopie: [redacted]@buroboudier.nl>, [redacted]@berenschot.nl"
<[redacted]@berenschot.nl>

Beste [redacted],

Hierbij de notitie over de burgerparticipatie met een toelichting over onder andere het selectieproces en andere vragen die door de regiocommissie zijn gesteld. Wil jij het doorsturen? De link naar het verslag en de opnames van de sessie van 25-11 volgt volgende week.

Het antwoord op de vraag over 'waarom geen drie per gemeente' staat ook op de website onderaan de pagina: https://www.regiofoodvalley.nl/programma/energietransitie/naar-res-10/raadpleging-en-burgerforum
Daar staan meerdere vragen en antwoorden opgenomen over de burgerparticipatie.

De vraag over het burgerforum in relatie tot de gemeenteraad ('schijnraad') vergt een uitgebreidere toelichting, zie ook het volgende
document: https://vng.nl/files/vng/vng/Documenten/Extranet/Burgerzaken/bestanden_burgerparticipatie/De_raad_en_burgerparticipatie.pdf
Het gaat hier over het verschil tussen een representatieve en participatieve democratie. Het expertteam (o.a. [redacted], [redacted] en [redacted]) dat hiermee bezig is zou graag een gesprek/presentatie willen aanbieden aan de Regiecommissie. Dan is er gelegenheid tot gesprek en verdiepende vragen.

Hartelijke groet,

[redacted]
Energietransitie en [redacted] RES
[redacted]@regiofoodvalley.nl

Raadhuisstraat 117
Postbus 9022
6710 HK Ede
06 [redacted]

Afwezig op woensdagmiddag en tweewekelijks op vrijdag.

regiofoodvalley.nl
foodvalley.nl
twitter | linkedin

Schrijf je in voor de nieuwsbrief

Foodvalley is het kennisintensieve agrifood ecosysteem in Nederland waar vele bedrijven, van startups tot multinationals en kennisinstellingen samen werken aan innovatieve oplossingen, gezonde voeding en duurzame productie. **Regio Foodvalley** bevordert het vestigingsklimaat en maakt ondernemen, wonen, studeren en werken aantrekkelijk.

De proclaimer van de gemeente Ede is van toepassing

De gemeente Amsterdam streeft naar optimale dienstverlening en zorgvuldige afhandeling van e-mailverkeer. Als deze e-mail niet voor u is bestemd, laat dit dan weten aan de afzender en verwijder de e-mail. Voor meer informatie: www.amsterdam.nl/proclaimer.

From: "[redacted]@public-mediation.nl>
Sent: Mon, 30 Aug 2021 14:41:59 +0100
To: "[redacted]@npbo.nl" <[redacted]@npbo.nl>
Cc: "[redacted]@public-mediation.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted]@amsterdam.nl>
Subject: Re: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Prima, ik praat je dan even bij

Van: [redacted]@npbo.nl <[redacted]@npbo.nl>
Datum: maandag, 30 augustus 2021 om 15:33
Aan: [redacted]@public-mediation.nl>
CC: [redacted]@public-mediation.nl>, "[redacted]@amsterdam.nl>, [redacted] <[redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Zeker, ik kan dan. Zullen we 13:30u afspreken?

Met vriendelijke groet

[redacted]

Nederlands Platform Burgerparticipatie en Overheidsbeleid

Greveling 8
9654 PT Annerveenschekanaal
www.npbo.nl
[redacted]@npbo.nl

Van: [redacted]@public-mediation.nl>
Verzonden: maandag 30 augustus 2021 15:02
Aan: [redacted]@npbo.nl>
CC: [redacted]@public-mediation.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted] <[redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: Re: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Dag [redacted], Heb jij morgen tijd om even te bellen? Ergens tussen 12.00 en 15.00? Groet,

[redacted]

Van: [redacted]@public-mediation.nl>
Datum: maandag, 30 augustus 2021 om 13:59
Aan: [redacted]@public-mediation.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>, [redacted] <[redacted]@amsterdam.nl>, [redacted]@npbo.nl>
Onderwerp: Re: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Goed te horen!

Van: [redacted]@public-mediation.nl>
Datum: maandag, 30 augustus 2021 om 12:25
Aan: [redacted]@public-mediation.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>,

[redacted]@amsterdam.nl>, [redacted]@npbo.nl>
Onderwerp: Re: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Ik heb [redacted] net gesproken en hij doet graag mee. Zijn email staat in de CC. Ik heb afgesproken dat [redacted] hem eerst even bijpraat over het proces. Hij is al door verschillende mensen benaderd over dit traject, dus reden te meer om nog een extra onafhankelijke partij te laten meekijken.

Groeten, [redacted]

Van: [redacted]@public-mediation.nl>
Datum: maandag, 30 augustus 2021 om 12:16
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@public-mediation.nl>
Onderwerp: Re: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Het gaat om het hele selectieproces bij NPBO neerleggen. Zij zijn een onafhankelijke organisatie erop gericht is om belanghebbenden mij dit type processen te selecteren. Ze schrijven daar achteraf een verantwoording over

---

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Datum: maandag, 30 augustus 2021 om 12:07
Aan: [redacted]@public-mediation.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@public-mediation.nl>
Onderwerp: Re: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Dank, de infographic is een goed voorbeeld voor de vormgever. Wat bedoel je met uitbesteden aan NPBO? Het schrijven van een notitie over de verantwoording van deelname?

Er kwam zojuist al via [redacted] een vraag binnen van de Telegraaf over het selectieproces, die moet ik direct beantwoorden. Ik doe een voorzet en stem zo met jullie af.

Van: [redacted]@public-mediation.nl>
Verzonden: maandag 30 augustus 2021 11:25:14
Aan: [redacted]
CC: [redacted]; [redacted]
Onderwerp: FW: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Hier een voorbeeld van verantwoording over deelname proces. Dit kunnen we dus uitbesteden aan NPBO.

Van: [redacted]@public-mediation.nl>
Datum: maandag, 30 augustus 2021 om 11:13
Aan: [redacted]@public-mediation.nl>
Onderwerp: FW: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

---

Van: [redacted]@buroboudier.nl>
Datum: zondag 6 december 2020 om 22:15
Aan: [redacted]@npbo.nl>, [redacted]@public-mediation.nl>
Onderwerp: Fwd: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie

Ter kennisname

Begin doorgestuurd bericht:

Van: [redacted]@regiofoodvalley.nl>
Onderwerp: Info burgerparticipatie RES voor Regiocommissie
Datum: 3 december 2020 om 14:03:10 CET
Aan: [redacted]@ede.nl>
Kopie: [redacted]@buroboudier.nl>, [redacted]@berenschot.nl"
<[redacted]@berenschot.nl>

Beste [redacted],

Hierbij de notitie over de burgerparticipatie met een toelichting over onder andere het selectieproces en andere vragen die door de regiocommissie zijn gesteld. Wil jij het doorsturen? De link naar het verslag en de opnames van de sessie van 25-11 volgt volgende week.

Het antwoord op de vraag over 'waarom geen drie per gemeente' staat ook op de website onderaan de pagina: https://www.regiofoodvalley.nl/programma/energietransitie/naar-res-10/raadpleging-en-burgerforum
Daar staan meerdere vragen en antwoorden opgenomen over de burgerparticipatie.

De vraag over het burgerforum in relatie tot de gemeenteraad ('schijnraad') vergt een uitgebreidere toelichting, zie ook het volgende
document: https://vng.nl/files/vng/vng/Documenten/Extranet/Burgerzaken/bestanden_burgerparticipatie/De_raad_en_burgerparticipatie.pdf
Het gaat hier over het verschil tussen een representatieve en participatieve democratie. Het expertteam (o.a. [redacted], [redacted] en [redacted]) dat hiermee bezig is zou graag een gesprek/presentatie willen aanbieden aan de Regiecommissie. Dan is er gelegenheid tot gesprek en verdiepende vragen.

Hartelijke groet,

[redacted]
Energietransitie en [redacted] RES
[redacted]@regiofoodvalley.nl

Raadhuisstraat 117
Postbus 9022
6710 HK Ede
06 [redacted]

Afwezig op woensdagmiddag en tweewekelijks op vrijdag.

regiofoodvalley.nl
foodvalley.nl
twitter | linkedin

Regio Foodvalley

Schrijf je in voor de nieuwsbrief

Foodvalley is het kennisintensieve agrifood ecosysteem in Nederland waar vele bedrijven, van startups tot multinationals en kennisinstellingen samen werken aan innovatieve oplossingen, gezonde voeding en duurzame productie. **Regio Foodvalley** bevordert het vestigingsklimaat en maakt ondernemen, wonen, studeren en werken aantrekkelijk.

De proclaimer van de gemeente Ede is van toepassing

De gemeente Amsterdam streeft naar optimale dienstverlening en zorgvuldige afhandeling van e-mailverkeer. Als deze e-mail niet voor u is bestemd, laat dit dan weten aan de afzender en verwijder de e-mail. Voor meer informatie: www.amsterdam.nl/proclaimer.

From: "[redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Mon, 30 Aug 2021 15:02:30 +0100
To: "[redacted]@public-mediation.nl>; [redacted]"
[redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted]@public-mediation.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Cc: "[redacted]@amsterdam.nl>
Subject: Re: tekstvoorstel antwoord telegraaf

Nog 1 check? dan stuur ik het naar [redacted]. Deadline is 17 uur.
De stedelijke klankbordgroep is onderdeel van een breed proces in de reflectiefase met verschillende werk- en klankbordgroepen, dialoogbijeenkomsten en meer. De stedelijke klankbordgroep wordt samengesteld uit vertegenwoordigers van verschillende organisaties die direct of indirect een link hebben met het RES proces in Amsterdam. Voor specifieke thema's als gezondheidseffecten, natuur en leefomgeving komen aparte klankbordgroepen, met vertegenwoordigers van verschillende standpunten op die gebieden.
Op dit moment zijn nog niet alle leden van de stedelijke klankbordgroep bekend. We zijn nog druk bezig om deze - en ook de andere groepen- samen te stellen. Het is daarbij voor de gemeente Amsterdam heel belangrijk dat verschillende perspectieven in de klankbordgroepen worden vertegenwoordigd.
De samenstelling van de klankbordgroepen zal worden begeleid door NBPO. Ook leden van klankbordgroepen zelf kunnen meedenken over de samenstelling en feedback geven.
We hebben nu in eerste instantie mensen uitgenodigd die bij ons bekend zijn als geïnteresseerde in het proces en/of al eerder hebben deelgenomen aan gesprekken.

Van: [redacted]@public-mediation.nl>
Verzonden: maandag 30 augustus 2021 14:59:17
Aan: [redacted]; [redacted]; [redacted]; [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: Re: tekstvoorstel antwoord telegraaf

Ha, precies, deze aanvullingen zijn heel belangrijk!

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Datum: maandag, 30 augustus 2021 om 14:35
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>, [redacted]@public-mediation.nl>, [redacted]@public-mediation.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: tekstvoorstel antwoord telegraaf

Hi allen, ik heb meteen aanvullingen en andere volgorde:

- De leden van de stedelijke KBG zijn nog niet bekend.
- De stedelijke klankbordgroep is onderdeel van een breed proces in de RF met verschillende werk en klankbordgroepen, dialoogbijeenkomsten en meer.
- Alle groepen zijn nog in oprichting, nog geen deelnemers zijn bevestigd.
- Gemeente heeft partijen die bekend zijn en interesse getoond hebben uitgenodigd voor deelname in stedelijke KBG, andere groepen zijn in ontwerp start volgt later.
- Belang van reflectiefase is dat goed naar de stad geluisterd wordt, zo breed mogelijke samenstelling van de groepen om veel verschillende perspectieven aan bod te laten komen is dus heel belangrijk.
- Naast de stedelijke groep komen ook thematische groepen en lokale groepen, zodat het geluid van de stad het best tot zijn recht komt.
- Samenstelling KBG wordt begeleidt met advies door NBPO; (leden van) KBG kunnen zelf ook mee denken over de samenstelling en feedback geven.

[redacted] RES Amsterdam
Programmateam Amsterdam Klimaatneutraal (AKN)
Gemeente Amsterdam
+31 [redacted]

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: maandag 30 augustus 2021 14:01
Aan: [redacted]@public-mediation.nl>; [redacted]@public-mediation.nl' <[redacted]@public-mediation.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: tekstvoorstel antwoord telegraaf

Een eerste opzet voor antwoord telegraaf. Shoot!

De stedelijke klankbordgroep over windmolens in Amsterdam wordt samengesteld uit vertegenwoordigers van verschillende organisaties die direct of indirect een link hebben met het RES proces in Amsterdam. We hebben in eerste instantie mensen uitgenodigd die bij ons bekend zijn als geïnteresseerde in het proces en/of al eerder hebben deelgenomen aan gesprekken. Op dit moment zijn we nog druk bezig om de groep, waarin plaats is voor … personen, samen te stellen. Het is daarbij heel belangrijk dat verschillende perspectieven worden vertegenwoordigd.
Voor specifieke thema's als gezondheidseffecten, natuur en leefomgeving komen aparte klankbordgroepen, met vertegenwoordigers van verschillende standpunten op die gebieden.

De gemeente Amsterdam streeft naar optimale dienstverlening en zorgvuldige afhandeling van e-mailverkeer. Als deze e-mail niet voor u is bestemd, laat dit dan weten aan de afzender en verwijder de e-mail. Voor meer informatie: www.amsterdam.nl/proclaimer.

From: "[redacted]@public-mediation.nl>
Sent: Mon, 30 Aug 2021 15:31:01 +0100
To: "[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted]@public-mediation.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Cc: "[redacted]@amsterdam.nl>
Subject: Re: tekstvoorstel antwoord telegraaf

Ik zou zeggen 'met verschillende perspectieven' ipv verschillende standpunten
En misschien uitleggen wat NPBO is?

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Datum: maandag, 30 augustus 2021 om 16:05
Aan: [redacted]@public-mediation.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>, [redacted]@public-mediation.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: Re: tekstvoorstel antwoord telegraaf

Nog 1 check? dan stuur ik het naar [redacted]. Deadline is 17 uur.

De stedelijke klankbordgroep is onderdeel van een breed proces in de reflectiefase met verschillende werk- en klankbordgroepen, dialoogbijeenkomsten en meer. De stedelijke klankbordgroep wordt samengesteld uit vertegenwoordigers van verschillende organisaties die direct of indirect een link hebben met het RES proces in Amsterdam. Voor specifieke thema's als gezondheidseffecten, natuur en leefomgeving komen aparte klankbordgroepen, met vertegenwoordigers van verschillende standpunten op die gebieden.
Op dit moment zijn nog niet alle leden van de stedelijke klankbordgroep bekend. We zijn nog druk bezig om deze - en ook de andere groepen- samen te stellen. Het is daarbij voor de gemeente Amsterdam heel belangrijk dat verschillende perspectieven in de klankbordgroepen worden vertegenwoordigd.
De samenstelling van de klankbordgroepen zal worden begeleid door NBPO. Ook leden van klankbordgroepen zelf kunnen meedenken over de samenstelling en feedback geven.
We hebben nu in eerste instantie mensen uitgenodigd die bij ons bekend zijn als geïnteresseerde in het proces en/of al eerder hebben deelgenomen aan gesprekken.

Van: [redacted]@public-mediation.nl>
Verzonden: maandag 30 augustus 2021 14:59:17
Aan: [redacted]; [redacted]; [redacted]; [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: Re: tekstvoorstel antwoord telegraaf

Ha, precies, deze aanvullingen zijn heel belangrijk!

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Datum: maandag, 30 augustus 2021 om 14:35
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>, [redacted]@public-mediation.nl>, [redacted]@public-mediation.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: tekstvoorstel antwoord telegraaf

Hi allen, ik heb meteen aanvullingen en andere volgorde:

- De leden van de stedelijke KBG zijn nog niet bekend.

- De stedelijke klankbordgroep is onderdeel van een breed proces in de RF met verschillende werk en klankbordgroepen, dialoogbijeenkomsten en meer.
- Alle groepen zijn nog in oprichting, nog geen deelnemers zijn bevestigd.
- Gemeente heeft partijen die bekend zijn en interesse getoond hebben uitgenodigd voor deelname in stedelijke KBG, andere groepen zijn in ontwerp start volgt later.
- Belang van reflectiefase is dat goed naar de stad geluisterd wordt, zo breed mogelijke samenstelling van de groepen om veel verschillende perspectieven aan bod te laten komen is dus heel belangrijk.
- Naast de stedelijke groep komen ook thematische groepen en lokale groepen, zodat het geluid van de stad het best tot zijn recht komt.
- Samenstelling KBG wordt begeleidt met advies door NBPO; (leden van) KBG kunnen zelf ook mee denken over de samenstelling en feedback geven.

[redacted]
[redacted] RES Amsterdam
Programmateam Amsterdam Klimaatneutraal (AKN)
Gemeente Amsterdam
+31 6[redacted]

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: maandag 30 augustus 2021 14:01
Aan: [redacted]@public-mediation.nl>; [redacted]@public-mediation.nl' <[redacted]@public-mediation.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: tekstvoorstel antwoord telegraaf

Een eerste opzet voor antwoord telegraaf. Shoot!

De stedelijke klankbordgroep over windmolens in Amsterdam wordt samengesteld uit vertegenwoordigers van verschillende organisaties die direct of indirect een link hebben met het RES proces in Amsterdam. We hebben in eerste instantie mensen uitgenodigd die bij ons bekend zijn als geïnteresseerde in het proces en/of al eerder hebben deelgenomen aan gesprekken. Op dit moment zijn we nog druk bezig om de groep, waarin plaats is voor ... personen, samen te stellen. Het is daarbij heel belangrijk dat verschillende perspectieven worden vertegenwoordigd.
Voor specifieke thema's als gezondheidseffecten, natuur en leefomgeving komen aparte klankbordgroepen, met vertegenwoordigers van verschillende standpunten op die gebieden.

De gemeente Amsterdam streeft naar optimale dienstverlening en zorgvuldige afhandeling van e-mailverkeer. Als deze e-mail niet voor u is bestemd, laat dit dan weten aan de afzender en verwijder de e-mail. Voor meer informatie: www.amsterdam.nl/proclaimer.

De gemeente Amsterdam streeft naar optimale dienstverlening en zorgvuldige afhandeling van e-mailverkeer. Als deze e-mail niet voor u is bestemd, laat dit dan weten aan de afzender en verwijder de e-mail. Voor meer informatie: www.amsterdam.nl/proclaimer.

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Mon, 30 Aug 2021 15:32:01 +0100
To: [redacted]@public-mediation.nl>; "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted]@public-mediation.nl>
Cc: '[redacted]@amsterdam.nl>
Subject: RE: tekstvoorstel antwoord telegraaf

Ik mis alleen nog de lokale klankbordgroepen

Van: [redacted]@public-mediation.nl>
Verzonden: maandag 30 augustus 2021 16:31
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted] <[redacted]@public-mediation.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: Re: tekstvoorstel antwoord telegraaf

Ik zou zeggen 'met verschillende perspectieven' ipv verschillende standpunten
En misschien uitleggen wat NPBO is?

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Datum: maandag, 30 augustus 2021 om 16:05
Aan: [redacted]@public-mediation.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>, [redacted]@public-mediation.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: Re: tekstvoorstel antwoord telegraaf

Nog 1 check? dan stuur ik het naar [redacted]. Deadline is 17 uur.

De stedelijke klankbordgroep is onderdeel van een breed proces in de reflectiefase met verschillende werk- en klankbordgroepen, dialoogbijeenkomsten en meer. De stedelijke klankbordgroep wordt samengesteld uit vertegenwoordigers van verschillende organisaties die direct of indirect een link hebben met het RES proces in Amsterdam. Voor specifieke thema's als gezondheidseffecten, natuur en leefomgeving komen aparte klankbordgroepen, met vertegenwoordigers van verschillende standpunten op die gebieden.
Op dit moment zijn nog niet alle leden van de stedelijke klankbordgroep bekend. We zijn nog druk bezig om deze - en ook de andere groepen- samen te stellen. Het is daarbij voor de gemeente Amsterdam heel belangrijk dat verschillende perspectieven in de klankbordgroepen worden vertegenwoordigd.
De samenstelling van de klankbordgroepen zal worden begeleid door NBPO. Ook leden van klankbordgroepen zelf kunnen meedenken over de samenstelling en feedback geven.
We hebben nu in eerste instantie mensen uitgenodigd die bij ons bekend zijn als geïnteresseerde in het proces en/of al eerder hebben deelgenomen aan gesprekken.

Van: [redacted]@public-mediation.nl>
Verzonden: maandag 30 augustus 2021 14:59:17
Aan: [redacted]; [redacted]; [redacted]; [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: Re: tekstvoorstel antwoord telegraaf

Ha, precies, deze aanvullingen zijn heel belangrijk!

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Datum: maandag, 30 augustus 2021 om 14:35
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>, [redacted]@public-mediation.nl>, [redacted]@public-mediation.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: tekstvoorstel antwoord telegraaf

Hi allen, ik heb meteen aanvullingen en andere volgorde:

- De leden van de stedelijke KBG zijn nog niet bekend.
- De stedelijke klankbordgroep is onderdeel van een breed proces in de RF met verschillende werk en klankbordgroepen, dialoogbijeenkomsten en meer.
- Alle groepen zijn nog in oprichting, nog geen deelnemers zijn bevestigd.
- Gemeente heeft partijen die bekend zijn en interesse getoond hebben uitgenodigd voor deelname in stedelijke KBG, andere groepen zijn in ontwerp start volgt later.
- Belang van reflectiefase is dat goed naar de stad geluisterd wordt, zo breed mogelijke samenstelling van de groepen om veel verschillende perspectieven aan bod te laten komen is dus heel belangrijk.
- Naast de stedelijke groep komen ook thematische groepen en lokale groepen, zodat het geluid van de stad het best tot zijn recht komt.
- Samenstelling KBG wordt begeleidt met advies door NBPO; (leden van) KBG kunnen zelf ook mee denken over de samenstelling en feedback geven.

[redacted] RES Amsterdam
Programmateam Amsterdam Klimaatneutraal (AKN)
Gemeente Amsterdam
+31 6 [redacted]

Van: [redacted]@amsterdam.nl>
Verzonden: maandag 30 augustus 2021 14:01
Aan: [redacted]@public-mediation.nl>; [redacted]@public-mediation.nl' <[redacted]@public-mediation.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: tekstvoorstel antwoord telegraaf

Een eerste opzet voor antwoord telegraaf. Shoot!

De stedelijke klankbordgroep over windmolens in Amsterdam wordt samengesteld uit vertegenwoordigers van verschillende organisaties die direct of indirect een link hebben met het RES proces in Amsterdam. We hebben in eerste instantie mensen uitgenodigd die bij ons bekend zijn als geïnteresseerde in het proces en/of al eerder hebben deelgenomen aan gesprekken. Op dit moment zijn we nog druk bezig om de groep, waarin plaats is voor … personen, samen te stellen. Het is daarbij heel belangrijk dat verschillende perspectieven worden vertegenwoordigd.
Voor specifieke thema's als gezondheidseffecten, natuur en leefomgeving komen aparte klankbordgroepen, met vertegenwoordigers van verschillende standpunten op die gebieden.

De gemeente Amsterdam streeft naar optimale dienstverlening en zorgvuldige afhandeling van e-mailverkeer. Als deze e-mail niet voor u is bestemd, laat dit dan weten aan de afzender en verwijder de e-mail. Voor meer informatie: www.amsterdam.nl/proclaimer.

De gemeente Amsterdam streeft naar optimale dienstverlening en zorgvuldige afhandeling van e-mailverkeer. Als deze e-mail niet voor u is bestemd, laat dit dan weten aan de afzender en verwijder de e-mail. Voor meer informatie: www.amsterdam.nl/proclaimer.

Gemeente Amsterdam

Dit is een titeldia met afbeelding. Lees de instructie hiernaast voor het invoegen van de afbeelding. Heb je liever een rode achtergrond met witte titel, kies dan onder Start > Nieuwe Dia > Titeldia rood.

Een aantal tips voor je start:

- Standaard past de datum van de PowerPoint zich aan naar de dag van vandaag. Wil je dit niet zet de datum dan vast door de instelling van de Kop- en voettekst aan te passen. Je vindt deze optie op het tabblad Invoegen.
- Dianummering kan je ook invoegen onder Kop- en voettekst.
- Wil je afbeeldingen groeperen? Zorg dan dat je de betreffende afbeeldingen niet in tekst- of afbeeldingkaders invoegt. Maar via het tabblad Invoegen > Bestand.

15-2-2022

Doel Reflectiefase

- Luisteren naar de stad: aanvullend op RES 1.0 behoeftes, zorgen en (lokale) kenmerken ophalen ten aanzien van windenergie in Amsterdam.
- Behoeftes en zorgen vastleggen en voorleggen aan de raad om mee te kunnen nemen in de uiteindelijke besluitvorming.
- Drie voorziene producten:
  1. Afwegingskader
  2. Richtlijnen participatie
  3. Richtlijnen sturing

Vervolg windzoekgebieden Amsterdam

Gemeente stuurt op proces

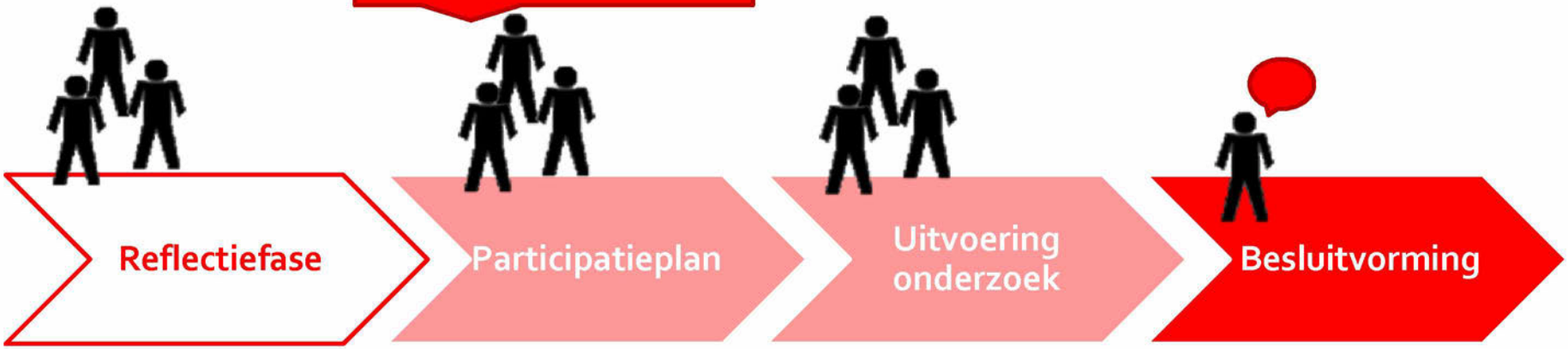

Start na zomer 2021

1) Afwegings-kader
2) Richtlijnen samenwerking
3) Richtlijnen sturing

Uitleggen hoe en waar de kbg een rol hebben (plaatje)

Stedelijke klankbordgroep – taak

- Bewaken van het doel RF door feedback op inhoud en proces:
  - Overal proces RF,
  - Vraagstelling van o.a. PWE, evaluatie
  - Thematische onderzoeken breed: gezondheid/ natuur/ruimte,

- Op basis van de genomen raadsbesluiten (o.a. zoekgebieden windenergie in RES 1.0, Amsterdamse ambitie dz. elektriciteit)

- Live vergaderen, daarom start uitstellen.
- Verslagen worden openbaar.
- Parallel aan lokale en thematische groepen.

Stedelijke klankbordgroep – selectie

- Open aanmelding (formulier), NPBO adviseert over selectiecriteria *en controleert*. (NPBO - Nederlands platvorm burgerparticipatie en omgevingsprojecten)

- Deelname op basis van criteria, o.a.:
  - Per organisatie een persoon, max 15 pers.
  - Per sector/ type organisatie evenwichtige verdeling,
  - Organisaties die stadsbreed opereren en stadsbrede overkoepelende blik,
  - Ook Amsterdammers (vertegenwoordigers van belangengroepen) uit gebieden die NIET zoekgebied zijn,
  - *Een persoon per relevant stadsdeel/ windrichting (wel of niet dubbel met lokale groep?),*
  - *Een persoon per thema groen, gezondheid, ruimte (wel of niet dubbel met thematische groep?),*
  - Onafhankelijke dwarskijker.
  - Divers qua leeftijd, man/vrouw etc.

  Daarnaast parallel: lokale organisaties die lokaal of thematisch uitgenodigd worden.

Vragen nog bespreken:

- Inschrijfformulier "Interesse deelname klankbordgroep of begeleidingsgroep RES Reflectiefase"

  – Naam, voornaam, postcode vier, vertegenwoordiger van een organisatie?, naam organisatie, → alle verplicht stellen ?
  – Bij individuele personen: verwijzen naar andere mogelijkheden om mee te doen?
  – Automatisch aanmelden om PWE en etnografisch onderzoek ontvangen.
  – Keuze uit groep:
    - Stedelijke KBG
    - Lokale KBG: oost, noord, zuidoost, nw
    - Thematisch: gezondheid, natuur, leefomgeving.

  → verwachtingsmanagement: bevestiging komt op basis van selectie door NBPO.

Wie heeft zich tot nu toe gemeld (op verzoek van Gemeente) voor stedelijke kbg:

aantal	Belanghebbenden	Vertegenwoordiger	Rol	sector
1	Amsterdam Wind - [redacted]	[redacted]	[redacted]	Energiecoöperatie
2	Buurtvereniging Wetering Verbetering	[redacted]		Belangenvereniging
	De Gezonde Stad	[redacted]	degezond	natuur
3	Jong RES	[redacted]		Belangenvereniging
	Jong RES/via Arcadis Nederland	[redacted]	[redacted]	Belangenvereniging
4	Landelijk Samenwerkingsverband Actieve bewoners	[redacted]	[redacted]	bewoner(sgroep)
5	MKB Amsterdam - [redacted] commissie duurzaamheid	[redacted]		bedrijf
6	Natuur en Milieufederatie Noord-Holland	[redacted]		natuur
	Natuur en Milieufederatie Noord-Holland	[redacted]		natuur
	Nederlandse WindEnergie Associatie (NWEA)	[redacted]	Bestuur e	bedrijf
7	Noord Verstoord	[redacted]		belangenvereniging
8	Particulier	[redacted]	WERKZAA	bewoner(sgroep)
	Stichting stop windturbines Geingebied, [redacted]	[redacted]	[redacted]	Belangenvereniging
9	Windalarm (Noord) - https://windalarm.amsterdam/ijburg	[redacted]		belangenvereniging
10	Windalarm Amsterdam)	[redacted]		Belangenvereniging

Plus grote belangstelling van mensen en organisaties die zich zelf al aangemeld hebben.

Lokale procesgroepen

- Stadsdeel, buurgemeente, grootstedelijke projecten,
- Geven informatie over locaties, aanpak, doelgroepen, voor verloop proces van de onderzoeken (etnologisch onderzoek, natuur, leefomgeving).
- Zorgen voor lokale bestuurlijke afstemming.
- Geven wensen aan over onderlinge afstemming als overheden en wensen voor vervolgstappen.
- Hebben inzicht in de lokale belanghebbenden, houden contact indien nodig.
- Dragen bij aan lokale communicatie.

Lokale klankbordgroepen - taak & criteria

- 8-10 lokale belanghebbenden (selectie door NBPO?)
- Begeleiden de onderzoeken (etnografisch onderzoek, natuur, leefomgeving):
  - inhoudelijk door feedback op vraagstelling en op resultaat,
  - op proces door feedback op uitvoering en wensen voor vervolgstappen,
  - op communicatie: meehelpen werving deelnemers,
- Georganiseerde bewoners in en rond de zoekgebieden,
- Lokaal belang vanuit hun activiteit in of rond het gebied,
- Verslag openbaar.

Thematische klankbordgroepen:
Ruimte/leefomgeving, natuur, gezondheid

- 8-10 lokale belanghebbenden (selectie door NBPO)
- Begeleiden de onderzoeken en geven input vanuit specifieke thematische expertise:
  – inhoudelijk door feedback op vraagstelling en op resultaat,
  – op proces door feedback op uitvoering,
  – op communicatie: meehelpen werving deelnemers,
- Verslagen openbaar.

Windrichtingen en zoekgebieden

- Stadsdeel Noord – langs A10 Noord,
  - Hoe omgaan met Landsmeer, Oostzaan en Zaanstad? NIJP is niet onderdeel reflectiefase, maar volgende fase. Doet wel mee in gezondheidsgroep.

- Stadsdeel Oost:
  - Ijmeer: MA.AK bank?
  - Science Park: MA.AK bank ?

- Stadsdeel Zuidoost:
- Diemerscheg Amsterdam: incl. gemeente Diemen,
- Waternetlocatie Weesperkarspel
- Knooppunt Holendrecht A2/A9:

- Stadsdeel Nieuw West:
- Zuidelijk gedeelte van Havengebied (buiten Port of Amsterdam)

Onderwerp:

Beste Amsterdammer of belanghebbende,

Op 22 juli en/of 18~~X~~ augustus heb ik u uitgenodigd om uw interesse aan te geven voor deelname aan de stedelijke klankbordgroep over windenergie in Amsterdam, als onderdeel van de reflectiefase. Daarin staat dat we op 2 september zouden starten met een eerste bijeenkomst. ~~Daardoor~~ Er is verwarring ontstaan die geleid heeft tot onrust over wie er wel/niet mag deelnemen ~~ame~~ aan de stedelijke klankbordgroep. Dit is uiterst vervelend en niet de manier waarop we de reflectiefase willen starten.

We zullen daarom niet op 2 september starten, maar de bijeenkomst verplaatsen naar een nader te bepalen moment binnenkort. We willen eerst beter vertellen wat de reflectiefase inhoudt, welke mogelijkheden er zijn voor deelname ~~eraan~~ en hiervoor breed uitnodigen. Ook willen we graag fysiek bij elkaar komen, dat heeft meer voorbereiding nodig.

Tijdens de reflectiefase wordt input uit de stad opgehaald. Klankbordgroepen denken mee over dit proces. De samenstelling v~~V~~oor de klankbordgroepen is nog niet bepaald ~~wat de samenstelling is~~. We vragen voor de selectie advies van het Nederlands Platform Burgerparticipatie Overheidsbeleid. In eerste instantie hebben we organisaties benaderd, die op stedelijk niveau belangen hebben en zich eerder al bij de gemeente gemeld hebben. Dit om een eerste inzage te krijgen in wie belangstelling heeft om deel te nemen. Er blijkt dat er grote interesse is voor deelname van mensen, die we niet direct hebben uitgenodigd. Daarom stellen we de aanmelding breed open voor geïnteresseerden. Via de nieuwsbrief en een extra e-mail communiceren we wanneer de inschrijving start.

Naast de stedelijke groep zijn er ook klankbordgroepen per zoekgebied, voor mensen die in dat gebied wonen of betrokken zijn. Daarnaast zullen verschillende thematische werkgroepen, bijvoorbeeld op het gebied van gezondheid en geluid worden opgezet. Over de aanmelding en de activiteiten volgt zo snel mogelijk een aparte brief, zodat duidelijk is wat er gaat gebeuren en waar men mee kan denken en input kan geven.

We willen zoveel mogelijk mensen betrekken bij de ~~De~~ reflectiefase ~~is bedoeld om iedereen die wil en kan deelnemen, ook te laten deelnemen~~. We doen ons uiterste best om dit mogelijk te maken. Op dit moment is de samenstelling van de verschillende groepen nog niet vastgesteld en zijn nog niet alle uitnodigingen verstuurd. ~~Nog niet alles staat vast.~~ We ~~Daarom~~ vragen ~~we~~ uw ~~om~~ begrip en geduld~~, dat dit opstartproces langer duurt dan aangekondigd~~.

Met vriendelijke groet en alvast dank voor uw interesse,

[redacted]

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Tue, 31 Aug 2021 14:39:42 +0100
To: "[redacted]@derondevenen.nl>
Cc: "RESAmsterdam" <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]
<[redacted]@amsterdam.nl>
Subject: RE: vraag raadslid De Ronde Venen

Dag [redacted], we zijn nog niet begonnen om breed uit te nodigen voor de activiteiten van de reflectiefase. De stedelijke klankbordgroep, waarvoor we al interesse gepolst hebben door uitnodigingen, is maar een puzzelstuk.

Deze week of begin volgende week gaan we breed communiceren wat we gaan doen, dan kunnen mensen zich ook aanmelden voor klankbordgroepen en krijgen ze inzicht in de activiteiten die we ondernemen. Hierbij zijn ook inwoners van de buurgemeenten uitgenodigd.

Ook jullie zelf worden betrokken in een proces groep, daar geven we dan ook meer informatie hoe iedereen belanghebbende uit zijn / haar gemeente goed kan betrekken.
Graag dus nog geduld!

Vriendelijke groet, [redacted]

[redacted] RES Amsterdam
Programmateam Amsterdam Klimaatneutraal (AKN)
Gemeente Amsterdam
+31 6 [redacted]

Van: [redacted]@derondevenen.nl>
Verzonden: dinsdag 31 augustus 2021 15:14
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
CC: RESAmsterdam <[redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: vraag raadslid De Ronde Venen

Hallo [redacted],

Ik heb een vraag gekregen van een raadslid. Kun jij mij input geven voor een antwoord? Volgens mij zijn de inwoners niet uitgenodigd, klopt dat? Kun je mij informatie geven over de redenen hiervoor?

Zijn vraag is: *Is gemeente De Ronde Venen ook uitgenodigd om inwoners van De Ronde Venen in de stedelijke klankbordgroep RES/Wind te laten plaatsnemen? Zo nee, zou je dat dan nog willen organiseren?*

Er zit wat tijdsdruk op deze mail
Het zou fijn zijn als je mij deze week/begin volgende week antwoordt, dan kan ik mijn wethouder en het raadslid snel van een antwoord voorzien.

Laat het mij weten als ik deze vraag beter aan een collega van je kan stellen.

Met vriendelijke groet,

[redacted] Duurzaamheid
Gemeente De Ronde Venen
E [redacted]@derondevenen.nl
T +31 (0) 29[redacted]
M: + 31 (0)6 [redacted]

Gemeente
De Ronde Venen

From: [redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Tue, 31 Aug 2021 14:44:00 +0100
To: [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: FW: vraag raadslid De Ronde Venen

Hi [redacted], ik heb even geantwoord, had ik natuurlijk nu aan jou moeten overlaten ;-). Neem jij dit een volgende keer over? Of hoe gaan we dit afspreken?
Groet, [redacted]

[redacted] RES Amsterdam
Programmateam Amsterdam Klimaatneutraal (AKN)
Gemeente Amsterdam
+31 6 [redacted]

Van: [redacted]
Verzonden: dinsdag 31 augustus 2021 15:40
Aan: [redacted]@derondevenen.nl>
CC: RESAmsterdam <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: vraag raadslid De Ronde Venen

Dag [redacted], we zijn nog niet begonnen om breed uit te nodigen voor de activiteiten van de reflectiefase. De stedelijke klankbordgroep, waarvoor we al interesse gepolst hebben door uitnodigingen, is maar een puzzelstuk.

Deze week of begin volgende week gaan we breed communiceren wat we gaan doen, dan kunnen mensen zich ook aanmelden voor klankbordgroepen en krijgen ze inzicht in de activiteiten die we ondernemen. Hierbij zijn ook inwoners van de buurgemeenten uitgenodigd.

Ook jullie zelf worden betrokken in een proces groep, daar geven we dan ook meer informatie hoe iedereen belanghebbende uit zijn / haar gemeente goed kan betrekken.
Graag dus nog geduld!

Vriendelijke groet, [redacted]

[redacted] RES Amsterdam
Programmateam Amsterdam Klimaatneutraal (AKN)
Gemeente Amsterdam
+31 6 [redacted]

Van: [redacted]@derondevenen.nl>
Verzonden: dinsdag 31 augustus 2021 15:14
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>
CC: RESAmsterdam <[redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: vraag raadslid De Ronde Venen

Hallo [redacted],

Ik heb een vraag gekregen van een raadslid. Kun jij mij input geven voor een antwoord? Volgens mij zijn de inwoners niet uitgenodigd, klopt dat? Kun je mij informatie geven over de redenen hiervoor?

Zijn vraag is: *Is gemeente De Ronde Venen ook uitgenodigd om inwoners van De Ronde Venen in de stedelijke klankbordgroep RES/Wind te laten plaatsnemen? Zo nee, zou je dat dan nog willen organiseren?*

Er zit wat tijdsdruk op deze mail
Het zou fijn zijn als je mij deze week/begin volgende week antwoordt, dan kan ik mijn wethouder en het raadslid snel van een antwoord voorzien.

Laat het mij weten als ik deze vraag beter aan een collega van je kan stellen.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Beleidsadviseur Duurzaamheid
Gemeente De Ronde Venen
E [redacted]@derondevenen.nl
T +31 (0) 29[redacted]
M: + 31 (0)6 [redacted]

Gemeente
De Ronde Venen

From: "[redacted]@public-mediation.nl>
Sent: Tue, 31 Aug 2021 14:56:41 +0100
To: "[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted]@amsterdam.nl>
Cc: "[redacted]@public-mediation.nl>
Subject: Re: betrekken buurgemeenten bij PWE?

Hi [redacted],

Dat is besproken. Maar let op, er zit meerwerk aan:

- **Communicatie** in buurgemeenten (dat inschrijving is geopend, social media, e.d.). Dat stem je idealiter af met buurgemeenten en communicatieadviseurs. Dat is niet belegd bij [redacted]. Diemen gaf bijvoorbeeld aan dat zij liefst via hun eigen site bij de PWE willen uitkomen en dan ook nog in hun huisstijl. Daar is niets over afgesproken nu met buurgemeenten.
- Het aantal respondenten maakt voor de PWE niet uit. Afgesproken is om op basis van postcodes te werken (die mensen invullen). Dan heb je wel een database met onderscheid naar waar mensen wonen.
- De **controlegroepen** (brieven + panel): ik weet niet hoe dat in het uiteindelijke voorstel is opgenomen. Maar ik ga ervan uit dat de buurgemeenten hier niet zijn meegenomen. Als je dat wel wil dan moet je daar afspraken over maken en dat heeft ook budgettaire gevolgen, o.a. versturen van brieven met unieke codes en inhuren van panels. Dit is met name relevant om over de betrouwbaarheid van de PWE te kunnen rapporteren.
- **Rapportage**: omdat de postcodes zijn meegenomen kan je ook op basis van stadsgrenzen/wijken rapporteren. Ik ga ervan uit dat er nu alleen een rapportage voor Amsterdam komt, met de zoekrichtingen. Als andere gemeenten dat ook willen dan zullen ze dat zelf met [redacted] moeten regelen.

Voor [redacted] is dit minder relevant. Daar kijk je vooral naar gebruikers van een gebied.

Groeten, [redacted]

Van: "[redacted]@amsterdam.nl>
Datum: dinsdag 31 augustus 2021 om 15:37
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>, [redacted]@amsterdam.nl>
CC: [redacted]@public-mediation.nl>, [redacted]@public-mediation.nl>
Onderwerp: betrekken buurgemeenten bij PWE?

Dag [redacted] en [redacted], even een check vraag:
is met Populytics expliciet besproken dat de inwoners van buurgemeenten mee kunnen doen met de PWE? En ook – indien geografisch relevant – ook met de andere activiteiten?
Dit lijkt me zeer essentieel, en is wat we ook bestuurlijk afgesproken hebben. Inwoners van buurgemeenten zijn/worden uitgenodigd voor onze activiteiten en erover geïnformeerd.
Groet, [redacted]

[redacted] RES Amsterdam

Ruimte & Duurzaamheid
Team Bedrijven, Energiebronnen en Infrastructuur (BEI)
Gemeente Amsterdam
E. [redacted]@amsterdam.nl
T. +31 6 [redacted]

afspraken via [redacted]@amsterdam.nl

De gemeente Amsterdam streeft naar optimale dienstverlening en zorgvuldige afhandeling van e-mailverkeer. Als deze e-mail niet voor u is bestemd, laat dit dan weten aan de afzender en verwijder de e-mail. Voor meer informatie: www.amsterdam.nl/proclaimer.

From: "[redacted]t@derondevenen.nl>
Sent: Tue, 31 Aug 2021 15:23:08 +0100
To: "[redacted]@amsterdam.nl>
Cc: "RESAmsterdam" <[redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>
Subject: RE: vraag raadslid De Ronde Venen

Ok bedankt!

Met vriendelijke groet,

[redacted]Duurzaamheid
Gemeente De Ronde Venen
E [redacted]@derondevenen.nl
T +31 (0) 29[redacted]
M: + 31 (0)6 [redacted]

Gemeente
De Ronde Venen

Van: [redacted]t@amsterdam.nl>
Verzonden: dinsdag 31 augustus 2021 15:40
Aan: [redacted]@derondevenen.nl>
CC: RESAmsterdam <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: RE: vraag raadslid De Ronde Venen

Dag [redacted], we zijn nog niet begonnen om breed uit te nodigen voor de activiteiten van de reflectiefase. De stedelijke klankbordgroep, waarvoor we al interesse gepolst hebben door uitnodigingen, is maar een puzzelstuk.

Deze week of begin volgende week gaan we breed communiceren wat we gaan doen, dan kunnen mensen zich ook aanmelden voor klankbordgroepen en krijgen ze inzicht in de activiteiten die we ondernemen. Hierbij zijn ook inwoners van de buurgemeenten uitgenodigd.

Ook jullie zelf worden betrokken in een proces groep, daar geven we dan ook meer informatie hoe iedereen belanghebbende uit zijn / haar gemeente goed kan betrekken.
Graag dus nog geduld!

Vriendelijke groet, [redacted]

[redacted] RES Amsterdam
Programmateam Amsterdam Klimaatneutraal (AKN)
Gemeente Amsterdam
+31 6 [redacted]

Van: [redacted]@derondevenen.nl>
Verzonden: dinsdag 31 augustus 2021 15:14
Aan: [redacted]@amsterdam.nl>

CC: RESAmsterdam <[redacted]@amsterdam.nl>
Onderwerp: vraag raadslid De Ronde Venen

Hallo [redacted],

Ik heb een vraag gekregen van een raadslid. Kun jij mij input geven voor een antwoord? Volgens mij zijn de inwoners niet uitgenodigd, klopt dat? Kun je mij informatie geven over de redenen hiervoor?

Zijn vraag is: *Is gemeente De Ronde Venen ook uitgenodigd om inwoners van De Ronde Venen in de stedelijke klankbordgroep RES/Wind te laten plaatsnemen? Zo nee, zou je dat dan nog willen organiseren?*

Er zit wat tijdsdruk op deze mail
Het zou fijn zijn als je mij deze week/begin volgende week antwoordt, dan kan ik mijn wethouder en het raadslid snel van een antwoord voorzien.

Laat het mij weten als ik deze vraag beter aan een collega van je kan stellen.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
[redacted] Duurzaamheid
Gemeente De Ronde Venen
E [redacted]@derondevenen.nl
T +31 (0) 29[redacted]
M: + 31 (0)6 [redacted]

Gemeente
De Ronde Venen

De gemeente Amsterdam streeft naar optimale dienstverlening en zorgvuldige afhandeling van e-mailverkeer. Als deze e-mail niet voor u is bestemd, laat dit dan weten aan de afzender en verwijder de e-mail. Voor meer informatie: www.amsterdam.nl/proclaimer.

Gemeente
Amsterdam

Reflectiefase RES/wind

Invulling op hoofdlijnen - concept

Ter bespreking met weth. Van Doorninck

Public Mediation/ gemeente Amsterdam (team RES), 3108-2021

Overzicht

1. Introductie: Windenergie en Regionale Energiestrategie 1.0 NHZ *(herhaling)*
2. Reflectiefase: waarom en wat? *(herhaling)*
3. Beoogde aanpak en activiteiten

Deze presentatie is ter bespreking met wethouder Van Doorninck.

Zoekgebieden windenergie RES 1.0

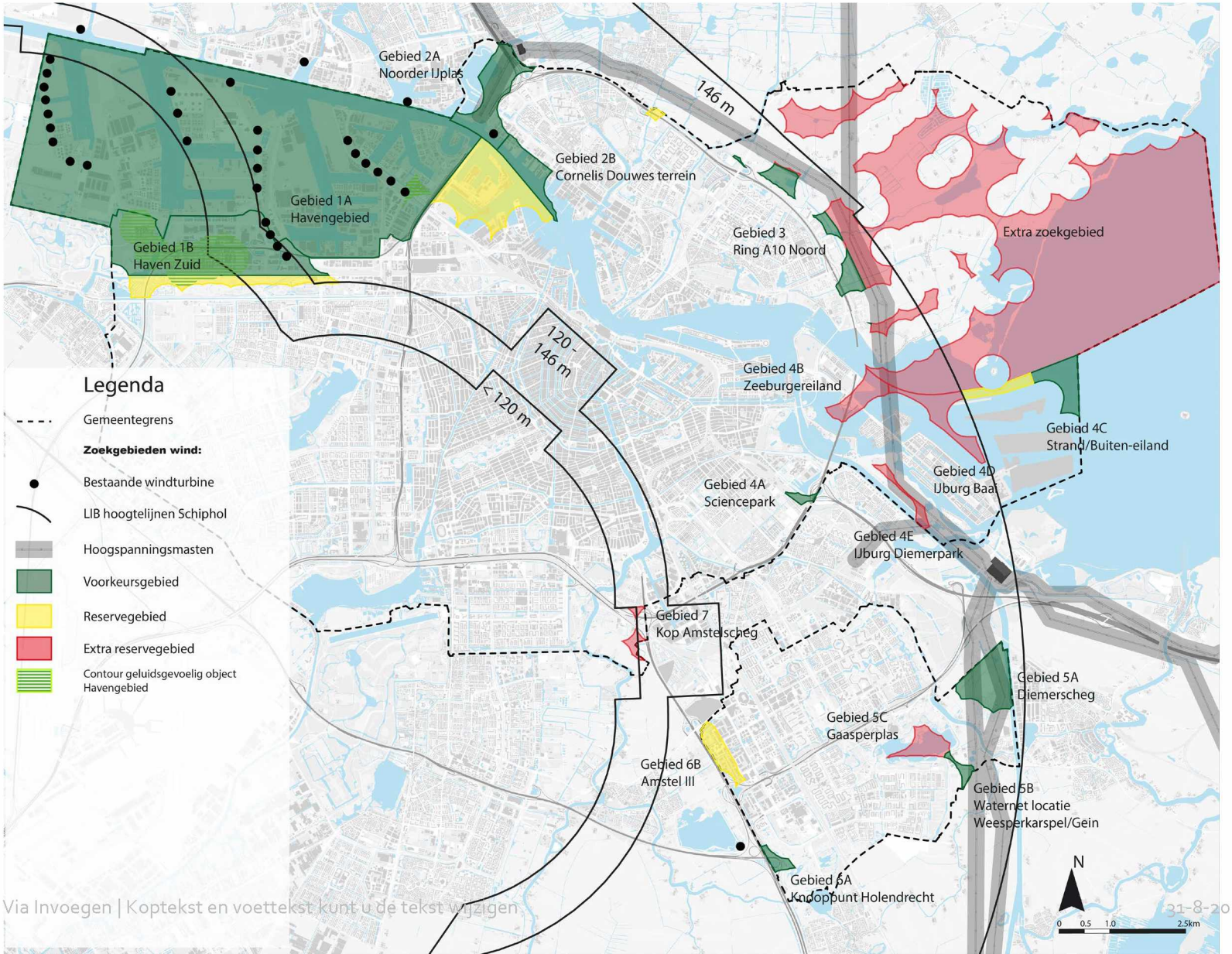

Afspraak landelijk klimaatakkoord: Regionaal 35TWh elektriciteit in 2030

- Geen verdeling vooraf naar regio
- Concept RES → 1 oktober 2020
- RES 1.0 → 1 juli 2021

- Met o.a. RES: 70% van alle elektriciteit in NL wordt duurzaam opgewekt in 2030

www.regionale-energiestrategie.nl

Regionale Energiestrategie: stapsgewijs en periodiek proces

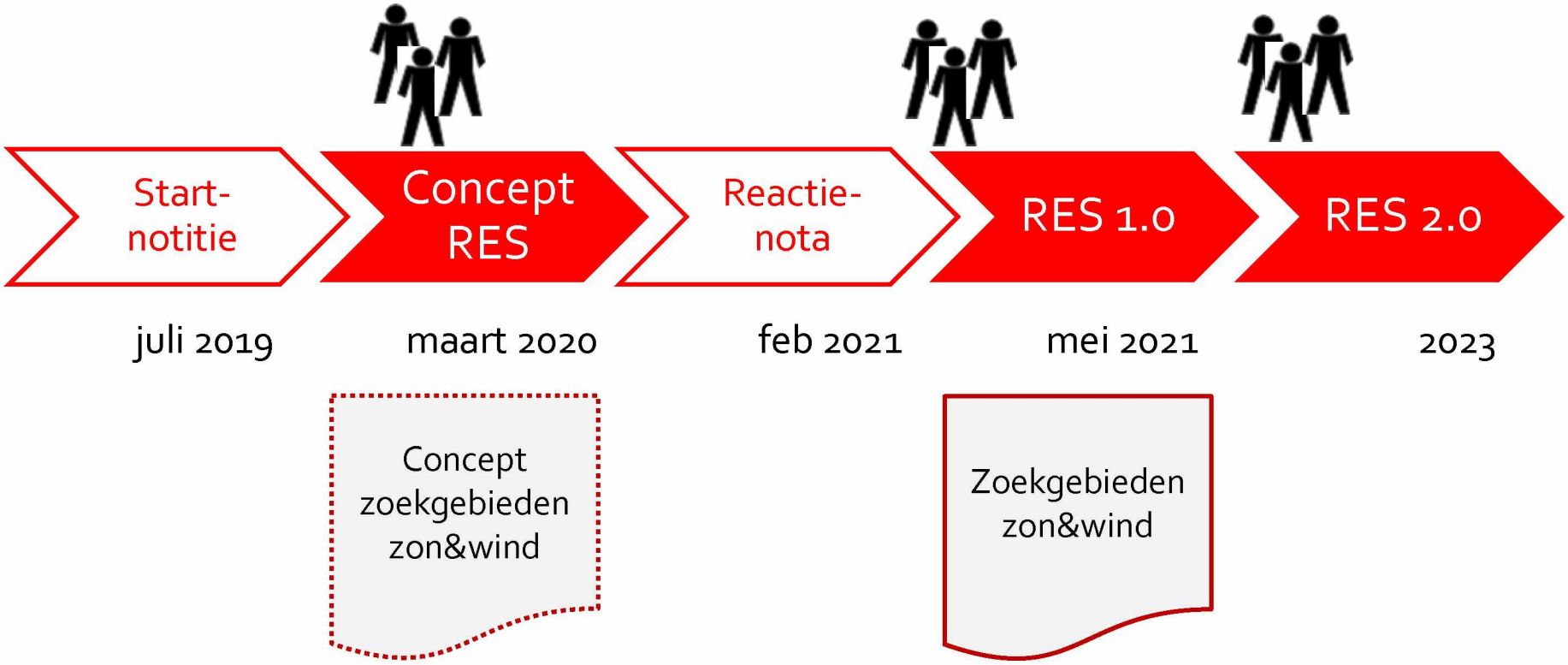

Zoekgebieden wind en zon RES 1.0

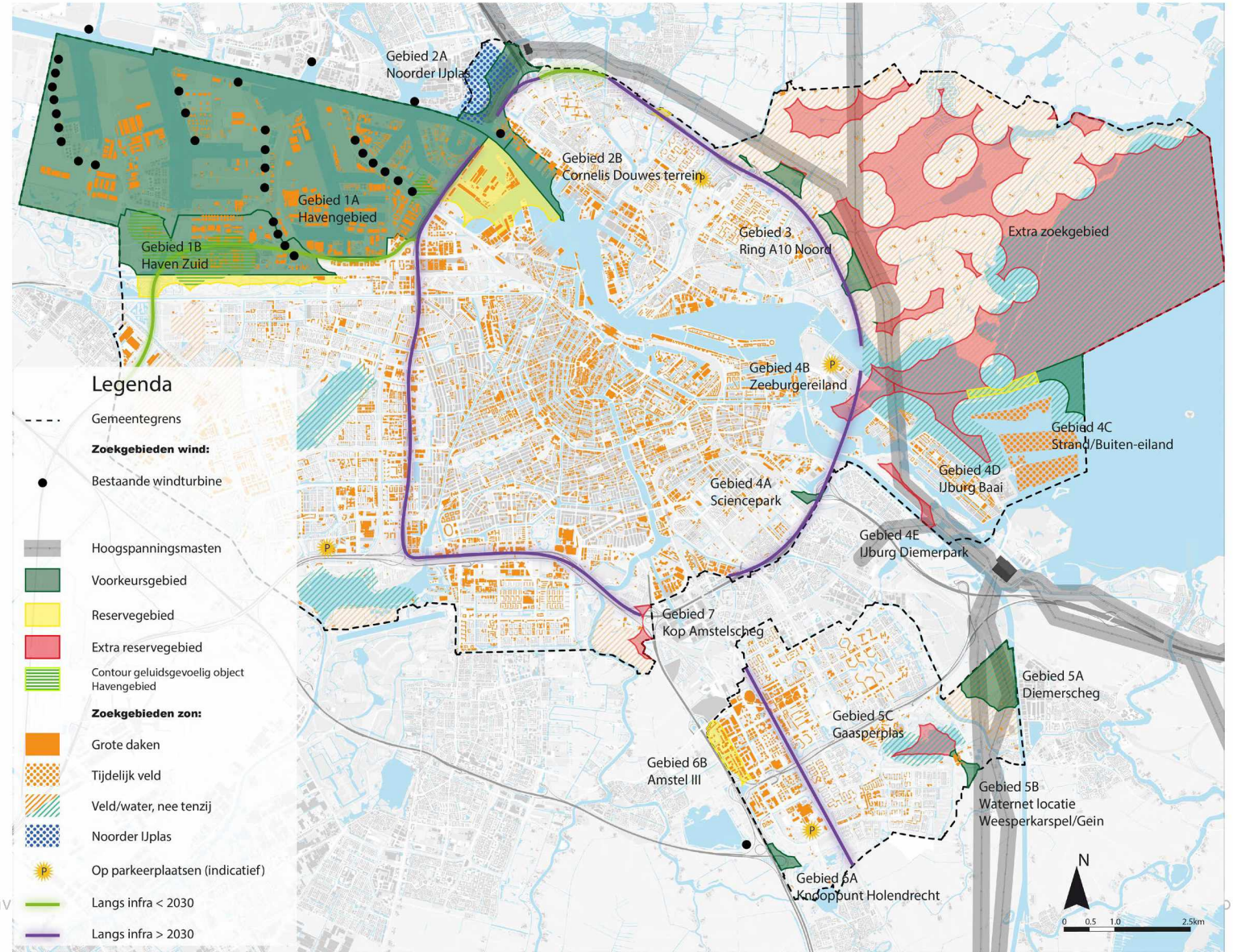

Vervolg windzoekgebieden Amsterdam

Gemeente voert regie op proces

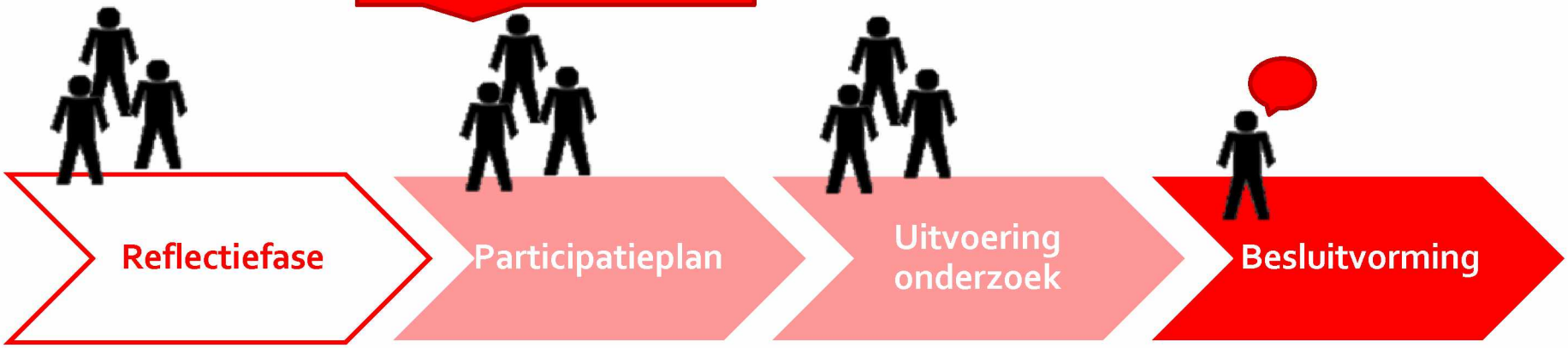

Start na zomer 2021

1) Afwegings-kader
2) Richtlijnen samenwerking
3) Richtlijnen governance

Doel en uitgangspunten reflectiefase

Doel:

- Luisteren naar de stad: behoeftes en zorgen inventariseren,
- Deze vastleggen ten behoeve van besluitvorming,

Uitgangspunten:

- Dialoog met de stad vanuit diversiteit van perspectieven,
- Amsterdamse wind-ambitie (127MW – 50 MW extra – in 2030),
- Lerende (reflectieve) aanpak en houding.

Constateringen:

→ Behoefte om mee te praten en mee te doen is groot,
→ Visie en behoefte hóe dat te doen verschilt enorm,
→ Vertrouwen moet groeien.

Producten reflectiefase

Afwegingskader

- Bevat informatie die een rol moeten spelen bij de besluitvorming over concrete locaties in de zoekgebieden (landelijk, stedelijk, lokaal),

Richtlijnen voor participatie (betrekken van belanghebbenden)

- Bevat "spelregels" voor alle betrokkenen, waaronder belanghebbenden, initiatiefnemers, gemeente en RES partners tijdens het opstellen van het participatieplan, de projectvoorbereidingsfase en de realisatiefase;
- Bevat inzichten uit de evaluatie (tussenproduct)

Richtlijnen voor governance (sturing gemeente)

- Geeft informatie over de rol van de gemeente in relatie tot belanghebbenden/ de omgeving en de initiatiefnemers,
- Geeft informatie over afstemmingen de verhoudingen tussen RES partners en mede-overheden.

Communicatie

Uitgangspunten voor communicatie :

Concept invulling reflectiefase is de onderlegger voor de communicatie.

We leggen continu uit waarom wind op land nodig is en waarom we dit doen.

1) ***Betrekken:*** we nodigen bewoners en stakeholders uit voor diverse participatietrajecten

2) ***Zichtbaar en voelbaar maken:*** we laten bewoners en stakeholders een realistisch beeld zien van de effecten van windturbines

3) ***Informeren:*** we brengen bewoners en stakeholders in de gehele stad en buurtgemeenten op de hoogte van de activiteiten in het proces en de resultaten hiervan.

Doel activiteiten reflectiefase

1. **Onderzoek naar de context van zoekgebieden**
   - Etnologisch onderzoek / ruimtelijk onderzoek/ natuuronderzoek
   - Stedelijke werkgroep gezondheid
   - Stedelijke raadpleging (Participatieve waardenevaluatie (PWE))

2. **Interactie met belanghebbenden in de zoekgebieden**
   - Fysiek in workshops en lokale dialoogtafels,
   - Online raadpleging (PWE)

3. **Informatie ten behoeve van het afwegingskader**
   - Dialoogtafels, werk- en klankbordgroepen.

Zes activiteiten reflectiefase

1. **Online raadpleging (Participatieve waardenevaluatie (PWE))**
   - Op de stoel van de bestuurder, keuzes en achterliggende motivatie, door Populytics.
   - Stedelijke KBG plus lokale check op lokale vragen

2. **"Context mapping" / etnologisch onderzoek zoekgebieden**
   - Workshops voor in kaart en beeld brengen van hyperlokale informatie over de zoekgebieden,
   - Doelgroepen op basis van activiteiten en locaties, met SD, met lokale belanghebbenden uitwerken

3. **Stedelijke commissie gezondheid**
   - Welke gezondheidsvragen moeten in het afwegingskader gesteld worden, aanvullend op een MER?
   - Onafhankelijke voorzitter, voorstellen voor cie leden uit KBG, begeleidingsgroep indien gewenst.

4. **Natuuronderzoek (vooral in de context van NNN en BPL)**
   - Lokaal specialistisch (aanvullend) onderzoek naar kenmerken per locatie,
   - Begeleiding door natuurorganisaties en lokale belangengroepen

5. **Onderzoek Leefomgeving naar ruimtelijke inpassing en kwaliteit**
   - (aanvullend) onderzoek en visualisatie van verschillende mogelijke opstellingen,
   - Overleg met lokale werkgroep en lokale belanghebbenden, relatie met etnologisch onderzoek

6. **Evaluatie participatietraject met aanbevelingen**
   - uitvoering motie, door Universiteit Leiden samen met Erasmus Universiteit,
   - gesprekken met belanghebbenden lokaal en stedelijk.

Planning Reflectiefase sept – december 2021

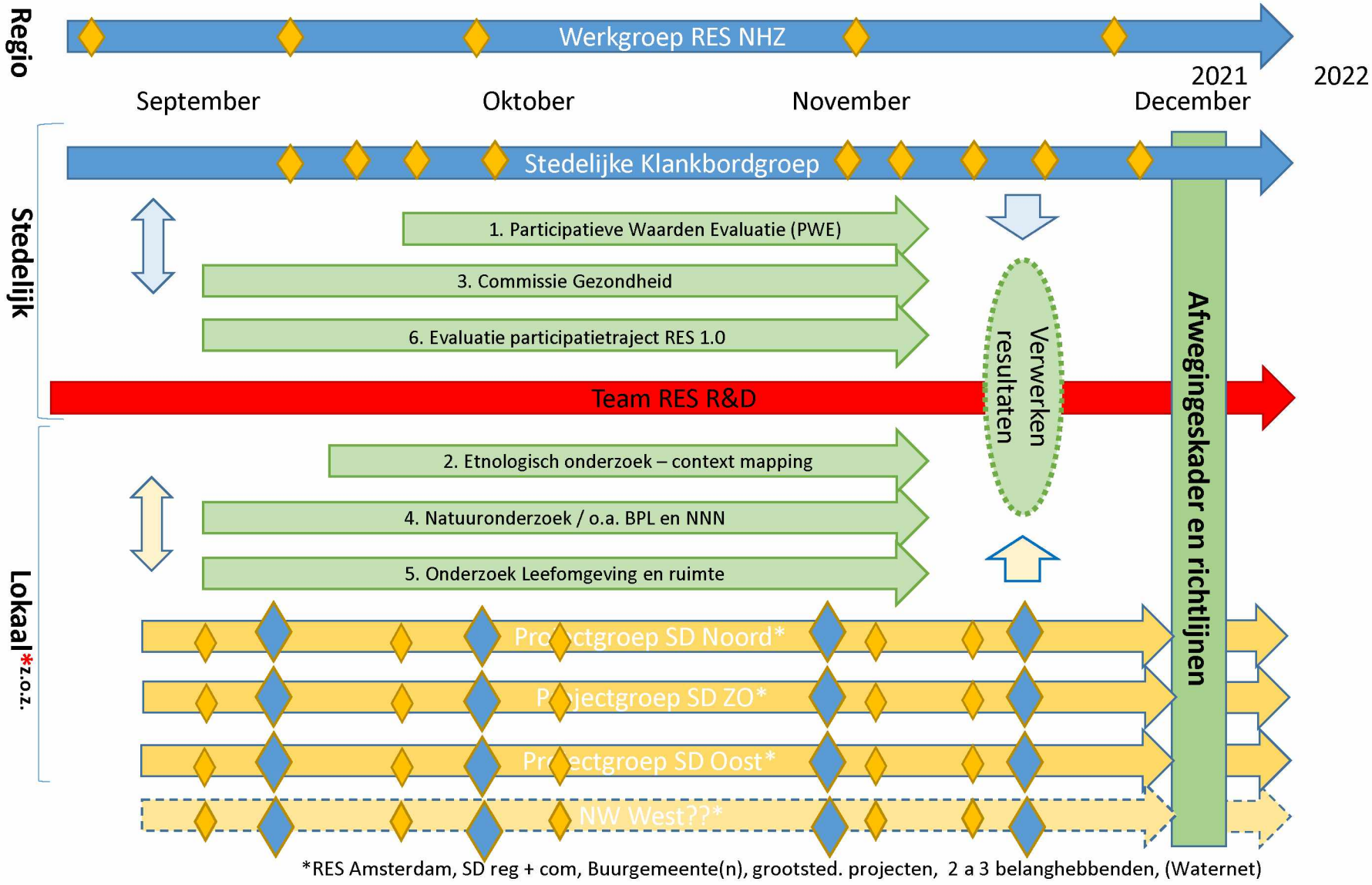

Beoogde werkwijze

1. **Stedelijke groepen**
   - Stedelijke klankbordgroep met belanghebbenden (geselecteerd),
   - Stedelijke thematische werkgroepen (gezondheid, natuur, leefomgeving),

2. **Lokale groepen per windrichting/ stadsdeel**
   - lokale werkgroep ter ondersteuning uitvoering van activiteiten en onderzoeken met stadsdeel, buurgemeenten, team RES
   - Lokale klankbordgroep van stakeholders voor feedback, commitment en communicatie van activiteiten

3. **Centrale coördinatiegroep RES**
   - Team RES.

Aandachtspunten

- Planning is uitermate strak, gevoelig en niet realistisch,
- Externe factoren (zullen) zorgen voor vertraging,
- Proces vraagt flexibiliteit en zorgvuldigheid.

Vragen en gesprek

From: "[redacted]n@noord-holland.nl>
Sent: Wed, 1 Sep 2021 08:02:46 +0100
To: "[redacted]@haarlemmermeer.nl" <[redacted]@haarlemmermeer.nl>; "[redacted]@alliander.com" <[redacted]@alliander.com>; "[redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted]@amstelveen.nl" <[redacted]@amstelveen.nl>; [redacted]@haarlem.nl" <[redacted]@haarlem.nl>; [redacted]@noord-holland.nl>; [redacted]@noord-holland.nl>; [redacted]@regiogv.nl" <[redacted]@regiogv.nl>; [redacted]@rijnland.net" <[redacted]@rijnland.net>; [redacted]@hhnk.nl" <[redacted]@hhnk.nl>; "[redacted]@Zaanstad.nl" <[redacted]@Zaanstad.nl>; "[redacted]@npres.nl" <[redacted]@npres.nl>; "[redacted]@noord-holland.nl>; "[redacted]@noord-holland.nl>; "[redacted]@noord-holland.nl>; [redacted]@rhdhv.com" <[redacted]@rhdhv.com>; "[redacted]@rhdhv.com" <[redacted]@rhdhv.com>
Cc: "[redacted]@hilversum.nl" <[redacted]@hilversum.nl>; [redacted]@rijnland.net" <[redacted]@rijnland.net>; "[redacted]@waternet.nl" [redacted]@waternet.nl>; "[redacted]@waternet.nl" <[redacted]@waternet.nl>; [redacted]s@hhnk.nl" <[redacted]@hhnk.nl>; "[redacted]@amsterdam.nl>; "[redacted]@bloemendaal.nl" <[redacted]@bloemendaal.nl>; [redacted]@heemstede.nl" <[redacted]@heemstede.nl>; "[redacted]@noord-holland.nl>; "[redacted]@haarlemmermeer.nl" <[redacted]@haarlemmermeer.nl>; "[redacted]@velsen.nl" <s[redacted]@velsen.nl>; "[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@heemskerk.nl" <[redacted]@heemskerk.nl>; [redacted]@diemen.nl" <[redacted]@diemen.nl>; [redacted]@minezk.nl" <[redacted]@minezk.nl>; [redacted]@haarlemmermeer.nl" <[redacted]@haarlemmermeer.nl>; "[redacted]@beverwijk.nl" <[redacted]@beverwijk.nl>; "[redacted]@haarlem.nl" <[redacted]@haarlem.nl>; [redacted]@stedin.net" <[redacted]@stedin.net>; [redacted]@stedin.net" <[redacted]@stedin.net>; "[redacted]@Noord-Holland.nl>; "[redacted]@appm.nl" [redacted]@appm.nl>; [redacted]@haarlem.nl" <[redacted]@haarlem.nl>; "[redacted]@haarlemmermeer.nl" <[redacted]@haarlemmermeer.nl>
Subject: RES Noord-Holland Zuid: FW: Nav Nevele-Arrest; Notities intrekkingsverzoeken en RES-tekst
Attachments: RES.docx, aug 2021 ambtelijke tussen-notitie over intrekkingsverzoeken.docx

Beste collega's,
Zie bijgaand de mail van [redacted] betreffende het Nevele-Arrest.
Groet,
[redacted]

Van: [redacted]@npres.nl>
Verzonden: dinsdag 31 augustus 2021 16:46
Aan: [redacted] (Gemeente Alkmaar) <[redacted]@alkmaar.nl>; [redacted]@noord-holland.nl>; [redacted]@flevoland.nl>; [redacted]@lelystad.nl>; "[redacted]" <[redacted]@berenschot.nl>; [redacted]k@berenschot.nl>; [redacted]@utrecht10.nl>; [redacted]@Noord-Holland.nl>; [redacted]@BureauRuimtewerk.nl) <[redacted]@BureauRuimtewerk.nl>
Onderwerp: Nav Nevele-Arrest; Notities intrekkingsverzoeken en RES-tekst

Beste mensen,

1) Voor iedereen die dit relevant kan vinden en in elk geval voor doorsturen aan jullie gemeenten / provincie (de ambtenaren die zich met windprojecten enzo bezig houden), ontvangen jullie hierbij een (informele) notitie over intrekkingsverzoeken inzake besluiten over windturbineparken. Hopelijk kan dit helpen om vragen hierover te beantwoorden. Ik wil benadrukken dat dit de weerslag van ideeën en bevindingen van de juristen van IenW, BZK en EZK is. Het is aan bestuursorganen zelf om een juridisch oordeel te vormen. Zie ook de tekst in de notitie onder 1.2:

"In deze notitie wordt ingegaan op de juridische betekenis van verzoeken tot intrekking van onherroepelijke omgevingsvergunningen of bestemmingsplannen of rijksinpassingsplannen die mogelijk naar aanleiding van de uitspraak van RvS in de zaak van Delfzijl nav het Nevele-arrest worden ingediend. Een ambtelijke werkgroep met juristen van IenW, BZK en EZK heeft zich gebogen over deze kwestie en deze tussen-notitie is de weerslag van de ideeën en bevindingen van de werkgroepleden tot nog toe. Of deze gedeeld worden door de bestuursrechter moet worden afgewacht. Het is uiteraard aan

bestuursorganen zelf om bij intrekkingsverzoeken een juridisch oordeel te vormen en een afweging te maken en om over te gaan tot besluitvorming in het desbetreffende specifieke geval."

De tekst mag gedeeld worden met decentrale overheden die daar behoefte aan hebben, maar zal (vooralsnog) niet op infomil worden geplaatst.

2) Deze verwijzing naar Infomil slaat er op dat sinds de uitspraak van de RvS hierover op Infomil een speciale bladzijde is ingericht over de consequenties van de RvS-uitspraak. Daar kunnen ambtenaren (en anderen) met vragen en zorgen terecht voor oa een Q en A, en ook om zelf vragen te stellen. Zie: https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/uitspraak-raad-state/gevolgen-raad-state-uitspraak-windturbineparken/uitspraak-raad-state/ en https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/uitspraak-raad-state/gevolgen-raad-state-uitspraak-windturbineparken/

   De in deze mail verstuurde notitie is niet 'formeel' genoeg om daar openbaar te publiceren.

Mochten er (mede naar aanleiding van de notitie) nog onbeantwoorde vragen over dit onderwerp zijn bij jullie of bij decentrale overheden dan hoor ik dat graag, dan zal ik proberen die in een volgende versie en/of bij verdere andere ondersteuning mee te laten nemen.

3) Daarop aansluitend: op 22 september organiseert het rijk (in samenwerking met RVO) in elk geval al een eerste kennissessie voor met name gemeenteambtenaren over de consequenties van de uitspraak van de RvS. Daar kunnen ook eventuele behoeften mbt ondersteuning hiervoor worden doorgegeven. Een uitnodiging daarvoor wordt vandaag of morgen verstuurd.

4) Daarnaast maak ik bij deze ook gebruik van de gelegenheid om een tekst over de status van de RES in relatie tot of die Mer-plichtig / 'bezwaargevoelig' is. Ook daarvoor geldt dat dit de weerslag van ideeën en bevindingen van de juristen van IenW, BZK en EZK zijn. Zie bijgevoegd ook deze tekst.

Vriendelijke groeten,

[redacted] Noord-Holland, Flevoland, Utrecht

M: +31 (0)6 [redacted]
@: [redacted]@npres.nl
W: www.regionale-energiestrategie.nl

Koningskade 40, 2596 AA, Den Haag

Nationaal Programma RES Regionale Energie Strategie

Gevolgen voor regionale energiestrategieën (RES-en)

- In reacties naar aanleiding van de uitspraak van de RvS op 30 juni kan over de RES 1.0 van een RES-regio gesteld worden dat de RES ook een 'plan of programma' is waarvoor o.g.v. de Smb-richtlijn een plan-mer moet worden uitgevoerd.
- Het standpunt van het Rijk is dat een RES 1.0 geen 'plan of programma' is in de zin van artikel 2 van de Smb-richtlijn (zie Kamerstukken II 2018/19 33118, nr. 120), o.a. omdat een RES geen wettelijke planfiguur is en ook niet bestuursrechtelijk is voorgeschreven. Als er geen sprake is van een 'plan of programma' is er op grond van de Smb-richtlijn geen verplichting om een plan-mer uit te voeren.
- De uitspraken van de Afdeling van 30 juni jl. over het windpark in Delfzijl en 28 juli jl over het windpark Goyerbrug en het Nevele-arrest gaan over algemene regels die wel wettelijk of bestuursrechtelijk zijn voorgeschreven. Uit deze uitspraken kan niet worden afgeleid dat een RES een 'plan of programma' zou zijn.
- De strategische keuzes die in een RES zijn gemaakt, moeten worden vastgelegd in wettelijke planfiguren, zoals structuurvisies, omgevingsvisies of bestemmings-/omgevingsplannen. Deze plannen zijn wel een plan of programma in de zin van artikel 2 van de Smb-richtlijn en daarvoor zal in beginsel wel een plan-mer moeten worden uitgevoerd.

Ambtelijke tussen-notitie
Intrekkingsverzoeken inzake besluiten over windturbineparken

Betreft: intrekkingsverzoeken voor besluiten over windturbineparken; n.a.v. de uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 30 juni 2021 en 28 juli 2021

Tussen-notitie van de ambtelijke werkgroep Verankering milieubescherming windturbines met juristen en beleidsmedewerkers van EZK, BZK en IenW; versie daterend van augustus 2021

---

1. Inleiding

In de uitspraak van 30 juni 2021[1] heeft de Afdeling geoordeeld dat voor de algemene regels voor windturbines in paragraaf 3.2.3 Activiteitenbesluit milieubeheer en paragraaf 3.2.3 Activiteitenregeling milieubeheer (hierna: de windturbinebepalingen) een strategische milieubeoordeling (hierna: planmer) op grond van de richtlijn Strategische milieubeoordeling (hierna: Smb-richtlijn) had moeten worden uitgevoerd. De Afdeling overweegt dat de windturbinebepalingen grote gelijkenissen vertonen met de voorschriften uit afdeling 5.20.6 van het Vlarem II, waarover het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ EU) op 25 juni 2020[2] heeft geoordeeld dat daarvoor een planmer-plicht geldt op grond van de Smb-richtlijn. Gelet op deze grote gelijkenissen geldt ook voor de windturbinebepalingen van het Activiteitenbesluit en de –regeling een planmer-plicht, aldus de Afdeling. Omdat voor de windturbinebepalingen op dit moment geen planmer is gemaakt, moeten die bepalingen buiten toepassing blijven voor windturbineparken.

1.2. Doel en uitgangspunten van deze notitie

In deze notitie wordt ingegaan op de juridische betekenis van verzoeken tot intrekking van onherroepelijke omgevingsvergunningen of bestemmingsplannen of rijksinpassingsplannen die mogelijk naar aanleiding van genoemde uitspraak worden ingediend. Een ambtelijke werkgroep met juristen van IenW, BZK en EZK heeft zich gebogen over deze kwestie en deze tussen-notitie is de weerslag van de ideeën en bevindingen van de werkgroepleden tot nog toe. Of deze gedeeld worden door de bestuursrechter moet worden afgewacht. Het is uiteraard aan bestuursorganen zelf om bij intrekkingsverzoeken een juridisch oordeel te vormen en een afweging te maken en om over te gaan tot besluitvorming in het desbetreffende specifieke geval.

2. Windturbinebepalingen gelden niet meer voor windturbineparken

De uitspraak van de Afdeling heeft gevolgen voor windturbineparken. Windturbineparken zijn inrichtingen met 3 of meer windturbines. Inrichtingen met 1 of 2 windturbines zijn geen windturbineparken in de zin van de mer-regelgeving.[3] Voor deze inrichtingen heeft de uitspraak van de Afdeling geen consequenties en blijven de windturbinebepalingen gelden.[4]

Uit de jurisprudentie van het HvJ EU volgt dat alle nationale met overheidsgezag beklede instanties, waaronder rechterlijke instanties, de voorrang van het EU-recht dienen te waarborgen. Deze voorrangsregel in combinatie met de rechtstreekse werking brengt met zich dat de strijdige nationale rechtsregels buiten toepassing moeten worden gelaten.[5] Nu de Afdeling heeft geoordeeld

---

[1] ABRvS 30 juni 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1395.
[2] HvJ EU 25 juni 2020, ECLI:EU:C:2020:503 (arrest Nevele).
[3] Zie r.o. 18.1 van de uitspraak en de definitie 'windturbinepark' in bijlage A, artikel 1, bij het Besluit milieueffectrapportage.
[4] ABRvS 30 juni 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1395, r.o. 18.1. Windturbineparken die vallen onder bijlage II van Richtlijn 85/337/EEG, zoals gewijzigd bij Richtlijn 2011/92/EU en Richtlijn 2014/52/EU (de Mer-richtlijn) zijn mer-plichtig of mer-beoordelingsplichtig.
[5] Arrest 106/77, Simmenthal, punt 17 t/m 21.

dat de windturbinebepalingen in strijd zijn met de Smb-richtlijn, dienen deze voorschriften voor windturbineparken buiten toepassing te worden gelaten.

Het oordeel van de Afdeling dat de windturbinebepalingen in strijd zijn met de Smb-richtlijn, betekent dat een bestuursrechter, en ook de civiele rechter, verplicht is om in andere zaken waar dezelfde rechtsvraag - onder dezelfde omstandigheden - voorligt, het oordeel van de Afdeling te volgen (rechtszekerheid/ rechtseenheid). De verplichting om het oordeel van de Afdeling te volgen geldt overigens niet alleen voor de rechter, maar voor alle overheidsorganen, met inbegrip van bestuursorganen. Het gevolg van de uitspraak voor de praktijk is derhalve dat de windturbinebepalingen hun geldigheid hebben verloren voor windturbineparken.

3. Intrekkingsverzoeken

Prejudiciële uitspraken van het HvJ EU, zoals het arrest Nevele, werken in beginsel *ex tunc*. Dit betekent dat de door het HvJ EU uitgelegde regel sedert het tijdstip van inwerkingtreding ervan moet worden begrepen zoals het HvJ EU in zijn prejudicieel antwoord heeft bepaald. De uitspraak is derhalve ook van toepassing op rechtsbetrekkingen die zijn ontstaan vóór het arrest Nevele. De Unierechtelijke onrechtmatigheid van de windturbinebepalingen begint dus niet na de uitspraak van de Afdeling van 30 juni 2021 of het Nevele-arrest van 25 juni 2020, maar is al aanwezig sinds de inwerkingtreding van de windturbinebepalingen op 1 januari 2011. Voor 1 januari 2011 waren de windturbinebepalingen nog niet van toepassing op windturbineparken. Te concluderen valt dus dat het arrest Nevele geen gevolgen kan hebben voor omgevingsvergunningen of bestemmingsplannen voor windturbineparken die voor 1 januari 2011 zijn vastgesteld.

In het vervolg van deze paragraaf wordt eerst ingegaan op de vraag of het gebrek dat aan de windturbinebepalingen (strijd met het EU-recht) kleeft, doorwerkt naar onherroepelijke besluiten voor windturbineparken. Vervolgens wordt per type besluit, namelijk voor de omgevingsvergunning beperkte milieutoets (obm), de omgevingsvergunning milieu en voor ruimtelijke besluiten, ingegaan op intrekkingsverzoeken.

3.1. Zijn besluiten voor bestaande windturbineparken ook in strijd met het Unierecht?

Uit het in artikel 4, derde lid, VEU neergelegde beginsel van loyale samenwerking volgt dat lidstaten verplicht zijn "onwettige gevolgen van de schending van het Unierecht ongedaan te maken". Aldus zijn de bevoegde nationale autoriteiten verplicht, in het kader van hun bevoegdheden, alle nodige maatregelen te treffen om de onwettige gevolgen van een schending van het Unierecht ongedaan te maken en geldt die verplichting voor elk orgaan van de lidstaat binnen het kader van zijn bevoegdheden.[6]

In intrekkingsverzoeken kan betoogd worden dat onherroepelijke besluiten voor windturbineparken gekwalificeerd moeten worden als *"een onwettig gevolg van de schending van het Unierecht"* en dat deze besluiten zelf ook in strijd zijn met het Unierecht.[7]
Het is echter de vraag of over Nederlandse besluiten voor de bouw en exploitatie van windturbineparken moet worden geoordeeld dat ze niet verenigbaar zijn met het Unierecht. De Afdeling stelt niet dat de bestreden besluiten in strijd zijn met het Unierecht, maar dat bij het vaststellen van deze besluiten ten onrechte is uitgegaan van de veronderstelling dat het windturbinepark zich bij de bouw en het gebruik van het park heeft te houden aan de windturbinebepalingen. Dat maakt dat deze besluiten in strijd zijn met de vereiste zorgvuldigheid (art. 3:2 Awb) en niet berusten op een deugdelijke motivering (art. 3:46 Awb).

Verder geldt dat uit het Unierecht geen inhoudelijke normen gelden voor windturbines. Het feit dat een vergunning of een bestemmingsplan is gebaseerd op algemene regels waaraan een procedureel (Unierechtelijk) gebrek kleeft, betekent niet dat de vergunning zelf procedureel of materieel onrechtmatig is.

---

[6] Arrest Nevele, punt 83.
[7] Arrest Nevele, punt 93.

Indien toch geoordeeld zou worden dat de strijdigheid met het Unierecht 'doorwerkt' naar besluiten voor windturbineparken en dat deze besluiten niet verenigbaar zijn met het Unierecht, dan wil dat nog niet zeggen dat onherroepelijke besluiten moeten worden ingetrokken of opgeschort. In dat verband is de jurisprudentie van het HvJ EU over de heroverweging van definitief geworden, met Unierecht strijdige besluiten van belang.

3.1.1. Het arrest Wells

In het arrest Nevele staat dat "de bevoegde nationale autoriteiten […] verplicht zijn om *in het kader* van hun bevoegdheden alle noodzakelijke maatregelen te treffen om het verzuim van een milieubeoordeling te herstellen." Het standaardarrest waar deze zinsnede uit voortvloeit is het arrest Wells (C-201/02). In dat arrest wordt daar aan toegevoegd dat dit *binnen de grenzen van het beginsel van procesautonomie van de lidstaten* kan leiden tot de intrekking of de opschorting van een reeds verleende vergunning. In het arrest Commissie/Ierland (C-261/18, Derrybrien) staat dat intrekking van een onherroepelijke vergunning Europeesrechtelijk is toegestaan. Ierland had betoogd dat dat niet het geval is. Uit dit arrest kan niet worden afgeleid, zoals sommigen doen, dat intrekking in alle gevallen verplicht is.

3.1.2. Arresten Kühne en Heitz[8] en Byankov[9]

Een onherroepelijk besluit heeft formele rechtskracht. Het beginsel van formele rechtskracht houdt in dat een besluit zowel naar inhoud als naar wijze van totstandkoming geacht wordt rechtmatig te zijn. Aan onherroepelijke besluiten kunnen exploitanten van windturbineparken dan ook rechten ontlenen, ook al zou bij een nieuwe procedure de vergunning nooit zijn verleend.
In het arrest Kühne en Heitz van 13 januari 2004 heeft het HvJ EU dit beginsel enigszins gerelativeerd. In bepaalde gevallen moet een besluit dat in strijd is met het EU-recht op een verzoek daartoe toch worden heroverwogen, ook al is geen bezwaar of beroep meer mogelijk.

In het arrest Kühne en Heitz stelt het HvJ EU voorop dat de regel van formele rechtskracht de rechtszekerheid dient en op zichzelf niet in strijd is met het EU-recht. In beginsel hoeft een bestuursorgaan niet terug te komen op een besluit dat definitief is geworden na het verstrijken van redelijke beroepstermijnen of na uitputting van alle rechtsmiddelen[10], ook niet als dat besluit blijkens een latere uitspraak van het HvJ EU in strijd is met het EU-recht. Het definitief worden van besluiten draagt immers bij aan de rechtszekerheid, een in het gemeenschapsrecht erkend algemeen rechtsbeginsel. Op deze hoofdregel moet een uitzondering worden gemaakt als cumulatief aan vier voorwaarden wordt voldaan.[11] In dat geval bestaat er voor het bestuursorgaan een heroverwegingsplicht van het definitieve besluit. Dat betekent dat het bestuursorgaan het besluit opnieuw moet onderzoeken.[12]

Voorwaarde 1: Bevoegd om terug te komen op besluiten

De eerste voorwaarde voor het aannemen van de bestuurlijke heroverwegingsplicht van onherroepelijke besluiten is dat het bestuursorgaan naar nationaal recht *bevoegd is* om terug te komen op dergelijke besluiten. Bestaat deze bevoegdheid naar nationaal recht niet dan hoeft zij op grond van het EU-recht niet te worden gecreëerd.
In de vervolgparagrafen wordt ingegaan op de bevoegdheden die bestaan op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en Wet ruimtelijke ordening (Wro) om omgevingsvergunningen en bestemmingsplannen in te trekken of te heroverwegen.

Voorwaarde 2: Uitputting nationale rechtsmiddelen

Op grond van de tweede voorwaarde moet het besluit in kwestie definitief zijn geworden 'ten gevolge van een uitspraak van een nationale rechterlijke instantie waarvan de beslissingen niet vatbaar zijn voor hoger beroep'. De nationale rechtsmiddelen moeten derhalve volledig zijn

[8] HvJ EU 13 januari 2004, zaak C-453/00 (Kühne en Heitz).
[9] HvJ 4 oktober 2012, Byankov, C-249/11.
[10] Arrest Kühne, punt 24.
[11] Arrest Kühne, punt 28.
[12] Arrest Kühne, punt 27.

uitgeput. Uit zaak C-392/04 en C-422/04 (i-21 en Arcor) blijkt ook dat de bestuurlijke heroverwegingsplicht niet geldt als de nationale rechtsmiddelen niet zijn uitgeput. In sommige gevallen zal niet aan deze voorwaarde zijn voldaan, althans niet door de verzoeker om intrekking.

Voorwaarde 3: Strijd met latere rechtspraak van het Hof
Volgens de derde voorwaarde geldt de heroverwegingsplicht alleen indien de schending van het EU-recht door de hoogste bestuursrechter blijkt uit een *latere* uitspraak van het HvJ EU. Aan deze voorwaarde (i.c.m. met voorwaarde 2) wordt voldaan als het gaat om een besluit waarin de strijdigheid van de windturbinebepalingen met de Smb-richtlijn tot aan de hoogste (bestuurs)rechter aan de orde is gesteld en de uitspraak van deze hoogste rechter, blijkens de uitspraak van de Afdeling van 30 juni 2021 berust op een onjuiste uitlegging van het EU-recht. Dat geldt voor de uitspraken van de Afdeling, waarin de Afdeling de Battenoord-lijn heeft gevolgd en ze - op basis van eerdere jurisprudentie van het HvJ EU, m.n. het d'Oultremont-arrest – blijkens de uitspraak van 30 juni 2021 ten onrechte heeft geoordeeld dat de windturbinebepalingen geen plan of programma zijn in de zin van de Smb-richtlijn.

Voorwaarde 4: Onmiddellijk wenden tot het bestuursorgaan
De vierde voorwaarde behelst dat de betrokkene zich tot het bestuursorgaan moet hebben gewend onmiddellijk na van de uitspraak van het HvJ EU kennis te hebben genomen. Uit de zaak Kempter blijkt dat de term 'onmiddellijk' niet op een uniforme communautaire wijze wordt ingevuld. Of zoals het HvJ EU het stelt: het EU-recht 'voorziet niet in een beperking in de tijd voor de indiening van een verzoek tot heronderzoek van een definitief geworden bestuursbesluit'. Wel kan een redelijke indieningstermijn door de lidstaten worden vastgesteld, waarbij moet worden voldaan aan de beginselen van gelijkwaardigheid en doeltreffendheid. Dat is in Nederland tot op heden niet gebeurd.

Als aan deze vier criteria is voldaan, moet het bestuursorgaan het besluit heroverwegen.

Als niet aan de criteria van Kühne en Heitz wordt voldaan, kan toch nog een plicht tot heroverweging bestaan, zo volgt uit het arrest Byankov. Nationaalrechtelijk was er in die zaak geen mogelijkheid (meer) tot bestuurlijke heroverweging. In die zaak was het arrest Kühne & Heitz niet 'direct relevant', omdat tegen het gewraakte besluit geen beroep bij de rechter was ingesteld. Reeds daarom werd niet aan de criteria van Kühne en Heitz voldaan. Toch moest in de zaak Byankov worden overgegaan tot heroverweging. Het Hof respecteert weliswaar de nationale procesautonomie, maar toetst nog wel aan de beginselen van gelijkwaardigheid en doeltreffendheid. Wat betreft het laatste beginsel wordt getoetst aan de *rule of reason:* de vraag of een nationale procesregel de uitoefening van door de rechtsorde van de Unie aan particulieren verleende rechten onmogelijk of uiterst moeilijk maakt, moet worden onderzocht, rekening houdend met de plaats van die bepaling in de gehele procedure en met het verloop en de bijzondere kenmerken van die procedure voor de verschillende nationale instanties. Uit de rechtspraak volgt dat het Hof in dit verband rekening heeft gehouden met de bijzonderheden van de situatie en de betrokken belangen teneinde een evenwicht te vinden tussen het vereiste van de rechtszekerheid en het vereiste van de rechtmatigheid uit het oogpunt van het Unierecht.

In Byankov was dat evenwicht geschonden. Er was sprake van kennelijke strijd met het Unierecht; het gewraakte besluit deed de in artikel 21 VWEU verankerde vrijheid van Unieburgers te niet, een vrijheid waaraan het primaire Unierecht groot belang hecht. Van doorslaggevend belang [13]is verder dat de Bulgaarse regeling in de situatie van Byankov geen enkele mogelijkheid bood om het met deze vrijheid strijdige uitreisverbod door het bestuursorgaan te laten heroverwegen, waardoor het besluit absoluut en voor onbeperkte duur gold en dus voor onbeperkte duur rechtsgevolgen sorteerde ten aanzien van Byankov.

[13] Zie ook Widdershoven in zijn annotatie onder het arrest (AB 2012/375).

Ten slotte geldt dat als het bestuursorgaan ambtshalve een besluit heroverweegt, dat het dan wel het gelijkheidsbeginsel in acht moet nemen en dus ook vergelijkbare besluiten heroverwegen.

3.2. Verzoek tot intrekking van de omgevingsvergunning beperkte milieutoets (obm)
Voor inrichtingen type B waarvoor een obm is verleend, is op basis van een mer-beoordeling vastgesteld dat geen project-mer uitgevoerd hoeft te worden.[14] In het kader van de mer-beoordeling beoordeelt het bevoegd gezag of, vanwege de belangrijke nadelige gevolgen die het windturbinepark voor het milieu kan hebben, een project-mer moet worden uitgevoerd. Het bevoegd gezag houdt bij deze beoordeling rekening met de relevante criteria van bijlage III bij de mer-richtlijn.[15] In dat verband wordt gekeken naar de kenmerken van de activiteit, de plaats van de activiteit en de kenmerken van de (potentiële) gevolgen van de activiteit.

In het kader van de mer-beoordeling zal in veel gevallen ook beoordeeld zijn of het windturbinepark aan de windturbinebepalingen kan voldoen. In de uitspraak van 28 juli 2021 over de obm voor Windpark Goyerburg was dat het geval. Over deze obm heeft de Afdeling geoordeeld dat de obm om die reden in strijd is met het zorgvuldigheids- en motiveringsbeginsel en niet in stand kan blijven.[16]

Voorstelbaar is dat in een verzoek om een onherroepelijke obm in te trekken, wordt betoogd dat het bevoegd gezag op grond van het beginsel van loyale samenwerking verplicht is de obm in te trekken, omdat bij de mer-beoordeling voor de verlening van de obm ten onrechte is uitgegaan van de veronderstelling dat het windturbinepark zich heeft te houden aan de windturbinebepalingen. In paragraaf 3.1 is uiteengezet dat het, gelet op de bewoordingen van de uitspraken van de Afdeling van 30 juni 2021 en 28 juli 2021, de vraag is of een onherroepelijke obm gekwalificeerd moet worden als een 'onwettig gevolg van de schending van het Unierecht'. Dit is niet af te leiden uit de uitspraken van de Afdeling. Indien dat wel het geval zou zijn, dan moet beoordeeld worden of er voor het bestuursorgaan een heroverwegingsplicht bestaat op grond van de voorwaarden uit het arrest Kühne en Heitz of Byankov.

De eerste voorwaarden uit arrest Kühne en Heitz is dat er een bevoegdheid in nationaal recht moet bestaan om het bestreden besluit te heroverwegen. In artikel 2.33 van de Wabo is bepaald onder welke omstandigheden een omgevingsvergunning, waaronder een obm, (gedeeltelijk) kan of moet worden ingetrokken (een obm is een omgevingsvergunning a.b.i. in artikel 2.1, eerste lid, onder i, van de Wabo). De opsomming van intrekkingsgronden in artikel 2.33 van de Wabo is limitatief. Andere gronden voor intrekking, voor zover niet bedoeld als sanctie, zijn uitgesloten.[17]

Op grond van artikel 2.33, eerste lid, aanhef en onder a, Wabo dient het bevoegd gezag een omgevingsvergunning in te trekken "indien de uitvoering van een voor Nederland verbindend verdrag of een voor Nederland verbindend besluit van een volkenrechtelijke organisatie dat vereist". Deze expliciete intrekkingsverplichting ziet op de gevallen waarin de omgevingsvergunning in strijd komt met een 'ingevolge een verdrag voor de staat geldende verplichting'. De vraag die zich voordoet, is of de obm als zodanig strijd met het Unierecht oplevert. Hierover kan gesteld worden dat het gegeven dat de windturbinebepalingen strijdig zijn met het Unierecht nog niet maakt dat een verleende obm ook in strijd is met het Unierecht. De mer-beoordeling is uitgevoerd om vast te stellen of een project-MER moet worden gemaakt vanwege 'de belangrijke nadelige gevolgen die een activiteit voor het milieu kan hebben'.[18] Dat in het kader van de mer-beoordeling ook is meegewogen dat het windturbinepark aan de windturbinebepalingen kan voldoen en dat gesteld zal worden dat dit niet meegewogen had mogen

[14] Artikel 5.13b, eerste lid, Besluit omgevingsrecht. Op grond van het eerste lid, van art. 7.17 Wet milieubeheer heeft het bevoegd gezag de beslissing genomen dat geen project-mer moet worden uitgevoerd. Tevens heeft de initiatiefnemer ook niet eigenstandig - op grond van art. 7.16, derde lid, Wet milieubeheer - verklaard een project-mer uit te voeren.
[15] Artikel 7.17, derde lid, Wm.
[16] ABRvS 28 juli 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1679, r.o. 5.5.
[17] Zie in dit verband de uitspraak van ABRvS van 22 februari 2017, ECLI:NL:RVS:2017:465, r.o. 11.2.
[18] Artikel 7.17, eerste lid, Wm.

worden vanwege de strijd met het Unierecht, maakt niet dat de feitelijke milieueffecten van het windturbinepark anders worden en dat – nu de windturbinebepalingen niet meer gelden – de uitkomst van de mer-beoordeling dus anders zou luiden.
Maar ook als dat wel het geval zou zijn, dan lijkt er geen verplichting te bestaan de obm in te trekken. Het gebrek dat in zo'n geval aan de obm kleeft, kan dan wellicht ook worden weggenomen door maatwerkvoorschriften vast te stellen. Ook op die manier kunnen dan de onwettige gevolgen van de schending van het Unierecht ongedaan gemaakt worden.

Windturbineparken met een obm (inrichtingen type b) zijn daarnaast geen inrichtingen als bedoeld in artikel 1.1, derde lid, van de Wabo, waardoor de intrekkingsgrond van artikel 2.33, eerste lid, aanhef en onder d, Wabo, niet van toepassing is.[19] Voor het overige bevat artikel 2.33 van de Wabo ook geen intrekkingsgronden voor een obm. Artikel 2.33, tweede lid, onder f, bevat wel een delegatiegrondslag om bij algemene maatregel van bestuur intrekkingsgronden voor de obm-activiteiten vast te stellen, maar daar is tot op heden geen uitvoering aan gegeven. Als er geen verplichting of bevoegdheid voorhanden is, dan wordt niet voldaan aan de eerste voorwaarde uit het arrest Kühne en Heitz. Er is dan geen plicht voor het bevoegd gezag om het besluit 'opnieuw te onderzoeken'.

Ook uit het arrest Byankov volgt volgens de ambtelijke werkgroep geen heroverwegingsplicht.
Ten eerste is geen sprake van een kennelijke strijd van de obm met het Unierecht. Mocht die er wel zijn, dan is die strijd van een andere orde dan die in het arrest Byankov, waar het ging om een voortdurende belemmering van een Unievrijheid.
Ten tweede hebben burgers wel de mogelijkheid om schending van hun belangen, te weten verminderde milieubescherming, aan de orde te stellen. Zij kunnen immers het bestuursorgaan verzoeken om handhaving op basis van de zorgplicht, of om het vaststellen van maatwerkvoorschriften.
De onmogelijkheid om over te gaan tot intrekking is volgens de ambtelijke werkgroep niet in strijd met het doeltreffendheidsbeginsel.

3.3. Intrekkingsverzoek omgevingsvergunning milieu

Bij het verlenen van omgevingsvergunningen milieu voor de uitbreiding van Windpark Delfzijl is het bevoegd gezag uitgegaan van de rechtstreekse werking van de windturbinebepalingen. De Afdeling overweegt in de uitspraak van 30 juni 2021 over de uitbreiding van Windpark Delfzijl dat dit tot gevolg heeft dat ten onrechte geen beoordeling is verricht als bedoeld in artikel 2.14 Wabo voor de in de windturbinebepalingen geregelde milieuaspecten en dat ook niet is beoordeeld of aan die omgevingsvergunning voorschriften hadden moeten worden verbonden.
Ook bij het verlenen van omgevingsvergunningen milieu voor andere windturbineparken is uitgegaan van de windturbinebepalingen.
Voorstelbaar is dat zal worden betoogd dat een onherroepelijke omgevingsvergunning milieu moet worden ingetrokken, omdat deze is vastgesteld op basis van met het Unierecht strijdige nationale bepalingen.
Ook kan betoogd worden dat bevoegd gezag-instanties op basis van het beginsel van loyale samenwerking verplicht zijn "onwettige gevolgen van de schending van het Unierecht ongedaan te maken" en in dat verband alle nodige maatregelen dienen te treffen om de onwettige gevolgen van een schending van het Unierecht ongedaan te maken.

Zoals hierboven is overwogen, kan volgens de ambtelijke werkgroep uit de uitspraak van de Afdeling van 30 juni 2021 niet worden afgeleid dat het verlenen van de omgevingsvergunning milieu ook in strijd is met het Unierecht. De schending van het Unierecht betreft het niet uitvoeren van een planmer voor de windturbinebepalingen. De Afdeling stelt niet dat de omgevingsvergunning milieu in strijd is met het Unierecht, maar stelt dat bij de omgevingsvergunningen milieu ten onrechte geen beoordeling is verricht als bedoeld in artikel 2.14 van de Wabo voor de in de windturbinebepalingen geregelde milieuaspecten en dat ook niet is

[19] ABRvS 22 februari 2017, ECLI:NL:RVS:2017:465, r.o. 11.1 en 11.2.

beoordeeld of aan die omgevingsvergunning voorschriften hadden moeten worden verbonden. Dat leidt volgens de Afdeling tot strijd met de artikelen 3:2 en 3:46 Awb. Verder is relevant dat uit het Unierecht geen inhoudelijke normen gelden voor windturbines. Het feit dat een omgevingsvergunning is gebaseerd op algemene regels waaraan een procedureel (Unierechtelijk) gebrek kleeft, betekent niet dat de vergunning zelf Unierechtelijk procedureel of materieel onrechtmatig is.
Nu de windturbinebepalingen niet meer gelden voor een inrichting type C, kan de beoordeling van artikel 2.14 Wabo alsnog plaatsvinden en kunnen alsnog voorschriften voor geluid, slagschaduw, lichtschittering en externe veiligheid aan de omgevingsvergunning milieu worden verbonden. Dit kan op verzoek maar ook ambtshalve.
Vanwege het ontbreken van een planmer kan het bevoegd gezag bij deze beoordeling niet terugvallen op de rechtstreeks werkende windturbinebepalingen. Deze bepalingen moeten vanwege het geconstateerde gebrek buiten toepassing worden gelaten. De voorschriften moeten worden voorzien van een actuele, deugdelijke, op zichzelf staande en op de lokale situatie toegesneden motivering.
De betrokken milieuaspecten waarop de windturbinebepalingen betrekking hadden, moeten worden beoordeeld met inachtneming van artikel 2.14, eerste lid, van de Wabo. Het bevoegd gezag heeft de bevoegdheid om de voorschriften van de omgevingsvergunning te wijzigen, voor zover dat in het belang van de bescherming van het milieu is.[20] Deze bevoegdheid kan worden toegepast om alsnog voorschriften voor geluid, slagschaduw, lichtschittering en externe veiligheid aan de omgevingsvergunning te verbinden.
Zolang de planmer voor de windturbinebepalingen niet is uitgevoerd en er geen algemene windturbinebepalingen mogen worden toegepast voor inrichtingen type C, staat artikel 2.22, vijfde lid, van de Wabo niet in de weg aan het opnemen van voorschriften in de omgevingsvergunning.[21]

Ook als geoordeeld zou worden dat het verlenen van omgevingsvergunningen milieu wel *een onwettig gevolg is van de schending van het Unierecht,* dan doet zich de vraag voor of onherroepelijke omgevingsvergunningen moeten worden ingetrokken. Omgevingsvergunningen milieu moeten, dan wel kunnen, op grond van de Wabo slechts op een beperkt aantal gronden worden ingetrokken. Op grond van artikel 2.33, eerste lid, aanhef en onder a, Wabo dient het bevoegd gezag een omgevingsvergunning in te trekken "indien de uitvoering van een voor Nederland verbindend verdrag of een voor Nederland verbindend besluit van een volkenrechtelijke organisatie dat vereist".
De vraag die zich voordoet, is of de omgevingsvergunning als zodanig strijd met het Unierecht oplevert. Hiervoor is gesteld dat die conclusie niet getrokken kan worden op basis van de uitspraak van 30 juni 2021. Maar ook als dat wel het geval zou zijn, dan lijkt er geen verplichting te bestaan de omgevingsvergunning in te trekken. De "onwettige gevolgen van de schending van het Unierecht" kunnen in zo'n geval immers ook worden weggenomen door de omgevingsvergunning te wijzigen o.a. door met toepassing van artikel 2.31, lid 2, onder b, van de Wabo voorschriften aan de vergunning te verbinden,[22] waarbij de (gewijzigde) omgevingsvergunning dan niet uitgaat van de windturbinebepalingen.
Als artikel 2.31, lid 2, onder b, van de Wabo kan worden toegepast, is de intrekkingsgrond van artikel 2.33, lid 1, onder d, van de Wabo ook niet toepasbaar. Artikel 2.33 van de Wabo bevat verder geen andere relevante intrekkingsgronden voor een omgevingsvergunning milieu.

Ook uit het arrest Byankov volgt volgens de ambtelijke werkgroep geen heroverwegingsplicht. Ten eerste is geen sprake van een kennelijke strijd van de omgevingsvergunning milieu met het Unierecht. Mocht die er wel zijn, dan is die strijd van een andere orde dan die in het arrest Byankov, waar het ging om een voortdurende belemmering van een Unievrijheid.

[20] Artikel 2.31, eerste lid, aanhef en onder b, Wabo.
[21] Zie in dit verband ook r.o. 66 van de uitspraak Uitbreiding Delfzijl.
[22] Art. 2.31, tweede lid, aanhef en onder b, Wabo biedt hiervoor een bevoegdheid die in zo'n geval als een verplichting moet worden gezien.

Ten tweede hebben burgers wel de mogelijkheid om schending van hun belangen, te weten verminderde milieubescherming, aan de orde te stellen. Zij kunnen immers het bestuursorgaan verzoeken om wijziging van de vergunningvoorschriften.
De onmogelijkheid om over te gaan tot intrekking is de ambtelijke werkgroep niet in strijd met het doeltreffendheidsbeginsel.

De hoofdregel is dat op het intrekken of wijzigen van de omgevingsvergunning milieu, al dan niet op verzoek, de uitgebreide procedure van de Wabo (afdeling 3.4 Awb) van toepassing is. Deze hoofdregel geldt echter niet voor een wijziging van de omgevingsvergunning met geen, dan wel gunstige gevolgen voor het milieu. In die gevallen is de reguliere procedure van de Wabo van toepassing.[23] Daarnaast lijkt ook een mer(beoordeling) niet nodig, omdat het enkel wijzigen van (papieren) vergunningvoorschriften niet kwalificeert als "project" als bedoeld in de mer-richtlijn. De mer-richtlijn is niet van toepassing als geen sprake is van een "project".[24]

3.4. Verzoeken tot intrekking/herziening ruimtelijke besluiten

Bij het vaststellen van een ruimtelijk besluit[25] beoordeelt het bestuursorgaan of de bouw en exploitatie van een windturbinepark ruimtelijk aanvaardbaar is. Bij de beoordeling of een windturbinepark ruimtelijk aanvaardbaar is wordt doorgaans uitgegaan van de veronderstelling dat bij het windturbinepark zich heeft te houden aan de voor haar rechtstreeks werkende windturbinebepalingen. Deze veronderstelling zal in de meeste gevallen ook ten grondslag liggen aan (milieu)onderzoeken die zijn uitgevoerd ter voorbereiding van het ruimtelijk besluit. Nu voor de windturbinebepalingen geen planmer is verricht en deze bepalingen om die reden in strijd zijn met het Unierecht, had het bestuursorgaan bij het vaststellen van een ruimtelijk besluit niet uit mogen gaan van die veronderstelling.

Bestemmings- en inpassingsplannen
Een bestemmingsplan of inpassingsplan kan niet worden ingetrokken. Een verzoek tot intrekking moet volgens de jurisprudentie van de Afdeling worden opgevat als een verzoek tot herziening van het bestemmings- of inpassingsplan.[26] Het bestuursorgaan dient in dat verband te beoordelen of een plan, nu de windturbinebepalingen niet meer gelden, in het kader van een 'goede ruimtelijke ordening' moet worden herzien. Het bestuursorgaan moet dus beoordelen of de ruimtelijke impact van de planologische regeling voor het windturbinepark, ruimtelijk aanvaardbaar is en blijft.
Als het bestuursorgaan tot de conclusie komt dat het plan ook zonder dat de windturbinebepalingen gelden, in overeenstemming is met het criterium van een goede ruimtelijke ordening, dan hoeft zij dus niet over te gaan tot herziening.
Indien het bestuursorgaan van mening is dat herziening van het plan nodig is, dan betekent dat niet dat reeds opgerichte windturbines, na vaststelling van die herziening, in strijd met het bestemmingsplan zijn opgericht. Ook hoeft het bestaande gebruik van de windturbines niet te worden aangepast aan de nieuwe (eventueel strengere) planregels. Het betreffende bestuursorgaan is immers verplicht de standaard overgangsbepalingen voor bouwen en gebruik van gronden in het herziene bestemmingsplan[27] op te nemen. Uitgangspunt van deze standaardbepalingen is de eerbiedigende werking ten opzichte van bestaande bouwwerken en bestaand gebruik.
Daarnaast kan het bestuursorgaan tot de conclusie komen dat de planologische regeling voor windturbines nog steeds aanvaardbaar is nadat er aanvullende voorschriften aan het plan zijn verbonden, bijvoorbeeld ten aanzien van geluid en slagschaduw.

---

[23] Art. 3.15, derde lid, Wabo.
[24] Als geen sprake is van werken of ingrepen die de materiële toestand van de plaats veranderen, is geen sprake van een project als bedoeld in de mer-richtlijn (HvJ EU 17 maart 2011, C-275/09 en HvJ EU 19 april 2012, C-121/11).
[25] Onder een 'ruimtelijk besluit' wordt een bestemmingsplan, een inpassingsplan of een omgevingsvergunning strijdig gebruik verstaan.
[26] ABRvS 6 juni 2018, ECLI:NL:RVS:2018:1848, ro. 3.6.
[27] Art. 3.2.1 en art. 3.2.2 Bro.

Voor windturbineparken die (al wel vergevorderd maar) nog niet in bedrijf zijn, is het gebruiksovergangsrecht formeel-juridisch geen belemmering om alsnog (andere) normen in het bestemmingsplan op te nemen. Wel rijzen dan natuurlijk andere juridische vragen, zoals de vraag naar de betekenis van gerechtvaardigde verwachtingen.

Omgevingsvergunning strijdig gebruik
Een omgevingsvergunning strijdig gebruik[28] kan, anders dan een bestemmings- of inpassingsplan, wel worden ingetrokken. Voor zover de omgevingsvergunning strijdig gebruik betrekking heeft op bouwen, kan deze worden beschouwd als "uitgewerkt" na verwezenlijking van de windturbines. Voor het gebruiksdeel is er een relatie met een eventuele omgevingsvergunning milieu of de obm. De omgevingsvergunning voor afwijken hoeft uiteraard niet aangepast te worden als de milieubescherming wordt geregeld door wijziging van de omgevingsvergunning milieu of door maatwerkvoorschriften bij de obm.
Men kan er misschien ook voor kiezen in plaats daarvan de omgevingsvergunning voor afwijken van het bestemmingsplan te wijzigen. Maar gelet op het specialiteitsbeginsel, lijkt artikel 2.33, eerste lid en onder d, erop te wijzen dat dat wijziging van de omgevingsvergunning milieu dan de te volgen route is.

[28] Bedoeld wordt de omgevingsvergunning o.g.v. art. 2.1, eerste lid, aanhef en onder c, Wabo.

From: '[redacted]@amsterdam.nl>
Sent: Wed, 1 Sep 2021 10:35:25 +0100
To: [redacted]@amsterdam.nl>
Cc: "Bestuurszaken R&D" <[redacted]@amsterdam.nl>; '[redacted]" <[redacted]@amsterdam.nl>; [redacted]@amsterdam.nl>
Subject: Afstemming uitspraak RvS / windturbines n.a.v. terugkoppeling map wethouder & gesprek afgelopen maandag.
Attachments: Tekst voor in de brief.docx, SV Kreuger juni 2021_210831.docx, SV Néhmé juni 2021_210831.docx, SV van Soest aug 2021_210831.docx

Hi [redacted],

Graag akkoord op:

1) Tekst voor in brief aan gemeenteraad (aanstaande maandag) over uitspraak RvS. [redacted] verwerkt dit in de brief over de reflectiefase.
2) Aangepaste tekst over uitspraak RvS in de beantwoording van 3 setjes schriftelijke vragen (Kreuger, Nehme, van Soest). Ik heb de aangepaste tekst geel gemarkeerd.

Dit naar aanleiding van het verzoek van de wethouder in ons gesprek afgelopen maandag om een tekst over de uitspraak RvS toe te voegen aan de brief over de reflectiefase. En om de kernboodschap in de beantwoording van de schriftelijke vragen meer in een lijn te brengen.

Hoor graag.

Terugkoppeling map wethouder (24 & 26 augustus jl.):

B16 Beantwoording schriftelijke vragen van de leden Naoum Néhmé , De Grave-Verkerk en Timman inzake de gevolgen van een uitspraak van de Raad van State voor de mogelijke plaatsing van windturbines in Amsterdam.
(ZD2021-010839)

D Niet akkoord
graag afspraak maken om te bespreken
samen met B17 en B20

B17 Beantwoording schriftelijke vragen van het raadslid Kreuger inzake een uitspraak van de Raad van State over windturbinenormen
(ZD2021-010837)

B Akkoord, voorts wordt de verantwoordelijk directeur gemachtigd tot het maken van wijzigingen
graag afspraak maken om te bespreken
samen met B16 en B20

Instemmen met de beantwoording
van de schriftelijke vragen van
het raadslid Van Soest inzake een
uitspraak van de Raad van State over
windturbinenormen.
(ZD2021-011294)

D Niet akkoord
bespreken op maandag 31 augustus

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Team Bedrijven, Energiebronnen en Infrastructuur (BEI)
Ruimte & Duurzaamheid

Gemeente Amsterdam

T + 31 6[redacted]

Werkdagen: ma, di, wo, do

Volg ons via
www.facebook.com/duurzaam020
www.twitter.com/duurzaam020
Nieuwsbrief duurzaam020

Tekst voor in de brief a.d. raad:
d.d. 1-9-2021

Uitspraak Raad van State over milieubeoordeling voor windturbinenormen op 30 juni 2021.[1]

Door de uitspraak van de Raad van State (RvS) mogen de algemene regels voor windturbines (o.a. over geluid en slagschaduw) in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling niet meer gebruikt worden bij het vaststellen van bestemmingsplannen en het verlenen van omgevingsvergunningen voor windparken. Het Rijk had voor deze regels een planmilieueffectrapport (plan-mer) moeten maken. Het Rijk heeft na de uitspraak van de RvS aangegeven alsnog een plan-mer te gaan maken en verwacht hier 1,5 á 2 jaar over te doen.[2] De RvS en het Rijk hebben aangegeven dat er tot die tijd wel nieuwe windturbineparken kunnen worden gerealiseerd. Overheden moeten voor nieuwe windturbineparken dan zelf afwegen en onderbouwen welk milieubeschermingsniveau zij aanvaardbaar vinden.

De gemeente Amsterdam gaat evenals andere overheden (zoals in Delfzijl en Oss) aan de slag met eigen gemotiveerde normen voor windparken, totdat er nieuwe algemene regels voor windparken in Nederland zijn. Het college wil toekomstige generaties namelijk een duurzame toekomst bieden en de gestelde ambities in de Regionale Energiestrategie (RES) daarom zo spoedig mogelijk realiseren om klimaatverandering tegen te gaan.

Naar verwachting zijn er in Amsterdam door het bevoegd gezag eigen gemotiveerde normen nodig voor de vier nieuwe windturbines op de rioolwaterzuiveringsinstallatie in Westpoort en voor de nieuwe windturbine(s) in het gebied Noorder IJ-plas / Cornelis Douwesterrein.

Bewoners en belanghebbenden worden nog steeds beschermd tegen hinder. De onderbouwing voor de bestuurlijke besluiten moet o.a. worden gebaseerd op de beschikbare kennis omtrent de bescherming van omwonenden. De onderbouwing moet, conform de uitspraak van de rechter, actueel, deugdelijk, op zichzelf staand en op de aan de orde zijnde situatie toegesneden zijn. Het beleid in Amsterdam om voor iedere windturbine of windpark een milieueffectrapportage en gezondheidseffectanalyse uit te voeren helpt bij een dergelijke onderbouwing. Het Rijk en het nationaal programma RES hebben

---

[1] https://www.raadvanstate.nl/actueel/nieuws/@125920/milieubeoordeling-voor-windturbinenormen/

[2] https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/07/06/kamerbrief-over-de-gevolgen-van-de-uitspraak-van-de-raad-van-state-over-de-milieubeoordeling-voor-windturbinenormen

aangegeven de bevoegde gezagen, gemeenten en provincies, te ondersteunen bij het motiveren van hun besluiten.[3][4]

[3] https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/07/06/kamerbrief-over-de-gevolgen-van-de-uitspraak-van-de-raad-van-state-over-de-milieubeoordeling-voor-windturbinenormen

https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/uitspraak-raad-state/gevolgen-raad-state-uitspraak-windturbineparken/uitspraak-raad-state/

[4] https://www.regionale-energiestrategie.nl/Nieuws/2007901.aspx?t=Welke-gevolgen-heeft-de-uitspraak-Raad-van-State-over-windmolenparken

Gemeente Amsterdam

Raadsinformatiebrief
Beantwoording schriftelijke vragen

Aan:	De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum	datum
Portefeuille(s)	Portefeuille(s)
Portefeuillehouder(s):	Voor en achternaam collegelid of -leden
Behandeld door	Naam directie + algemeen mailadres ([redacted]@amsterdam.nl)
Onderwerp	Beantwoording schriftelijke vragen van het lid Kreuger inzake een uitspraak van de Raad van State over windturbinenormen

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 30-6-2021 heeft het college schriftelijke vragen ontvangen van het lid Kreuger inzake een uitspraak van de Raad van State over windturbinenormen. Onderstaand treft u de beantwoording van deze vragen aan.

Toelichting door de vragenstellers
'Voor de algemene normen voor geluid, slagschaduw en veiligheid die in Nederland gelden voor de bouw en het gebruik van windturbines moet op grond van het Europese recht een beoordeling worden gemaakt van de gevolgen voor het milieu. De regering zal nu zo'n milieubeoordeling moeten maken. Tot die tijd mogen deze algemene normen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling niet worden gebruikt voor windturbineparken. Dit volgt uit een tussenuitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van vandaag (30 juni 2021). De uitspraak gaat concreet over het bestemmingsplan 'Windpark Delfzijl Uitbreiding 2020' en de omgevingsvergunning voor de bouw van zestien windturbines in Delfzijl. Deze uitspraak heeft ook gevolgen voor vergelijkbare ruimtelijke besluiten voor windturbineparken in Nederland', zo meldde de Raad van State op 30 juni 2021 op haar website[1].

Gezien het vorenstaande stelt het lid Kreuger, namens de fractie van JA21, op grond van artikel 84 van he Reglement van orde gemeenteraad en raadscommissies Amsterdam, de volgende schriftelijke vragen:

Het college kan de gestelde vragen als volgt beantwoorden.

1. Is het college bekend met de uitspraak van de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State die stelt dat voor Nederlandse windturbinenormen een milieubeoordeling gemaakt had moeten worden?

Antwoord:

[1] https://www.raadvanstate.nl/actueel/nieuws/@125920/milieubeoordeling-voor-windturbinenormen/

Ja.

2. Is het college bekend dat de windturbinenormen in het activiteitenbesluit en de activiteitenregeling niet gebruikt mogen worden tot een dergelijke milieubeoordeling gemaakt is?

Antwoord:
Ja. Dit geldt alleen voor windturbineparken, niet voor 1 of 2 losse windturbines.

3. Welke windturbines zijn er in Amsterdam binnen de kaders van het activiteitenbesluit en de activiteitenregeling gebouwd en welke niet?

Antwoord:
Op 1 januari 2008 hebben twaalf branchegerichte algemene maatregelen van bestuur (AMvB's) plaatsgemaakt voor één "Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer" (tegenwoordig: "Activiteitenbesluit milieubeheer") met bijbehorende ministeriële regeling. Daarna is het Activiteitenbesluit in verschillende jaren gewijzigd. In 2011 zijn windturbines onder het Activiteitenbesluit gebracht. Zie: https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/activiteitenbesluit/regelgeving/overzicht/

Op 9 november 2007 is de Activiteitenregeling gepubliceerd. Daarna is de Activiteitenregeling in verschillende jaren gewijzigd. In 2010 is het berekenen en meten van de geluidsbelasting van windturbines onder de regeling gebracht. Zie: https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/activiteitenbesluit/officiele/officiele/

Begin 2021 staan er 28 windturbines in Amsterdam met een gezamenlijk opgesteld vermogen van 75 MW.

Windparken BP Amsterdam (3*3MW), Afrikahaven (9*3MW), Amsterdam-Westpoort (5*3MW) zijn voor 2007 vergund.

Windparken Nieuwe Hemweg (6*2,2 MW) en Havenwind (4*2,2 MW) zijn na 2007 vergund. Deze windparken hebben oudere turbines (16*0,66MW) op die plekken vervangen.

De solitaire windturbine op het Cornelis Douwes terrein (1*2MW) is geen windturbinepark en valt daarom nog steeds onder het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling.

Meer informatie over de locaties en namen van de windparken in Amsterdam, zie: https://windstats.nl/statistieken/

4. Voor welke windturbines die in Amsterdam zijn gebouwd binnen de kaders van het activiteitenbesluit en de activiteitenregeling is een aanvullende MER aangevraagd?

Antwoord:

Het is voor het college niet duidelijk wat er met een 'aanvullende MER aangevraagd' wordt bedoeld. Bij alle windturbines die in Amsterdam zijn gebouwd zijn vooraf de mogelijke effecten op de omgeving in beeld gebracht conform de toenmalige regelgeving voor een milieueffectrapportage. Voor de bouw en het gebruik van de windturbines zijn de nodige vergunningen verleend.

Meer informatie hierover leest u op de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO):

https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/fases-windprojecten/mer-en-vergunningen

5. Voor welke windturbines die in Amsterdam zijn gebouwd binnen de kaders van het activiteitenbesluit en de activiteitenregeling is geen aanvullende MER aangevraagd?

   Antwoord:
   Zie antwoord op vraag 4.

6. Voor welke windturbines die in Amsterdam zijn gebouwd buiten de kaders van het activiteitenbesluit en de activiteitenregeling is een aanvullende MER aangevraagd?

   Antwoord:
   Zie antwoord op vraag 4.

7. Voor welke windturbines die in Amsterdam zijn gebouwd buiten de kaders van het activiteitenbesluit en de activiteitenregeling is geen aanvullende MER aangevraagd?

   Antwoord:
   Zie antwoord op vraag 4.

8. Voorzien de uitgevoerde MER's aan de Europese richtlijnen?

   Antwoord:
   Bij alle windturbines die in Amsterdam zijn gebouwd zijn vooraf de mogelijke effecten op de omgeving in beeld gebracht conform de toenmalige regelgeving voor een milieueffectrapportage. In 2019 oordeelde de Afdeling dat voor de windturbinebepalingen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling geen plan-MER hoefde te worden gemaakt (zie de Battenoorduitspraak van 3 april 2019, ECLI:NL:RVS:2019:1064).

9. Is het college het met de fractie van JA21 eens dat er door de uitspraak van de Raad van State een situatie kan ontstaan waarbij windturbines op het Amsterdamse grondgebied onrechtmatig gebouwd zijn?

Antwoord:
De gemeente Amsterdam volgt het standpunt van het Rijk dat de uitspraak geen gevolgen heeft voor reeds vergunde windturbineparken. De uitspraak van de Raad van State heeft alleen betrekking op de windturbinebepalingen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling en de in het geschil voorliggende omgevingsvergunning, en heeft niet tot gevolg dat bestaande vergunningen of bestemmingsplannen niet meer geldig zijn.

Voor meer informatie hierover, zie:
https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/07/06/kamerbrief-over-de-gevolgen-van-de-uitspraak-van-de-raad-van-state-over-de-milieubeoordeling-voor-windturbinenormen

https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/uitspraak-raad-state/gevolgen-raad-state-uitspraak-windturbineparken/uitspraak-raad-state/

10. Deelt het college de mening van de fractie van JA21 dat het verstandig zou zijn om het zoeken naar locaties voor windturbines in de aangewezen zoekgebieden stil te leggen, totdat er duidelijkheid is over welke normen aangehouden dienen te worden?

Antwoord:
Nee. De Raad van State en het Rijk hebben aangegeven dat totdat de milieubeoordeling is uitgevoerd voor de windturbinebepalingen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling er wel windturbineparken kunnen worden gerealiseerd. Overheden moeten voor nieuwe windturbineparken dan zelf afwegen en onderbouwen welk milieubeschermingsniveau zij aanvaardbaar vinden.

De gemeente Amsterdam gaat evenals andere overheden (zoals in Delfzijl en Oss) aan de slag met eigen gemotiveerde normen voor windparken, totdat er nieuwe algemene regels voor windparken in Nederland zijn. Het college wil toekomstige generaties namelijk een duurzame toekomst bieden en de gestelde ambities in de Regionale Energiestrategie (RES) daarom zo spoedig mogelijk realiseren om klimaatverandering tegen te gaan.

De onderbouwing voor de besluiten moet o.a. worden gebaseerd op de beschikbare kennis omtrent de bescherming van omwonenden. De onderbouwing moet, conform de uitspraak van de rechter, actueel, deugdelijk, op zichzelf staand en op de aan de orde zijnde situatie toegesneden zijn. Het beleid in Amsterdam om voor iedere windturbine of windpark een milieueffectrapportage en gezondheidseffectanalyse uit te voeren helpt bij een dergelijke onderbouwing.

Naar verwachting zijn er in Amsterdam door het bevoegd gezag eigen gemotiveerde normen nodig voor de vier nieuwe windturbines op de rioolwaterzuiveringsinstallatie in Westpoort en voor de nieuwe windturbine(s) in het gebied Noorder IJ-plas / Cornelis Douwesterrein.

Bewoners en belanghebbenden worden nog steeds beschermd tegen hinder. Windturbine-exploitanten moeten nadelige gevolgen voor het milieu tot een aanvaardbaar milieubeschermingsniveau beperken. Zij moeten zich houden aan de wettelijke zorgplicht, de omgevingsvergunning en het bestemmingsplan.

Het Rijk heeft aangegeven de bevoegde gezagen, gemeenten en provincies, te ondersteunen bij het motiveren van hun besluiten.

Voor meer informatie, zie:
https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/07/06/kamerbrief-over-de-gevolgen-van-de-uitspraak-van-de-raad-van-state-over-de-milieubeoordeling-voor-windturbinenormen

https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/uitspraak-raad-state/gevolgen-raad-state-uitspraak-windturbineparken/uitspraak-raad-state/

11. Welke gevolgen heeft deze uitspraken voor de rechtsgeldigheid van reeds vergunde windturbines in Amsterdam?

    Antwoord:
    Zie antwoord vraag 9.

12. Welke juridische gevolgen van deze uitspraak verwacht het college voor reeds bestaande windparken?

    Antwoord:
    Zie antwoord vraag 9.

Wij verwachten u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Simone Kukenheim / Femke Halsema / pm
Wethouder portefeuille / burgemeester

LET OP: GEEN ONDERTEKENING NODIG

Gemeente Amsterdam

Raadsinformatiebrief
Beantwoording schriftelijke vragen

Aan:	De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum	datum
Portefeuille(s)	Portefeuille(s)
Portefeuillehouder(s):	Voor en achternaam collegelid of -leden
Behandeld door	Naam directie + algemeen mailadres ([redacted]@amsterdam.nl)
Onderwerp	Beantwoording schriftelijke vragen van de leden Naoum Néhmé , De Grave-Verkerk en Timman inzake de gevolgen van een uitspraak van de Raad van State voor de mogelijke plaatsing van windturbines in Amsterdam

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 30-6-2021 heeft het college schriftelijke vragen ontvangen van de leden Naoum Néhmé , De Grave-Verkerk en Timman inzake de gevolgen van een uitspraak van de Raad van State voor de mogelijke plaatsing van windturbines in Amsterdam. Onderstaand treft u de beantwoording van deze vragen aan.

Toelichting door de vragenstellers
Op 30 juni jl. deed de Raad van State een tussenuitspraak (inzake een zaak over een bestemmingsplan voor een windpark bij Delfzijl) die luidt dat de regering op grond van het Europese recht (in navolging van het Nevele-arrest) een milieubeoordeling moet maken voor de bouw en het gebruik van windturbines.[1] Tot die tijd mogen volgens de Raad van State de algemene normen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling niet worden gebruikt voor windturbineparken. De Raad van State geeft aan dat deze uitspraak gevolgen heeft voor vergelijkbare ruimtelijke besluiten voor windturbineparken in Nederland. De fracties van de VVD en D66 wil daarom weten welke gevolgen deze uitspraak volgens het college heeft voor Amsterdam.

Gezien het vorenstaande stellen de leden Naoum Néhmé, De Grave-Verkerk en Timman, namens de fracties van de VVD en D66, op grond van artikel 84 van het Reglement van orde gemeenteraad en raadscommissies Amsterdam, de volgende aanvullende schriftelijke vragen op de schriftelijke vragen van het lid Kreuger:

Het college kan de gestelde vragen als volgt beantwoorden.

---

[1] https://www.raadvanstate.nl/actueel/nieuws/@125920/milieubeoordeling-voor-windturbinenormen/

1. Welke gevolgen heeft deze uitspraak volgens het college voor de mogelijke plaatsing van windturbines in Amsterdam?

   Antwoord:
   Het is moeilijk om direct te duiden welk effect deze uitspraak heeft op de mogelijke plaatsing van windturbines in Amsterdam en op andere plekken in Nederland. Duidelijk is wel dat het ruimtelijke proces om te komen tot vergunningverlening complexer wordt en langer gaat duren. Voor 1 of 2 nieuwe losse windturbines blijven de algemene regels nog wel gelden, omdat dit geen windturbineparken zijn.

   Vertragingen kunnen nadelig zijn voor de plaatsing van windturbines in de voorkeursgebieden in Amsterdam gezien de trend dat het aanbod van windturbines in de categorie 2 á 3MW in de markt kleiner wordt, en omdat de SDE-subsidie wordt afgebouwd. In alle voorkeursgebieden voor windenergie in Amsterdam, behalve in het voorkeursgebied bij IJburg, gelden namelijk hoogtebeperkingen vanwege Schiphol. In gebieden met hoogtebeperkingen is het zeer moeilijk om windturbines te realiseren met een vermogen groter dan circa 3MW. Dit kan alleen als er, na gedegen onderzoek, een ministeriële goedkeuring voor wordt gegeven.

   Het Rijk heeft aangegeven zo spoedig mogelijk aan de slag te gaan met een planMER voor de windturbinebepalingen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling. Op basis daarvan worden de algemene regels gehandhaafd of aangepast. Naar verwachting zal de gehele procedure 1,5 tot 2 jaar in beslag nemen. Daarna kunnen lokale plannen voor windturbineparken weer worden getoetst aan de algemene regels.

   De Raad van State en het Rijk hebben aangegeven dat er tot die tijd wel nieuwe windturbineparken kunnen worden gerealiseerd. Overheden moeten voor nieuwe windturbineparken dan zelf afwegen en onderbouwen welk milieubeschermingsniveau zij aanvaardbaar vinden.

   De gemeente Amsterdam gaat evenals andere overheden (zoals in Delfzijl en Oss) aan de slag met eigen gemotiveerde normen voor windparken, totdat er nieuwe algemene regels voor windparken in Nederland zijn. Het college wil toekomstige generaties namelijk een duurzame toekomst bieden en de gestelde ambities in de Regionale Energiestrategie (RES) daarom zo spoedig mogelijk realiseren om klimaatverandering tegen te gaan.

   De onderbouwing voor de besluiten moet o.a. worden gebaseerd op de beschikbare kennis omtrent de bescherming van omwonenden. De onderbouwing moet, conform de uitspraak van de rechter, actueel, deugdelijk, op zichzelf staand en op de aan de orde zijnde situatie toegesneden zijn. Het beleid in Amsterdam om voor iedere windturbine of windpark een milieueffectrapportage en gezondheidseffectanalyse uit te voeren helpt bij een dergelijke onderbouwing.

Naar verwachting zijn er in Amsterdam door het bevoegd gezag eigen gemotiveerde normen nodig voor de vier nieuwe windturbines op de rioolwaterzuiveringsinstallatie in Westpoort en voor de nieuwe windturbine(s) in het gebied Noorder IJ-plas / Cornelis Douwesterrein.

De vergunningverlening voor de vier nieuwe windturbines (per stuk 2,2 a 3 MW) op het terrein van de rioolwaterzuiveringsinstallatie in Westpoort was bijna afgerond. Er was al een MER-beoordeling gemaakt. Initiatiefnemer Amstel, Gooi en Vecht / Waternet voert overleg met de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied en de Provincie Noord-Holland over de vervolgstappen.

Het Rijk heeft aangegeven de bevoegde gezagen, gemeenten en provincies, te ondersteunen bij het motiveren van hun besluiten.

Voor meer informatie, zie:
https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/07/06/kamerbrief-over-de-gevolgen-van-de-uitspraak-van-de-raad-van-state-over-de-milieubeoordeling-voor-windturbinenormen

https://www.infomil.nl/onderwerpen/integrale/uitspraak-raad-state/gevolgen-raad-state-uitspraak-windturbineparken/uitspraak-raad-state/

2. Deelt het college de opvatting dat een milieubeoordeling nodig is voordat er besluitvorming kan plaatsvinden? Graag een toelichting.

Antwoord:
Het is voor het college onduidelijk aan welke milieubeoordeling in de vraag wordt gerefereerd.

De Raad van State en het Rijk hebben aangegeven dat totdat de milieubeoordeling is uitgevoerd voor de windturbinebepalingen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling er wel windturbineparken kunnen worden gerealiseerd. Overheden zullen voor nieuwe windturbineparken zelf moeten afwegen welk milieubeschermingsniveau zij aanvaardbaar vinden. Bewoners en belanghebbenden worden nog steeds beschermd tegen onaanvaardbare hinder. Windturbine-exploitanten moeten nadelige gevolgen voor het milieu tot een aanvaardbaar milieubeschermingsniveau beperken. Zij moeten zich houden aan de wettelijke zorgplicht, de omgevingsvergunning en het bestemmingsplan. Het Rijk heeft aangegeven de bevoegde gezagen, gemeenten en provincies, te ondersteunen bij het motiveren van hun besluiten.

De milieugevolgen van lokale plannen voor windturbineparken worden conform de wens van de gemeenteraad en zoals vastgesteld in de RES 1.0 inzichtelijk gemaakt in een MER.

3. Kan het college toezeggen dat het de milieubeoordeling zal afwachten en dat er geen onomkeerbare of definitieve besluiten worden genomen totdat deze beoordeling heeft plaatsgevonden? Graag een toelichting.

   Antwoord:
   Voor zover hier bedoeld de milieubeoordeling voor de windturbinebepalingen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling: Nee.

   Zie antwoord op vraag 1 en 2.

Wij verwachten u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Namens het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Amsterdam,

Simone Kukenheim / Femke Halsema / pm
Wethouder portefeuille / burgemeester

LET OP: GEEN ONDERTEKENING NODIG